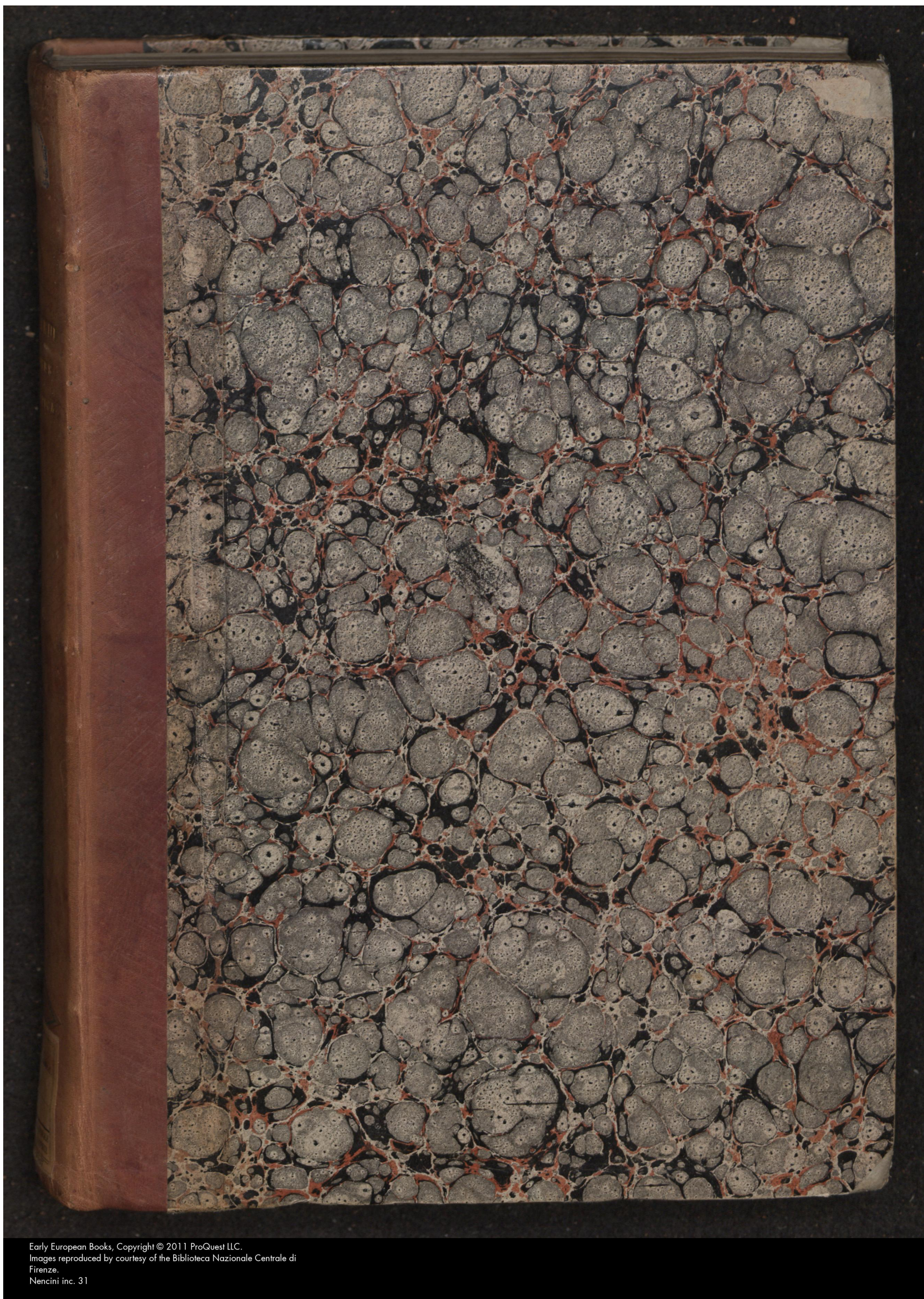
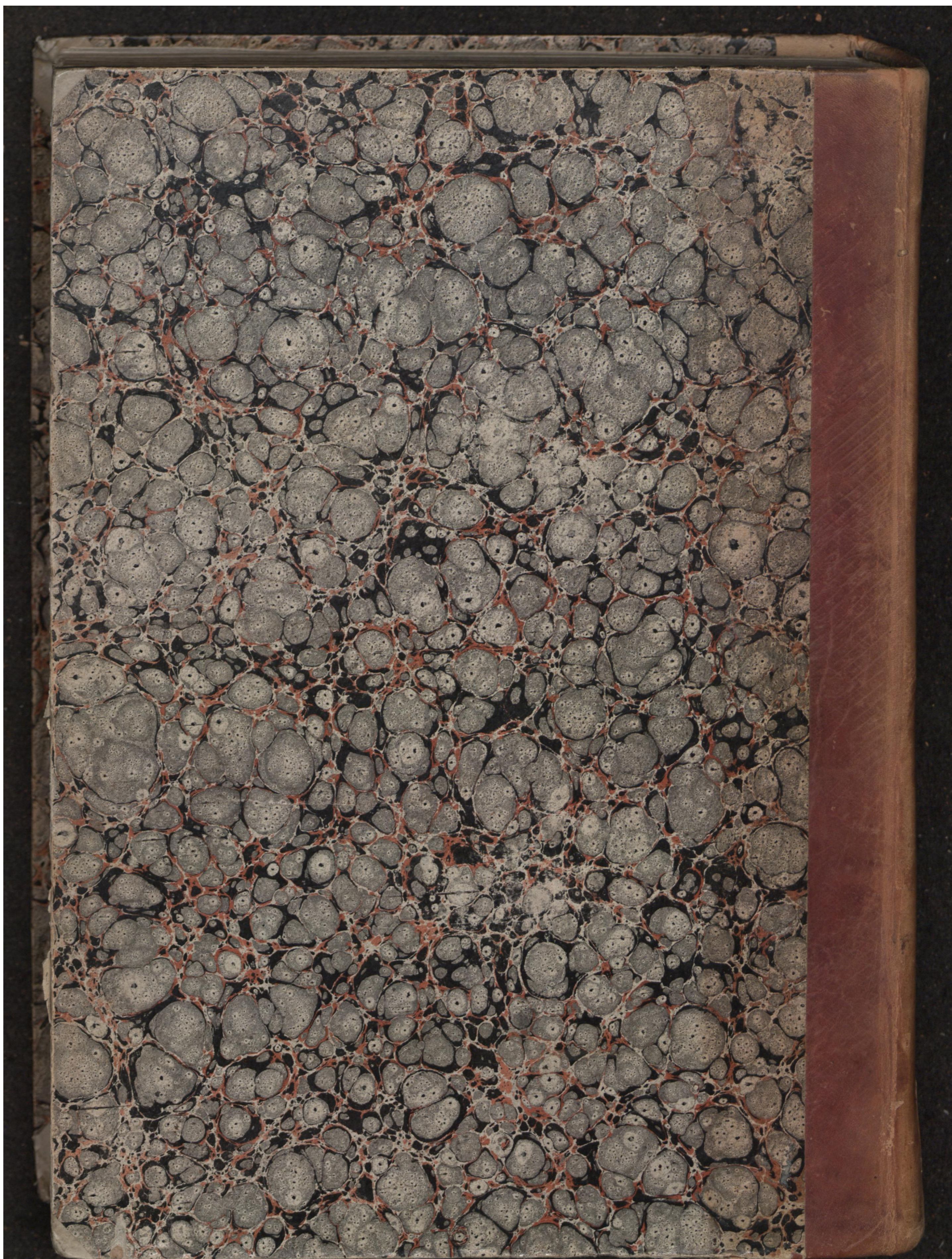
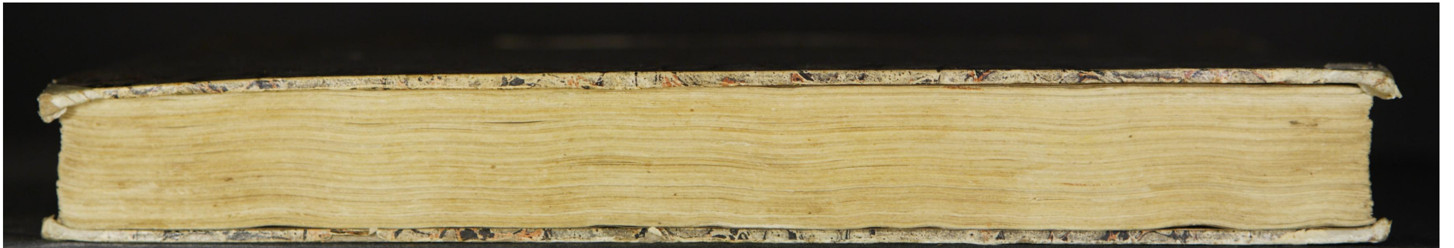

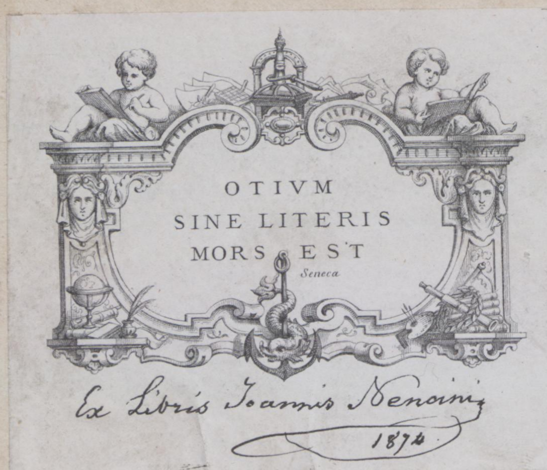

S. BERNARDI
SERMONES
IN CANTICA
1482
BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE

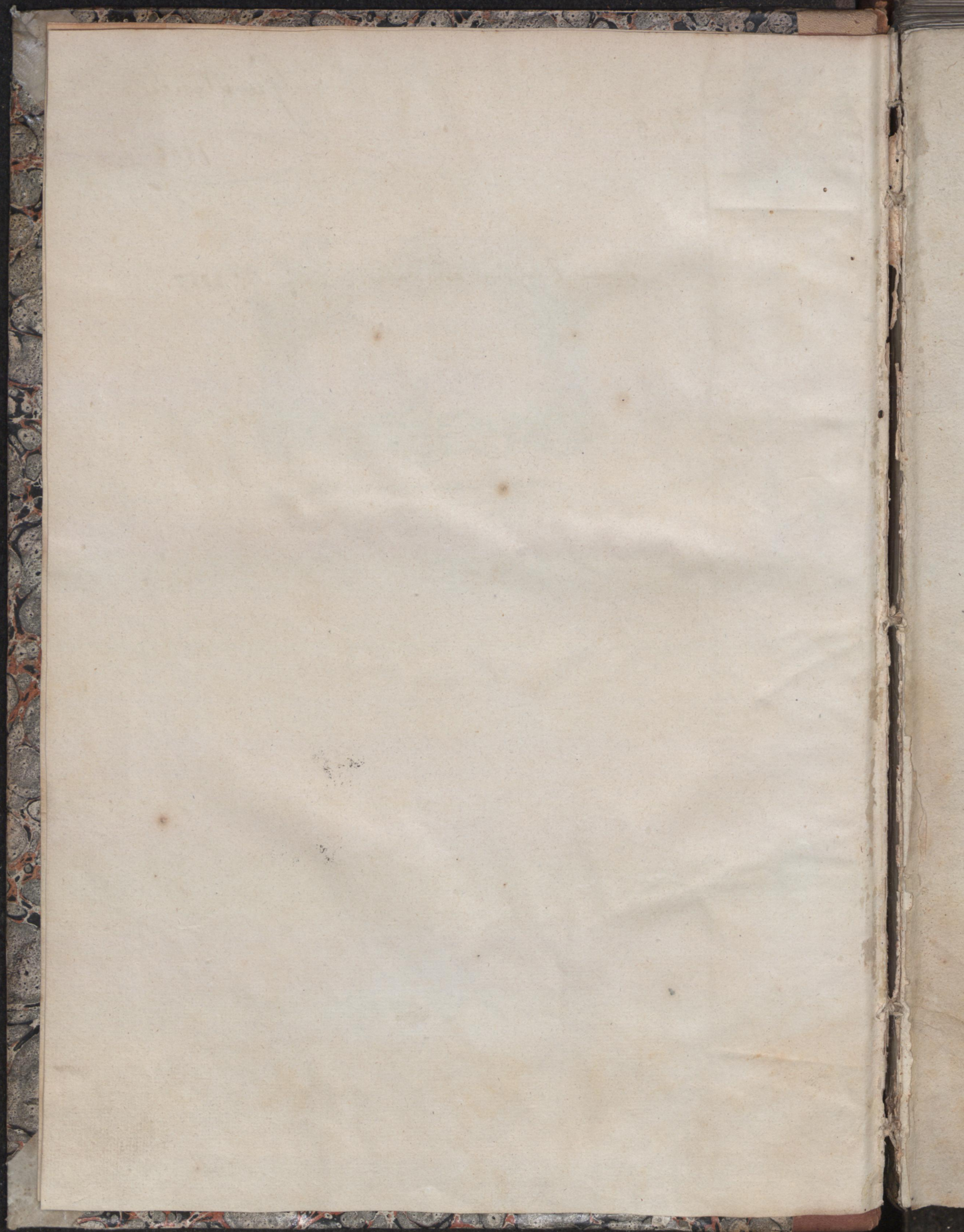

OTIVM
SINE LITERIS
MORS EST
Seneca
Ex Libris Ioannis Nencini
1874

Gio. Nencini
1860

Prima Edizione con data. Hain N.° 2857.

Serue dei Bernarde meis ne desere ceptis:
Quem precibus sacris deuotum nomine dicunt.
Me superum magno rectori trade uolenti.
Auxilio cuius concrescunt omnia cepta.
Da pater ardenti seruo qui numen adorat.
Nomine de ripa stat dictus namqz Iohannes.
Artificis magni pro summis laudibus instat.
Hoc opus impressum reddat pro nomine sancti.

In nomine dñi. Expositio uiri uenerabilis Bernardi clarenalensis abbatis in canticis canticoꝝ Salamonis. Sermo primus.

u

Obis fratres. Alia q̄ꝫ alijs de seclo: aut certe aliter dicenda sunt. Illis siquidem lac potum dat non escam: qui apl̄i formam tenet in docēdo. Nam spūalibꝰ solidiora apponēda esse. itidē ipse suo docet exēplo. Loquimur inquiēs nō in doctis humane sapientie uerbis: sed ĩ doctrina sps spūalibꝰ spūalia compantes Idē sapiētiā loquimur īter ꝑfectos. Quales uos nimiꝝ esse ꝯfido. nisi frustra forte ex longo studijs estis celestibꝰ occupati. exercitati sensibus: ⁊ in lege dei meditati die ac nocte. Itaqꝫ parate fauces nō lacti: sꝫ pani. Est panis apud salomonē. isqꝫ admodū splendidusqꝫ. librū dico. qui cantica cāticoꝝ inscribit̄. Proferat̄ si placꝫ. ⁊ frangat̄. Nam de v̄bis eccl̄iastes mundi huius cognoscere ⁊ ꝯtēpnere uanitatē: satis ni fallor ꝑ dei grām instructi estis. Quid ⁊ parabolas. An nō uita ⁊ mores ur̄i iuxta eā que in ipsis inuenit̄ doctrinā sufficiēter emendati ⁊ informati sunt. Proinde illis ambobꝰ p̄libatis. quos nihilominꝰ de amici archa prestitos accepistis. accedite ⁊ ad tertiū hūc panē. ut ꝓbetis forsitan potiora. Cum enim duo sunt mala que uel sola ul̄ maxie militāt aduersus animā. uanꝰ scꝫ amor mūdi. ⁊ sꝑfluus sui: pesti utriqꝫ duo illi libri obuiare noscunt̄. Alter sarculo discipline praua queqꝫ in moribꝰ ⁊ carnis superflua resecās. alter luce rationis ĩ omni gl̄ia mundi fucum uanitatis sagaciter reprehendens. ueraciterqꝫ distinguens a solido ueritatis. Denique uniuersis humanis studijs ac mundanis desiderijs pretulit deum timere eiusqꝫ obseruare mandata. Merito quidem uere etenim sapientie illud primum inicium secundum consumatio est. Si tamen constat nobis nō aliud ueram ⁊ consumatam esse sapientiā quā declinare a malo facere bonum idēqꝫ recedere a malo neminem posse perfecte absqꝫ timore dei. non bonum opus omnino esse preter obseruantiam mandatorum. Depulsis ergo duobus malis duorum lectione librorūꝫ competenter iam acceditur ad hunc sacrum theoricūqꝫ sermonem qui cum sit amborum fructus. non nisi sobrijs mētibus ⁊ auribus omnino credendus est. Alioquin ante carnem discipline studijs edomitam ⁊ mancipatam spui ante spretā ⁊ abiectam seculi pompam ⁊ sarcinam indigne ab impuris lectio sancta presumitur. Quomodo nempe lux in cassum circunfundit oculos cecos uel clausos. ita animalis homo non percipit ea que sunt spūs dei. Quippe sc̄s sps discipline effugiet fictum: quod est uita incontinens. Sed nec erit ei unquaꝫ pars cū mundi uanitate: cum uitatis sic specie. Que enim societas eiꝰ que de sursum est sapiēcie ⁊ sapientie mundi que stulticia apud deum. aut sapiē

tie carnis que ⁊ ipſa inimica eſt deo. Puto antez quod iam non habe
bit vnū aduerſū nos murmuret: his qui nobis de uia uenit amicus: cum
⁊ tertium iſtum inſumpſerit panem. Sed quis franget. Adeſt paterfa
milias cognoſcere dominum in fractione panis. Quis enim alter idone
us: Non equidem ego mihi iſtud temere arrogauerim. Sic ſpectetis
a me: ut ex me non expectetis. Nam ego unus ſum de expectantibus
mendicans et ipſe nobiſcum: cibum anime mee alimoniam ſpſ. Reue
ra pauper ⁊ inops pulſo ad eum qui aperit ⁊ nemo claudit: ſuper ſermo
nis huius profundiſſimo ſacramento. Oculi omnium in te ſperant do
mine. Paruuli petierunt panem: non eſt qui frangat eis. Speratur id
a benignitate tua. O piiſſime frange eſurientibus panem tuum. meis
ſiquidē ſi dignaris manibus. ſed tuis iuribus. Dic queſo nobis a quo
de quo ad quem ne dicitur oſculetur me oſculo oris ſui. Aut quale eſt
iſtud ita ſubitaneum ⁊ factum repente de medio ſermonis exordiū. Sic
quippe in uerba prorumpit. quaſi quempiam loquentem premiſerit. cui
conſequenter reſpondentem ⁊ hanc introducat perſonam. quecunque
eſt ipſa que oſculum flagitat. Deinde ſi ſe oſculari aneſcio quo uel pe
tit uel precipit cur ſignanter ⁊ nominatim ore. ⁊ ore ſuo illius. quaſi ali
ud quam os aut alieni ⁊ non potius ſuum exhibere ſibi ſoleant oſculan
tes? Quāquā ne hoc quidem dicit oſculetur me ore ſuo. ſed aliquid
profecto inuſitatius. oſculo inquit oris ſui. Et quidem iocundum eloqui
um quod ab oſculo principium ſumit. ⁊ blanda ipſa quedam ſcripture
facies facile afficit et allicit ad legendum. ita ut quod in ea latet dele
ctet etiam cum labore inueſtigare. nec fatiget inquirēdi forte difficultas
ubi eloquii ſuauitas mulcet. Veruz quē non ualde attentum faciat iſtiuſ
modi principium ſine principio. ⁊ nouitas in ueteri libro locutionis. vn
de conſtat hoc opus nō humano ingenio. ſz ſpiritꝰ ſancti arte ita ꝯpoſi
tum. ut quamuis ſit difficile intellectu. ſit tamen inquiſitu delectabile.
Sed quid? Titulum preterimꝰ. Non oportet ne unum quidem io
ta quando ⁊ minutias iubemur colligere fragmentorum ne pereant
Titulus talis eſt. Incipiunt cantica canticorum ſalomonis. Obſerua ī
primis pacifici nomen quod eſt ſalomon conuenire principio libri qui
incipit a ſigno pacis ideſt ab oſculo. ſimulqz aduerte huiuſmodi princi
piis ſolas ad hanc intelligendam ſcripturam mentes inuitati pacificas
que ſeſe iam a uiciorum uendicare perturbationibus ⁊ curarum tumul
tibus preualent. Dehinc quoqz ne hoc ocioſum putes quod non ſim
pliciter cantica. ſed cantica canticorum habz inſcriptio. Multa quippe
egi cantica in ſcripturis. ⁊ nullum illorum memini taliter appellari. Ce
cinit yſrael carmen domino. quod gladiū pariter ⁊ iugum euaſerit pha
raonis gemino maris mirabiliter liberatus ſimul ⁊ uindicatus obſequio
Non tamen quod cecinit dictum eſt canticum canticorum: ſed ſi bene
recolo cecinit ait ſcriptura yſrael carmen hoc domino. Cecinit etiam

debbora cecinit. et indith.cecinit et mater samuelis:prophe te quo
q3 aliqui cecinerunt.⁊ nemo eorum legitur appell asse canticum suum
cantica canticorum.Sane omnes ni fallor cecinisse reperies pro quocū
q3 suo suorum ue percepto commodo. Uerbi gratia pro obtentu uicto
rie pro euasione periculi aut pro concupite rei qualiscunq3 adepto be
neficio. Ita ergo pleriq3 cecinerūt singuli pro singulis causis.ne ingra
ti diuinis beneficijs inuenirentur iuxta illud. Confitebitur ubi cū bene
feceris.ei. t uero rex iste salomon sapientia singl'aris sublimis gloria
rebus affluens pace securus.nullius talium eguisse cognoscitur . pro
quo accepto ista decantare libuerit.Sed nec scriptura ipsa sui uspiā ta
le aliquid significare uidetur. Itaque diuinitus inspiratu s christi eccle
sie laudes.⁊ sacri amoris gratia.⁊ eterni connubij cecinit sacramenta.
simulque expressit sancte desiderium anime.⁊ epithalamij carmen ex
ultans in spiritu iocundo composuit euologio.figurato tamē. Nimirum
uelabat ⁊ ipse instar moisi faciem suam non minus forsitan in hac parte
fulgentem.eo quod illo adhuc in tempore nemo aut rarus erat qui rele
uata facie gloriam istam speculari sufficeret. Igitur pro sui excellentia
reor nuptiale hoc carmen huiusmodi titulo presignitum.ut merito canti
ca canticorum singulariter appelletur.sicut is quoque cui canitur singu
lariter est dictus rex regum ⁊ dominus dominantium.Ceterū uos si ue
stram experientia3 aduertatis nonne in uictoria qua uicit mundū fides
uestra.⁊ in exitu uestro de lacu miserie ⁊ de luto fecis cantastis et ipsi
domino canticum nouum:quia mirabilia fecit: Rursus cum adiecit su
pra petram statuere pedes uestros ⁊ dirigere gressus uestros.puto qđ
⁊ tunc nihilominus pro indulta nouitate uite immissum sit.in os uestrū
canticum nouum:carmen deo nostro. Quid cum penitentibus uobis
non solum peccata dimisit.sed insuper promisit.⁊ premia.nō multo ma
gis spe gaudentes futurorum bonorum cantastis in uijs domini:quoni
am magna est gloria domini: At si cui forte uestrum clausum uel obscu
rum aliquid de scripturis interdum eluxerit.tunc prorsus necesse est ꝓ
percepta celestis panis alimonia diuinas mulceat aures in uoce exulta
tionis ⁊ confessionis sonus epulantis.Sed ⁊ in cotidianis exercitijs et
bellis que nulla hora pie in christo uiuētibus desunt a carne.a mundo
a diabolo.sicut militiam esse uitam hominis super terram incessanter
experimini in nobismet ipsis:quotidiana necem est cātica ꝓ assequutis
uictorijs īnouari. Quotiēs tēptatio supat aut uitiū subiugat: aut iminēs
periculū declinat aut laqueꝰ īsidiātis ꝺprehēdit aut ānosa ⁊ inueterata
quecūq3 aīe passio semel ꝑfecteq3 sanat aut multū diuq3 cupita ⁊ sepiꝰ
petita uirtꝰ tādē aliquādo dei munere obtinet:quid nisi totiēs iuxta pro
phetiam personat gratiarum actio ⁊ uox laudis.⁊ ad singula queq3 be
neficia benedicatur deus in donis suis. Alioquin ingratus reputabitur
cū discussio uenerit qui non poterit dicere deo.Cantabiles mihi erant

iustificationes tue: in loco peregrinationes mee. Arbitror nos in nobis
ipsis illa iam recognoscere. que in psalterio non cantica canticorum sed
cantica graduuꝫ appellantur eo quod ad singulos profectus uestros in
xta ascensiões quas quisqꝫ in corde suo disposuit singula cãtica ꝺ̃prom̃
da ad laudem ⁊ gloriã ꝺi promouentis. Quonam modo ĩpleatur aliter
ille uersiculus non uideo uox exultationis ⁊ salutis in tabernaculis iu
storuꝫ. aut certe a philosophi illa pulcherrima saluberimaqꝫ exhortatio
in psalmis hymnis ⁊ canticis spiritalibus cantantes ⁊ psallẽtes in cor
dibus uestris domino. Sed est canticum quod sui singulari dignitate ⁊
suauitate cunctis merito que memorauimus ⁊ si qua sunt alia antecellit
⁊ iure hoc appellauerit uex canticũ canticoruꝫ: quia ceterorum omniũ
ipsũ ẽ fructus. Istiusmodi cãticũ sola unctio. s. ips sc̃i docet sola addiscit
experientia. Experti recognoscant inexperti inardescant desiderio non
tam cognoscendi quã experiendi. Non est enim strepitus oris: sed iubi
lus cordis non sonus labiorum sed motus gaudiorum uoluntatum non
uocum consonantia. Non auditur foris. nec enim in publico personat
sola que cantat audit ⁊ cui cantatur. idest sponsa ⁊ sponsus. Est quippe
nuptiale carmẽ exprimens castos iocundosqꝫ complexus animorũ mo
rum concordiam affectuũqꝫ consentaneam ad alterutrum caritatem.
Ceterum non est illud cantare seu audire anime puerilis ⁊ neophite
adhuc ⁊ recens conuerse de seculo. sed prouecte iam ⁊ erudite mentis
que suis mutuum profectibus deo promouente in tantum iam creuerit
quatenus ad perfectam etatem ⁊ ad nubiles quodãmõ peruenerit an
nos. ãnos dico meritoꝝ non temporum facta nup nuptijs celestis spon
si idonea qualis denique suo loco plenius describetur. Sed preterit ho
ra qua nos exire urget ad opera manuum ⁊ paupertas ⁊ institutio re
gularis. Cras in nomine domini quod ceperamus prosequemur de os
culo: quia de titulo hodiernus sermo nos expediuit.

Sermo secundus de incarnatione xp̃i per patriarchas ⁊ prophetas ꝓ
nunciata ⁊ ardentissime ab eis expectata.

Ardorem desiderij patruꝫ suspirantium xp̃i in carne presentiaꝫ
frequentissime cogitans compungor: ⁊ confundor in memet
ipso. Et nunc uix cõtineo lachrymas ita pudet teporis torporis
que miserabilium temporum horum. Cui nãqꝫ nostrum tantum ingerat
gaudium gratie huius exhibitio. quantum ueteribus sanctis accende
rat desiderium promissio. Ecce enim quam multi in hac eius que pro
xime celebranda est natiuitate gaudebunt: sed utinam de natiuitate. Il
lorum ergo desiderium flagrans. ⁊ pie expectationis affectum spirat mi
hi uox ista. osculetur me osculo oris sui. Senserat nimirum in spiritu.
quisquis tunc spiritualis esse poterat. quanta foret gratia diffusa in labi
js illis. propterea loquens in desiderio anime aiebat. osculetur me oscu
lo oris sui: nimirum omnimodis cupiens tante suauitatis participio

non frandari. Dicebat enim perfectus quisq;. Quo mihi ora hec semi
ni uerba prophetarum. Ipse potius speciosus forma prefilijs homi
num. ipse me osculetur osculo oris sui. Non audio iam moisem
impeditioris siquidem lingue factus est mihi. Ysaie labia immunda sũt
ihieremias nescit loqui quia puer est. et prophete omnes elingues sunt.
Ipse ipse quem loquũt ipse loquat. ipse me osculet osculo oris sui. Nõ
in eis iaz aut per eos loquatur mihi. quoniam tenebrosa aqua nubibus
aeris sed ipse me osculetur osculo oris sui. cuius gratiosa presentia. et
admirande fluenta doctrine. fiant in me fons aque salientis in uitam
eternam. Quem unxit pater oleo leticie preconsortibus suis. non quid
non ex ipso mihi uberior infunditur gratia: si tamen dignetur me oscu
lare osculo oris sui. Cuius utiq; sermo uiuus q; efficax osculum mihi ẽ.
non quidem coniunctio labiorum que interdum pacem mentitur animo
rum. sed plane infusio gaudiorum. reuelatio secretorum. mira quedam ꝛ
quodammodo indiscreta commistio superni luminis ꝛ illuminate men
tis. Adherens quippe deo. unus spiritus est. Merito proinde uisiones
ꝛ somnia non recipio figuras ꝛ enigmata nolo. ipsas quoq; angelicas
fastidio species. Quippe ꝛ ipsos longe superat yhesus meus specie
sua ꝛ pulchritudie sua. Nõ ergo aliũ siue angelũ siue hominẽ. s; ipsum
peto osculari me osculo oris sui. Nec sane presumo me osculari iri ab
ore ipsius. est enim hoc assumpti hominis. unice felicitatis ꝛ prerogati
ue singularis. sed humilius ab osculo oris sui peto me osculari. quod cõ
mune utique est multorum. qui dicere possunt. ꝛ nos omnes de plenitu
dine eius accepimus. Incẽdite. Sit os osculans uerbum assumens o
sculatũ caro que assumitur. Osculum uero quod pariter ab osculante et
osculato conficitur persona ipsa ex utroq; compacta. mediator dei ꝛ ho
minum homo christ⁹ iesus. Hac ergo ratione sanctorum nemo dicere
presumebat. osculetur me ore suo. sed tantum osculo oris sui. ipsi sane
seruantes prerogatiuam istam. cui singulariter semelq; os uerbi impres
sum tunc est. cum ei se corporaliter plenitudo omnis diuinitatis indul
sit. Felix osculum ac stupenda dignatione mirabile. in quo non os ori
imprimitur. sed deus homini unitur. Et ibi quidem contactus labio
rum complexu; significat animorum. hic autem confederatio naturarũ
diuinis humana componit. que in terra sunt. ꝛ que in celis pacificans.
Ipse est enim pax nostra. qui fecit utraq; unum. Ad hoc igitur osculũ.
sanctus quisq; antiqui temporis suspirabat eo quod iocunditatem e
xultationem thesaurizari super ipsum. et thesauros omnes sapientie et
scientie in ipso absconditos presentirent. cuperentq; et ipsi de pleni
tudine eius accipere. Sentio. plac; uobis. quod dicitur. Sed accipite ꝛ
alium sensum. Non latuit sanctos et ante aduentum saluatoris. deum

super mortalium genus cogitare cogitationes pacis. Nec enim face
ret uerbum super terram: quod non reuelaret seruis suis prophetis.
Erat tamen uerbum hoc absconditum a multis. fuit namque in tempo
re illo rara fides in terris. ⁊ tenuis admodum spes: in pluribus quoqꝫ
illorum qui expectabāt redemptionem israel. Qui uero presciebant: ip
si ⁊ predicebant xp̄ꝫ in carne uenturum: ⁊ cum ipso pacem. Unde qui
dam eorum ⁊ pax erit inquit in terra nostra cum uenerit. Immo per ip
sum dei gratiam homines recuperatores. cum omni fiducia sicut diuini
tus acceperant. predicabāt. Quod ⁊ precursor domini ioannes suo tem
pore impletum agnouit ⁊ perhibuit. gratia inquiens ⁊ ueritas per iesuꝫ
xp̄m facta est. ⁊ ita uerum esse. omnis nunc xp̄ianus populus experitur.
Ceterum illis prenuntiantibus pacem. moram autem faciente auctore
pacis. nutabat populi fides. dum non erat qui te timeret. neque qui
saluum faceret. Itaque causabantur homines moras. quod ille totiens
nunciatus nec dum ueniret princeps pacis: sicut loquutus fuerat per
os sanctorum qui a seculo sunt prophetarum eius. ⁊ suspectas habentes
promissiones. signum promisse reconciliationis quod est osculuꝫ flagita
bant. Ac si nuntijs pacis: unus quilibet de populo responderet. Quous
que tollitis animas nostras? Iā olim predicitis pacem. ⁊ non uenit. pro
mittitis bona ⁊ adhuc turbatio. Ecce hoc ipsum multipharie. multisque
modis ⁊ angeli patribus. ⁊ patres nostri annunciauerunt nobis. dicētes
pax. ⁊ non est pax. Si mihi uult esse persuasum deus quod de sue be
neplacito uoluntatis tam crebra iam legatione spōdet. nec exhibet. oscu
letur me osculo oris sui. sicque in signo pacis faciat de pace securum.
Nam uerbis iam quomodo credam? Opus magis est opere uerba
firmari. Probet ueridicos nuncios suos deus. si tamen nuncij eius sūt.
⁊ sequatur eos ipse ut sepius promiserunt. quia sine ipso possunt face
re nihil. Misit puerum: tulit baculum: ⁊ nec dum est uox neque uita.
Non surgo: non suscitor. non excutior de puluere. non respiro in spem:
si non propheta ipse descendat. ⁊ osculetur me osculo oris sui. huc acce
dit quod is qui nostrum se profitetur mediatorem ad deum. dei filius
est. ⁊ deus est. Et quid est homo ut innotescat ei: aut filius hominis ut
reputet eum? que mihi fiducia ut tante me audeam credere maiestati.
Unde inquam terra ⁊ cinis. presumo deum curam habere mei? Ad hoc
diligit patrem suum. me uere opus non habet: bonorum meorum non
eget. Unde ergo constabit mihi: quod mediator meus in parte nequa
quam sit? Tamen si uere ut dicitis. decreuit misereri deus. cogitatque
ut complacitior sit adhuc. statuat testamentum pacis. ⁊ fedus perpetu
um feriat mihi: in osculo oris sui. Ut que procedunt de labijs suis non
faciat irrita. exinaniat se. humiliet se. inclinet se. ⁊ osculetur me osculo

oris sui. Ut ex equo partibus congruens mediator. neutri suspectus fit.
deus filius dei. fiat homo. fiat filius hominis. ⁊ certum me reddat i hoc
osculo oris sui. Securus suscipio mediatorem dei filium: quem agnosco
⁊ meum. Minime plane iam mihi suspectus erit: frater enim ⁊ caro
mea est. Puto enim spernere me iam non poterit os de ossibus meis
⁊ caro de carne mea. Ita ergo uetus querela. sacro sanctum osculum.
idest incarnandi uerbi misterium exigebat dum longa ⁊ molesta expe
ctatione fatigata fides de ,iceret: ⁊ infidelis popul⁹. aduersu s promissa
dei uictus tedio murmuraret. Adinuētio mea est: si non hoc idē ⁊ uos
recognoscitis de scripturis. Inde erant profecto querule ille ⁊ plene
murmure uoces. Manda .remanda. expecta. reexpecta. modicum ibi.
modicum ibi. Inde anxie ille ⁊ plene pietate preces. da mercedem
domine sustinentibus te: ut prophete tui fideles inueniantur. Idem
Suscita domine precationes : quas loquuti sunt in nomine tuo pro
phete priores . Inde blande ille ⁊ plene consolatione promissiones.
Ecce apparebit dominus ⁊ non mentietur . si moram fecerit expe
cta eum quia ueniet et non tardabit. Idem Prope est ut ueniat
tempus eius ⁊ dies eius non elongabuntur: Et ex persona promissi.
Ecce ego inquit declino in uos ut flumen pacis. ⁊ ut torrens inundans
glorie gentium. In qnibus uerbis satis apparet ⁊ predicatorum instan
tia. ⁊ diffidentia populoruz . Sic itaqz ⁊ plebs murmurabat. ⁊ fides nu
tabat. ⁊ iuxta. ysaie uaticiniuz. angeli pacis amare flebant. Ne ergo uni
uersum genus humanum moram faciente xp̄o desperatione periret dū
se contempni suspicaretur infirma mortalitas. sueqz reconciliationis cū
deo. de gratia totiens repromissa diffideret. sancti qui de spiritu certi
erant. certitudinem de carnis presentia exoptabant. ac signum reformā
de pacis propter pusilanimes ⁊ incredulos. omni instantia requirebāt.
O radix iesse qui stas in signoꝝ populorum quoniam multi reges et
prophete uoluerunt te uidere ⁊ non uiderunt. felix tamen ex omnibus
symeon cuius sen ectus in mīa uberi . Is nempe exultauit ut uide
ret desiderij signum ⁊ uidit ⁊ gauisus est. Acceptoqz osculo pacis ī pa
ce dimittitur ante tamen aperte pronuncians iesum esse natum in
signum cui contradicendum erat. Omnino ita fuit. Contradictum est
exorto signo pacis sed ab hijs qui oderunt pacem. Nam pax homini
bus bone uoluntatis. Maliuolis autem petra scandali. ⁊ lapis offen
sionis. Herodes deniqz turbatus est: ⁊ omnis hierosolima cum illo.
Si quidem in propria uenit. ⁊ sui eum non receperunt. felices illi in
sua ꝑnoctatōe pastores. q̄ signi hui⁹ uisione digni habiti sūt. Iaz tunc se
abscōdebat a sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹ ⁊ r̄uelabat ꝑuulis. ⁊ herodes uiderꝫ no

luit:sed quia non bona uoluntate. non meruit. Pacis siquidem signu₃ erat: datum tantum hominibus bone uoluntatis. Herodi uero ⁊ simili bus eius: non dabitur nisi signum ione prophete. Porro ad pastores: ⁊ hoc ait angelus uobis signu₃. uobis humilibus. uobis obedientibus. uo bis non alta sapientibus. uobis uigilantibus ⁊ in lege dei meditantibus die ac nocte. hoc inquit uobis signum. Quod angeli promittebant: quod populi requirebant. quod prophete predixerant. hoc fecit domin⁹ nunc ⁊ ostendit uobis. in quo recipiant increduli fidem. pusillanimes spem. perfecti securitatem. hoc ergo uobis signum. Cuius rei signum. Indulgentie. gratie. pacis. ⁊ pacis cuius non erit finis. Hoc est ergo signum. Inuenietis infantem pannis quidem inuolutum. ⁊ positum in presepio. deus est tamen in ipso mundum reconcilians sibi. Morietur propter peccata nostra. ⁊ resurget propter iustificationem nostram. ut iustificati per fidem pacem habeatis ad deum. Hoc signum pacis pro pheta quidam regi Achaz proponebat petendum a domino deo suo. siue in excelso supra siue in inferno deorsum. Sed impius rex recusauit non credens miser. quod in signo hoc ima summis in pace socianda es sent. quatenus ⁊ inferi domino descendente salutari in osculo sancto. signum pacis et ipsi recipiant ⁊ superni spiritus idipsum nihilominus cum ad celos redierit eterna suauitate participaret. Sermo finiendus est. sed ut quod in eo disputatū est breui recolligam summa. patet hoc sanctum osculum duabus ex causis necessarie indultum mundo ut ⁊ in firmis faceret fidem ⁊ desiderio satisfaceret perfectorum. Porro ipsu₃ osculum esse. non aliud quam mediatorem dei. ⁊ hominum hominem christum iesum qui cum patre ⁊ spiritu sancto uiuit. ⁊ regnat deus. per omnia secula seculorum. Amen.

Sermo. iij. De osculo pedis. manus. ⁊ oris domini ⁊ cetera.

Odie legimus in libro experiētie. Conuertimini ad uos ipsos. ⁊ attendet unusquisq₃ conscientiam suam super hiis que dicen da sunt. Explorare uelim si cui unquam uestrum ex sententia dicere datum sit osculetur me osculo oris sui. Non est enim cuiusuis ho minum ex affectu hoc dicere. sed si quis ex ore christi spirituale osculu₃ uel semel accepit hunc proprium experimentum profecto sollicitat ⁊ re petit libens. Ego arbitror neminem uel scire posse quid sit nisi qui acci pit. Est quippe manna absconditum. ⁊ solus qui edit adhuc esuriet. Est fons signatus cui nō cōmunicat alienus. s₃ solus qui bibit adhuc siciet. Audi exptū q̄uo requirit. Redde iquit mihi leticiā salutaris tui. Nime ergo id sibi arroget mei similis aīa onerata peccatis sueq₃ adhuc car nis obnoxia passionibus que suauitatem spiritus nec dum senserit. internorꝫ ignara. atq₃ inexpta penit⁹ gaudiorꝫ. Ostēdo tñ ei que hui⁹

modi est locum in salutari sibi congruentem. Non temere assurgat ad os serenissimi sponsi. sed ad pedes seuerissimi domini mecum pauida iaceat. et cum publicano terram tremens non celum aspiciat. ne cõfusa i lumiarib⁹ celi. facies assueta tenebris opprimatur a gloria atqꝫ isolitis re uerberata splẽdorib⁹ maiestatis. densioris rursũ cecitate caliginis obuol uatur. Non tibi o quecunqꝫ es talis anima. non tibi ille locus uilis aut despicabilis uideatur: ubi sancta peccatrix peccata deposuit. induit san ctitatez. Ibi ethiopissa mutauit pellem: et in nouum restituta candorem iã tunc fiducialiter ueraciterqꝫ respondebat exprobantibus sibi uerbũ. Nigra sum sed formosa filie ierusalem. Miraris quanam id arte. potue rit. uel quibus obtinuere meritis? Paucis accipe. fleuit amare. et de in timis uisceribus longa suspiria trahẽs. salutari ib⁹ intra se succensa singul tib⁹ felleos humores euomuit. Celestis medic⁹ celerrime subuẽit: quia uelociter currit sermo eius. Nunquid nõ potio est sermo dei. Est utiqꝫ fortis et uehemens: et scrutans corda et renes. Deniqꝫ sermo dei uiu⁹ et efficax: et penetrabilior oĩ gladio ãcipiti. ptingẽs usqꝫ ad diuisionẽ aĩe ac sps. cpagũ quoqꝫ ac medulaꝝ. et discretor cogitationũ. Hui⁹ igit̃ bea te penitentis exẽplo. ꝓsternere et tu o misera ut dsinas eẽ misera. ꝓster nere et tu i terrã. ãplectere pedes. placa osculis. et riga lacrimis. quib⁹ ta men non illum laues. sed te. et fias una de grege tonsaruz. que ascen dunt de lauachro. Ita sane ut suffusum pudore ac merore uultum. su stollere ante non audeas quam audias et ipa. Dimittuntur tibi peccata tua. Quam audias. Consurge consurge captiua filia syon: consurge excutere de puluere. Sumpto itaque ad pedes primo osculo. ne sic qui dem presumes statim ad osculum oris assurgere. sed erit tibi gradus ad ipsum medium quodam osculum aliud. quod secundo loco ad ma num accipies. De quo et talem accipe rationem. Si dixerit mihi ie sus dimittuntur tibi peccata tua: nisi ego peccare desiero. quid ꝓderit? Exui tunicam meam: si reinduero eam: quantum profeci? Si rursus pe des meos quos laueram inquinauero: nunquid aliquid lauisse ualebit? Sordens omni genere uitiorum. iacui diu in luto fecis: sed erit sine du bio recidenti quam iacenti deterius. Deniqꝫ qui me sanum fecit. ipsum mihi dixisse recordor. Ecce iam sanus factus es. uade iam am plius noli peccare. ne deterius aliquid tibi contingat. Qui autem dedit uoluntatem penitendi. opus est ut addat et continendi uirtutem ne ite rem penitenda. faciamqꝫ nouissima mea peiora prioribus. ue eniz mi hi etiam penitenti. si statim subtraxerit manum. sine quo nihil possuz facere. Nihil inquam. quia nec penitere nec continere. Audio proinde quod consulit sapiens. Uerbum inquit in oratione ne iteres. Paueo et quod iudex intentat arbori non facienti fructum bonuz. fateor pro hu

iusmodi non sum omnino contentus priori gratia qua iam malorum suz penitens. nisi ꝛ secundam accepero ut uidelicet dignos faciam penitẽtie fructus. ꝛ deinceps non reuertar ad uomitum. Hoc ergo restat mihi prius petendum ꝛ accipiendum. quam presumã altiora ꝛ sacratiora contingere. Nolo repente fieri summus. paulatim proficere uolo. Quãtum displicet deo impudentia peccatoris. tãtuz penitentis uerecũdia placz. Citius placas eum. si mensuram tuam seruaueris. ꝛ altiora te nõ quesieris. Longus saltus ꝛ arduus est de pede ad os. sed nec accessus conueniens. Quid enim? Recenti adhuc respersus puluere. ora sacra contin ges. Heri de luto tractus. hodie uultui glie presentaris? Per manum tibi transitus sit. Illa prius te tergat. illa te erigat. Quomõ erigat? Dãdo unde presumas. Quid istud? Decor continentie. ꝛ digne penitentie fructus. que sunt opera pietatis. Hec de stercore te exigent. in spem audẽdi potiora. Sane accipiẽdo donũ osculare manũ. hoc ẽ. nõ tibi. sed nomini eius da gliaz: da semel. ꝛ da iterum. tuz pro donatis criminibus. tũ pro collatis uirtutibus. Aut certe uideto. unde munias frontem' contra ictus istos. Quid habes quod nõ accepisti? Si autem accepisti quid glaris quasi nõ acceperis? Iam tandem in osculis duobus geminuz habẽs diuine dignationis experimentũ. forsan nõ confunderis presumere sanctiora. Quantum quippe crescit in gratia. tantuz ꝛ in fiduciã dilataris. Inde fit ut ames ardentius. ꝛ pulses fidentius. pro eo quod tibi desse sentis. Porro pulsanti apietur. Iam summum illud quodcũqz est summe dignationis ꝛ mire suauitatis osculum credo non negabitur sic affecto. hec uia. hic ordo. Primo ad pedes procidimus ꝛ ploramus coraz domino qui fecit nos. ea que fecimus nos. Secundo manum querimus subleuantis. ꝛ roborãtis genua dissoluta. Postremo cum ista multis precib[9] ꝛ lachrimis obtinemus tum demum audemus forsitan ad ipsuz os glẽ caput attollere. pauens ꝛ tremens dico. nõ solum speculandum. sed etiam osculandum. Quia sps ante faciem nostram christus domin[9] cui adherentes in osculo sancto unus spiritus ipsius dignatione efficimur. Tibi domĩe iesu. tibi merito dixit cor meũ exquisiuit te facies mea. faciem tuam domine requiram. Nempe auditam fecisti mihi mane misericordiam tuã. cuz iacenti primũ in puluere. tuaque dosculãti reuerenda uestigia. quod male uixeram remisisti. Porro in progressu diei letificasti animã serui tui. cũ deinde in osculo manus. etiam bene uiuendi gratiam indulsisti. Et nunc quid restat o bone domine: nisi ut iam in plenitudine lucis in feruore spiritus ad oris quoque osculum dignanter admittens. adimpleas me leticia cum uultu tuo. Indica mihi o suauissime. o serenissime. indica mihi ubi pascis. ubi cubas in meridie. Fratres

bonum est nos hic esse. sed ecce auocat diei malicia. Hij siquidem qui modo superuenisse nunciantur. cogunt magis rumpere quam fini re sermonem. Ego exibo ad hospites. ne quid desit officijs eius de qua loquimur caritatis. ne forte ⁊ de nobis audire contingat. Dicunt enim ⁊ non faciunt uos orate interim. ut uolnntaria oris mei bene placita fa ciat deus ad uestram ipsorum edificationē ⁊ laudē ⁊ glām nominis sui.

Sermo quartus. De triplici profectu anime qui fit per osculum pedis manus et oris domini.

Riplicem quendam anime profectum sub nomine trium oscu
t lorum sermo externus complexus est. nunquid excidit uobis?
Is mihi hodierna disputatione prosequendus erit. prout para re dignabitur in dulcedine sua pauperi deus. Diximus si recolitis illa oscul a sumi ad pedes. ad manum. ad os. singula singulis referentes. In primo sane primordia dedicantur nostre conuersionis. Secundum āt pficiētib⁹ indulgetur. Porro tertiū. expit̄ uera ⁊ rara pfectio. Ab hoc solo q̄ͦ ultimum positum est. sumpsit exordium scriptura ista quā tracta re suscepimus. ⁊ ipsius causa reliqua duo a nobis adiuncta sūt. An ue ro necessarie: uos indicabitis. Puto enim facies ipsa eloquij facile ad monet ⁊ ista requirere. Miruz uero si non ⁊ uos aduertitis oportere re uera esse aliud siue alia oscula a quibus illud oris distinguere uoluit ille qui dixit: osculetur me osculo oris sui. Cur enim cū sufficere poterat di xisse simpliciter osculetur. preter morē tamē usumqȝ loquendi distincte ⁊ signanter adiecit osculo oris sui. nisi ut ostenderet ipsuz quod petebat osculum summum esse non soluz. Nonne deniqȝ ita inuicez loquimur. osculare me uel da mihi osculum. ⁊ nemo sequitur ut dicat. ore tuo. siue osculo oris tui. Quid alterutrum osculari parantes non uersus inuicem ora tendimus: que tamen ad inuicem non requirimus nominatim? De niqȝ qui narrat: uerbi gratia: a domino susceptum in osculo proditorem. ⁊ osculatus est ait eum: nec addidit ore suo. uel osculo oris sui. Sic nimi rum omnis ⁊ qui scribit ⁊ qui loquitur consueuit. Sunt ergo hij tres ani marum affectns siue profectus expertis dumtaxat satis noti: ⁊ manifesti cum aut de actis malis indulgentiam. aut de bonis agendis gratiā. aut ipsius etiam indultoris ⁊ benefactoris sui presentiam. eo quidem modo quo in corpore fragili possibile est obtinet intueri. Ceterum primum et secundum qua ratione oscula nominauerim: manifestius accipite. Oscu lum. pacis indicium esse: omnes nouimus. Porro autem si ut scriptura loquitur peccata nostra separant inter nos ⁊ deum: tollat̄ de medio q̄ͦ iterest: ⁊ pax ē. Cū ergo satisfacim⁹ ut ablato q̄ͦ sepat peccato recōcilie mur: idulgētiā quā recipim⁹ q̄d nisi quoddā osculū dixeri pacis? Idqȝ i

terim non alibi quam ad pedes sumendam. Humilis quippe & verecũ da debz esse satisfactio: qua emendatur superba transgressio. At cum etiam ad uiuendum emendatius deoque dignius conuersandum. pla cita quadam amplioris gratie familiaritate dõamur ampliori cũ fiducia caput iam leuamus de puluere. largitoris ut assolet manum osculaturi. si tamen de accepto munere non nostram sed auctoris gloriam queri mus. eique sua dona & non nobis asscribimus. Alioquin. si in te & non magis in dño gloriaris. ꝓpriam profecto & non domini manum osculari conuinceris. quod iuxta beati Job sententiam est iniquitas maxima & negatio in deum. Si ergo ad scripture testimonium. propriam gloriam querere. propriam est osculari manum. profecto qui dat gloriaz deo dei dicitur non incongrue manum osculari. Et in hominibus quidem ita esse uidemus. seruos uidelicet offensorum dominorum osculari solere pedes cum ab eis ueniam petunt: & pauperes diuitum manus: cum ab eis munus accipiunt. Uerum quia spiritus est deus. & nullis simplex il la substantia membris distincta corporeis. erit forsitan qui nullatenus ǒ illo recipiat tale aliquid sed a me sibi dei manus uel pedes flagitet de monstrari. sicque probari quod de osculo pedum manu sue diffinio. Sz quid si & ego uicissim ab ipso meo sciscitatore. de ore quoque dei requi siero. quatenus quod de oris osculo scriptura loquiť. ad deum pertinere demonstret. Nempe aut cum isto simul & illa habet aut cum illis pari ter & isto caret. Sed enim & os habet deus quo docet hominem scienti am. & manum habet quia dat escam omni carni. & pedes habet quoruz terra scabellum est ad quos nimirum peccatores terre conuersi atque humiliati satisfaciant. hec inquam omnia habet deus per effectum non per naturam. Inuenit profecto apud deuz & uerecunda confessio quo se humiliando deiciat. & prompta deuotio ubi se innouando reficiat. & iocunda ꝯtemplatio ubi excedendo quiescat. Omnia omnibus est qui omnia administrat: nec quicquam est omnium proprie. Nam quod in se est lucem habitat inaccessibilem & pax eius exuperat omnem sen sum & sapientie eius non est numerus & magnitudinis eius non est finis. nec potest eum uidere homo et uiuat. Non quod longe ab uno quoque sit. qui esse omnium est sine quo omnia nihil. sed ut tu plus mireris & nil eo pñtius: & nil incõprehẽsibilius. quã eẽ oiuz. Quid nẽpe cuique rei presentius: quam esse suum: Quid cuique tam incõprehen sibilius: quam esse omnium: Sane esse omnium dixerim deum. non qꝛ illa sunt quod est ille: sed quia ex ipso & per ipsũ & in ipso sũt oia. Eẽ er go ẽ oiuz que facta sũt. ipse factor eoꝝ: sz causale ñ materiale. Tali ꝓin de mõ dignať illa maiestas suis eẽ creaturis oibꝰ quidẽ qđ sũt animãti bꝰ ãt qđ & uiuũt. Porro rõe utẽtibꝰ lux recte ṽo utẽtibꝰ uirtꝰ: uincẽtibꝰ

gloria. Et in hijs omnibus creandis. gubernandis administrandis. mouendis. promouendis. innouandis. firmandis. nullis corporeis indiget instrumentis: qui omnia solo uerbo ⁊ corpora creauit ⁊ spiritus. Anime corporibus ⁊ corporeis egent sensibus per que sibi inuicem innotescant ⁊ ualeant. At non ita omnipotens cui de sola uolũtate celeris suppetit efficientia. tam in creandis rebus quam ordinandis prout uoluerit. Ualet cui uult. quantum uult. ⁊ absque corporalium officio obsequione membrorum. Quid ad intuenda que condidit ipse putas sibi requirat corporei sẽsus adiutorium. Nihil omnium omnino latet. aut effugit lucem ubi que presentem. Nec tamen ut agnoscat aliquid: necessarium habet renunciantis sensus ministerium. Nec solum uniuersa noscit sine corpore: sed ⁊ innotescit mundis corde sine corpore. Dico autem idem latius: ut planius fiat. Sed forte quia finiendi iam sermonis angustia nõ admittit. consilij magis est ut in crastinum differamus.

Sermo. v. ð quattuor generib⁹ spirituũ. uidelicet p̃ ãgeli hoĩs ⁊ pecoris.

Quattuor sunt spiritum genera. nota sũt nobis. pecoris. uidelꝫ: angelicus: ⁊ qui condidit istos. Non est ex omnibus cui sine ꝓpter se. siue propter alium siue propter utrunque necessarium corpus non sit. corpori sue similitudo excepto dũtaxat illo. cui omnis tã corporalis quam spiritualis creatura merito confitetur ⁊ dicit. De⁹ me⁹ es tu quoniam bonorum meorum nõ eges. Et primum quidem ita corpore egere constat. ut nec subsisterẽ absque illo ut cunque possit. Simul quippe ⁊ uiuificare desinit. ⁊ uiuere ille spirit⁹: quando moritur pecus. Uerum nos uiuimus quidem post corpus. sed ad ea quibus beate uiuitur nullus nobis accessus patet nisi per corpus. Senserat hoc qui dicebat. Inuisibilia dei per ea que facta sũt intellecta cõspiciũtur. Ipsa siquidem que facta sunt idest corporalia ⁊ uisibilia ista non nisi per corporis instrumentum sensa: in nostram noticiam ueniunt. Habet igitur necessarium corpus spiritualis creatura que nos sumus sine quo nimirũ nequaquam illam scientiam assequitur quam solam accepit gradum ad ea de quorum sit cognitione beata. Hic si mihi obiciatur de paruulis regeneratis quod absque scientia rerum corporalium exeũtes ð corpore ad beatam uitam nihilominus transire credantur breuiter respondeo hoc illis conferre gratiam non naturam. Et quid ad me de miraculo ði qui de naturalibus dixero. Iam quod ⁊ super celestes sp̃s opus corporibus habeant illa maxime certos nos faciat uera ⁊ uere diuina sententia. Nonne omnes ait administratorij sp̃s sunt missi in ministerium propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Quonam ergo modo implent ministerium suum absque corpore presertim apud uiuentes in corpore. Denique nõ est discurrere nec de loco ad locũ trãsire nisi corporꝫ quod frequenter angelos facere tam indubitata quam nota probat auctoritas. Hinc est quod uisi sunt ⁊ partibus ⁊ ad eos intrauerit ⁊ manduca

cauerunt ⁊ pedes lauerunt. Ita inferior superiorqȝ spiritus proprijs cor
poribus egent: sed tamen quibus iuuent non ēt iuuentur. At pecus
quidem ex debito seruitutis ⁊ ad usus tantum temporalium corporaliū
que necessitatum iuuando seruit. ideoqȝ ille spiritus ⁊ cuȝ tempore trā
sit. ⁊ cum corpore deficit. Seruus quippe non manet in domo in eter
num. licet qui bene eo utuntur omnem usum huius temporalis seruitu
tis ad questum referant eternorum. Angelus uero curat satagitqȝ in li
bertate spiritus administrare officiuȝ pietatis futurorum bonorum prō
ptum mortalibus alacremque sese ministruȝ exhibens utpote sitis in
eternum futuris ciuibus ⁊ coheredibus superne iocunditatis. Ille igi
tur ut uite seruiat iste ut pie subueniat ambo proculdubio suis corpori
bus egent ut iuuent. Nam in quo ipsi eis iuuentur non uideo ad profe
ctum dumtaxat eternitatis. Irrationalis nempe spiritus ⁊ si corporalia
per corpꝰ ⁊ ipse hauriat nunquid tamen eo usqȝ iuuatur corpore suo ut
per corporalia ⁊ sensibilia que per illud sentit. etiaȝ ad spiritualia ⁊ itel
ligibilia proficiendo pertingat. Ad que tamen capessenda pro suo cor
porali temporalique obsequio noscitur iuuare illos qui omnem usum re
rum temporalium ad fructum transferunt eternarum: utentes hoc mun
do. tāquam non utentes. Porro autem supercelestis spiritus absque
adiutorio corporis ⁊ absque intuitu eorum que per corpus sentiuntur so
la profecto sue uicinitate ac uiuacitate nature sufficit apprehendere sū
ma ⁊ intima penetrare. An non apostolus intellexit qui cum diceret in
uisibilia d i per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur adiecit pro
tinus a creatura mundi. Nimirum qm̄ a creatura celi non ita. Quo eni
is inuolutus carne ac terre incola spiritꝰ in consideratione sensibilium
proficiens gradatim quodammodo paulatimque nititur peruenire. eo
ille celestium habitator ingenita subtilitate ac sublimitate sua in omni
uelocitate facilitateque pertingit. nullo utique sensus corporei admini
culo fultus. nullo corporei membri adiutus officio. nullo corporei cuius
cunque rei informatus intuitu. Cur enim iter corpora spirituales scrute
tur sensus. quos i libro uite ⁊ absque contradictione legit. ⁊ absque diffi
cultate intelligit: Cur in sudore uultꝰ sui laboraret excutere grana de pa
leis. ⁊ de uuis uina. ⁊ ð amurca oleum. qui ex ossibus satis abundeque
ad manum habet: Quis mendicet uictum suum per alienas domos: in
sua habundans panibus: Quis puteum fodere curet. ⁊ in terre uisceri
bꝰ uenas aquarum cum labore rimari. ultro affati aquas limpidas fons
uiuus emanat: Nec brutus ergo nec angelicus spiritꝰ ad ea capescēda
que beatam specialem faciunt creaturam suis ullo modo corporibus ad
iuuantur. ille quidem pro innata soliditate non capiēs. iste uero pro ex
cellentioris glorie prerogatiua non indigens. Porro hominis spirituȝ
qui medium quendam inter supremum ⁊ infimum tenet locum usque
adeo ad utrumque necessarium habere corpus manifestum est. ut abs

que eo nec ipse proficere. nec alteri prodesse possit. Nam ut taceaꝫ mē
bra cetera corporis officia ue membrorum quonam modo queso aut si
ne lingua instruis audientem: aut sine aure percipis instruentem:
Itaque cum absque corporis adminiculo nec bestialis spiritus servilis
conditionis soluere debituꝫ. nec spiritualis celestisque creatura implere
ministerium pietatis. nec rationalis anima tam proximo quam etiam
sibi sufficiat consulere ad salutem. liquet omnem creatum spiritum siue
ut iuuet siue ut iuuetur simul ⁊ iuuet corporeo prorsus indigere solatio.
Quod enim si qua animantia quantum ad usum sui reperiantur incom
moda. nullisque apta usibus humanarum necessitatum: Prosunt pro
fecto uisu ⁊ si non usu. utiliora cordibus intuentium: quam utentium cē
corporibus possent. Et si nociua. ⁊ si etiam pernitiosa temporali homi
num constet esse saluti non tamen deest eorum corporibus unde coo
perentur in bonum hijs qui secundum propositum uocati sunt sancti ⁊
si non cedendo in cibuꝫ aut exhibendo ministerium certe ingenium e
xercēdo iuxta eum qui utique omni utenti ratione presto est communis
discipline profectum quo inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta
conspiciuntur. Nam ⁊ diabolus eiusque satellites cum sit coruꝫ semper
maligna intentio. nocere quidem semper cupiunt. sed bonis emulatori
bus quibus dicitur. quis uobis nocere poterit si boni emulatores fueri
tis. absint ut possit. Magis autem prosunt ⁊ nolētes: cooperanturqꝫ in
bonum bonis. Ceterum angelica corpora utrum nam ipsis spiritibus
naturalia sint sicut hominibus sua ⁊ sint animalia sicut homines inmor
talia tamen quod nondum sunt homines. porro ipsa corpora mutent et
uersent in forma ⁊ specie qua uolunt quando apparere uolunt dēsantes
⁊ solidantes ea quantum uolunt. cum tamen in sui ueritate pre subtilita
te nature atque substātie sue impalpabilia sint. et nostris omnino in at
tingibilia uisibus. an uero simplici spirituali substantia subsistentes cor
pora cum opus est sumant. rursumque expleto opere ponant in eandē
de qua sumpta sunt materiam dissoluenda: nolo ut a me requiratis. Ui
dentur patres de huiusmodi diuersa sensisse. nec mihi perspicuum est
unde alterutrum doceam. et nescire me fateor. Sed et uestris profecti
bꝰ nō multū cōferre arbitror harū rerū notitiā. Illud aūt scitote nullum
creatoꝝ spirituū ꝑ se nostris mētibꝰ applicari. ut uidelicꝫ nullo median
te nr̄i sui ue corporis istrumēto. ita nobis immisceatur uel fundatur. quo
eiꝰ ꝑticipatōe docti siue doctiores. uľ bōi siue meliores efficiamur. Nul
lus āgeloꝝ nlľa aniaꝝ hꝰ mō mihi capabilis ē: nulliꝰ ego capax. Nec ipi
angeli ita se alterutrum capiunt. Sequestretur ꝓinde prerogatiua hec
summo atque in circumscripto spūi qui solus condocet angelum siue
hominem scientiam instrumentum non querit nostre corporee auris si
cut nec sui sibi oris. Per se infundit per se inotescit purus capit a pu

ris. Solus nullius indiget. Solus ⁊ sibi ⁊ omnibus de sola omnipotenti uoluntate sufficiens. Operatur tamen immensa ⁊ innumera per subiectam creaturam corporalem siue spiritualez: sed quasi imperans non quasi mendicans. En uerbi gratia quod linguam meam corporalem assumpsit nunc in opus suum docere uidelicet uos cum per se absq; dubio facilius suauiusq; id posset profecto indulgentia est non indigentia In profectu siquidem uestro meritum querit mihi non sibi solatium. Idipsum sapere opus est omni homini operanti bonum ne forte in se de bonis domini glorietur: ⁊ non in domino. Est tamen qui bonum opatur non uolens siue homo malus. siue angelus malus. ⁊ constat non fieri propter eum. quod fit per eum cum prodesse nullum bonum possit inuito. Igitur ei quidem dispensatio tantum credita est: sed nescio quo modo gratius iocundiusq; sentimus bonum quod per malum dispensatorem ministratur. Ipsa est ergo causa cur per malos faciat deus bona bonis nõ autem ut opera eorum indigeat in benefaciendo. Porro hijs que ratione uel sensu carentia sunt multo minus deum egere quis dubitet. Sed qñ in opus bonum ⁊ ipsa concurrunt apparet qm̃ omnia seruiunt ei: cui merito est dicere. Meus est orbis terre. Aut certe quia nouit que per que conuenientius fiant de seruitute corporee creature non efficaciam querit: sed congruentiam. Esto deinde quod corporum ministeria oportune plerumque diuinis operibus applicentur. ut uerbi gratia pluuie uiuificandis seminibus uel multiplicandis segetibus uel fructibus maturandis quid proprio queso de corpore facere habet cui ad nutum indiferẽter uniuersa corpora celestia atque terrestria obsequi constat. Plane superfluo haberet suum qui nullũ sibi reperit alienuz Uerum si cuncta que hoc loco dicenda occurrunt presenti uolum⁹ sermoné concluder̃ sermo modum excedet ⁊ uires forsitan aliquorum. propterea que restãt sub alio seruemus absoluenda principio.

Sermo vj. de summo ⁊ in circumscripto spiritu qui est deus. Et quomõ misericordia ⁊ iudicium dicantur pedes domini.

T precedenti sequens sermo cohereat deneti sne datum supius solum summum ⁊ incircumscriptum spiritum ad omne qd facere uel fieri uult corporis instrumento siue obsequio nõ egere. Demus ergo securi ueram soli deo sicut immortalitatem ita incorporeitatem. quod solus spirituum uniuersam corpoream naturam eo usque trãscendat ut quocũque corpore in quocũque opere non indigeat solo spiritali nutu cum iuste ad queque iuste agenda contentus. Sola igit᷑ est q̃ nec ꝓpter se nec ꝓpt᷑ aliũ solatio corporei instrumẽti opus hẽt illa maiestas. cuius omnipotenti arbitrio incunctanter presto est omne opus. omne altum inclinat. omne aduersum cedit. omne creatum fouet. etiam nullo interueniente uel subueniẽte solatio corporali siue spirituali. Docet uel mouet sine lingua prebet ul᷑ tenet sine manibus. siue pedi

bꝰ currit ⁊ succurrit ꝑeuntibꝰ. Actitabat ista ⁊ cũ patribus priorибꝰ secu
lis experiebant̃ hoies sedula beneficia: sed latebat eos beneficijs. Ille
quidẽ attingebat a fine usqȝ ad finem fortiter: sed disponens oĩa suauit̃
nõ sentiebat̃ ab hominibus. Et gaudebãt de bonis domini ⁊ dominum
sabaoht: eo quod cũ trãquillitate iudicaret oĩa nesciebãt. Ab ipo erant
sȝ nõ cũ ipso. Per ipsum uiuebãt: sed nõ ipsi. Ex ipso sapiebant: sed ñ
ipȝ. Alienati: ingrati: insensati. Hinc demũ factum ẽ ut qđ erant: qđ ui
uebant: qđ sapiebãt: nõ auctori tribuerent sed nature ascriberent: aut
certe qđ insipientius erat fortune. Proprie quoque ĩdustrie atque uir
tuti: multi multa arrogarent. Quanta sibi usurparũt seductorij spiritus
quanta soli, ⁊ lune data sunt: quanta terris uĺ aquis attributa: quãta etiã
manufactis fabrilibusque mortaliũ reputata operibus. Herbis: arbustis
minutissimis uilissimisque seminibus pro numinibus deferebat̃. Heu
sic hoies perdiderũt ⁊ cõmutauerũt gloriã suã ĩ similitudinẽ uituli come
dentis fenum. Quoꝝ deus miseratus errores đ mõte umbroso ⁊ cõdẽso
dignãter egrediẽs: ĩ sole posuit tabernaculũ suũ. Optulit carnẽ sapiẽti
bus carnẽ: per quã discerent sapere ⁊ spiritũ. Nã dũ in carne ⁊ per car
nẽ facit opera nõ carnis sed dei: nature utique imperans superansque
fortunã: stultã faciens sapientiã hominum demonumque debellans ti
rãnidem: manifeste ipsum se iudicat esse ꝑ quem eadem et ante fiebãt
qñ fiebãt. In carne inqñ et per carnẽ potent̃ ac patenter opatꝰ mira:
loquutus salubria: passus ĩdigna: euidẽter ostẽdit qꝛ ipe sit qui potenteꝛ
sed inuisibilit̃ secl'a cõdidissȝ: sapiẽter regeret: benigne ꝓtegeret. Deni
que dũ euãgelizat igratis: signa ꝓhibet ĩfidelibꝰ: ꝓ suis crucifixoribus
orat: nõ ne liquido ipsũ se eẽ đclarat qui cũ patre suo cotidie oriri facit
solẽ suũ suꝑ bonos ⁊ malos: ⁊ pluit suꝑ iustos ⁊ ĩiustos: Hoc. n. ẽ qđ ipe
aiebat. Si nõ facio oꝑa patris mei: nolite credeꝛ. En aꝑit os carnis sue
docẽs ĩ mõte discipulos: qui ĩ silẽtio angelos ĩ celestibꝰ docet. En ad ta
ctũ corporee manꝰ curat̃ lepra fugat̃ cecitas: auditꝰ reparat̃: lingua muta
resoluitur: discipulus ꝓpe mersus erigit̃: ⁊ is indubitãter agnoscit̃ cui di
xerat lõge añ dauid. Aperis tu manũ tuã: ⁊ ĩples oẽ aĩal benedictione.
Et itẽ. Aperiẽte te manũ tuã: oĩa ĩplebũtur bonitate. En secus corpora
les pedes iacẽs ac penitẽs audit pecatrix: remittunt̃ tibi peccata tua: ⁊
recognoscit eũ đ quo ex multis retro tẽporibꝰ scriptũ legerat. Egrediet̃
diabolus ante pedes eius. Ubi nẽpe peccatũ remittit̃: ibi proculdubio
diabolus đ corde peccatoris expellit̃. Hinc uniuersaliter đ euictis peni
tẽtibꝰ dicit. Nunc iudicium ẽ mũdi: nũc pꝛiceps huiꝰ mũdi eicietur fo
ras. Qđ silicet humiliter confitẽti remittat đs peccatũ: ⁊ diabolꝰ cũ quẽ
in hominis corde inuaserat amittat principatum. Denique ambulat suꝑ
undas carnalibus pedibus cui nec duȝ carne uestito iam psalmista pre
cinerat. In mari uia tua ⁊ semite tue in aquis multis. quod est. concul
cas corda tumentium superborum ⁊ fluxa desideria carnaliũ cõprimis

iustificans impios. ⁊ supbos humilians. Qd̄ tm̄ qꝛ inuisibiliter fit: carnalis nō senti a quo fit. unde ⁊ subdit. ⁊ uestigia tua nō cognoscent. Hinc rur sus patet ad filiū. Sede inquit a dextris meis. donec ponā inimicos tu os scabellum pedū tuorū. Hoc ē donec oēs qui te ꝯtempnūt tue uolūta ti subiciā. siue inuitos ⁊ miseros: siue uoluntarios ⁊ beatos. Itaqꝫ hoc opus spūs qꝛ caro nō ꝑcipiebat. aialis quippe nō ꝑcipit ea que sūt spūs dei. opus fuit ut corꝑalibus pedibus corꝑaliter icubās. ⁊ corꝑalibus labi is pedes eosdē deosculans. ueniaꝫ peccatorū peccatrix ꝑcipet: sicqꝫ illa mutatio dextere excelsi qua mirabiliter sꝫ inuisibiliter iustificat impiū: eti am carnalibus inotesceret. Verū illos spūales pedes dei quos prio lo co spūaliter osculari penitētē oportet. ꝑterire me non oportet. Noui ego curiositatē uīam. que nil sua uolūtate īscrutatū oio ꝑtereat. Nec vō du cendū ꝯtemptui nosse quibus scriptura pedibus tam frequēter deū cō memorat. nūc quidē stare. ut ibi. adorabimus in loco ubi steterūt pedes eius. nūc uero ambulare. ut ibi. ⁊ habitabo in illis. ⁊ deambulabo in eis nūc ēt currere iuxta illud. Exultauit ut gygas ad currendā uiā. Si recte aplo uisum ē caput xp̄i referre ad deitatem. puto ⁊ nobis nō icōgrue ui deri pedes ad hoiem ꝑtinere. quorū alterū miam: alterū iudiciū nomie mus. Nota sūt nobis duo ista uocabula. ⁊ de plerisqꝫ scripture locis am bo pariter si cogitatis occurrunt. Quia vō mie pedē deus in carne cui se uniuit assumpserit docet epl̄a ad hebreos. temptatū ꝓhibens per om nia xp̄m pro similitudine absqꝫ peccato. ut misericors fieret. Quid illō alterum qui iudiciū nuncupatus ē? Nonne ad hoiem eque assūptum ⁊ ipsū ꝑtinere. ipse deus hō apte significat. ubi datā sibi ꝓhibet a p̄re po testatē iudiciū facere: qꝛ filius hois ē? Hijs duobus ergo pedibꝰ apte sub uno diuinitatis capite ꝯcurrētibus natus ex muliere. factus sub lege. in uisibilis emanuel. in terris uisus ē. ⁊ cū homibus ꝯuersatus ē. his certe ꝑtrāsit. ⁊ nūc bn̄faciendo ⁊ sanādo oēs oppressos a diabolo. sꝫ spiritalit. sed inuisibiliter. Hijs inquā pedibꝰ deuotas ꝑambulat mentes. icessāter lustrās: scrutansqꝫ corda ⁊ renes fideliū. Vide autē ne forte hec illa sint sponsi crura que spōsa tā magnifice ꝯmēdat i ꝓsequētibꝰ ꝯpās ea ni fal lor colūnis marmoreis fūdatis suꝑ bases aureas. Pulchre oio. qm̄ qui dē i icarnata dei sapia q̄ auro designat. mia ⁊ vitas obuiauerūt sibi. De niqꝫ uniuerse me dn̄i mia ⁊ vitas. Felix mēs cui sel' dn̄s iesus utrūqꝫ in fixerit pedē. A duobꝰ signis cognoscite eā q̄ huiusmōi ē: q̄ secū necesse ē referat diuinis ipressa uestigijs. Ipa sūt tior ⁊ spes: ille iudicij. illa mie repn̄tās imaginē. Merito beneplacitū ē dn̄o suꝑ timētes eū: ⁊ i eis qui sperāt suꝑ mia eiꝰ: cū sapie tior initiū sit spes ꝓfectꝰ. Nā ꝯsūatōēꝫ sibi caritas uēdicat. Que cū ita sint. n̄ puꝰ fructꝰ i pº bº osclo ꝙ ad pedes ac cipit. tm̄ curato ut neutro frauderis illoꝝ. Porro eni si iā dolore peccati ⁊ iudicij timore ꝯpūgeris. vitatis iudicijqꝫ uestigio. labia ipressisti. Qd̄ si timorē dolorēqꝫ diuie ītuitu bōitatis. ⁊ spe ꝯseq̄nde idulgētie tēpas. ēt

mie pedē āplecti te novis. Alioqui alterꝝ sine altro osculari nō expedit: qꝛ ⁊ recordatio soliꝰ iudicij i baratrū despatōis pcipitat: ⁊ mīe fallax assētatio pessimā generat securitatez. Datū ē ⁊ mihi misero nō nunq̄z sedere secꝰpedes dn̄i iesu. ⁊ mō hūc. modo illū. tota deuotiōe ꝯplecti: i q̄ntū me sua benignitas dignabat̄ admittere. At si qn̄ miseratōis oblitꝰ stimulāte ꝯscia iudicio paulo diutiꝰ iherere. mox metu icredibili ac miserabili ꝯfusiōe deiectꝰ. ⁊ tenebroso circūfusus horrore: hoc solū palpitās de profūdis clamabā. Quis nouit potestatē ire tue: ⁊ pre timore tuo irā tuā dinumerate? Qd̄ si eo relicto pedē mie plus tenere ꝯtingeret: tanta ecōtrario icuria ⁊ negligētia dissoluebar. ut ꝑfestiꝫ ⁊ orō tepidior. ⁊ actio pigrior ⁊ risus ꝓmptior. ⁊ sermo icautior. ⁊ oīs deniq̄z utriusq̄z hoīs statꝰ inconstantior appereret. Proinde magistra istructꝰ expientia. nō iudiciū iā solū. aut solā miaꝫ: sed miam pariter ⁊ iudiciū cantabo tibi dn̄e. In eternum nō obliuiscar iustificatiōes tuas. Cantabiles mihi erūt ambe parit̄ in loco pegrinationis mee. quousq̄ꝫ mia superaltatata iudicio. miseria ꝯticescat. ac sola cātet tibi d̄cetero gloria mea. ⁊ nō compungar.

Sermo. vij. De amore ardēti quo aīa diligit deū ⁊ attentiōe habenda. quādo homo orat uel psallit coram deo ⁊ angelis eius.

i Ipse mihi laborē suscito: qui spōte uos ꝓuoco ad querendum. Quia eni ego primi osculi occasiōe spiritales dei pedes ꝓprijs diffinitiōibꝰ ac noībꝰ ⁊ quidē ex abūdāti d̄mōstrare curaui. uos pgitis iquirere ⁊ d̄ manu: q̄ scd̄o loco osculāda ꝓponit̄. Annuo gero uobis morē. insup nō manū sꝫ manꝰ ostēdo. ꝓprijsq̄ꝫ distinguo uocabulis. Latitudo una altera fortitudo dicat̄. qd̄ ⁊ tribuat affluēter. ⁊ defēdat potēter qd̄ dederit. Utrāq̄ꝫ ꝑfecto osculabit̄ qui ingratꝰ nō fuerit. deū utiq̄ꝫ bonorꝝ oīuꝫ sicut largitorē. ita ꝯseruatorē recognoscēs ⁊ ꝯfitens. Satis d̄ duobꝰ osculis dictū esse reor: uideamꝰ ⁊ d̄ tertio. Osculet̄ iquit me osculo oris sui. Quis dicit? Spōsa. Que nā ipa? Aīa sitiēs deū. Sꝫ pono diuersas affectiōes. ut ea q̄ ꝓprie spōse ꝯuenit distinctius elucescat. Si seruꝰ ē: timꝫ a facie dn̄i. Si mercēnariꝰ: sperat d̄ manu dn̄i. Si discipls aurē parat mr̄o. Si filiꝰ honorat p̄rēꝫ. Que v̄o osculū postl'at: amat. Excellit i nature donis affectio hec amoris. ꝑsertiꝫ cū ad suū recurrit prin̄ qd̄ ē d̄s. Nec sūt iuēta eq̄ꝫ dulcia noīa. quibꝰ v̄bi aniceq̄ꝫ dulces ad inicē exprimerēt̄ affectꝰ: quēadmodū spōsus ⁊ spōsa. Quippe quibꝰ oīa cōia sūt: nil ꝓpriū. nil a se diuisū h̄ntibꝰ. Una utriusq̄ꝫ h̄ditas. Una domus. una mēsa. unꝰ thorꝰ: una ēt caro. Deniq̄ꝫ ꝑp hāc reliquet ille p̄rēꝫ ⁊ matrē ⁊ adh̄rbit uxori sue: ⁊ erūt duo i carne una. Hec quoq̄ꝫ iubet̄ nihilominꝰ obliuisci ppl'm suū. ⁊ domū p̄ris sui: ut ꝯcupiscat ille d̄corez eiꝰ. Si gͦ amare spāl'r spōsis pricipal'rq̄ꝫ ꝯuēit: n̄ imerito spōse noīe cēset̄ aīa q̄ amat. Amat aūt que osculum petit. Nō petit libertatē. non mercedem. non hereditatē non deniq̄ꝫ doctrinā. sed osculum. More plane castissime sponse ac sacrum spirantis amorem. nec omnino ualentis flam

maꝫ dissimulare quoniam patitur. Uide enim quale precipiat sermõis exordium. Magnum quid a magno petitura: nullo tamen ut assolet utitur blandiciarum fuco: nullis circumuolutionibus ad id quod deside rat ambit. Non facit ꝓemiũ: nõ captat beniuolentiam: sed ex habundã tia cordis repẽte ꝓrũpẽs: nuđ frõdoseqꝫ satis: osculeť me ait osculo oris sui. An non tibi quasi dicere uidetur: quid mihi est in celo ⁊ a te quid uolui sup̱ terram. Amat ꝑfecto caste: que ipsum quẽ amat queriť: nõ aliud quicquã ipsius. Amat sãcte: quia nõ in cõcupiscentia carnis: sed i puritate sp̃s. Amat ardenter que ita ꝓprio debriatur amore: ut maiesta tem nõ cogitet. Quid enim? Respicit terram ⁊ facit eam tremere: ⁊ ista se ab eo postulat osculari? Ebria ne ẽ? Ebria prorsus. Et forte tũc cũ ad ista ꝓrupit: exierat de cella uinaria: quo se nimiruꝫ introductaꝫ postmo dum gloriať. Nã ⁊ dauid de quibusdã dicebat deo. Inebriabuntur ab ubertate dom⁹ tue: ⁊ torrente uoluptatis tue potabis eos. O quãta uis amoris: quãta in spiritu libertatis fiducia. Quid manifestius: qđ ꝑfecta caritas foras mittit timorem? Uerecunde tñ nõ ad ipsum sponsum ser monẽ dirigit: sed ad alios tãquam de absente: osculeť me inquit osculo oris sui. Grandis quippe res petitur: ⁊ opus ẽ uerecũdia comitari p̃ceꝫ cõmendari petenteꝫ. Itaqꝫ p̱ domesticos ⁊ intimos accessus ad intima queriť: ambitur ad desideratũ. Quinaꝫ illi? Credimus angelos sanctos astare orantib⁹: offerre deo p̃ces ⁊ uota hominũ: ubi tñ sine ira ⁊ disce ptatõe leuari puras manus ꝑspexerit. Probat hoc angelus: ita loquẽs ad tobiã. Qñ orabas cũ lacrimis ⁊ sepeliebas mortuos: ⁊ dereliquebas prandiũ: ⁊ mortuos abscõdebas p̱ diẽ in domo tua: ⁊ nocte sepeliebas: ego obtuli orationeꝫ tuam dño. Puto id nobis satis ⁊ ex alijs scripture testimonijs ꝑsuasũ. Nam qđ psallentib⁹ quoqꝫ dignãter admisceri sãcti angeli soleant: quid eo manifestius qđ psalmista ait: p̃uenerũt pricipes cõiuncti psallẽtib⁹ i medio iuuencularuꝫ timpanistarũ. Unde ⁊ dicebat In cõspectu angeloꝝ psallaꝫ tibi. Doleo ꝓinde aliquos ur̃m graui i sa cris uigilijs deprimi somno nec celi ciues reuereri: sꝫ in p̃ entia prici pum tãquã mortuos apparere: cũ ur̃a ipsi alacritate permoti ur̃is inter esse solemnijs delectẽtur. Uereor ne ur̃am desidiã qñqꝫ abhominãtes cum indignatione recedant: ⁊ incipiat unusquisqꝫ ur̃m sero cuꝫ gemitu dicere deo. Longo fecisti notos meos a me: posuerũt me abhoiationeꝫ sibi: ⁊ illud. Elongasti a me amicũ ⁊ ꝓximũ: ⁊ notos meos a miseria. Itẽ Qui iuxta me erant delonge steterũt: ⁊ uim faciebãt qui querebant ani mam meã. Pro certo enĩ si se a nobis boni sp̃s elõgauerit: impet⁹ ma lignoꝝ quis sustinebit? Dico g° qui ei⁹modi sũt. Maledictus qui opus dei facit negligẽter. Dicit quoqꝫ ñ ego sed dñs. Utinã te calidũ aut fri gidũ inuenirẽ: sꝫ quoniã te tepidũ iueni: incipiã te euomer̃ ex ore meo. Ea ꝓpter attẽdite p̃ncipes ur̃os: cũ statis ad orandũ uel psallẽdũ. ⁊ sta te cũ reuerentia ⁊ disciplina ⁊ gl̃amini qꝛ angl̃i ur̃i cotidie uidẽt faciem

p̄ris. Nimirū missi in ministeriū ꝑpter nos qui hereditatē capim⁹ salu
tis. deuotōē nr̄am in sup̱na ferūt. referūt grām. vsurpemus officiū quo
rū sortimur ꝯsortium ꝯsortiū. ut more īfantiū ⁊ lactentium ꝑficiat̄ laus.
Dicam⁹ eis. Psallite deo nostro psallite. Atq̄ audiam⁹ eos uicissi re
spondentes: psallite regi uestro psallite. Laudē ergo cū celi cātorib⁹ ī cō
mune ducentes. utpote ciues scōꝝ ⁊ domestici dei. psallite sapiēter. Ci
bus ī ore psalmus ī corde sapit. Tantū illū terere nō negligat fidelis ⁊
prudēs aīa quibusdā dentib⁹ intelliḡetie sue. ne si forte integꝝ glutiat
⁊ nō mansū: frustret̄ palatū sapore desiderabili ⁊ dulciori super mel ⁊ fa
uum. Offeram⁹ cū ap̄lis ī celesti ꝯuiuio ⁊ ī dn̄ica mensa fauum mellis.
Mel ī cera deuotio ī lr̄a est. Alioquin littera occidit: si absq̄ sp̄s ꝯdimē
to glutieris. Si aūt cū ap̄lo psallas sp̄u psallas mente. cognosces ⁊ tu ꝺ
illi⁹ v̄itate sermonis, quē dixit iesus. v̄ba q̄ loquutus su uobis sp̄s ⁊ uita
sunt. Et itē quē legim⁹. dicēte sapientia. Sp̄s meus sup̱ mel dulcis. Sic
ꝺlectabit̄ ī crassitudine aīa tua: sic holocaustū tuū pingue fiet. Sic pla
cabis regē. sic placebis prīcipib⁹. sic deniq̄ totā tibi curiā beniuolā red
des. ⁊ odorati odorē suauitatis in celestib⁹ de te quoq̄ dicent. Que est
ista que ascendit p̱ ꝺsertū sicut ubi gula fumi ex aromatib⁹ mirre ⁊ thu
ris. ⁊ uniuersi pulueris pigmentarij. Principes īquit iuda duces eorū:
principes zabulon. principes neptalim. Hoc ē ꝯfitentiū ꝯtinentiū. ꝯtem
plantiū. Norūt siquidē prīcipes nr̄i regi suo acceptā esse psallentiū cō
fessionem. ꝯtinentiū fortitudinem. ꝯtemplātiū puritatem. ⁊ solliciti sunt.
exigere a nobis istiusmōi primities sp̄ūs. que ꝓfecto nō aliud sūt quam
primi ⁊ purissimi fruct⁹ sapie. Qꝺ eni nō ignoratis iudas laudās uel cō
fitens. zabulon habitaculū fortitudis: neptalim ceruus emissus īterp̄tat̄.
Qui nimiꝝ agilitatis sue saltib⁹ exprimit speculātis excessus. S ⁊ opa
ca penetrare nemoꝝ: ut ille sensuum ꝯsueuit. Scim⁹ āt qui dixerit. Sa
crificiu laudis honorificabit me. ueꝝ si nō est speciosa laus ī ore pecca
toris. nō ne p̱necessariā hē is ꝯtinētie v̄tutē: p̱ quā fiat ut nō regnet pec
catū ī ur̄o mortali corp̱e. Porro ꝯtinentia non h meritum apud deu:
que gl̄a requirit hūanā. ideoq̄ maxie opus est ēt puritate ītentiōis: qua
soli mens ur̄a deo ⁊ placere appetat: ⁊ ualeat īherere. Neq̄ eni aliud
est īherere deo quā uidere deū: qꝺ solis mūdi cordib⁹ singl̄ari felicitate
donat̄. Cor mundum habebat dauid: qui dicebat deo. Adhesit aīa mea
post te. Idē. Mihi aūt adherere deo bonū est. Uidendo adherebat: et
adherendo uidebat. Anime igit̄ ī hijs exercitate celestes sese nūtij fami
liares exhibent ⁊ frequentes: p̄sertim si frequenter orātem p̱senserint.
Quis dabit mihi p̱ uos o benigni prīcipes: petitiones meas innotescer̄
apud deū? Nō eni deo cui etiā cogitatio hominis cōfitet̄. s apud dn̄m.
hoc est ip̄is qui cū deo sūt tā beatis uirtutib⁹: quā carne solutis spiritib⁹.
Quis suscitabit me de terra inopem. ⁊ de stercore eriget paup̱em: ut se
deā cū principib⁹ ⁊ soliu glie teneā. Nō ambigo quin gratāter in pala

tio colligāt: quē dignāter īsūt quilinio uisitāt. Deniqꝫ letati sūt de ꝯuer
siōe: ⁊ ī assūptōe ñ agnoscēt. Nos itaqꝫ puto iter orādū alloqui spōsā ⁊
ipsis tāquā spōsi domesticis ac sodalibꝰ ꝺsideriū cordis sui apire cū ait.
Osculeť me osculo oris sui. Et uide familiare amicūqꝫ colloquiū aīe in
carne suspirātis: cū celestibꝰ potestatibꝰ. Gestit ī oscula. petit qꝺ cupit.
ñ tm̄ noīat quē amat. qꝛ illos nosse nō dubitat. utpote ꝺ quo sibi frequēs
cū illis soleat eē cōfabulatio. Propterea ñ dic̄ osculeť me ille uel ille: sꝫ
osculeť me tm̄. Sicut ⁊ maria magdalena ñ exprimebat ex noīe quem
querebat: sed tm̄ aiebat ei quē putabat hortolanū. Dñe si tu sustulisti eū.
Quē eū? Nō aperit qꝛ palā oībꝰ eē credit qꝺ a suo corde nec ad momē
tū recedere pōt. Ita ⁊ ergo ista loquēs sodalibꝰ spōsi sui tāquā cōscijs ⁊
quibꝰ se nouerat māifestā: tacito noīe repēte ī hec ꝺ dilc̄to ūba ꝓrūpit.
Osculeť me osculo oris sui. De quo iā osculo. nolo uos diutiꝰ ꝓtrahere:
sed ſmōe crastino audietis quicquid orātibꝰ nobis suggerere mihi inde
dignabiť unctio docēs ꝺ oībꝰ. Neqꝫ eni hoc secretū reuelat caro ⁊ san
guis: sꝫ is qui scrutať ꝓfūda ꝺi spiritꝰ sc̄s. qui a p̄re filioqꝫ ꝓcedēs cū ip
sis pariter uiuit ⁊ regnat in secula seculorum amen.

Sermo. viij: Quomodo ꝑ osculū oris ꝺo significať spiritꝰ sc̄s. quē eccle
sia sibi petit dari ad notitiā sc̄e trinitatis.

Odic nobis sicut hesterna ꝓmissiōe tenetis ꝺ sūmo. id ē ꝺ oris
b osculo disputaň ꝓpositū ē. Audite attētiꝰ qꝺ sapit suauiꝰ: ⁊ gusta
tur rariꝰ. ⁊ ītelligiť difficiliꝰ. Mihi uideť ut paulo altiꝰ īchoeꝫ
īeffabile quoddā atqꝫ īexꝑtū oī creature osculū ꝺsignasse. qui ait. Ne
mo nouit filiū nisi pať. ⁊ nemo nouit p̄rē nisi filiꝰ: aut cui uoluerit filius
reuelare. Pater eni diligit filiū. ⁊ singulari dilectōe āplectiť: sūmꝰ equa
lē. eternꝰ coeternū. unꝰ unicū. Sed eni ñ minori ipse a filio affectōe a
stringiť. quippe ꝓ cuius amore ⁊ moriť. ipso attestāte cū ait. Ut sciāt oēs
qꝛ diligo patrē: surgite eamꝰ. Haud dubiū quin ad passionē. Illa itaqꝫ
mutua gignētie genitiqꝫ cognitō ꝑiť ⁊ dilc̄tio. q̄d nisi osculū ē suauissimū
sed secretissimū? Ego ꝓ certo: ad tm̄ ⁊ tā sc̄ꝫ diuini amoris archanū. ne
ipsā quidē anglicaꝫ admitti arbitror creaturā. Et eni paulo hoc ipsū sapi
ēte. pax illa exupat oēm ēt anglicū sēsū. Uñ nec ista quāquā mltum ꝑsu
mēs. audet tm̄ diceȓ osculeť me ore suo. soli. s. illꝺ reseruās p̄ri. sꝫ aliquid
minus postulās osculeť me īquit osculo oris sui. Uidete nouā spōsā no
uū osculū accipiētē ñ tm̄ ab ore. sꝫ ab osculo oris. Insufflauit īquit eis. Ha
ud dubiū qui iesus ap̄lis. id ē primitiue eccl̄ie: ⁊ dixit. Accipite spiritum
sc̄ꝫ. Osculū ꝓfc̄o fuit. Quid? Corporeꝰ ille flatꝰ? Nō sꝫ iuisibil' spūs. q̄ ꝑꝑ
ea ī illo dñico flatu datꝰ ē. ut ꝑ hꝰ ītelligereť ⁊ ab ipo ꝓiť tāqꝫ a p̄re ꝓce
deť. tāqꝫ ūe osc̄lꝫ qꝺ osculāti osc̄latoqꝫ cōe ē. Itaqꝫ suffic̄ spōse si osc̄leť
ab osc̄lo spōsi: ēt si ñ osc̄leť ab ore. Nec. n. exiguū q̄d aut uile putat osc̄la
ri ab osc̄lo: qꝫ ñ ē aliꝺ nisi infūdi spū sc̄o. Nēpe si recte p̄r osculās. filiꝰ o
satꝰ accipiť. ñ erit ab re. osculū spm sc̄ꝫ ītelligi. utpote qui p̄ris filijqꝫ ip
turbabilis pax sit. gluten firmū īdiuiduꝰ amor. īdiuisibil' unitas. De ipso

igitur audet spõsa. ipsumq; infũdi sibi fidenter sub osculi nomine petit
Tenet quippe aliquid vñ nõ desit occasio p̃sumẽdi. Dicẽs eniz filiꝰ ne
mo nouit filiuz nisi pater. ⁊ nemo nouit patrẽ nisi filius: adiecit. aut cui fi
lius uoluerit reuelare. Non autẽ diffidit spõsa: quin sibi uelit. si tui nolu
erit. Petit ergo audẽter dari sibi osculũ: hoc ẽ spiritũ illũ i quo sibi ⁊ fi
lius reuelet ⁊ pater. Alter eni sine altero nequaq̃z inotescit. Uñ ẽ illud.
Qui uidet me uidet ⁊ p̃rez. Et illð iohãnis. Ois qui negat filiuz nec pa
trẽ hz. Qui aũt ꝯfitet filiũ. ⁊ patrẽ hz. Ex quibꝰ liquido ꝯstat. qꝛ nec pat
sine filio. nec filiꝰ sine p̃re agnoscit. Merito ꝓinde nõ i alteriꝰ tm̃. sz i
utriusq; cognitiõe ꝯstituit sũmã beatitudinẽ qui dicit. Hec est uita eter
na ut cognoscãt te uer̃ deũ. ⁊ quẽ misisti ihesuz xp̃m. Deniq; ⁊ qui se
quunt agnũ referunt hñc nomẽ eiꝰ ⁊ nomẽ p̃ris eiꝰ scriptũ i frontibꝰ su
is: qð est ð utriusq; notitia glari. Sz dicit aliquis. Ergo ⁊ spiritꝰ sci agni
tio nõ ẽ necessaria. ut cũ dixerit esse uitã eternã nosse ⁊ p̃rez ⁊ filiũ: de
spiritu sc̃o tacuerit? Est utiq; sz ubi pater ⁊ filiꝰ pfecte agnoscit. utriusq;
bonitas q̃ spiritꝰ sc̃s ẽ qũo ignorat? Neq; eni integre homo homini ĩno
tescit: quã diu latet utrũnaz bone an male sit uolũtatis. Quãquã ⁊ cũ di
ctuz est hec ẽ uita eterna ut cognoscãt te uer̃ deuz ⁊ quẽ misisti ihesum
xp̃m ꝑfecto si missio illa bñplacitũ tã p̃ris benigne mittẽtis. quã filij uo
luntarie obediẽtis ðmõstrat. Inõ oĩno tactũ est ð spiritu sc̃o. ubi tãte utri
usq; gr̃e mẽtio fc̃a est. utriusq; siquidẽ amor ⁊ benignitas. spũs sc̃s est.
Trine igit huiꝰ agnitõis ĩfũdi sibi gr̃az q̃ztũ quidẽ capi in carne mortali
põt spõsa petit. cũ oscl̃z petit. Petit ãt a filio qꝛ filij ẽ cui uoluerit r̃uela
re. Reuelat gͦ filiꝰ seip̃z cui ul̃t reuelat ⁊ p̃rez. Reuelat ãt siñ dubio p o
sculũ. hͦ ẽ p sp̃m sc̃z: apl̃o teste qui ait. Nob ãt reuelauit ðus p sp̃m suũ.
At ṽo dãdo spiritũ p quẽ reuelat: ẽt ip̃z reuelat. Dãdo reuelat. ⁊ reuelã
do dat. Porro reuelatio q̃ p sp̃m sc̃z fit. ñ solũ illustrat ad agnitõez. sz ẽt
accẽdit ad amorẽ: dicẽte paulo. Caritas ði diffusa ẽ i cordibꝰ nr̃is: p sp̃z
sc̃m qui datꝰ ẽ nobis. Et iõ forsã ð hijs qui cognoscẽtes deũ nõ tanq̃z ð
um glificauerũt. nõ legit qð spũ sc̃o reuelãte cognoscet: qꝛ cũ cognosce
rẽt nõ amauerũt. Sic quippe hẽs. Deus. n. illis reuelauit. Nec eniz ad
iunctũ ẽ p spiritũ suũ. ne sibi spõse osclm mẽtes ipie usurparẽt: q̃ ꝯtẽte ea
q̃ ĩflat. illã q̃ edificat nescierũt. Deniq; ip̃e apl̃s dicat: p q̃d cognouerit.
Per ea iquit q̃ fc̃a sũt itell̃cta ꝯspexerũt. Uñ ⁊ ꝯstat qꝛ nec pfc̃e cogno
uerũt quẽ miĩme dilexerũt. Si. n. itegre cognouissẽt bõitatẽ q̃ ꝓ eor̃ redẽ
ptõe i carne nasci ⁊ mori uoluit: ñ ignorassẽt. Audi dẽiq; quid eis ð ðo
reuelatũ fuerit Sẽpit̃na ait ṽtꝰ eiꝰ ⁊ diuitas. uides qꝛ qð sublimitatis. ꝙ
maiestatis ẽ i p̃sũptõe spũs ñ ði sz sui rimati sint. qð aũt mitis sit ⁊ hu
milis corde ñ itellexerit. Nec mir̃ qꝛ ⁊ caput eorũ beemoth nihil humi
le. sz sicut de eo legit oẽ sublime uidet. Quo ꝯ dauid non ambulabat in
magnis neq; in mirabilibus super se: ne scrutator maiestatis opprime
retur a glia. uos quoq; ut caute in archanis sẽsibꝰ pedẽ figatis: memen

tote ſemꝑ qᷦ ſapiens admonet. Altioꝛa inquit te ne queſieris: ⁊ fortioꝛa
te ne ſcrutatus fueris: In ſpũ ambulate ĩ illis: ⁊ ñ ĩ ſenſu ꝓprio. Doctri
na ſpẽ ñ curioſitatẽ acuit: ſʒ caritatẽ accendit. Merito ꝓinde ſpõſa quẽ
diligit aĩa ſua inquirens ñ ſe ſue carnis ſenſibꝰ credit: ñ curioſitatis hũa
ne manibꝰ ratiocinijs acquieſcit: ſʒ petit oſculũ ideſt ſpiritũ ſãctũ inocat
ꝑ quẽ accipiat ſimul ⁊ ſcie guſtũ: ⁊ gr̃e condimentũ. Et bñ ſciẽtia que in
oſculo dat̃ cũ amoꝛe recipitur: qua amoꝛis iudiciũ oſculũ ẽ. Sciẽtia ergo
que inflat cũ ſine caritate ſit: ñ ꝓcedit ex oſculo. Sʒ nec qui zelũ dei hñt
⁊ ñ ſecũdũ ſcientiã ſibi ullatenus arrogent illud. Utrumqʒ eniʒ munꝰ ſi
mul fert oſculi gr̃a: ⁊ agnitionis luceʒ: ⁊ deuotionis pĩguedinẽ. Eſt quip
pe ſpiritꝰ ſapientie ⁊ ĩtellectus. qui inſtar apis cerã poꝛtantis ⁊ mel: hʒ
omnino ⁊ unñ accendat lumen ſcientie: ⁊ unñ infũdat ſapoꝛẽ gr̃e. Neuter
ergo ſe oſculũ ꝑcepiſſe putet: ſiue qui ueritatẽ intelligit nec diligit: ſiue
qui diligit nec ĩtelligit. Sane ĩ oſculo iſto nec error locũ hẽt nec tepor.
Quãobrem gemine gr̃e ſacroſãcti oſcl̃i ſuſcipiẽde. paret e regione duo
labia ſua que ſpõſa eſt. intelligentie rationeʒ. ſapientie uolũtatem. ut de
pleno oſculo gloriaris mereat̃ audire. Diffuſa ẽ gr̃a ĩ labijs tuis: ꝓpte
rea bñdixit te deus in eternũ. Itaqʒ pater filiũ oſculans pleniſſime illi
archana ſue diuinitatis eructauit: ⁊ ſpirat ſuauitatẽ amoꝛis. ſcriptura hᵒ
ſignificãte cũ ait. dies diei eructat uerbũ. Cui ſane ſempiterno ſingl̃ari
terqʒ beato cõplexui nulli omnino ut iã dictuʒ ẽ. creature ĩtereſſe dona
tur. ſolo utriuſqʒ ſpiritu teſte ac ꝯſcio mutue agnitiõis ⁊ dileciõis. Quis
enĩ cognouit ſenſũ dñi. aut quis ꝯſiliariꝰ eius fuit? Sʒ dicat mihi foꝛtaſſe
aliquis. Tibi gᵒ unñ innotuit: qᷦ nulli fateris creditũ creature? Profecto
unigenitus qui ẽ in ſinu patris: ĩp̃e enarrauit. Enarrauit dixerĩ nõ mihi
uniuerſo ⁊ indigno ſʒ plane iohanni amico ſponſi cuius hec ṽba ſunt.
Non ſolũ aũt ei ſʒ ⁊ iohanni euangeliſte: utiqʒ diſcipulo queʒ diligebat
ieſus. Placita enĩ fuit deo ⁊ anima illiꝰ. digna pꝛorſus nomine ⁊ dote
ſponſe. digna ſponſi amplexibꝰ. digna deniqʒ que recũberet ſuꝑ pectus
dñi. Hauſit iohannes de ſinu unigeniti: qᷦ de paterno hauſerat ille.
Nec ſolus ĩp̃e tñ. ſʒ ⁊ omnes quibꝰ iſdẽ aiebat. magni ꝯſilij angl̃s. Uos
dixi amicos: qꝛ oĩa quecũqʒ audiui a patre meo nota feci uobis. Hauſit
⁊ paulus cuius euãgeliũ nõ ẽ ab homine neqʒ ꝑ homineʒ illud accepit:
ſed ꝑ reuelationẽ ieſu chriſti. Profecto hij omnes tam feliciter quã ue
raciter dicere poſſũt. Unigenitꝰ qui erat in ſinu patris: ĩp̃e enarrauit no
bis. ⁊ illa enarratio. quid eis niſi oſcl̃ʒ fuit? Sʒ oſcl̃m ð oſculo. ⁊ ñ ð oꝛe.
Audi ſiquidẽ oſcl̃ʒ ð oꝛe. Ego ⁊ pr̃ unũ ſumꝰ. Idẽ. Ego ĩ pr̃e. ⁊ pr̃ in
me ẽ. Oſcl̃ʒ ẽ oꝛe ad os ſumptũ: ſʒ nemo appropriat. Oſculũ plane dile
ctõis ⁊ pacĩ. ſʒ dillectõ illa ſuꝑemiet oĩ ſcie. ⁊ pax illa oẽʒ ſẽſũ exſuꝑat.
Uerũ ꝙ oculꝰ ñ uidit nec auris audiuit nec ĩ coꝛ hoĩ aſcẽdit. paulo ĩue
lãte ðus ꝑ ſpʒ ſuũ: hᵒ ẽ ꝑ oſcl̃ʒ oꝛis ſui. Igit̃ filiũ ĩ pr̃e ⁊ pr̃eʒ eſſe ĩ filio:
oſcl̃m de oꝛe ẽ. Qᷦ autẽ legit̃. ñ enĩ accepimꝰ ſpm huiꝰ mũdi ſʒ ſpm qui

ex deo ē. ut sciam⁹ q̄ a deo donata sint nobis: oscl'z sane de oscło ē. Et ut
apertius alterutrum distinguam⁹: qui plenitudinē capit osculum de ore
sumit. Qui uero ď plenitudine: osculum ď osculo recipit. Magnus qui
dē paul⁹. sed quātumlibet sursū porrigat os: ēt si se usque ad tertiuz ce
lum extēdat: circha os altissimi tn̄ necesse ē ut remaneat: ⁊ mō suo con
tent⁹ i se subsistat: ⁊ cū pertingere ad uultum glorie non ualebit. conde
scēdi sibi ⁊ ex alto trāsmitti humiliter osculū petat. Qui uero non rapi
nā arbitratur eē se equalem ďo. ita ut audeat dicere ego ⁊ pater unū su
mus. qꝛ ex equo ꝯiūgitur. ex equo ꝯplectiť. nō osculū ď loco iferiori mē
dicat. sed pari celsitudine os ore ꝯtingit: ⁊ singulari prerogatiua osculū
ď ore sumit. Xp̄o igiť osculū ē plenitudo. paulo: participatio. ut cū ille ď
ore. iste tantū ď osculo osculatū se gloriet̄. felix tn̄ osculū ꝑ qď nō solum
agnosciť ďus. sed diligiť pater. qui nequaquā plene cognosciť: nisi cuz
perfecte diligiť. Que i uobis aīa sentit aliqn̄ i secreto cōscientie sue ip
sum filij clamantem abba pater: Ipsa ipsa paterno se diligi presumat
affectu que eoď'se sp̄u quo ⁊ fili⁹ affectam sentit. Cōfide quecunque
es illa. cōfide nihil hesitās. i sp̄u filij filiā cognosce ď patris: sponsā filij
uel sororem. Utroqꝫ uocabulo eā que huiusmōi est. inuenies appellari.
Ad manū est unde id ꝓbez: nō multū laboro. Uox spōsi est ad ipsā. Ue
ni i ortū meuz soror mea sponsa. Soror siquidem est: qꝛ ex uno patre.
Sponsa qꝛ i uno sp̄u. Nam si carnale matrimoniū cōstituit duos i car
ne una. cur nō magis spiritalis copula duos coniūget i uno spiritu: De
nique qui adheret dn̄o. unus spiritus est. Sed audi etiā ď patre quam
amāter quāqꝫ dignāter ⁊ filiā eaz noīat. ⁊ nihilominus tanquā nuruz
ꝓpriā ad filij blādos inuitet amplexus. Audi iquit filia ⁊ uide. ⁊ iclina
aurē tuā. ⁊ obliuiscere ppłm tuum ⁊ dm̄m patris tui. ⁊ concupiscet rex ď
corē tuuz. Ecce a quo flagitat osculum. O sancta aīa reuerentiaz habe.
qm̄ ipse ē dn̄s ďus tuus. fortasse non osculandus sed adorandus: cuz pa
tre ⁊ spiritu in secula seculorum amen.
Sermo. ix. De uberib⁹ spōsi. i. xp̄i quoꝝ unū diciť expectatio ei⁹ erga
peccatorē. Et alterū dr̄ bēigna susceptō ei⁹ qn̄ peccator ꝯuertiť ad pn̄iaz
Ecedam⁹ iā ad librū: uerbisqꝫ spōse rōez ďmus ⁊ ꝯsequētiam.
a Pendēt eni ⁊ prerupta murāt absqꝫ pricipio. ideoqꝫ premittē
dū ē cui cōpetēter cohereāt. Ponam⁹ proide istos quos spōsi
sodales dixim⁹ uisitādi salutādiqꝫ gratia sicut heri ⁊ nudi⁹ terti⁹. acces
sisse nūc quoqꝫ ad spōsā submurmurātē. ⁊ tedētē repperisse. mirari cāz
⁊ quasi alloqui i hūc modū. Quid noui accidit: Quid te cernim⁹ solito
tristiorē: Que iopinati murmuris cā: Certe cum auersa ⁊ alienata ires
post amatores tuos cū quib⁹ male erat tibi. cōpulsa tādem reuerti ad ui
rū tuū priorez. sine ut saltez merereris tāgere pedes: multis precib⁹ ⁊ fle
tibus istitisti: Recolo iquit. Quid: Obtento eo simulqꝫ accepta i osculo
pedū idulgentia ď offēsis. nūc rursus facta ipatiēs ⁊ tanta nequaquā di

gnatio ne ꝯiectura: ſʒ maioꝛis familiaritatis cupida. Nam quoqʒ gr̃am ea
dem q̃ pri⁹ iſtãtia poſtulaſti ⁊ ipetraſti. ita ut in oſculo manus adepta ſis
v̉tutes nõ paucas ⁊ nõ ꝑuas: Nõ diffiteoꝛ ait. Et illi. Enimuero nõ tu
es que iurare ⁊ obte ſtari ſolebas. ſi unquaʒ ad oſculũ manus ꝑuenire
dareť. ſufficere iã tibi: nil te decetero petiturã: Ego. Quid igiť: forte ho
rũ q̃ acceꝑas quippiã ablatũ cãberis: Nihil. An v̉o times repetitũ iri
qḋ tibi ṫ mala tua priſtia ꝯv̉ſatõe idultũ ꝑſũpſeras: Nõ. Age. tñ dic vñ
q̃am⁹ ſatiſfacere tibi. Nõ quieſco ait: niſi oſcłeť me oſcło oꝛis ſui. Gr̃as
de oſculo pedũ. gr̃as. ⁊ de man⁹: ſʒ ſi cura ẽ ei ulla de me. oſculeť me oſ
culo oꝛis ſui. Nõ ſũ igrata: ſed amo. Accepi fateoꝛ meritis potioꝛa. ſed
ꝓrſus iferioꝛi notis. Deſiderio feroꝛ: nõ rõe. Ne queſo cãemini ꝑſump
tionẽ: ubi affectõ urgʒ. Pudoꝛ ſane reclamat: ſʒ ſuꝑat amoꝛ. Nec igno
ro qꝛ honoꝛ regis iudiciũ diliget: ſʒ p̃ceps amoꝛ nec iudiciũ ꝑſtolať. nec
ꝯſilio temꝑať. nec pudoꝛe frenať: nec rõi ſubiciť. Rogo. ſupplico. flagi
o: oſculeť me oſculo oꝛis ſui. En gr̃a ipiuſ multis iã ãnis caſte: ſobꝛieqʒ
uiuere curo. lectõi iſiſto. reſiſto uicijs: oꝛatõi incũbo frequẽter. Uigilo cõ
tra tẽptatões: recogito ãnos meos i amaritudie aĩe mee. Sine querela
me arbitror. quãtũ in me ẽ ꝯuerſari iter f̃res. Suꝑioꝛib⁹ ꝑtãtibus ſubdi
ta ſum: egrediẽs ⁊ regrediẽs ad impiũ ſenioꝛis. Aliena nõ cupio. mea
poti⁹ ⁊ me ꝑiteꝛ dedi. In ſudoꝛe uultus mei comedo panẽ meũ. Ceterũ
quod i his oĩbus ẽ: totuʒ ꝯſtat de ꝯſuetudie: de dulcedine nihil. Quid ni
ſi iuxta ꝓphetã uitula effraim ſum: docta diligere triturã: Deniqʒ i euã
geilio qui hoc ſolum qḋ facere debet facit: ſeruus inutilis reputať. Mã
data forſã utrũqʒ adipleo: ſed aĩa mea ſicut terra ſiñ aqua i illis. Ut igiť
holocauſtũ meũ pingue fiat: oſculeť me oſculo oꝛis ſui. Plurimiqʒ uꝛm
mihi quoqʒ ut memini i priuatis ꝯfeſſiõib⁹ ſuis ꝯqueri ſolẽt. ſuꝑ huiu
ſcemõi aĩ arẽtis lãguoꝛe. atqʒ hebitudie ſtolide mẽtis. qḋ dei. ſ. alta atqʒ
ſubtilia penetrare nequirẽt. qḋ de ſuauitate ſpũs aut nil aut paꝝ ſẽtirẽt
Quid iſti niſi ad oſculũ ſuſpirãt: Suſpirãt plane ⁊ inhiant. ſpũi ſapie ⁊
itelle ct⁹. itellect⁹ utiqʒ quo ꝑtingãt. ſapie qua guſtẽt qḋ itellectu apph̃ẽ
derit. Ego i hoc ipo affectu ſãctũ puto oꝛaſſe ꝓphetã cũ diceret. Sicut
adipe ⁊ piguedie repleať aĩa mea: ⁊ labijs exultatõis laudabit os meũ:
Oſculum omnino petebat. ⁊ illud oſculum in cuius tactu perfuſis labi
is pinguedine gratie ſpiritualis. ſequeretur quod alibi idem ipſe pꝛeca
tur. Repleatur os meum laude. ut eandem gloꝛiam tuam tota die ma
gnitudinem ſuam. Denique ⁊ rucauit. ubi guſtaui. Quam magna
multitudo dulcedinis tue domine: quam abſcondiſti timentibus te. Sa
tis hoc oſculum detinuit nos: ⁊ necdum me illud ut uerum fa eat di
gne ſatis expreſſis ſe confido. Sed transeamus ad reliqua. quia id me
lius impreſſum quam expreſſum innoteſcit. Sequitur. Quia melioꝛa
ſunt ubera tua uino: fraglantia unguentis optimis. Et hec uerba

cuius sint auctor non loquitur. relinquens nobis libere commentari: cui potissimū psōe ꝯueniāt. Mihi vo ñ dest unū ea cōgruent assignē siue spōse. siue spōso. siue ēt sponsi sodalibus. Et primuz sponse qualiter con gruant indicabo. Interim cōfabulātib⁹ illa pariter atqꝫ illis: accessit ipe de quo sermo erat. Utiqꝫ libēs appropiat de se loquentibus. Sic solet. Sic euntib⁹ in emaus ⁊ cōterētib⁹ inter se. iocundū se facundumqꝫ exhi buit comitē. Nēpe hoc ē quod i euāgelio pollicet. Ubi duo uel tres con gregati fuerint inomine meo: ego sū in medio eoꝝ. ⁊ p pphetā. Anquā ait clamēt ego exaudiā: adhuc loquētib⁹ illis dicā ecce assum. Ita ergo nūc ñ uocatus affuit: ⁊ delectatus uerbis preuenit pces. Arbitror quod interdū nec uerba expectat: sed solis cogitationib⁹ aduocat. Deniqꝫ ait homo qui iuent⁹ ē secundū cor dei. Desideriū pauperū exaudiuit dñs. pꝑatiōes cordis eorū audiuit auris tua. Attēdite ⁊ uos uobis in oī loco sciētes quā uña oia norit. scrutans corda ⁊ renes deus qui finxit sigillati corda uña: ⁊ intelligit oia opa uña. Spōsa ergo sponsū adesse psentiens: substitit. Pudet eni presūptiōis: i qua se deprehēsaz itelligit. Nā uere cūdius id moliri p iternūtios estimarat. Moxqꝫ ꝯuersa ad ipꝫ. temerita tem ꝓut ualet excusare conat. qꝛ meliora sūt inquiēs ubera tua uino: fra glātia unguētis optimis. Ac si dicat. Si altū sape uideor. tu fecisti o spō se. qui i dulcedie ubeꝝ tuoꝝ. tāta me dignatiōe lactasti. quatin⁹ oī metu tui caritate ñ mea temeritate depulso: audeaz plus forte quā expediat. Audeo sane pietatis memor: immemor maiestatis. Hec ꝓ uerboꝝ cō sequētia dicta sint. Nunc qualis sit ista ubeꝝ spōsi ꝯmēdatio uideam⁹.

Duo spōsi ubera. duo i ipo sūt igenite māsuetudinis argumēta. qō ⁊ ⁊ patienter expectat delinquētem: ⁊ clemēter recipit penitētē. Geminā quā dulcedo suauitatis exuberat in pectore dñi iesu. longanimitas uide licet in expectando: ⁊ in donando facilitas. ⁊ audi quia nō sit hoc inuen tum in eū. Legis profecto de longanimitate. An diuitias bonitatis ei⁹ ⁊ patientie ⁊ longanimitatis contempnis? Item. An ignoras quia beni gni as dei ad penitentiam te adducit? Ad hoc siquidē diu suspēdit sen tentiam ultionis a contempnente. ut qñqꝫ exhibeat gratiā remissionis in penitente. Non enim uult mortem peccatoris: sꝫ ut conuertatur ⁊ ui uat. Ponamus exempla ⁊ de altero ubere. qō dictum ē remittendi fa cilitas. Legis ⁊ de ipsa. Quacunqꝫ hora peccator igemuerit peccatum suum remittitur ei. Legis. Derelinquat impius uiā suam. ⁊ uir iniquus cogitationes suas. ⁊ reuertatur ad dominum ⁊ miserebitur eius. ⁊ ad dominum nostrum qm̄ multus est ad ignoscenduꝫ. Pulchre dauid pau cis comprehendit utrumqꝫ dicens. Longanimis ⁊ multum misericors Hui⁹ g° gemie bonitatis expimēto i eā se fiduciā excreuisse fatet spōsa ut auderet peteꝛ oscl'ꝫ. quid miꝝ dicēs si sic psumo ō te o spōse. q̄ de tuis uberib⁹ tātā sū expta abūdātiā suauitatis. Ergo ad audendū me ꝓuocat

dulcedo uberꝝ tuoꝝ: nō meoꝝ ꝯfidētia meritoꝝ. Quod autem dicit me
liora sunt ubera tua uino. hoc est pinguedo gratie que de tuis ube
ribus fluit efficacior ē mihi ad spiritalē ꝓuectū: quā mordax icrepatio p̄
latorū. Nec solū meliora uino: sꝫ ⁊ fraglātia unguētis optimis. qꝛ nō mō
iterne dulcedis lacte pn̄tes alis. sꝫ bone quoqꝫ opionis grato odore resp̄
gis absentes. bonū hn̄s testimoniū ⁊ ab his qui itus ⁊ ab his qui foris
sūt. Habes iquā lac itus ⁊ foris unguēta. quāquidē nō eēnt quos lacte
reficeres. si nō pri⁹ odore attraheres. Sane de his unguentis. si quid di
gnū ꝯsideratōe ꝯtineāt. uidebit̄ post hec. cū eo uentū fuerit ubi dicit in
ꝯseq̄ntibus. in odore unguentoꝝ tuoꝝ currem⁹. Nūc iuxta ꝓmissū nr̄m
hec ipsa verba que spōse data sūt: an ⁊ sponso ꝯgruāt uideamus. Spō
sa loquente de spōso repente ut dixerā adest ille. ānuit uoto. dat osculū.
ipletqꝫ in ea sermoneꝫ qui scriptus est. Desideriū cordis ei⁹ tribuisti ei.
⁊ uolūtate labiorū ei⁹ nō frandasti eū. Qḋ ⁊ ꝓbat ex ei⁹ uberū repletōe.
Tāte nempe efficacie osculū sāctū est. ut ex ipso mox cū accepit illud
sponsa ꝯcipiat. tumescentib⁹ nimirū uberib⁹ ⁊ lacte quasi pinguescen
tib⁹ in testimoniū. Quib⁹ studiū ē orare frequētet: exp̄ti sūt qḋ dico. Se
pe corde tepido ⁊ arido accedim⁹ ad altare: oratōi incumbimus. Persi
stentib⁹ aūt repente ifūdit̄ gr̄a pinguescit pectus. replet uiscera mūda
tio pietatis. ⁊ si sit qui p̄mat: lac ꝯcepte dulcedinis uberū fundere non
tardabūt. Dicat ergo. Habes spōsa qḋ petisti. ⁊ hoc tibi signū: qꝛ melio
ra facta sūt ubera tua uino. Hinc te scilicet noueris osculū accepisse: qḋ
te ꝯcepisse sētis. Unde et ubera tibi icubuerūt. facta in ubertate lactis
meliora: uino sciētie secularis. Que quidē inebriat sed curiositate nō ca
ritate. iplens nō nutriēs. iflans nō edificās. ingurgitās nō ꝯfortās. Sed
dem⁹ ⁊ sodalib⁹ ista ꝺpromere. iniuste iquiunt murmuras aduersus spō
sū: qꝛ id plus ualet qḋ ille iā dedit: quā qḋ tu petis. Qḋ eni postulas te
quidē delectat. sꝫ ubera quib⁹ ꝑuulos alis. quos ⁊ paris. meliora hoc est
necessariora sūt uino ꝯtemplationis. Aliud siquidē ē qḋ unius letificat
cor hois: ⁊ aliud qḋ edificat multos. Nā ⁊ si rachel formosior: sꝫ lia fecū
dior est. Noli ergo nimis isistere osculis ꝯtemplatōnis: qꝛ meliora sunt
ubera p̄dicationis. Occurrit ⁊ alius sensus. quē quideꝫ nō ꝓposueram:
sed minime p̄teribo. Ut quid eim uerba hec nō magis ꝯuenire dicam⁹
eis ipsis quib⁹ p̄est in sollicitudie tanquā ꝑuulis mater aut nutrix? Nec
eni equaminiter ferūt iuuēcule ⁊ tenere adhuc aie illā uacare quieti. cu
ius pleni⁹ erudiri doctrina. exemplis iformari desiderāt. An nō deni
que talium in subsequenti compescitur inquietudo. ubi sub graui
contestatione prohibentur suscitare dilectam. quousque ipsa uelit?
Hee itaque sentientes osculis inhiare sponsam. secretum querere
sibi. fugitare publicum. declinare turbas. et curre ipsarum propriam
p̄ferre quietē: noli inquiūt noli qꝛ maior i uberib⁹ q̄ꝫ in āplexibus fruct⁹
existit. Per ea siquideꝫ nos uendicas a carnib⁹ desiderijs q̄ militāt ad

uersus animã: eripis mundo: ꝛ adcquiris deo. Hoc ergo ē qđ aiunt: qꝛ meliora sunt ubera tua uino. Carnis inquiunt uoluptatē qua pauloante tanquã uino ebrie tenebamur: uincunt hee quas tua nobis ubera stillãt delicie spiritales. Et pulchre uino compãt carnalem affectũ. Ut eni uua expressa semel nõ habet iaȝ quid denuo fundat: sed ꝑpetua arriditate dampnaẜ: sic caro in pressura mortis ab omni ꝓrsus sua delectatiõe sic catur: nec ultra reuixescit ad libidines. Unde ꝓpheta. Omnis caro fenũ ꝛ omnis glia eius tanq̃ȝ flos feni. Exsiccatũ est fenum ꝛ cecidit flos. Et apl's. Qui seminat in carne de carne ꝛ metet corruptioneȝ. Et rursum. Esca uẽtri: ꝛ uẽter escis: deus autē ꝛ hunc ꝛ has destrnet. Uide aũt ne ñ carni tantũ: sed ꝛ mundo forte competat ista ꝓportio. Si quidē ꝛ ipse trãsit: ꝛ cõcupiscentia eius. Et cũ omnia que in mũdo sunt finē habeãt: finis eoꝝ ñ erit finis. Uerũ uerba ñ sic. Hec enim cuȝ exhausta fuerint rursuȝ de fonte materni pectoris sumũt qđ ꝓpinent sugentibꝰ. Merito ꝓinde meliora carnis scli ue amore asserũt ubera spõse que nullo unq̃ lactentiũ numero arefiunt: sȝ semꝑ abundant de uisceribus caritatis: ut iterũ fluant. Flumina siquidē fluũt đ uentre eiꝰ fitq; in ea fons aque sa lientis in uitã eternã. Cumulaẜ deinde laus uberũ: flagrãtia unguẽtoꝝ qđ ñ solũ uerboꝝ sapore pascãt: sȝ ꝛ factoꝝ opiniõe redoleãt. Iã q̃ sint ṽba. qͦ tumida lacte: qualibꝰ ꝺlibita unguẽtis sub alio prinͦ xp̃o adiuuãte mõstrabimꝰ. Qui cũ p̃re ꝛ spu sc̃o uiuit ꝛ r̃gnat deꝰ ꝑ oia secl'a scl'oꝝ amē

Capl'm. x. De tribꝰ unguẽtis sp̃ualibꝰ. s. deuotionis ꝯtritiõis ꝛ pietatis.

n

On suȝ ego ꝓfundi sensus: neq; adeo ꝑspicacis igenij: ut noui quippiã ex me adinuenire possiȝ. Sed ē fons magnus ꝛ idefi ciens os pauli: qđ patet ad nos. De ipso haurio mihi ẽt nũc ĩ ostensione ubeꝝ spõse: sicut ꝛ frequẽter soleo. Gaudere iquit cũ gaudē tibꝰ: flere cũ flentibꝰ. Materni breuiter exprimuntur affectꝰ: qꝛ nec do lere ꝑuuli nec ualere queũt: absq; illa que genuit ṽtrobiq; necesse est suis eam ꝯformari uisceribꝰ. Igiẜ iuxta paruuli sapientiaȝ duas illas af fectões duobꝰ sponse uberibꝰ assignabo cõpassionē uni: ꝛ congratula tionē alteri. Alioquin ꝑuula est: ꝛ nõdũ nubil': si nõdum ubera misit: si se uidelicet neq; ad congaudendũ sentiat promptã: neq; pronã ad con dolendũ. Talis si fortasse ad regimē aiarum seu ad officiũ p̄dicatõis as sumitur: alijs quidē nõ ꝓdest: sibi uero obest plurimũ. Porro sese inge rere: quãte impudẽtie ē: Sed reddeamꝰ ad ubera sponse: ac pro diuersi tate uberum diuersas ꝛ lactis species ꝓpõamꝰ. Nã ꝯgratulatio quidē exhortatõis: ꝯpassio uero ꝯsolatõis lac fũdit. Porro utrãq; sp̃eȝ uberuȝ celitꝰ irrorari pio pectori suo spiritaľ mater totiẽs sẽtit: quotiẽs osculũ su mit: uideas eã mox plenis uberibꝰ ꝑuuľ icubare lactãdis ꝛ ex uno quidē ꝯsolatoria: ex altero uero exhortatoria uberiꝰ ministrare: ꝓut singuľ ꝯue nire uidebit uerbi cã. Si quidē forte ex his quos genuit ĩ euangl'io de prehenderit forti aliqua temptatione concussum: ꝛ inde turbatum et

tristem pusillanimemque factum:non posse iam ferre nim temptatiõis:
quomodo condolet: quomodo mulcet:quomodo plangit:quomodo con
solatur:quot argumenta pietatis mox reperit: quibus erigat desolatũ.
Econtra si promptum si alacrem:si bene proficiẽtẽ cognouerit :exultat:
aggreditur salutaribus monitis: accẽdit auplius:instruit de quibus põt
ut perseueret:atque in melius semper proficiat exhortaꝛ. Omnibus se
cõformat oiuꝫ i se trãsfert affectus.matrẽ se denique ꝓbat nõ minꝰ ꝯfici
entiũ quã proficiẽtiũ.Quãti hodie secus affectos se ostẽdũt: ꝯ hijs dico
qui aias regere susceperũt.Quod eni sine miserabili gemitu dicẽdũ nõ
ẽ xpi obprobria .sputa.flagella.clauos.lãceã.crucẽ.⁊ mortẽ.hec oia i for
nace auaritie cõflant.⁊ profligãt i acquisitionẽ turpis questus:⁊ preciũ
uniuersitatis suis marsupijs icludere festinãt.hoc solo sane a uita scario
this differẽtes.qꝺ ille hoꝝ oẽ emolumentũ denarioꝝ numero cõpẽsa
uit.isti uoratiori igluuie lucroꝝ ifinitas exigũt pecunias.Hijs isatiabili
ꝯsiderio inhiant.pro hijs ne amittãt timẽt.⁊ cũ amittũt dolẽt.haꝝ i amo
re quiescũt.q̃ꝫtũ dũtaxat libeꝝ eis ẽ a seruãdi ul' augumẽtãdi cura. ani
marũ nec casus reputaꝛ:nec salus.Non sunt profecto matres. qui cum
sint ꝯ crucifixi patrimonio nimiũ icrassati.ipinguati dilatati:nõ cõpatiũ
tur super cõtrictione ioseph.Que mater ẽ.nõ dissimulat: habet ubera
⁊ nõ uacua.Gaudere cũ gaudẽtibus flere cũ flẽtibus nouit. nec cessat
exprimere ꝯ ubere quidẽ cõgratulatiõis lac exhortationis:ꝯ ubere ue
ro cõpassionis lac cõsolationis.⁊ de spõse uberibus uel uberum lacte.
ista sufficiant.Jam qualibet ẽt unguẽtis eadẽ ubera redoleãt idicabo.
si tñ uestris orationibus iuuet:ut quod uide mihi sẽtire datũ ẽ.deꝛ ⁊ elo
qui digne.ad audiẽtiũ utilitatẽ.Alia sponsi atque alia spõse ungnenta
sunt:quẽadmodũ ⁊ sua cuique ubera.Sed ꝯ spõsi quo i loco tractanduꝫ
sit:superius prefixum ẽ.Nunc spõse unguẽtis itendamꝰ. Idque atten
tius tãquam hijs que scriptura nõ mediocriter cõmẽdauit.ita ut ea pro
nunciauerit nõ simpliciter bona.sed optia.Et pono diuersas species un
guẽtoꝝ quo ex pluribꝰ ea que potissimũ spõse nberibꝰ cõgruant eliga
mus.Est unguentũ ꝯtrictõis.⁊ est unguentũ ꝺuotõis.ẽ ⁊ pietatis.Pri
mũ pungitiuũ dolorẽ faciẽs.Secũdũ temperatiuũ.dolorẽ leniẽs. Terti
um sanatiuum ẽt morbũ expellens.Nunc ꝯ singulis latius disseramus.
Est ergo unguẽtũ qꝺ sibi ꝯficit ania.mltis irretita crimibꝰ si cũ icipit co
gitare uias suas colligat.cõgerat.cõteratqꝫ i mortariolo cõscientie mul
tas ac uarias species peccatoꝝ suoꝝ.⁊ intra estuantis pectoris ollã simꝉ
oia coquat igne quodam penitentie ⁊ doloris:ut possit dicere cũ ꝓphe
ta.Concaluit cor meũ intra me:⁊ i meditatiõe mea exardescet ignis.Ec
ce hoc ẽ unũ unguẽtũ quo aia peccatrix sue cõuersionis primordia con
dire ꝺbet.plagisqꝫ suis recentibꝰ adhibere.Primũ nãqꝫ sacrificiũ ꝺo
sps cõtribulatus.Quam diu ergo nõ hẽt tãquam pauper ⁊ inops unde
sibi melius ac preciosius componat unguentum:non negligat parare i

terim istud.licet de uilibus speciebus:quia cor contritum ⁊ humiliatuȝ
deꝰ ñ despiciet.Tãto ãt minꝰuile diuinis apparebit ꝯspectibꝰ.q̃nto plꝰ
sibi illa uiluerit i r̃cordatõe peccatoꝝ suoꝝ. tñ si illi uisibili quo uisibilit̃
uncti a peccatrice corporei pedes dei referunt̃ i euangelio.iuisibile hoc
⁊ spũale fuisse dicimus figuratũ.ñ omnino uile reputar̃ poterimꝰ.Quid
eni de illo legitur:Et domus inquit ipleta ẽ ex odore unguenti.Pecca
tricis manibꝰdistillabatur:⁊ extremis mẽbris corporis id ẽ pedibꝰfunde
batur.⁊ tñ ñ usqȝ adeo contemptibile ait uile fuit quin totã domum uis
aromatũ ⁊ suauitas repleret odoris. Qd̃ si accedamꝰquãta i uniꝰpecca
toris cõuersione fraglãtia respergat̃ eccl'ia.⁊ quãtis fiat odor uite ad ui
tam qui uis penitẽs.si publice ꝑfecteqȝ peniteat: ꝓfecto ⁊ de hoc eque
indubitãter ꝓnunciabimꝰqꝛ domus ipleta ẽ ex odore unguẽti. Deniqȝ
⁊ supnas beatoꝝ mãsiones attigit penitentie odor.ita ut teste ipa uerita
te magnũ gaudiũ sit inter angelos dei suꝑ uno peccatroe penitẽtiã agẽ
te.Gaudete penitẽtes.pusillamines cõfortamini.uobis dico quos nuꝑ
cõuersus de secl'o ⁊ a uijs ur̃is prauis recedẽtẽs excepit mox amaritudo
⁊ cõfusio animi penitẽtis.ac uelut recentiũ adhuc uulnerũ dolor nimiꝰ
excruciat : atqȝ ꝑturbat.Secure manus ur̃e distillẽt myrre amaritudinẽ
in salubrẽ hanc unctionẽ:quia cor contrituȝ ⁊ humiliatũ deus ñ despi
ciet.Non ẽ omnino spnenda nec uilis estimanda huiusmõi unctio cuiꝰ
odor ñ solũ homines ꝓuocat.ad correctionẽ:sȝ angelos ad exultationẽ
mutat.Sȝ ꝰest unguentũ tanto ꝓfecto p̃ciosius:quãto de melioribꝰcõpo
situȝ spẽbus.Huius siquidẽ spẽs ne longe querãtur.pene nos ⁊ absqȝ
difficultate reꝑimus.ac de nr̃is ortulis taliũ ꝑfacile copiã tollimus:quo
tienscũqȝ necessitas poscit.Quis enim ñ satis de ꝓprio cũ uult ad ma
num hẽt iniquitates ⁊ peccata:si ñ dissimulat:Hee autẽ sunt sicut reco
gnoscitis species unguenti primi:quod iam descripsimus. At uero se
cundi huius aromata terra nr̃a nequaquã profert:sȝ ꝓcul ⁊ de ultimis
finibꝰea uobis ꝯquirimus. Nempe omne datũ optimũ ⁊ omne domini
ꝑfectum de sursum est:descendens a patre luminum.fit eniȝ unguentũ
istud de diuinis collatis beneficijs humano generi.felix qui ipa sibi stu
diose colligere.⁊ ante mentis sue ocl'os digna cũ gratiaꝝ actõe reducer̃
curat. Profecto cũ fuerint in uasculo pecctoris ipistillo crebre medita
tionis contusa atqȝ contrita.deindeqȝ igne s̃acti desiderij simul decocta
omnia ⁊ demũ impinguata oleo leticie.erit unctio longe p̃cisior excel
lentiorqȝ priore.Sufficit ad ꝓbandum eius teslimoniũ qui ait. Sacrifi
cium laudis honorificabit me.Nec dubium quin excitet ad laudanduȝ
benificiorum recordatio.Porro cũ scriptura hoc solum testetur de illo
alio quia nequaquam despicitur:liquet amplius esse commendatum.
quod ⁊ honorificat. Deniqȝ illud pedibus apponitur:hoc capiti.
Si enim in christo caput ad diuinitatem, referendum ẽ:dicente paulo.

caput christi de⁹ ꝓculdubio caput ungit: qui grãs agit: qñ deũ tangit nõ
hoiez. Nõ qꝛ nõ sit homo qui deus est: siquidẽ de⁹ ꝛ homo un⁹ ẽ christ⁹
ſꝫ qꝛ oẽ bonum a deo nõ ab hoie est: ẽt ipsum quod per hoiem ministra
tur. Profecto eni spũs est qui uiuificat: caro nõ ꝓdest quicquã. Propte
rea ꝛ maledict⁹ qui spem suã ponit: in hoie quoniã ꝛ si spes nr̃a tota me
rito pendet ex homine deo: nõ tamẽ qꝛ homo sed quia deus est. Itaqꝫ
illud pedib⁹: hoc capiti exhibetur: quoniã ꝛ humiliatio cõtriti cordis hu
militati congruit carnis: ꝛ maiestatẽ decet glorificatio. En quale unguẽ
tũ ꝓposui uobis: quo se nimirũ tangi caput illud tremendũ principatib⁹
nõ ducit indignũ: imo ꝛ honoris insigne indicat dicens. Sacrificiuꝫ lau
dis honorificabit me. Quãobrem nõ est paupis ꝛ inopis seu pusilli cor
dis conficere istiusmodi unctionẽ: nempe cui⁹ aromata ꝛ spẽs sola confi
dẽtia possidet: que tñ de libertate spũs: ꝛ cordis puritate descẽdit. Que
eni pusillanimis ẽ: ꝛ modice fidei mens: rei sue familiaris tenuitate cõ
stringitur: nec ualet pre inopia ociari ad uacandum diuinis laudib⁹ seu
hijs que laudes pariunt intuẽdis beneficijs. Et si qñ certe conat̃ assur
gere: ꝯfestim domesticarũ necessitatũ curis urgentibus reuocat̃ ad sua:
ꝛ in se ꝯprimi ꝓpria egestate ꝯpellitur. Qd̃ si huius miserie queritur a
me causa: dicam qd̃ ipsi in uobis ni fallor aut esse aut fuisse recognosce
tis. Duabus de causis uidet̃ mihi huiuscemodi animi egritudo ꝛ diffi
dentia solere ꝯtingere: aut de nouitate: uidelicet ꝯuersionis: aut certe ꝯ
ꝯuersotionis tepore: etiã si in ꝯuersione longũ tempus habuerit: vtrun
qꝫ ꝓfecto humiliat ꝛ deicit ꝯscientiã ꝛ inquietã facit: dum siue pro tepo
re: siue pro tẽpore antiquas animi passiones nec dum uise emortuas sẽ
tit: ꝛ necesse perinde habens resecandis itẽdere de cordis ortulo spinis
iniquitatũ: ꝛ urticis cupiditatũ: longi⁹ a se euagari nõ sinit̃. Quid eni?
Qui laborat in gemitu suo: poterit ne simul ꝛ in dei laudibus exulta
re? Quonam mõ in ore gementis ꝛ plãgentis sonabit pariter illud isaie
grãrum scilicet actio ꝛ uox laudis? Nam sicut a sapiente accepimus:
musica in luctu iportuna narratio ẽ. Deniqꝫ grãrum actio beneficiũ se
quitur nõ p̃cedit. Que aũt adhuc in tristitia ẽ aĩa: beneficio nõ gaudet:
sed idiget. Habet ergo unde p̃ces offerat: nõ aũt unde referat grates.
Quomodo enim recolet beneficiũ quod nõ accepit? Merito ꝓinde di
xi nõ eẽ anime pauperis ꝯficere hoc unguẽtum: qd̃ de recolendis diui
nis beneficijs ꝯponi debet: qm̃ nõ põt uidere lucẽ: donec tenebras intu
etur. Nempe in amaritudine ẽ: occupatqꝫ memoriam tristis recordatio
peccatorũ: nec libet letũ quippiã simul admittere. Idcirco talibus denũ
tiat ꝓpheticus spũs. Uanũ ẽ uobis ante lucẽ surgere. Qd̃ est: frustra sur
gitis ad ituenda beneficia que delectant: nisi prius recepto lumine con
solationis de reatibus qui ꝯturbant. Nõ est ergo pauperũ hoc unguen
tum. Sed uidete quinã de ei⁹ copia nõ imerito ꝯglorient̃. Ibant gaudẽ
tes apl̃i a conspectu concilij. quoniã digni habiti sunt pro noie iesu ꝯtu

meliam pati. Multū sibi ꝓfecto instillauerant ꝺ pinguedie spūs: quoꝝ lenitas nō dico ṽbis. sed nec uerberibꝰ cessit. Erant eni diuites i carita te. q̄ nullis exhaurit̄ expensis. ⁊ ꝺ ipsa facile holocausta medulata offer re sufficiebant. fundebant passim sudantia pectora sanctū liquorē. quo i buta pleniꝰ erant. qn̄ loquebant̄ uarijs linguis magnalia ꝺi. ꝑut spiritꝰ scs̄ dabat eloqui illis. Nūc dubiū quin ⁊ illi abundarēt isdem unguētis: quibꝰ apl̄s testimoniū ꝑhibebat dicēs. Gr̄as ago deo meo semꝑ ꝓ uo bis in gr̄a dei. q̄ data ē nobis i xp̄o ihesu. qꝛ i oībus diuites facti estis in illo i omni ṽbo ⁊ i oi sciētia. sicut testimoniū xp̄i ꝯfirmatū est i nobis. ita ut nihil nobis ꝺsit in ulla gr̄a. Utinā ⁊ pro nobis ego. has ipsas gr̄as re ferre possiꝫ. ut uideā uos diuites i ṽtutibꝰ. alacres i laudibꝰ dei. spiritali hac pinguedine abundātius redundātes i christo ihesu dn̄o nostro.

Sermo. xj. De duobꝰ hꝰ ē fructu ⁊ mō ꝑtinētibꝰ ad opꝰ hūane redēptōis

d Ixi i fine sermonis. nec me iterare piget. qꝺ cupiā oēs uos fie ri sacre unctiōis ꝑticipes. illiꝰ uidelicꝫ i qua dei bn̄ficia cū leti tia ⁊ gr̄aꝝ actiōe recolit scā deuotio. Hoc eni bonū est tuꝫ ꝓpt̄ releuādos uite p̄ntis labores. qui utiqꝫ tollerabiliores nobis fiūt exultā tibꝰ i laudē dei. tū qꝛ nihil ita ꝓprie quēdā terris rep̄ntat celestis habita tiōis statū. sicut alacritas laudantiū deū: scriptura dicēte. Beati qui ha bitāt i domo tua dn̄e: i scl̄a secloꝝ laudabūt te. Ne hoc precipue unguē to: puto dixisse ꝓphetā. Ecce quā bonū ⁊ quā iocūdū hitare fr̄es i unū. Sicut unguētū i capite. Neqꝫ eni priori uidet̄ ꝯgruere posse. Illꝺ eni ⁊ si bonū sit. nō est tn̄ iocundū: qꝛ recordatio peccatoꝝ amaritudinē fac: nō iocunditatē. Sꝫ nec qui illꝺ faciūt i unū habitāt: cū quisqꝫ peccata ꝓ pria lugeat atqꝫ deploret. Qui ṽo i gr̄aꝝ actiōe uersant̄ deū solū intuēt̄ ⁊ cogitant: ac per hoc ipsi uere habitāt in unū. Bonū est autē qꝺ faciūt qꝛ seruant ei iustissime gl̄iam cuiꝰ est: ⁊ nihilominus iocundū: qꝛ ꝺlectat. Quāobrem suadeo uobis amicis meis reflectere interduꝫ pedē a mole sta ⁊ anxia recordatione uiaꝝ uestraꝝ. ⁊ euadere i itinera planiora sere nioris memorie bn̄ficioꝝ dei. ut qui i uobis ꝯfundimini: ipius intuitu re spiretis. Uolo uos exp̄iri illꝺ qꝺ scs̄ ꝓpheta ꝯsulit dicens. Delectare i dn̄o: ⁊ dabit tibi petitiōes cordis tui. Et quidē necessarius dolor ꝓ pec catis. sed si non sit ꝯtinuus. Sane interpolet̄ letiori recordatiōe diuine benignitatis. ne forte pre tristitia induret̄ cor. ⁊ desperatione plus ꝑeat. Misceamus absintio mel. ut salubris amaritudo salutem dare tunc pos sit. cum imixto tēꝑata dulcore bibi poterit. Audi deniqꝫ deum quomō ipsi ꝯtriti cordis tēꝑat amaritudinē. quomō pusillanimē a desꝑationis baratro reuocat. quomō blāde ⁊ fidelis ꝓmissiōis melle merentē ꝯsolat̄: erigit diffidentem. Ait per ꝓphetam: Ego ifrenabo os tuū laude mea: ne intereas. Hoc est. Ne intuitu facinoꝝ tuoꝝ nimiā incurras tristitiā: atqꝫ instar effrenis equi desꝑatus impreceps ruas. ⁊ pereas. freno te i quit inbibebo indulgētie mee. ⁊ meis laudibꝰ erigā. respirabisqꝫ i bōis

meis. qui đ tuis ꝯfunderis malis. duꝫ me ſane benigniorē: quā te culpa
biliorē: inuenies. Hoc freno ſi infrenatus fuiſſet eam: nequaq̄ꝫ deſpando
dixiſſet. Maior eſt iniquitas mea: quā ut ueniam merear. Abſit: abſit.
Maior eſt eius pietas: quā queuis iniquitas. Ideo iuſtus non ꝯtinue.
ſed tantū in principio ſermonis: accuſator eſt ſui. Porro autem in dei
laudes. extrema ſermonis claudere conſueuit. Uidete deniqꝫ iuſtum:
hoc ordine procedentem. Cogitaui ait uias meas: ⁊ conuerti pedes me
os in teſtionia tua. Ut qui uidelicet contritionem ⁊ infelicitatem in uijs
proprijs perpeſſus fuerat. in uia teſtimoniorum dei delectaretur. ſicut ī
omnibus diuitijs. Et uos igitur exemplo iuſti. ſi de uobis in humilitate
ſentitis: ſentite ⁊ de domino in bonitate. Sic enim legitis apud ſapiētē.
Sentite de domino in bonitate: ⁊ in ſimplicitate cordis querite illum.
Hoc autem facile menti ꝑſuadet. diuine munificentie frequens immo
continua recordatio. Alioquin quomodo implebitur illud apoſtolicum.
in omnibus gratias agentes. ſi ea pro quibus gratie debentur a corde
receſſerint? Nolo uos iudaico notari obprobrio đ quibus ſcriptura teſta
tur quod non fuerint memores benefactorum eius: ⁊ miſerabilium eius
q̄ oſtendit eis. Uerꝫ qm̄ bona que largiri mortalibus non ceſſat miſeri
cors ⁊ miſerator dn̄s. recolere ⁊ recolligere oīa oī homini īpoſſibile ē:
quis eni̅ loquet̃ potētias dn̄i. auditas faciet omēs laudes eius? id ſaltem
quod precipuum eſt. ⁊ maximum opus uidelicet noſtre redemptionis
a memoria redemptorum aliquatenus non recedat. In quo opere duo
potiſſimum que nunc occurrunt: ueſtris ſtudijs intimare curabo. Et hoc
quam paucis ad compendium potero. memor illius ſententie. Da occa
ſionem ſapienti ⁊ ſapientior erit. Duo ergo illa ſunt: modus ⁊ fructus.
Et modus quidē dei exinanitio eſt: fructus uero noſtri de illo repletio.
Hoc meditari. ſancte ſpei ſeminarum eſt: illud ſummi amoris incenti
uum. Utrumque profectibus noſtris neceſſarium. ne. aut ſpes merce
naria ſit. ſi amore non committeretur: aut amor tepeſcat ſi infructuoſus
putetur. Porro fructum talem expectamus noſtri amoris. qualem ipſe
quem amamus promiſit. menſuram inquiens plenam ⁊ confertam ⁊
coagitatam ⁊ ſupereffluētem dabunt in ſinum ueſtrum. Menſura iſta
ut audio: erit ſine menſura. Sed uelim ſcire cuius rei futura ſit illa
menſura. uel potius illa immenſitas? que repromittitur. Oculus non
uidit deus abſque te: que preparaſti deus diligentibus te. Dic nobis
tu qui preparas: quid preparas? Credimus. confidimus reuera ſicut
promittis: replebimur in bonis domus tue. Sed quibus queſo bonis
uel qualibus? Forte frumento. uino. ⁊ oleo. auro atque argento
lapidibus ue precioſis? Sed hec nouimus ⁊ uidimus: ⁊ uidemus
⁊ faſtidimus. Id querimus quod oculus non uidit. nec auris audi
uit. nec in cor hominis aſcendit. Hoc placet. hoc ſapit. hoc dele
ctat inquirere: quodcunque eſt illud. Erunt inquit omnes docibiles

dei: ⁊ ipse erit omnia in omnibus. Ut audio plenitudo quam expe
ctamus a deo: non erit nisi de deo. Quis uero comprehendat quam
magna multitudo dulcedis in breui isto sermone sit comprehensa: erit
deus oia in oibus? Ut de corpore taceã. in aia tria ītueor. Rõem. nolũta
tem. memoriã: ⁊ hec tria ipsa aiam esse. Quãtũ cuiqȝ horũ i pñti seculo
desit de itegritate sua ⁊ pfectõe. sentit ois qui ambulat in spũ. Quare
hoc: nisi qꝛ deus nõduȝ est oia in oibus. Hinc est qꝺ ⁊ rõ sepissime i iu
dicijs fallit. ⁊ nolũtas quadruplici pturbatione iactat: ⁊ memoria mltipli
ci oblinione ꝯfundit. Triplici huic uanitati. nobilis creatura subiecta est
nõ uolens. In spe tñ. Nam qui replet in bonis desideriũ aie. ipse rõni
futurꝰ ẽ plẽitudo lucis. ipse nolũtati mltitudo pacis: ipse mẽorie ꝯtiuatio
eternitatis. O ueritas. caritas. eternitas. O beata. ⁊ beatificãs tri
nitas. ad te mea misera trinitas miserabilit suspirat. qm̃ a te ifelicit exu
lat. discedens a te. quãtis se itricauit erroribus. doloribꝰ. timoribꝰ. Heu
me qualẽ pro te ꝯmutauimus trinitatẽ. Cor meũ ꝯturbatũ ẽ: ⁊ inde dolor
dereliquit me uirtꝰ mea. ⁊ inde Pauor. ⁊ lum̃ oculoꝝ meoꝝ ñ ẽ mecũ:
⁊ inde error. Eu quã dissimilẽ trinitatẽ. o aie mee trinitas exulans offẽ
disti. Uerũtñ quare tristis es aĩa mea: ⁊ quare ꝯturbas me? Spa i deo
qm̃ adhuc ꝯfitebor illi. cũ error uidelicȝ a rõe. a nolũtate dolor. atȝ a me
moria timor ois recesserit: ⁊ successerit illa quã spamus mira serenitas.
plena suauitas: eterna securitas. Primũ illud faciet ṽitas deus. scõm:
caritas deus. tertiũ: sũma ptãs deus. ut sit deus oia in oibus. rõe recipiẽ
te lucem in extinguibilẽ. nolũtate pacẽ imperturbabilẽ ꝯsequẽte. memoria
fonti ideficiẽti eternaliter iherẽte. Uideritis nos recte ne primũ illud fi
lio. spũi sancto sequẽs. patri ultimũ assignetis. sic tñ ut nihil horũ uel pa
tri uel filio. nel spũi sãcto subtrahatis. ne cui forte psonaꝝ. aut plenitudi
nẽ minuat distinctio. aut ꝓprietatẽ tollat pfectio. Simul ⁊ hoc aduertite.
quid sibi filij huiꝰ seculi expiant. de carnis illecebris. de mũdi spectaclis.
⁊ de põpis sathane: cũ tñ hoc totũ sit unde uita pñs eludit miseros ama
tores suos dicente iohãne. Quicquid i hoc mũdo ẽ ꝯcupiscẽtia carnis ẽ
⁊ ꝯcupisentia oculoꝝ ⁊ ambitio seculi. Hec de redemptõnis fructu. In
mõ quoqȝ quẽ si recolitis dei eẽ exinanitõeȝ diffininiũꝰ. tria itẽ pcipue
nobis ituenda ꝯmendo. Non enim simplex aut modica. illa exinanitio
fuit: sed semetipsuȝ exinaniuit usqȝ ad carnem. ad mortem. ad crucem.
Quis digne penset quante fuerit humilitatis. mansuetudinis. dignatio
nis. dominum maiestatis. carne indui. multari morte? turpari cruce?
Sed dicit aliquis. Non ualuit opus suum reparare creator absque ista
difficultate? Ualuit. sed maluit cum iniuria sui: ne pessimum atque odi
osissimum uiciuȝ ingratitudinis occasionem ultra reperiret in homine.
Sane multum fatigationis assumpsit. quo multe dilectionis hominẽ ꝺ
bitorẽ teneret: ꝯmoneretqȝ grãꝝ actõis difficltas rdẽptõis. quẽ minus eẽ
deuotũ fecerat ꝯditõis facilitas? Quid eni dicebat hõ creatꝰ: ⁊ igratus?

Gratis quidẽ ꝯditus sũ:sed nullo auctoris grauamĩe uel labore. Siqui
dẽ dixit ⁊ factus sũ:quẽadmodũ ⁊ uniuersa. Quid magnũ ẽ quãlibꝫ ma
gna i ṽbi facilitate dõaueris? Sic bñficiũ creatõis attenuãs hũana ĩpie
tas ĩgratitudĩs materiã ĩde sumebat:unñ amoris cãꝫ hẽre debuerat:idqꝫ
ad excusandas excusatões in peccatis. Sed obstructũ ẽ os loquẽtiũ ini
qua. Luce clarius patet:quantũ mihi pro te o homo dispẽdiũ fecit. De
dño seruꝰ. de diuite paupꝑ:caro de ṽbo. ⁊ de dei filio hoĩs fieri filius nõ
desperit. Memẽto iã te ⁊ si de nihilo factũ:nõ tñ de nihilo redẽptum.
Sex diebꝰ ꝯdidit oĩa:⁊ te ĩter oĩa. At uero ꝑ totos trigĩta ãnos opatꝰ ẽ
salutẽ ẽt i medio terre. O q̃ztũ laborauit sustinẽs. Carnis necessitates. ho
stis tẽptatões. ĩne sibi crucis aggrauauit ignominia:mortis cumulauit
horrore? Necessarie quid. Sic sic hoĩes ⁊ iumẽta saluasti dñe:quẽadmo
dũ multiplicasti miam tuã deus. Hec meditamini i his ṽsamini. Talibꝰ
odoramẽtis refouete uiscera ura q̃ diu torsit odor molestior peccatoꝝ. ut
abũdetis ⁊ his unguẽtis. nõ minꝰ suauibꝰ quã salutaribꝰ. Nec tñ adhuc
uos putetis. hẽre illa optia:q̃ in spõse uberibꝰ ꝯmẽdant. De quibus inci
pere mõ finiẽdi iã sermõis ãgustia ꝓhibet. Que dicta sũt ď alijs tenete
mẽoria. ꝓbate uita. ⁊ ď his iuuate me ꝑcibꝰ uris. ut digne loq̃ possiꝫ qď
⁊ dig^m^ sit tãtis spõse ďlicijs:⁊ uras aĩas ad amorẽ edificeꝫ iesu xpi dñi nri.

Capl̃m. xij. De ꝑcioso unguẽto pietatis. Et de ueneratione habenda a
subditis erga prelatos suos.

Uo me unguenta uobis tradidisse recordor. unum cõtritionis.
d delicta multa ꝯplectẽs:alteꝝ deuotionis multa ꝯtinẽs beneficia.
Ambo salubria. sꝫ non ãbo suauia. Primũ siquidẽ pungitiuũ
sentiť. q2 mouet ad ꝯpunctionẽ amara recordatio peccatoꝝ. ⁊ dolorẽ fa
cit cũ sequẽs mitigatoriũ sit diuĩe bonitatis ĩtuitu ꝯsolationẽ dante: ⁊ se
dante dolorẽ. Sed ẽ unguẽtũ qď ambobus lõge antecellit. ⁊ hoc appel
lauerim pietatis. eo qď fiat de necessitatibꝰ pauꝑum. ď anxietatibꝰ opꝑs
sorũ. de ꝑturbationibꝰ tristiũ. de culpis deliquẽtiũ. ⁊ postremo de oĩbus
quorũlibet miserorũ erumnis:ẽt si fuerint inimici. Despicabiles uiden
tur spẽs iste:sꝫ ẽ suꝑ oĩa aromata unguẽtũ qď ex eis ꝯficiť. Sanatiuũ ẽ.
Beati eni misericordes:q̃m ipsi miam ꝯsequẽtur. Igiť mlte miserie col
lecte. atqꝫ oculo pietatis ĩspecte. ipse sũt spẽs ex quibꝰ unguẽta optia cõ
ponũtur sponse digna uberibꝰ. sponsi sensibus. grata felix mens q̃ tali
uꝫ collectõe aromatũ sese ditare. ⁊ ĩpiguare curauit. ĩfũdẽs ea oleo mie:
⁊ ardore decoquẽs caritatis. Quis putas ẽ iocundus hõ qui misereť et
ꝯmodat. ꝓnus ꝯpati. subuenire ꝓmtus. dare quã accipe beatiꝰ iudicãs:
ignoscere facilis. irasci difficilis. ulcisci penitus nõ acquiescens:⁊ ꝑ oĩa
ꝓximoꝝ eque ut ꝓprias respiciens necessitates. O quecũqꝫ es aĩa sic
affecta. sic ĩbuta rore mie:sic affluẽs:pietatis uisceribus. sic te oĩbus oĩa
faciens. sic facta ipsa tibi. tanquam uas ꝑditum:ut ceteris ꝑsto ubiqꝫ sẽꝑ
occurras atqꝫ succurras. sic dẽiqꝫ mortua tibi. ut uiuas oĩbus:tu plane

ut ceteris p̄sto ubiqȝ sēp̱ occurras. atqȝ succurras. sic deniqȝ mortua tibi ut uiuas oībus: tu plane ītiū optimūqȝ unguētū felix possides. ⁊ man⁹ tue distillauerūt totius suauitatis liquorē. Nō exsiccabit̃. in tēpore malo. nec feruor persequutionis ebibet illū. sed sēp̱ deus memor erit oīs sacri ficij tui: ⁊ holocaustū tuum piguefiet. Sūt uiri diuitiarū ciuitate domini uirtutū. quero an apud aliquos hec unguēta īueniātur. Et primus occur rit sicut ubiqȝ solet mihi paulus uas electionis. reuera uas aromaticuȝ. uas odoriferū ⁊ refertū omni puluere pigmentario. Xp̄i enī erat bon⁹ odor deo in omni loco. Multe ꝓfecto suauitatis fraglantiā longe lateqȝ spargebat pectus illud: qđ sic affecerat sollicitudo oīum eccl'iarū. Uide enī quales species: ⁊ qualia aromata coacernauerat sibi. Cotidie inquit morior per ur̄am gl'iam. Et rursum. Quis infirmat̃ ⁊ ego nō infirmor? Quis scandalizat̃. ⁊ ego nō uror? Et multis talib⁹ que nobis bn̄ nota sūt abundabat diues iste in ꝯponēdis unguētis optimis. Dicebat nāqȝ pri mis ⁊ purissimis aromatibus redolere ubera que xp̄i mēbra lactarent quam paulus mater erat. pro certo parturiens semel ⁊ iteruȝ. donec xp̄s formaret̃ in eis. at mēbra suo capiti reformarētur: Audi ⁊ de alio diuite. q̄uo ad manū hēbat electas sp̄es: ꝺ quibus optīa unguēta ꝯficeret. foris īquit nō māsit ꝑegrinus. Ostiū meū uiatori patuit. Itē. Ocul⁹ fui ceco: ⁊ pes claudo. Pater eram pauꝑum. ꝯterebā molas iniqui: ⁊ de denti bus illius auferebā p̄dam. Si negabā qđ uolebant pauꝑibus: ⁊ oculos uidue expectar̄ feci. Si comedi buccellā meā solus. ⁊ nō comedit pupil lus ex ea. Si despexi p̄tereūtē eo qđ nō hēret īdumentū: ⁊ absqȝ opimē to pauꝑem. Si nō benedixerūt mihi latera ei⁹: ⁊ de uellerib⁹ ouiū mea rū calefactus ē. Quāto putam⁹ uir iste odore terrā respserat in hijs opi bus? Singula oꝑa: singula erāt aromata. Hijs ꝓpriā repleuerat ꝯsciaȝ. ut fetorē putride carnis. iterne suauitatis exalatōe sibi tēꝑaret. Iosep postquā uniuersā egiptū post se fecit currere in odore unguētorū suorū ēt suis uēditorib⁹ eandē demū fraglantiā ꝓpinauit. Et quidē increpato ria uultu ꝓferebat irato: sȝ erūpebāt lacrime ꝺ pinguedine cordis. n̄ ire indices: sȝ gr̄e ꝓditrices. Samuel lugebat saul qui se querebat occider̃. ⁊ ad ignē caritatis in calescēte pectore. liquefact⁹ itus pietatis adeps. fo ras emanabat ꝑ oculos. Ob bonū dēiqȝ quē circūquaqȝ diffuderat sue opinionis odorē. refert de eo scriptura. q᷑ cognouerunt oēs a dan usqȝ bersabee: qđ fidelis samuel ꝓpheta esset dn̄i. Quid de moyse dicā quā to adipe. ⁊ pinguedine repleuerat uiscera sua? Nec domus illa exaspe rans in qua pro tēpore ꝟsabatur potuit unquaȝ in oī murmure ⁊ furore suo unctionem spiritus qua semel erat imbutus exterminare: quo min⁹ īter assiduas lites ⁊ cotidiana iurgia ipse in sua mansuetudine perdura ret. Merito testatus est. spiritus sanctus de eo: qđ eēt mitissim⁹ omniuȝ hominū: qui morabantur super terrā. Siquidē cū his qui oderūt paceȝ erat pacificus. in tātum ut pp̄lo ingrato ⁊ rebelli nō modo nō irasceret̃.

ſed ⁊ iraſcentē dn̄m interuentu leniret ſicut ſcriptū ē. Dixit ut diſperde
ret eos ſi nō moyſes electus eius ſtetiſſet i ꝯfractiōe i cōſpectu eius. ut
auerteret irā ei⁹ ne diſperderet eos. Deniqꝫ ſi dimittis ait dimitte: ſin
āt dele me de libro tuo quem ſcripſiſti. O uere hominem: unctū unctio
ne mie. Loquit̄ plane parentis affectu. quam nulla poſſit delectare feli
citas: exortibus quoſ parturiuit. Verbi gratia. Si diues quiſpiam mulie
ri paupercule dicat. ingredere tu ad prādiū meū. ſed quē geſtas infan
tulū relinque foris qm̄ plorat ⁊ moleſtus ē nobis: nunquid faciet? Nōne
magis eligit ieiunare quā expoſito pignore caro: ſola prādeꝛ cū diuite?
Ita nec moyſi ſedet ſolū ſe introduci in gaudium dn̄i ſui. foris ſcilicet
remanente populo: cui licet inquieto ⁊ ingrato uire pariter ⁊ affectione
matris inheret. Dolet uiſcera: ſed tollerabiliorem ſibi iudicat tortionem
quā euulſionē. Quid dauid manſuetius. qui illius mortē lugebat: qui ſu
am ſemper ſitierat? Quid benignius ut ei⁹ moleſte ferret deceſſum: cui
ſuccedebat in regnū? Sed ⁊ ō morte parricide filij: quā difficile conſola
tionem admiſit? Magnam profecto optime unctionis copiam prefere
bat talis affectio: idō ⁊ ſecurus orabat dicēs. Memēto domine dauid: ⁊
oīs manſuetudinis eius. Ergo hij oēs habuerūt unguēta optīa. quibus
hodieque ꝑ uniuerſas eccleſias ſuauiſſime redolēt. Nec ſolū ipſi. ſed ⁊
quicūqꝫ ſe in hac uita ita beniuolos ⁊ beneficos prebuerūt. ita inter ho
mines humane uiuere ſtuduerūt. quatinus oēm quam uiſi ſūt habuiſſe
grāꝫ nō ſibi tenerēt ſed i cōe deducerent. eſtimātes ſe amicis pariter ⁊
inimicis. ſapiētibus pariter ⁊ inſipientib⁹ debitores. cūqꝫ fuiſſent utiles
oibus humiles i oībus. ⁊ pre oībus extiterunt dilecti deo ⁊ hominib⁹ quo
rū fraglātia i benedictōe ē. quotquot inquā tales preceſſerunt. fraglarūt
ſuis temporib⁹: fraglant ⁊ hodie unguentis optimis. Tu quoqꝫ ſi domi
nū quod deſuper accepiſti. nobis cōtubernalibus tuis libenter impartia
ris. ſi te exhibeas ubiqꝫ inter nos officioſum. ſi affectuoſū. ſi gratum. ſi
tractabilem ſi humilem. teſtimoniū hēbis ab oībus qd̄ fragles ⁊ ipſe un
guentis optimis. Omnis in nobis qui fraternas infirmitates tā corpoꝝ
quā animorū nō ſolū patienter ſupportat. ſed inſuper ſi licet ⁊ ſi ualet iu
uat obſequijs. confortat alloquijs. conſilijs informat. ſi hoc nō pōt propt̄
diſciplinā. ſollicitis ſaltim orationib⁹ ſolatiari nō ceſſat īfirmo. oīs inquā
qui talia operat̄ i nobis bonū oio ſpargit odorē īter fratres: ⁊ odorem ō
unguentis optimis. Balſamum in ore: huiuſcemodi frater in congrega
tione. Monſtratur digito. ⁊ dicunt de eo omnes. Hic eſt fratrum ama
tor ⁊ ppl̄i iſrael. hic eſt qui multum orat pro populo: ⁊ uniuerſa ſancta ci
uitate. Sed recurramus ad euangelium. atque aliquid qd̄ forte ſpectet
⁊ ad hec unguēta requiram⁹. Maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ ſalo
me emerūt aromata: ut ueniētes ungerēt ieſū. Que nā iſta unguēta tā
precioſa. ut xp̄i corpori parentur ⁊ comparentur. tam copioſa ut toti ſuf
ficient. Neutrum quippe duorum precedentium. aut emptum aut fa

ctũ spẽalr̃ ad op⁹ dñi. aut toto ĩ corpore legit̃ fuisse diffusũ. sꝫ ꝺ subito in
troducit̃ mlier uno quidẽ ĩ loco osculãs pedes. ⁊ unguẽto unguẽs. ĩ alte
ro ṽo uł ipa uł altera bñs alabastꝝ unguẽti. ⁊ illꝺ mittẽs ĩ caput. Ceterꝝ
nunc emerũt aĩt aromata: ut ueniẽtes ungerẽt iesũ. Emũt nõ unguẽta sꝫ
aromata: ⁊ unctõ ĩ obsequiũ dñi ñ fc̃a assumit̃. sꝫ noua ꝯficit̃: Nec ad un
gẽdã tm̃ aliquã corporis ꝑtẽ. ṽbi gr̃a pedes aut caput. sed sicut scriptuꝫ
ẽ ut ueniẽtes ungerẽt ihesũ: qꝺ ẽ toti⁹ ꝯplexio nõ partis distinctio. Tu
quoqꝫ si te ĩduas uiscera mĩe liberalẽ benignũqꝫ exhibeas nõ tm̃ parẽ
tib⁹ siue cognatis tuis. aut quos tibi. uł bñfactores tenes uł bñfacturos
speras. nã ⁊ ethnici hoc faciũt. sꝫ iuxta pauli ꝯsiliũ studeas oꝑari bonũ
ad oẽs. ita ut ꝑꝑ deũ nec inimico officiũ humanitatis corporale seu spiri
tale negandũ subtrahẽdũue existimes: ꝯstat te quoqꝫ abundare unguẽ
tis optimis. nec caput aut pedes dñi tm̃. sed passim quantũ te ẽ ungere
suscepisti. totũ corpus qꝺ est eccłia. Et forte ꝓinde ob hoc dñs ihesus
paratã sibi ꝯfectionẽ expendi noluit in suo corpore mortuo: ut seruaret
uiuo. Uiuit eniꝫ ecclesia que manducat panẽ uiuũ: qui de celo descẽdit.
Ipsa est carius corpus xp̃i qꝺ nec mortẽ gustaret: morti illud alterꝝ tradi
tum fuisse. nullus xp̃ianus ignorat. Ipsam ungi. ipsaꝫ foueri desiderat:
ipsius infirma mẽbra cupit fomentis accuratioribus releuari. Ipsi ergo
preciosa unguenta retinuit. cum anticipans horam ⁊ accelerans gloriã.
mulierꝝ deuotionem non elusit. Renuit ungi. sed parcens: nõ spernẽs.
Non recusans obsequium: sed reseruans proficuum. Proficuum dico
non huius materialis atqꝫ corporalis unguenti. sed plane spiritalis: qꝺ
in isto designatum est. In isto ergo pepercit magister pietatis. unguen
tis optimis pietatis. que mẽbris suis indigentibus tam corporaliter quã
spiritaliter omnino cuperet exhiberi. Denique paulo ante cum ĩ caput
eius aut etiam in pedes funderetur unguentum ipsũque satis precio
sum: nũquid prohibuit? Immo ⁊ obstitit prohibentibus. Nam ⁊ symoni
indignanti quod se tangi a pecatrice permitteret. longã texuit reprehẽ
sionis ꝑabolã: ⁊ alijs perditionem unguẽti causantibus. respondit dicẽs.
Quid molesti estis huic mulieri? Nonnũquã ego ut modicum faciam
excessum cum sederẽ mihi ad pedes iesu merens ⁊ offerens sacrificiũ
spiritus contribulatum recordatione peccatorum meorum. aut certe ad
caput si quãdo uel raro starem. ⁊ exultarem ĩ recordatione beneficioruꝫ
eius: audiui dicentes. Ut quid perditio hec? Causantes uidelicet quod
soli uiuerẽ mihi. qui ut putabãt multis prodesse possem: ⁊ dicebãt. Po
tuit enim uenũdari: ⁊ dari pauperib⁹. Sed nõ bonũ mercatũ mihi. etiã
si uniuersũ mũdũ lucrer. metipsum perdere. ⁊ detrimẽtum mei facere.
Unde ĩtelligens uerba hec illas esse quas scriptura loquit̃ muscas mo
rituras. que ꝑdũt suauitatẽ ũguẽti: recordat⁹ sũ diuine illi⁹ sñie. Popłe
me⁹ qui te beatificãt: ĩ errorẽ ĩducũt. Uerũ audiant excusantẽ dominuꝫ.
⁊ respondentem pro me: qui me quasi de ocio incusant. Quid inquit

molesti estis huic mulieri? Qd ē. Uos uidetis ī facie: ⁊ iō scđꝫ faciē indi
catis. Nō ē uir ut putatis qui possit mittere manum ad fortia: sꝫ mulier.
Quid tēptatis ei imponere iuguꝫ ad qđ ego i n min⁹ sufficiētē intueor?
Bonū opus opaꝛ̃ i me. Stet ī bono: quā diu nō ꝯualescit ad melius. Si
qn̄ đ muliere ī uirꝝ. ⁊ uirꝝ ꝑfectū ꝓfecerit: poterit ⁊ ī opus ꝑfectōis assu
mi. Frēs. reuereamur epos: sꝫ uereamur labores eorū. Si labores pēsa
mus: nō affectam⁹ honores. Agnoscam⁹ impes uires nr̄as. nec delectꝫ
molles ⁊ femineos hūeros uirorꝝ supponere sarcinis. Nec obseruem⁹
eos. sꝫ honorem⁹. Inhūane nempe eorū redarguis opa: quorꝝ onera re
fugis. Temerarie obiurgat uirū de ꝑlio reuerentē: mulier nens ī domo.
Dico eni si is qui in claustro ē eū qui uersaꝛ̃ in populo īterdū min⁹ di
stricte. minusue circūspecte sese agere depḣēderit. v̄bi gr̄a. in v̄bo. ī ci
bo. ī sompno. ī risu. ī ira. ī iudicio. nō ad iudicādū ꝯfestim ꝓsiliat: sed me
minerit scriptū. Melior ē iniquitas uiri. quā benefaciēs mulier. Nā tu
quidē ī tui custodia uigilās. benefacis. Sꝫ qui iuuat multos. ⁊ meli⁹ fac̄
⁊ uirili⁹. Qđ si īpleꝛ̃ nō sufficit absqꝫ aliqua iniquitate. idest absqꝫ qua
dā īequalitate uite ⁊ ꝯuersationis, sue: memēto qꝛ caritas opit multitudi
nē peccatorū. Hec dicta sint ꝯtra geminā tēptationē. qua se uiri religio
si eporū uel ābire gloriā. uel excessus temere iudicare. diabolicis īstiga
tōib⁹ mereātur. Sꝫ redeamus ad unguēta sponse. Uides ne quā sit ꝑfe
rēdū ceteris istud pietatis unguētū: de quo solo ꝑmissū nō ē perditionē
fieri? In tātum ꝑditio de ipso nō fit ut nec aque frigore munus irremu
neratū sinaꝛ̃. Bonū tamen contritionis unguentuꝫ qđ de recordatione
peccatorū ꝯficitur mittiturqꝫ in pedes dn̄i: qꝛ cor ꝯtritum ⁊ humiliatum
deus non despicies. Ceterum longe melius arbitror esse id quod dici
tur deuotionis. factum de recordatione beneficiorum dei quippe quod
⁊ capiti idoneum reputatur. ita ut perhibeat de ipo deus. Sacrificium
laudis honorificabit me. Porro utrumqꝫ uincit unctio pietatis. que de
respectu miserorum fit: ⁊ per uniuersum christi corpus diffunditur.
Corpus dico non illud crucifixum: sed quod illius acquisitum est passio
ne. Optimum reuera unguentum. in cuius comparatione cetera nec
respicere se ostendit qui ait. Misericordiam uolo ⁊ non sacrificium.
Hanc ergo potissimum inter ceteras uirtutes redolere puto ubera
sponse que sponsi per omnia gestit congruere uoluntati. An non odo
re mie tabita etiam in morte fraglabat? Et ideo cito de morte conua
luit. quia preualuit odor uite. Sed audite uerbum adbreuiatum: super
presenti capitulo. Quisquis ⁊ inebriat uerbis. ⁊ fraglat beneficijs sibi
dictum putet. quia meliora sunt ubera tua uino: fraglantia unguen
tis optimis. Et ad hec quis idoneus? Quis nostrum unum saltem ho
rum integre perfecteque possideat: ut non uidelicet interdum: et
in dicendo sterilior: ⁊ in operando tepidior sit: Sed est que merito
et non dubie hoc preconio glorietur. ecclesia utique cui nunquam

de uniuersitate sua deest: et unde inebriet et unde fraglet. Quod eni sibi deest in uno: habet in aliud. secundum mensuram donationis christi. ac moderationem spiritus. diuidentis singulis prout uult. fraglat ecclesia in hijs qui sibi faciunt amicos de mamona iniquitatis. inebriat in ministris ubi. qui uino leticie spiritualis infundunt terram. et inebriant eam: et fructum referunt in patientia. Ipsa audacter secureque sese nominat sponsam. tanquam que uere habet ubera meliora uino: ac fraglantia unguentis optimis. Quod et si nemo nostrum sibi arrogare presumat. ut animam suam quis audeat sponsam domini appellare. quam tamen de ecclesia sumus que merito hoc nomine et re nominis gloriatur. non immerito gloriae huius participium usurpamus. Quod eni simul omnes plene integreque possidemus: hoc singuli sine contradictione participamus. Gratias tibi domine iesu qui nos carissime ecclesie tue aggregare dignatus es. non solum ut fideles essemus sed ut et tibi uice sponse in amplexus iocundos. castos eternosque copularemur. reuelata et ipsi facie speculantes gloriam tuam: que tibi communis pariter est cum patre et spiritu sancto in secula seculorum Amen.

Sermo. xiij. De gloria et laude deo semper attribuenda pro omnibus bonis eius nobis impensis

o Rigo fontium et fluminum omnium mare est: uirtutum et scientiarum dominus xpus. Quis enim dominus uirtutum: nisi ipse est rex glorie? Sed et iuxta anne canticum: idem ipse deus scientiarum dominus est. Continentia carnis cordis industria uoluntatis rectitudo: ex illo fonte manant. Non solum autem. sed et si quis calet ingenio. si quis nitet eloquio. si quis moribus placet: inde est. Inde scientie. inde sapientie sermo. Thesauri siquidem sapientie et scientie: ibi omnes absconditi sunt. Quid? Casta consilia. iusta iudicia. sancta desideria: nonne riuuli fontis illius sunt? Quod si copie aquarum secretis subteranijsque recursibus incessanter equora repetunt. ut inde rursus ad nisus usufque nostros iugi et infatigabili erumpant obsequio. cur non et spiritales riui ut arua mentium riuare non desinant proprio fonti sine fraude. et sine intermissione reddantur? Ad locum unde exeunt reuertantur flumina gratiarum: ut iterum fluant. Remittatur ad suum principium celeste profluuium: quo uberius terris refundatur. Qualiter inquis? Qualiter dicit apostolus. In omnibus gratias agentes. Quicquid sapientie quicquid te uirtutis habere confidis: dei uirtuti et dei sapientie reputata xpo. Et quis tam insanus ais: ut aliunde presumat? Nemo plane. adeo ut phariseus gratias agat. cuius tamen iusticie non est laus a deo. Nec enim illa gratiarum actio si bene recolis euangelium: gratiorem eum fecit. Quare? Quia quicquid in ore deuotum sonuerit. cordis non sufficit excusare tumorem: apud eum qui alta a longe cognoscit. Deus o pharisee non irridetur. Putas tu habes aliquid quod non accepisti? Nihil inquis: et ideo gratias refero largitori. Si omnino nihil. ergo nec meritum precessit in te ullum. ut illa de quibus gloriaris acciperes. Quod si et fateris. primo quidem frustra insla ris aduersus publicanum qui ideo non habet quod tu: quia non accepit ut tu. Deinde uide et ne non integre sua dona resignes deo. et tibi inflectens aliquid de gloria et honore ipsius. fraudis merito arguaris. et fraudis in deum. Si eni

de his que iactas ex te tibi quippiã forte arrogares. falli te magis quaꝫ
uelle fraudare crederē: ⁊ errorē corrigerē. Nunc vo qꝛ grãs agendo ꝓ
bas te tibi nihil tribuere. ſꝫ dei eē dona tua merita prudēter agnoſcere
certe ceteros aſpernādo ꝓdis te qꝺ in corde ⁊ corde loquutus ſis. alte
ro ꝯmodãs lingua mēdatio: altero vitatis uſurpans glãm. Non enī iudi
cares publicanū ꝯtēpnēdum pre te: ſi nō pre illo te honorandū cēſeres.
Sed quid reſpondes aplo ꝑſcribenti ⁊ dicenti: ſoli deo honor ⁊ gloria?
Quid angelo diſtiguēti ⁊ docenti. quid ſibi retinere placeat deo? ⁊ quid
ꝑtiri dignet̃ hoībus? Nã glã inquit in excelſis deo: ⁊ in terra pax hoībꝰ
bone uolūtatis. Cernitis ne phariſeum agētē grãs. labijs quidē honora
re deū: cordis aūt ſentētia ſe? Sic uſu quodã magis quã ſēſu uel affectu
ꝑſonare in ore multoꝝ grãrū actōem aduertere ē: in tm̃ ut hoīes ſcelera
tiſſimi ad queqꝫ flagitia ⁊ facinora ſua ſoleāt grãs deo agere. qꝺ bñ ꝓ
ſpereqꝫ. ut quidē ipſi ſapiūt ceſſerit ſibi in adipletōe ꝑuerſarum uolūta
tum ſuarum. Audias uerbi gratia furem eum machinationis male cupi
tuꝫ māipulū reportarit: exultātē clam ⁊ dicentē. Deo grãs nō manes ui
gilias feci. nocturnum laborē meū nō ꝑdidi. Similiter qui hoīem īterfe
cit. nōne glãtur ⁊ refert grãs quod preualuit. aduerſus tumultū: aut de
hoſte uidicauit. Et nihilominꝰ adulter tripudiãs geſtit ī dei laudes: qꝺ
diu optato ꝯcubitu tādē potiꝰſit. Nō ergo oīs grãrū actio accepta ē deo
niſi que de cordis pudica: ⁊ iūcta ſimplicitate ꝓcedit. Pudica ſane dixe
rim. ꝓpter eos qui ⁊ de malis actibꝰ ſuis glãntes. deo grãs dicere ſolēt
quaſi deus more ipſoꝝ letet̃ cū malefecerit. ⁊ exultet in rebꝰ peſſimis.
Audiet qui eiꝰ moī ē. Exiſtimaſti inique qꝺ ero tui ſimilis: arguã te et
ſtatuã ꝯtra faciē tuã. Mera uero adiunxi ꝓpter ypocritas. qui deū quī
dē de bonis ſuis. ſꝫ uerbotenꝰ glorificātes corde retinēt qꝺ ore ꝓbuerāt
⁊ qm̃ doloſe agūt in ꝯſpectu eiꝰ. īuenit̃ iniquitas eoꝝ ad odiū. Illi ipie
mala ſua deo. iſti dei bona fraudulēter ītorquēt ſibi. Et quidē primū illꝺ
tam ſtultū tāque ſeculare ac quodāmodo ēt beſtiale ē. ut neceſſe nō ha
beam de ipſo mouere uos. Ceterum ſequens religioſis maxime ⁊ ſpiri
tualibus iuris inſidiari ſolet. Magna ⁊ rara uirtus profecto eſt. ut ma
gna licet operantem magnum te neſcias: ⁊ manifeſtam omnibus tu
am te ſolum latere ſanctitatem. Mirabilem te apparere. et contemp
tibilem reputare. Hoc ego ipſis uirtutis mirabilius iudico. Fide
lis reuera famulus es: ſi de multa gloria domini tui. et ſi non exe
unte ex te. tamen tranſeunte per te. nil tuis manibus adherere
contingat. Tunc iuxta prophetam proicis auaritiam ex calump
nia: et excutis manus tuas ab omni munere. Tunc iuxta manda
tum domini lux tua lucet coram hominibus ad glorificandum non
te. ſed patrem qui in celis eſt. Sed et imitator pauli fidelium que
predicatorum non predicantium ſemetipſos: eque nec tu que
tua ſunt queris; ſed que ieſu chriſti. Quamobrem audies et tu.

Eu ge serue bōe ⁊ fidelis. qꝛ sup pauca fuisti fidelis. sup̄ mlt̄a te ꝯstituā
Joseph cū domū et om̄ia bona egyptij domini sui sibi credita sciret.
dn̄am n̄ ignorauit exceptā: ⁊ ob hoc non acquieuit contingere. Non est
inquit ex omnibus bonis domini mei qᵭ non in mea potestate sit uel
non tradiderit mihi. preter te que uxor eius es. Mulierem nouerat glo
riam esse uiri. ⁊ iniquum sibi iudicauit uice contraria inglorium facere
eum: qui se fecerat gloriosum. Aduertit homo dei sapientia prudens.
uirum uxorem fortiter tanquam propriam zelare gloriam. sibiqȝ ipsi re
tinuisse seruādā. n̄ alij credidisse: ⁊ manū ad n̄ cōcessū extēdere n̄ pre
sumpsit. Quid ergo? Homo zelat gl'am suā. ⁊ deū audet uelle fraudare
sua. quasi n̄ zelātē? Sȝ audi quid dicat. Gl'aȝ iquit meā alteri nō dabo.
Quid ergo dabis nobis dn̄e: quid dabis nobis? Pacē iquit meā do uo
bis: pacē relinquo uobis. Sufficit mihi. Gratāter suscipio qᵭ reliquis: et
relinquo qᵭ retines. Sic placet: sic mea interesse n̄ dubito. Abiuro gl'am
prorsus: ne forte si usurpauero n̄ ꝯcessū. ꝑdā merito ⁊ oblatū. Pacē uo
lo. pacē desidero: ⁊ nihil ampliꝰ. Cui n̄ sufficit pax nō sufficis tu. Tu es
enī pax nr̄a: qui fecisti utraqȝ unū. Hoc mihi necessariū. hoc satis ē. re
cōciliari tibi. recōciliari mihi. Nā ex quo posuisti me cōtrariū tibi. factꝰ
sū ēt mihi metipi grauis. Cautus sū. nec ingratꝰ fore bn̄ficio date pacis.
nec sacrilegus inuasor gl'e tue. Tibi dn̄e tibi gl'a tua maneat illibata: me
cum bene agit̄ si pacē habuero. Golia ꝓstrato. letatus ē ppl's pace r̄cep
ta: sȝ dauid singl'ariter extitit gl'osus. Josue. iepte gedeon. sanson. iudith
quoqȝ quāquaȝ femina gl'ose in diebꝰ suis triūpharūt. de hostibꝰ sȝ pace
cum gaudio fruētibus ceteris: nemo eis cōmunicauit in gl'a. Judas ma
chabeus mlt̄is ⁊ ipse inclitꝰ uictorijs. cū frequēter exultanti ppl'o pacem
pugnādo fortiter tribuissȝ: nūquid gl'aȝ quādoqȝ ē partitꝰ alicui. Deniqȝ
⁊ facta ē inquit n̄ gloria: sȝ leticia magna i ppl'o. Quid minꝰ ab hijs oībꝰ
cōdito omniū fecit: quo minꝰ ⁊ ipe debeat gl'ari singl'ariter? Solus cūcta
creauit: solus de hoste triūphauit: solus captiuos liberauit. ⁊ socium ha
bebit in gl'a? Et brachiū iquit meū auxiliatū ē mihi. Itē. Torcular calca
ui solus: ⁊ de gentibꝰ nō ē uir mecū. Quid mihi ergo cū uictoria: si nec
in prelio fui? Impudētissime mihi arrogo. uel gl'aȝ absqȝ uictoria: ul' ui
ctoriā sine pugna. Sȝ suscipite mōtes pacē ppl'o. pacē suscipite nobis n̄
gloriam. ipsi soli eam seruātes. qui solus ⁊ pugnauit. ⁊ uicit. Ita queso
ita sit gloria in excelsis deo: ⁊ in terra pax hominibꝰ bone uolūtatis. At
uero nō bone sed plane inique uolūtatis ē. qui nequaquā pace cōtētus.
superbo oculo ⁊ insatiabili corde inquietus anhelat ad gloriam dei
nec pacem perinde retinens: nec gloriam apprehendens. Quis cre
det parieti si se dicat parturire radium quem suscipit per fenestram?
Aut si glorientur nubes quod imbres genuerint: quis non irrideat?
Mihi liquido constat. nec de canalibus oriri riuos aquarum.
nec de labijs uel dentibus uerba prudentie. et si sensus ultra

corpore⁹ nõ attingat. Si qua sane in sanctis digna laude uel ãmiratiõe intueor. clara luce ueritatis discutiẽs. profecto reperio laudabilem siue mirabilem alium apparere atqꝫ alium esse: ⁊ laudo deum ĩ sanctis ei⁹. Siue sit helyseus siue ille magnus helyas. mortuoꝝ utique suscitatores. ipsi quidem suo tamen imperio sed ministerio foris exhibent noua nobis ⁊ insueta: deus uero in ipsis manẽs ipse facit opera. inuisibilis ⁊ inaccessibilis in se. in suis spectabilis atque mirabilis est. Et solus mirabilis: qui facit mirabilia solus. Nec laus calami. laudabilis ẽ pictura siue scriptura. nec gloria lingue aut labioꝝ: sermo bon⁹. Tempus est ut ⁊ ꝓpheta loquat̃. Nũquid gloriabit̃ ĩquit securis ꝯtra eũ qui ĩ ea secat: aut exaltabitur serra cõtra eum a quo trahitur. Quomõ si eleuet̃ uirga contra eleuantem se. ⁊ exaltet̃ baculus qui utique lignũ est: sic contra dñm oĩs qui gloriat̃. si non ĩ dño gloriet̃. Si gloriãdum est paulus me docuit uñ ⁊ in quo. Gloria ĩquit nostra hec est: testimonium conscientie nostre: Securus glorior. si teste conscientia ꝺ gl̃a conditoris nihil mihi usurpo. Securus plane. qꝛ iam non contra dominũ. sed in domino. Hec nobis gloriatio ñ solum ñ prohibet̃ sed ⁊ suadetur: cum dicit̃. Gloriã ab inuicẽ queritis: ⁊ gloriã que a solo deo ẽ ñ uultis? Reuera. gloriari in solo deo non nisi a solo ꝺo est. Nec mediocris ista gloria. quippe tam de ueritate ⁊ in ueritate. tam rara. ut uix uel paucitas perfectorum perfecte gloriet̃ in ea. Eant ergo uani filij hominũ. mendaces filij hominũ eant. ⁊ ꝺcipiant ĩpi de uanitate ĩ idipsum. Nã sapiẽs gloriator ꝓbabit opus suũ: atqꝫ ad lumen ueritatis diligẽter examinabit. ⁊ sic hẽbit ĩ semet ĩpo gl̃aꝫ: ⁊ ñ ĩ ore alterius. Stultus sũ. si cistelle labioꝝ tuoꝝ gl̃am in eã credidero. ⁊ cepero mẽdicare eã abs te: cũ hẽre uoluero. Nonne nempe in tuo arbitrio ẽ ꝓbare me uel ĩprobare: ꝓut uolueris? Sꝫ retineo penes me: ipse fidelius seruo mihi. Immo nec mihi eã credo: ĩpi poti⁹ repono seruãdã qui potẽs ẽ depositũ meũ seruar̃ in illũ diẽ. cautus ĩ custodiẽdo. fidelis ĩ restituẽdo. Secura tũc erit unicuiqꝫ laus a deo: hijs dũtaxat qui hũanas laudes contẽpserit. Nã gl̃a ĩ cõfusiõe eoꝝ qui terrena sapiũt dicẽte etiã dauid. Qui hominib⁹ placẽt ꝯfusi sunt: quã deus spreuit eos. Fratres. si hec sitis nemo ur̃m uelit laudari ĩ uita ista. qꝛ quicquid hic fauoris captas qꝺ ad deũ ñ retuleris: ĩpi furaris. Tibi eni uñ gl̃a putride pl̃uis: tibi unꝺ? De uite sanctitate? Sed sp̃s est qui sc̃ificat. sp̃s dico. ñ tuus. sꝫ dei. ⁊ si ꝓdigijs ac signis effulgeas: ĩ manu tua fiũt. sꝫ ṽtute dei. An blãdit̃ ppl̃aris fauor qꝺ ṽbũ bonũ ⁊ bene. forte ꝺprõpseris? Sed xp̃s donauit os ⁊ sapiẽtiã. Nã ligua tua quid nisi calamus scribe? ⁊ hoc ipsũ mutuo accepisti. Talẽtũ creditũ ẽ repetẽdũ cũ usura. Si inuẽtus fueris ad op⁹ ĩpiger. ad fructũ referẽdũ fidelis: ꝓ labor̃ tuo mercedẽ accipies. Si quominus tolletur a te talentum. ⁊ nihilominus exigetur lucrũ: ⁊ uocaberis seruus nequaꝫ ⁊ piger. Omnis igit̃ de bonis multiformis gr̃e apparentis in nobis referatur ad ipsum laus: laudabilium siquidem uni

uersoꝝ auctorez ⁊ largitoré. Idq; ñ ficte. quéadmodũ ab ypocritis. ne sola ꝯsuetudine sicut a secl'arib⁹. sz nec quadaz necessitate. ut iuméta ferendis onerib⁹ applicant: sz sicut decet sãctos. sinceritate fida. deuotiõe sollicita. hilaritate grata. sz ñ dissoluta. Immolátes itaq; hostiá laudis. ⁊ reddétes uota nr̃a de die in dié curemus oĩ uigilátia iũgere sẽsũ usui affectũ sẽsui. exultatiõez affectui grauitaté exultationi hũilitaté grauitati libertaté hũilitati. quo interdũ liberis purgare mẽtis passib⁹ ꝓcedam⁹ ⁊ excedamus p inusitatas quasdã affectiones spirtales letitias in iubileis amenitatib⁹. i lumine dei. i suauitate in spiritu sãcto. ꝓbantes nos cõprehẽsos i hijs quos ꝓpheta ĩtuebatur cũ diceret. Dñe i lumine uultus tui ambulabũt. ⁊ i nomine tuo exultabũt tota die: ⁊ iniustitia tua exaltabunt. At fortasse aliquis mihi dicat. Bene ammones. sz si ea diceres que tuo ꝓposito cõuenirẽt. Expectate paulisper. Nõ sum imemor. Nõ ne i manib⁹ ẽ id tractare qd dicit. oleũ effusuz nomẽ tuũ: Hoc opus: hic labor ẽ. Et q̃ pmisim⁹ an fuerit ncc̃aria uos uideritis. nũc qd ad me attinet q: hic aliẽa ñ sunt. paucis advtite. Nõ recordamini i spõse uberib⁹ extremã ꝯmẽdatã ẽe suaue olẽtiá unguẽtoꝝ: Quid g° ꝯñti⁹ ut eãdẽ fraglantiã spõsa ne sibi arrogare putetur. ò spõsi bñficio recognoscat: Cui plane sensui illa oĩa que ptaxanimus: subseruire cognoscitis. Qd ubera iquit mea sic redolẽt. ⁊ sic placẽt nec studijs nec mẽtis ascribo meis: sz tue o spõse tribuo largitati. de oleo utiq; effuso nomine tuo. Hoc pro litere cõsequẽtia. Ceteruz explanatio ipius capituli cui⁹ occasione sup nequissimo uicio igratitudinis pñté sermonẽ tã in longũ ꝓtraximus. tp̃s aliud. ⁊ aliud exordiũ sermonis ò̃siderat. Nũc hoc solũ ammonitos uos ẽe sufficiat. si spõsa utiq; de oĩ uirtute sua uel gratia minime audet sibi quippiaz arrogare: quãtominus adolescẽtule forte que nos sumus: Dicamus ꝓinde ⁊ nos spõse uestigia insectãtes: dicam⁹. Nõ nobis dñe ñ nobis: sz nomini tuo da glaz. Dicam⁹ ñ uerbo ⁊ ligua tm̃ sz ope ⁊ ueritate: ne forte qd minus uereor dicat ⁊ ò nobis. Qm̃ dilexerũt. n. i ore suo ⁊ ligua sua mẽtiti sũt ei. cor aũt eoꝝ ñ erat rectũ cũ eo. nec fideles habiti sũt i testamẽto ei⁹. Dicam⁹ ergo dicam⁹. clamãtes plus medullis cordis quã labijs oris. Saluos fac nos dñe deus nr̃. ⁊ congrega nos de nationibus ut confiteamur nomini sancto tuo: non nostro. ⁊ gloriemur in laude non nostra. sed tua in secula seculoꝝ Amen.

Sermo. xiiij. De eccl'ia fideliũ xp̃ianoꝝ ⁊ de sinagoga iudeoꝝ ꝑfidoꝝ.

n Otus i iudea deus: i isrl' magnũ nomẽ eius. Popl's gẽtiuz qui ambulabat in tenebris. uidit lucẽ magnã: que erat i iudea ⁊ in isrl'. Uoluitq; accedeꝛ ⁊ illũinari: ut q̃ aliqñ ñ ppl's. nẽ ppl's essz lapisq; un⁹ angularis ambos i se parietes ueniẽtes ẽ diuerso recipet. et ẽet decetero i pace loc⁹ eius. Porro fiduciã dabat inuitãtis uox que iã sonuerat. Letamini gẽtes cũ plebe eius. Ergo accedeꝛ uoluit. sz uetuit synagoga immundã asserẽs eccl'iaz ò gentib⁹ ⁊ indignã. idolatrie fecẽ

⁊ ignorantie cecitatē īproperās. Et dicebat. Tu enim quo merito? Noli me tangere. Cur inquit? An iudeoꝝ tm̄ d̄us? Nonne ⁊ gentium? Et si mihi certe meritū deest: sed nō illi miseratio. Nūquid solūmō iustus ē? Est ⁊ misericors. Domine ueniāt mihi miserationes tue ⁊ uiuā. Et rursum. Misericordie tue multe d̄ne: secūdū iudiciū tuum uiuifica me: qđ nimirum tēperatū una ē. Quid faciet iustus ⁊ misericors dominus? Altera gl'ante ī lege ⁊ applaudente iustitiā sibi. nec īdigēte mīa sed despiciēte ipsam que īdiget. altera e regiōe propria cognoscente delicta. confitēte īdignitatē. renuēte iudiciū. flagitāte mīam: quid inquā faciet iudex ille iudex cui ⁊ iudicare ⁊ misereri sic utrūq; familiar̄ ē: ut neutrū altero familiari⁹. Quid sane possit conueniēti⁹. quā ut pro suo queq; accipiat uoto: iudiciū illa. ista mīam? Iudeus iudiciū querit ⁊ hēat. gentes āt sup mīa honorēt d̄uz. Et ē iudiciū. ut qui cōtēpnūt dei misericordē iusticiam ⁊ suā uolūt cōstituere que profecto n̄ iustificat s; accusat eidē sue iustitie reliquātur. opprimēdi magis quā iustificādi. Est quippe ex lege: que neminē unquā duxit ad ꝑfectū. Est iugū qđ neq; ipsi. neque patres ipsoꝝ unquā portare potuerūt. Sed synagoga fortis ē. nō curat on⁹ leue. nec iugū suaue. Sana ē. n̄ ē ei opus medic⁹: nec unctio spiritus. Confidit ī lege: liberet eā si pōt. Nō āt data ē lex que possit uiuificare: insup ⁊ occidit. Littera āt occidit. Propterea inquit dixi uobis: moriemini ī peccatis uestris. Hoc ē ergo iudiciū o synagoga qđ flagitas. Errori tuo ceca ⁊ contentiosa desereris donec plenitudo gentium quas superba supernis. ⁊ inuida repellis introeat. ⁊ agnoscat etiam ipsa ipsum qui notus ē in iudea deus. quodque in israel est magnum nomen eius. Hoc quippe in iudicium uenit in hunc mundum ut qui non uident uideāt. ⁊ qui uident ceci fiant. Ex parte tamen. quia non repellet dominus plebem suam ex toto. seruans sibi semen ap̄los. ⁊ multitudinem credentiū: quorum erat cor unum ⁊ anima una. Sed nec repellet in finez: reliquias saluaturus. Iterum enim suscipiet israel puerum suum ⁊ recordabit̄ mīe sue. ut ne ibi quidem iudicium deserat omnes mīa: ubi nullum ipsa reperit locum. Alioquin si pro meritis recepisset iudicium protecto sine misericordia ei qui non facit misericordiam. Habet quippe iudea oleum multum diuine noticie. idque in se tanquam in uase clausum. auara retinet. Peto ⁊ non miseretur: nec commodat. Sola dei cultum. sola notitiam: sola uult possidere magnum nomen eius. Nec zelat sibi. sed inuidet mihi. Ergo tu domine iudica iudicium meum. ⁊ nomen magnū magnificetur adhuc. ⁊ oleum quod multum est multiplicetur magis. Crescat. ebulliat. effundatur. deriuetur ⁊ in gentes: ⁊ sentiat omnis caro salutate dei. Quo pacto ut uult iudeus ingratus tota in barba aaron remaneat unctio salutaris? Non barbe sed capitis est. Caput autem non barbe solius: sed ⁊ totius ē corporis. Capiat sane pruna: nō

sola. Refundat ⁊ inferiorib⁹ mēbris: qꝺ accepit ipa desup. Descēdat de scēdat: ⁊ in ubera ecclie supnus dicor. Auida quippe nimis. hūc sibi ex primere ꝺ barba ñ despicit. Perfusaqꝫ tote grē ut se ñ ingratā ꝓbet: dicat. oleū effusū nomē tuū. Sꝫ exuberet queso adhuc: ⁊ ꝑueniat usqꝫ ī ora uestimēti. in me utiqꝫ omniqꝫ nouissimo atqꝫ ī dignissimo: de uesti mēto tñ. Nā ⁊ ego illud mihi ꝺ maternis uberib⁹ tāquā paruulus ī chri sto iure ꝓfecto pietatis efflagito. Qꝺ si murmuret homo cui de bonita te oculus nequā est: dñe respōde ꝓ me. De uultu tuo iudiciū meū pro deat: ⁊ ñ ꝺ supcilio isrl'. Immo respōde ꝓ te. ⁊ dic calūpniatori. tibi quip pe calūpniat̄ qꝺ tribuas grati⁹. Dic proinde illi. Uolo ⁊ huic nouissimo similter dare. Displicet phariseo. Quid musitas? Ius meū uolūtas ē iu dicis. Quid iustius ad meritū: quid ad premiū ditius? An ñ licet facere ei qꝺ uult. Mihi quidē mia. sꝫ tibi minime iniuria fit. Tolle qꝺ tuū ē et uade. Si decreuerit saluare ⁊ me: quid tu ꝑdis? Exaggera quātū uis me rita: ⁊ extolle sudores: melior ē mia dñi super uitas. fateor ñ sustinui pon dus diei ⁊ estus. sꝫ iugū suaue ⁊ onus leue ꝓ beneplacito patrisfamilias porto. Opus meū uix unius ē hore. ⁊ si plus: pre amore ñ sētio. Iudeus ꝓprias exercitet uires mihi ꝓbare libet que sit uolūtas dñi bona: ⁊ bene placēs ⁊ ꝑfecta. Ex ea sane opis ac temporis dāpna mihi resarcio. Ille pacto ꝯuētiōis. ego placito uolūtatis innitor: credo ⁊ ñ ad īsipiētiā mihi. Nā uita ī uolūtate ei⁹. Illa mihi recōciliat patrē. illa hereditatē ꝛ̄stituit ēt cumulatiori grā simphonie ⁊ cant⁹. ⁊ epular̄. ac toti⁹ exultātis familie celeberrima gaudia suscitat mihi. Si indignat̄ frater me⁹ senior. ille qui hedū comederē mauult cū amicis suis foris. quā mecū in paterna domo uitulū saginatū: respōdebit̄ illi. Epulari ⁊ gaudere oꝫ. qr hic filius meus mortuus fuerat ⁊ reuixit: ꝑierat ⁊ inuēt⁹ ē. Adhuc synagoga foris epulat̄ cū amicis suis ꝺmonib⁹ quib⁹ satis placꝫ qꝺ hedū peccati īsipiēs deuo rat. trāsglutiēs ⁊ reponēs atqꝫ quodāmodo occultās sibi illud ī uētre so cordie ⁊ insipiētie sue. dū ꝯtēpnēs dei iustitiā ⁊ suā uolēs ꝯstituere. dicit se ñ hēre peccatū nec morte egerē uituli saginati. mūdaꝫ siquidē iustāqꝫ ex opib⁹ legis reputās. At uo ecclia scisso uelo occidētis littere ī morte ubi crucifixi. audacter ad ei⁹ penetralia ꝑeunte spiritu libertatis irrūpit. agnoscit̄. placet. sortitur emule locum. fit sponsa. fruitur prereptis am plexib⁹: ⁊ in calore sspiritus christo domini cui confricatur inherens. stil lante ac fundente undiqꝫ sui oleum exultationis: pre participibus suis ex cipiens ipsum. ait. Oleum effusum nomen tuum. Quid mirum si ungi tur que unctum complectitur? Ecclesia ergo recumbit intus: sed ecclesia interim perfectorum. Spes tamen est ⁊ nobis. Excubemus pro foribus qui minus perfecti sumus: spe gaudentes. Sponsus et sponsa soli interim intus sint. mutuis secretisqꝫ furantur amplexibus. nullo strepitu carnalium desideriorum. nullo corporeorum fātasma

tum perturbāte tumultu. Turba uero adoloſcētularum que abſque hu iuſmodi iquietudinibus ñdū eſſe poſſunt: foris expectet. Expectētque ſecure: ſcientes ad ſe illud ſpectare quod legūt. Adducentur regi uirgi nes poſt eam: proxie eius afferentur tibi. Et ut queqꝫ ſciat cuius ſpirit⁹ ſit. uirgines dico illas. que ante xpo federate. quam fedate mūdi cōple xibus ipſi firmiter perſeuerant. cui ſe tanto felicius quanto maturius deuouerūt. Proximas uero que priſtinam ſuam deformitatem in qua mundo huic quandoqꝫ conformes. mundi principibus ideſt ſpiritibus ſpurcis in oī carnali concupiſcentia ſeſe turpiter proſtituerant tandem aliquando erubeſcentes ⁊ exeuntes in noui hominis formaꝫ quāto ſeri us tanto ſincerius reformare feſtinant. Et hee ⁊ ille ſane proficiant. nō deficiant neqꝫ fatigentur. ⁊ ſi nec dū plene in ſe ſentiunt unde dicant ⁊ ipſe: oleum effuſum nomen tuū. Nec enim audent adoleſcentule per ſe facere uerba ſponſo. Tamen ſi magiſtre ueſtigijs preſſius inherere ſtudent. effuſi olei odore ſaltem delectabuntur. ⁊ incitabuntur etiam de odoris perceptione cupere ⁊ querere potiora. frequenter ego ipſe qḋ fa teri non uerecundor maximeqꝫ in initio conuerſionis mee corde dur⁹ ⁊ frigidus ⁊ querens quem uellet diligere aīa mea. nec enim diligere adhuc poterat quem nondum inuenerat. aut certe minus quam uellet diligebat. ⁊ ob hoc querebat ut magis diligeret. quem nequaquaꝫ que reret niſi iam aliquatenus dilexiſſet. cum ergo cum quererem in quo recaleſceret ac requieſceret ſpiritus meus utique torpens ⁊ languens. nec ulla de parte occurreret qui ſuccurreret. per quem uidelicet bruma rigens que ſenſus ſtringebat inter nos diſſolueretur. ⁊ uernalis illa ſu auitas ⁊ ſpiritalis amenitas reuerteretur. tunc magis ac magis langue bat ⁊ tedebat. ⁊ dormitabat aīa mea pre tedio. triſtis. ⁊ pene deſperans ⁊ muſitans ſecū illud. a facie frigoris huius quis ſuſtinebit. cum ſubito forte ad affatum uel etiam aſpectum cuiuſpiam ſpiritualis perfectique uiri. interdum ⁊ ad ſolam defuncti ſeu abſentis memoriam flabat ſpirit⁹ ⁊ fluebant aque. Et erant mihi lacrime ille panes die ac nocte. Quid nam iſtud. niſi odor exalantis unctiōis: qua erat ille ꝓfuſus? Non. n. un ctio. que ad me nimirū niſi homine mediante non pertingebat. Ea pro pter ⁊ ſi gaudebam de munere confundebar tamen ⁊ humiliabat. quod ſola ad me tenuis exalatio. ⁊ non pinguis aſperſio perueniſſet. Odora tu quippe delectatus non tactu. indignum me perinde cognoſcebam. cui per ſeipſum dulceſſeret ꝺs. Et nunc idipſum ſi accidat auidus quiḋ ſuſcipio munus indultum. gratūqꝫ habeo. ſed dolens doleo per meipſū non meruiſſe: atque ut dicit de manu in manum minime accepiſſe: cū obnixe id peterem. Pudet nimirum magis ad hominis quam ad dei moueri memoriam. Et tunc cum gemitu clamo. Quando ueniam ⁊ ap parebo ante faciem dei? Exiſtimo ⁊ aliquos ueſtrum idē eſſe expertos. ⁊ experiri interdum adhuc. Qua in re quid ſentiendum niſi qḋ noſtra

aut ſupbia ꝯuincit̃. aut humilitas cuſtoditur. aut fraterna caritas nutrit̃: aut deſideriũ excitatur: Unus idemqꝫ cibus. ⁊ egrotis eſt medicina: et egrotatiuis dicta. Porro ⁊ debiles ꝯfortat: ⁊ delectat ualẽtes. Unꝰ idẽqꝫ cibus ⁊ languorẽ ſanat. ⁊ ſeruat ſanitatẽ. ⁊ corpus nutrit: ⁊ palato ſapit. Sꝫ redeamꝰ ad ṽba ſponſe. ⁊ ſic curremꝰ audire que ait: ut ſtudeamus ſaꝑe ⁊ qd̃ ſapit. Sponſa ut dixi eccl̃ia ẽ. Ipſa ẽ cui plus dimiſſũ ẽ: et q̃ plus diligit. Qd̃ emula iproperat ei ad ꝯuictũ: hoc ſibi ipſa iflectit ad cõ modũ. Inde mãſuetior ad correptionẽ. inde patiẽtior ad laborẽ. inde ar dentior ad amorẽ. inde ſagacior ad cautelã. inde humilior pro ꝯſcia. ind̃ acceptior pro uerecũdia. inde ad obediẽdũ ꝑatior. inde ad grarum actio nem deuotior ac ſollicitior. Deniqꝫ illa ut dictũ ẽ murmurãte ⁊ memorã te merita ſua ⁊ labores ⁊ põdus diei ⁊ eſtus. eccl̃ia bñficiũ recolit dicẽſ.

Oleũ effuſũ nom̃ tuũ. Hoc plane teſtimoniũ iſrl̃ ad ꝯfitẽdũ nõi dñi. nõ tñ iſrl̃ ſcd̃m carnẽ: ſed eius qui ſcd̃m ſpũm eſt. Nam hoc ille quo pa cto dicat. Nõ quod nõ habeat oleum: ſꝫ nõ habet effuſũ. Habet ſed re conditum. Habet in codicibus: ſꝫ nõ in cordibꝰ. foris heret in littera. cõ trectat uas plenũ ⁊ clauſũ: nec aꝑit ut ungat̃. Intus. itus ẽ unctio ſpũs: aꝑi ⁊ ungere: ⁊ iam nõ eris domus exaſpans. Quid facit oleũ in uaſis: ſi nõ ſentias ⁊ in mẽbris: Quid tibi ꝓdeſt piũ ſaluatoris nomẽ lectita re in libris: nec habere pietatẽ in moribꝰ: Oleũ eſt. Effunde ⁊ ſẽties uir tutẽ eius: que triplex ẽ. Si iudeus iſta faſtidit: uos audite. Uolo dicere cur nomẽ ſponſi oleo ꝯꝑetur: qd̃ nõdum dixerã. qꝫ tres huius rei occur runt cãe. At qm̃ pluribꝰ uocabulis appellat̃ eo qd̃ nullũ quo ꝓprie di cat̃ iuenit̃. ineffabilis quippe ẽ. prius nobis iuocãdus ẽ ſpiritꝰ ſanctꝰ. ut de multis unũ, qd̃ uult hoc loco itelligi. qm̃ ſcripto deſignare nõ placuit ꝑ ſe nobis aꝑire dignet̃. Sed hoc quoqꝫ alias. Nam ⁊ ſi i promptu nũc eẽnt oĩa. ⁊ neqꝫ uos onerati. nec ego fatigatus eẽm: hora tñ finẽ indicit: Tenete i quo attẽtos uos reddidi: ut nõ ſit neceſſe cras repetere. Hoc icũbit hoc i manibꝰ ẽ: docere ſcilicet cur nomẽ ſpõſi oleo ꝯparet̃. Et qm̃ nõ poſſũ ego a me dicere quicquã: i dicta oratio ẽ ut nobis ſpõſus ipſe reuelet ꝑ ſpũꝫ ſuũ. ieſus xp̃s dñs nr̃: cui ẽ honor ⁊ gl̃a i ſcl̃a ſcl̃orꝝ. Amẽ.

Sermo. xv. Qualꝫ hoc nomẽ ieſus eſt in medicina ſalubris fidelibus chri ſtianis in omnibus aduerſis.

Enignꝰ ẽ eni ſpũs ſapie. ⁊ nõ ꝯſueuit eẽ difficilis ſe iuocãtibꝰ
b qui ſepe ⁊ añquã iuocet̃ dicit. ecce aſſũi. Audite iã qd̃ orãtibꝰ
nobis ꝑ me idicare dignat̃ de eo qd̃ heri ad hoc ipſũ diſtulimꝰ ⁊ orõnũ ur̃arꝝ fructũ tẽpeſtiuũ ꝑcipite. En oñdo nom̃ qd̃ oleo merito cõ ꝑat̃: ⁊ quo merito: dicã. Multa quidẽ ſpõſi uocabula ſꝑſa ꝑ oẽm diuinã paginã legitis: ſꝫ iduo ea uobis uniuerſa ꝯplector. Nullũ ut arbitror re ꝑietis qd̃ nõ aut pietatis grãm: aut potẽtiã maieſtatis ſonet. Spiritꝰ ita dic̃. ẽt ꝑ ſibi familiarꝰ organũ. Duo hec audiui qr ptãs dei ẽ: ⁊ tibi dñe mia. Ergo ſm maieſtatẽ: ſcm̃ ⁊ tribile nom̃ eiꝰ. Scd̃ꝫ pietatẽ: nõ ẽ nom̃

aliđ sub celo datū homib⁹ i q° oporteat nos saluos fieri. Sʒ exēplis ma
gis ꝑspicuū fiet. Hō ē iquit nomē qđ uocabūt eū: dn̄s iust⁹ nr̄. Nom̄ po
tētie ē. Itē. Et uocabit nom̄ ei⁹ emanuel. Pietatē īsinuat. Itē ipe đ
se. Uos uocatis me ait magister ⁊ dn̄e. Primū gratie est: secunduʒ ma
iestatis. Non enim minus pium ē docere animum sciam: quaʒ prebere
escam corpi. Rursum ꝓpheta. Uocabitur inquit nomen eius admirabi
lis. cōsiliarius. deus fortis. pater futuri scl̄i: princeps pacis. Primuʒ. ter
tium. quartū. maiestatē sonat: reliqua pietatem. Qđ hoꝝ ergo effundit?
Profecto maiestatis ac potentie nomen. in id quod ē pietatis ⁊ gratie
quodāmodo transfunditur. ipmqʒ effunditur abunde ꝑ iesum cristuʒ sal
uatoreʒ nostrū. Nomē uerbi causa qđ deus ē. nonne ī id qđ est nobiscū
deus. hoc ē in emanuel liquescit ⁊ deficit? Sic admirabilis in id qđ est
consiliarius? Sic deus. ⁊ fortis. in ea que sunt pater futuri scl̄i. ⁊ priceps
pacis. Et dn̄s iustus nr̄. misericors ⁊ miserator dn̄s. Non dico nouum
quid. quondam quoqʒ abram in abrabam nihilominus. ⁊ saray in saraʒ
effusa sunt ⁊ iā tunc salutifere effusionis celebratuʒ prefiguratumqʒ mi
sterium recordamur. Ubi iā illud qđ apud antiquos tā terribiliter quaʒ
freqūeter ītonare solebat: ego dn̄s ego dn̄s? Mihi dictat ōrō. cui⁹ prin^m
nomine dulce paterno. sequentium obtinendarū petitionuʒ prebet fidu
ciam. Serui nominantur amici. ⁊ resurrectio nō saltem discipulis sʒ fra
tribus nuntiatur. Nec miror si eū uenit plenitudo temporis facta ē effu
sio nominis. deo quippe qđ per iobelem ꝓmiserat adimplente. ⁊ effun
dēte de spiritu suo sup omnē carnē. cū tale aliquid ⁊ apud hebreos oliʒ
contigisse legam. Credo uos ꝑuolare: ⁊ scire iā quid dicere ueliʒ. Qua
le erat inquā qđ sciscitanti moysi primo responsum ē ego sum qui sum
⁊ qui ē misit me ad uos? Nescio an ul' ipe moyses capet sic: si n̄ uidelicʒ
effunderetur. Sʒ fusum ē ⁊ captum ē. Nec modo fusum: sed ⁊ effusum.
Nam infusum iam erat. Iam celi habebant illud: iam angelis innotue
rat. Est autem foris missum. ⁊ qđ angelis ita erat infusum. ut esset ⁊ pri
uatum. effusum ⁊ in homines ē. ita ut iam tūc merito. clamaretur de ter
ra. oleum effusum nomen tuum. si nō ingrate plebis exosa ꝑuicacia ob
stitisset. Ait enim. Ego sum deus abrahaʒ. ⁊ deus ysaac. ⁊ deus iacob.
Currite gētes. ad manū ē salus. effusū ē nom̄: qđ quicūque inuocauerit
saluus erit. Angeloꝝ đs. ēt hominem deū se nominat. Oleum misit in
iacob. ⁊ cecidit in israel. Dicite fratribus uestris. Date nobis đ oleo ue
stro. Si nolunt: rogate dominum olei ut mittat ⁊ nobis. Dicite. Aufer
obprobrum nostrum. Ne queso insultet maliuolus dilecte tue. quam a
finib⁹ terre euocare placuit tibi. tāto utiqʒ dignāti⁹: quāto min⁹ dignā.
Decet ne obsecro ut bēigni patrisfamilias inuitatos: seru⁹ nequā exclu
dat? Ego sū ais đs abrā. ⁊ deus ysaac. ⁊ deus iacob. Et non amplius?
Effunde effunde. aperi manum tuam adhuc ⁊ imple omne animal be
nedictione. Ueniāt ab oriēte ⁊ occidēte. ⁊ recūbant cuʒ abrahā ⁊ ysac ⁊

iacob in regno celorum. Ueniant ueniant. tribus tribus domini: teſti monium iſrael ad confitendum nomini domini. Ueniant ⁊ recumbant. epulentur ⁊ delectentur in letitia ⁊ unus ubiqꝫ reſonet in uoce exultati onis ⁊ confeſſionis ſonus epulantis: oleum effuſum nomen tuum. Unū ſcio. ſi Andream ⁊ Philippum habuerimus oſtiarios. repulſam omni no non patimur. quicunque oleum petimus: quicunque uolumus ihe ſum uidere. Incunctanter dicet philippus andree: andreas autem ⁊ philippus dicent ihesu. Ihesus autem quid. Profecto quod ihesus. Niſi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit: ipm ſolū manꝫ. Si aūt mortuū fuerit multū fructū affert. Moriat̄ igit̄ granū: ⁊ ſurgat gentium ſeges. Oportet pati xpm ⁊ reſurgere a mortuis. ⁊ predicare in nomine eius penitentiā. ⁊ remiſſionē peccatoꝝ. nō ſolū in iudeā ſed etiā i oīs gentes: quatinus ab uno nomine quod eſt chriſtus. milia milium credē tiuꝫ chriſtiani dicantur: ⁊ dicant. oleum effuſum nomen tuuꝫ. Agnoſco enim nomen. quod in yſaia legi. Seruos ſuos inquit uocabit nomine alio. in quo qui bene dicendus eſt ſuper terrā. benedicetur i dn̄o Amē. O nomē benedictum. o oleum. uſqꝫ quaqꝫ effuſum. Quouſqꝫ? De celo in iudeam. ⁊ inde in omnem terram excurrit. ⁊ de toto orbe clamat ec cleſia. oleum effuſum nomen tuum. Effuſum plane. quod non ſolum ce los terraſque perfudit. ſed aſperſit et inferos adeo. ut in nomine ihesu omne genu flectatur. celeſtium terreſtrium ⁊ infernorum. ⁊ omnis lin gua confiteatur ⁊ dicat: oleum effuſum nomen tuum. Ecce chriſtus ec ce ihesus. utrumqꝫ infuſum angelis. iterumqꝫ effuſum in homines. ⁊ il los homines qui computruerant tanquam iumenta in ſtercore ſuo. ho mines ⁊ iumenta ſaluans: quēadmodum multiplicauit miſericordiam ſu am deus. Quā earum. quā uile. Uile. ſed ſalubre. Si uile non eſſet nō mihi effunderetur. Si ſalubre non eſſet non me lucraretur. Particeps nominis ſum: ſum ⁊ hereditatis. Xp̄anus ſum. frater chriſti ſum. Si ſum qđ dicor. heres ſum dei. coheres xpi. Et quid mirum ſi ſponſi effuſum ē nomen: cū ipſe quoque effuſus ſit? Nam ſemetipſuꝫ exinaniuit formā ſerui accipiēs. Denique ait. Sicut aqua effuſus ſum. Effuſa ē plenitu do diuinitatis. habitans ſuper terram corporaliter. ut de illa plenitudine omnes qui corpus mortis geſtamus caperemus. ac uitali odore repleti. dicemus: oleum effuſum nomen tuum: En quod nomen effuſuꝫ. ⁊ qua liter. ⁊ quatenus. Cur uero oleū? Nam hoc nondum dixi. In ſermone ſuperiori dicere ceperam. ſed interuenit ſubito aliud quod predicendū uidebatur: quāquā intermiſerim ultra quam credidi. Quod nō aliud eē reor. niſi qđ fortis mulier ſapientia. miſit manuꝫ ad colum: ⁊ digiti eius apprehenderunt fuſum. Nouit enim modicā lanā uel linū in longum producere filuꝫ. atque i dele extendere latitudinē. ⁊ ſic oēs domeſticos ſuos ueſtiꝫ duplicibꝰ. Eſt ꝓculdubio iter oleū ⁊ nom̄ ſpōſi ſimilitudo. nec ocioſe ſpiritꝰ ſcs̄ alterutrū cōparauit. Ego āt dico i triplici quadam quali

ate olei.qđ lucet.qđ.pascit.⁊ ungit.si nos melius nõ hẽtis.fouet ignez
nutrit carnẽ.lenit dolorem. lux.cibus.medicina.uide idẽ nũc ⁊ de spõsi
nomine.Lucet predicatũ.pascere recogitatũ:inuocatũ lenit.⁊ ungit.Et
ꝑcurramus singula.Unde putas in toto orbe tanta ⁊ tam subdita fidei
lux:nisi de predicato ihesu? Nonne i huius nomis luce deus nos uoca
uit in ammirabile lumen suũ.quibꝰ illuminatis ⁊ in lumine isto uidenti
bus lumẽ.dicat mitto paulus.fuistis aliquando tenebre.nunc autẽ lux in
dño? Hoc deniqꝫ nomẽ corã regibꝰ ⁊ gentibꝰ ⁊ filijs isrl' portare iussus
est idem apostolus.⁊ portabat nomen tanquã lumen. ⁊ illuminabat pa
triam.⁊ clamabat ubiqꝫ.nox precessit dies autẽ appropinquauit.abicia
mus ergo opera tenebrarum ⁊ induamur arma lucis.sic ut in die hone
ste ambulemus.Et monstrabat omnibꝰ lucernaꝫ suꝑ candelabꝝ.annun
tiant in omni loco ihesũ.⁊ hunc crucifixuꝫ.Quomõ lux ista insplenduit.
⁊ perstrinxit cunctoꝝ intuentiũ oculos.qñ de ore petri tanquam fulgur
egrediẽs claudi unius corporales plãtas solidauit ⁊ bases multosqꝫ spi
ritaliter cecos illuminauit? Nunquid nõ ignẽ sparsit tum ait.in nomine
iesu xp̃i nazareni surge ⁊ ambula? Nec tm̃ lux ẽ nomẽ iesu.sꝫ ⁊ cibꝰ ẽ.
An nõ totiẽs ꝯfortaris:quotiẽs recordaris. Quid eque mẽtẽ cogitãtis
ĩpiguat? Quid ita exercitatos reꝑat sẽsus.ṽtutes roborat uegetat mores
bonos atqꝫ honestos.castas fouet affectiones. Aridus ẽ ois aie cibꝰ:
si nõ oleo isto ĩfũdit᷑.Insipidꝰ ẽ.si nõ hoc sale ꝯdit᷑.Si scribas.nõ sapit
mihi.nisi legero ibi iesũ.Si disputes aut feras.nõ sapit mihi. nisi sonu
erit ibi iesus.Jesus mel ĩ ore.ĩ aure melos:ĩ cor iubilus. Sꝫ est ⁊ me
dicina.Tristat᷑ aliquis nr̃m.uẽiat ĩ cor iesus.⁊ inde saliat ĩ os:⁊ ecce ad
exortũ nominis lumẽ.nubilũ oẽ diffugit:reddit serenũ.Labit᷑ quis in cri
mẽ.currit insuꝑ ad laqueũ mortis desꝑando.nõne si ĩuocat nomẽ uite cõ
festim respirabit ad uitã? Cui aliqñ stetit añ faciẽ salutaris nois duricia
ut assolet cordis.ignauie torpor.rancor animi:langor.accidie? Cui fons
forte siccatus lacrimaꝝ.ĩuocato iesu nõ ꝯtinuo erupit uberior.fluxit sua
uior? Cui in ꝑiculis palpitãti.⁊ trepidãti ĩuocatũ uirtutis nomẽ nõ statiꝫ
fiduciã prestitit:depulit metũ? Cui queso ĩ dubijs estuãti ⁊ fluctuãti.nõ
subito ad ĩuocatõem clari nois emicuit certitudo? Cui ĩ aduersis diffidẽ
ti iannãqꝫ ꝺficiẽti.si nomẽ adiutorij sonuit defuit fortitudo? Nimiꝝ mor
bi ⁊ languores aie isti sũt:illud medicia.Deniqꝫ ⁊ ꝓbare licet.Jnuoca
me inquit.ĩ die tribulatõis.eruã te.⁊ honorficabis me.Nihil ita ut im
petũ cohibet:suꝑbie tumorẽ sedat.sanat.liuoris uulnꝰ.restringit luxurie
fluxũ.extinguit libidinis flãmã.sitim tẽꝑat auaritie.ac totiꝰ indecoris fu
gat pruriginem.Siquidem cum nomino ihesum.hominem mihi propo
no mitem ⁊ humilem corde.benignum.sobrium.castum.misericordem.
⁊ omni deniqꝫ honestate ac sanctitate conspicuum.eandemqꝫ ipsuꝫ de
um omnipotentem.qui suo me ⁊ exẽplo sanet.⁊ roboret adiutorio.Hec
omnia simul mihi sonant:cum insonuerit ihesus . Sumo itaqꝫ mihi ex

empla de homine et auxiliū a potente illa tanquā pigmētarias species: hoc tanquaȝ unde acuam eas. ⁊ facio confectionē: cui similem medicoꝝ nemo facere possit. Hoc tibi electuariū habes o anima mea reconditū in uasculo nocabuli huius quod est iesus. salutiferꝝ certe. quodque nulli unquā pesti tue inueniatˀ inefficax. Semp̄ tibi i sinu sit: semp̄ i manu: quo tui oēs ihesū ⁊ sensus dirigantˀ ⁊ actus. Deniqȝ ⁊ mutaris. Pone me iquit signaculū i corde tuo: signaclȝ i brachio tuo. Sȝ hoc alias. Nūc vo habes: unde ⁊ brachio medearis ⁊ cordi. Habes inquaȝ i noīe ihesu. inde actus tuos uel prauos corrigas. ul' minus p̄fectos adimpleas. itēqȝ vñ tuos sēsus aut serues ne corrūpantˀ. aut si corrūpantˀ sanes. Habuit ⁊ iudea quosdā ihesus. quoruȝ uacuis gl'iatˀ nocabulis. Illa enim nec lucēt. nec pascūt: nec medentˀ. Idcirco sinagoga i tenebris ē usqȝ adhuc: fame ⁊ infirmitate laborans. Et ñ sanabitˀ nec satiabitˀ quousque sciat meum ihesū dominari iacob et finiū terre. et conuertatˀ ad uespaȝ et famē patiatˀ ut canes ⁊ circueat ciuitatē. Et illi quidē p̄missi sunt tāquā baculus ad mortuū ꝓphetā p̄ueniēs: et sua interpretari nomina nequiuerūt. Uacua quippe erant. Suppositus mortuo baculus est. ⁊ ñ erat uox neqȝ sensus: baculus enim erat. Descēdit qui baculū misit. ⁊ mox saluū fecit ppl'm suum a peccatis eoꝝ: ꝓbans se esse quod dicebatˀ. Quis est hic qui etiā peccata dimittit? Nimirū qui dicit. salus ppl'i ego sum. Iaȝ uox iam sēsus est. ⁊ patet eū non inane portare nomen instar priorum. Sentitur infusa salus: ⁊ beneficiū ñ tacetˀ. Intus sensus. foris uox. Compungor ⁊ confiteor: ⁊ ꝯfessio uitā indicat. A mortuo enim tanquā qui ñ est. perit confessio. Ecce uita. ecce sensus. Suscitatus p̄fecte sum: itegra ē resurrectio. An aliud mors corp̄is ē: nisi cuȝ sensuˀ priuatˀ ⁊ uita? Peccatum qđ mors anime ē. nec compunctionis mihi sensuȝ. nec confessionis reliquerat uocē: ⁊ erā mortuus. Uenit is qui peccā dimittit. ⁊ utrūqȝ restituit. ⁊ dicit anime mee salus tua ego sū. Quid miruȝ si cedit mors: ubi uita descendit? Iam corde creditur ad iustitiam: ⁊ ore ꝯfessio fit ad salutem. Iam oscitat puer: ⁊ oscitat septies ⁊ dicit. Septies in die laudē dixi tibi dñe. Uidete hunc septenarium. Sacer numerus ē. ñ uacat. Sȝ melius hoc alij seruamus sermoni. quo famelici ⁊ ñ fastidiosi ad tam bonas epulas accedamus. inuitante nos sponso eccl'ie dño nostro iesu christo qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. xvj. De cordis cōtritione. Et de tribꝰ speciebꝰ uere cōfessionis.

q Uid sibi ergo uult septenarius iste? Nescio eniȝ an ita simplex quispiam in nobis sit qui ociosas esse has uices. ⁊ numerū hūc putet fortuitum. Ego nec illud uacare reor. qđ propheta incumbens super mortuum ad mēsuram puerilis corporis sese contraxit. ⁊ os suum ori illius coniunxit: oculisqȝ oculos. ⁊ manibus manus. Spiritus sanctus sic omnia fieri. ⁊ sic scribi fecit. ad eruditionē proculdubio illorū spirituum quos corrupti corporis circumuenit infida societas: ac stulta

mūdi sapientia desipere docuit. Corpus quippe qđ corrumpitur aggra
uat animam. ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem.
Propterea nemo miretur aut moleste accipiat. si in hijs scrutandis
tanquam quibusdam spiritus sancti apothecis curiosus existo: cū sciētia
quia sic uiuitur ⁊ in talibus uita spiritus me. Dico tñ hijs qui preuolan
tes ingenio in omni sermone ante pene flagitant finem quā principiū
teneant. debitorem me etiam tardioribꝰ esse: ⁊ maxime. Sꝫ nec studiuꝫ
tam esse mihi ut exponam uerba: quā ut imbuam corda. Et haurire et
propinare me oportet: qđ nō fit celeriter percurrendo. sꝫ tractando dili
genter: ⁊ exhortando frequenter. Quāquā ⁊ preter speꝫ quoqꝫ meam:
diu nos discussio detinuit sacramentorum. Putaui fateor unuꝫ ad hoc
sermonem sufficere. siluamqꝫ istam umbrosam latebrosamqꝫ allegoria
rum pertransite nos cito. ⁊ ad planiciem moralium sensuuꝫ itinere diei
quasi unus peruenire. Sed secus contigit. Biduum quippe iam in eo
expendimus: ⁊ adhuc restat uia. Ictus oculi eminus sūmitates ramorū
⁊ montium cacumina peruolabat. sed uallīū subteriacens uastitas ⁊ dē
sitas dumetoꝝ frustrabatur obtutus. Nunquid uerbi gr̃a helisei miracu
lum preuidere ualebam. quia nobis uidelicet de gentium uocatione. et
repulsione iudeorum differentibus: ira de subito in medium ꝓsiliret.
Et nunc q̃nquidem incidimus. nō pigeat nos paululum immorari. cōse
quenter ad id qđ intermittimus postea reuersuros. Siquidem animaꝝ
cibus nihilominus ē iste. Canibus quoqꝫ ac uenatoribus plerumqꝫ con
tingit a bestia quā aggressi erant desistere: ⁊ sequi aliam que inopinan
tibus forte occurrerit. Non parum fiducie robur p̄stat mihi. qđ magnꝰ
ille uir propheta potens in opere et sermone. de excelso monte celoruꝫ
descendens uisitare dignatus est me. cum sim cinis et puluis. misereri
mortuo. inclinare se iacenti. contrahi ⁊ cohequari paruo. ceco partiri
lumen oculorum suorum. et os mutum oris proprij osculo soluere: debi
lesqꝫ manus suarum roborare contractu. Suauiter rumino ista. ⁊ re
plentur uiscera mea. et interiora mea saginantur: ⁊ omnia ossa mea
germinant laudem. Hoc semel contulit uniuersitati. hoc cotidie singu
li in nobis actitari sentimus. ⁊ cordi scilicet tribui intelligentie lumen.
⁊ ori edificationis uerbum. ⁊ manibus opus iustitie. Dat sentire. fideli
ter: dat proferre utiliter: dat efficaciter adimplere. Et est funiculus tri
plex qui difficile rumpitur ad extrahendas animas de carcere diaboli
⁊ trahendas post se ad regna celestia. si recte sentias. si digne prolo
quaris: si uiuendo confirmes. Oculis suis tetigit meos. interioris homi
nis frontem claris luminaribus ornans: fide ⁊ intellectu. Ori meo iun
xit suum. ⁊ mortuo signum pacis impressit. quoniā cum adhuc peccato
res essemus: reconciliauit nos deo iustitie mortuos. Os ori applicuit
iterato inspirans in faciem meam spiraculum uite. sed sanctioris quaꝫ.

primo. Nam primo quidem in animam uiuentem creauit me secundo in spiritum uiuificantem reformauit me. Manus suas meis superposuit. exemplum prebēs bonorum operum: formam obediētie. Aut certe manus suas misit ad fortia. ut doceret man⁹ meas ad prelium. ⁊ digitos meos ad bellū. Et oscitauit inquit puer species. Sufficiebat ad gloriam manifestādi miraculi oscitasse semel. sed mltiplicitas ⁊ insignis numer⁹ misterij ammonēt. Sed si illud ingēs uniuersi humani generis primuz quidē exanime corpus attendas. uides ubiqz ecclesiā ex quo uitam propheta incūbente recepit. quasi septies oscitare: qꝛ septies in die laudē dicere ꝯsueuit. Si te ipsū aduertas. in hoc te noueris uita uiuere spiritali. at misticum hunc implere numerū. si sensualitatis tue quinariuz caritatis binario subicis: exhibesqz iuxta aplm mēbra tua seruire iustitie in sāctificationē. que prius exhibuisti seruire iniquitati ad iniquitatē. Aut certe si eundē quinariū primoꝝ saluti imptiēs. ad pficiēdū septenariuz duo hec adicias. misericordiā scilicet ⁊ iudiciuz cantare dño. Habeo ⁊ alias septē oscitationes. septē uidelicet expimēta. sine quib⁹ uera ⁊ certa salus rediuiui spirit⁹ minime ꝯstat. quattuor ad sensum ꝯpunctionis. tria ad ꝯfessionis sonū ptinētia. Si uiuis. si uox. si sensus ē: tu quoqz eadē i te recognoscis. Porro sensū ex itegro recupasse te scias. si tuā ꝯsciētiā quadruplici sentis compunctiōe morderi. pudore gemino ⁊ gemino metu. Nam uitā ad pficiēdum septenariū triplex ꝯfessionis spēs attestatur: de quib⁹ postea uidebitur. Nonne ⁊ sanctus iheremias in suo planctu obseruat hunc numerum: Et tu igitur in tua pro te lamentatione formam habens propheticam deum cogita factorē tuum. cogita ⁊ benefactorem: cogita patrem. cogita dominum. Ad omnia reus. es. plange per singula. Ad primum ⁊ ultimum respondeat timor tuus: ad duo media pudor. Pater sane non metuitur cum pater sit. Patris est misereri semper ⁊ parcere. Et si percutit uirga non baculo percutit: ⁊ cum percusserit sanat. Paterna uox est. Percutiam ⁊ ego sanabo. Non ē proinde quod a patre formides: qui ⁊ si quando feriat ut emendet. nunquā tamen ut uindicet. At uero cogitantem quod patrem offenderim est certe quod pudeat: ⁊ si non est quod terreat. Voluntarie genuit me uerbo ueritatis. non stimulo carnalis cupiditatis excussit quemadmodum genitor carnis mee. Deinde etiam non pepercit unigenito pro sic genito. Ita ipse quidem patrem se exhibuit mihi: sed non ego me illi uicissim filium. Quanam fronte attollo iam oculos ad uultum patris tam boni: tam malus filius: Pudet indigna gessisse genere meo: pudet tanto patre uixisse degenerem. Exitus aquarum deducite oculi mei. operiat confusio faciem meam. uultum meum pudor suffundat. occupetqz caligo. dficiat in dolore uita mea: ⁊ anni mei i gemitib⁹. Propudor quē fructum habui: in quibus nunc erubesco: Si in carne seminaui; de carne non metam nisi corruptionem. Si in mundo; ⁊

ipse transit ⁊ concupiscentia eius. Quid? Caduca. uana. ⁊ ꝓpe nulla. et quoꝝ finis mors ē. infelix ⁊ insanus preferre non erubui eterni patris amori et honori. Confundor: cōfundor audire. Si ego pater: ubi est ho nor meus? Sꝫ ⁊ si pater nō esset. obrueret me beneficijs. Instaurat ad uersum me testes ut alia innumera taceam. huiꝰ corporis uictum. ⁊ usuꝫ temporis huius. ⁊ suꝑ omnia sanguinem dilecti filij clamantem ꝺ terra. Pudet ingratitudinis. Quāquā ad confusionis cumulum arguat etiaꝫ reddidisse mala ꝓ bonis: ⁊ odium ꝓ dilectiōe. Minime quideꝫ mihi a benefactore. sicut nec a patre timendum. uerus quidē beneficus ē. dās affluenter ⁊ nō improperans. Non improperat dona sunt. ⁊ beneficia sua mihi dedit: nō uendidit. Deniqꝫ sine penitentia sunt dona eius. At quanto de illo benignus: tanto de me indignus sentire cogor. Erubesce ⁊ dole nihilominus anima mea. quā ⁊ si illum nō repetere ⁊ non impro perare decet. nos tamen omnino dedecet ingratos immemoresqꝫ exti tisse. Heu quid uel nūc tandem retribuam: pro omnibus que retribuit mihi? Quod si segnior forte minus suas partes exequit̄ pudor. timor sa ne excitetur in adiutorium. Excitetur. ut excitet. Sepone paruꝫ pia uo cabula bn̄factoris ⁊ patris: atqꝫ ad austeriora conuertere. Nēpe qui le gitur pater misericordiaꝝ. ⁊ deus totius consolationis. legit̄ nihilominꝰ deus ultionuꝫ dn̄s. legitur deus iudex iustus fortis. legitur terribilis in consilijs suꝑ filios hominum. legit̄ deus zelans. Qꝺ pater est. qꝺ bn̄ficꝰ est: tibi ē. qꝺ dn̄s ac creator: sibi. Et enim ꝓpter semetipm̄ fecit omnia: scriptura teste. Qui ergo qꝺ tuum est tibi defensat, ⁊ seruat. putas ⁊ ꝓ se aliquādo non zel̄abit. putas sui non requiret principatus honorem? Propter hoc irritauit impius deum: quia dixit in corde suo non requi ret. Et quid ē i corde suo dicere nō requiret: nisi n̄ metuere qꝺ requirat. Sꝫ requiret usqꝫ ad nouissimū quadrantē. requiret ⁊ retribuet abundā ter facientibꝰ suꝑbiā. Requiret a redempto seruitium: honorem ⁊ gl̄am ab eo quem plasmauit. Esto qꝺ dissimulet pater: ignoscat beneficus sꝫ nō dn̄s ⁊ creator. Et qui parcit filio n̄ parcet figmento: nō parcet seruo nequā. Pensa cuiꝰ sit formidinis ⁊ horroris: tuuꝫ atqꝫ oīum contēpsisse factorem. offendisse dn̄m maiestatis. Maiestatis ē timeri. dn̄i ē timeri: ⁊ maxime maiestatis huiꝰ. huiusqꝫ domini. Nam si reuꝫ regie maiesta tis quāuis hūane. hūanꝰ legibꝰ plecti capite sancitū ē: quis finis contēp nentiū diuinam omnipotentiā erit? Tangit montes ⁊ fumigant. ⁊ tā tre mendam maiestatē audet irritare uilis puluiculus. uno leui flatu disꝑgē dus: ⁊ minime recoligēdus? Ille. ille timendus ē: qui postquaꝫ occiderit corpus potestatem habet mittere in gehennā. Paueo gehēnā. paueo iudicis uultum. ipis quoqꝫ tremendū angl̄icis potestatibꝰ. Contremisco ab ira potētis. a facie furoris eius. a fragore ruentis mundi. a conflagra tione elementorum. a potestate ualida. a uoce archangeli et a uerbo aspero. Contremisco a dētibꝰ bestie īfernalis. a uētre īferi a rugētibꝰ ꝑpa

ratis ad escā. Horreo uermez rodentē. ⁊ ignē torrētem. fumū ⁊ uaporē.
panorē ⁊ ſulphurem: ⁊ ſpiritum procellarum. Horreo tenebras exterio
res. Quis dabit capiti meo aquam. ⁊ oculis meis fontem lacrimarum.
ut preueniam fletibus fletū. ⁊ ſtridorem dentiū. ⁊ manuū pedūq; dura
uincula. ⁊ pōduſ cathenarū premētiū. ſtringentiū. urētiū: nec cōſumētiū?
Heu me mater mea. ut quid me genuiſti filiū doloris. filiū amaritudiniſ
⁊ indignationis: ⁊ plorationis eterne? Cur exceptus ingenibus. cur la
ctatus uberibus: natus ī cōbuſtionē. ⁊ cibus ignis. Qui ſic afficit̄ ſenſū
proculdubio recuperauit. ⁊ ī duplici metu iſto itēq; pudore ille eque du
plici hēt oſcitationes quattuor. Tres que reſtāt ex uoce cōfeſſionis adi
ciet. ⁊ nequaquā dicetur iam de eo quod non ſit uox neque ſenſus. ſi tñ
de corde humili. ſimplici fidelique proceſſerit illa cōfeſſio. Omne ergo
quod remordet conſcientiam confitere humiliter: pure. fideliter. ⁊ has
uices impleſti. Sunt qui gloriantur cū malefecerint ⁊ exultant in rebꝰ
peſſimis. quos notans propheta. peccata inquit ſua predicauerunt ut ſo
doma. Uerū hos ab hac diſputatione tāquam ſeculares amoueo. Naz
quid ad nos de hijs qui foris ſunt? Quāquam ⁊ de hijs qui religioſe ue
ſtiti ⁊ religionem profeſſi ſunt nō nūquam audiuimus aliquos remini
ſci ⁊ iactitare impudētiſſime mala ſua preterita que uerbi gratia aliquā
do uel fortiter gladiatorio. uel argute litteratorio geſſere cōflictu. ſeu ali
ud quid ſecundum mundi quidem uanitatem fauorabile. ſecundū anie
uero ſalutem nociuū perniciosum. dāmpnoſum. Secularis animi indici
um ē hoc. ⁊ humilis habitus qui geſtatur a talibus. non ſcē nouitatis ē
meritum: ſed priſce uetuſtatis operculum. Nōnulli talia quaſi dolendo
⁊ penitendo rememorāt. ſed gloriam intentione captantes cōmiſſa ſua
nō diluunt. ſed ſeipſos illudunt. Nam deus nō irridetur. Ueterem ho
minem non exuerūt: ſed nouo palliant. Non proditur aut proicitur uetꝰ
fermentuz. illa confeſſione. ſed ſtatuitur. ſecundū illud. inueterauerūt oſ
ſa mea: dū clamarem tota die. Pudet reminiſci quorūdam tantam pro
teruiā. ut nō pudeat eos cū exultatiōe lugenda iactitare quod ⁊ poſt ſu
ſceptum ſanctū habitum callide quēpiam ſupplātauerint. ⁊ circunuene
rint in negocio fratrē. aut quod talionem pro ꝯuicio uel maledicto ideſt
malum pro malo. aut maledictum pro maledicto audacter reddiderint.
Sed ē confeſſio eo periculoſius noxia. quo ſubtilius uana. cū ipſa etiam
inhoneſta ⁊ turpia de nobis detegere non meremur. nō quia humiles
ſumus: ſed ut eſſe putemur. Appetere aūt de humilitate laudem. humi
litatis ē nō uirtus. ſed ſubuerſio. Uerus humilis uilis uult reputari. nō
humilis predicari. Gaudet cōtemptu ſui: hoc ſolo ſane ſuperbus quod
laudes contempnit. Quid peruerſius quidue indignius. ut humilitatis
cuſtos confeſſio. ſuperbie militet: ⁊ inde uelis uideri melior. unde uide
ris deterior? Mirabile iactantie genus ut nō poſſis putari ſanctus: ſi ñ
apparēas ſceleratus. At talis confeſſio ſpeciem habens humilitatis nō

uirtutē: nō solū ueniam non meretur. sed ⁊ prouocat iram. Nunquid ꝑ
fuit saul quod se ad increpationem samuhelis peccasse confessus est?
Culpabilis proculdubio fuit illa cōfessio que culpam non diluit. Quādo
enim humilē contempneret cōfessionē humilitatis magister: ⁊ cui humi
libus dare gratiam certe igenitum ē? Omnino nō poterat non placari:
si que in ore sonauit. in corde radiasset humilitas. Ecce cur humilē esse
debere confessionē dixi. Oportet autem esse ⁊ simplicem. Non intenti
onē forte quia latet homies excusare delectet si sit rea. nec leuigare cul
pā que grauis est. nec alieno adumbrare suasu. cum inuitū nemo coege
rit. Primū illud non confessio est. sed defensio: nec placat. sed prouo
cat. Sequens monstrat igratitudinem. ⁊ quo minor reputatur culpa: eo
minuitur ⁊ gloria indultoris. Sed eni minus libenter beneficiū dat: qđ
minus grate minusue necessarie prouenire sentitur. Ueniā sibi proide
abiudicat. qui mun⁹ largitoris attenuat. quod quidē ois qui reatū suum
uerbis alleuiare conatur: facit. Jam a postremo primi hominis dehorte
tur exemplū. nec culpam siquidē diffidētis. nec tamē consequētis ueniā:
ñ dubiū quin ob reatus mulieris admixtionē. Genus excusationis ē: cū
argueris tu. aliū incusare. Porro excusare te uelle qñ corriperis quam
sit non modo minime fructuosum sed ⁊ perniciosum: sanctum dauid in
terroga. Uerba nāque malicie excusationes in peccatis appellat. ne in
ea declinet cor suum rogans ⁊ supplicans. Merito quidem. In animā
etenim peccat suam qui se excusat. repellens perinde a se indulgentie
medicinam: ⁊ sic uitam sibi ore proprio intercludens. Et que naꝫ maior
malicia. quam propriam armari i salutem: ⁊ lingue tue temetipsum mu
crone confodere? Denique qui sibi nequam est: cui est bonus? Sit antē
⁊ fidelis confessio ut confitearis in spe. de indulgentia penitus non diffi
dens ne tuo te ore non tam iustifices. quam condēpnes. Judas certe ꝓ
ditor domini ⁊ caī fratricida. confessi sunt ⁊ diffisi sunt. Alter peccaui in
quit tradens sanguinē iustum. alter: maior ē iniquitas mea quam ut ue
niam merear. ⁊ uerax licet. nil eis profuit infidelis confessio. Hec itaqꝫ
tres confessionis obseruantie iuncte quattuor superioribus cōpunctiōis
septenariū implēt. Jam uero sic cōpunctus. ⁊ sic confessus. ac propria ꝑ
inde certus de uita. certus quoqꝫ nihilominus es ut arbitror uacuo ne
quaquam noīe appellari ihesum. eū qui in te talia ualuit ⁊ uoluit opera
ri. nec uacue subsecutum fuisse baculū quem premiserat. Non uenit ua
cue: q: non uenit uacuus. Nam quomodo uacuus: in quo habitauit ple
nitudo? Neque enim ad mensuram ei datus est spiritus. Denique ⁊ ue
nit in plenitudine temporis: plenum perinde uenire se indicans. Be
ne plenum: quem unxit pater oleo leticie pre consortibus suis. Unxit ⁊
misit plenum gratie ⁊ ueritatis. Unxit: ut ungeret. Omnes ab eo uncti
sunt: qui de plenitudine eius meruerūt accipere. Ideo ait. Spiritus do
mini super me eo quod unxerit me. ad ānuntiandum māsuetis misit me

ut mederer cōtritis corde ut predicarem captiuis indulgentiā ꝛ clausis apertionē: ut predicarē annū placabilē dn̄o. Ueniebat ut audis ungere contritiones uestras ac lenire dolores: ideoqꝫ uenit unctus uenit man suetus. ꝛ mitis: ꝛ multe mie omnibus inuocantibus se. Sciebat se ad in firmos descendere: exhibuitqꝫ qualē oportuit. Et qm̄ multe erant infir mitates. multa quoqꝫ prouidus medicus medicamina curauit afferre. Attulit spiritum sapientie ꝛ intellectus. spiritum consilij ꝛ fortitudinis. spiritum scientie ꝛ pietatis: ꝛ spirituꝫ timoris domini. Uides quod phia las plenas odoramentis celestis medicus preparauit ad sananda uulne ra illius miseri qui incidit in latrones? Septem sunt numero septem for tasse prefatis excitandi oscitationibus accommodate. Spiritus enim ui te erat in phialis. Ex hijs profecto infudit oleum meis uulneribus. In fudit ꝛ uinum. sed minus quā olei. Sic nēpe congruebat infirmitatibus meis. ut misericordiam superexaltaret iudicio: quēadmodum uino oleuꝫ superfertur infusum. Attulit proinde quinque cados olei. uini: nō nisi du os. Uinum siquidem timor tm̄ ꝛ fortitudo fuere. reliqua quinque oleuꝫ propria suauitate designant. In spiritu deniqꝫ fortitudinis tāquam po tens crapulatus a uino d̄scendit ad inferos. contriuit portas ereas. ꝛ ue ctes ferreos confregit. alligauit fortem. ꝛ uasa captiuitatis eripuit. De scendit nihilominus in spiritu timoris. sed timendus: nō timidus. O sapientia quāta arte medendi in uino ꝛ oleo anime mee sanitatem re stauras. fortiter suauis. ꝛ suauiter fortis. fortis pro me. suauis mihi. De niqꝫ attingis a fine usqꝫ ad finem fortiter: ꝛ disponis omnia suauiter: propellens inimicum ꝛ infirmum fouens. Sana me domine ꝛ sana bor: psallam ꝛ confitebor nomini tuo: ꝛ dicam. Oleum effusum no men tuum. Non uinum effusum. nolo enim ut intres in iudicium cum seruo tuo: sed oleum. quia coronas me in misericordia ꝛ miserationib⁹. Oleum plane. qd̄ dum superenatat cunctis quibus immiscetur liquori bus. liquido illud designat nomen qd̄ est super omne nomen. O no men p̄suaue. ꝛ p̄dulce. O nomē preclarꝫ. p̄electū ꝛ preexcelsum. ꝛ su perexaltatum in secula. Hoc uere oleum qd̄ exhilarat faciem hominis qd̄ caput ieiunantis impinguat: ut oleum peccatoris non sentiat. Hoc nomen nouum. quod os domini nominauit. qd̄ ꝛ uocatum est ab ange lo prius quam in utero conciperetur. Hoc non soluꝫ iudeus. sꝫ quicūqꝫ uocauerit saluus erit. in tantum usqꝫquaqꝫ effusum ē. Hoc pater dona uit filio. sponso ecclesie domino nostro iesu christo: qui est benedictus in secula.

Sermo. xvij. In quo tractatur de luciferi deiectione.

p Utamus ne satis processum est in sanctuario dei dum scruta mur mirabile sacramētū: an ad perscrutādū adhuc si quid restat: audiem⁹ spiritū ad interiōa sequi? Spirit⁹ nēpe iste scrutat̄ n̄ solū q̄oīuꝫ corda ꝛ rēes. sꝫ ēt p̄fūda d̄i. ꝛ siue ad nr̄a siue ad alta. secur⁹ sequō

eum quocunqȝ ierit. Tantū ut custodiat corda nostra ⁊ intelligentias no
stras. ne forte cum nō adheret adesse putemus. nostrūqȝ pro ipo sequa
mur sensū deuiantes. Uenit nāqȝ ⁊ uadit ꝓut uult. ⁊ nemo facile scit vñ
ueniat aut quo uadat. At istud sine dāpno fortasse salutis nescire licet.
Ceterꝝ qñ ueniat uel qñ uadat: id plane ꝑiculosissime ignorat̃. Cuȝ eniȝ
hee spiritꝰ sancti circa nos dispensatorie quidē uicissitudines uigilantis
sime non obseruant̃. fit ut nec absentē desideres: nec p̃ntem glorifices.
Nempe qui idcirco recedit ut auidius requirat̃ : quonā modo si abesse
nescit̃ requirit̃. Et rursum qui dignāter ad hoc redit ut ꝯsolet̃ : qualiter
digne pro sua maiestate suscipit̃. si nec adesse sentit̃? Mens ergo que
ignorat abcessū patet seductiōi: ⁊ que reditū nō obseruat. erit igrata uisi
tationi. Petijt quondā aliquid heliseus a magistro cum discessum eius
imminere ꝑsensit. nec obtinuit sicut scitis. nisi ea quidē ꝯditione si uide
ret qñ tolleret̃ a se. In figura ꝯtingit hoc illis: scriptū est aūt ꝓpter nos.
Uigiles esse ⁊ solliciti circa opꝰ nostre salutis. qđ mira subtilitate ac sua
uitate diuine sue artis incessanter actitat spiritꝰ in intimo nostri: ꝓphheti
co docemur ⁊ monemur exemplo. Nunq̃ȝ sane sine uestra ꝯsciētia. ma
gistra unctio que docet de omnibus tollat̃ a nobis: si duplicato uolumꝰ
munere nō fraudari. Nunq̃ȝ cuȝ uenerit inueniat imparatos. sed semꝑ
uultus suspensos expāsosqȝ habētes sinus: ad largā deū benedictionē.
Quales deniqȝ querit similes hominibus expectantibus dominū suuȝ.
quando reuertatur a nuptijs. qui utiqȝ ab illis superne mense copiosis
delicijs uacua nunquā reuertitur manu. Uigilandum proinde ⁊ uigilā
dum omni hora. quia nescimus qua hora spiritus uenturus sit. seu ite
rum abiturus. It. ⁊ redit spiritus. ⁊ qui stat eo tenente deserente cadat
necesse est. sed non colliditur: quia dominus rursum supponit manuȝ su
am. Et has alternare uices non cessat in hijs qui spirituales sunt. uel
quos potius spirituales perinde ipse creare intendit: uisitans diluculo.
⁊ subito probans. Denique septies cadit iustus. ⁊ septies resurgit. si ta
men cadat in die. ut se cadere uideat. ⁊ cecidisse sciat. ⁊ resurgere cupi
at. ⁊ requirat manum adiuuantis: ⁊ dicat. Domine in uoluntate tua pre
stitisti decori meo uirtutem. Auertisti faciem tuam a me : ⁊ factus sum
cōturbatus. Aliud est dubitare đ v̇itate. qđ patiaris necesse ē. cū spiritꝰ
minime spirat. ⁊ aliud sapere falsitatē. qđ facile caues. si eandē tuā igno
rātiā ñ ignoras: quatinus dicas ⁊ tu. Et si quid ignoraui: ignorātia mea
mecū ē. Sc̄i iob sententia ē. Agnoscite. Pessime matris ignorātie. pes
sime itidē filie due sūt. falsitas ⁊ dubietas. Illa miserior: ista miserabilior.
Pernitiosior illa: ista molestior. Cū loquit̃ spiritꝰ. cedit utraqȝ. ⁊ ē ñ solū
ueritas: sȝ ⁊ certa v̇itas. Est quippe v̇itatis ille spiritꝰ: cui ꝯ̄ria falsitas ē.
Est ⁊ sapiētie. q̄ cū sit cādor uite eterne ⁊ ubiqȝ attigat ꝑꝑ mūdiciā suā:
obscurꝝ ābigui ñ admittit. Cauēda sane. cū spiritꝰ iste ñ loquit̃ ⁊ si ñ mo
lesta dubietas: certe falsitas execrāda. Aliud est enī sub incerto hoc uel

illud opinando sentire: aliud temere affirmare qd̄ nescias. Aut ergo lo
quatur semper spiritus quod nr̄i quidē minime arbitrij est. aut qn̄ silere
placet: hoc ipm̄ indicet. ⁊ loquatur saltim suum silentium. ne ipm̄ nobis
falso preire putantes. nr̄m pro ipso male securi sequamur errorē. Et si
suspēdit ambiguo: n̄ relinquat mendatio. Est qui dubie ꝓfert mēdaciū
nec mittitur. ⁊ est qui ueritatē quā nescit affirmat: ⁊ mentit̄. Nam ⁊ ille
nō quidem quod nō ē. ēe. sʒ se qd̄ credit credere dicit. ⁊ uerū dicit. etiā
si hoc uerum nō sit qd̄ credit: ⁊ is cū se certū unde certus n̄ est dicit. ue
rum nō dicit ēt si uerum sit de quo asserit. His premissis ad cautelam
talia inexpertorū sequar iam spiritū sicut cōfido preeuntē eadē tamen
cautela si potero quā premisi. ⁊ temptabo facere ipe quod doceo. ne di
catur ⁊ mihi. Tu qui alium doces. teipm non doces? Distinguendū sa
ne inter manifesta ⁊ dubia. nec illa scilicet adduci in dubium: nec ista te
mere affirmari. Qd̄ quidem ipm̄ de magisterio sperandum est spiritus:
nec enim nr̄a ad illud omnino industria sufficit. Quis nouit dominū an
id qd̄ inter homines iudicatum a deo sermo supior patefecit: in supnis
quoqʒ iudicium iam factum pcesserit. utrum nam uidelicet lucifer qui
mane oriebatur: sʒ prepropere eleuabatur. antequā uerteretur in tene
bras generi nr̄o inuiderit ⁊ ipe olei infusionem. ut p seipsū iā tunc indi
gnabundus inusitaret dicens intra se quodāmodo ut quid pditio hec?
Hoc ego n̄ assero dicere spiritum: sʒ nec cōtradicere dico. Nescio eni.
Potuit ante cōtingere si tn̄ incredibile nō putetur plenū sapia ⁊ perfe
ctum decore hoies prescire potuisse futuros etiam ⁊ ꝓfecturos in pari
gl'a. Sʒ si presciuit in dei uerbo absqʒ dubio uidit: ⁊ in liuore suo inuidit
⁊ molitꝰ ē habere subiectos socios dedignatus. Infirmiores sunt inquit
inferioresqʒ natura: nō decet ēe concives nec equales in gl'a. An forte
pdit impiam hanc eius machinationē illa presumpta ascensio sessioqʒ:
significās magisteriū? Ascendam, inquit sup montem excelsum. sedebo
in lateribꝰ aquilonis. quo altissimꝰ quādā peride similitudinē obtineret
si quemadmodum ille sup cherubyn sedens gubernat omnē angelicā
creaturam. ita ⁊ ipse altus sederet: regeretqʒ genus humanum. Absit.
Iniquitatem meditatus est incubili suo: mentiatur iniquitas sibi. Nos
alium non agnoscimus iudicem quam auctorem. Non diabolus. sʒ dn̄s
iudicabit orbem terre. ipe deus nr̄ i seculū ⁊ i scl'ʒ seculi. ipe reget nos.
in scl'a. Ergo in celo concepit dolorem. ⁊ in padiso peperit iniquitatem
ꝓlem malitie. matrē mortis. ⁊ erumpnaꝝ omniumqʒ prima parens su
perbia. Nā ⁊ si inuidia diaboli intrauit mors in orbem terrarū: initiū tn̄
omnis peccati supbiā. Uerū quid illi ꝓfuit? Nihilominus tu in nobis es
domine. ⁊ nomen tuum inuocatū est super nos. ⁊ dicit populus acquisi
tionis: dicit ecclesia redemptorum. Oleum effusum nomen tuum.
Cum eicior ego tu illud effundis post me. ⁊ in me: quoniam cum iratus
ueris mie recordaberis. Accepit tamen sathan regnum super omnes

filios supbie. factus pñceps tenebrarum harum. ut regno humilitatis ét su
pbia militet. dum in uno suo, pñcipatu tẽporali ꝛ tali. multos humiles ex
celsos eternosq̃ʒ reges ꝯstituit. Jocũdũ iudiciũ. ut supbus ille humiliuʒ
malleator eisdẽ ipsis nesciens fabricet coronas ppetuas ĩpugnãdo oẽs:
ꝛ oĩbus succũbendo. Si quidẽ ubiq̃ʒ ꝛ sẽp iudicabit dñs pplos ꝛ saluos
faciet filios pauperum, ꝛ humiliabit calũpniatorẽ. Ubiq̃ʒ ꝛ semp defensa
bit suos, ppulsabit nocẽtes. ꝛ tollet uirgam peccatorũ desup sortẽ iustorum:
ut nõ extẽdant iusti ad iniquitatẽ manus suas. Eritq̃ʒ tandẽ cum ex toto
arcum ꝯteret. ꝛ ꝯfringet arma ꝛ scuta ꝯburet igni. Tu tibi miser sedem
collocas in aquilone. plaga nebulosa. ꝛ frigida. ꝛ ecce suscitãtur de pul
uere inopes. ꝛ de stercore paupes. ut sedeãt cum principib⁹ ꝛ solũ glẽ
teneant doleasq̃ʒ ĩpleri illud. paup ꝛ inops laudabũt nomẽ tuum. Grãs
tibi pater orphanorum ꝛ iudex pupillorum. incaluit sup nos mons coagulat⁹
mons pinguis. celi distillauerũt a facie dei synai. effusũ ẽ oleuʒ. dilatatũ
est nomen qđ nobis. ꝛ cui nos inuidebat iniquus. Dilatatuʒ inquã usq̃ʒ
ad corda et ora puulorũ: ꝛ in ore ĩfantium ꝛ lactẽtiuʒ pficitur laus. Por
ro peccator uidebit ꝛ irascet̃. ꝛ erit sicut ira implacabilis. sic flamma
ĩextinguibilis. que iã parata est ei ꝛ angelis eius. zelus dñi exercitiũ fa
ciet hoc. Quomodo me amas de⁹ meus, amor meus quomõ me amas.
ubiq̃ʒ recordãs mei. ubiq̃ʒ zelans salutẽ egeni ꝛ paupis nõ solum aduer
sus homines superbos: sed etiã aduersus sublimes angelos. In celo ꝛ
in terra iudicas dñe nocẽtes me: expugnas ĩpugnãtes me. Ubiq̃ʒ sub
uenis ubiq̃ʒ assistis: ubiq̃ʒ a dextris es mihi ne ꝯmouear. Hec cantabo
dño in uita mea: psallam deo meo quã diu sũ. Hee uirtutes ei⁹: hec mi
rabilia eius que fecit. Hoc primũ ꝛ maximũ iudiciũ: qđ mihi illa cõscia
secretorũ apuit uirgo Maria. deposuit ĩquiens potẽtes de sede. ꝛ exal
tauit humiles. esurientes ĩpleuit bonis: ꝛ diuites dimisit inanes. Scđʒ
aũt simile est huic quod iã audistis. ut qui nõ uident uideãt. ꝛ qui uidẽt
ceci fiant. In his duob⁹ iudicijs ꝯsolet̃ se paup ꝛ dicat. Memor fui iu
diciorũ tuorũ a sclo dñe: ꝛ ꝯsolat⁹ sũ. Sʒ reũtamur ad nos ipsos scrute
murq̃ʒ uias nr̃as. ꝛ ut in ueritate id possimus ĩuocem⁹ spiritũ ueritatis
ꝛ reuocem⁹ ab alto quo nos eduxerat. quaten⁹ añcedat nos ét ad nos
qm̃ sine ĩpo possum⁹ nihil. Nec uerẽdũ qđ đdignet̃ ꝯdescẽdere nobis.
qui poti⁹ si ul' exiguũ quid absq̃ʒ ipso conamur ĩdignat̃. Non ẽ eĩm ille
uadẽs ꝛ ñ rediẽs. sʒ ducit de claritate ĩ claritatẽ tãquaʒ dñi spũs. quãdo
que rapiens ad se ĩ lumine suo quãdoq̃ʒ contempans ꝛ illuminãs tene
bras nostras. ut siue supra nos siue apud nos: sẽper ĩ luce sẽper ut filij lu
cis ambulem⁹. Transiuimus allegoriaruʒ umbras: uentum est ad inda
ganda moralia. Edificata est fides: instruatur uita. Exercitatus est intel
lectus: ditetur actus. Siquidem intellectus bonus omnibus facientibus
eum: si tamen ꝛ actus ꝛ intelligentia dirigantur in laudem ꝛ gloriaʒ do
mini nostri iesu xp̃i: qui est deus benedictus in secula.

Sermo.xviij. De duab⁹ opatōib⁹ spiritus sancti. quarū una uocat̄ effu
sio. ⁊ alia infusio.

Oleū effusum nomen tuū. Quod certum demonstrat spiritus sā
ctus nobis in nobis: occasione huius capituli: Profecto qd̄ ite
riꝫ occurrit: gēme cuiusdā sue operationis experimētū. Unius
quidē qua nos p̄io intus uirtutibus solidat ad salutē. alterius uero qua
foris quoqꝫ muneribus ornat ad lucruꝫ. Illa nobis: hec nostris accipi
m⁹. Uerbi grā. fides. spes. caritas nobis propter nos dant̄. Absqꝫ hijs
quippe: salui esse non possumus. Porro scientie seu sapientie sermo.
gratia curationis. prophetia similiaqꝫ quib⁹ carere. cū integritate ēt sa
lutis proprie possum⁹. ꝓriorꝫ proculdubio in salutē expēdēda donant̄.
Et has spiritus scī operat. ōes quas uel i nobis uel i alijs expimur. ut ex
re nomina accipiāt: infusionē si placet atque effusionem nominemus.
Cui nam ergo horum conuenit oleū effusum nomen tuū: Nonne effu
sioni: Nā de infusione infusū potius quam effusum dixisset. Denique
ob bonū odorem uberū extrinsecus perfusoꝝ ait sponsa. oleū effusū no
men tuū asscribēs ipsum odorē nomini spōsi: tāquā oleo effuso sup ube
ra. Et quicūque munere gratie exterioris perfusū se sentit. quo ⁊ ipse
alijs refundere possit: ēt huic dicere ē oleū effusum nomen tuū. Sed sa
ne cauendū i hijs. aut dare qd̄ nobis accepim⁹ aut qd̄ erogandū acce
pimus retinere. Rē profecto proximi retines tibi. si uerbi cā pleni⁹ uir
tutibus cū sis. forisque nihilominus donis scientie ⁊ eloquētie adornat⁹:
metu forte aut segnicie aut minus discreta humilitate uerbū bonū quod
posset prodesse multis inutili immo ⁊ dāpnabili ligas silētio: certe male
dictus qd̄ frumenta abscondis in populis. Rursum qd̄ tuū ē spargis ⁊ ꝑ
dis. si prius quam infundaris tu totus semiplenus festines effundere.
contra legem arans in primo genito bouis: ⁊ ouis primogenitum tōdēs
Nimirum uita atqꝫ salute quā alteri das te fraudas. dū sana uacuus in
tentiōe glīe inanis uento īflaris. aut terrene cupiditatis ueneno īficeris.
⁊ letali apostemate turgens interis. Quāobrē si sapis concham te exhi
bebis ⁊ ñ canalem. Hic si quidem pene simul ⁊ recipit. ⁊ refundit. Illa
uero donec impleatur expectat. ⁊ sic qd̄ supabundat sine suo dampno
cōmunicat. sciens maledictum qui partem suam fecit deteriorem. Et ne
meum consilium contemptibile ducas: audi sapientiorem me. Stultus
ait salomon ꝓfert totū spiritum suū simul: sapiens reseruat in posteruꝫ.
Uerum canales hodie in ecclesia multos habemus: conchas uero per
paucas. Tante caritatis sunt per quos nobis fluenta celestia manant:
ut ante effundere quā infūdi uelint. loqui quā audires patiores. ⁊ ꝓmp
ti docere quod nō didicerunt. ⁊ alijs preesse gestientes: qui se ipsos re
gere nesciunt. Ego nullum ad salutem pietatis gradum illi gradui an
teponendum existimo: quem sapiens posuit dicens. Miserere anime
tue placēs deo. Qd̄ si ñ habeo nisi paruꝑer olei quo ungar. putas tibi de

beo dare. ⁊ remanere inanis? Seruo illud mihi ⁊ omino nisi ad ꝓphete iussioné ñ ꝓfero. Si institerit rogitátes aliqui ex hijs qui forte existimát de me supra id qđ uidét i me. aut audiũt aliquid ex me. respõdebiť eis Ne forte ñ sufficiat nobis ⁊ uobis: ite potius ad uédétes ⁊ emite uobis. Sz caritas inquis ñ querit que sua sunt. Et tu, scis quáobré? Non querit que sua sunt profecto quia non desunt. Qui suam querat quod hét? Caritas que sua sunt id est proprie saluti necessaria nunquam non hét. Nec modo habet. sed ét abundat. Uult abundare sibi. ut possit ⁊ omnibus. Seruat sibi quantum sufficiat: ut nulli deficiat. Alioquin si plena ñ est. perfecta non est. Certum tu frater cui firma satis propria salus nondum ẽ. cui caritas adhuc aut nulla est. aut adeo tenera atque arundinea. quatinus omni flatui cedat. omni credat spiritu z. omni circumferať doctrine uento. immo cui tanta est caritas ut ultra mandatum quidem diligas proximum tuum plusquam teipsum. ⁊ rursum cantilla. ut contra mandatum fauore liquescat. pauore deficiat. perturbetur tristitia. auaritia contrahatur. protrahatur ambitione. suspitionibus inquietetur. conuicijs exagitetur. curis euisceretur. honoribus tumeat. liuore tabescat. tu inquam ita in proprijs teipsum sentiens. quanam dementia queso aliena curare aut ambis. aut acquiescis. Sed enim audi quid consulat: cauta uigilque caritas. Non quod alijs inquit sit remissio. uobis auté tribulatio. sed ex equalitate. Noli nimium eẽ iustus. Sufficit ut diligas proximum tuum tanquam teipsum. Hoc quippe est ex equalitate. Dicit dauid. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur anima mea. ⁊ labijs exultationis laudabit os meum. infundi nimirum prius uolens. ⁊ sic effundere. Nec solum infundi prius. sed ⁊ impleri. quatinus de plenitudie eructaret non oscitaret de inanitate. Caute quidem. ne quod alijs remissio. sibi tribulatio esset. Et nihilominus caste: imitans illum de cuius plenitudine omnes accepimus. Disce ⁊ tu non nisi de pleno effundere: nec deo largior esse uelis. Concha mutetur fontem. Non manat ille i riuũ: nec in lacum extenditur: donec suis satietur aquis. Non pudeat conchá non esse suo fonte profusiorem. Denique ipse fons uite plenus in seipso. ⁊ plenus seipso. nonne primum quidem ebulliens ⁊ saliens in proxima secreta celorum omnia impleuit bonitate. ⁊ tunc demuz impletis superioribus secretioribusque partibus erupit ad terrenas. ac ď superfluo homines ⁊ iumenta saluauit. quéadmodum multiplicauit misericordiam suam? Prius interna repleuit. ⁊ sic exundans in multis miserationibus suis uisitauit terram ⁊ inebriauit eá: multiplicauit locupletare eá. Ergo ⁊ tu fac similiter. Implete prius. ⁊ sic curato effundere. Benigna prudensque caritas affluere consueuit. non effluere. Fili. ne pereffluas ait salomon. Et apostolus. Propterea inquit debemus intendere hijs que dicuntur: ne forte pereffluamus. Quid enim. Tu ne paulo sanctior: sapientior salomone? Alioquin nec mihi sedet ditari ex te exinanito. Si

eniꝫ tu tibi neqꝫ:cui bonis eris. De tumulo si uales adiuua me. sin aūt:
parcito tibi. Sed iaꝫ audite q̄ ⁊ quāta saluti ꝓprie necessaria sint. que ⁊
quā a infundi oporteat prius quā effundere presumamꝰ. que tñ i pñtia
rū breuiter colligere potero. Hora siquidē iam multū ascēdit: ⁊ sermonis
urget ad finē. Accedit medicus ad uulneratū: spiritꝰ ad animā. Quam
eni nō repiat gladio diaboli uulneratā. etiā post sanatū uulnus antiqui
delicti: medicamēto baptismatis? Ergo ad illā animā que dicit putruerūt
⁊ corrupte sūt cicatrices mee a facie insipiētie mee: cū accedit spiritus.
quid prio opus ē? Ut tumor uł ulcus qđ forte supcreuit in uulnere ⁊ pōt
impedire sanitatē: añ oia amputet̃. Abscidat̃ itaqꝫ ferro acute ꝯpūctōis:
ulcus inueterate ꝯsuetudinis. Sꝫ ē acerbus dolor. Leniat̃ ꝓinde unguē
to deuotiōis. qđ nō est aliud nisi ꝯcepta de spe idulgētie exultatis. Hāc
ꝯtinēdi parit facultas: ⁊ uictoria de peccato. Jam gr̃as agit: ⁊ dicit. Di
rupisti uincula mea tibi sacrificabo hostiaꝫ laudis. Deinde apponit̃ me
dicamentū penitētie. malagina ieiunioꝝ uigiliaꝝ. orationuꝫ: ⁊ si qua sūt
alia penitentiū exercitia. In labore cibādus ē. cibo boni opis ne d̄ficiat.
Qđ opus sit cibus inde doceris. Meus cibꝰ ē inquit ut faciā uolūtateꝫ
patris mei. Itaqꝫ comitent̃ penitētie labores pietatis opa que ꝯfortēt.
Magnā ait fiduciā prestat apud altissimū. elemosina. Cibꝰ sitim excitat
potandus ē. Accedat cibo boni opis oratiōis potus. ꝯponēs in stomaco
ꝯsciētie: qđ bñ gestū ē. ⁊ comendans deo. Orando bibit̃ uinū letificans
cor hominis. uinū spiritus qđ inebriat. ⁊ carnaliū uoluptatū infundit ob
liuionē. Humectat interiora arētis ꝯsciētie. escas bonoꝝ actuuꝫ digerit
⁊ deducit per q̄dam anime mēbra. fidē roborās. spem ꝯfortans. uegetās
ordināsqꝫ caritatē. ⁊ impinguās mores. Sumpto cibo potuqꝫ quid iam
restat. nisi ut pauset egrotus. ⁊ quieti ꝯtemplationis. post sudores actōis
incūbat? Dormiēs in ꝯtēplatione sompniat deū. per speculū siquidē ⁊ i
enigmate nō autē facie ad faciē interiꝫ intuetur. Tamen sic non taꝫ spe
ctati quaꝫ coniectati. idqꝫ raptim ⁊ quasi sub quodam coruscamine sin
tillule transeuntis tenuiter uix attacti inardescit amore. ⁊ ait. Aīa mea
desiderauit te in nocte: sꝫ ⁊ spiritus meus i precordijs meis. Talis amor
zelat. Hic decet amicū spōsi. Hoc necesse ē ardeat fidelis seruus ⁊ pru
dens: quē constituit dominus super familiam suam. Hic replet. hic fer
uet. hic ebullit hic iam securus effundit. exundans ⁊ erumpēs: ⁊ dicēs.
Quis infirmatur ⁊ ego nō infirmor? Quis scandalizatur. ⁊ egō ñ uror?
Predicet. fructificet. innouet signa ⁊ immutet mirabilia non est quo se
immisceat uanitas. ubi totū occupat caritas. Siquidē plenitudo legis et
cordis est caritas: si tamē plena. Deus deniqꝫ caritas est. ⁊ nihil est in
rebus quod possit replere creaturam factam ad imaginem dei nisi cari
tas deus. qui solus maiorē illa. Eam nonduꝫ adeptus periculosissime ꝓ
mouetur quātislibet alijs uideatur pollere uirtutibus. Si habuerit omnē
scientiam. si dederit omnē substantiam pauperibus. si tradiderit corpus

suum ita ut ardeat. absq; caritate uacuus ē. En quanta prius infundēda sunt ut effundere audeamus de plenitudine. non de penuria largiētes. Primo quidē compunctio. deinde deuotio. tertio penitētie labor. quarto pietatis opus. quito orationis studium. sexto contemplationis ocium. septio plenitudo dilectionis. Hec omnia operat unus atq; idē spiritus. secundū operationem que infusio appellatur. quatinus illa que effusio dicta ē pure: ⁊ ob hoc tute iā amministret. ad laudē ⁊ glām dñi nři iesu christi qui cū pře ⁊ spiritu sčo uiuit ⁊ regnat de⁹ p oia scl'a scl'oꝝ Amē.

Sermo. xix. De nouem ordinibus angelorum.

Adhuc amatori a sponsa loquitur. adhuc pergit amplius ꝓsequi laudes sponsi. ⁊ grām prouocat dum monstrat eam quam iam accepat in se uacuam nō fuisse. Audiet enim quid secuta adiūgit. Propterea inquit adoloscentule dilexerunt te nimis. Quasi dicat. Non frustra nec inaniter nomen tuū exinanitum est o sponse. atq; effusum in ubera mea: ꝑpterea enim adoloscentule dilexerunt te nimis Propter quid? Propter nomen effusum? ⁊ ꝑpter ubera ex eo ꝓfusa. Inde quippe excitate sunt in amorem sponsi: inde sumpserunt ut diligant. Sponsa infusum munus excipiente. ille mox sensere fraglantiam que longe a matre minime ēe poterāt: atq; illa suauitate repler e dicūt. Caritas diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Ergo ipsarum deuotionem sponsa commendans. hic inquit fructus o sponse effusi nominis tui: qđ propterea adoloscentule dilexerunt te. Effusum siquidem sentiuit qđ integrum capere non ualebant: propterea dilexerunt te. Effusio quippe nomen facit capabile: captus amabile: sed adolescentulis dumtaxat. Qui capaciores facit integro gaudent: effuso non indigent. Angelica creatura irrepercussa mentis acie intuetur diuinorum iudiciorum abissum multam quoꝝ summe equitatis ineffabili delectatione beata gloriatur. insup effectui ea per suum ministerium mancipari. ac palam fieri: ⁊ propterea diligit merito dominum christum. Nonne ait omnes amministratorij⁹ spiritus sunt missi in ministerium propter eos qui hereditatem capiunt salutis? Porro archangelos ut eis aliquid differentius ab hijs qui simpliciter angeli sunt tribuamus. mirabiliter credo delectat. qđ ipsis quoq; eterne sapientie cōsilijs familiarius admittuntur. eademq; per ipsos locis queq; suis atq; temporibus summo moderamine dispensantur. ⁊ hec causa qđ diligūt deum christum ⁊ ipsi. Ille quoq; beatitudines que uirtutes ex eo forsitam appellate sunt. qđ uirtutum ac prodigiorum ocultas perpetuasq; causas felici curiositate rimari ac mirari diuinitus ordinate. signaq; ⁊ quando uolunt ex omnibus elementis. terris potenter exhibeant. ⁊ ipe ergo exinde nō immerito inardescunt. diligere dominuȝ uirtutum: ⁊ dei uirtutem christum. Plenum quippe est suauitatis ⁊ grē. incerta et occulta sapiētie in ipsa sapientia intueri. plenū nihilominus honoris ⁊ glo

rie causarum in dei uerbo absconditarūꝫ: mundo spectandas mirandas
que in manu ipsorum dirigi efficientias. Sed ⁊ illi spiritus qui potesta
tes nominantur dū crucifixi nostri diuinam omnipotentiam ubique forti
ter attingentem intueri ac magnificare delectantur. exturbare ⁊ debel
lare demonū hominūque contrarias potestates pro hijs qui hereditatē
capiūt salutis. accipiunt potestatem. Et hij nonne iustissimā habēt causā
ut diligant dominum ihesum? Sunt ⁊ super istos principatus qui ipsuꝫ
altius speculantes ⁊ liquido peruidētes uniuersitatis eē principiū ⁊ pri
mogenitum omnis creature tanta perinde pricipatus dignitate donant
ut ubiqꝫ terraꝝ habeant potestatē quasi de summo quodam rerum car
dine regna ⁊ principatus ⁊ quaslibet pro arbitrio mutare ⁊ ordinare di
gnitates. pro quorūqꝫ meritis facere primos nouissimos. ⁊ nouissimos
primos. deponere potētes de sede ⁊ exaltare humiles. Et hec istis quo
qꝫ ratio diligendi. Sed diligunt ⁊ dominationes. Cur? Nescio quid sub
tilius sublimiusqꝫ indagare de christi īterminabili atqꝫ irrefragabili do
minatu laudabili quadam presumptione feruntur. quod scilicet ubique
uniuersitatis non solum potens sed ⁊ presens. supra infraqꝫ obsequi re
ctissime uoluntati sue cursus temporum. motus corporum. nutus mētiū
ordine utique pulcherrimo cogat. idque curatam uigili ut ne puncto qui
dem aut iote uni ut dicitur horum omnium debitum subtrahere famula
tum ullatenus liceat. opera tamē tā facili ut turbationem seu anxietatē
ullam omnino gubernator non sentiat. Intuentes ergo dominum saba
oth. tanta cum tranquillitate omnia iudicantem intentissime suauissime
que contemplationis stupore nimio. sed sensato rapti in illud diuine cla
ritatis tam ingens pelagus. recipiunt se se in secretiori quodam mirē
tranquillitatis recessu. ubi tanta pace ac securitate fruuntur ut quiescen
tibus ipsis pro reuerentia prerogatiue. tāquam uere dominationibꝰ mi
nistrare ⁊ militare uideatur cetera multitudo. In thronis sedet deus. ⁊
puto qđ hijs spiritibꝰ supra oēs qui memorati sūt. ⁊ iustior cā ⁊ copiosiō
sit materia diligēdi. Etenī si itres hoīs regis cuiuscūqꝫ palatiū. nōne cū
plenū sit sellis. scamnis. cathedrisqꝫ: regia sedes ī eminēti posita cernit?
Et non ē necesse querere ubi rex sedere solitus sit: nimirū mox manife
sta occurrit sedes eius. ceteris altior ornatiorqꝫ sedilibus. Sic quoqꝫ om
ni decoris ornatu cūctis alijs preminere spiritubus istos intellige. in qui
bus speciali quodam stupende dignationis munere diuina elegit resi
dere maiestas. Quod si sessio significat magisteriū. puto illū qui unus ē
nobis magister in celo ⁊ in terra dei sapientiam xp̄m. cum alias quidē
ubique attingat propter munditiam suam. specialius tamen istos atque
principalius tanquam propriam sedem sua illustrare presentia. ⁊ inde
tāquam de sollempni auditorio docere angelum. docere hoīem sciētiā.
Inde āgelis diuinoꝝ notitia iudicioꝝ: īde cōsilioꝝ archāgelis. Ibi uir
tutes audiunt quādo. ⁊ ubi. ⁊ qualia proferant signa. Ibi denique uni

uersa. siue sint potestates siue principatus. siue dominationes. discūt ꝑ
fecto quid ex officio d̄beant. quid pro dignitate presumant. ⁊ quod pre
cipue cautū omnibus ē. accepta potestate ad ꝓpriā uolūtatē seu glām ñ
abuti. Illa tñ celi agmina que cherubin nūcupantur. si eis sui uocabuli
seruet̄ interpretatio. arbitror nil habere quod ab ipsis aut ꝑ ipos accipi
ant. cum de ipso fonte haurire ad plenū liceat. ipso ea ꝑ se dño ihesu di
gnant̄ itroducēte i omnē plenitudīnē ueritatis. ⁊ thesauros sapientie sci
entieqȝ qui in eo omnes absconditi sūt largissime reuelāte. Sȝ nec ea
que appellata sunt seraphin. quippe que ipsa caritas deus i se adeo tra
xit ⁊ absorbuit. atque in eundē rapuit sancte affectionis ardorē. ut unus
cum deo esse spiritus uideāt̄. instar ꝑfecto ignis qui aerē quē iflammat
dū suū ei calorē imprimit induitqȝ colorē nō igni uȝ. sed ignē fecisse cer
nit̄. Amant itaqȝ precipue contēplari in deo illi quidē spiritus sciētiam
cuius non ē numerus. Hij uero caritatē q̄ nūquaȝ excidit. Unde ⁊ noīa
ista sortiti sunt ex eo quiqȝ: in quo p̄minere uident̄. Nam cherubin qui
dē plenitudo sciētie. seraphin uero incendentia uł incensa dicuntur. Di
ligitur ergo ab angelis deus ob iudicioꝝ suoꝝ sūmā equitatē. Ab archā
gelis: ob consilioruȝ summam moderationeȝ. Porro a uirtutibus ob be
nignissimam exhibitionem miraculorum: per que incredulos dignatissi
me trahit ad fideȝ. A potestatibus uero. ob illā iustissime potentie uim.
qua solet a pijs malignantium ꝓpulsare ⁊ arcere crudelitatem. Uerū a
pricipatibus ob eternā ⁊ originalem illam uirtutē qua dat esse. ⁊ essēdi
principium oī creature supiori ⁊ inferiori. spiritali ⁊ corporali attingens
a fine usqȝ ad finem fortiter. A dominationib⁹ quoqȝ ob placidissimam
uoluntatē. qua licet ubiqȝ dominet̄ i fortitudine brachij sui. uirtute tñ po
tentiori pro sua ingenita lenitate. ⁊ imperturbabili tamen quillitate dispo
nit omnia suauiter. Diligitur ⁊ a thronis. ob beniuolentiam magistre
sapientie sine inuidia sese communicantis. ⁊ unctionem que gratis
docet de omnibus. Ceterum a cherubin propterea diligitur. quia deus
scientiarum dominus est: ⁊ sciens quid cuique opus sit ad salutem
discrete prouideque dona sua digne poscentibus prout nouit expedire
distribuit. A seraphin quoque quia caritas ē ⁊ nihil odit eorū que fece
rit. ⁊ uult omnes homines saluos fieri. ⁊ ad agnitionem ueritatis ueni
re. Hij ergo omnes prout capiunt diligunt. sed enim adolescentule q̄ṁ
minus sapiunt. minus ⁊ capiunt: nec omnino sufficiunt ad tā sublimia.
Paruule quippe in xp̄o sunt. lacte ⁊ oleo nutriende. Ergo ex uberibus
sponse opus sumere habent: unde diligant. Habet oleum effusum spō
sa. ad cuius ille excitantur odorem: gustare ⁊ sentire quam suauis est do
minus. Cūque amore flagrantes persenserit. conuertens se ad sponsuȝ
oleum ait effusum nomen tuum: propterea adolescentule dilexerunt te
nimis. Quid est nimis? Ualde uehementer. ardenter. Uel certe magis
ex obliquo uos qui nuper uenistis tangit spiritalis sermo uestram illam

quã ⁊ nos frequẽter reprimere conati sumus. minus discretã uehemen tiam immo intem̃pantiam prorsus nimium obstinataꝫ redarguens. Nõ uultis esse cõmuni contenti uita. Nõ sufficit uobis regulare ieiuniũ. nõ solempnes uigilie. nõ ĩposita disciplina nõ mẽsura quaꝫ uobis partimur in uestimentis uel alimẽtis. Priuata prefertis cõmunibꝰ. Qui uestri cu ram semel nobis credidistis: quid rursum de uobis uos intromittitis? Nam ille qua totiẽs deũ conscientijs uestris testibus offendistis ꝓpriaꝫ scilicet uoluntatẽ uestrã: ecce nunc iteꝝ magistrã habetis. non me. Illa uos nature docet nõ parcere. rationi nõ acquiescere. non obtem̃pare se nioꝝ cõsilio uel exẽplo: nõ obedire nobis. An ignoratis q: melior ẽ obe dientia quã uictime? Non legistis in regula uestra qꝺ quicquid fit sine uoluntate uel cõsensu spiritalis patris: uane glorie deputabiꝛ nõ merce di. Non legistis ĩ euãgelio quã formã obediẽdi puer ihesus pueris sc̃is tradiderit? Nam cũ remansisset in iherusalẽ ⁊ dixisset in his que patris sui erãt oportere se esse. nõ acquiescentibꝰ parentibꝰ eius. sequi illos in nazareth nõ despexit. magister discipulos. deus homines: uerbũ ⁊ sapiẽ tia fabrũ ⁊ feminã. Quid etiã addit sacra historia? Et erat ĩquit subditꝰ illis. Quousqꝫ uos sapiẽtes estis in oculis uestris? Deus se mortalibus credit ⁊ subdit: ⁊ uos in uijs uestris adhuc ambulatis? Bonũ recepatis spiritũ: sed nõ bene utimini eo. Uereor ne alium pro isto recipiatis qui sub specie boni supplantet uos: ⁊ qui spiritu cepistis. carne consumemi ni. An nescitis q: angelus sathane transfigurat se multotiẽs in angeluꝫ lucis? Sapientia est deus. ⁊ uult se amari. nõ solũ dulciter. sꝫ ⁊ sapiẽter. Unde apl's. Rationabile sit inquit obsequiũ uestrũ. Alioquin facilime zelo tuo spiritꝰ illudet erroris: si scientiã negligas. Nec habet callidus hostis machinamentũ efficacius ad tollendã de corde dilectionẽ. quã si efficere possit ut in ea incaute. ⁊ nõ cũ ratiõe ambuletis. Quãobrẽ ego cogito modos quosdã tradere uobis: quos ope preciũ est deũ diligẽtibus obseruare. Sꝫ q: hic sermo finẽ desiderat. cras eos si deus uitaꝫ mihi ⁊ ociũ qꝺ nunc habemꝰ ad disserendũ seruauerit. explicare conabor. Tũc enim recreatis nocturna quiete sensibꝰ ⁊ qꝺ est precipuuꝫ oratione pre missa. alacriores ut iustũ ẽ ad sermonẽ de dilectiõe conueniemus. prestã te domino nostro ihesu christo: cui ẽ honor ⁊ gl'a ĩ sc'la seculoꝝ. Amen.

Sermo. xx. De triplici modo dilectionis. qua deũ diligimus.

n Ta magistri uerbis sermo exordium sumat: qui non amat dñm ihesũ anathema sit. Ualde omnino mihi amãdus est per queꝫ sum uiuo. sapio. Si ingratus sum. ⁊ indignus. Dignus plane ẽ morte. qui tibi domine iesu recusat uiuere. ⁊ mortuus est. qui tibi non sapit. desipit. ⁊ qui curat esse nisi propter te. pro nihilo est. ⁊ nihil ẽ. De nique quid est homo nisi quia tu innotuisti ei? Propter temetipsum ꝺ us fecisti omnia. ⁊ qui esse uult sibi. ⁊ non tibi. nihil esse incipit ĩter om nia. Deum time ⁊ mandata eius obserua: hoc est inquit omnis homo.

Ergo si hoc ē omnis homo: absq; hoc nihil homo. Inclina tibi dn̄s mo
dicū id: qđ me dignatus es esse. At qui de mea misera uita. suscipe ob
secro residuū annoꝝ meoꝝ. pro his uero quos uiuendo ꝑdidi quia ꝑdite
uixi. cor contritū ꝛ humiliatū deus nō despicias. Dies mei sicut umbra
declinauerunt ꝛ preterierūt sine fructu. impossibile ē ut reuocē. placeat
ut recogitem tibi eos in amaritudine anime mee. Iam de sapientia añ
te ē omne desiderium meū: ꝛ ꝓpositum cordis mei. Si qua essꝫ in me:
seruarē ad te. Sed deus tu scis insapiētiā meā: nisi qđ hoc ipsū fortasse
sapeꝛ ē. quod ꝛ ego agnosco eā: ꝛ quidē ex munere tuo. Auge illđ mihi
minime quidē ingrato ꝓ munusculo: sꝫ sollicito ꝓ eo qđ deest. Pro hijs
ergo ita sum: amans te quātuꝫ possum. Sed ē qđ me plus mouet: plus
urget. plus accendit. Sup omnia inquā reddit amabileꝫ te mihi iesu bo
ne. calix quem bibisti: opus nr̄e redemptionis. Hoc omnino amorē nr̄m
facile uendicat totum sibi. Hoc inquā. est quod nr̄am deuotioneꝫ ꝛ blan
dius allicit. ꝛ iustius exigit. ꝛ artius stringit. ꝛ afficit uehementius. Mul
tum quippe laborauit in eo saluator. nec in omni mundi fabrica tamen
fatigationis actor assumpsit. Illa deniq; dixit ꝛ facta sunt. mandauit ꝛ
creata sunt. At uero hic ꝛ in dictis suis sustinuit contradictores. ꝛ in fa
ctis obseruatores. ꝛ in tormentis illusores: ꝛ i morte exprobatores. Ecce
quomodo dilexit. Adde quod hanc ipsam dilectionem non reddidit sed
addidit. Nam quis prior dedit: ꝛ retribuetur ei? Sed ut sāctus iohānes
euangelista ait. non quia nos dilexerimus deum: sed quia ipse prior di
lexit nos. Deniq; dilexit ꝛ non existentes. Sed adiecit ꝛ resistentes di
ligere. iuxta pauli testimoniū dicentis qm̄ cū adhuc inimici essemus.
reconciliati sumus deo per sanguinem filij sui. Alioquin si non dilexissꝫ
inimicos. nondum possedisset amicos. sicut necdū sic diligeret essent: si
non dilexisset qui nondum essent. Dilexit autem dulciter: sapienter: for
titer. Dulce nempe dixerim quod carnem induit. cautum quod culpam
cauit: forte quod mortem sustinuit. Naꝫ quos sane in carne uisitauit. car
naliter tamen nequaquam amauit. sed iprudentia spiritus. Spirit⁹ quip
pe ante faciem nostram xp̄s dominus. emulans nos dei emulatione nō
hoīs: ꝛ certe saniori. quā prim⁹ adaꝫ euā suā. Itaq; quos i carne q̄siuit.
dilexit in spiritu: redemit i uirtute. Plenū prorsus oī suauitatis dulcedi
ne. uidere hoīeꝫ hoīs cōditorē. At dū naturā prudēter se legit a culpa:
ēt potēter mortē propulit a natura. In carnis assumptōe cōdescēdit mi
hi. i culpe uitatōe ꝯsuluit mihi. i mortis susceptōe satisfecit pr̄i. amic⁹ dul
cis. cōsiliari⁹ prudēs: adiutor fortis. Huic secur⁹ me credo: qui saluarē me
uelit. nouerit. possit. Quē quesiuit hūc ꝛ uocauit. per gratiā suā: nūquid
uenientē eiciet foras? Sꝫ nec ui. nec fraudē metuo ꝑfecto ullā. qđ me uide
licꝫ đ manu ei⁹ possit eruerē. qui ꝛ uicētē oīa uicit mortē ꝛ seductorē uni
uersitatis ꝑpētē arte utiq; sāctior đlusit: isto prudētiō. illa potētiō. Carnis
quidē assūūt ṽitatē. sꝫ pcc̄i similitudieꝫ: dulcē prorsus i illa exhibēs ꝯsolatō

nem infirmo. ⁊ in hac prudenter abscondés laqueũ deceptionis diabolo. Porro ut paternos reconciliet. mortem fortiter subit. ⁊ subigit: fũdés preciũ nostre redemptionis sanguinem suum. Ergo nisi amasset dulcit̃ nonne in carcere requisisset illa maiestas. Sed iunxit affectioni sapientiam qua tyrannum deciperet: iunxit ⁊ patientiam qua placaret offẽsũ deum patrem. Hij sunt modi quos uobis promiseram. sed premisi eos ĩ xpo: ut ꝯmẽdabiliores haberetis. Disce xpiane a xpo quẽadmoduꝫ diligas xpꝫ: disce amare dulcit̃. amare prudẽter. amaꝛ fortiter. Dulciter. ne illecti. prudẽter. ne ꝺcepti: fortit̃. ne oppssi. ab amoꝛ dñi auertamur. Ne mũdi glia seu carnis uoluptatibus abducaris: dulcescat tibi pre hijs sapientia christ⁹. Ne seducaris spiritu mẽdacij ⁊ erroris lucescat tibi ueritas christ⁹. Ne aduersitãtibus fatigeris: confortet te uirtus dei christ⁹. Zelũ tuũ inflãmet caritas. iformet scia: firmet ꝯstãtia. Sit feruidus. sit circumspectus: sit inuictus. Nec teporem habeat. nec careat discretione: nec timidus sit. Et uide ne forte tria ista tibi ⁊ in lege tradita fuerint. dicente deo. diliges dominũ deum tuum ex toto corde tuo. ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ ex tota ṽtute tua. Mihi uidetur si alius competentioꝛ sẽsus i hac trina distinctione nõ occurrit. amor quidẽ cordis ad zelum quendaꝫ pertinere affectionis. anime uero amoꝛ ad industriam seu iudicium ratiõis: uirtutis autẽ dilectio. ad animi posse constantiam uel uigorem referri. Dilige ergo dominum deum tuũ toto ⁊ pleno cordis affectu. dilige tota rationis uigilantia. ⁊ circumspectione. dilige ⁊ tota uirtute. ut nec mori ꝑ eius amore ptimescas. sicut scriptum est in consequentibus q̃m foꝛ is est ut mors dilectio: dura sicut infernus emulatio. Sit suauis ⁊ dulcis affectu tuo dominus iesus. contra male utiqꝫ dulces uite carnalis illecebras. ⁊ uincat dulcedo dulcedinem. quemadmodum clauum clauus expellit. Sit nihilominus intellectum preuia lux. ⁊ dux rationi. non solum obcauendas heretice fraudis decipulas ⁊ fidei puritatem ab eorum uersutijs custodiendam. uerum ut cautus quoqꝫ sis nimiam ⁊ indiscretam uehementiam in tua conuersatione uitare. Sit etiam fortis ⁊ constans amor tuus. nec cedens terroribus: nec succumbens laboribus. Ergo amemus affectuose circumspecte. ⁊ ualide. scientes amorem cordis quem ⁊ affectuosum dicimus. absqꝫ eo qui dicitur anime. dulcem quidem. sed seducibilem. illum uero absqꝫ illo qui uirtutis est rationabileꝫ esse. sed fragilem. Et uide i manifestis exemplis hoc ita esse ut dicim⁹. Cum egre ferrent discipuli qꝺ de ascensuri magistri discessu ab eodem ipso audierat: audierunt. Si diligeretis me. gauderetis utiqꝫ quia uado ad patrẽ. Quid ergo: Non diligebant. de cuius discessione dolebant: Sed diligebant. quodãmodo ⁊ non diligebant. Diligebant dulciter: sed minus prudenter. Diligebant carnaliter. sed nõ rationabiliter. Deniqꝫ diligebant toto corde: non autem tota anima. Dilectio eorũ. contra salutẽ eoꝝ. Ũn ⁊ aiebat. expedit uobis ut ego uadã: culpãs ꝯsiliũ ñ affectũ.

Loquenti item de morte sua futura obuiare sibi conantē petrū qui eum
tenere diligebat. cū ita ut meministis increpando repressit: quid in eo
aliud quam inprudentiam reprehendit? Postremo quid est non sapis
que dei sunt nisi non sapienter diligis. humanū sequens affectū contra
diuinum consilium? Et uocauit sathanan eo quod saluti ꝛ si nesciens ad
uersaret: qui saluatorē mori ꝓhiberet. Unde ꝛ correctus repetētez post
modū triste uerbū minime iā mori metuit: sed se ꝯmoriturū esse ꝓmisit.
Non autē impleuit quia necdū ad tertiū ꝑuenerat gradū. i quo uirtute
tota diligit. Erat tota anima doctus diligere: sed adhuc infirmus. Bñ
instructus: sed parū adiutus. Non ignarus misterij: sed martirij paui
dus. Non plane illa fortis ut mors dilectio tunc fuit. que morti succubu
it. Fuit autem postea. cū ex ꝓmissione ihesu xpi indutus uirtute ex alto.
tanta tandē cepit uirtute diligere. ut in ꝯcilio ꝓhibitus predicare nomē
sanctuz. constant ꝓhibentibus respōderet. Obedire oportet magis deo:
quam hominibus. Tunc demum tota uirtute dilexit: cū nec uite sue pep
cit ꝓ dilectōe. Maiorē siquidē caritatē nemo hʒ. quā si aīaz suā ponat
quis ꝓ amicis suis. Quā ꝛ si minīe tūc posuit: iā tñ exposuit. Ergo ñ ab
duci blādicijs. nec seduci fallacijs. nec iniurijs frāgi. toto corde. tota aīa
tota ṽtute diligere ē. Et nota amorē cordis quodāmō eē carnalē: qd ma
gis erga carnē xpi ꝛ q̄ ī carne xps gessit ł iussit. cor hūanū afficiat. Hoc
repletꝰ amore facile ad oēz ō huiusmōi sermonē cōpungit. Nihil audit
libentius. nihil legit studiosius. nihil frequentius recolit. nil suauius
meditatur. Inde holocausta orationū tanquam ex adipe uituli sagina ī
ꝑinguat. Astat oranti hominis dei sacra imago. aut nascētis. aut lactētis
aut docentis. aut morientis. aut resurgentis. aut ascendentis ꝛ quicquid
tale occurrerit. uł stringat necesse est animū in amore uirtutū. uel carnis
exturbet uicia. fuget illecebras desideria sedet. Ego hāc arbitror ꝑcipuā
inuisibili deo fuisse causam quod uoluit in carne uideri. ꝛ cū hominibus
homo conuersari. ut carnaliū uidelicet qui nisi carnalit amare non pote
rant. cunctas primo ad sue carnis salutarem amorem affectiones retra
heret: atqꝫ ita gradatim. ad amorem perduceret spiritalem. Nonne de
niqꝫ in hoc gradu adhuc stabant qui aiebant. ecce nos reliquimus oīa
ꝛ secuti sumus te? Solo profecto corporalis presētie amore reliquerant
omnia. adeo ut salutaris future passionis ꝛ mortis ne audire quidē uer
bum equanimiter sustinerent. sꝫ nec gloriā ascēdentis postmodū nisi cū
graui merore suspicere. Hoc enim ē qd eis dicebat. Quia hec loquutꝰ
sum uobis: tristitia impleuit cor uestrū. Itaqꝫ in sola interim grā presen
tis sue carnis: eos ab amore omnis carnis suspenderat. Monstrabat
autē postea eis altiorē amoris gradū: cū diceret. Sps ē qui uiuificat: ca
ro ñ ꝓdest quicquā. Puto hūc ascēderat iā q̄ dicebat. Et si cognouimꝰ
christū secūdum carnem: sed nunc iam nō nouimus. fortassis ꝛ prophe
ta nihilominus in hoc ipso stabat cum diceret. Spiritus ante faciem no

ſtram chriſtus dominus. Nam qđ ſubiungit ſub umbra eius uiuemus
inter gentes.mihi uidetur ex perſona incipientium addidiſſe.ut quie
ſcant ſaltim in umbra.qui ſolis ferre ardorem minus ualidos ſe ſentiũt.
⁊ carnis dulcedine nutriantur:dum necduꝫ ualent ea percipere que ſũt
ſpiritus dei.Umbram ſi quidem chriſti.carnem reor eſſe ipſius.de qua
obumbratum eſt ⁊ marie.ut eius obiectu feruor ſplendorqꝫ ſpiritus illi
temparetur.In carnis ergo deuotione interim conſoletur:qui uiuifican
tem ſpiritum necdum habet.eo dumtaxat modo.quo habẽt illi qui aiũt
Spiritus ante faciẽ noſtram chriſtꝰ dominus.et item.et ſi cognouimus
chriſtum ſecundũ carnẽ:ſed nunc iam nõ nouimus. Naꝫ alias quidem
nequaquam ſine ſpiritu ſancto uel in carne diligiť chriſtꝰ. ⁊ ſi ñ ĩ nulla
plenitudine.Cuius tamen mẽſura deuotionis hec eſt.ut toũ cor illa ſua
uitaſ occupet.totũ ſibi ab amore uniuerſe carnis:ac carnalis illecebre uẽ
dicet.Hoc quippe toto corde diligere eſt.Alioquin ſi carnis mee quãli
bet conſanguinitatẽ uel uoluptatem forte prefero carni domini mei.per
qđ me uidelicet minus ea implere contingat.que in carne manens uer
bo ⁊ exemplo me docuit.nõ ne liquido conſtat qđ toto nequaquã diligo
corde.cum id diuiſum habens partem impendere uidear carni eius.
partẽ intorquere ad ꝓpriã:Deniqꝫ ait. Qui amat patrẽ aut matrẽ plus
quã me:nõ eſt me dignus.Et qui amat filiũ aut filiam plus quã me:ñ ẽ
me dignus.Ergo ut breuiter dicã.toto corde diligere ẽ.omne qđ blãdiť
de carne ꝓpria uel aliena.ſacroſãcte carnis amori poſtponere. In quo
et mundi eque gľam comprehendo quia gľa mũdi gľa eſt carnis:⁊ qui
ea delectantur.carnales eſſe non dubiũ eſt.Licet uero donuꝫ ⁊ magnũ
donũ ſpiritus ſit .iſtiuſmodi erga carnẽ chriſti deuotio.carnaleꝫ tamen
dixerim hunc amorem.illius utiqꝫ amoris reſpectu.quo nõ tam uerbuꝫ
caro iam ſapit . quam uerbum ſapientia . uerbum iuſtitia.uerbum ueri
tas.uerbum ſanctitas.pietas.uirtus.et ſi quid aliud quod ſit huiuſmodi
dici poteſt.⁊ hec nempe omnia chriſtꝰ qui factus eſt nobis ſapientia a
deo.⁊ iuſtitia.⁊ ſãctificatio.⁊ redẽptio.An tibi eque ⁊ uno mõ affecti ui
denť.is quidẽ qui chriſto paſo pie ꝯpatiť:cõpungiť:⁊ moueť facile ad
memoriã horũ que ꝑtulit.atqꝫ iſtiꝰ deuotiõis ſuauitate paſciť:⁊ cõfortať
ad queqꝫ ſalubria.honeſta.pia.itẽqꝫ ille qui iuſtitie zelo ſemꝑ ẽ accẽſus
qui ueritatẽ ubiqꝫ zelat.qui ſapiẽtie feruet ſtudijs.cui amica ſãctitas uite
⁊ morꝫ diſciplina.cuiꝰ mores erubeſcũt iactãtiaꝫ.abhorrent detractionẽ
inuidiam neſciunt.ſuperbiã deteſtantur.omnẽ humanam gloriam non
ſolum fugiunt.ſed ⁊ faſtidiunt:⁊ contempnunt:omnem in ſe carnis ac
cordis impuritatem uehementiſſime abhominantur et perſecuntur.
omne deniqꝫ tanquam naturaliter ⁊ malum reſpuunt.⁊ qđ bonum
eſt amplectuntur: Nonne ſi compares utriuſqꝫ affectiones . conſtat
quodammodo illum ſuperiorem reſpectu quidem huius amare quaſi
carnaliter . Bonus tamen amor iſte carnalis.per quem uita carnalis

excluditur.contemptnitur ⁊ uincitur mundus. Proficitur autem in eo. cum fit ⁊ rationalis: perficitur cum efficitur etiam spiritualis. Porro rationalis tunc est. cum in omnibus que oportet de christo sentiri. fidei ratio ita firma tenetur. ut ab ecclesiastici sensus puritate. nulla uerisimilitudine nulla heretica seu diabolica circumuentione aliquatenus deuietur. itemqꝫ cum in ꝓpria conuersatione illa cantela seruat̃. ut discretõis meta nulla supstitione uel leuitate. uel spiritus quasi feruentioris uehemẽtia excedatur. Et hoc esse tota anima deum diligere. iam supra diximus. Quod si etiam adiuuantis spiritus uigor tantus accedat. ut nulla ui laborum uel tormentorum. sed nec mortis metu iusticia unquaꝫ. deseratur. in hoc etiam tota uirtute diligitur: ⁊ est amor spiritualis. Quod nimirꝫ nomẽ huic spẽaliter amori cõgruere puto: ob prerogatiuam utique plenitudinis spiritus qua precel lit. Et hec sufficiant pro eo quod spõsa dicit. ꝓpterea adolescentule dilexerunt te. nimis. In hijs que sequũtur dignetur nobis aperire thesauros misericordie sue ipse custos eorum: ihesus christus dominus noster. qui uiuit ⁊ regnat in unitate spirit⁹ sancti. per omnia secula seculorum. Amen.

Sermo. xxi. Qualiter spõsa. i. eccl'ia trahi se optat post sponsum. i. xp̃m.

t Rahe me post te: in odore unguentorum tuorum curremus. Quid? Sponsa ne ergo necesse habꝫ trahi: ⁊ hoc post sponsũ? Quasi uero inuita eum ⁊ non libens sequatur. Sed non omnis qui trahitur inuitus trahitur. Nec enim infirmum aut debilem euꝫ uidelicet qui per se ire nõ ualet. trahi ad balneum seu ad prandium piget. ⁊ si reum pigeat trahi ad iudicium uel' ad penam. Deniqꝫ trahi uult. q̃ ⁊ hoc rogat. Non autẽ rogaret. si sequi per seipsam dilectũ prout uellet ualeret. At quid uero non ualet? An infirmam fateamur ⁊ sponsaꝫ. Si unãquẽuis ex adolescentu is infirmam se diceret ⁊ peteret trahi: nequaquã miraremur. At uero de sponsa que trahere ⁊ alios utpote fortis ⁊ perfecta posse sufficere uidebatur: cui non durum fouet quod ⁊ ipsa trahi tanquã infirma uel debilis necesse habeat. De quanã anima iam confidimus qǒ ualida sit aut sana. si illam infirmaꝫ dici consenserimus: que pro sui singulari perfectione. ⁊ excellentiori uirtute spõsa dñi nominatur? An ecc esia forte id dixerit cum intueret̃ dilectuꝫ ascendentem: gestiens eũ sequi atqꝫ assumi cũ ipso in gloria? Quãquã ⁊ quanteuis ꝑfectionis anima quã diu quidẽ gemit sub corpore mortis huius. ⁊ hui⁹ seculi nequã retinetur inclusa carcere: uincta necessitatibus. torta scele ribus. lenti⁹ segniusqꝫ assurgat necesse ẽ ad ꝯtemplanda sublimia. nec omnino liberꝫ hẽt sequi sponsũ quocunqꝫ ierit. Hinc lacrimosa uox illa gementiũ. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis hui⁹. Hinc supplet illa precatio. Educ de carcere animã meã ⁊ cetera. Dicat ꝓinde cum gemitu: dicat etiã sponsa. trahe me post te. quia corpus qǒ corrumpitur aggrauat animã ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensũ mul

ta cogitantem. An hoc dicat cupiens dissolui ⁊ esse cum xp̄o. presertim
dum uideat eas ꝓpter quas manere ipsã i carne necessariũ uidebatur.
bene ꝓficientes amare iam sponsũ. et stare iam in tuto caritatis: Siqui
dẽ hoc premiserat. propterea iquiens adolescentule dilexerũt te. Nunc
ergo quasi dicat ecce adolescentule amant te. ⁊ amãdo firmiter inherẽt
tibi. meque minime iam opus habent. nulla mihi causa in hac uita ul
terius commorandi. idcirco ait. trahe me post te. Hoc sentirẽ si dixisset
trahe me ad te. Nunc uero quia dicit post te. magis illud mihi postulare
uidetur. ut conuersationis eius ualeat uestigia sequi. ut possit emulari
uirtutem. ut normã tenere uite. et moꝝ queat apꝓ̄hendere disciplinam.
In hijs quippe maxime opꝰ est adiutorio. quo ualeat abnegare semet
ipsam. ⁊ tollere crucem suã: ⁊ sic sequi xp̄m. Hic prorsus trahi necesse
habet spõsa: nec sane trahi ab alio quam ab eo ipso qui ait. Sine me ni
hil potestis facere. Scio inquit me nequaquam posse ꝑuenire ad te ni
si gradiendo post te: sed neque hoc quidem nisi adiutaꝫ abs te: ideoqꝫ
precor ut trahas me post te. Beatus siquidem cuius est auxiliuꝫ abs te.
ascensiones in corde suo disposuit in ualle lacrimaꝝ. ꝑuenturus quando
que ad te i montibꝰ gaudioꝝ. Quam pauci post te o domine ire uolunt.
cuꝫ tñ ad te ꝑuenire nemo qui nolit. hoc scientibus cunctis quia delecta
tiones in dextera tua usque in finem. Et ꝓpterea uolunt omnes te frui:
at non ita ⁊ immitari. Cõregnare cupiunt: sed non compati. Ex hijs
erat ille qui dicebat. Moriat̃ aĩa mea morte iustorum: ⁊ fiant nouissima
mea hoꝝ similia. Optabat sibi extrema iustorum: sed non ita principia.
Mortẽ spiritualiũ optãt sibi ⁊ carnales. quoꝝ tñ uitã abhorrent. sciẽtes
preciosam mortem esse sanctorum. quoniam cum dederit dilectis suis sõ
num ecce heredditas domini. ⁊ quia beati mortui qui in domino moriunt̃.
cum econtrario iuxta ꝓphete sententiam mors peccatorum sit pessima.
Non curant querere quem cum desiderat inuenire: cupientes ꝯsequi.
sed non sequi. Non sic illi quibus aiebat. Uos estis qui ꝑmansistis me
cum in temptationibꝰ meis. Beati qui digni habiti sunt tuo testimonio
benigne ihesu. Ipsi reuera ibant post te: ⁊ pedibus ⁊ affectibus. Notas
eis fecisti uias uite. uocans eos post te: qui uia ⁊ uita es dicens. Uenite
post me: faciã uos fieri piscatores hominum. Item. Qui mihi ministrat
me sequat̃: ⁊ ubi sum ego. ille ⁊ minister meus erit. Dicebant ergo glo
riantes. Ecce nos reliquimus omnia et sequuti sumus te. Sic ergo ⁊ di
lecta tua relictis omnibus propter te. concupiscit semper ire post te. sem
per tuis inherere uestigijs. ac sequi te quocunque ieris. sciens qm̃ me
tue uie pulchre ⁊ oẽs semite tue pacifice. qr qui sequit̃ te ñ ãbulat i tene
bris. Precat̃ ãt. se trahi. qm̃ iustiͣ tua sicut mõtes dĩ: nec suffic̃ ad illã suis
uiribꝰ. Precat̃ se trahi ut assolet. qr nemo uẽit ad te: nisi pr̃ tuꝰ traxerit
eũ. Porro quos pr̃ trahit. trahis ⁊ tu. Opa quippe q̃ pr̃ fac: hec ⁊ filiꝰ
silit̃ fac. Sꝫ fãiliariꝰ a filio postlat trahi tãqꝫ a spõso ꝓpo: quẽ pr̃ misit ob

uiam ei ducem ac p̄ceptorē qui sibi preiret in uia morum. ⁊ prepararet iter uirtutum. ⁊ erudiret eam sicut semetipsum. ⁊ uiam prudentie doceret. ⁊ traderet ei legem uite ⁊ discipline: ⁊ sic ipse merito concupisceret decorem ipsius. Trahe me potest te in odore unguentorum tuorum curremus. Propterea opus habeo trahi: qm̄ refriguit paulisper in nobis ignis amoris tui. nec ualemus a facie frigoris hui⁹ currere modo sicut heri ⁊ nudiustertius. Curremus āt postea. cum reddideris letitiam salutis tue. cum redierit melior temperies gratie. cum sol iustitie incaluerit. ⁊ pertransierit temptationis nubes. que hunc operire ad horam cernitur. atq̄ ad leuē flatū aure blandioris solito ceperit unguēta liq̄scere ⁊ aromata fluere. ⁊ dare odorē suū. Tūc currem⁹. i odor̄ illo curremus: Spirātib⁹ inq̄ unguētis currem⁹ qm̄ abscedet torpor qui nūc ē. ⁊ reuertet̄ duotio. ⁊ iā ñ erit op⁹ nobis ut trahamur: quippe odor̄ excitati spōte curramus. Nunc v̄o interi trahe me post te. Uides ne illū qui ī spiritu ābulat nequaquā permanere in uno statu. nec eadem semper facilitate ꝓficere. ⁊ quod nō sit in homine uia eius. sed quemadmodum ei spirit⁹ moderator dispensat prout uult. nūc segnius. nunc alacrius que retro sunt obliuisci ⁊ ad anteriora se extendere: Puto qđ hoc ipsū si attenditis uestra uobis experientia intus respondet: qđ ego uobis loquor. Ergo cū te torpore accidia uel tedio affici sentis. noli propterea diffidere aut desistere a studio spirituali. sed iuuantis require manū. trahi te obsecrans sponse exemplo. donec denuo suscitante gr̄a factus prōptior alacriorq̄ curras ⁊ dicas. Uiā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri: cū dilatasti cor meū. Sic āt quā diu adest gratia delectare in ea ut non te existimes donum dei iure hereditario possidere. ita uidelicet securus de eo quasi nūquā perdere possis: ne subito cū forte retraxerit manum. ⁊ subtraxerit donū tu animo concidas. ⁊ tristior fias quam oportet. Denique ne dixeris in abundantia tua. non mouebor in eternum. ne etiam illud quod sequitur dicere cū gemitu quidem cogaris. Auertisti faciem tuam a me. ⁊ factus sum conturbatus. Curabis potius si sapis pro consilio sapientis in die malorum non immemor eē bonorum. atque in die bonorum non immemor esse malorum. Ergo in die uirtutis tue noli esse securus: sed clama ad deum cum propheta ⁊ dic. Cum defecerit uirtus mea ne derelinquas me. Porro in tempore temptationis consolare ⁊ dic cū sponsa. Trahe me post te. in odore unguētorum tuorū currem⁹. Sic nō te deseret spes in tempore malo. nec in bono prouidentia deerit. erisque inter aduersa ⁊ prospera mutabilium temporum tenens quandam eternitatis ymaginem. utique hanc inuiolabilem ⁊ inconcussam constantis animi equalitatem. benedicens dominum in omni tempore. perindeque uendicans tibi ēt in huius seculi mutabundi dubijs euentibus certisque defectib⁹ perhennis quodammodo incommutabilitatis statū. dū te ceperis renouare. ⁊ reformare insigne illud antiquum similitudinis dei eterni.

apud quem non est transmutatio: nec uicissitudinis obumbratio. Quip
pe sicut ipse est. ⁊ tu eris in hoc mundo. nec in aduersis timidus: nec in
prosperis dissolutus. In hoc inquā nobilis creatura facta ad ymaginē
⁊ similitudinem eius qui se fecit: antiqui⁹ honoris dignitatem receptare
iamiamqꝫ ⁊ recuperare se indicat. cum sibi indignum ducit huic labēti
seculo conformari. reformari magis satagens iuxta pauli doctrinam in
nouitate sensus sui in eam similitudinem in qua se conditam nouit. ac
per hoc etiam cogens ut dignum ē seculum ipsum qđ propter se factū
fuit uersa uice mirum in modum conformari sibi. dū omnia ei coopari
bonum incipiunt: tanquā in propria ⁊ naturali forma. abiecta degene
ri specie recognoscentia dominum suum cui ad seruiendum creata fue
re. Unde arbitror sermonem illum quem dixit de se unigenitus. uideli
cet si exaltaretur a terra omnia traheret ad seipsum cunctis quoqꝫ eius
fratribus posse esse communem. hijs utiqꝫ quos pater presciuit ⁊ pre
destinauit conformes fieri ymaginis filij sui. ut ipse primogenitus ī mul
tis fratribus. Et ego igitur si exaltatus fuero a terra: audacter dico om
nia traham ad meipsum. Nec enim temerarie usurpo mihi fratris mei
uocem. cuius me induo similitudinem. Qđ si ita est non putent diuites
huius seculi. fratres christi sola possidere celestia: quia audiunt dicentē.
Beati pauperes spiritu. qm̄ ipsorum est regnum celorum. Non eos in
quam estiment sola celestia possidere: quia ea sola audiunt in promissio
ne. Possident ⁊ terrena. ⁊ quidem tanquam nihil habentes. sꝫ omnia
possidentes. Non mendicantes ut miseri. sed ut domini possidentes.
eo pro certo magis domini: quo minus cupidi. Deniqꝫ fideli homini to
tus mundus diuitiarum est. Totus plane. quia tam aduersa quā prospe
ra ipsius. Eque omnia seruiunt ei: ⁊ cooperantur in bonum. Ergo aua
rus terrena esurit ut mendicus: fidelis contēpnit ut dominus. Ille possi
dendo mendicat: iste contempnendo seruat. Quere a quouis corū qui
in satiabili corde lucris temporalibus inhiant. quid nam de hijs sētiat
qui sua uendentes ⁊ dantes pauperibus regna celorū pro terrena me
reantur substantia. sapienter agāt nec ne: proculdubio respōdebit sapiē
ter. Quere item. cur qđ approbat ipse non facit. non possum inquiet.
Quare? Profecto quia domina auaricia nō permittit. quia liber nō est.
quia non sua que possidere uidetur. sed nec ipse sui iuris. Si uere tua
sunt expende ad lucrū: ⁊ pro terrenis celestia commutato. Si nō uales.
fatere te tue pecunie nō dn̄m esse. sed seruū: custodem. nō possessorē
Deniqꝫ ⁊ ꝯformaris crumene tue: tāq̄ꝫ seru⁹ dn̄e sue. dū quomō ille illi
necāario ⁊ ꝯgaudet gaudēti. ⁊ dolēti ꝯdolet. tu quoqꝫ cū crescēte tuo mar
supio crescis pariter animo: ⁊ cū decrescēte decrescis. Nā ⁊ contraheris
tristitia cū illud exinanit: ⁊ letitia solueris aut certe inflaris supbia cum
impletur. Hoc ille. Nos uero spōse curemus emulari libertatē atqꝫ con
stantiā. que sicut bn̄ īstructa in oībus ⁊ erudita corde in sapiētia. scit abū

sit sibi: non pecunie. sed uirtutis. Rursum cum se nihilominus de spe
gratie rediture consolatur: ⁊ si deficere. non tamen diffidere se probat.
Dicit ergo. Trahe me post te: in odore unguentorum tuorum curre
mus. Et quid mirum si indiget trahi. que post gygantem currit. que
comprehendere nititur eum qui salit in montibus: transilit colles? Ue
lociter ait currit sermo eius: Non ualet lex quo currere non pari po
test cum illo celeritate contendere. qui exultat ut gygas ad currendaȝ
uiam. non potest suis uiribus: ⁊ propterea rogat se trahi. Fessa sum
inquit deficio. noli me deserere. sed trahe post te. ne incipiam uagari pꝰ
amatores alios: nec curram quasi in incertum. Trahe me post te: quia
satius mihi est ut me trahas. ut scilicet uim qualēcūqȝ mihi aut terrēdo
minis. aut exercendo flagellis īferas: quā parcēs ī meo me corpore ma
le securā derelinquas. Trahe quodāmō inuitā: ut facias uoluntariā. Tra
he torpentē: ut reddas currentē. Erit qñ nō indigebo tractore: qm̄ uolū
tarie ⁊ cū alacritate. curremꝰ. Non currā ego sola: ⁊ si solā me trahi pe
tierim. current ⁊ adolescentule mecū. Curremus pariter. curremus simꝰ
ego odore unguētoꝝ tuorū. ille meo excitate exemplo atqȝ hortatu. ac
ꝑ hoc oēs in odore unguentoꝝ tuoꝝ curremꝰ. Habet sponsa imitatores
sui. sicut ⁊ ipsa est xpi. ⁊ ideo nō ait. singulariter curram. sed curremus.
Sed oritur questio cur similiter cum se petijt trahi etiaȝ adolescentulas
non adiunxit ut non trahe me. sed trahe nos diceret. Quid enim? For
tem ne sponsa indiget trahi: ⁊ adolescentule non indigent? O pulchra.
o felix. o beata. edissere nobis huius distinctionis rationem. Trahe me
ait. Quare me ⁊ non nos? An hoc bonum inuides nobis? Absit. Neqȝ
enim protinus dixisses adolescentulas tecuȝ esse cursituras: si sola post
sponsum ire noluisses. Cur ergo pluraliter mox subiunctura curremus.
trahi te singulariter postulasti? Caritas inquit ita postulabat. Disce per
hoc uerbum a me in spiritali exercitio duplex auxiliū desuꝑ sperare cor
reptionem ⁊ consolationem. Altera foris exercet. altera uisitat intus. Illa
reprimit insolentiam: ista infiduciam erigit. Illa operatur humilitateȝ:
ista pusillanimitatem consolatur. Illa cautos. ista deuotos facit. Timorē
dn̄i docet illa: ista ipsū timorē infuso tempat gaudio salutari sicut scriptū
est. Letetur cor meum ut timeat nomen tuum. Item. Seruite domino ī
timore: ⁊ exultate ei cum tremore. Trahimur cum temptationibus ⁊ tri
bulationibus exercemur. currimus cum internis consolationibus ⁊ inspi
rationibus uisitati. tanquaȝ in suaue olentibus unguentis respiramus.
ergo quod austerum ⁊ durum uidetur. retineo mihi tanquā forti. tāquā
sane. tanquā perfecte. ⁊ dico singulariter trahe me. Quod suaue ⁊ dul
ce tibi tanquā īfirmo. cōmunico: ⁊ dico curremꝰ. Noui ego adoloscentu
las delicatas ⁊ teneras esse. ⁊ minꝰ idoneas sufferre tēptatōes. ⁊ ꝑpte
rea mecuȝ uolo ut currāt. sȝ ñ ut mecū trahāt. Uolo scias hīc ꝯsolatōis:
nō autē ⁊ laboris. Quare: Quoniam infirme sunt: ⁊ uereor ne deficiant

ne succumbant. Me inquit o sponse corripe. me exerce: me tempta. me trahe post te. quoniã ego in flagella pata sum. ⁊ potens ad sustinenduʒ ceterum simul curremus. Sola trahar: sed simul curremus. Curremus. curremus. sed in odore unguentorum tuorum. nõ in nostrorum fiducia meritorum. Nec in magnitudine uirium nostrarum nos currere conf dí mus: sed multitudine miserationum tuarũ. Nam ⁊ si quãdo cucurrimus ac uoluntate fuimus. non fuit uolentis neqʒ currentis. sed miserentes dei. Reuertatur miseratio. ⁊ curremus. Tu quidẽ in uirtute tua tanquã gygas ⁊ potens curris: nos nisi unguenta tua spirauerunt nõ curremus. Tu quem pater unxit oleo leticie preconsortibus tuis: curris in ipsa unctione. nos in illius odore curremus. Tu in plenitudine nos in odore. Tempus esset ut persoluerem qđ de unguentis sponsi longe supra promisisse me memini. si nõ huius sermonis longitudo uetaret. Differo ergo nã ⁊ materie dignitas artari molesta breuitate non patitur. Rogate dñm unctiõis ut uoluntaria oris mei bñplacita facere dignetur. ad insinuãdã desiderijs uestris memoriam abundantie suauitatis sue. que est in sponso ecclesie christo ihesu. domino nostro. Amen.

Sermo. xxij. De q̃tuor unguẽtis sponsi. atqʒ đ q̃tuor ṽtutibꝰ cardinalibꝰ.

[S]I ita pretiosa ita magnifica sponse unguenta inuenta sunt quẽadmodum cum tractarentur audistis sponsi qualia fiunt? Et si digne ea nos prout sunt non sufficimꝰ explicare: haud dubiũ tñ quin excellentiorum horum uirtus. ⁊ gratia efficacior sit quorum solus non solum adoloscentulas. sed ipsam quoqʒ sponsã odor excitat ad currendum. Si enim aduertis nil tale de proprijs unguentis ausa est polliceri. ⁊ quidem illa optima esse gloriatur. sed non dicit tamen: quia i eis cucurrisset aut curreret. quod in istorum solo odore promittit. Quid si ipsam unctionem in se effusam sentiret: cuius ita tenui exhilarata fraglantia: permouetur ut currat? Miruʒ si non ⁊ uolaret. Sʒ dicit aliquis. Desine iã ꝓmẽdare. satis cũ ea cepis assignaꝛ apparebit quid sint. Nõ Minime ego istud polliceor. Sane an uł ipa sint q̃ aio suggerunt dicẽdo crede mihi adhuc me nescire fateor. Existimo eni uarias sponsũ aromatum atque unguentorum habere species ⁊ non paucas: ⁊ alias quidem esse in quibus singulariter oblectatur sponsa. tãquam propinquior ac familiarior. alias uero que usque ad adolescentulas perueniũt: alias que pertingunt etiam ad longe positos ⁊ extraneos. ut non sit qui se abscondat a calore eius. Sed licet suauis dominus uniuersis: maxime tamen domesticis. Et quanto quis ei familiarius pro uite meritis ac mentis puritate appropriat. tãtũ eũ arbitror recẽtioꝝ aromatũ. ⁊ unctõis sua uioris sentire fraglantiam. Porro in huiusmodi non capit intelligentia. nisi quãtũ experientia attingit. Ego uero haud temere mihi arrogauerim sponse prerogatiuã. Nouit sponsus quibus delicijs spiritus foueat dilectam. quibus singulariter resocillet sesus eius ispirationibꝰ. ⁊ mul

ceat odoramentis. Sit sibi fons proprius in quo ei non communicet ali
cuius: nec indignus bibat ex eo. Est quippe ortus conclusus: fons signa
tus. Ceterum diriuantur inde aque in plateas. eas me hēre ad manū fa
teor. dū tamē nemo mihi molestus sit aut ingratus: si de publico haurio
⁊ propino. Nam ut paulisper ministerium commendem in hac parte.
nō nullius profecto fatigationis ē atq; laboris. cotidie exiē scilicet ⁊ hau
rire ēt de manifestis riuulis scripturarū: ⁊ ex eis singulorum necessitati
bus inseruire. ut absq; suo labore quisq; uestrum presto habeat aquas
spirituales ad oē opus. uerbi gratia. ad lauandum. ad potandum: ad ci
bos coquendos. Est nimiru; aqua sapientie salutaris sermo diuinus. nō
modo potans sed ⁊ lauans dicente domino. Et uos mundi estis propter
sermonē quē loquutus sum uobis. Sed ⁊ crudos carnis cogitatus igne
sancti spiritus accendente coquit diuinum eloquium. ac uertit in sensus
spirituales. ⁊ cibos mentis. ita ut dicas. Concaluit cor meū intra me: ⁊ i
meditatione mea exardescet ignis. Qui mēte sane puriori per seipsos
apprehendere sublimiora sufficiunt. quam per nos proferantur. non so
lum non prohibeo. sed ⁊ multam congratulor. dū ⁊ ipsi nos patiātur sim
pliciora simplicioribꝰ ministrare. Quis dabit mihi ut oēs prophetent?
Utinam mihi necesse nō eēt in hijs occupari. Utinam aut alteri cura i
cūberet ista: aut certe quod mallē nemo i nobis eēt qui ea idigeret. eēnt
q; oēs docibiles dī: ⁊ ego possem uacare ⁊ uidere qm̄ sponsus ē dn̄s.
Nunc uero quem minime interim non dico intueri. sed ne iquirere qui
dē licet quod sine lacrimis non loquor. regem in decore suo sedentē sup
cherubin. sedētē super solium excelsum ⁊ eleuatū in ea forma qua equa
lis patri in splendoribus sanctorum ante luciferum genitus ē. in qua ⁊
sēper desiderant angeli eum prospicere. dn̄m apud dn̄m. ipsum saltem
hominem homo hominibus loquor secundum eam forma; in qua ut se
manifestum nimia sua dignatione ⁊ dilectione preberet. minoratus ab
angelis in sole posuit tabernaculum suum: tāquam sponsus procedens
dē thalamo suo. Suauem magis quam sublimem. ⁊ unctum loquor nō al
tum. qualem denique spiritus domini unxit. ⁊ misit euangelizare paupe
ribus. mederi contritis corde. predicare captiuis indulgētiam. ⁊ clausis
apertionem. predicare ānum placabilem domino. Saluo igitur cuique
quod forte sublimius subtiliusque de sponsi ungentis speciali munere
sētire sibi ⁊ experiri donatū ē. ego quod de communi accepi profero in
commune. Ipse siquidem fons uite. ipse fons signatus. de intra ortu; cō
clusum erumpēs per os pauli fistulam suam tanquam uere illa sapiētia
que iuxta beati iob sentētiam trahitur dē occultis. in quattuor se riuulos
diffudit. ⁊ diriuauit in plateas. ubi uidelicet ⁊ assignat nobis eum factū
a deo sapientiam ⁊ iustitiam: ⁊ sanctificationem ⁊ redemptionem. Ex
hijs utiq;. quattuor. riuis tāquā preciosissimis unguentis. nil enim ob
stat utrūque intelligi. ⁊ aquam ⁊ unctionem: aquam quia mundant. un

ctionem quia fraglant. ex hijs inquam quattuor p̄missis tanquã unguē
tis p̄ciosissimis super montes aromatuꝫ de celestibus speciebus ꝯfectis.
tāta eccl'ie nares odoris suauitas repleuit. ut mox a quatuor mundi par
tibus excitata illa dulcedine supernum ꝑperaret ad sponsum. tanquaꝫ
uere illa regia austri festinas a finibꝰ terre audire sapientiā salomonis:
opinionis siquidē odore ꝓuocata. Sane eccl'ia nō ante currere ualuit in
odore sui salomonis. quousque is qui ab eterno ex patre sapientia erat.
factus est ei in tempore a patre sapientia. quo ipsius odorem percipere
posset. Sic iustitia. sic sanctificatio: sic ⁊ redemptio: nihilominus ei factꝰ
est. ut horum quoque in odore currere possꝫ. cū hec eque omnia i se āte
omnia esset. Nam ⁊ in principio quidē erat uerbū. sed tunc demum ad
uidenduū ipsum pastores uenerunt festinantes. cum nunciatuꝫ ē factū.
Denique ⁊ loquūtur ad inuicem. Trāseamus usque bethleem. ⁊ uidea
mus hoc uerbum quod factum ē: quod fecit dominus ⁊ ostendit nobis.
Quod sequitur quia uenerunt festinantes. Prius non se mouebāt dū
uerbū erat tantū apud deū. At ubi uerbū quod erat. factū est. ubi hoc
dn̄s fecit ⁊ ostendit. tūc uenerunt festinātes. tunc cucurrerunt. Quomō
ergo in principio erat uerbū. sed uerbū erat apud deuꝫ. factū est autem
quatinus esse icipet ⁊ apud homines. sic nihilominus in principio sapiē
tia erat. erat iustitia. erat sanctificatio: ⁊ redēptio. sed angelis. Ut esset
⁊ hoībus fecit eū hec oīa pr̄: ⁊ fecit quod pater. Deniqꝫ qui factus ē in
quit nobis sapiētia a deo. Et non ait simpliciter qui factus ē sapientia.
sed qui factus est nobis sapientia qm̄ quod erat angelis: factus est ⁊ no
bis. At angelis inquis quomodo redēptio fuerit non uideo. Nec enim
auctoritas scripturarum uspiaꝫ assentire uidetur eos aliquando aut pec
cato extitisse captiuos. aut morti obnoxios: ut necessariā haberēt redem
ptionem. Exceptis dumtaxat illis qui superbie lapsu irremediabili corru
entes redimi deinceps non merenť. Si itaqꝫ angeli nūquā redēpti sūt.
alij utiqꝫ n̄ egētes. alij n̄ ꝓmerētes: illi quidē quia nec lapsi sūt. hij āt qꝛ
irreuocabiles sunt: quo pacto tu dicis dominum xp̄m eis fuisse redem
ptionem? Audi breuiter. Qui erexit hominē lapsū. dedit ꝯstanti angelo
ne laberetur. sic illū d̄ captiuitate eruēs. sicut hunc a captiuitate defēdēs.
Et hac ratione fuit eque utriqꝫ redemptio: soluens illū. ⁊ ꝯseruās istum.
Liquet ergo sanctis angelis dominum xp̄m fuisse redemptionem sicut
iustitiam. sicut sapientiam. sicut sanctificationem. Et nihilominus tamen
hec ipsa quatuor esse factū propter hoīes qui inuisibilia d̄i n̄ nisi p̱ ea
q̄ facta sūt itellecta ꝯspicere pn̄t. Sic gᵒ oē qd̄ erat āgelis factꝰ ē nobis.
Quid? Sapiētia. iustitia: sāctificatio. redēptio. Sapiētia in p̄dicatione. iu
sticia i absolutiōe peccatoꝝ. sāctificatio in cōuersatōe quā habuit cū pec
catoribꝰ: redēptio in passione. quā sustinuit ꝓ peccatoribus. Ubi gᵒ hec
a d̄o factꝰ ē: tūc eccl'ia odorē sēsit. tūc cucurrit. Uid̄ iā q̄drifariā unctionē.
uid̄ affluētissimā atqꝫ iestiabilē suauitatē eiꝰ quē unxit pr̄ oleo leticie pre

f

ꝯsortib⁹ suis. Sedebas o hō i tenebris ⁊ ūbra mortis.ꝑ ignorātiā vitatis:sedebas uictus catenis delictorū. Descēdit ad te in carcerem non ut torqueret:sed ut erueret ꝺ potestate tenebraꝝ. Et prio quidem ueritatis doctor depulit umbrā ignorantie tue.luce sapientie sue. Per iustitiam denique que ex fide ē.soluit funes peccatoꝝ.gratis iustificans peccatorem. Quo gemino beneficio iplenit sermonem illū sancti dauid. Dominus soluit compeditos:domin⁹ illuminat cecos. Addidit quoque sancte inter peccatores uiuere:⁊ sic tradere formam uite.tanquam uie qua redires ad patriam. Ad cumulū postremo pietatis:tradidit in mortē aīam suam.⁊ de proprio latere protulit preciū satisfationis:quo placares patrē per qꝺ illū plane ꝩsiculū ad se traxit. Apud dominū mīa:⁊ copiosa apꝺ eū redēptio. Prorsus copiosa.qꝛ nō gutta:sed unda sanguinis largiter per quinqꝫ partes corporis emanauit. Quid tibi debuit facere ⁊ non fecit. Illuminauit cecum.soluit uinctum:reduxit erroneum.reconciliauit reum. Quis nō post illum libenter atqꝫ alacriter currat:qui ⁊ ab errore liberat.⁊ errata dissimulat: qui deinde merita uiuendo tradit.ꝑmia moriendo conquirit? Quā excusationē habet qui in odore horum unguētorum nō currit:nisi ad quē forte minime odor ꝑuenit? Sꝫ enim in omnez terram exiuit odor uite.quoniā misericordia dn̄i plena ē terra:⁊ miserationes eius suꝑ omnia opera eius. Ergo qui uitalem hanc sparsā ubiqꝫ fraglantiam nō sentit.⁊ ob hoc nō currit:aut mortuus est aut putridus. fraglātia fama ē. Preuenit opinionis odor.excitat ad currendū:ꝑducit ad unctionis exꝑimentū:ad brauiū uisiōis. Vox una letantiū:oīum peruenientium. Sicut audiuimus sic uidimus in ciuitate domini uirtutum. Omnino propter mansuetudinem que in te predicatur currimus post te domine iesu.audientes qꝺ non spernas pauperem:peccatorem non horreas. Non horruisti confitentem latronem.non lacrimantem peccatricem.non cananeam supplicantem.non deprehensam in adulterio.n̄ sedentē in theloneo.nō supplicantē publicanū.nō negantē discipuluꝫ.n̄ ꝑsequutoreꝫ discipuloꝝ.n̄ ipsos crucifixores tuos. In odore horum currimus. Porro sapientie tue odorem ex eo ꝑcipimus qꝺ audiuimus.quia si quis idiget sapiētia:postulet eā a te ⁊ dabis ei. Aiūt siquidem qꝺ des oībus affluenť ⁊ n̄ iproperes. At uero iustitie tue tāta ubiqꝫ fraglantia spargiť:ut n̄ solū iust⁹ sꝫ ipa ꝺdicaris iustitia.⁊ iustitia iustificās. Tā ualid⁹ deniqꝫ es ad iustificādū.q̄ꝫ multus ad ignoscēdū. Quāobrē quisquis pro peccatis compunctus esurit ⁊ sitit iustitiam.credat in te qui iustificas impiū.⁊ solam iustificatus per fidem:pacem hēbit ad deum. Sanctitatem quoqꝫ suauissime.⁊ copiosissime tua redolet non solum conuersatio sed ⁊ conceptio. Peccatum siquidem nec commisisti:nec contraxisti. Qui igitur iustificati a peccatis sectari desiderant deliberantqꝫ sāctimoniaꝫ. sine qua nemo uidebit deum:audiant te clamantem. Estote sancti: quoniam ⁊ ego sanctus sum. Considerent uias tuas.ut discant a te quia

inst⁹sis ĩ oĩb⁹uijs.r̃.⁊ san.ĩ.o.o. Iã redẽptõis odoꝛ q̃ʒtos curreɼ̃ fac̃? Cũ exaltaris a tra:tẽ ꝓsus oĩa trahis ad teipꝫ. Passio tua ultimũ refugiũ. singlare ꝛmediũ. Defficiẽte sapiẽtia.ñ sufficiẽte iusticia scitatis succũbẽ tibus meritis:illa succurrit. Quis enim de sua uel sapientia uel iu stitia uel sanctitate pꝛesumat sufficientiam ad salutem? Non quod suffi cientes inquit simus cogitare aliquid ꝯ nobis tãquã ex nobis:sꝫ sufficiẽ tia nostra ex deo ẽ. Itaqꝫ cũ defecerit uirtus mea.ñ cõturboꝛ.ñ diffido: scio quid faciam. Calicẽ salutaris accipiam:⁊ nomẽ domini inuocabo. Illumina ocl'os meos domine.ut sciam quid acceptũ sit corã te omni tẽ poꝛe. ⁊ sapiens sum. Delicta iuuentutis mee.⁊ ignorãtias meas ne memineris:⁊ iustus sum. Deduc me in uia tua: ⁊ sanctus sum. Verũtñ nisi interpellet sanguis tuus pro me:saluus non sum. Pro hijs oĩbus currimus post te:dimitte nos quia clamamus post te. Nec currim⁹ equa liter omnes in odoꝛe omniuꝫ unguentoꝝ:sed uideas alios uehementi us studijs flagrare sapiẽtie.alios magis ad penitentiam spe indulgẽtie animari.alios ãplius ad ỽtutũ exercitiũ uite ⁊ ꝯuersatiõis eius ꝓuocari exemplo:alios ad pietatẽ passionis memoꝛia plus accendi. Putamus nos de singulis reperire exẽpla: Currebãt ĩ odoꝛe sapiẽtie qui missi fue rant a phariseis.cum reuersi dicerẽt.nũquã homo sic loquutus ẽ: utiqꝫ ammirantes doctrinam:⁊ cõfidẽtes sapientiã. Currebat in hoc ipso odo re sanct⁹ nichodem⁹ qui uenit ad ihesũ nocte ĩ splẽdoꝛe multo sapiẽtie. De multis quippe ĩstructus edoctusqꝫ recessit. Veꝝ ĩ odoꝛe iustitie cu currit maria magdalena.cui dimissa sunt peccata multa:qm̃ dilexit mul tũ. Iusta ꝓfecto ⁊ sancta.⁊ nõ iã peccatrix queẽadmodũ pharise⁹ expꝛo bꝛabat nesciẽs iustitiam seu sanctitatẽ dei eẽ min⁹ ñ opus hominis. ⁊ qꝛ ñ modo iustus.sꝫ ⁊ beat⁹ cui ñ ĩputabit domin⁹ peccatũ. An oblit⁹ erat quomodo uel suã ipsius uel alterius coꝛpoꝛalẽ tãgẽdo lepꝛã fugarat. nõ cõtraxerat: Sic tactus a peca rice iustus.iustitiaꝫ ĩpartit.ñ perdidit: nec soꝛde peccati qua ullũ mũdat se inquinat. Cucurrit et publican⁹.qui cũ pꝛopitiationẽ peccatis suis humiliter ĩploraret:descendit iustificatus te ste ipsa iustitia. Cucurrit petrus qui lapsus fleuit amare.quatinus culpã dilueret:recuperaret iustitiã. Cucurrit dauid qui reatũ agnoscẽs ⁊ con fidẽs.audire meruit. Et dominus trãstulit a te peccatum tuum. Porro ĩ sanctificationis odoꝛe paulus currere sese testatur.cũ xp̃i se imitatoꝛem esse gloꝛiatur:dicẽs ad discipulos. Estote imitatoꝛes mei sicut ⁊ ego xp̃i: Cucurrerũt ⁊ oẽs qui aiebãt. Ecce nos reliquimus omĩa ⁊ sequuti sum⁹ te. Desiderio quippe sequendi xp̃m:reliquerant omnia. Hoꝛtatuꝛ gene raliter uniuersos ad eundem odoꝛem ista sententia. Qui se dicit in chꝛisto maneꝛe:debet sicut ip̃e ambulauit ⁊ ip̃e ambulare. Iã qui ĩ odoꝛ̃ cucurrerĩt passionis.si audire uis uniuersos martyres accipe. En q̃ttuoꝛ unguẽta assignata habetis.pꝛimũ sapiẽtie.scd̃ꝫ iustitie.tertiũ sãctificatio nis:quartum redemptionis. Tenete nomina percipite fructum.⁊ com

poſitionis modum. uel numerū ſpecierum quibus cōfecta ſunt nolite re linquere. Non enim facile in ſponſi unguentis hec preſto ēe poſſūt no bis: queadmodum in ſuperiorib⁹ illis ſponſe fuerunt. In chriſto nempe rerum plenitudo ē. ſine numero ⁊ ſine modo. Nam ⁊ ſapientie eius nō eſt numerus. ⁊ iuſtitia ipſius ſicut montes dei ſicut montes eterni: ⁊ ſan ctitas ſingularis. ⁊ redemptio inexplicabilis. Dicendū ⁊ hoc quia fru ſtra huius ſeculi ſapientes de quattuor uirtutib⁹ tā multa diſputauerūt: quas tamen apprehendere omnino nequiuerūt. cū illum neſcierūt qui factus ē nobis a deo ſapientia docēs prudentiā. ⁊ iuſtitia delicta donās ⁊ ſāctificatio in exemplum tēpantie continenter uiuens: ⁊ redemptio in exemplū patientie fortiter moriens. forſitan dicit aliquis. Bene ce tera conueniunt: ſʒ ſāctificatio ad tēpantiam minus ꝓprie referri uide tur. Ad qđ reſpondetur primū: id ēe continentiā, qđ tēpantiā. Dein de uſitatum in ſcripturis ſāctificationē pro cōtinētia: ſeu mūdicia poni. Deniqʒ quid ille apud moyſen tam crebre ſanctificationes aliud erant. quā quedam purificationes hominū ſe tēpantium a cibo. a potu. a cō cubitu: hiiſqʒ ſimilib⁹? Sʒ audi ipſum precipue apl̄m. quā familiare ha beat: uel uti ul' uſurpare ſanctificationē in hoc ſēſu. Hoc ē iquit uolūtas dei ſāctificatio ur̄a. ut ſciat unuſquiſqʒ ur̄m ſuū uas poſſidet in ſāctifica tione: ⁊ ñ in paſſione deſiderii. Item. Non enī uocauit nos deus i imū diciam: ſʒ in ſāctificationē. Liquet qđ ſāctificationē ꝓ temperantia ponit. Educto itaqʒ in lucem quod ſubobſcurum uidebatur: redeo ad id uñ di greſſus eram. Quid uobis cum uirtutib⁹: qui dei uirtutem chriſtū igno ratis? Ubi nam queſo uera prudentia niſi de chriſti doctrina: unde uera iuſticia niſi de chriſti mia. ubi uera tēpantia niſi in chriſti uita: ubi ue ra fortitudo niſi in chriſti paſſione? Soli igitur qui eius doctrina imbuti ſunt: prudentes dicendi ſunt. ſoli iuſti: qui de eius miſericordia ueniam peccatoꝝ ſunt conſecuti. ſoli tēpantes qui eius uitā mutari ſtudent. ſo li fortes: qui eius patientie documenta fortiter in aduerſis tenent. In caſum ꝑinde quis laborat in acquiſitione uirtutū. ſi aliunde eas ſpādas putat quā a dño uirtutū. cuius doctrina feminaꝝ prudentie. cuius miſe ricordia opus iuſticie. cuius uita ſpeculū temperantie: cui⁹ mors inſigne ei fortitudinis. ipſi honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum Amen.

Sermo. xxiiij. De trib⁹ mōis ꝯtēplatiōis circa deū ſub figura triū cellaꝝ.

i

Ntroduxit me rex in cellaria ſua. Ecce uide odor: ecce quo cur ritur. Dixerat qua currendum. ⁊ in quo currendum: ſʒ quo cur rendū eſſet non dixerat. Ergo ad cellaria curritur: ⁊ curritur in odore qui ex ipis ꝓcedit. ſponſa illum ſolita ſagacitate p̄ſētiēte. ⁊ cupien te in ipſius plenitudinē introduci. Uerum de cellariis hiis quid ſētiē dum putamus? Cogitemus ea interim loca quedam redolentia penes ſponſum. plena odoramentis. referta deliciis. In iſtiuſmodi nempe offi cina potiora queqʒ ex orto ſiue ex agro ſeruanda reponunt. Illuc ergo

pariter currũt. Qui? Spiritu feruẽtes anime. currit sponsa. currũt adole
scentulde. sed que amat ardentius: currit uelocius ⁊ citius ꝑuenit. Per
ueniens non dico repulsionẽ: sed nec cunctationẽ patiť. Sine mora apiť
ei. tanquã domestice. tanquã carissime. tanquã specialiť dilecte: ⁊ singu
lariter grate. Adolescentule autẽ quid? Secunť a longe. nec enim cum
adhuc infirme sint pari possunt deuotione cũ sponsa currere nec ipsius
omnino imitari desiderium ⁊ feruorem: ideoque tardius ꝑueniẽtes foris
remanent. At caritas spõse nõ quiescit. neq; ĩsolescit ut assolet successi
bus suis ut eas obliuiscať. consolans magis ⁊ hortans ad patientiã. qua
tinus equanimiter. ⁊ sui ferant repulsam. ⁊ illius absentiam. Denique
et nuntiat eis. gaudium quod ꝑcepit. non ob aliud sane nisi ut sibi con
gaudeant. dum ꝯfidant minime alienu; fore a se quicquid gratie matri
accesserit. Nam nec ille ita proficere curat. quo ipsarum negligat curã:
nec inuãdos suos profectus putat illarũ dampno. Quocũq; proinde me
ritorũ prerogatiua tollatur ab illis. caritate absque dubio et pia sollicitu
dine necesse ẽ eam semper esse cum illis. Oportet denique eam spon
sum suũ imittari. ⁊ petentẽ nimirum celos ⁊ nihilominus ĩ terris cum su
is se fore usq; ad consumationẽ seculi pollicẽtem. Sic ⁊ ista quantũuis
proficiat. quantũlibet promoueatur cura ꝓuidentia atque affectu: quas
in euãgelio genuit nunquã amouet: nũquã sua uiscera obliuiscitur. Di
cat itaque eis. gaudete. cõfidite. introduxit me rex ĩ cubiculum suum. pu
tate ⁊ uos pariter ĩtroductas. Sola introducta uideor. sed soli non prod
rit. Uestrum omnium ẽ mens omnis prouectus. uobis proficio. uobiscũ
partibor quicquid plus forte uobis meruero. Uis ĩdubitanter scire quia
in hoc sẽsu ⁊ hoc affectu loquuta sit? Audi quid ille respondeãt. Exulta
bimus ⁊ letabimur in te. In te inquiũt exultabimus ⁊ letabimur. nam ĩ
nobis necdũ meremur. ⁊ addũt. memores uberum tuorũ. Hoc ẽ. Equa
nimiter sustinem⁹ dum uenias. sciẽtes te plenis ad nos reuersura; ube
ribus. Tunc nos cõfidimus exultare ⁊ letari: memores interim uberum
tuorum. Quod adiungunt super uinum. significant se adhuc quidem ꝓ
sui impfectiõe carnaliũ desiderioꝝ que uino designanť recordatiõe pul
sari. uici tñ eadẽ desideria memoria abũdãtie suauitatis. quã iã ex uberi
bus fluẽtẽ expte sũt. Dicerẽ de uberib⁹ si ñ me satis dixisse supi⁹ memi
nissẽ. Nũc uero uides quomõ ð matre ꝓsumũt. quomõ ei⁹ lucra ⁊ gau
dia sua deputãt. ꝓprie repulse iniuriã illi⁹ introductiõe ꝯsolantes. Mini
me ita ꝯsiderẽt. nisi matrẽ agnoscerẽt. Audiãt hoc plati. qui sibi ꝯmissis
uolũt ẽe sẽmp formidini: utilitati raro. Erudimini qui iudicatis terrã. Di
scite matres subditoꝝ uos ẽe debeř ñ dños. Studete magis amari quã
metui. Et si ĩterdũ seueritate op⁹ ẽ: paterna sit: ñ tyrannica. Matres fo
uẽdo: patres uos corripiẽdo exhibeatis. Mãsuescite: ponite feritatem.
Suspẽdite uerbera: ꝓducite ubera pectora lacte pĩguescãt: ñ typo turge
ant: Quid iugũ urũ sup eos aggrauatis: quoꝝ poti⁹ onera portare debe

tis? Cur morſus a ſerpente paruulus fugit conſciam ſacerdotis. ad quez
cū magis oportuerat tāquā ad ſuū recurrere matris. Si ſpirituales eſtis
inſtruite huiuſmō i ſpiritu lenitatis: ꝯſiderās quiſqꝫ ſeipm ne ⁊ ipe tem
ptetur. Alioquin ille i peccato ſuo morieꝛ: ſāguinē aūt eius ait de manu
tua requirā. Sꝫ hec alias. Nūc qm̄ littere cōſequētia ex hijs que ꝑtara
uimus manifeſta ē: uideamꝰ iā de cellarijs quid ſpiritualiꝛ ſentire debea
mus. In ꝯſequētibus mētio fit etiā de orto: ⁊ ꝺ cubiculo. que ambo nūc
adiūgo iſtis cellarijs: ⁊ in preſentē diſputatiōez aſſumo. Nā ſimul tracta
ta melius ex inuicē inoteſcent. Et queramus ſi placet tria iſta in ſcriptu
ris: ortum cellarū. cubiculū. In eis nempe libenter deū ſitiēs aīa uerſaꝛ
⁊ moratur: ſciens ſe ibi abſqꝫ dubio inuenturā quem ſitit. Sitit itaqꝫ or
tus plana ⁊ ſimplex hyſtoria. ſit cellarium moralis ſenſus: ſit cubiculū ar
chanum theorice cōtēplationis. Et primū quidē hyſtoriam ad ortū puto
nō immerito deputari: qꝺ in ea iueniātur uiri uirtutū tanquam ligna fru
ctifera in orto ſponſi. ⁊ in ꝑadyſo dei. de quoꝝ bonis actibꝰ ac moribus
quot ſumus exempla: tot carpis poma. An forte quis ambigat dei eſſe
plantationē bonū hominē? Audi ſanctū dauid. de uiro bono quid canat.
Erit ait tanquā lignū qꝺ plātatū ē ſecus decurſus aquaꝝ. qꝺ fructū ſuū
dabit in tempꝛe ſuo. ⁊ folium eius ñ defluet. Audi ieremiā eodē ſpiritu
concinentē: ⁊ hiſdē pene uerbis. Erit tanquā lignū qꝺ plantatū ē inquit
ſecus aquas quod ad humorez mittit radices ſuas: ⁊ ñ timebit cuꝫ uene
rit eſtus. Item ꝓpheta. Iuſtus ſicut palma florebit: ſicut cedrus liba
ni multiplicabitur. Et de ſeipo. Ego aūt ſicut oliua fructifera i domo dei.
Eſt ergo hyſtoria ortus: ⁊ ipa triꝑtita. Continetur namqꝫ in ea celi ⁊ ter
re creatio: reconciliatio. reꝑatio. Creatio quidē tanquā orti ſatio. ſiue plā
tatio. Recōciliatio aūt. q̃ſi germinatio ſatoꝝ uꝉ plātatoꝝ. Tpe nēpe ſuo
rorātibus celis deſuꝑ ⁊ nubibus pluentibus iuſtum. apta eſt terra ⁊ ger
minauit ſaluatorem: per quem facta eſt celi terreqꝫ recōciliatio. Ipe eſt
enim pax noſtra. qui fecit utraqꝫ unum. pacificans in ſanguine ſuo que
in terris ſunt. ⁊ que in celis. Porro reꝑatio futura eſt in fine ſeculi. Erit
enim celum nouū ⁊ terra noua ⁊ colligentur boni de medio maloꝝ. tan
quā fructus de orto i dei promptuaria reponēdi. In die illa erit ut ſcrip
tuꝫ ē germen dñi i magnificētia ⁊ glꝛa: ⁊ fructꝰ terre ſublimis. Hēs igitur
tria tēpora i orto hyſtorici ſēſus. In morali quoqꝫ diſciplina. tria eque ad
uertere ē cellas q̃ſi tres i cellario uno. ⁊ idcirco forſā pl̄r cellaria dixit ⁊ ñ
cellariū. cellaꝝ vꝫ hūc numeꝝ cogitans. Infra deniqꝫ glꝛatur itroductā
ſe in cellā uinariā. Nos ergo quia legimus. da occaſionē ſapiēti ⁊ ſapiē
tior erit. habētes occaſionē ex uocabulo ꝙ ſpiritꝰ ſāctus celle hūc ceſſāt
iponendū: reliquis quoqꝫ duabus nomina iponamus. Aromaticā uni: ⁊
unguentariā alteri. Cauſas horū uocabulorū uidebimꝰ poſtea. Nūc aūt
auerte cūcta apud ſponſū ſalubria cuncta ſuauia reꝑiri. Uinū. unguēta.
aromata. Uinum ſcriptura teſte letificat cor hominis. Exhilarari uihilo

minus faciem i oleo legis.quo utique puluis pigmentorum mihi fundi tur:ut unguenta fiant.Aromata nõ modo grata suauitate odoris:sed in quoqz medendi utilia sunt.Merito se introductam illuc exultat sponsa: ubi tanta redundat ubertas gratie. Sed labeo ꝛ alia nomia:puto euidẽ tiorẽ sui gerentia ratione.Et ut suo ordie nominẽtur:primam nominaue rim discipline.secũdum nature:tertiam gratie. In priori discis iuxta e thice patris rationem inferior eẽ.in sequẽti par: in posteriori superior. hoc est sub alio.cũ alio.super aliũ.Uel sic.Subeẽ.cõe.preẽ.Primo igi tur discis eẽ discipulus:secũdo socius.tertio ꝛ magister.Et quidem oẽs natura equales genuit.At qm̃ bono nature in moribus superbia ꝺpra nato:facti sunt homines equalitatis impatientes.cõtendentes inuicem superiores constitui.atque alterutrum supergredi cupiẽtes.ꝛ inanis glo rie cupidi inuicem inuidentes:inuicem prouocantes.Prio omniũ cella priori iugo discipline insolentia morum domanda est.quousqz duris ac diutinis seniorum attrita legibus humilietur ꝛ sanetur ceruicosa uolun tas.bonũqz in se nature quod superbiẽdo amiserat obediendo recipiat. dum solo iam naturali affectu nõ metu discipline cum uniuersis nature sue socijs:id est cum omnibus hominibus socialiter quantum in se est quieteque sese habere didicerit:in cellam tandem nature trãsiens.expi ensque qꝺ scriptũ est.Ecce quam bonum ꝛ quam iocũdũ.hñtare fratres i unũ.sicut unguẽtũ i capite.Accedit nimirũ disciplinatis morib⁹tãquã tritis specieb⁹ oleo letitie bonũ nature.ꝛ fit unguẽtũ bonũ atqz iocũdũ: quo quasi unctus redditur hõ suauis ꝛ mitis.hõ sine querela neminez circũueniens neminẽ cõcutiẽs.neminez ledens.nemini se supextollẽs. aut preferẽs.insuper ꝛ libẽter cõicãs i ratiõe dati ꝛ accepti. Puto si bñ intellexisti utriusqz celle proprietates.ñ icõgrue me hãc unguentariaz illam arromaticã appellasse testaberis.In illa deniqz sicut pgmenntoꝝ uires atqz fraglãtiã pistilli extorquet ꝛ exigit uiolẽta cõtusio: sic rectorũ moꝝ elicit quodãmõ ꝛ exprimit naturalem ui uis magisterij:ꝛ districtio discipline.In hac uolũtarie.ꝛ tãquã inate affectiõis grata mansuetudo spõte officiosa currit instar plane ũguẽti qꝺ ẽ i capite ad leuẽ caloris ta ctũ ꝺscẽdẽtis ac diffluẽtis p totũ.Itaqz i cella discipline.tãquam sicce at qz simplices aromatũ species ꝯtinent.ꝛ ide aromaticã eã denominan daz putaui.In ea uo que nature dicta ẽ quã iã quasi ꝯfecta reponũtur. ꝛ fiant unguenta:nihilomin⁹ ex re nomẽ ꝛ ipsa accepit.ut unguetaria nũcuparet.Nã uinariaz quoqz cellã ñ aliã sãe sui nois arbitror ferre rõ nẽ.nisi qꝺ i ea uinũ zeli i caritate feruẽtis recõdit.nec dz oio pcẽ alijs q̃ i eã nec dũ meruit itroduci.Oportz,presus ut hoc uino estuet qui alijs p̃ sidet.quenadmodum ductor gentium estuabat:quando dicebat. Quis infirmatur ꝛ ego non infirmor? Quis scandeilzatur ꝛ ego non uror? Alioquin improbe satis preesse affectas quibus prodesse non curas: ꝛ quorum non zelas salutem subiectionem nim s ambitiose uendi

cas tibi. Hanc ego cellā quoqꝫ gratie nominaui: nō quod absqꝫ gr̄a uel
reliquas duas obtinere oīno quis possit: sꝫ ob plenitudinē q̄ singulariter
in ista percipiūt. Deniqꝫ plenitudo legis est caritas: ⁊ qui diligit fratrē.
legem impleuit. Uidisti rationem uocabulorum: uide ⁊ differentiam cel
larum. Nec enim paris facilitatis seu facultatis eiusdē est. peculantes
uagosque sensus atqꝫ intemperantem carnis appetitū magistri compri
mere metu. ⁊ rigida discipline cohibere censura ⁊ spontaneo affectu. be
ne cū socijs conuenire. castigatis sub ferula uiuere moribus ⁊ sola magi
stra uolūtate gratum paribus gerere morem. Nam neqꝫ unius rursum
quis dicat esse meriti uniusue uirtutis. socialiter uiuere. ⁊ utiliter preeē.
Quam multi denique sub preceptore quieti uiuunt. quos si iugo absol
uas uideas non posse quiescere: nec se ullo modo equalibus seruare in
noxios. Itēque innumeros cerneres simpliciter ac sine querela inter
fratres conuersari. super fratres non solum inutiliter sed ⁊ insipienter
⁊ nequiret. Quadam siquidem bona mediocritate contenti sunt qui hu
iusmōi sunt. sicut eis mensuram gratie partitus ē deus. minime quidem
egentes magistro: nec tamen idonei magisterio. Prioribus ergo sequē
tes quidem in moribus antecellunt. sed utrisque superiores existunt qui
superiores esse sciunt. Deniqꝫ ⁊ accipiunt in promissione qui bene pre
sunt constitui super omnia bona domini sui. At pauci profecto qui utili
ter: pauciores qui ⁊ humiliter presunt. Facile tamen utrūque adimplet:
qui matrē uirtutum discretionem perfecte adeptus. uino nihilominus ca
ritatis usque ad cōtemptum proprie glorie. usque ad sui ipsius obliuio
nem ⁊ ad non querenda que sua sunt debriatur. quod solo ac miro spi
ritus sancti magisterio intra cellam uinariam obtinetur. Uirtus siquidē
discretionis absque caritatis feruore iacet ⁊ feruor uehemens absque di
scretionis temperamento precipitat. Ideoqꝫ laudabilis cui neutrum de
est. quatinus ⁊ feruor discretionem erigat: ⁊ discretio feruorem regat. Er
go taliter oportet esse moratum eū qui preest. Optimū autem ī moribus
esse dixerim ⁊ summam discipline huius perfecte apprehendisse: cui to
tas has cellas absque offendiculo percurrere ⁊ circuire donatuꝫ est. qui
in nullo prorsus aut resistat prioribus. aut inuideat paribus. aut subiectis
uel desit in cura. uel in superbia presit. prelatis obediens. socijs congru
ens: subditis utiliter condescendens. Quod quidē perfectionis insigne:
haud dubius sponse annuerim. Innuit hoc etiam sermo quem dixit. qr
ītroduxit me rex ī cellaria sua. dū n̄ in uiam cellā aliquam. sed in cellaria
pluraliter se introductam ostēdit. Iam ad cubiculum ueniamꝰ. Quid ⁊
istud ē: Et id me presumo scire quid sit: Minīe mihi tāte rei arrogo ex
perientiaꝫ. nec glorior ī prerogatiua que soli seruaī beate spōse cautꝰ iu
xta illud grecoꝝ scire metipsū: ut sciam ēt cuꝫ ꝓpheta quid desit mihi.
Tamen si nihil oīo scirē: nihil dicerē. Qđ scio n̄ inuideo uobis. nec subtra
ho. Quod nescio. doceat uos qui docet hominē scientiam. Dixi ⁊ me

ministis in theorice contemplationis archano regis esse querendum cubiculum. Sed quomodo de unguentis dixisse me scio. multa uidelicet ⁊ diuersa penes sponsum ea ẽe. nec omnia ꝑsto omnibꝰ. sꝫ sua quibusqꝫ pro diuersitate indulta meritoꝝ: sic quoqꝫ nõ unuꝫ puto regi esse cubiculum: sed plura. Nã nec una ẽ regina ꝑfecto: sꝫ plures. ⁊ ꝯcubine multe sunt. ⁊ adoloscentularum nõ ẽ numerus. ⁊ unaqueqꝫ inuenit secretum sibi cum sponso ⁊ dicit. Secretuꝫ meũ mihi. secretũ meũ mihi. Nõ omnibus uno in loco fruiꝰ datur grata ⁊ secreta spõsi presẽtia: sꝫ ut cuiqꝫ patum ẽ a patre ipsius. Nõ enim nos euꝫ elegimus. sꝫ ipe elegit nos: ⁊ ubi ab eo quisqꝫ positus ẽ ubi est. Deniqꝫ mulier una compuncta secus pedes domini ihesu sortita ẽ locum. cum altera sue deuotionis fructũ ad caput inuenerit: si tñ altera. Porro thomas in latere. iohãnes ĩ pectore. petrus in sinu patris. paulus in tertio celo secreti huius grãm sunt assecuti. Quis nrm distinguere sufficiat has uarietates meritoꝝ uel potius premioꝝ: Ne omnino tñ preterisse qꝺ ipi nouimus uideamur: prior mulier strauit sibi in tuto humilitatis posterior in solio spei. thomas ĩ solido fidei. iohãnes in lato caritatis. paulus in intimo sapiẽtie: petrus in luce ueritatis. Sic ergo apud sponsum mansiones multe sunt. ⁊ siue regina siue cõcubina. siue etiã de numero sit adoloscentularuꝫ. congruũ queqꝫ pro meritis accipit. ibi locum terminũqꝫ quousqꝫ liceat sibi contẽplãdo ꝓcedere. ⁊ introire in gaudiũ dñi sui. ⁊ rimari dulcia secreta sponsi. qꝺ suo loco distinctius quãtuꝫ dignabitur ipe suggerere: demonstrare conabor. Nũc uero id nosse sufficiat: nulli adoloscentulaꝝ. nulli cõcubinarũ. nulli uel reginaꝝ pateꝛ omnino accessũ ad secretũ illud cubiculi: qꝺ sue illi colũbe formose atqꝫ ꝑfecte uni unicũ spõsus seruat. Uñ nec ego sane ĩdignor si ñ ad illud admittor. ꝑserti cũ ꝯstet mihi ne ipaꝫ quidẽ sponsaꝫ ĩteriꝫ adhuc ad omne qꝺ uult ꝑuenire secretũ. Deniqꝫ ⁊ flagitat indicari sibi ubi pascat ubi cubet ĩ meridie. Sꝫ audire quousqꝫ ꝑuenerĩ: aut me ꝑuenisse putauerĩ. Nec eiꝫ iactãtie deputãdũ ẽ: quod ĩ uros pando profectus. Est locus apud sponsũ de quo sua iura decernit. ⁊ disponit ꝯsilia ipe uniuersitatis gubernator. leges ꝯstituẽs oĩ creature: põdus. ⁊ mensuraꝫ. ⁊ numeꝝ. ⁊ locꝰ iste altus ⁊ secretꝰ: sꝫ minime quietꝰ. Nã ⁊ si ipe q̃ꝫtum in se ẽ disponit oĩa suauiꝛ. tñ ⁊ cõtẽplantẽ qui forte eo loci ꝑuenerit quiesceꝛ ñ ꝑmittit: sꝫ mirabiliꝛ q̃ꝫuis delectabiliꝛ rimãtem ⁊ animãtẽ fatigat. Additqꝫ ĩquietũ. Pulchre utrũqꝫ ĩ ꝯsequẽtibꝰ spõsa expmit: ⁊ dilectationem uidelicet istiusmodi contemplationis ⁊ inquietudinem. ubi ⁊ se dormire. ⁊ cor suum uigilare fateꝛ. Nam in somno quidem suauissimi stuporis placideqꝫ ammirationis sentire quietẽ. in uigilijs uero inquiete nihilominus curiositatis ac laboriose exercitationis pati se fatigationem significat. Hinc beatus iob. si dormiero ait. dico qñ consurgam: ⁊ rursuꝫ expectabo uesperam. Sentis ne in hijs uerbis sanctã aiam uelle interdum molestam quodammodo declinare suauitatem: candẽque rursum

suauem molestiam affectare: Nō enim dixisset quando cōsurgam: si ex
toto ei quies illa sue contemplationis placuisset. Sed ⁊ si ex toto displi
cuissꝫ.nō denuo expectasset horaꝫ quietis: idest uesperam. Non igitur
locus est iste cubiculi:ubi nequaquam per omnem modum quiescitur.
Est item locus de quo super rationalē reprobam quidē creaturaꝫimmo
bilis uigilat secretissima ⁊ seuerissima anima aduersio iusti iudicis dei.
terribilis in consilijs super filios hominum. Cernitur inquaꝫ a timorato
contemplatore.hoc loco deus.iusto sed occulto iudicio suo. reproborum
nec diluens mala.nec acceptans bona.insuper ⁊ corda indurans.ne for
te doleant.⁊ resipiscant.⁊ conuertantur ⁊ sanet eos.⁊ hoc nō absqꝫ cer
ta ⁊ eterna ratione.quod tanto formidolosius constat:quanto imobilius
fixum extat in eternitate. Pauendum ualde qđ in propheta de huius
modi legimus:ubi loquens ad angelos suos deus sic ait. Misercamur
impio. Quibus pauentibus atque querentibus: non ergo discet face
re iustitiam: Non inquit:subdensque causam.in terra inquit sanctoruꝫ
iniqua gessit.⁊ non uidebit gloriā domini. Timeant clerici.timeant mi
nistri ecclesie.qui in terris sanctorum quas possident taꝫ iniqua gerūt.
ut stipendijs que sufficere debeant minime contenti.superflua quibus
egeni sustentandi forent impie sacrilegeque sibi retineant.⁊ i usus sue
superbie atque luxurie uictum pauperū cōsumere nō uereantur. dupli
ci profecto iniquitate peccantes.qđ ⁊ aliena diripiūt ⁊ sacris i suis uani
tatibꝰ ⁊ turpitudinibꝰ abutunt̄. Talibꝰ ergo cū i presētiaꝝ parcere ac mi
sereri ne i eternū parcat.cuiꝰ iudicia abyssus mlta aduertit̄.quis hoc lo
co requiē querat: Habet hec uisio tremorē iudicij n̄ securitatē cubiculi.
Terribilis ē locus iste:⁊ totius expers quietis. Totus inhorrui si qn̄ i euꝫ
raptus sum.illam apud me replicans cum tremore sententiam. Quid
scit si ē dgniꝰ amor̄ an odio: Nec miꝝ si titubo ego ibi.foliū utiqꝫ qđ uē
to rapit̄ ⁊ stipula sicca.ubi ⁊ maximꝰ ille ꝯtēplator suos quoqꝫ fatet̄ pene
motos fuisse pedes.pene effusos gressus.⁊ dicebat.zelaui sup iniquos.
pacē peccatoꝝ uidēs. Quar̄: In labore iquit hoīuꝫ n̄ sūt.⁊ cū hoībꝰ n̄ fla
gellabūt̄ .iōqꝫ tenuit eos supbia ne hūiliēt̄ ad pn̄iā.sꝫ dāpnent̄ pp sup
biā:cū supbo diabolo ⁊ angelis eiꝰ. Nā qui in labore hominū non sunt
in labore demonū ꝓfcō erūt:dicente iudice. Ite maledicti i ignē et:qui
ꝑ.ē di.⁊ an.eiꝰ.ē tn̄ dei locus ⁊ iste.plane non aliud quā deō.dei.⁊ por.
ce. Hic nēpe timeri discit̄ deꝰ hic sēꝫ ⁊ t̄.no.eiꝰ.⁊ tāqꝫ igressus glē:ini
tiū plane sapie ti.do. Nec te moueat qđ initiū sapie huic demū loco de
deri:⁊ n̄ prior . Ibi quippe i quodā q̄si auditorio suo docentē de oībꝰ ma
gistrā audimus sapiaꝫ:hic ⁊ suscipimꝰ. Ibi istruimur quidē:sꝫ hic affici
mur. Instructio doctos reddit:affectō sapiētes. Sol n̄ oēs quibꝰ lucet :ēt
calefacit. Sic sapia mltos quos docet.quid sit faciēdū n̄ ꝯtinuo etiā accē
dit ad faciēdū. Aliud est multas diuitias scire.aliud ⁊ possidere: nec no

titia diuitē facit ꝫ possessio. Sic prorsus. sic aliud ē nosse deum. ⁊ aliō timere. nec cognitio sapiētē. ꝫ timor facit. qui ⁊ afficit. Tunc sapiētē dixeris: quē sua scia iflat? Quis illos sapiētes nisi īsipiētissim⁹ dicat. qui cū cognouissēt deū. nō tanq̄ꝫ deū glorificauerūt. aut grās egerūt? Ego magis cū aplō paulo sētio: qui insipiēs cor eoꝝ manifeste ꝓnūtiat. Et bn̄ initiū sapiētie timor dn̄i. qꝛ tūc primū deus anie sapit. cū eā afficit ad timēdū: nō cū īstruit ad sciēdū. Times dei iustitiā. times potentiā. ⁊ sapit tibi iustus ⁊ potēs deus: qꝛ timor sapor ē. Porro sapor sapientē facit. sicut scia scientē: sicut diuitie diuitē. Quid ergo prior locus? Tantū p̄pat ad sapientiā. Illic p̄paris: ut hic ītueris. Prepatio reꝝ cognitio ē. Ueꝝ hāc facillime sequit̄ elatiōis tumor. si nō reprimat timor. ut merito dicat̄ initium sapiētie: qui se pesti insipiētie prim⁹ opponit. Ibi itaqꝫ quidā accessus est ad sapiētiā: hic ⁊ igressus. Porro nec hic nec ibi speculāti perfecta est quies. qꝛ illic deus appet tanq̄ꝫ sollicit⁹: hic tanq̄ꝫ turbatus. Non ergo cubiculū quesieris i hijs locis. quoꝝ alter auditoriuꝫ q̄si docētis: alter pretoriū iudicis magis appeat. Sꝫ est locus ubi uere quiescēs ⁊ quietus cernit̄ deus. locus oīno nō iudicis. nō magistri: ꝫ spōsi. ⁊ qui mihi quidē nā ꝺ alijs nescio. plane cubiculū sit: si qn̄ i illū ꝯtigerit introduci. Sꝫ heu rara hora. ⁊ pua mora. Clare ibi agnoscit̄ misericordia dn̄i ab eterno. ⁊ usqꝫ i eternū sup timentes eū. ⁊ felix qui dicere pōt. Particeps ego suꝫ oium timentiū te: ⁊ custodientiū mādata tua. Stat ꝓpositū dei. stat sententia pacis sup timentes eū. ipoꝝ ⁊ dissimulās mala. ⁊ remunerans bona: ut miro mō eis nō mō bona. ꝫ ⁊ mala coopent̄ i bonum. O solus ūe beat⁹. cui nō iputabit dn̄s peccatū: nā qui n̄ habuerit peccatū. nemo. Omnes eniꝫ peccauerūt: ⁊ oēs egent gl̄a dei. Quis accusabit m̄ aduersus electos dei. Sufficit mihi ad omnē iustitiā solū hr̄e ꝓpriū: cui soli peccaui. Omne qꝺ mihi ipse nō iputare decreuerit: sic ē q̄si nō fuerit. Nō peccare: dei iustitia est. Hominis iustitia: indulgentia dei. Uidi hec ⁊ intellexi illius sententie ūitatē. oīs qui nat⁹ est ex deo nō peccat: qꝛ generatio celestis seruat eū. Generatio celestis eterna p̄destinatio est. qua electos suos deus dilexit. ⁊ gratificauit i dilecto filio suo an̄ mundi ꝯstitutionem. sic i sancto apparentes sibi ut uiderent uirtutem suaꝫ ⁊ gloriā suā: quo eius forent consortes hereditatis. cuius ⁊ apparerent ꝯformes ymaginis. Hos ergo aduerte quasi nunq̄ꝫ peccasse. qm̄ ⁊ si qua deliquisse uident̄ in tempie. non apparent in eternitate: qꝛ caritas pr̄is ipsoꝝ coopit multitudinem peccatoꝝ. ⁊ dixi beatos quoꝝ remisse sūt iniquitates. ⁊ quoꝝ tecta sunt peccata. cū subito tāta mihi quoqꝫ ꝺ me suborta fiducia. ⁊ infusa leticia est. quātus certe i loco horroris. id est in loco sancte uisionis non precesserat timor: ita ut mihi uisus sim tanquam unus ex illis beatis esse. O si durasset. Iteꝝ iterūqꝫ uisita me dn̄e i salutari tuo: ad uidēdū in bonitate electoꝝ tuoꝝ. ad letandū in leticia gētis

tue. O uere quietis locus. ⁊ quē nō imerito cubiculi appellatiōe censue rim: i quo d̄us nō q̄si turbatꝰ ira. nec uelut distētꝰ cura ꝑspicit̃. sed ꝓbat̃ uolūtas eiꝰ i eo bona ⁊ bn̄ placēs ⁊ ꝑfecta. Uisio ista nō terret sꝫ mlcet. inquietā curiositatē nō excitat. sꝫ sedat: nec fatigat sensus. sed trāquillat. Hic u͛e quiescit̃. Trāquillꝰ d̄us trāquillat oia: ⁊ quietū aspicere quiesce re ē. Cernere ē regē post diurnas forēsiū q̄si lites cāruꝫ. dimissis a se tur bis curaꝝ molestias declināte. petētē nocte diuersoꝝ. cubiculū itroeuntē cū paucis. quos hoc secreto ⁊ hac familiaritate dignat̃: eo certe securius quo secretiꝰ quiescētē. eo sereniꝰ se habētē: quo placidiꝰ solos intuentē: quos diligit. In hoc archanū ⁊ i hoc sāctuariū dei si quē forte uestꝝ sic rapi ⁊ sic abscōdi ꝯtigerit. ut minime auocet. aut ꝑturbꝫ ul' sēsus egēs. ul' cura pungēs. ul' cl'pa mordēs. ul' certe ea q̄ difficilius amouent̃. irruentia ymaginū corꝑeaꝝ fantasmata: poterit quidē hic cū ad nos redierit gl'ari ⁊ dicere. itroduxit me rex i cubiculū suū. qd̓ tn̄ an ip̄m sit de quo exultat sponsa. nō temere affirmaueriꝫ. Est tn̄ cubiculū. ⁊ cubiculuꝫ regis. qꝛ ni miꝝ d̓ tribꝰ quos triplici assignauimꝰ uisiōi: solus factꝰ ē i pace locꝰ iste. At enī apte monstratū ē. ⁊ i priori exigua. ⁊ i scd̓o nulla ꝑcipit̃ quies: cū ⁊ illis appēs admirabilis ad idagādi studiū exerceat curiositatē. ⁊ hic in notescēs terribilis. infirmitatē ꝯcutiat. At u͛o tertio isto i loco nō plāe ter ribilis. nec tā admirabilis quā amabilis appere dignat̃: serenus ⁊ placi dus. suauis ⁊ mitis. ⁊ multe mīe oibus ituētibꝰ se. Iam ut hoꝝ q̄ d̓ cella rio. orto. cubiculo. longiori sū disputata sermone. memoria uestra ꝯpēdi uꝫ teneat: memētote triū tēpoꝝ triū meritoꝝ: triū quasi p̄mioꝝ. In orto aduerte tempa. merita i cellario: p̄mia i triplici illa ꝯtēplatiōe cubiculū i quirētis. ⁊ de cellario quidē ista sufficiāt. Porro de orto uel cubiculo si qua addēda. aut alia forte quā dicta sint mō aduertēda occurrerint: loco suo nō p̄tereamꝰ. Sin aūt: sufficiāt q̄ dicta sūt. ⁊ minie uerent̃. ne unq̄ꝫ i fastidiū qd̓ absit ueniāt. ea q̄ ꝓferunt̃ ad laudē ⁊ gl'aꝫ sponsi eccl'ie dn̄i nostri ihesu xp̄i: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. xxiiij. In quo ostendit̃ qualiter bt̄s bernardus diu distulerit ꝓ sequi p̄n̄s opꝰ ꝓpter scisma qd̓ i eccl'ia suscitauerat petrusleo ꝯ̄ ueꝝ pa paꝫ inocentiū quartū. Qui quidē fere ꝑ octo ānos durauerat. Tandē di uina clemētia suffragāte. bt̄s bernardꝰ ip̄m scisma sedauit. ⁊ oēs eccl'ie aduersarios mortuo petroleone cum papa innocentio pacificauit ⁊ post modū ad opus hoc quod intermiserat repedauit. ita dicens.

Oc d̄nīū ꝫº fr̄es reditū ab urbe nostꝝ clemētior ocl's e celo respe
h xit: ⁊ ultꝰ tandē serenior arrisit nobis. Quieuit leonina rabies. finē accepit malicia: eccl'ia pacē recepit. Ad nihilū deductꝰ ē in ꝯspectu eiꝰ malignꝰ. qui eā ꝑ hoc fermie octenniū diro scismate ꝯturba rat. Nuꝫ u͛o ego gratis d̓ tātis ꝑicl'is ero redditus uobis? Uestris d̓side rijs donatus suꝫ. uestris me ꝓfectibꝰ paro. quoꝝ uiuo meritis. uolo uiue re studijs ⁊ saluti. Quodqꝫ dudum cepta in canticis me exequi uultis

libenter accipio. ⁊ dignuz arbitror interruptũ potius resarcire sermonẽ: quã noui ordiri quippiã. Uereor autem ne dissuetum per id tempis ani mum ⁊ distẽtum diu habitum nõ solum ad tam diuersa. sed etiã ad tam indigna dignitas materie prout oportz nõ admittat. Sed si quod habeo hoc uobis do: poterit ⁊ fideli obsequio meo deus etiam quod nõ habeo dare ut dem. Si nõ: culpetur sane ingenium non uoluntas. Locus autẽ unde incipere debemus: nisi fallor is ẽ. Recti diligunt te. Qđ ante quã explanare incipiamus quid sit: uideamus cuius sit. quisnã hoc uidelicet dicat. A nobis namqz exigitur: quod auctor nõ loquitur. Et fortassis me lius adoloscẽtulis id damus: ut suis ṽbis ⁊ hoc addãt. Siquidẽ cuz dixis sent exultabimus ⁊ letabimur in te: memores uberum tuorum sup uinũ nec dubiũ quin matri loquerẽtur: continuato sermone hoc quoqz iserũt recti diligunt te. Puto ꝓpter aliquas de numero ipsarũ que nõ idem saperẽt licet pariter currere uiderẽtur: que sua sunt querẽtes. ⁊ non am bulantes simpliciter neqz sincere. sed speciali glorie matris inuidẽtes. ⁊ captantes occasionẽ murmurandi aduersus eam. ex eo nimirum. quod sola in cellaria introisset. Quod nõ ẽ aliud. nisi quod apl's ait. periculuz in falsis fratribus. Ipse sunt deniqz quibus exprobrantibus subinde ꝓ se satisfacere cogitur: ubi eis ita respondet. Nigra sum sz formosa filie iherusalẽ. Itaqz ꝓpter murmurantes ⁊ blasphemantes dicitur ab hijs que bone que simplices que humiles ⁊ mansuete sunt. Ab hijs inquaz dicitur sponse consolandi gratia: recti diligunt te. Non sit tibi inquiunt cura de iniqua reprehensiõe blasphemaꝶ harũ: cum constet quia recti diligũt te. Bona ꝑfecto ꝯsolatio cũ blasphemamur a malis bñfaciẽtes: si recti diligant nos. Omnino sufficit aduersum os loquẽtiuz iniqua: opi nio bonorum cũ testimonio cõsciẽtie. In dño laudabiẗ anima mea: au diant mansueti ⁊ letenẗ. Mansueti inquit letentur. mãsuetis placeam: ⁊ equanimiter audio quicquid in me iactare uoluerit liuor perditarum. Ergo in hoc sensu puto appositum: recti diligunt te. Nec absurde ut e stimo cum ubiqz pene in choro adolescentularum tales inueniam. que acta sponse curiose obseruent: derogandi imitandi causa. Torquentur i bonis senioꝶ suoꝶ: malis pascuntur. Uideas ambulare seorsũ. ꝯuenire sibi ⁊ sedere pariter: moxqz laxare procaces linguas in detestandum su surrum. Una uni coniungitur. nec spiraculum incedit in eis: tanta ẽ libi do detrahendi audiẽdiue detrahẽtem. Ineunt familiaritatẽ ad maledi cendũ: concordes ad discordiã. Conciliant inter se inimicissimas amiciti as. ⁊ pari consentanee malignitatis affectu celebratur odiosa collatio. Haud secus egere quondam herodes ⁊ pilatus de quibus narrat euã geliũ: quia facti sunt amici in illa die: hoc est in die dominice passionis. Conueniẽtibus sic in unũ. nõ est dominicã cenã mãducare. sz magis ꝓ pinare ⁊ bibere calicẽ demoniorum: dum in portantibus linguis aliorũ perditionis uirus. aliorum aures intrantem mortem libenter excipiunt.

Sic quoqꝫ iuxta prophetam intrat mors per fenestras nostras: cum
prurientes aribꝰ. ⁊ oribꝰ tale poculū detractionis inuicē nobis ministra
re cōtēdimus. Nō ueniat anima mea i cōsilio detrahētiū: qm̄ deus odit
eos. dicēte apostolo. detractores deo odibiles. Quā sētētiam deus ipe in
psalmo loquēs: audi quomō cōfirmat. Detrahētē iquit proximo suo: hūc
ꝑsequebar. Nec mirū cū id prec. pue uiciū caritatē que deus ē ⁊ quidē
ceteris acrius impugnare ⁊ ꝑsequi cognoscatur: quemadmoduꝫ uos po
testis aduertere. Omnis qui detrahit: primū quidē seipsū prodit uacuū
caritate. Deinde quid aliud detrahēdo intendit: nisi ut is cui detrahitur
ueniat in odiū uel contēptum ipsis apud quos detrahit: Ferit ergo cari
tatem oībus qui se audiūt lingua maledica. ⁊ quātuꝫ in se ē. necat fundi
tus ⁊ extinguit. Non solum aūt sed in absentibus uniuersis ad quos uo
lans uerbū forte per eos qui presentes sunt ꝑuenire contigerit. Uides
quā facile ⁊ in breui ingentem mltitudinē aniarū uelociter currēs sermo
tabe malicie huius inficere possit: Propterea dicit de talibꝰ ꝓpheticꝰ
sermo. Quorū os maledictione ⁊ amaritudine plenuꝫ ē: ueloces pedes
eoꝝ ad effundendum sanguinē. Utiqꝫ tam ueloces: quā uelociter currit
sermo. Unus ē qui loquitur. ⁊ unum tātū uerbū profert. ⁊ tn̄ illud unuꝫ
uerbum uno in momento multitudinis audientiū dum aures inficit: ani
mas iterficit. Cor siquidē felle liuoris amarū per lingue instrumētū spar
gere nisi amara nō pōt: dicente domino. Ex abundantia cordis os loqui
tur. Et sūt species pestis huius: dum alij quidē nude atqꝫ irreuerenter
uti in buccam uenerit: uirus euomāt detractionis: alij aūt quodā simula
te uerecundie fuco conceptam maliciaꝫ quā retinere nō possunt: adum
brare conentur. Uideas alta premitti suspiria: sicqꝫ quadā cum grauita
te ⁊ tarditate uultu mesto. demissis supcilijs ⁊ uoce plangēti egredi ma
ledictionem. Et quidē tanto persuasibilioreꝫ. quāto creditur ab hijs qui
audiunt. corde inuito. ⁊ magis cōdolētis affectu. quā maliciose uel pro ō
ferri. Doleo inquit uehemēter pro eo qꝺ diligo eū satis: ⁊ nūquam po
tui de hac re corrigere eū. Et alius. Mihi quidem ait bene compertū
fuerat de illo istud: sed per me nūquā innotuisset. At qm̄ per alterū pa
tefacta ē res: ueritatē negare nō possū. dolens dico: re uera ita est. ⁊ ait.
Grande dānū. Nam alias quidē in pluribus ualet. ceterū in hac parte
ut ueꝝ fateamur: excusari minie potest. Hijs paucis aduersus malignis
simū uiciū memoratis reuertamur ad explanandi ordinem: ⁊ demōstre
mus qui sint hoc loco intelligendi recti. Non enim arbitror sentire quē
piam recte intelligentie secundum corpus rectos dici eos. qui sponsam
diligunt. Propterea demostranda a nobis est. spiritalis id est animi re
ctitudo. Spiritꝰ ē qui loquit̄ spiritalibꝰ spiritalia ꝯparās. Ergo scđm ani
mum non scđꝫ terrenam ⁊ feculētā materiā deꝰ hoieꝫ rectum fecit: ad
ymaginē quippe ⁊ silitudinē suā creauit illū. Ipse u̇o quēadmodū psal
lis rectꝰ dn̄s deus nr̄: ⁊ n̄ ē iniquitas i eo. Rectꝰ itaqꝫ deus rectū fecit

hominē. similē sibi. id est sine iniquitate: sicut nō ē iniquitas i eo. Porro iniquitas. cordis est nō carnis uiciū. ut per hoc noueris in spiritali porti one tui. & nō in crassa luteaqȝ substātia dei similitudinē cōseruandā siue repandam. Spiritus enim est deus. & eos qui uolunt similes ei uel per seuerare uel fieri. oportet intrare ad cor: atqȝ in spiritu id negocij actita re. ubi reuelata facie speculantes gloriam dei. in eandem ymaginē trās formentur de claritate in claritatem tanquā a domini spiritu. Quanquā & corporis staturam dedit homini deus rectam: forsan ut ista corpora ex terioris uilioris qȝ rectitudo figmenti hominem interiorem illum qui ad ymaginem dei factus est. spiritualis sue seruande rectitudinis ammone ret. & decor limi deformitatem argueret animi. Quid enim indecentius: quā curuum recto corpore gerere animum? Peruersa res est & feda: lu teum uas quod est corpus de terra oculos habere sursuȝ celos libere in spicere. celorumqȝ luminaribus oblectare aspectus: spiritualem uero ce lestem creaturam suos ecōtrario oculos idest internos sensus atqȝ affe ctus trahere in terram deorsum: & que debuit nutriri in croceis. Herere luto tanquā unaȝ de suibus amplexariqȝ stercora. Erubesce anima mea diuina: pecorinam commutasse similitudinem. Erubesce anima ait cor pus: in mei consideratione. Erubesce uolutari in ceno: que de celo es. Creata creanti similis recta. me quoqȝ accepisti adiutorium simile tibi: utiqȝ secūdū liniamēta corporee rectitudinis. Quocunqȝ te uertas siue ad deum sursum. siue ad me deorsum. nemo siquidem carnē suam odio habuit. ubiqȝ occurrit tibi species decoris tui: ubiqȝ pro statu tue digni tatis habes de magisterio sapientie familiarem ammonitionem. Me ergo meam quam tui gratia accepi retinente & seruante prerogatiuam: tu quomodo non confunderis amisisse tuam? Cur suam in te conditor i tuetur abolitam similitudinem: cum tuaȝ tibi in me conseruet. assidueqȝ representet. Jam omne adiutorium quod tibi ex me debebatur. uertisti ti bi in confusionem: abutens obsequio meo. Indigne humanum corpus inhabitas. brutus & bestialis spiritus. Istiusmodi ergo curue anime non possunt diligere sponsum: quoniā nō sunt amice sponsi. cum sint mūdi. Qui uult inquit amicus esse huius mundi: inimicus dei constituitur. Er go querere & sapere que sunt super terram. curuitas anime est. & est re gione meditari aut desiderare que sursum sunt: rectitudo. Et ipsa ut perfecta sit in sensu. diffiniatur & consensu. Rectum te re uera dixe rim. si recta in omnibus sentias. & factis non dissentias. Inuisibilis ani mi statum: nuntiet fides & actio. Rectum indica. si fide catholicum: & iustum opere probaris. Si quominus: curuum censere non dubites. Sic quippe habes: si recte offers & recte non diuidis: peccasti. Recte quidem quodcunqȝ horum offers: recte autem ab alterutrum ea nō di uidis. Noli esse rectus oblator: & prauus diuisor. Quid diuidis actū a fi de? Iniqȝ diuidis: fidem perimens tuam. Nam fides sine operibus mor

tua est. Munus mortuum offers deo. Si enim quedam fidei anima ip
sa deuotio est. quid fides que non operatur ex dilectione: nisi cadauer
exanime? Bene honoras deum munere fetido: bene placas tue fidei
interfector. Quo modo hostia paci ica: ubi tam seua discordia est? Non
mirum si eam insurrexit in fratrem: qui suam prius occiderat fidē. Quid
miraris o cain. si ad tua nō respicit munera: qui te despicit? Nec hoc mi
rum si non respicit ad te: qui ita diuisus es in te. Si manum deuotioni:
quid animum das liuori? Non concilias tibi deum: discors tecum. Non
placas. sed peccas. ⁊ si nondum quidemimpie feriendo. sed tamen diui
dendo non recte. ⁊ si necdum fratricida: iam tamen fideicida teneris.
Nunquid rectus uel quando manuꝫ porrigis deo: cuius cor in terram
trahit liuor. ⁊ fraternum odium? Quomodo rectus. cuius fides mortua.
cuius opus mors. cuius nulla deuotio: amaritudo multa? Erat quidem ī
offerente fides: sed non in fide dilectio. Recta oblatio: sed crudelis diui
sio. Mors fidei. est separatio caritatis. Credis in xp̄m. fac xp̄i opera: ut
uiuat fides tua. Fidem tuam dilectio animet: probet actio. Non īcuruet
terrenuꝫ opus: quem fides celestium erigit. Qui te dicis in xp̄o mane
re: debes sicut ipse ambulauit ⁊ ipse ambulare. Quod si propriam glori
am queris. floreti inuides. absenti detrahis. reponis ledenti te: hoc xp̄s
non fecit. Confiteris te nosse deum: factis autem negas. Non recte pla
ne sed ipse. linguam xp̄o: animā dedisti diabolo. Audi ergo quid dicat.
Homo iste labijs me honorat: cor autē eius longe est a me. Non es pro
fecto rectus: qui iam recte non diuidis. Non potes attollere: caput pres
sum diaboli iugo. Non te subrigere preuales: cui dominatur iniquitas.
Iniquitates tue supergresse sunt caput tuum: ⁊ sicut onus graue gra
uate sunt super te. Iniquitas denique sedet super talentum plumbi. Ui
des quod non faciat hominē rectum fides etiam recta: que non operat̄
ex dilectione? At qui sine dilectione est: non habet unde diligat sponsā.
Sed nec opera quamuis recta rectum cor efficere sufficiunt. sine fide.
Quis enim rectum dicat hominem: non placentem deo? Sine fide aūt:
impossibile est placere deo? Qui non placet deo: non potest illi placere
deus. Nam cui placet deus: deo displicere non potest. Porro cui non
placet deus. nec sponsa eius. Quomodo ergo rectus. qui nec deum dili
git. nec ecclesiā dei. cui dicitur. recti diligūt te: si ergo nec fides sine opi
bus. nec opera sine fide sufficiunt ad animi rectitudinem. nos qui ī xp̄ꝫ
credimus fratres rectas studeamus facere uias nostras. ⁊ studia nostra.
Leuemus corda nostra cum manibꝰ ad deū: ut toti recti īueniamur. fidei
nostre rectitudinem rectis actibus comprobantes: dilectores sponse. di
lecti a sponso ihesu xp̄o domino nostro: qui est deus benedictus ī secula.
Sermo. xxv. De nigredine ⁊ formositate spōse. i. ecclesie quid sint.
Ece quod dixeram in sermone: quia emulis lacessentibus spon
e sa respondere cogatur: que corpore quideꝫ de numero adole

scentulaꝝ esse uidenť: anio autē longe sunt. Ait quippe. Nigra sum sed formosa filie ierusalem. Patet quod detraherent ei: nigredinem ipro perantes. Sed aduerte sponse patientiā: ac benignitatē. Non mō enim nō reddidit maledictū pro maledicto. sed insuper benedixit. filias ierlm uocans. que magis pro sua nequitia filie babylonis uel filie baal. aut si qđ aliud nomen improperij occurrissꝫ: appellari meruerant. Sane didicerat a ꝓpheta. immo ab ipsa unctione que docꝫ suauitatem. calamum quassatum non cōterendum: ⁊ linuꝫ fumigans non extinguendū. Propterea non putauit amplius irritandas. satis commotas per se: nec quicquam addendum stimulis inuidie qua torquebantur. Magis autem cū hijs qui oderunt pacem studuit esse pacifica: sciens se etiam insipientibus debitricem. Maluit ergo ipsas fauorabili ōmulcere uocabulo: quia cure fuit ei infirmarum potius operam dare saluti: quam proprie ultiōi. Omnibus quidem optanda ista perfectio: ꝓprie autē optimoꝝ forma ē prelatorum. Sciunt quippe boni fidelesqꝫ prepositi languentiuꝫ sibi creditam animarum curam: non pompam. Cumqꝫ internuꝫ murmur cuiuspiam illarum querule uocis indicio deprehendunt. ⁊ si in ipsos usqꝫ ad conuicia ⁊ contumelias prorumpentis. medicos se ⁊ nō dominos agnoscentes: parant confestim aduersus frenesim anime non uindictam sed medicinam. Hec igitur causa cur sponsa filias iherusalem dicat. eas ipsas quas maliuolas sustinet atqꝫ maledicas: uidelicet ut in blando sermone deliniat murmurantes: cōmotionem sedet. sanet liuorem. Scriptū est enim. Lingua pacifica compescit lites. Alias uero filie re uera iherusalem quodammodo sunt que huiusmodi sunt: nec falso ita eas nominat sponsa. Sunt enim propter sacramentuꝫ ecclesie que indifferenter quidem cum bonis suscipiunt. siue propter fidei eque communem confessionem. siue ob fidelium corporalem saltem societatem. seu etiaꝫ ꝓpter spem future salutis a qua omnino non sunt quamdiu hic uiuunt uľ tales desperande. quantumlibet uiuant desperate: nō incongrue filie iherusalem nominantur. Uideamus iam quid illud fuerit dicere. nigra sum sed formosa. Nulla ne in hijs uerbis repugnantia est? Absit. Propter simplices dico. qui inter colorem ⁊ formam discernere non nouerunt. cum forma ad compositionem: nigredo color sit. Non omne deniqꝫ qđ nigrꝫ ē: ꝯtinuo ⁊ dforme ē. Nigredo ubi cā i pupilla ñ ddecet. Et nigri quidā lapilli in ornamentis placent: ⁊ nigri capilli candidis uultibus etiam decorem augent ⁊ gratiam. Sic tibi quoqꝫ facile aduertere est in rebus innumeris. Quanquā sine numero sunt que in superficie quidem repperies decoloria: in compositione uero decora. Tali fortassis modo potest sponsa cum pulchritudine utiqꝫ compositionis. neuo non carere nigredinis: sed sane in loco peregrinationis sue. Alioquin erit. cum eam sibi in patria exhibebit sponsus glē gloriosam. non habentem maculaꝫ aut rugam. aut aliquid huiusmodi. At uero nunc si diceret quia nigredineꝫ

nõ haberet.seipsam seduceret: ⁊ ueritas mea nõ esset. Quamobrem ne mireris quia dixit nigra sum: ⁊ rursum nihilominus quia formosa sit gloriatur. Quomodo enim non formosa. cui dicitur: ueni formosa mea? Cui auté dicit̃ ueni. nõdũ puenerat: ne forte quis putet hoc dictũ. nõ quidem huic nigre. que adhuc laborat ueniendo in uia: sed beate illi que iaȝ ꝑsus absqȝ nigredine regnat ĩ patria. Sed audi unde nigram ⁊ unde formosam se dixerit. An nigrã quidé ob terraȝ conuersationem quã prius habuit sub principe huius mundi ymaginem terrestris hominis adhuc portans. formosaȝ uero de celestis similitudine quã postea commutauit: ambulans iam in nouitate uite? Sed si hoc est. cur non magis de preterito. nigra fui: ⁊ non nigra sum dicit? Si cui tamé placȝ hic sensus: id qđ sequitur sicut tabernacula cedar sicut pelles salomonis. sic oportet intelligi: ut de ueteri quidé conuersatione cedar. de noua uero salomonis se dixerit tabernaculum. Hoc enim esse pelles quod tabernaculum: propheta ostendit dicens. Repente uastata sunt tabernacula mea: subito pelles mee. Prius igitur nigra sicut uilissima tabernacula cedar: postea formosa sicut pelles gloriosi regis. Sȝ uideamus quomodo ad statum potius uite potioris utrumqȝ respiciat. Si consideremus habitum exteriorem sanctorum. eum qui in facie est. quã sit humilis utiqȝ ⁊ abiectus. ⁊ quadã neglectus in curia. cum tamen identidem intus reuelata facie gloriam dei speculantes. in eandem ymaginem transformentur. đ claritate in claritatem tanquã a domini spiritu: nõne una quelibet talis anima merito nobis uidebitur posse respondere exprobrantibus sibi nigredinem: nigra sum sed formosa? Uis tibi deniqȝ demonstrem animaȝ ⁊ nigram pariter ⁊ formosam? Epl'e inquiunt graues sunt. sed presentia corporis infirma. ⁊ sermo contemptibilis. Paulus hic erat. Ita ne paulum o filie iherusalem de presentia corporis estimatis. ⁊ tanquã decolorem deformemqȝ contempnitis. quia cernitis humunculum afflictari in fame ⁊ siti. in frigore ⁊ nuditate. in laboribus plurimis. in plagis supra modum: in moribus frequenter? Hec sunt que denigrant pauluȝ. Pro huiusmodi doctor gentiuȝ reputatur inglorius. ignobilis niger. obscur⁹: tanquã deniqȝ peripsima huius mundi. Enim uero nonne ipse est qui rapitur in paradisum. qui unum alterumqȝ perambulans. usqȝ ad tertiũ sui puritate penetrat celum? O uere pulcherrima anima. quam ⁊ si infirmum inhabitantem corpusculum pulchritudo celestis admittere non despexit. angelica sublimitas non reiecit: claritas diuina non reppulit. Hanc uos dicitis nigram? Nigra est sed formosa filie iherusalem. Nigra uestro: formosa diuino angelicoqȝ iudicio. ⁊ si nigra est: forinsecus est. Sibi autem pro minimo est: ut a nobis iudicetur aut ab hijs qui secundũ faciem iudicant. Homo siquidem uidet in facie: deus autem intuetur cor. Propterea ⁊ si nigra foris. sed itus formosa: ut ei placeat cui se probauit. Non enim nobis: quibus si adhuc placeret xpi seruus nõ

esset. Felix nigredo. que mētis cādorem parit. lumē sciētie: cōsciētie pu
ritatem. Audi deniqꝫ quid per ꝓphetā dn̄s ꝓmittat istiusmodi nigris:
quos aut hūilitas pēitētie. aut caritatis zel⁹ tāqꝫ solis est⁹ ꝺcolorasse vꝫ.
Si fuerit ait peccata uestra ut coccinū: quasi nix dealbabunt: ⁊ si fuerit
rubra quasi uermiculus: uelut lana alba erūt. Non plane cōtēnenda in
sanctis extera ista nigredo. que candorē operatur internum: ⁊ sedem ꝓ
inde preparat sapientie. Candor est enim uite eterne sapientia ut sapi
ens diffinit: ⁊ candidam oportet esse animam in qua ipsa sedem elege
rit. Quod si anima iusti sedes est sapientie: haud dubie dixerim animā
iusti esse candidam. ⁊ fortassis iustitia ipsa candor est. Iustus autē erat
paulus: cui reposita fuerat corona iustitie. Candida proinde pauli anima
erat. ⁊ sapientia sedebat in ea: ita ut sapientiam loqueretur inter perfe
ctos. sapientiam in ministerio absconditam: quam nemo principum mū
di huius agnouit. Porro hunc in eo sapientie iustitieque candorem
nigredo illa exterior de presentia corporis infirma. de laboribus pluri
mis. de ieiunijs. ac uigilijs multis. aut operabat̄. aut promerebat̄. Mul
toque ⁊ quod nigrū est pauli. speciosius est omni ornatu extrinseco: oī ēt
regio cultu. Non comparabitur ei quantalibet pulchritudo carnis. non
cutis utique nitida ⁊ arsura. non facies colorata uicina ꝓputridū. non ue
stis preciosa obnoxia uetustati. non auri spiritus splēdorue gemmarum:
seu queqꝫ talia que oīa sunt ad corruptionem. Merito proīde oīs cura
sanctorum spreto ornatu cultuqꝫ superfluo exterioris sui hominis qui
certe corrumpitur omni se diligentia prebet ⁊ occupat excolendi ac de
corandi interiori illi qui ad imaginem dei est. ⁊ renouatur de die in
diē. Certi sunt enim deo n̄ posse eē quicquā acceptius ymagine sua:
si propria fuerit restituta decori. Propterea ⁊ omnis gloria eorū intus
n̄ foris est. hoc ē non in flore feni. aut in ore uulgi: sed ī domino. Unde ⁊
dicunt gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. quod consci
entie solus sit arbiter dn̄s. cui soli placer̄ ꝺsiderāt: ⁊ cui placere sola v̄a ⁊
sūma gl'ia ē. Non mediocris plane gl'ia illa q̄ itus ē ī qua gl'ari dignat̄
⁊ dominus glorie: dicente dauid. Omnis gloria eius filie regis abintus.
Et tutior sua cuique gloria: dum eam habet in semetipso ⁊ non in alte
ro. At non in solo fortassis candore interno. sed in exteriori quoque ni
gredine gloriandum: ne quid omnino sanctis depereat. sed omnia coo
perentur in bonum. Non solum igitur in spe: sed ⁊ gloriari ī tribulatiōi
bus. Libenter ait gloriabor in infirmitatibus meis: ut inhabitet in me
uirtus xp̄i. Optanda infirmitas que xp̄i uirtute compensatur. Quis
dabit mihi non solum infirmari. sed ⁊ destitui ac deficere penitus a
memetipso: ut domini uirtutum uirtute stabiliar. Nam uirtus in in
firmitate perficitur. Deniqꝫ ait. Quādo infirmor: tū fortior sū ⁊ potēs.
Quod cū ita sit: pulchre spōsa ꝯuertit sibi ad gl'ā. qđ ei ꝓ obprobrio ab
emulis ītorquet̄. n̄ mō formosā. sed ⁊ nigrā eē se glorians. Non eni eru

bescit nigredinem: quam nouit ꝑcessisse ⁊ in spōso. Cui similari: quante
etiam glorie est? Nil sibi proinde gloriosius putat. quam xp̄i portare ob
probrium. Unde uox illa prorsus exultationis ⁊ salutis. Absit mihi glari
nisi i cruce domini nostri ihesu xp̄i. Grata ignominia crucis ei: qui cru
cifixo ingratus non est. Nigredo est. sed forma ⁊ similitudo dn̄i. Uade
ad sanctuz isaiam. et describet tibi: qualē. in spiritu eum uiderit. Quem
namque alium dicit uirum doloris. ⁊ scientem infirmitatē: ⁊ quia n̄ erat
ei species neque decor? Et addidit. Nos putamus eum tanquam lepro
sum. ⁊ percussum a deo ⁊ humiliatum. ipse autem uulneratus est ꝓpter
iniquitates nostras. ⁊ attritus propter scelera nostra: ⁊ liuore eiꝰ sanati
sumus. Ecce unde niger. Junge ⁊ illud sācti dauid. spetiosus forma pre
filijs hominum. ⁊ habes totum in sponso: qꝺ sponsa de se hoc in loco te
stata est. Non tibi recte uidetur ⁊ ipse ea que dicta sunt. emulis posse
respondere iudeis: niger sum sed formosus filij iherusalem. Niger pla
ne: cui non erat species neqꝫ decor. Niger: quia uermis ⁊ non homo:
obprobriū hominū ⁊ abiectio plebis. Deniqꝫ seip̄ꝫ fecit peccatū: ⁊ nigꝫ
dicer̄ uerear? Intuere sane pānis sordidū plagis liuidū. illitū sputis. pal
lidū morte: ⁊ nigꝫ uł tūc ꝑfecto fatebere. Percūctare ēt apostolos eūdē
ip̄m qualem in monte perspexerūt. aut certe angelos. in qualē ꝑspicere
concupiscant: ⁊ nihilominus formosum mirabere. Ergo formosus in se.
niger propter te. Quam formosū ⁊ in mea forma te agnosco dn̄e iesu n̄
ob diuina tm̄ quibus effulges miracula: sꝫ propter ueritatē ⁊ mansuetu
dinem ⁊ iustitiam. Beatus qui te in hijs hominē iter hoies cōuersantē
diligēter obseruās: seip̄m prebet ꝓ uiribus imitatorē tui. Hoc iā beatitu
dinis munus formosa tua primitias sue dotis accepit. nec quod formosū
ē tui imitari pigra: nec quod nigrum sustinere confusa. Unde ⁊ dicebat.
Nigra sum sed formosa filie ierl̄m. Et addit similitudinem: sicut taberna
cula cedar. sicut pelles salomonis. At istud obscurum est: nec attingen
dum omnino fatigatis. Habetis tempus ad pulsandum. Si nō dissimula
tis: aderit qui reuelat misteria. Nec cunctabitur aperire: qui ad pulsādū
inuitat. Ipse est enim qui aperit. ⁊ nemo claudit. sponsus ecclesie ihesꝰ
xp̄s dominus noster: qui est benedictus in secula. amen.

Sermo. xxvj. In quo beatus bernardus interserit planctum ⁊ merorē
suum pro morte uenerabilis gerardi monachi fratris sui. Qui in seculo
fuerat miles strenuissimus.

s Icut tabernacula cedar. sicut pelles salomonis hinc icipiendū:
quia hic desit sermo superior. Hoc expectatis audire quid sit:
⁊ qualiter ei quod proxime tractatum est capitulo coactetur: qꝛ
similitudo est. Potest enim hoc ita subiunctum fuisse: ut utraque pars
similitudinis ad id solum respondeat quod ibi precesserat. nigra sum.
Potest ⁊ ita: ut duobus illis duo ista: id est singulis singula referan
tur. Ille sensus simplicior: iste obscurior. Sed temptemus utrumque:

⁊ prius hunc qui difficilior apparet. Non autem i duobus primis: sed i duobus dumtaxat extremis difficultas est. Nam cedar quidem quod interpretatur tenebre. aperte satis cum nigredine conuenire uidetur: sed pelles salomonis cum formositate non ita. Porro tabernacula in eādē nihilominus concurrere conuenientiam quis non uideat? Quid eni tabernacula nisi nostra sunt corpora: in quib⁹ peregrinamur? Nec eni habemus hic manentem ciuitatē: sed futuram inquirimus. Sz ⁊ militamus in eis tanquam in tabernaculis: prorsus uiolenti ad regnuz. Denique militia est uita hominis super terram. Et quamdiu militamus i hoc corpore: peregrinamur a domino. id est a luce. Nam dominus lux est ⁊ in quantum quisque cum eo non est. in tantum in tenebris est. hoc est in cedar. Flebilem proinde uocem illam agnoscat suam. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est. habitaui cum habitantibus cedar: multū incola fuit anima mea. Est ergo habitaculum nostri corporis. non ciuis mansio aut idigene domus. sed aut tabernaculum militantis: aut stabulum uiatoris. Est inquam hoc corpus tabernaculum. ⁊ tabernaculum cedar. quod nimirum animam quasi obiectu sui incircūscripti luminis iterim nunc fraudat aspectu: nec sunt omnino uidere illud nisi per speculū ⁊ in enigmate: non autem facie ad faciem. Uides ne unde ecclesie nigredo: unde pulcherrimis quoqz animabus nonnulla rubigo inheserit? De tabernaculo profecto cedar. de exeruitio laboriose militie. de diuturnitate miseri incolatus. de angustijs erumpnosi exilij. de corpore deniqz fragili ⁊ graui. quia corpus non corrumpitur aggrauat animam. ⁊ d'primit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Propterea ⁊ cupiūt dissolui: ut corpore leuate xp̄i auolent in amplexus. Unde et gemens una de miseris aiebat. Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Scit nimirum que huiusmodi est: quod non possit in tabernaculo cedar carcere ad purum macula aut ruga. non quantulacunque nigredine: ⁊ cupit exire. ut se possit exuere. Et hec ratio cur sponsa nigram se dixerit: sicut tabernacula cedar. Sed enim quomodo formosa sicut pelles salomonis? At nescio quid sublime ac sacrum sentio in hijs pellibus inuolutum. quod minime ausiz omnino contingere. nisi ad nutum ipsius qui reposuit ⁊ signauit. Legi nimirū. qui scrutator est maiestatis: opprimetur a gloria. Supersedeo igitur ⁊ differo. Uobis interim cure erit. solito impetrare fauorem uestris precib⁹: ut eo alacriores quo fidentiores redeamus ad id quod attentiorib⁹ eget animis. Et fortassis inueniet pius pulsator: quod temerarius scrutator non posset. Quāquaz ⁊ meror finem imperat: ⁊ calamitas quam patior. Quousque enim dissimulo. ⁊ ignis quem intra meipsum abscōdo triste pectus adurit: interiora depascit? Clausus latius serpit: sentit acri⁹. Quid mihi ⁊ cātico huic qui in amaritudine sum. Uis doloris abducte intentionem: ⁊ indignatō domini ebibit spiritum meū. Subtracto siquidem illo per quem mea in

domino ſtudia utcūq; libera eſſe ſolebant: ſimul ⁊ cor meū dereliquit
me. Sed feci uim animo. ⁊ diſſimulaui uſq; huc: ne affectus fidem uin
cere uideretur. Deniq; plorātibus alijs. ego ut aduertere potuiſtis ſic
cis oculis ſecutus ſum inuiſum funus. ſiccis oculis ſteti ad tumulū: quo
uſq; cuncta peracta ſūt exequiarum ſolempnia. Indutus ſacerdotalibꝰ
ſolitas in eum orationes proprio ore compleui. terram meis manibꝰ ex
more ieci ſuper dilecti corpus. terrā mox futurum. Qui me intuebantur
flebant. ⁊ mirabantur quod nō flerem ipſe: cum nō illum quidem ſ; me
potius qui illum amiſiſſem omnes miſerarētur. Cuius enim uel ferreū
pectus ſuper me ibi nō moueretur: quem uideret gerardo ſuperſtitem?
Commune dampnum. ſed pre meo nō reputabatur infortunio. At ego
quibus poteram uiribus fidei reluctabar affectui: nitens uel inuitus non
moueri fruſtra adiectione nature. uniuerſitatis debite. ꝯditionis uſu. po
tentis iuſſu. iudicio iuſti. flagello terribilis. domini uoluntate. Pro hu
iuſmodi ſemꝑ ex tunc ⁊ deinceps exegi a memetipſo nō indulgere mul
to fletui: multum tamē turbatus ⁊ meſtus. Nec potui imperare triſtitie.
qui potui lacrime: ſed ut ſcriptum eſt turbatus ſum ⁊ nō ſum locutꝰ. At
ſuppreſſus dolor altius introrſus radicauit: eo ut ſent o acerbior factus:
quo nō eſt exire permiſſus. Fateor: uictus ſum. Exeat neceſſe eſt foras:
quod intus patior. Exeat ſane ad oculos filiorū: qui ſcientes incōmodū
planctum humanius eſtiment: dulcius conſolentur. Scitis o filij quam
iuſtus ſit dolor meus. quam dolenda plaga mea. Cernitis nempe quam
fidus comes deſeruit me in uia hac qua ambulabam: quam nihil ad
curam. quam non ſegnis ad opꝰ. quam ſuauis ad mores. Quis ita mi
hi ꝑneceſſarius: cui eque dilectus ego? Frater erat genere: ſed religiōe
germanior. Dolere queſo uicem meam uos: quibus hec nota ſunt. In
firmus corpore eram: ⁊ ille portabat me. Puſillus corde eram. ⁊ confor
tabat me. Piger ⁊ negligēs: ⁊ excitabat me. Improuidus ⁊ obliuioſus:
⁊ cōmonebat me. Quo mihi auulſus es. quo mihi raptus e manibꝰ: homo
unanimis. homo ſcḋm cor meū? Amauimꝰ nos i uita: quō i morte ſumus
ſeꝑati? Amariſſima ſeꝑatio: ⁊ quā ň poſſet oīno efficere niſi mors. Qn̄
enī me unius uiuum deſereres? Omnino opus mortis horrendū diuor
tium. Quis enim tam ſuam uinculo mutui noſtri non peperciſſet amo
ris: niſi totius ſuauitatis inimica mors? Bene mors: que unum rapiēdo.
duos furioſa peremit. An non mors etiam mihi? Immo plus mihi: cui
utiq; omni morte infelicior uita ſeruata eſt. Uiuo ut uiuēs moriar: ⁊ hoc
dixerim uitam? Quam mitius me priuares o auſtera mors uite uſu
quam fructu. Nam uita ſine fructu: mors grauior. Denique duplex ma
lum ligno paratur infructuoſo: ſecuris ⁊ ignis. Ergo meis laboribus
inuidens elongaſti a me amicum et proximum: per cuius maxime
ſtudium erant ſi quando erant fructuoſi. Satius proinde mihi fu
iſſet periclitari uita: quam tua Gerarde preſentia: qui meorum

in domino studiorum eras sollicitus incitator. fidelis adiutor. cautus exa
minator. cur queso aut amauimus: aut amisimus nos? Dura conditio:
sed mea miseranda fortuna non ⁊ illiꝰ. Nam tu care frater si caros ami
sisti: cariores utique recepisti. Me uero que nam iam miserum conso
latio manet post te unicum solatium meum? Placita fuit pariter utrique
societas corporum proniorum concordia: sed solum me diuisio uulnerauit.
Commune quod libuit: quod triste ⁊ lucubre meum. In me transierũt
ire: in me confirmatus est furor. Erat ambobus alterutrum grata presen
tia. dulce consortium. suaue colloquium: sed tantas utriusque d̃licias ego
perdidi. tu mutasti. Et quidem in mutatis illis retributio multa. Quanto
fenore gaudiorum ac benedictionum cumulo habes certe pro me tantil
lo repositam tibi xp̃i presentiam: nec dispendium sentis a nobis absen
tie tue: angelorum admixtus choris. Non est igitur quod causeris. tu de
nostra quasi subtracta tibi presentia: cui affatim sui suorũque copiam do
minus maiestatis indulsit. At ego pro te quid? Quam uellem scire quid
nam sentias nunc de me illo unico tuo. medijs nutante curis ⁊ penis: d̃
stituto te baculo imbecillitatis mee. Si tamen licet adhuc cogitare d̃ mi
serijs. ingresso abyssum luminis. atque illo pelago eterne felicitatis ab
sorto. Forte enim ⁊ si nosti nos secundum carnem. sed nunc iam non no
sti. ⁊ quam introisti in potentias domini. memoraris iustitie eius solius:
immemor nostri. Ceterum qui adheret deo. unus spiritus est. ⁊ in diui
num quendam totus mutatiuus affectum. nec potest iam sentire aut sa
pere n si deum. ⁊ quod sentit ⁊ sapit deus: plenus deo. Deus autem ca
ritas est. ⁊ quanto quis coniunctior deo: tanto plenior caritate. Porro i
passibilis deus est. sed non incompassibilis: cui proprium misereri sem
per ⁊ parcere. Ergo ⁊ te necesse est esse misericordem. qui inheres mi
sericordi. quamuis iam minime miser sis. ⁊ qui non pateris. compateris
tamen. Affectus proinde tuus non est imminutus. sed immutatus. nec
qm̃ deum induisti. nostri cura te exuisti: ⁊ ipsi enim cura est de nobis.
Quod infirmum est abiecisti sed non quod pium. Caritas denique nun
quam excidit. Non obliuisceris me in finem. Uideor mihi fratrem meũ
quasi audire dicentem. Nunquid mater poterit obliuisci filij uteri sui?
Et si illa oblita fuerit ego tamen nõ obliuiscar tui. Non expedit prorsũs.
Scis ubi uerser. ubi iaceam: ubi liqueris me. Non est qui porrigat ma
nũ. Ad omne quod emerserit respicio ad gerardum ut consueneram: ⁊
non est. Heu tunc ingemisco miser: sicut homo sine adiutorio. Quez cõ
sulam in ambiguis. cui in aduersis fidam: quis portabit onera: quis peri
cula propulsabit? Nõne ubique gressus meos gerardi oculi anteibant?
Nonne tuum gerarde pectus cure mee notius quam meum ipsius ha
bebãt. familiarius incursabãt. acrius urgebant? Nonne i lingua illa pla
cabili ⁊ potẽti. meã a sermonibus seculi frequẽtissime uẽdicabas: amico
reddebas silentio? Dominus dederat illi linguam eruditã: ut sciret qñ

deberet proferre sermonem. Ita denique imprudentia responsorū suo
rum ⁊ in gratia data sibi desuepr. ⁊ domesticis satisfaciebat ⁊ exteris:
ut pene me nemo requireret: cui prior forte Gerardus occurrisset. Oc
currebat autem aduentantibus. opponens se. ne subito meum ocium in
cursarent. Si quibus sane satis facere per se nequibat: hos perduce
bat ad me. ceteros emittebat. O uirum industrium. o amicum fidelem
⁊ amico gerebat morem ⁊ officiis caritati non deerat. Quis uacua re
cessit ab eo manu? Si diues: consilium. si pauper: subsidium reportabat.
Nec querebat que sua sunt. qui se mediis ingerebat curis: ut ego uaca
rem. Sperabat enim sicut erat humillimus. maiorem de nostra quiete
fructum: quam si uacaret ipse. Interdum tamen postulabat absolui
⁊ alteri cedere: quasi qui melius prouideret. Sed ubi ille inueniretur?
Nec petulanti aliquo ut assolet in eo officii detinebatur affectu: sꝫ solo
intuitu caritatis. Siquidem plus omnibus laborabat. ⁊ minus omnibus
accipiebat: ita ut sepe cum aliis necessaria ministrarꝫ. egeret ipse in plu
ribus: uerbi causa. cibo aut ueste. Deniqꝫ cum se sentiret decessui pro
pinquare. deus inquit tu scis. qd quantuꝫ in me fuit semper optaui quie
tem. mihi intendere. uacare tibi. Sed implicitū tenuit timor tuus. ⁊ nolū
tas fratrum. ⁊ studium obediendi: super omnia abbatis pariter ⁊ fratis
germana dilectio. Ita est. Gratias tibi frater de omni fructu meorum
si quis est in domino studiorum. Tibi debeo si profeci: si profui. Tu intri
cabaris ⁊ ego tuo beneficio feriatus. sedebaꝫ mihi. aut certe diuinis sā
ctius obsequiis occupabar: aut doctrine filiorum utilius intendebam.
Cur enim securus intus non essem. cum te scirem agentem foris manuꝫ
dexteram meam. lumen oculorum meorum. pectus meum: ⁊ meam lin
guam? Et quidem indefessa manus. oculus simplex. pectus consilii. lin
gua loquēs iudiciū. sic̄ scriptū ē. Os iusti meditabit̄ sapiaꝫ: ⁊ ligua eius lo
quet̄ iudiciū. Sꝫ quid dixi foris agentē illū. q̄si interna gerardus nesciret: ⁊
spūaliū expers eē donorū? Norunt qui illuꝫ norunt spirituales: quā uer
ba eius spiritum redolerent. Norunt contubernales. quam mores eius
⁊ studia non carnem saperent: sed feruerent spiritu. Quis illo rigidior
in custodia discipline. quis in castigando corpus suum districtior? subli
mior in contemplando. subtilior in differendo? Quotiens cum eo disse
rens. ea didici que nesciebam: ⁊ qui docturus adueneram. doctus ma
gis abcessi. Nec miruꝫ de me. cum magni ac sapientes uiri idipsum ni
hilominus ex illo sibi accidisse testentur. Non cognouit litteraturam. sꝫ
habuit litterarum inuentorem sensum: habuit ⁊ illuminantem spiritum.
Nec in maximis tantum: sed ⁊ in minimis maximus erat. Quid uerbi
causa in edificiis. in agris. ortis. aquis. cunctis denique actibus. seu ope
ribus rusticorum. quid inquam uel in hoc rerum genere gerardi subter
fugit peritiam? Cementariis. fabris: agricolis. ortolanis. sutoribus. at
que textoribus facile magister erat. Cumque omnium iudicio esset

sapientior:solis in suis oculis nō erat sapiens. Utinam multos ⁊ si minꝰ
sapientes nō plus tangeret illa maledictio. Ue qui sapientes estis ī ocu
lis uestris. Sciētibus ista loquor:⁊ adhuc plura hijs de illo ⁊ maiora cō
pertis. Parco tamen:quia caro mea ⁊ frater ē. Hoc tñ securus addo:
mihi utilis in omnibus.⁊ preomnibꝰ fuit:utilis in paruis ⁊ in magnis.ī
priuatis ⁊ publicis.foris ⁊ intus. Merito ex eo pendebā totus:qui mihi
totum erat. Solum pene reliquerat mihi prouisoris honorem ⁊ nomen:
nam opus ipse faciebat. Ego uocitabar abbas:sed ille preerat in sollici
tudine. Merito requieuit in illo spiritus meus:per quem licebat d̄lecta
ri in domino.predicare liberius.orare securius. Per te inquaꝫ mi fra
ter mens sobria ⁊ grata quies.sermo efficacior.pinguior oratio.frequen
tior lectio.⁊ feruētior affectus. Heu sublatus es.⁊ hec omnia simul. Te
cum omnes pariter abiere delicie.⁊ leticie mee. Jam cure irruunt.iam
molestie hinc inde pulsant:⁊ angustie undique solum me repperer ūt.
sole mihi te abeunte remanserūt.solus sub sarcina gemo. Aut poner̃.
aut opprimi necesse est:quia tu tuos humeros subduxisti. Quis mihi tri
buat cito mori post te? Nam pro te nolim.nec te tua fraudare glā. Por
ro superuiuere tibi.labor ⁊ dolor. Uiuam quoad uiuaꝫ in amaritudine.
uiuam in merore:⁊ hec mihi sit consolatio ut merendo affligar. Nō par
cam:etiam iuuabo manum domini. Etenim manus domini tetigit me.
Me inquā tetigit ⁊ percussit:nō illum quem uocauit ad requiem. Me
occidit:cū succidit illum. Nūquid enim occisum quis dixerit:quē planta
uit in uita? At qd̄ illi uite ianua fuit.mihi plane est mors.meqꝫ illa mor
te mortuum dixerim:nō hunc qui obdormiuit in domino. Exite.exite la
crime:iam pridē cupientes. Exite: quia is qui uobis meatū obstruxerat.
ꝯmeauit. Aperiant̄ catharacte miseri capitis.⁊ erumpant fontes aquaꝝ:
si forte sufficiant sordes diluere culparum.quibus iram merui. Cum con
solatus fuerit super me dominus.tunc fortassis ⁊ ego merear consolari:
si tamen non pepercero a merore. Nam qui lugent:ipsi consolabuntur.
Propterea ꝯdescēdat mihi oīs scīs:⁊ ī spiritu lenitatis qui spiritalis ē su
stineat lamētātē. Luctꝰ meus hūano q̄so pēsetur affectu:ñ usu. Uidemꝰ
nēpe mortuos cotidie plangere mortuos suos:fletum multum ⁊ fructuꝫ
nullū. Non culpamus affectū nisi cū excedit modū:sed causam. Ille
nimirum nature est.⁊ eius turbatio pena peccati:hec uanitas ⁊ pecca
tum. Etenim ibi sola nisi fallor plorantur dampna glorie carnis.uite pre
sentis incommoda. Et plorandi qui ita plorant. Nunquid ego sic? Simi
lis mihi affectus.sed altera causa.dissimilisqꝫ intentio. Nulla mihi sane
querela de omnibus que sunt mundi. In hijs profecto que dei sunt
ademptum doleo fidele auxilium.salutare consilium. Gerardum lugeo:
gerardus est in causa.frater carne.sed proximus spiritu:socius proposi
to: Adhesit anima mea anime illius:et unam fecit de duabus non con
sanguinitas.sed unanimitas. Carnis quidem necessitudo non defuit.

sed plus iunxit societas spiritus:consensus animorum .morum conformi
tas.Cum ergo essemus cor unum ⁊ anima una:hanc meam pariter at
que ipsius animam pertransiuit gladius:⁊ scindens mediam partem lo
cauit in celo.partem in ceno deseruit.Ego ego illa portio misera in luto
iacens truncata per te fui.⁊ parte potiori:⁊ dicit mihi ne fleueris? Auul
sa sunt uisera mea a me:⁊ dicitur mihi ne senseris? Sentio sentio uel
inuitus . quia nec fortitudo lapidum fortitudo mea:nec caro mea enea ē.
Sentio prorsus ⁊ doleo:⁊ dolor meus in conspectu meo semper . Non
sane nos poterit duricie ⁊ insensibilitatis arguere ille qui uerberat:quo
modo illos de quibus ait. percussi eos ⁊ non doluerunt. Affectū me
um confessus sum:⁊ non negaui. Carnalemquis dixerit. ego humanū
non nego:sicut nec me hominem. Si nec hoc sufficit: nec carnalem ne
gauerim . Nanque ego carnalis sum uenundatus sub peccato:additus
morti.penis ⁊ erumpnis obnoxius. Non sum fateor insensibilis ad pe
nas:mortem horreo meam ⁊ meorum. Meus gerardus erat meus pla
ne:An non meus qui frater sanguine fuit. professione filius. sollicitudi
ne pater.consors spiritu:intimus affectu? Is recessit a me.sentio lesus
sum:⁊ grauiter. Ignoscite filij.immo si filij.uicem dolete paternā. Mi
seremini mei saltim uos amici mei: quia certe consideratis quam gra
uia pro peccatis recepi de manu domini. In uirga indignationis sue
percussit me. digne pro meritis:dure pro uiribus. An leue quis dixe
rit uiuere me absque gerardo:nisi qui ignorat quid mihi cum gerardo?
Nec tamen contradico sermonibus sancti. Non reprehendo iudicium.
quo recepit quisqꝫ quo dignus ē.ille coronam quā meruit.ego quā de
bui penam. Nūquid quia sentio penam:reprehendo sententiam? Hu
manū est illud:hoc impiū. Humanū inquā ⁊ necesse affici erga caros:
siue delectabiliter cum presto sunt:siue cū absunt moleste. Nō erit ocio
sa socialis conuersatio presertim inter amicos:⁊ quid effecerit mutuus
amor in sibi presentibus.horror indicat sepationis:⁊ dolor de inuicem
sepatis. Doleo sup te Gerarde carissime.non quia dolendus sed quia
ablatus. Et ideo fortassis dolendū mihi potius sup me:qui bibo calicem
amaritudinis.⁊ solus dolendus:quia solus bibo. Non enim ⁊ tu. Solus
ego patior qd solent pariter pati qui se diligunt:cum se amittunt. Uti
nam non te amiserim sed premiserim: utinam uel tarde aliquando
sequar te : quocumque ieris : Non enim dubium quin ad illos ie
ris.quos circa medium extreme noctis tue inuitabas ad laudem.cum in
uultu ⁊ uoce exultationis subito erupisti in illud dauiticum:stupentibus
qui assistebant . Laudate dominū de celis:laudate eum in excelsis .
Iam tibi frater mi nocte adhuc media diescebat:⁊ nox sicut dies illumi
nabatur. Prorsus illa nox illuminatio tua in delitijs tuis. Accitus sū
ego ad id miraculi:uidere exultantem in morte hominem.⁊ insultantē

morti. Ubi est mors victoria tua? Ubi est mors stimulus tuus? Iam non stimulus sed iubilus. Iam cantando moritur homo: et moriendo cantat. Usurparis ad leticiam mater meroris. usurparis ad gloriã glorie inimica. usurparis ad introitum regni porta inferi. et fovea perditionis ad inventionem salutis. idqȝ ab homine peccatore. Iuste nimirum: quia tu iniqȝ i hominem inocentem et iustum potestatem temerariaȝ usurpasti. Mortua es o mors et perforata hamo. quem incauta glutisti: cuius illa vox est in propheta. o mors ero mors tua. morsus tuus ero iferne: illo in quam hamo perforata. transeuntibus per medium tui fidelibus. latum letumqȝ exitum pandis ad vitam. Gerardus te non formidat larualis effigies. Gerardus per medias fauces tuas transit ad patriam: non mõ securus. sed et letabundus et laudans. Cum ergo supervenissem. et extrema iam psalmi me audiente clara voce complesset. suspiciens in celuȝ: ait. Pater in manus tuas cõmendo spiritum meum. et repetens eundẽ sermonem. ac frequenter ingeminans. pater pater: conversus ad me exhilarata quidem facie. quãta inquit dignatio dei. patrem hominum esse quanta hominum gloria dei filios. dei esse heredes. Nam si filij: et heredes. Sic cantabat quem nos lugemus. in quo et meum fateor luctum pene in cantum convertit. dum intentus glorie eius. proprie fere miserie obliviscor. Sed revocat me ad me pungens dolor. facileqȝ a sereno illo intuitu tanquam a levi excita sompno: perstringens anxietas. Plangam igitur sed super me: quia super illum iam vetat ratio. Puto enim si oportunitas daretur: modo diceret nobis. Nolite flere super me. sed super vos ipsos flete. Planxit merito david super parricida filio. cui perpetuo sciret obstructum exitum de ventre mortis: mole criminis. Merito super saul et super ionatham: quibus eque absortis semel. emersio iam non speratur. Et quidem resurgent: sed non ad vitam. Immo ad vitam: ut vivi in morte infelicius moriantur. Quãquam de ionatha possit non immerito herere sententia. At mihi et si ista non suppetit plangendi ratio: non tamen nulla. Plango primum super mea ipsius plaga: atqȝ huius iactura domus. Plango deinde super pauperum necessitatibus: quorum. Gerardus pater erat. Plango certe et super universi statu nostri ordinis nostreque professionis: qui de tuo Gerarde zelo consilio et exemplo robur non mediocre capiebat. Plango postremo et si non super te: propter te tamen. Hinc prorsus hinc afficior graviter: quia vehementer amo. Et nemo mihi molestus sit dicens non debere sic affici: cuȝ benignus samuel super reprobo rege. et pius david sup parricida satisfecerit affectiõi: et si ad iiuriã fidei. ñ insupni sugillationẽ iudicij. Absalon fili mi ait sc̃s. fili mi absalõ. Et ecce plꝰ q̃ȝ absalon hic. Salvator quoqȝ videns civitatem ierusalem et previdens ruituraȝ. flevit super eam. Et ego propriam et que in presenti est desolationẽ sentiam plagam meam recentem et gravem non doleam? Ille compa

tiendo flevit: ⁊ ego pariendo non audeo. Et certe ad tumulũ lazari nec flentes arguit. nec a fletu prohibuit: insuper ⁊ flevit cum flentibus. ⁊ lacrimatus est inquit ihesus. Fuerunt lacrime ille testes profecto nature: non indices diffidentie. Deniqꝫ ⁊ prodijt mox ad vocem eius qui erat mortuus: ne continuo putes fidei preiudiciuꝫ. dolentis affectum. sic nec fletus utiqꝫ noster infidelitatis est signum: sed conditionis indiciũ. Nec quia percussus ploro. arguo ferientem: sed provoco pietatem. severitatẽ flectere satago. Unde et verba mea dolore sunt plena: non tamen et murmure. Nunquid nõ plenum iusticie protuli: quod unius sententie complemẽto ⁊ punctus est qui õbiit. ⁊ coronatus qui meruit. Et adhuc dico: bene utrumqꝫ facit dulcis ⁊ rectus dñs. Misericordiam ⁊ iudiciũ: cantabo tibi domine. Cantet tibi domine misericordia quã fecisti cũ servo tuo Gerardo: cantet ⁊ iudicium quod nos portamus. In altero bonus: in altero iustus laudaberis. An solius laus bonitatis? Est ⁊ iustitie. Iustus es domine: ⁊ rectũ iudiciũ tuum. Gerardum tu dedisti. tu abstulisti. ⁊ si dolemus ablatũ: nõ tamẽ obliviscimur quod datus fuit. ⁊ gratias agimus quod habere illũ meruimus: quo carere in tãtũ nõ volumus in quãtũ nõ expedit. Recordabor domine pacti mei ⁊ miserationis tue: ut magis iustificeris i sermonib⁹ tuis ⁊ vincas cum iudicaris. Cum pro cã ecclesie ãno preterito viterbi essemus egrotavit ille. ⁊ invalescẽte lãguore cum iam proxima videretur vocatio. ego egerrime ferẽs comitem peregrinatiõis. ⁊ illum comitẽ i terra relinquere aliena: nec resignare hijs qui mihi eum commiserãt. qm̃ amabatur ab omnibus sicut erat amabilis valde: cõversus ad orationem cum fletu ⁊ gemitu expecta inq̃ꝫ dñe usqꝫ ad reditum. Restituam amicis. tolle iam eum si vis: ⁊ nõ causabor. Exaudisti me deus cõvaluit. opus perfecimus quod iniunxeras: redivimus cum exultatione. reportantes manipulos pacis. Porro ego bene oblitus sum mee cõventiõis: sed nõ tu. Pudet singultuum horum: qui p̄varicatõis me arguũt. Quid plura? Repetisti cõmẽdatũ: recepisti tuũ. Finem verborum inducũt lacrime: tu illis dñe finẽ modumqꝫ indixeris.

Sermo. xxvij. De ornatu sponse. ⁊ q̃liter q̃libꝫ anima sancta celũ dicat.

q Uia debitis humanitatis officijs amicũ revertẽtẽ i patriam prosequuti sum⁹: redeo fr̃es ad ꝓpositũ edificãdi qd̃ itermiseram. incõgruũ nãqꝫ ẽ diu flere letantẽ: ⁊ sedenti ad epulas lacrimas multas igerere. importunũ. Sꝫ ⁊ si nostras d̃fleam⁹ erũpnas. ne id quidẽ oportet nimis: ne nõ tam amasse illũ. quã nr̃a q̃sisse d̃ illo cõmoda videamur. Temperet sane dilecti gaudiũ mesticiã desolatorꝝ. ⁊ tolerabili⁹ fiat nobis qd̃ nobiscũ nõ ẽ. qꝛ cũ deo ẽ. Fret⁹ ergo or̃onib⁹ vestris: volo i lucẽ si possũ ꝓcedere quicquid illd̃ ẽ. qd̃ optuꝫ illis pellib⁹ sẽtio. q̃ i extẽ plũ d̃coris spõse ꝓducte sũt. Hoc sicut recolitis tactũ fuit. sꝫ idiscussũ remansit. Porro discussũ ⁊ declaratũ est quomõ nigra sit sicut tabernacl'a cedar. Quomõ ergo sicut pelles salomonis formosa? Quasi v̉o salomõ i

omni gl'a sua quicquā habuerit condignum decore sponse ⁊ gl'a ornatus eius. Et quidem si nō ad decorem sponse. sed ad nigredinem potius ne scio quas pelles istas sicut ⁊ tabernacula cedar respicere diceremus. for tasse competeret: nec deess; nī id congruere monstraremus. sicut ⁊ mō strabimus. At uero si sponse claritati quarūcumq; decorē pellium cōpan dum putamus: hic prorsus opus ē nobis eius ad quem pulsastis auxilio quatinus misterium hoc digne apire possimus. Quid namq; eorū que i facie lucent: si interne cuiuspiā sācte anime pulchritudini comparet: nō uile ac fedum recto apparea: estimatori? Quid inquā tale in se ostendit ea que preterit figura huius mundi. qđ equare speciē anime possit illi⁹ que exuta terreni hoīs uetustatem. eius qui de celo ē decorem induit: or nata optimis morib⁹ pro monilib⁹. ipso purior sicut ⁊ excelsior ethere: so le splendidior? Noli ergo respicere ad istum salomonē. cum indagare cu pis. cuiuscemodi se pellibus similem dcore sponsa gl'etur. Quid ē ergo qđ dicit formosa sum sicut pelles salomonis? Magnuz ac mirabile quid dam ut ego estimo. si tū nō hunc sed illuz attendimus: de quo dicit. Ec ce plus quā salomon hic. Naz usq; adeo is meus salomon. salomon est. ut non pacificus quod quidem salomon interpretatur: sz ⁊ pax ipa uocet: paulo phibente quia ipsa est pax nostra. Apud istum salomonem ñ du bito posse inueniri: quod decori sponse omnino compare non dubitem ⁊ presertim de pellibus eius aduerte in psalmo. Extendens ait celum si cut pellem. Non ille profecto salomon. ⁊ si multū sapiēs multūq; potēs extendit celum sicut pellem: sed is potius qui nō tam sapiens. quaz ipsa sapientia ē: ipse prorsus extendit ⁊ condidit. Istius si quidem ⁊ nō illi⁹ illa uox ē. Quādo prepabat celos haud dubiū quin deus pater ego ade ram. Aderat sine dubio pparanti celos sua uirtus suaq; sapientia. Nec putes astitisse ociosam ⁊ quasi ad spectandū tātummodo: quia dixit ade ram nō etiam pparabam. Respice paulisper inferius. ⁊ inuenies apte subiungentem: quia erat cum eo componens omnia. Deniq; ait. Que cumq; opera pater facit: hec ⁊ filius similiter facit. Et ipe itaq; extendit celum sicut pellem. Pulcherrima pellis que in moduz magni cuiusdā tentorij uniuersam operiens faciem terre: solis lune atq; stellarum ua rietate tam spectabili humanos oblectat aspectus. Quid hac pelle for mosius? Quid ornatius celo? Minime tamen uel ipsuz ullatenus confe rendum glorie ⁊ decori sponse: eo ipso succumbens qđ preterit ⁊ hec fi gura ipsius. utpote corporea ⁊ corporeis subiacens sensibus. Que eniz uidentur temporalia sunt: que autem non uidentur eterna. Sed est ra tionalis quedam sponse species ac spiritualis effigies. ipsaq; eterna: quia ymago eternitatis. Decor eius uerbi gratia caritas est: ⁊ caritas si cut legistis nūquam excidit. Est certe ⁊ iustitia: ⁊ iusticia eius inquit ma net in seculum seculi. Est etiam patientia. ⁊ legis nihilominus quia pa tientia pauperum non peribit in finem. Quid uoluntaria paupertas ⁊

quid humilitas? Nonne altera regnum eternum: altera eque exaltatio nem promeretur eternam? Eo quoqz spectat ⁊ timor domini sanctus pmanens in seculum seculi. Sic prudentia sic temperantia. sic fortitudo. ⁊ si que sunt uirtutes alie: quid nisi margarite quedam sunt i sponse or natu: splendore perpetuo chorusca[n]tes? Perpetuo iquam: quia sedes ⁊ fundamentum perpetuitatis. Nec enim ppetue beateque uite omni no locus anima ē: nisi medijs quidem interiectisque uirtutibus. Unde propheta deo qui utique uita beata ē: iustitia inquit ⁊ iudicium prepara tio sedis tue. Et apl's dicit xp̄m habitare non omnimodo quidem. sed si gnanter per fidem in cordibus nostris. Domino quoque sessuro super asellum uestes suas discipli substrauerunt. significan.es saluatorem seu salutem nequaquam insidere nude anime. quam non uidelicet uestitā inuenerit doctrina ⁊ moribus aploꝝ. Et ideo eccl'ia ꝓmissionem habēs future felicitatis: curat interim preparare se ⁊ preornare in uestitu dea u rato: circundata uarietate gratiaꝝ atqz uirtutū. quo digna ⁊ capax pleni tudinis gl'e iueniatur. Ceterū spirituali huic tā pulchre uarietati quam de prima interim stola in quadam ueste sue sāctificatiōis accepit. nullo pacto ego cōparauerim in decore celum hoc uisibile atqz corporeū. quā uis in suo genere quidē syderea uarietate pulcherrimū. Sz est celū celi de quo ꝓpheta psallite iquit dn̄o qui ascēdit sup celum celi ad orientē: ⁊ hoc celum intellectuale ac spiritale. Et qui fecit celos in intellectu. creauit illud ⁊ statuit in sempiternum: ipm̄qz inhabitat. Ne uero putes sponse deuotionem citra illud remanere celum: in quo scit habitare di lectum. Ubi enim thesaurus eius: ibi ⁊ cor eius. Emulat̄ sane assistētes uultui ad quem suspirat: ⁊ quibus se interim non ualet uidēdo associar̄. studet conformare uiuendo: moribus magis quam uocibus clamans. Domine dilexi decorem domus tue: ⁊ locum habitationis glorie tue. Prorsus de hoc celo minime sibi indignum ducit: ducere similitudinē. Hoc extentum sicut pellis non spacijs tamen locorum sz affectibus ani morum: hoc miris uarijsqz artificis distinctum operibus. Diuisio nes autem sunt non colorum: sed beatitudinum. Nam alios quidem posuit angelos alios autem archangelos. alios uero uirtutes. alios dn̄a tiones. alios principatus. alios potestates. alios thronos. alios cherubin. atque alios seraphin. Sic stellatum celum hoc: sic depicta hec pel lis. Hec una de pellibus mei salomonis. ⁊ hec precipua in om ni ornatu multiformis glorie eius. Habet autem grandis ista pel lis quam plurimas in se eque salomonis pelles. quam unusquisqz bea tus ⁊ sanctus qui ibi est. pellis est utique salomonis. Benigni siquidez sunt atque extenti in caritate pertingentes usque ad nos. quibus glori am quam habent non inuident. sed optant: ita ut ex ipsis huius rei gr̄a dmorari apd̄ nos n̄ grauent̄. seduli circa nos ⁊ curā gerētes n̄ri. oēs admistratorij sprit⁹ missi i misteriū ꝓpt̄ eos qui herēditatē capiūt salutis.

Quãobrem sicut celum celi singulariter dicitur: uniuersã illa multitudo collecta beatorũ sic ⁊ celi celorũ propter singulos qui utiq celi sũt. nominantur: ⁊ ad singulos spectat qđ dicit. extendens celum sicut pellem. Uidetis credo: quenam ille pelles ⁊ cuius sint salomonis. de quar spõsa similitudine gloriatur. Nunc iam intuemini eius gloriam. que ⁊ celo se compat: ⁊ in celo qđ tanto ẽ gloriosius quãto diuinius. Nec immerito usurpat inde similitudinem: unde originem ducit. Nã si propter corpus qđ de terra habet tabernaculo cedar se assimulat. cur nõ ⁊ propter animam que de celo est. eque celo similem ẽe gloriet: presertim cum uita testetur originem. testetur nature dignitatem ⁊ patrie. Unum deum adorat ⁊ colit quomodo angeli. christũ sup omnia amat quomõ angeli. casta est quomõ angeli. id in carne peccati ⁊ fragili corpoꝛ qđ non angeli querit postremo ⁊ sapit que apud illos sunt. non que super terram. Qđ euidentius celestis insigne originis quã ingenitam ⁊ in regione dissimilitudinis retinere similitudinem. gloriam celibis uite in terra ⁊ ab exule usurpari. in corpore deniq pene bestiali uiuere angelum? Celestis sunt ista potentie nõ terrene. ⁊ quod uere de celo sit anima que hec põt apte indicant. Audi tñ apertius. Uidi inquit ciuitatẽ sanctã iherusalem nouã descendentem de celo a deo patam tanquã sponsam ornatam uiro suo. Et addit. Et audiui uocem magnam de throno dicentẽ: ecce tabernaculum dei cũ hoib⁹. ⁊ habitabit cũ eis. Ad quid? Credo ut sibi acquirat spõsam đ hominib⁹. Mira res. Ad sposã ueniebat: ⁊ absq sponsa ñ ueniebat. Querebat spõsã: ⁊ spõsa cũ ipo erat. An due erant. Absit. Una est eniz columba mea. Sed sicut de diuersis ouiũ gregibus unũ facere uoluit: ut sit unũ ouile ⁊ un⁹ pastor: ita cũ hẽret sponsã iherẽtẽ sibi a prin⁹. mltitudinẽ ãgeloꝝ. placuit ei ⁊ đ homib⁹ ↄuocare ecclia. atq unire illi que de celo est. ut sit una sponsa ⁊ sponsus unus. Ergo ex adiecta ista perfecta ẽ illa nõ duplicata: ⁊ agnoscit de se dictũ. Una ẽ perfecta mea. Porro unam conformitas facit. nunc quidez in simili deuotione. postea uero ⁊ impari gloria. habes itaq utrũq de celo: ⁊ sponsũ scilicet ihesuz ⁊ sponsam iherusalem. Et ille quidem ut uideretur: semet ipsum exinaniuit formaz serui accipiens: ⁊ habitu inuentus ut homo. At illam in qua nam putamus forma seu spiritus. aut in quo habitu descendentem uidit ille qui uidit? An forte in frequentia angelorum quos uidit descendẽtes ⁊ ascendentes super filium hominis? Sed melius dicimus qđ sponsam tunc uiderit: cum uerbum in carne uidit agnoscens duos in carne una. Dum enim sanctus ille emanuel terris intulit magisterium disciplinae celestis. dum superne illius iherusalem que est mater nostra uisibilis quedam ymago ⁊ species ⁊ decoris. eius per ipsum nobis ⁊ in ipso expressa intonuit: quid nisi in sponso sponsam perspeximus: unum cum demque dominum glorie ammirantes. et sponsum decoratum corona: et sponsam ornatam monilibus suis? Ipse igitur qui descendit

ipſe eſt ⁊ qui aſcendit. ut nemo aſcendat in celum niſi qui de celo de
ſcendit. unus idéque dominus. ⁊ ſponſus in capite. ⁊ ſponſa in corpore.
Nec fruſtra in terris uiſus eſt homo celeſtis. cũ ꝺ terrenis celeſtes. quã
plurimos fecerit ſibi ſimiles. ut ſit quod legitur. qualis celeſtis taleſ ⁊ ce
leſtes. Ex tunc ergo in terra uiuitur more celeſtium: dum inſtat ſuperne
illius beateq; creature. hec quoque que a finibus terre uenit audire ſa
pientiam ſalomonis celeſti uiro nihilominus caſto inheret amore: ⁊ ſi
necdum quomodo illa iuncta per ſpeciem tamen ſponſata per fidem: iu
xta promiſſum dei per prophetaȝ dicentis. Sponſabo te mihi in miſeri
cordia ⁊ miſerationibus: ⁊ ſponſabo te mihi in fide. Unde magis magiſ
que conformari ſatagit forme que de celo uenit: diſcens ab ea uerecũda
eẽ ⁊ ſobria. diſcens pudica ⁊ ſancta: diſcens patiens atque cõpatiens:
poſtremo diſcens mitis ⁊ humilis corde. Et ideo moribus huiuſcemõi
contendit ⁊ abſens placere ei in quem proſpicere angeli concupiſcũt
ut dum deſiderio feruet angelico. probet ſe perinde ciuem ſanctorum ⁊
domeſticam dei: probet dilectam. probet ſponſam. Ego puto omnẽ ani
mam talem non modo celeſtem eſſe propter originem: ſed ⁊ celum ip
ſum poſſe non immerito appellari. propter imitationem. Et tunc liqui
do oſtendit quia uere origo ipſius de celis eſt: cum conuerſatio eius in
celis eſt. Eſt ergo celum ſancta aliqua anima. habens ſolem intellectũ.
Lunam fidem. aſtra uirtutes. Uel certe ſol iuſtitie zelus aut feruens ca
ritas: ⁊ luna continentia. Quomodo enim claritas ut aiunt lune non niſi
a ſole eſt: ſic abſque caritate ſeu iuſtitia. continentie meritum. nullum ẽ.
Hinc denique ſapiens o quam pulchra eſt inquit caſta generatio cum
caritate. Porro ſtellas dixiſſe uirtutes non me penitet: conſiderantem
congruentiam ſimilitudinis. Quomodo nempe ſtelle in nocte lucente i
die latent: ſic uera uirtus que ſepe in proſperis non apparet eminet in
aduerſis. Illud ſane cautele eſt. hoc neceſſitatis. ergo uirtus ẽ ſydus ⁊
homo uirtutum celum. Niſi quis forte cum deum per prophetam dixiſ
ſe legit. celum mihi ſedes eſt. celum hoc uolubile uiſibileque intelligen
dum eſtimet: ⁊ non potius illud de quo alibi apertius ſcriptura comme
morat. anima inquiens iuſti ſedes eſt ſapientie. Qui autem ex doctrina
ſaluatoris ſapit ſpiritum eſſe deum atque in ſpiritu adorandum: etiaȝ ſe
dem ei non ambigit aſſignare ſpiritualem. Ego uero fidenter id feceri
non minus in hominis iuſti quam in angelico ſpiritu. Confirmat me in
hoc ſenſu maxime illa fidelis promiſſio. Ego ⁊ pater ait filius. ad eum.
id eſt ad ſanctum hominem ueniemus: ⁊ manſionem apud eum facie
mus. Propheta quoque non de alio dixiſſe celo arbitror. Tu autem in
ſancto habitas laus iſrael. Manifeſte autem apoſtolus dicit habitare
xp̃m per fidem in cordibus noſtris. Nec mirum ſi libenter inhabitat ce
lum hoc dominus iheſus: quod utique non quomodo ceteros dixit tan
tuȝ ut fieret. ſed pugnauit ut acquireret. occubuit ut redimeret. Ideo ⁊

poſt laborē voto potius ait. Nec requies mea in ſeculum ſeculi: hic ha bitabo quoniam elegi eam. Et beata cui dicitur. Ueni electa mea: ⁊ po nam in te thronum meum. Quid tu triſtis es nunc o anima mea: ⁊ qua re conturbas me? Putaſne ⁊ tu penes te inuenias locum domino. Et quis nobis i nobis locus huic idoneus glorie: ſufficiens maieſtati? Uti nam vel merear adorare in loco ubi ſteterunt pedes eius. Quis dabit mihi ſaltē veſtigijs adherere ſancte cuiuſpiā anime quā elegit i habita tionē ſibi? Tñ ſi dignet̃ ⁊ meā īfundere animā unctōe miſericordie ſue. atqȝ ita extēdere ſicut pellē. que utiqȝ cū ungit̃ dilatat̃: quatinꝰ ⁊ ego di cere valeā. viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri. cū dilataſti cor meū: potero etiā ipſe fortaſſis oſtēdere i meipſo. ⁊ ſi nō cenaculū grāde ſtratū ubi poſſit recūbere cū diſcipulis ſuis: attamē ubi ſaltim reclinet caput. A longe ſu ſpicio illos certe beatos de quibꝰ dicit̃. ⁊ inhabitabo i eis ⁊ ābulabo i illis. O quāta illi anīe latitudo. quāta ⁊ meritoꝝ prerogatiua. q̄ diuinā i ſe pñtiā ⁊ digna īuenit̃ ſuſcipe ⁊ ſufficiēs cape. Quid illa cui ⁊ ſpacia ſuppetūt deambulatoria ad opus quidē maieſtatis? Non ē ꝓfecto intri cata forēſibꝰ cāis. curis ve ſecularibꝰ. nec certe ventri ⁊ luxurie dedita: ſed nec curioſa ſpectādi ſeu cupida oīno dñandi vel etiā tumida dñatu. Oportet nāqȝ primo quidē hijs omnibꝰ vacuā eſſe animā: ut celū fiat atqȝ habitatio dei. Alioquin: quomodo poterit vacare ⁊ videre. qm̄ ipſe eſt deus? Sȝ ⁊ odio ſiue inuidie aut rancori minīe ꝓrſus indulgēdū: qm̄ in maliuolā animā nō introibit ſapiētia. Deinde neceſſe eſt eā creſcere ac dilatari: ut ſit capax dei. Porro latitudo eiꝰ dilectio ē: ſicut dicit apl̄s. Dilatamini i caritate. Nam ⁊ ſi anīa minīe cū ſit ſpiritꝰ corpeam recipit quātitatē: tñ ꝯfert illi gr̄a qđ negatū ē a natura. Creſcit quidē ⁊ extēdit̃: ſȝ ſpiritaliter. Creſcit: nō i ſubſtātia ſȝ i virtute. Creſcit ⁊ i gl̄ia. Creſcit đ niqȝ ⁊ ꝓficit i viꝝ ꝑfectū i menſurā etatis plenitudis xp̄i. Creſcit ēt in tē plū ſc̄m in dño. Ergo quātitas cuiuſqȝ anīe. eſtimet̃ de mēſura caritatis quā hēt: ut verbi gr̄a q̄ multū hēt caritatis magna ſit. q̄ paꝝ pua: q̄ vero nihil: nihil dicēte paulo. Si caritatē nō habuero: nihil ſum. Qđ ſi quātu lamcūqȝ hēre ceperit. ut ſaltē diligētes ſe diligere curet. ac ſalutare vel fr̄es ſuos. ⁊ eos qui ſe ſalutāt: iā nō nihil quidē illā animā dixeri. q̄ i rōe dati ⁊ accepti ſocialē ſaltim retinet caritatē. Uerūtñ iuxta ſermonē dñi quid āplius facit? Nec amplā ꝓinde nec magnā. ſed plane anguſtā mo dicāqȝ cenſueri animā. quā tā modice caritatis eſſe cognouerim. At ſi grādeſcat ⁊ proficiat. ita ut trāſiēs limitē anguſti huius obnoxijqȝ amo ris. latos fines gratuite bonitatis tota libertate ſpiritus apprehendat: quatinus largo quodam gremio bone voluntatis ad omnem ſeipſam cu ret extendere proximū diligendo unumquēqȝ tanquā ſeipſā. nunquid iam illi recte dicetur. quid amplius facis. quippe que ſeipſam tam am plam facit. Amplum inquam gerit caritatis ſinum que complectitur vni verſos etiam quibus nulla ſe nouit carnis neceſſitudine vinctam. nulla

spe ꝑcipiendi commodi cuiuscumque illectam. nulla ꝑcepti redibitione obnoxiam. nullo denique omnino astrictam debito: nisi illo sane de quo dicitur. Nemini quicquam debeatis nisi ut inuicem diligatis. Uerum si adicias etiam usquequaque uini facere regno caritatis. ut usque ad ultimos eius terminos occupare illud pius īuasor ꝑualeas. duz ne inimicis quidem uiscera claudēda pietatis, existimes. benefacias hijs quoque qui te oderunt. ores quoqz ⁊ ꝓ ꝑsequētibus ac calumpniantibus te. nec non ⁊ cū hijs qui oderunt pacē esse pacificus studeas. tunc prorsus latitudo celi latitudo tue anime ⁊ altitudo nō dispar sed nec dissimilis pulchritudo. impleturque tunc demum ī ea qđ dicitur. extendens celum sicut pellē. In quo iam mire latitudinis. altitudinis ac pulchritudinis. celo summus ⁊ immensus atque gloriosus nō modo dignanter habitat: sed ⁊ spaciose deambulat. Uides ne quales in se habeat ecclesia celos. cum sit nihilomin⁹ ipsa in sua quidē uniuersitate ingēs quoddam celū extentum a mari usqz ad mare: ⁊ a flumine usqz ad terminos orbis terraruz? Uide etiam consequenter cui ⁊ in hoc ipso assimiles eam: si tamē non tibi excidit illud quod pauloante memoratum est. huius rei exemplar. de celo uidelicet celi ⁊ celis celoꝝ. Ergo exemplo illius que sursuz ē mater nostra. hec quoqz que adhuc peregrinatᷓ. habet celos suos. homines spiritales uita ⁊ opinione cōspicuos. fide puros spe firmos. latos caritate: contemplatione suspensos. Et hij pluentes pluuiā uerbi salutarem: tonant increpationibus. coruscant miraculis. Hij enarrāt glᷓam dei. Hij extenti sicut pelles sup omnē terrā. legē uite ⁊ discipline digito quidem dei scriptā in semetipsis ostendunt. ad dandam scientiam salutis plebi eius. Ostendunt ⁊ euangelium pacis: quoniam salomonis sunt pelles. Agnoscet in hijs iam pellibus supernarum illarum ymaginem que in sponsi ornatu non longe superius describebantur. Agnosce similiter ⁊ reginam astantem a dextris eius circumamictam similibus ornamentis. non tamen paribus. Nam ⁊ si hinc etiam in loco peregrinationis sue. ⁊ in die uirtutis sue in splendoribus sanctoruz nō minima claritatis atque decoris est portio: differenter tamen illum coronat integritas et consumatio glorie beatoruz. Quanquā ⁊ sponsaz dixerim perfectaz atqz beatam: sed ex parte. Naz ex parte tabernaculum cedar. Formosa tamen siue in illa portione sui que iaz beata regnat. siue etiam in illustribus uiris. quoruz ⁊ in hac nocte sua sapientia atqz uirtutibus tanquaz celum suis sideribus adornatur. Unde propheta. qui docti fuerunt fulgebunt quasi splendor firmamenti: ⁊ qui ad iustitiā erudiunt multos. quasi stelle in perpetuas eternitates. O humilitas. o sublimitas. Et tabernaculū cedar: ⁊ sanctuariū dei. ⁊ terrenū habitaculū: ⁊ celeste palatiū. Et dom⁹ lutea: ⁊ aula regia. Et corpus mortis: ⁊ tēplū lucis. Et despectio deniqz supbis: ⁊ spōsa xpi. Nigra ē sz formosa filie iherlᷓz. quā ⁊ si labor ⁊ dolor lōgi exilij ḋcolorat. spēs tñ celestis exornat. exornāt pelles salomōis. Si

horretis nigrã:miramini ⁊ formosã. Si despicitis humilem : sublimem
suspicite. hocipsum quaꝫ cautum. quã plenũ ꝯsilij plenum discretionis ⁊
ꝯgruentie ẽ. quod in sponsa deiectio ista ⁊ ista celsitudo secundũ tempꝰ
quidem eo moderamine sibi pariter contemperãtur: ut inter mundi hu
ius narietates ⁊ sublimitas erigat humilẽ ne deficiat in aduersis: ⁊ subli
mem humilitas reprimat. ne euanescat in prosperis. Pulchre omnino
ambe res cum ad inuicem contrarie sint. sponse tamen pariter coope
rantur in bonũ: subseruiunt ĩ salutẽ. Et hec pro eo quod sponsa uidetur
sub pellibus salomonis inducere similitudinem. Restat tamen aperien
dus ille super eodem capitulo sensus quem in principio commemoraui
⁊ promisi. qualiter uidelicet ad solam nigredinem similitudo referatur:
qua quidem nõ estis promissione fraudandi. Ceterũ ad id differendum
in aliud sermonis principiũ. tum quia hoc iam huius flagitat lõgitudo :
tum etiam ut preueniat ex more oratio ea que ĩ laudẽ ⁊ gloriã sũt referẽ
da sponsi ecclie ihesu xp̄i dñi nostri: qui ẽ deus bñdictus in secl'a. Amẽ.
Sermo. xxviij. De nigredine ⁊ formositate spõsi. Et quomõ nõ ꝑ uisũ sꝫ
potius per auditum corporis peruenitur ad noticiam ueritatis.
t Enetis credo cuiꝰ ⁊ quibus salomonis pellibus decorẽ sponse
sentẽtia comparatum: si tñ ad ostensionem commẽdationemqꝫ
referat̃ d̃coris data ex hijs similitudo. At si ad nigredinẽ magis
referenda putet̃: reducẽde ad memoriã ille quibꝰ oli salomon tabernacu
lũ opuit. Erãt ꝓculdubio nigre cotidiano exposite soli. cotidianarũ iniu
rijs pluuiaꝝ. Neqꝫ id frustra. sed ut is qui intus repositus erat ornatus
nitidior seruaret̃. Hoc exẽplo sponsa nõ negat nigredinẽ sꝫ excusat. nec
probro ducit qualemcũqꝫ habitũ quẽ caritas formet. iudiciũ ueritatis ñ
iprobet. Deniqꝫ quis ĩfirmat̃ cũ quo nõ ĩfirmet̃: Quis scandalizatur: et
non uritur: Induit se cõpassionis neuũ: ut morbũ ĩ altero passionis le
uet uł sanet. nigrescit candoris zelo. lucro pulchritudinis. Multos can
didos facit unius denigratio: nõ cum tingitur culpa. sed cũ cura afficit̃.
Expedit inquit ut unꝰ moriatur homo pro populo: ⁊ ñ tota gẽs ꝑeat. Ex
pedit ut unus ꝓ oĩbus denigret̃ similitudine carnis peccati: ⁊ non tota
gens nigredie ꝯdẽnet̃ peccati. Splẽdor ⁊ figura sustãtie dei obnubilet̃
in forma serui: pro uita serui. Candor uite eterne nigrescat ĩ carne: pro
carne purgãda. Speciosus forma pre filijs hoĩuꝫ. ꝓ filijs hominum illu
minãdis obscuretur ĩ passione: turpetur in cruce. palleat in morte. Ex to
to nõ sit ei species neqꝫ decor: ut sibi speciosaꝫ ac decorã acquirat spon
sam eclesiaꝫ sine macula ⁊ sine ruga. Agnosco pellẽ salomonis. imo ipꝫ
in pelle nigra salomonem amplector. Habet ⁊ salomon nigredineꝫ: sed
in pelle. foris niger. in cute niger: nõ intus. Alioquin oĩs gloria eiꝰ filie
regis abintꝰ. Intus diuinitatis cãdor. decor uirtutum: splendor gr̃e. ino
centie puritas. Sed tegit hec despicabilior infirmitatis color. ⁊ quasi ab
sconditus uultus eius ⁊ despectus: dum tẽptatur per omnia ꝓ similitu

dine absqꝫ peccato. Agnosco denigrate formā nature. agnosco tunicas
illas pelliceas, pthoplastoꝝ peccantium habitum. Deniqꝫ semetipm̄ de
nigrauit formam serui accipiens: in similitudinem hominuꝫ factus. ⁊ ha
bitu inuentus ut homo. Agnosco sub pelle hedi qui peccatuꝫ significat.
⁊ manum que peccatum nō fecit. ⁊ collum per qđ mali cogitatio nō trā
siuit. ideoqꝫ nō est inuentus dolus ī ore eius. Noui qđ sis lenis. natura
mitis. ⁊ humilis corde. blandus aspectu. suauis spiritu: ⁊ quideꝫ unctus
oleo leticie preconsortibus tuis. Unde nūc ergo ad instar esau pilosus
⁊ hispidus? Cuius nam rugosa ⁊ terra ymago hec: ⁊ unde hij pili? Mei
sunt: nam pilose manus similitudinē exprimūt peccatoris. Meos agno
sco hos pilos: ⁊ in pelle mea uideo deum saluatorē meuꝫ. Non tn̄ rebec
ca sit illum induit. sꝫ Maria: tanto digniorem qui benedictionē accipet
quāto sanctior que peperit. Et bene in meo habitu: qꝛ mihi benedictio
uendicatur: ⁊ mihi postulatur hereditas. Siquidē audierat. postula a me
⁊ dabo tibi gentes hereditatem tuā: ⁊ possessionem tuam terminos ter
re. Tuā inquit hereditatē: tuamqꝫ possessionē dabo tibi. Quomō dabis
ei: si sua ē? ⁊ quomodo suā mones ut postulet? Aut quomō sua si necesse
habet ut postulet? Mihi ꝓinde postulat. qui meā ad hoc induit formaꝫ:
ut suscipiat causā. Quippe disciplina pacis nostre super eū dicēte ꝓphe
ta: ⁊ dn̄s posuit in eo iniquitatē omniū nostrū. Unde debuit fratribꝰ per
oia similari sicut ait apl's: ut misericors fieret. Propterea uox quidē uox
iacob: manus aūt manus sunt esau. Suū ē quod auditur ex eo: qđ in eo
uidetur nr̄m. Qđ loquitur spiritus ⁊ uita: qđ apparet. mortale ⁊ mors.
Aliud cernitur: ⁊ aliud credit. Nigrū sensus renuntiat: fides candidum
⁊ formosum ꝓbat. Niger ē. sꝫ oculis insipientium: nā fidelium mentibꝰ
formosus ualde. Niger ē: sed formosus. Niger reputatione ne herodis:
formosus confessione latronis. centurionis fide. Quā formosum aduerte
rat? qui exclamauit. Uere homo hic filius dei erat. Sꝫ in quo aduertit.
aduertamus. Si eni attenderet qđ apparebat: quomō formosus. quomō
filius dei? Quid nisi deforme ⁊ nigrū oculis spectantiū occurrebat: cum
expansis in cruce manibus medius duorū nequaꝫ risum malignantibus
daret fletū fidelibus. Et solus erat risui: qui solus poterat ēe terrori. solꝰ
honori debuerat. Unde igitur aduertit pulchritudinem crucifixi. ⁊ qđ
is sit filius dei qui cum iniquis reputatus est. Respondere ad id aliquid
nostrum. nec fas nec opus est. Nec enim euangeliste hoc diligentia pre
teriuit. Sic enim habes. Uidens aūt centurio qui ex aduerso stabat. qꝛ
sic clamans expirasse: ait. Uere hic homo filius dei erat. Ergo ad uocē
credidit: ex uoce agnouit filium dei. ⁊ nō ex facie. Erat enim fortassis ex
ouibꝰ eius: de quibus ait. Oues mee uocē meaꝫ audiēt: ⁊ cognoscūt me
mee. Auditus īuenit: qđ ñ uisus. Oculuꝫ species fefellit: auri ueritas se
infudit. Oculus ꝓnūtiabat infirmū. ocl's fedū. oculus miseꝝ. ocl's morte
turpissima condempnatum: auri dei filius. auri formosus innotuit. sed

non iudeorum:quia erant incircumcisi auribus. Merito petrus abscidit auriculam serui.ut viã faceret veritati.⁊ veritas liberaret eum.id est libe rum faceret. Erat ille centurio incircumcisus.sed nõ aure:qui ad unam expirantis uocem sub tot infirimitatis indicijs.dñm maiestatis agnouit. Ideoqz nõ desperit qđ uidit:quia credidit qđ nõ uidit: Nõ autẽ credi dit ex eo quod uidit.sz ex eo ꝓculdubio qđ audiuit:quia fides ex auditu: Dignum quidẽ fuerat ꝑ superiores oculorum fenestras ueritatem ĩtrare ad animam:sed hoc nobis o aĩa seruatur in posterum:cum uidebimus facie ad faciem. Nunc autẽ unde irrepsit morbus.inde remediũ ĩtret:et per eadem sequatur uestigia uita mortẽ.tenebras lux.uenenuz serpẽtis antidotum ueritas.⁊ sanet oculum qui turbatus est:ut serenus uideat quem turbatus nõ potest. Auris prima mortis ianua:prima aperiat̃ ⁊ ui te. Auditus qui tulit reparet uisuz qm̃ nisi crediderimus.nõ ĩtelligem⁹: Ergo auditus ad meritũ.uisus ad premiũ. Unde ꝓpheta. Auditui meo inquit dabis gaudium ⁊ leticiã.qđ fidelis retributio auditionis.beata ui sio sit:⁊ beate meritum uisionis.fidelis auditio ẽ. Beati aũt mundo cor de:quoniam ipsi deũ uidebũt. Porro fide oportet mundari oculum qui uideat deum:quemadmodũ habes.fide mundans corda eoruz. Interiz ergo dum necdũ ꝑatus est uisus.auditus excitetur.auditus exercitetur: auditus excipiat ueritatez.felix cui ueritas attestatur dicens. In auditu auris obediuit mihi. Dignus qui uideaz:si prius quã uideam obedisse inueniar. Securus uidebo:ad quem mee obedientie mun⁹ precesserit. Quaz beatus qui ait. Dominus deus apuit mihi aurem.⁊ ego non con tradico : retrorsum nõ abij. Ubi ⁊ uoluntarie habes obedientie formaz: ⁊ longanimitas exemplum. Qui enim nõ contradicit spontaneus est:et qui retro nõ abijt ꝑseuerat. Utrumqz necessarium:qm̃ hylarem datorez diligit deus. Et qui ꝑseuerauerit usqz in finem:hic saluus erit. Utinam ⁊ mihi apiat aurẽ dñs.intret ad cor meum sermo ueritatis.mundet oc'lz ⁊ lete preparet uisioni:ut dicã deo etiam ipe. Preꝑationez cordis mei audiuit auris tua:ut audiam a deo etiam ipe.cũ ceteris obedientib⁹. Et uos mundi estis.ꝓpter sermonem quem locutus sum uobis. Nec oẽs mundant̃ qui audiunt:sz qui obediunt. Beati qui audiũt ⁊ custodiunt il lud. Talem requirit auditum:qui mandat dicens. Audi isrl'. Talẽ offert qui ait. Loquere dñe:quia audit seruus tuus. Talem spondet qui dicit. Audiam quid loquatur in me dñs deus. Et ut scias etiã spiritũ sanctum hunc in aĩe spiritali ꝓfectu ordinem obseruare:ut uidelicet prius formet auditum:quã letificet uisũ. Audi inquit filia ⁊ uide. Quid intendis oc'lz: Aurem para. Uidere desideras christum.oportet te prius audire euz: audire de eo.ut dicas cum uideris. Sicut audiuim⁹ sic uidimus. Immẽ sa claritas uisus angustus:⁊ non potes ad eam. Potes auditu:sed nõ aspectu. Clamantem deniqz deum adam ubi es.non uidebam iam peccator audiebã tamen. Sed auditus aspectũ restituet:si pius.si uigil:

si fidelis pcesserit: fides purgabit quē turbauit ipietas. ⁊ quē iobediētia clausit. apiet obediētia. Deniqȝ a mādatis tuis iquit itellexi. qđ itellectū reddat. obseruatio mādatoꝝ: quē tulit trāsgressio. Aduerte adhuc i sēo ysaac quomō pre ceteris sensibus audit⁹ i iā sane niguerit. Caligāt ocu li patriarche. palatū seducitur. fallitur manus: nō fallitur auris. Quid mi rum si auris pcipit ueritatem: cuȝ fides ex auditu. auditus ꝑ uerbuȝ dei: uerbum dei ueritas sit? Uox inquit uox iacob ē. Nihil uerius. Manus sūt manus sunt esau. Nihil falsius. falleris: man⁹ similitudo decepit te. Nec in gustu ueritas: ⁊ si suauitas ē. Nam quomō habet ueritatē. qui se putat edere uenationem: cum domesticis uescat edoꝝ carnib⁹? Multo minus ocl's qui nil uidet. Non est ueritas in oculo: nō est sapientia. Ue qui sapientes ait estis in oculis uestris. Non bona sapientia. cui maledi citur. Mundi ē: ac per hoc stulticia apud deū. Bona ⁊ uera sapiētia tra hitur đ occultis: ut sapit beatus iob. Quid foris eam queris in corporis sensu? Sapor in palato. in corde sapiētia ē. Ne queras sapiam in oculo carnis: qꝛ caro ⁊ sanguis non reuelat eā. sed spiritus. Non i gustu oris: nec enim inuenit in terra suauitez uiuentiū. Non i tactu manus: cuȝ san ctus dicat. Si osculatus sum manū meā ore meo: qđ est iniquitas maxia ⁊ negatio in deū. Quod tunc fieri arbitror: cū donum dei qđ est sapiētia non deo sed meritis ascribitur actionum. Sapiens fuit ysaac: sed tamen errauit in sensibus. Solus habet auditus uerum: qui percipit uerbum. Merito carnem rediuiuam uerbi tangere prohibetur mulier carnali ter sapiens: plus quippe tribuens oculo quam oraculo: id est carnis sen sui quam uerbo dei. Quem enim mortuum uidit. resurrecturum non cre didit: cum tamen hoc promiserit ipse. Deniqȝ non quieuit oculus usqȝ dum satiatus est uisus: quoniam non erat consolatio fidei. nec dei rata promissio. Nonne celum et terra quicquid omnino carnis oculus attin gere potest ante habent transire et perire. quam iota unum aut unus apex ex omnibus que loquutus est? Et tamen cessauit a fletu in uisu oculi. que noluit consolari in uerbo domini: pluris habens experimen tum quam fidem. At experimentum fallax. Mittitur ergo ad certiorem fidei cognitionem: que utiqȝ apprehendit quod sensus nescit. experimē tum non inuenit. Noli me tangere inquit. Hoc est dissuesce huic sedu cibili sensui: innitere uerbo. fidei assuesce. fides nescia falli. fides inuisi bilia comprehendens: sensus penuriam nō sentit. Deniqȝ trāsgreditur fines etiam rationis humane: nature uisum. experiētie terminos. Quid interrogas oculū. ad quod nō sufficit? ⁊ manus quid explorare conatur: qđ supra ipsam est? Minus ē quicquid ille ul' illa ōnuntiet. Sane fides pronuntiet de me: que maiestati nil minuat. Disce id habere certius. id tutius sequi. qđ illa suaserit. Noli me tāgere. nundum enim ascendi ad patrem. Quasi uero cum iā ascenderit. tūc tangi uelit ab ea aut possit. Et utique poterit. sed affectu ñ manu. uoto non osculo: fide ñ sensibus.

Quid tu me ait modo tangere queris: que sensu corporis gloriã estimas
resurrectionis? Nescis quod tempore adhuc mee mortalitatis. transfi
gurati ad horã morituri gloriam corporis. oculi discipulorũ sustinere ne
quiuerint? Adhuc quidem tuis sẽsibus gero morem formam ingerendo
seruilem: quam de consuetudine recognoscas. Ceterũ mirabilis facta est
gloria mea ex te: cõfortata ẽ ⁊ non poteris ad eam. Differ ergo iudiciuꝫ
suspende sententiam. ⁊ tante rei diffinitionem ne credas sensui. fidei re
seruato. Illa dignius illa diffiniet certius que plenius cõprehẽdet. De
niqꝫ cõprehendit suo illo mistico ac profundo sinu: que sit longitudo lati
tudo. sublimitas ⁊ profundum. Quod oculus nõ uidit. nec auris audiuit:
nec in cor hominis ascendit: illa in se quasi quodam iuolucro clausũ por
tat. seruatqꝫ signatũ. Illa igitur digne me tanget. que patri consedentẽ
suspiciet non iam ĩ humili habitu sed ĩ celesti: carne ipsa sed altera spe
cie. Quid deformẽ uis tangere? Expecta ut formosum tangas. Nam qui
deformis modo: tunc formosus. Deformis tactui. deformis aspectui. ẟfor
mis deniqꝫ deformi tibi: que sensibus plus inheres fidei minus. Esto fõ
mosa ⁊ tange me. Esto fidelis. ⁊ formosa es. Formosa formosũ ⁊ digniꝰ
tanges ⁊ felicius. Tanges manu fidei. desiderij digito: deuotiõis ample
xu. Tanges oculo mentis. At nũquid adhuc nigrũ? Absit. Dilectus tu
us candidus ⁊ rubicũdus. Formosus plane: quẽ circũdant flores rosarũ
⁊ lilia conuallium: hoc est matrum uirginumque chori. Et qui medius re
sideo utrique non dissideo choro: uirgo ⁊ martir. Quomodo denique
candidis non congruo uirginum choris: uirgo uirginis filius. uirginis
sponsus? Quomodo non roseis matrum: causa uirtus fructus ⁊ forma
martyrij? Talem talis taliterque tangit: ⁊ dic. Dilectus meus, candidus
⁊ rubicundus: electus ex milibus. Milia milium cum dilecto. ⁊ decies
centena milia circa dilectum: ⁊ nemo ad dilectum. Num tibi uerendum
erit. ne forte in quempiam de multitudine errore incidas: querẽdo queꝫ
diligis? Non prorsus ambiges quemnam eligas: facile occurret electus
e milibus. cunctis insignior. Dices. Iste formosus in stola sua: gradiens
in multitudine fortitudinis sue. Non ergo in pelle nigra. que sane hacte
nus ingerenda fuit oculis persequentium. ut contemnerent occidẽdũ:
aut etiam amicorum. ut recognoscerent rediuiuum. Non inquam iam in
pelle occurret nigra. sed in ueste alba. speciosus forma non modo pre fi
lijs hominum: sed etiam pre uultibus angelorum. Quid me uis tange
re in humili habitu. seruili forma: specie contemptibili? Tange celesti
decorum specie. gloria ⁊ honore coronatum. diuina quidem maiestate
tremendum: sed ingenita serenitate gratum ac placidum. Inter hec ad
uertenda prudentia sponse. ⁊ profunditas sermonum eius. que sub figu
ra pellium salomonis scilicet in carne rimata ẽ deũ. ĩ morte uitã summã
glorie ⁊ honoris ĩter obprobria. ⁊ sub nigro deniqꝫ hitu crucifixi cãdorẽ
ĩnocentie splẽdorẽque uirtutum. sicut ille utique pelles cũ essent nigre

atq; ꝺ̄ſpecte.ꝓ̄cioſa ⁊ ꝓ̄cādida ꝑdiuitiſ regis i ſe ornamēta ſeruabāt.Me
rito nigredinē n̄ ꝯtēpnit i pellibꝰ:ꝺ̄ corē qui ſub pellibꝰ ē aduertēs. Et iō
quidam illam cōtēpſerūt:qꝛ hunc minime cognouerunt. Si eni; cogno
uiſſēt: nunquam dominū glorie crucifixiſſent. Non cognouit herodes.
⁊ idcirco deſperit. Non cognouit ſynagoga.que nigredinem illi paſſio
nis ⁊ infirmitatis iꝓoperans.alios ait ſaluos fecit. ſeipſum non poteſt
ſaluū facere.Xp̄s iſrael deſcendat nunc de cruce:⁊ credimus ei.Sed co
gnouit latro ꝺ̄ cruce.l; i cruce:qui ⁊ inocētie puritatē ꝯfeſſus ē.hic aūt i
quiens quid male fecit:⁊ gloriam regie maieſtatis ſimul ē protectatꝰ.me
mento mei dicens cum ueneris in regnum tuum. Cognouit centurio:
qui filium dei clamat.Cognouit eccleſia.que ⁊ emulatur nigredinē: ut
decorem participet. Non confunditur nigra uideri . nigra dici : ut dile
cto dicat.Obprobria exprobrantiu; tibi ceciderunt ſuper me. At ſane
nigra inſtar pellium ſalomonis:foris ſcil' ⁊ non intus. Neque enim itus
nigredinem ſalomon meus habet.Denique non ait nigra ſum ſicut ſa
lomon.ſed ſicut pelles ſalomonis:quod in ſuperficie tantum ſit ueri ni
gredo pacifici. Peccati nigredo intus eſt.⁊ prius interiora culpa cōma
culat.quam ad oculos prodeat.Deniq; de corde exeunt cogitatiōes ma
le.furta.homicidia adulteria.blaſphemie. Et hec ſūt que coinquināt ho
minem:ſed abſit ut ſalomonem.Minime prorſus apud uerum pacifi
cū:iſtiuſmōi īquinamenta reperias.Oportet nāq; eē ſine peccato eum
qui tollit peccata mundi.quo ad reconciliandos peccatores īuentus ido
neus:iure ſibi nomen uendicet ſalomonis.Sed eſt nigredo affligentis
penitentie:cū aſſumitur lamentatio pro delictis. Hanc fortaſſis non ab
horreat in me ſalomon.ſi ſponte induā mihi pro peccatis meis:quia cor
cōtritum ⁊ humiliatum deus non deſpiciet.Eſt ⁊ afficientis compaſſio
nis.ſi afflicto condoleas:⁊ fraternū te decoloret icōmodū.Nec hanc pro
fecto reiciendā putat nr̄ pacificus:quippe quam ⁊ ſibi ipſe pro nobis di
gnanter induit. qui peccata noſtra tulit in corpore ſuo ſuper lignu;. Eſt
⁊ perſequutionis.que ēt pro ſummo ornamento habetur:ſiquidem ſuſpi
tio pro iuſtitia ⁊ ueritate.Unde eſt illud. Ibant gaudentes diſcipuli a
conſpectu concilij:quoniam digni habiti ſunt pro nomine iheſu cōtume
liam pati.Denique beati qui perſequutionem patiuntur propter iuſtiti
am.Hanc potiſſimū gloriari eccleſiam arbitror. hāc libentius immitari
de pellibus ſponſi.Denique ⁊ habet in promiſſione:ſi me perſecuti ſūt
⁊ uos perſequentur.Unde ⁊ addit ſponſa. Nolite me conſiderare qꝺ̄
fuſca ſim:quia decolorauit me ſol . Hoc eſt nolite me uocare quaſi de
formē:qꝛ cernitis ꝑ igruēte ꝑſecutiōe minꝰ florētē:minus ſecundū glori
am ſeculi coloratā. Quid exprobratis nigredinē quā feruor ꝑſequutiōis
n̄ cōuerſatiōis pudor inuexit: Uel ſolē dicit zelū iuſtitie.quo accēdit ⁊ at
tingit aduerſus malignātes:dicens deo.Zelus domus tue comedit me.
Et illud.Tabeſcere me fecit zelus meꝰ:quonia; obliti ſūt uerba tua ini

mici mei. Illud quoqȝ. Defectio tenuit me pro peccatoribus: delinquēti
bus legē tuam. Item. Nonne qui oderunt te domine oderā: ⁊ super ini
micos tuos tabescebā? Etiā illud sapientis caute obseruat. Filie ait tibi
sunt. noli ostēdere letū uultū ad ipsas: ut scit remissis ⁊ mollibus ⁊ fugitā
tibus disciplinā nō candorē serenitatis exhibeas. Uel decolorari a sole
est ignoscere caritate fraterna: flere cū flentibus. cum infirmitatibus in
firmari: uri ad scandala singulorū. Uel sic. Sol iustitie decolorauit me
xp̄s: cuius amore langueo. Langor iste coloris quedā exterminatio est: ⁊
defectus in desiderio anime. Unde ⁊ dicit. Memor fui dei ⁊ delectatus
sum: ⁊ exercitatus sum: ⁊ defecit spiritus meus. Ergo instar urentis solis.
desiderij ardor. peregrinantē in corpore decolorat: dum uultui glorie in
hiantem. impatientē facit repulsa. ⁊ excruciat amantē dilatio. Quis no
strum ita sancto amore ardet. ut desiderio uidendi xp̄m. omnē colorē pre
sentis glorie leticieqȝ fastidiat ⁊ deponat. illa ei ꝓphetica uoce ꝯtestans:
⁊ diē hominis non desideraui tu scis? Item cū sancto dauid. Renuit cō
solari anima mea: id est presentiū bonorū inani leticia despicit colorari.
Uel certe decolorauit me sol sui nimirū cōparatione splendoris. duȝ appro
pians illi. ex eo me obscurā deprehēdo. nigrā inuenio. fedā despicio. Ce
terū alias quidē formosa sum. Quid fuscam dicitis: solius solis pulchritu
dini succumbentē? At sensui priori uident̄ magis assentire ea q̄ sequun
tur. Adiciens siquidē filij matris mee pugnauerunt cōtra me: ꝑsequuti
onem passam se esse aperte significat. Sed hinc aliud sermonis princi
pium ordietur. quoniā sufficere possunt hac uice que accepimus de glo
ria sponsi ecclesie dono ipsius qui est deus benedictus in secula.

Sermo. xxix. De querimonia ecclesie contra suos impugnatores uel ꝯ
tra illos qui impugnant unitatem fraternam.

Ilij matris mee pugnauerunt contra me. Annas ⁊ caiphas. ⁊
f iudas scarioth filij sinagoge fuerunt: ⁊ hij contra ecclesiaȝ eque
sinagoge filiam in ipso exortu ipsius acerbissime pugnauerūt:
suspendentes in ligno collectorem ipsius ihesum. Iam tunc siquidem
deus impleuit per eos quod olim presignauerat. per prophetam dicēs.
percutiam pastorem. ⁊ dispargentur oues. ⁊ fortassis illius uox illa est i
cantico ezechie. Precisa est uelut a texente uita mea. dum adhuc or
direr succidit me. De hijs g° atqȝ alijs qui d̄ illa gēte xp̄ano nomini ꝯ
dixisse sciunt̄. puta dictū a spōsa: filij matris mee pugnauerunt contra
me. et pulchre filios matris sue. non autem ⁊ patris sui illos uocat qui
non habebant patrem deum. sed ex patre diabolo erant. homicide uti
que sicut ⁊ ille homicida erat ab initio. Propterea nō dicit fratres mei
aut filij patris mei: sed filij inquit matris mee: pugnauerunt contra me.
Alioquin si non ita distingueret. uideretur etiam apostolus paulus com
prehensus in hijs de quibus conqueritur. quod ⁊ ipse aliquando perse
quutus sit ecclesiam dei. Sed misericordiam consequutus est: q̄ꝛ igno

rans hoc fecit manens in incredulitate. ⁊ probauit deum se habere patrem: fratrem ecclesie tam ex patre quam ex matre esse. Sed attende quomodo nominatim filios matris sue ⁊ solos incusat. quasi soli in culpa sint. Quanta ⁊ ab extremis passa est: iuxta illud apud ꝓphetam. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea: ⁊ supra dorsum meum fabricauerunt peccatores. Quid igitur singulariter filios matris tue causaris: que te minime ignoras ⁊ ex alijs atq; alijs nationibus sepissime impugnatam? Ad mensam diuitis uocatus diligenter ait cōsidera que tibi apponuntur. fratres ad mensam salomonis sedem⁹. Quis ditior salomone? Non de terrenis dico diuitijs: quāquā ⁊ ipsis salomon abundaret. Sed intuemini presentem mensam: quomodo superius refecta ē delicijs. Spiritualia sunt ⁊ diuina: que nobis in ea apponuntur. Diligēter ergo inquit cōsidera que tibi apponunt̄: sciens qm̄ talia te oportet ꝑparare. Ego utiq; qđ in me est diligenter attendo: id mihi apponi i hijs v̄bis sponse. ⁊ ad eam prorsus doctrinam cautelamq; respicere. qđ ita ex nomine ac sola exprimitur persequutio a domesticis. ⁊ tacent̄ tot ⁊ tam grauia. que ubiq; terrarū nihilominus ex omni natione que sub celo ē. ab infidelibus ab hereticis. ⁊ scismaticis. pertulisse cognoscit̄. Noui spōse prudentiam. nec putauerim casu hec illam. aut quasi immemorē preterisse. Sed profecto id expressius plangit qđ ⁊ sentit differenti⁹: quod q; uigilantius nobis cauendū existimat. Quidnaz hoc? Malum utiq; intestinum atq; domesticū. Hoc tibi manifeste in euangelio ore ipsius saluatoris exprimit̄ cum dicit. ⁊ inimici hominis domestici eius. Hoc ⁊ in propheta. homo īquit pacis mee qui edebat panes meos. magnificauit super me supplantationem. Item. qm̄ si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissē utiq;. ⁊ si is qui oderat me sup̱ me magna loquut⁹ fuisset: abscondissez me forsitan ab eo. Tu v̄o hō unanimis. dux me⁹ ⁊ not⁹ meus. qui simul mecum dulces capiebas cibos. hoc est. Quod a te pati or conuiua ⁊ contubernali meo: id molestius sentio: fero egrius. Scitis hec querimonia cuius: ⁊ de quo sit? Agnoscite ergo ⁊ sponsam. eodem de filijs matris sue conquerentem affectu: q2 i eodē spiritu. cum ait. Filij matris mee pugnauerūt cōtra me. Unde ⁊ alibi loquitur. Amici mei ⁊ proximi mei: aduersū me appropinquauerūt ⁊ steterūt. Longe queso a nobis facite semper hoc tam abbominabile ⁊ detestabile malū. uos qui experti estis ⁊ cotidie experimini. quam bonum sit: ⁊ quam iocundum habitare fratres in unum. si tamen in unum ⁊ non in scandalū. Alioquī nec iocūdū plāe nec bonū: s; pessimū ac molestissimū. Ue autē homini illi: per quē unitatis uinculū iocūdū turbat̄. Iudiciū ꝑfecto portabit: quicūq; ē ille. Ante mihi cōtigat mori. quā audire i uobis quēpiā iuste clamitātē: filij mr̄is mee pugnauerūt ꝯtra me. Nōne ꝑsētis ꝯgregatōis tanquā unius matris filij ꝯōes ꝗuos estis: singuli alterutruz fratres? Quid ergo a foris uos ꝯturbare aut ꝯtristaz possit si intus bn̄ estis ⁊ fraterna pa

ce gaudetis? Denique quis nobis nocere poterit: si boni ĩquit emulato
res fueritis? Quamobrez emulamini carismata meliora: ut bonos nos ꝓ
betis emulatores. Carisma ꝑoptimũ: caritas ẽ. Plane icomparabile. qđ
noue sponse celestis sponsus totiens inculcare curabat. nunc quidem di
cens. in hoc omnes cognoscent qꝛ mei estis discipuli. si dilectionẽ habu
eritis ad inuicẽ. nunc uero mandatum nouum do uobis ut diligatis ĩui
cem. ⁊ hoc ẽ preceptũ meũ ut diligatis inuicem. itẽque orans unũ eos
fore. sicut ipe ⁊ pater unũ sunt. Et inde si nõ ipse paulus qui te ad caris
mata meliora inuitat. inter cetera caritatem in summo ponit: siue cũ fide
⁊ spe dicit eam esse maiorem. ⁊ supereminentem sciẽtie: siue cum enu
meratis pluribus aut mirabilibus superne gratie donis. tandem ad suꝑ
excellentiorem uiam nos mittit. haud aliam profecto illam quã caritatẽ
diffiniens. Denique quidnam huic comparandũ putamus. que ipsi pre
fertur martyrio: ac fidei transferenti montes? Hoc igitur est quod dico.
pax uobis a uobis sit. ⁊ omne qđ extrinsecus minari uidetur: non terret
quia non nocet. Nam econtrario quicquid foris blãdiri appareat. nulla
est ꝓfecto consolatio: si intus quod absit seminariũ discordie germinarit.
Proinde dilectissimi pacem habete ad nos. ⁊ nolite ledere inuicem.
non facto. non uerbo. non signo qualicumque: ne quis forte exacerbatꝰ.
⁊ preoccupatus a pusillanimitate spiritus ⁊ tempestate. deum interpella
re cogat. aduersus eos qui se leserunt aut cõtristauerint. ⁊ prorumpere
in uerbum graue contingat: filij matris mee pugnauerunt contra me.
Sic enim peccantes in fratrem: in christũ peccatis qui ait. Qđ uni ex
minimis meis fecistis: mihi fecistis. Nec cauendũ a grauioribus tantũ
offensis: uerbi gratia, ab aperto ꝓuitio. seu maledicto: a clandestino quo
qꝫ ⁊ uenenato susurrio. Non inquã sufficit os custodire ab hijs ⁊ silibꝰ:
cauenda sunt ⁊ leuia. si tamen leue debeat dici. quodcumqꝫ in fratrem
ꝑsumpseris uoluntate ledendi: cum hoc solo si irasceris illi. diuini reus
iudicij tenearis. Merito quidem: Naz qđ tu leue putas. ⁊ ob hoc leuiꝰ
precipitas. plerumqꝫ alius aliter accipit. tanquam homo uidens in facie
⁊ secũdũ faciẽ iudicãs. paratus festucã trabẽ suspicari: ⁊ scintillã putare
fornacẽ. Non eni oĩuz est caritas illa q̃ oĩa credit. Proni sũt autẽ sensus
hoĩs. ⁊ cogitatiões ad malũ potiꝰ suspicandũ. quã ad bonũ credẽduz:
presertĩ ubi disciplina silẽtij. nec te qui ĩ cã es. excusare ꝑmittit: nec illũ
uulnꝰ suspiciõis apire qđ patiť ut cureť. Ita uriť ille. ⁊ moriť clauso ⁊ le
tali uulnere. ĩtra semetipsũ gemẽs. dũ totus in ira ⁊ disceptatione posi
tus nil aliđ silẽs ṽsare ĩ mẽte possit: nisi iniuriã quã accepit. Nõ põt ora
re. nõ põt legere: nõ scm aut spiritale aliq̃d meditari. ⁊ ita ĩtercepto spu
uitali dũ suis õstiata alimẽtis uadit ad mortẽ aĩa ꝓ q̃ xp̃s mõtuꝰ ẽ: quid tu
interim queso animi habes? Quid oratio tua aut opus quodcũque inte
rim feceris sapit tibi. contra quem nimirum christus anxie clamat de
pectore fratris tui quem contristati. filius inquiens matris mee pug

nat cõtra me. ⁊ qui simul mecũ dulces capiebat cibos: repleuit me ama
ritudine? Quod si dexeris illum non tam grauiter pro tam leui causa
debuisse turbari: respondeo. quanto leuior ẽ. tanto a te leuius potuit nõ
committi. Quanquã nescio quomodo leue dicas ut iam dixi. quicquid
amplius ẽ quam irasci: cum uł hoc ipsũ obnoxium eẽ iudico. ex ore ipsi
us acceperis iudiciũ. Quid enim? Tunc leue dixeris ĩ quo offendit xp̃s:
unde ad dei iudicium ꝑtrahi habes: cũ horrendũ sit incidere in ma
nus dei uiuẽtis? Tu ergo accepta forte iniuria qđ interdum non accide
re in his conuentibus difficile ẽ. non cõtinuo more secularis obliqua re
ferre fratrem responsione festines. sꝫ neqꝫ sub specie quasi corripiendi
uerbo acuto ⁊ urenti transfigere audeas ullatenus aĩam pro qua christꝰ
affigi cruci dignatus ẽ. non grunnire quasi increpando. non labijs inusi
tare quasi immurmurãdo. non narem ꝯtrahere aut cachĩnare quasi sub
sannando. non frontem rugare quasi inuehendo aut cõminando. Sane
cõmotio tua ibi moriatur ubi orit̃: nec ꝑmittatur exire que mortẽ portat
ne ꝑimat. ut dicere possis ⁊ tu cũ ꝓpheta: turbatus sum ⁊ nõ sũ loquutꝰ
Quosdã altiꝰ intellexi sentire istud quasi de diabolo ⁊ angelis eiꝰ dictũ:
qui cum fuerint ⁊ ipsi filij ierusalez illius que sursum est mater nostra
ex quo lapsi sumus: nõ cessant sororem suã ecclesiam impugnare. Sed
neqꝫ contendo si quis usurpet hoc etiã in bonã significationẽ: secũdum
qđ spirituales qui sũt ĩ eccl'ia aduersus carnales fr̃es suos dimicãt ĩ gla
dio spiritꝰ qđ ẽ ṽbũ dĩ. uulnerãtes eos ad salutẽ: atqꝫ ad spualia istiusmõi
ĩpugnatiõibꝰ ꝓuehẽtes. Utinã corripiat me iustꝰ ĩ misericordia ⁊ ĩcrepet
me. ꝑcutiẽs ⁊ sanãs occidẽs ⁊ uiuificãs. qͦ audeã ⁊ ego dicerẽ. uiuo ego iã
ñ ego: uiuit uero ĩ me xp̃s. Esto ĩquit ꝯsẽtiẽs aduersario tuo dũ es cũ eo ĩ
uia ne tradat te iudici. ⁊ iudex tortori. Bonus aduersarius cui si ꝯsẽtiẽs
ero. non erit unde aut iudex me calumnietur aut tortor. Ego profecto si
quos uestrum aliquando pro huiusmodi contristaui: non me piget. Con
tristati enim sunt ad salutem. Et quidem nescio me id unquam fecisse
absque mea quoque magna tristitia: secundum illud. mulier cum parit
tristitiam habet. Sed absit ut iam meminerim pressure. tenens fructum
doloris mei. dum perinde uideam christum formatum in sobole. Ne
scio autem quomodo etiam tenerius mihi astricti sunt. qui post increpa
toria ⁊ per increpatoria tandem conualuerunt de infirmitate: quam qui
fortes ab initio permanserunt: non indigentes istiusmodi medicamẽto.
Ergo in hunc sensum poterit ecclesia seu anima diligens deum dicere
quod decolorauit eam sol mittendo scił ⁊ armando de filijs matris eius
qui eam salubriter expugnarẽt. ⁊ captiuã ducerẽt ad fidẽ amorẽqꝫ ipsiꝰ.
mł̃tis utiqꝫ ꝯfixã sagittis: illis đ quibꝰ scriptũ ẽ. Sagitte potẽtes acute.
Et itẽ. Sagitte tue infixe sũt mihi. Ideoqꝫ sequitur ⁊ ait: qm̃ nõ ẽ sani
uitas ĩ carne mea. ut secũdũ aĩam sanior perĩde fortiorque factus dicat.
Sp̃s quidẽ prõptus est: caro aũt infirma. At cũ apostolo: quando ĩfirmõ

tunc fortior suꝫ ⁊ potens. Uides quia carnis infirmitas robur spiritui an
geat. ⁊ subministret uires. Ita e cõtrario noueris carnis fortitudinem: ꝺ̓
bilitatem sp iritus operari. Et quid mirum si hoste debilitato: tu fortior
efficeris? Nisi forte illam tibi insanissime ducas amicam: que nõ cessat
concupiscere aduersus spiritum. Uide ergo si non prudẽter sagittati ⁊ i
pugnati salubriter postulat sanctus: cũ dicit in oratione. Confige timore
tuo carnes meas. Optima timor iste sagitta. qui configit ⁊ interficit car
nis desideria. ut spiritus saluus sit. Sed ⁊ qui castigat corpus suum ⁊ in
seruitutẽ redigit. non ne is tibi uidetur etiam manum contra se pugnã
tis ipse iuuare? Est ⁊ sagitta sermo dei uiuus ⁊ efficax: ⁊ penetrabilior
oĩ gladio ancipiti. De quo saluator. ñ ueni inquit pacẽ mittere sꝫ gladiũ.
Et etiam sagitta electa amor christi. que marie animaꝫ non mõ confixit
sed etiã ꝑtransiuit: ut nullam in pectore uirginali particulã uacuam amo
re relinqueret: sed toto corde. tota anima. tota uirtute diligeret: ⁊ esset
gratia plena. Aut certe ꝑtransiuit eam ut ueniret usqꝫ ad nos. ⁊ ꝺ̓ pleni
tudine illa omnes nos accipemus. ⁊ fieret mater caritatis. cuius pater ẽ
caritas deus. parturiẽs. ⁊ i sole ponẽs tabernaculũ eiꝰ: ut scriptura iploret
que dicit. Dedi te in lucẽ gentiuꝫ ut sis salꝰ mea usqꝫ ad extremũ terre.
Hoc enim impletuꝫ est per mariã que in carne uisibilem edidit: nec de
carne nec cum carne suscepit. Et illa quidem in tota se grande uulnus
accepit amoris ⁊ suaue: ego uero me felicem putauerim. si summo salti
quasi cuspide huius gladij pungi interdum me sensero. ut uel modico
accepto amoris uulnere: dicat etiaꝫ anima mea. Uulnerata caritate ego
sum. Quis mihi tribuat in hunc modũ non modo uulnerari. sed ⁊ expu
gnari omnino usqꝫ ad exterminationem coloris. ⁊ caloris illius qui mili
tat aduersus animam? Si exprobrauerint filie huius seculi illi anime
que huiusmodi est. dicentes pallidam ⁊ sine colore esse. nonne tibi con
grue posse respondere uidebitur. nolite considerare qꝺ̓ fusca sim: qꝛ de
colorauit me sol? Et si se ad hoc meminerint peruenisse. adhortationibꝰ
seu increpationibus aliquorum seruorum dei emulantium eam dei emu
latione: nonne consequenter ueraciterque inferre poterit. qꝛ filij matris
mee pugnauerũt ꝯtra me. Erit igiẗ sẽsus iuxta qꝺ̓ dictũ ẽ. ut ecclesia seu
studiosa q̃uis aĩa id loquaẗ ñ q̃si gemẽs aut ꝯq̃rens: sꝫ q̃si gaudẽs ⁊ grãs
agens. ĩsup ⁊ gl̃ans. qꝺ̓ pro noĩe ⁊ amore xp̃i digna sit fusca seu decolor
esse ⁊ dici atqꝫ hoc ipꝫ ascribat. nõ sue industrie sꝫ gratie ⁊ misericordie
preuenientis se. ⁊ mittentis ad se. Nam quãdo crederent sine predicã
te. Quomodo aũt predicarent: nisi mitterentur. filios matris sue contra
se pugnasse memorat: nõ ut irata sꝫ ut nõ ingrata. Uñ ⁊ sequiẗ. Posue
runt me custodem i uineis. Qꝺ̓ uerbũ utiqꝫ si spiritualiter examineẗ: pu
to, nil in se querimonie aut rancoris habere uidebiẗ: sꝫ magis fauorabile
aliquid redolere. Uerũ ad id ꝯtingendũ priꝰ sane quaꝫ manũ apponeꝛ
audeamus. locus eni sanctus ẽ. cõciliãdus ẽ nobis solitis ꝑcibus ⁊ sic cõ

sultãdus ille spiritus qui scrutatur alta dei: aut certe unigenitus qui ē in
sinu patris spõsus ecclie christ⁹ iesus dñs nr̄: qui ē deus bn̄dict⁹ i scl'a.
Sermo.xxx. Qualiter ppl'i fideliũ seu aīe electoꝝ ꝑ uineas significãtur
quaꝝ ecclie custos dr̄. Et de prudẽtia carnis que est mors.

p Osuerunt me custodem in uineis. Qui? Tui ne illi oppugnato
res: quos ꝓxime memorasti? Audite: intelligite: si nõ se ab illis
ipsis fatetur istã ꝓmotam. a quibus ⁊ passam. Nec mirum tñ:
si quidẽ fuerit causa pugnãdi intẽtio corrigendi. Nã quis nesciat mltos
amicabiliter: utiliterqȝ multotiens oppugnatos? Quã multos cotidie ex
perimur pijs oppugnationibus prelatoꝝ ad meliora ꝓficere: ꝓuebi ad
altiora. Ergo illud poti⁹ demonstremus. si possumus quẽadmodũ aduer
sus ecclesiam pugnatuȝ sit. a filijs matris sue ⁊ hostili animo. ⁊ dampno
utili. Id eni iocũdius cũ qui nocere intendũt: ꝓsint ⁊ nolentes. Utrũqȝ
uero sensum tenet supior interpretatio. quãquidem nõ defuerunt ⁊ qui
bene ⁊ qui male emularent eaȝ. diuersa intentione pugnãtes: sȝ utriqȝ
ꝓfuerunt. In tm̄ deniqȝ se ꝓfecisse ex hijs que ab emulis passa ē glat
ut ꝓ una uinea quã sibi abstulisse uisi sunt. super multas se gaudeat cõ
stitutam. Hoc mihi inquit prestitere pugnando contra me ⁊ contra ui
neam meam. qui dicunt exinanite exinanite usqȝ ad fundamentũ in ea:
ut unam plurib⁹ commutarim. Hoc quippe ē quod infert. uineam meã
n̄ custodiui: taquã causã subiũgẽs. uñ hoc illi ꝯtigerit: ut n̄ in una iã sed i
plurib⁹ custos posita sit. Et littera quidẽ sic ē. Sȝ si eã simpl'r sequit: ꝯtẽti
eo solo qd sonat i sup̄ficie illa uidet: putabim⁹ nos legere i scriptura scā
de hijs uineis corp̄eis ⁊ terrenis quas cotidie cernim⁹ rore celi ⁊ d pin
guedine terre accipere unde unum fundunt. in quo est luxuria. ⁊ sic nil
non dico dñi sponse dignum: sed nec cuius ceterũ congruuȝ: qd de tam
sancta ⁊ diuina scriptura attulisse uidebimur. Que enim conuenientia:
sponsis ⁊ custodie uinearuȝ? Sed ⁊ si conuenire putet: unde docebim⁹
fuisse aliquando eccl'aȝ istiusmodi deputatã officio? Nunquid de uineis
cura ē deo? Si aũt spiritali sensu uineas eccl'as. id est fideles interpreta
mur ppl'os iuxta ꝓphete sensũ dicẽtis. uinea dñi sabaoth dom⁹ ysrl' ē. in
cipiet fortassis elucere nobis: quomõ sponse minime indignũ sit fieri cu
stodẽ i uineis. Puto qd ⁊ n̄ parua isup ⁊ in h⁹ apparebit ipo ꝓrogatiua.
si quis diligentius curet aduertere: quãtum ubiqȝ per orbẽ in huiusmõi
uineas dilatauerit termios suos a die illa qua iherosolimis a filijs matris
sue expugnata est et exturbata una cum illa prima sua nouella planta
tione. multitudinem dico credentium. quorum legitur fuisse cor unum.
et anima una. Et ipsa est quam modo fatetur se minime custodisse:
sȝ n̄ ad isipiẽtiã sibi. Nec. n. ita inde euulsa i p̄secutiõe fuit. ut n̄ alibi plã
taret atqȝ locaret alijs agricol': qui reddãt fruct⁹ ei⁹ tp̄orib⁹ suis. Nõ pror
sus. n̄ p̄ijt: sȝ migrauit. Et iã creuit ⁊ dilatata ē: tãq̄ȝ cui bn̄dixit dñs. De
niqȝ leua ocl'os tuos ⁊ uid. si n̄ op̄uit mõtes ũbra ei⁹. ⁊ arbusta ei⁹ cedros

đi.ſi ñ extēdit palmites ſuos uſq₃ ad mare:⁊ uſq₃ ad flumē ꝓpagies eiꝰ.
Nec miꝝ đi.n.edificatio ē:đi agricltura ē. Ipe fecūdat.ipſe ꝓpagat.ip̄e
putat ⁊ purgat eam:ut fructum plus afferat. Quando nāque ſua đſtru
eret cura uel opera:quā plantauit dextera eius? Non plane habenda
neglectui:ī qua apoſtoli palmites.dominus uitis. ⁊ pr̄ eiꝰ agricola ē. In
fide plantata.ī caritate mittit radices.defoſſa ſarculo diſcipline:ſtercora
ta penitentium lacrimis.rigata predicantiū uerbis.⁊ ſic ſane exuberās
uino in quo ē letitia ſed ñ luxuria:uino totius ſuauitatis.nulliꝰ libidinis.
Hoc certe uinū letificat cor hoīs:hoc conſtat ⁊ āgelos bibere.cū letitia.
Denique gaudēt ī cōuerſione ⁊ penitentia peccatoꝝ.ſalutē hoīuz ſitiē
tes.lacrime penitentium uinum eoꝝ:qđ in illis odor uite ſapor gratie
ſit.indulgentie guſtus.reconciliationis iocūditas.ſanitas redeuntis īno
centie:ſerenate ſuauitas conſcientie.Ergo ex illa una uinea quā ſane ꝑ
ſecutionis uiſa eſt deleuiſſe tēpeſtaſ: quādo te ī uniuerſa terra propaga
te refloruerūt?Et in hijs omnibus cuſtos poſita eſt ſponſa: ut non cōtri
ſtetur quod primam uineaz non cuſtodiuit.Conſolare filia ſyon.Si ceci
tas ex parte cotingit in iſrael : quid tu perdis?Mirare miſteriū: ⁊ noli
plangere detrimētū.Dilata ſinū:⁊ collige plenitudinē gentiū.Dic ciui
tatibus iude.Uobis oportet primum loqui uerbum dei:ſed qm̄ reppuli
ſtis illud.⁊ indignos uos iudicaſtis eterne uite:ecce conuertimur ad gē
tes.Moyſi ſane oblatum eſt a deo ſi preuaricatorē populū uellet dimit
tere:⁊ diuine exponere ultioni:ipſum quidem fieri poſſe in gentem ma
gnam:ſed ille renuit.Quare? Ob nimiam profecto dilectionem: qua il
li fortiter deuinctus populo tenebatur.⁊ quoniam nō querebat que ſua
ſunt.ſed dei honorem:⁊ non quod ſibi utile foret.ſed quod multis. Et il
le quidem ſic.Ego autem conſilio ſecretiori puto hoc munus diuinitus
pro ſui magnitudine ſeruatum ſponſe:ut ipſa potius ⁊ non moyſes mit
teretur in gentem magnam.Non enim oportebat amicum ſponſi preri
pere ſponſe benedictionem:⁊ propterea non quidem moyſes ſed noua
ſponſa cui dicitur.ite in mundum uniuerſum.predicate euangelium om
ni creature:ipſa prorſus miſſa eſt in gentem magnam .Num in maiorē
potuit:quam in uniuerſitatem?Et facile uniureſitas ceſſit portanti pacē:
gratiam offerenti.Sed non ſicut gratia : ita ⁊ lex .Quam diſſimili uul
tu ad omnem conſcientiaz ſe offerunt.ſuauitas huius:⁊ illiꝰ auſteritas?
Quis ſane ex equo reſpiciat condēnantem ⁊ ſolantem. repoſcentem ⁊
ignoſcentem: plectētem ⁊ āplectentē? Non pari profecto acceptabitur
uoto umbra ⁊ lux.ira ⁊ pax.iudiciū ⁊ mīa.figura ⁊ ueritas.uirga ⁊ here
ditas:frenū ⁊ oſculum.Graues đnique moyſi manus:teſtibus aaron ⁊
ur.Graue legis iugū.teſtibꝰ ipſiſ apl'is:qui hoc ⁊ ſibi ⁊ patribꝰ ipōtabile
clāitāt.Graue iugū ⁊ uile p̄miū:nā t̄ra ē ī ꝓmiſſiōe. Pro huiuſmōi ñ ē
moyſes miſſus ī gētē magnā.Ueꝝ tu mat̄ eccl'ia ꝓmiſſionē hñs uite q̄
nc̄ ē ⁊ futur̄.facile ī duplici gr̄a obties ab uniuerſis te r̄cipi:⁊ ꝑꝑ iugū ſu

aue. ⁊ propter regnum sublime. Pulsa de ciuitate ab uniuersitate exci
peris. duz sic prouocat quod promittis: ut quod imponis ñ terreat. Quid
adhuc unius uiuee plangis damnũ: qđ tanto tibi fenore cõpensatum ẽ.
Pro eo qđ fuisti derelicta ⁊ odio habita. ⁊ nõ fuit qui per te transiret:
ponam te inquit in superbiam seculorum. gaudium in generatione ⁊ ge
neratione. ⁊ suges lac gentiũ ⁊ mamilla reguz lactaberis: ⁊ scies quia
ego dominus saluans te. ⁊ redemptor tuus fortis iacob. Tali itaque mo
do dicit se sponsa positam in uineis engaddi: ⁊ quia uineam suam non
custodiuit. Ego loci huius occasione. meipsum reprehendere soleo. qđ
animarum susceperim curam qui meam non sufficerem custodire: uine
as animas interpretans. Quod si probas ⁊ tu hanc uestram interpreta
tionem: uide etiam consequẽter. an recte quoque dicamus. fidem uitẽ:
uirtutes palmites: botrum opus. deuotionem uinum. Siquidez nec pal
mes absque uite: nec uirtus sine fide aliquid est. Sine fide enim impos
sibile est placere deo: fortasse ⁊ displicere necesse erit. Denique omne
quod non est ex fide: peccatum est. Hoc ergo oportuit illos considerare
qui me posuerunt custodem in uineis: si uidelicet propriam custodissez.
At quanto tempore inculta iacuit: redacta in solitudinem? Prorsus de
fecerat uinum ex ea: arefactis pre sterilitate fidei. uirtutum palmitibus.
Erat fides: sed mortua. Quomodo enim non mortua: sine operibus? Et
id quidem in seculari uita. Ceterum conuersus ad dominum. meliuscu
lum fateor cepi custodire: non tamen prout oportuit. Et quis nempe ad
hoc idoneus? Nec sanctus propheta qui ait. Nisi dominus custodierit
ciuitatem frustra uigilat qui custodit eam. Quantis etiam tunc memini
me patere insidijs: illius qui sagittat in occultis immaculatũ? Quantum
nobis o uinea mea furtiuis subreptum est machinamentis. eo ipso tem
pore quo uigilantius intendere cepimus cure ⁊ custodie nostre? Quot
⁊ quales piorum botros operum. aut prefocauit ira. aut tulit iactãtia: aut
fedauit inanis gloria? Quanta ab illecebra gule. quanta a pusillanimi
tate spiritus. quanta ab accidie spiritu. ⁊ tempestate sustinuimus? Sic
eram. ⁊ nihilominus tamen me posuerunt custodem in uineis. non con
siderantes quid de mea ego facerem uel fecissem: nec audientes arguẽ
tem magistrum ac dicentem. Si quis domui sue preesse nescit: quomõ
ecclesie dei diligentiam habebit? Miror audaciam plurimorum. quos
uidemus de suis uineis non colligere nisi spinas ⁊ tribulos. uineis tñ
dominicis etiam se ingerere non uereri. fures sunt ⁊ latrones: non custo
des neqz cultores. Hoc illis. Ue autem mihi etiam nunc a periculo ui
nee anime mee. immo magis nunc. quando pluribus intentus. mi⁹ cir
ca unam diligens. minusqz sollicitus fieri cogor. Nec sepem circundarẽ.
nec torcular fodere in ea licet. Heu destructa est maceria eius: uindemi
ant eam omnes qui pretergrediuntur uiam. Patet exposita tristitie: ira
cundie atque impatientie peruia. Demoliuntur eam sedule quedam

uulpecule:instantium necessitatum. Irrumpũt undiqꝫ anxietates:suspi
tiones.sollicitudines.Turbe discordantium.causarum molestie:rara ho
ra desunt.Non est prohibẽdi facultas.nõ copia declinandi:sed nec orã
di spatium.Quo unibre lacrimaruꝫ ꝓfundere sufficiam:sterilitatem ani
me mee:Uinee mee uolui'dicere.sed de psalmo'sic incidit propter 'usũ:
sensus ideꝫ est.Nec piget erroris.qui admonet similitudinis:qꝛ non de
uinea sermo ẽ sed de anima cogitetur:cum uinea legitur.Si quideꝫ sub
specie ⁊ nomine;illius sterilitas' deplorat̃ . Quibus ergo lacrimis riga
bo sterilitateꝫ uinee mee:'Omnes palmites eius aruerũt pre inopia. Ia
cent sine fructu:eo quod non habeant humorẽ.Iesu bone quos fascicu
los sarmentorum ex eis in tuo cotidie sacrificio.ustio contriti cordis mei:
te teste absumit:'Sit obsecro sacrificium tibi cõtribulatus spiritus:cor cõ
tritum ⁊ humiliatum deus non despicias.Et ego quidẽ sic pro imꝑfecto
meo traho ad me capitulũ presens. Perfectꝰ autẽ omnis erit:qui alias
dicere poterit.uineã meam nõ custodiui illo uidelicet sẽsu:quo saluator
loquitur in euãgelio. Qui perdiderit aĩam suã ꝓpter me:inueniet eaꝫ.
Idoneus plane ⁊ dignus qui ponat̃ custos in uineis.quem ꝓprie cura
uinee a cõmissarũ diligentia ⁊ sollicitudine nõ ĩpedit aut retardat:dum
nõ querit que sua sũt neqꝫ qꝺ sibi utile ẽ:sed qꝺ multis. Propterea sa
ne petro cura ista credita ẽ in tam multis uineis.que erãt de circũsione
qꝛ homo patꝰ erat ⁊ ĩ carcerẽ ⁊ ĩ mortẽ ire.usqꝫ adeo sue uinee.id ẽ sue
aĩe ñ detinebit̃ amore:quominꝰ cure ĩtẽderet creditaꝝ.Merito ⁊ paulo
ĩter gẽtes tam ingens silua credita ẽ uineaꝝ:qꝺ ⁊ ĩpe in sue custodia ui
nee minie curiosus ĩuentus sit:ita ut nõ solũ alligari.sꝫ ⁊ mori in ihersim
paratus fuerit ꝓpter nomẽ iesu christi. Deniqꝫ nihil horũ uereor ĩquit:
nec'facio aĩam meã preciosiorem quã me. Optimus estimator rerũ:qui
nil suorũ sibi preferendum existimet. Quã multi saluti ꝓprie modicam
uilissimamqꝫ pecuniã pertulerunt. Paulus nec animã.Non inquit fa
cio eã preciosiorẽ quã me.Ergo differentiã facis inter te ⁊ animã tuaꝫ.
Prudenter quidẽ tu tibi pluris es quaꝫ quiduis tuũ:sꝫ quomodo ñ tua
aĩa tu:'Arbitror qꝺ qꝛ paulus iã tũc in spiritu ambularet:⁊ mẽte ꝯsẽtiret
legi dei qm̃ bona ẽ:idcirco hãc ĩpaꝫ mentẽ sua tanquã principale ac su
ꝑmũ quiddã sui dignũ duxerit.sui met potiꝰ.quã sue cuiuspiã rei noĩe
designare.Reliquũ uero qꝺ cõstat nature ẽe inferioris.⁊ inferiori ꝑinde
melioriqꝫ essẽtie.qꝺ ẽ corpus inherere.ñ mõ officio uiuificãdi ac sẽsificã
di.sꝫ ⁊ fouẽdi nutriẽdiqꝫ desiderio.hᵒ inquã sẽsuale atqꝫ carnale appella
tiõe sui homo spiritualis ĩdignuꝫ iudicans.ĩter sua magis cẽsuit deputã
dũ:quã se ꝑsonaliter exprimẽdũ ꝑ illud. Cũ medico'ĩquit.excellẽtius qꝺ
in me ẽ.in quo ⁊ sto ꝑ grãꝫ dei:id est mentem rationemqꝫ intellige.Cũ
loquor animã meã hoc inferius accipe quod carni animãde uides acco
modatum:ẽt ⁊ uinctum in concupiscentia. Id me fuisse quidem.sed iaꝫ
non esse agnosco.quia non,secũdum carnẽ adhuc ambulo:sed secũdum

ſpiritum. Uiuo ego iam non ego:uiuit uero in me chr̄ſtus. Secūdum
mentem ego:ſecūdum carnem non ego. Quid enim ſi carnaliter etiam
nunc anima cōcupiſcit? Jam nō ego opoꝛ illud:ſꝫ qđ habitat ī me pecca
tum. ⁊ ideo nō me quidē. ſed tñ meū dixerim qđ in me carnaliter ſapit:
idqꝫ nō aliud quā ipſaꝫ animam. Reuera eniꝫ anime poꝛtio eſt carnalis
affectio eius ⁊ uita. quā amminiſtrat coꝛpi. Hanc ergo animā ſuā paulꝰ
ſpernebat pꝛe ſe. ꝑatus pꝛo dn̄o nō ſolū alligari:ſed ⁊ moꝛi ī iherlm. ⁊ ſic
perdere animā ſuā:iuxta cōſiliū dn̄i. Tu quoqꝫ ſi pꝛopriā deſeras uolun
tatē. ſi coꝛꝑis uoluptatibus ꝑfecte renūties. ſi carnē tuā crucifigas cuꝫ ui
tijs ⁊ cōcupiſcentijs. ſed ⁊ moꝛtifices mēbra tua que ſunt ſuꝑ terraꝫ. ꝓba
bis te pauli imitatoꝛē. qui nō facias animā tuā pꝛecioſioꝛē teipſo: ꝓbabiſ
⁊ xp̄i diſcipulū. etiā illā perdēdo ſalubriter. Et quidē prudētius eā ꝑdis
ut cuſtodias:quā cuſtodis ut ꝑdas. Naꝫ qui uoluerit animā ſuā ſaluam
facere:ꝑdet eam. Quid hic uos dicitis obſeruatoꝛes ciboꝛum:moruꝫ ne
glectoꝛes. Hypocras ⁊ ſequaces eiꝰ docent animas ſaluas facere ī hoc
mundo:xp̄s ⁊ eius diſcipuli perdere. Quemnam uos e duobꝰ ſequi ma
giſtrū eligitis? At manifeſtū ſe facit qui ſic diſputat:hoc oculis: ⁊ hoc ca
piti:illud pectoꝛi uel ſtomacho nocet. Profecto unuſquiſqꝫ quod a ſuo
magiſtro didicit: Hoc in mediū ꝓfert. Nuꝫ ī euangelio legiſti has diffe
rentias aut ī ꝓphetis:aut in litteris apoſtoloꝝ. Caro ⁊ ſanguis pꝛo cer
to reuelauit tibi hanc ſapientiā:nō ſpiritus patris. Eſt enim carnis hec
ſapientia. Sed audi quid de ea noſtri medici ſentiāt. Sapientia iquiunt
carnis:moꝛs eſt. Item. Sapiētia carnis:inimica eſt deo. Non hipocra
tis ſeu galieni ſententiā. aut certe de ſcola epicurei debui ꝓponere uo
bis: Xp̄i ſum diſcipulus:xp̄i diſcipulis loquoꝛ. Ego ſi peregrinū dogma
induxero:ipſe peccaui. Epicurus atqꝫ hypocras. coꝛꝑis alter uoluptatē.
alter bonā habitudinē pꝛefert:meus magiſter utriuſqꝫ rei contemptum
pꝛedicat. Anime in coꝛꝑe uitā quā ſummo ſtudio iſte unde ſuſtētet. ille
unde ⁊ delectet inquirit. atqꝫ inquirere docet: ſaluatoꝛ monet ⁊ ꝑdere.
Quid eni tibi aliud de xp̄i auditorio ſonuit. cū paulo ante clamatū eſt:
qui animā ſuā perdet eam: Perdet eaꝫ dixit. ſiue ponēdo ut martyr. ſi
ue affligēdo ut penitēs. Quāquā genus martyrij eſt ſpiritu facta carnis
moꝛtificare. illo nimirū quo mēbꝛa cedunt ferro. hoꝛroꝛe quidē mitius:ſꝫ
diuturnitate moleſtius. Uides ne hac ſententia magiſtri mei carnis ſa
pientiā cōdemnari. per quā utrinqꝫ aut in luxū uoluptatis defluitur:aut
ipſa quoqꝫ bona ualitudo coꝛpoꝛis ultra quā opoꝛtet appetit.. Denique
qđ uera ſapiētia ī uoluptates nō effluat. audiſti ꝓfecto a ſapiente. nec in
ueniri quidē hāc in terra ſuauiter uiuentiū. Qui autē inuenit dic. Suꝑ
ſalutē ⁊ omnē pulchritudinē dilexi ſapientiā. Si ſuꝑ ſalutē ⁊ pulchritudi
nem:quanto magis ſuper uoluptatem ⁊ turpitudinem? Quid uero pꝛo
deſt temperare a uoluptatibus. ⁊ inueſtigandis diuerſitatibꝰ ꝯplexionū
ciborumqꝫ uarietatibus exquirēdis cotidianam expendere curā: Legu

mina iquit uentosa sunt caseus stomachū grauat. lac capiti nocet. potuz aque ñ sustinet pectus: caules nutriūt melācoliaz. colerā porri accēdūt pisces de stagno aut de lutosa aqua mee penitus cōplexioni ñ cōgruūt. Quale ē hoc ut i totis fluuijs agris hortis. cellarijsue reperiri uix possit quod comedas: Putate queso monachū eē ñ medicū: nec ꝺ cōplexiōe iudicādū. sꝫ de professiōe. Parce obsecro primū quidē quieti tue. parce deinde labori ministrātiū. parce grauamini domus: parce cōscientie. Conscientie dico non tue: sed alterius. illius uidelicet. qui prope sedēs ꝛ edēs qꝺ sibi appōitꝛ: ꝺ cui singlari ieiunio murmurat. Scādalo quippe ē ei. aut tua odiosa supstitio aut duritia. q̄ꝫ fōte. putat illi⁹ qui tibi hꝫ, puiderꝛ Scandalizatꝛ inquā i tua singularitate frater iudicās te supstitiosū. tanq̄ꝫ supflua queritantē: aut certe me dux causans: qui nō pquiram uictui tuo necessaria. Frustra sibi quidā blandiuntur de exēplo pauli hortantis discipulum nō bibere aquā. sed modico uti uino ,ppter stomachum: ꝛ frequentes suas infirmitates. Qui attendere debent. primum quidem apostolum minime sibiipsi rem istiusmodi suadere: sed nec discipulum eque exposcere sibi. Deinde non monacho hoc intimari. sed ipso cuius uita tenere ꝛ adhuc nascenti ecclesie pernecessaria eēt. Timothe⁹ hic erat. Da mihi alterū timotheū: ꝛ ego cibo eū si uis etiam auro. ꝛ poto balsamo. Ceterꝫ tu tibimetipsi dispensas: misertus tui. Suspecta ē mihi fateor tua ipsius in te dispensatio. ꝛ uereor tibi illudi sub tegmine ꝛ nomie discretionis: a carnis prudētia. Jd te salti admonitū uolo esse. ut si ita tibi auctoritas apostoli placet de bibendo uino: modico quod ille adiunxit non pretermittas. Et de hoc satis. Sed reuertamur ad sponsam: ꝛ discamus ab ea uineas proprias se utiliter non custodire: presertiꝫ nos qui uidemur deputati custodes i uineis sponsi ecclesie ihesu christi domini nostri: qui est deus benedictus in secula.

Sermo. xxxj. De excellētia diuine uisionis. Et qualiter in pn̄ti. sāctis uiris gustus diuine presentie uariatur pro uarijs anime desiderijs.

[I]Ndica mihi quē diligit aia mea: ubi pascas ubi cubes i meridie. Studiosi⁹ mētibus uerbū spōsus freqūēter apparet. ꝛ ñ sub una specie. Quid ita: Profecto qm̄ nondū uꝛ sicuti ē. Nēpe illa uisio stat. qꝛ forma stat. que tūc uidetꝛ. Est⁹ eni nec ullam capit ex eo qꝺ ē. fuit uel erit mutationē. Tolle nēpe fuit ꝛ erit: uñ iaꝫ trāsmutatio: aut uicissitudinis obumbratio: At quicquid uenies ex eo qꝺ fuit: nō cessat tēdere i id, qꝺ erit: trāsituꝫ sane hēt ꝑ ē: sed omnino ñ ē. Nā quomō est qꝺ nūq̄ꝫ i eodē statu ꝑmanet: Solū, ꝑinꝺ ē uere: qꝺ nec affuit ꝑcidit. nec abeūt expūgitꝛ. sꝫ solū atqꝫ iexpugnabile ꝑmanet ei ē: ꝛ manꝫ ꝗ ē. Nec fuit sāe tollit illi ēe ab eterno. nec erit ēe i eternū: ac ꝑ h⁹ sibi uēdicat uerꝫ ēe. id ē icreabile. itermiabile: iuariabile. Cū g° ipe qui sic ē. imo qui ñ sic āt sic ē: uidetꝛ sicuti ē. stat ut dixi illa uisio. qꝛ nlla eā iterpolat uicissitudo. Et tūc ille de euangelio un⁹ omnib⁹ qui sic uidēt denarius redditꝛ: ꝛ in una

ſpecie que offertur. Nam ⁊ qđ appet. ut iuariabile in ſe eſt. ita inuari
abiliter intuentibus pręſto ē. ⁊ quibus apparet nil uidere deſiderabiliꝰ
uolunt. nil poſſūt delectabilius. Quādo ergo illa uel faſtidiet auiditas.
uel ſe ſubtrahet ſuauitas. uł fraudabit ṽitas: uł ōficiet eternitas. Qđ ſi ī
eternū extēdit̃ uidēdi copia ꝑiter ⁊ uolūtas: qūo nō plena felicitas: Nil
quippe aut đeſt iā ſēꝑ uidētibꝰ: aut ſuꝑeſt ſēꝑ uolētibꝰ. At talis uiſio nō
ē uite pręſentis: ſꝫ in nouiſſimis reſeruatur hijs dūtaxat qui dicere poſ
ſunt. Scimus qꝛ cum apparuerit. ſimiles ei erimus: quia uidebimus eū
ſicuti ē. Et nūc quidē appet quibꝰ uult: ſꝫ ſicuti ułt ñ ſicuti ē. Nō ſapiēs.
non ſanctus. non ꝓpheta uidere illuꝫ ſicuti ē poteſt aut potuit. ī corpore
hoc mortali: poterit aūt in īmortali qui dignus habebitur. Itaqꝫ uidet̃
⁊ hic. ſed ſicut uidetur ipſi: ⁊ non ſicuti ē. Naꝫ neque hoc luminare ma
gnum. ſolē loquor iſtum quem cotidie uides. uidiſti tñ aliquando ſicuti ē
ſed tm̃ ſicut illuminat: uerbi cauſa aerem. montē parietē. Qđ ne ipſū
quidem aliquatenus poſſes: ſi non aliqua ex parte ipſum lumen corpo
ris tui pro ſui ingenita ſerenitate ⁊ perſpicuitate celeſti lumini ſimile
eſſet. Non denique alterū membrum corporis capax ē luminis: ob mul
tam utique diſſimilitudinem. Sed nec ipſe oculus: cum turbatus fuerit
lumini ꝓpinquabit. nimiꝝ ob amiſſā ſimilitudinē. Qui ergo turbatꝰ nul
latenus ſerenū ſolē uidet ꝓpter diſſimilitudinē. ſerenꝰ aliquatenꝰ uidet
ꝓpter nō nullā ſimilitudinē. ꝑfecto ſi pari prorſus puritate uigeret: uide
ret omnino īoffenſa acie euꝫ ſicuti ē ꝓpter omnimodā ſimilitudinē. Ita
⁊ ſolē iuſticie. illum qui illuminat omnem hominem uenientem in hunc
mundum uidere in hoc mundo ſicut illuminat illuminatus poteſt. tan
quam iam ī aliquo ſimilis: ſicuti eſt oīo ñ pōt. taquā nōdū ꝑfecte ſimilis.
Propterea dicit. Accedite ad eū ⁊ illuminamini: ⁊ facies ueſtre nō cō
fūdent̃. Ita ſāe: ſꝫ ſi q̄ꝫtū ē ſatis illumiamur: ut reuelata facie ſpeculātes
gł'am dei. ī eādē ymaginē trāſformet̃ de claritate ī claritatē: tāquā a dñi
ſpiritu. Ergo accedendū ad eū nō irruēduꝫ: ne irreuerēs ſcrutator maie
ſtatis opprimat̃ a gł'a. Nec locis ſane accedēduꝫ. ſꝫ claritatibꝰ ipſiſqꝫ nō
corꝑeis: ſꝫ ſpiritalibus. tanquaꝫ a dñi ſpiritu. A dñi plane ⁊ ñ a nr̃o: quā
uis in nr̃o. Qui itaqꝫ clarior. ille ꝓpiquior: ēe aūt clariſſimū. ꝑueniſſe ē.
Porro iā preſentibꝰ. ñ allud ēe uidere ſicuti ē. quaꝫ ēe ſicuti ē. ⁊ aliqua
diſſimilitudine nō confundi. Sed id tunc: ut dixi. Interim uero tāta hec
formaruꝫ uarietas. atqꝫ numeroſitas ſpecierꝫ in rebus conditis quid niſi
quidam ſunt radij deitatis: monſtrantes quideꝫ quia uere ſit a quo ſūt
non tamen diffinientes prorſus quid ſit: Itaque de ipſo uides: ſed non
ipſum. Cum autem de eo quem non uides. cetera uides. ſcis indubitan
ter exiſtere. quem oportet inquirere. ut inquirentem non fraudet gratia
negligentem ignorantia non excuſet. Uerum hoc genus uidendi com
mune. In prōptu enim eſt iuxta apoſtolum omni utenti ratione. inuiſibi
lia dei per ea que facta ſunt intellecta conſpicere. Alius proculdubio

ille modus: quo quondam patribus crebra illa atque ambitiosa diuine presentie familiaritas dignanter indulta est. quanquã nec ipsis sicuti ẽ. sed sicut dignata est. Nec uno modo: sed ut ait apl's. multipharie multis que modis. cũ ipse in se sit unus. ipso dicente ad israel. dominus deus tuus deus unus ẽ. Et hec demonstratio nõ quidẽ cõis. sed tamen foris facta est. nimirum exhibita per ymagines extrinsecus apparentes. seu uoces sonantes. Sed est diuina inspectio eo differentior ab hijs. quo in terior: cũ per se ipsum dignatur inuisere deus animam querentem se: que tamẽ ad querendũ toto se desiderio ⁊ amore deuouit. Et hoc signũ istiusmõi aduentus eius: sicut ab eo qui expertus est edocemur. Ignis ante ipsum precedet: ⁊ iflamabit i circuitu inimicos eius. Oportet nãqz ut sancti desiderij ardor preueniat faciem eius. ad omnem animam ad quam ẽ ipse uenturus. qui oẽm cõsumat rubiginem uitiorũ. ⁊ sic prepa ret locũ dño. Et tũc sit anima qꝫ iuxta ẽ dominus. cũ se senserit illo igne succensam: ⁊ dixerit cũ propheta. De excelso misit ignẽ i ossibus meis: ⁊ erudiuit me. Et illud. Cõcaluit cor meũ itra me: ⁊ i meditatione mea exardescet ignis. Tali aĩe suspiranti frequẽter: imo sine itermissiõe orã ti ⁊ afflictam se pre desiderio: cũ iterdũ desideratus ille qui ita queritur miseratus occurrit: puto illi õ propria experientia conuenire. ut dicat cũ sancto iheremia. Bonus es domine sperantibus in te: aĩe querenti te. Sed ⁊ angelus eius qui unus est de sodalibus sponsi i hoc ipsum depu tatus. minister profecto ⁊ arbiter secrete mutueqꝫ salutationis. is inquam angelus quomodo tripudiat. quomodo collectatur ⁊ cõdelectaꝛ: ⁊ cõuer sus ad dominũ dicit. Gratias tibi ago domine maiestatis: qꝛ desideriũ cordis eius tribuisti ei: ⁊ uolũtate labiorum eius non fraudasti eaꝫ. Ipse ẽ qui in oĩ loco sedulus quidam pedisequus aĩe. nõ cessat sollicitaꝛ eã: ⁊ assiduis suggestionib⁹ monere dicens. Delectare i domino: ⁊ dabit ti bi petitiones cordis tui. Et rursum. Expecta dominum: ⁊ custodi uiam ei⁹. Itẽ. Si moram fecerit expecta eum: qꝛ ueniet ⁊ nõ tardabit. Ad do minum aũt. Sicut ceruus inquit desiderat ad fontes aquarum ita desi derat anima ista ad te deus. Desiderauit te i nocte: sed ⁊ spiritus tuus i precordijs eius de mane uigilauit ad te. Et iterũ. Tota die expandit ad te manus suas: dimitte illam qꝫ clamat post te. Conuertere aliquantulũ ⁊ deprecabilis esto super eam. Respice õ cello: ⁊ uide ⁊ uisita desolatã. Fidelis paranymphus. qui mutui amoris conscius sed nõ inuidus: non suam querit sed domini gloriam. Discurrit medius inter dilectum ⁊ di lectam: uota offerens. referens dona. Excitat istam: placat illum. Inter dum quoque licet raro representat eos pariter sibi: siue hanc rapiens. si ue illũ adducens. Siquidẽ domesticus ẽ ⁊ notus i palatio: nec ueretur repulsam. ⁊ cotidie uidet faciẽ patris. Uide antẽ tu. ne quid nos in hac uerbi aĩeqꝫ cõmixtione corporeũ seu ymaginatorium sentire existimes. Id loquimur quod apostolus dicit: qm̃ qui adheret deo: un⁹ spiritus ẽ:

Excessum pure mētis i deū. siue dei piū descēsū i animā nostris quib⁹ possumus exprimimus uerbis: spiritualibus spiritualia cōparātes. Ita que fit in spiritu ista cōiūctio: qꝛ spiritus ē deus. ⁊ concupiscit decorē illi us anime quam forte aduerterit i spiritu ābulātē. ⁊ curā carnis nō perfi ciētē i desiderio. presertim si sui amore flagrātē conspexerit. Non ergo sic affecta ⁊ sic dilecta cōtēta erit omnino uel illa que multis per ea que facta sunt. uel illa que paucis per uisa ⁊ sompnia facta est manifestatio sponsi: nisi et speciali prerogatiua intimis illum affectibus atque ipsis medullis cordis celit⁹ illapsū suscipiat. habea que presto ciuem desierat. nō figuratum. sꝫ infusum. nō apparentē sꝫ afficientem: nec dubium qui meo iocundiorē que intus nō foris. Uerbū nempe ē nō sonās. sed pene trans. nō loquax sed efficax. nō obstrepēs aurib⁹ sed affectibus blādiēs. Facies est nō formata sed formās. nō pstringens oculos corpis. sed faciē cordis letificans: grata quippe amoris munere. nō colore. Non tamen adhuc illum dixerim apparere sicuti ē. quāuis nō omnino aliud hoc mō exhibeat quā qđ est. Neqꝫ enim uel sic ꝯtinue presto erit quāuis deuo tissimus mentib⁹: sed nec uniformiter omnibus. Oportet namqꝫ pro ua rijs anime desiderijs. diuine gustum presentie uariari. ⁊ infusum saporē superne dulcedini diuersa appetentis animi. aliter atqꝫ aliter oblectare palatum. Deniqꝫ aduertisti in hoc amatorio carmine quotiens mutaue rit uultum. ⁊ i quāta multitudine dulcedinis sue coram dilecta dignatus sit transformari: ⁊ quomō nunc quidem instar uerecundi sponsi sancte anime secretos petat amplexus. ⁊ osculis delectet. nunc uero in oleo et unguentis medicū exhibere appareat. nimirum propter teneras ⁊ infir mas animas istiusmōi adhuc indigētes fomētis ⁊ medicamētis: unde et delicato adolescētularꝫ noīe designant. Si musitet quis. audiet. qꝛ ñ est opus sanis medic⁹. sꝫ male habētib⁹. Nūc rursū quasi uiator quispiā. iti nerātib⁹ spōse simul atqꝫ adolesētulis sese sociās. iocūdissimis ꝯfabulatiōi bus suis. a labor̄ uie oēꝫ releuat comitatū: ita ut eo discedēte loquantur. Nōne cor nostrū ardēs erat in nobis dum loqueretur nobis in uia? Fa cundus comes: qui in sermonum ⁊ morum suauitate suorum tanquam in quadam suaueolentia s pirantium unguentorum post se currere ifaci at uniuersos. Unde ⁊ dicunt. In odore unguentorum tuorum currem⁹. Item aliquando occurrens quasi prediues aliquis paterfamilias. qui in domo sua abundet panibus, immo tanquam rex magnificus ⁊ po tens. qui sponse pauperis uideatur pusillanimitatem erigere. prouoca re cupiditatem: demonstrans illi omnia desiderabilia glorie sue. diuiti as torcularium ac promptuariorum ortorum ⁊ agrorum copias. demum etiam introducens eam in ipsa secreta cubiculi. Nimirum confidit i ea cor uiri sui: ⁊ non est ex oībus qđ ab ipsa existimet abscōdēdū. quā re demit inopeꝫ. ꝓbauit fidelē. amplexatur amabilem: atqꝫ ita nō cessat. si ne hoc siue illo modo interno iugiter apparere conspectu querentium

fe:nt sermo impleatur quem dixit. Ecce ego vobiscũ sũ usqȝ ad ꝯsumma
tioné seculi. ⁊ i hijs omnibꝰ suauis ⁊ mitis: ⁊ mlte mie. Naȝ i osculis qui
dem affectuosum ⁊ blandum. i oleo aũt et in pigmentis atqȝ unguẽtis
clementé atqȝ effluenté uisceribus pietatis ⁊ compassionis: porro in uia
hylarem. affabilem. plenũ gratie ⁊ solatij: in ostẽsione uero diuitiaruȝ ac
possessionũ munificũ se ac largum ꝓ regia liberalitate remuneratorem
demõstrat. Ita ꝑ omné huius carminis textũ repies uerbũ istiusmodi si
militudinibꝰ adumbratũ. Uñ ego puto id significatũ apud ꝓphetaȝ ubi
ait spiritus ante faciẽ nostram christus dñs. in umbra eiꝰ uiuemus inter
gentes: qđ scilicȝ uideamꝰ nũc per speculũ ⁊ i enigmate. necdũ facie ad
faciẽ. At istud sane: donec uiuimꝰ inter gẽtes. Nã inter angelos aliter.
qñ iam indifferẽti omnino felicitate cũ ipsis uidebimꝰ eũ ⁊ nos sicuti ẽ.
hoc ẽ in forma dei ⁊ nõ in umbra. Quomõ nãqȝ apud ueteres quidem
umbram figurãqȝ dicimꝰ extitisse. nobis aũt ꝑ gratiã christi i carne pre
sentis ipsaȝ ꝑ se illucesceř ueritatẽ: ita nos quoqȝ respectu futuri seculi
in quadam interim. ueritatis umbra uiuere non negabit. nisi qui non
acquiescit apostolo dicenti: ex parte cognoscimus ⁊ ex parte prophe
tamus. ⁊ illud. Non arbitror me comprehendisse. Quomodo enim
non est distinctio eius qui per fidem ambulat: ⁊ illius qui per speciem?
Ergo iustus ex fide uiuit. beatus exultat i speȝ. ⁊ iõ sãctus homo interim
uiuit i umbra christi. sãctus angelus i splẽdorẽ uultus glẽ glřatur. Et bona
fidei umbra. que lucé tempat oculo caligãti: ⁊ oculũ prepat luci. Scriptũ
ẽ enĩ. fides mũdans corda eoꝝ. fides i aqȝ lucé nõ extiguit: sed custodit.
Quicquid sane est illud qđ uidet angelus. hoc mihi umbra fidei seruat
fideli sinu repositũ: in tempe reuelandũ. An ñ expedit tenere uel inolu
tũ: quod nudũ nõ capis? Deniqȝ ⁊ mater dñi uiuebat i umbra fidei: cui
dictũ est. ⁊ beata que credidisti. Habuit ⁊ de christi corpore umbrã: que
audiuit. ⁊ uirtus altissimi obumbrabit tibi. Nec uilis umbra: que de uir
tute altissimi formatř. Et uere uirtus i carne christi que uirgini obumbra
uit: ut qđ ĩpossibile erat mortali femine. obiectu tñ inoluti uiuifici corpo
ris. ferret presentiã maiestatis. ⁊ lucé sustineret inacessibilẽ. Uirtus pla
ne: i qua oĩs cõtraria fortitudo debellata ẽ. Et uirtꝰ ⁊ umbra fugãs demo
nes: tutans homines. Aut certe uirtus uegetans: umbra refrigerans.
Uiuimus proinde in umbra christi. qui per fidem ambulamus. ⁊ carne
ipsius pascimur ut uiuamus. Caro enim christi uere est cibus. Et uide
ne propterea etiam nunc discrebatur hoc loco apparens tanquam in
scemate pastorali. ubi illum sponsa quasi quempiam de pastoribus ui
detur alloqui dicens. Indica mihi ubi pascas: ubi cubes in meridie.
Bonus pastor: qui animam suam dat pro ouibus suis. Animam pro
illis. carnẽ illis: illã in preciũ. istam i cibũ. Res mira. ipse pastor. ipe pa
scHua ẽ: ipe redẽptio. Uer sermo i lõgũ ꝑgit. qñ locꝰ ãplꝰ ẽ ⁊ grãdia.

continens.⁊ nō explicabitur paucis:atq3 hac necessitate uideť mihi ia3
rumpendus:potius quā finiendus.Oportet autē ut quoniā materia pē
det.memoria uigilet:quatinus ubi pausatum erit.inde mox resumatur.
⁊ ꝑtractetur prout dominus dabit ihesus xp̄s sponsus eccl̄e:qui est deus
benedictus in secula.

Sermo.xxxij. Qualiter xp̄s suscipiť ab anima sancta tanquam sponsus
⁊ ab anima īfirma tāquā medicus.Et ð differētia cogitationū vn̄ oriať.

Indica mihi ubi pascas:ubi cubes i meridie.Hic sumus. hinc
i ꝓgredimur. Sed antequam tractari incipiat uisio ista et allo
quutio.recapitulandū breuiť arbritor de alijs uisionibus que p̄
cesserunt:quomodo nobis aptari spiritaliter possint pro uotis ⁊ meritis
singulorꝝ:ut apprehensis illis.si non ⁊ hoc datum fuerit.facilior et huius
discussione eluceat intellectus.Uerum id difficilimū.i Nam ⁊ si uerba
illa quibus ipse uisiones seu similitudines describunť sonare corpa atq3
corpea uideantur.spiritalia tn̄ sunt que nobis ministrantur i hijs: ac per
hoc i spiritu quoque causas ⁊ rationes earum oportet inquiri.Et quis
idoneus inuestigare ⁊ comprehendere tā multos anime affectus. ꝓfe
ctusq3 quibus hec de p̄sentia sponsi.tā multiformis gratia dispēsatur.
Tamen si itremus ad nos.⁊ spiritus sanctus i lumine suo dignetur ostē
dere nobis.qð ope suo non dedignatur assidue actitare i nobis. puto n̄
omnino uos i hijs sine intellectu remansuros. Confido enim non acce
pisse nos spiritu3 huius mundi.sed spiritum qui ex deo est:ut sciamus
que adeo donata sunt nobis.Ergo si cui nostrum cum sancto propheta
adherere deo bonum ē.⁊ ut loquar manifestius.si quis i nobis ē ita de
siderij uir.ut cupiat absolui ⁊ cum christo esse.cupiat aūt uehemēter.ar
dēter sitiat.assidue mediteť is ꝓfecto n̄ secus quā i forma spōsi suscipiet
uerbū i tp̄e uisitatiōis.hora uidel3 qua se astrigimꝰ quibusdā brachijs sa
piētie:atq3 inde sibi īfūdi sēserit sc̄i suauitatē amoris. Siquidē desideriū
cordis eiꝰ tribueť ei:⁊ si adhuc ꝑegrināti i corꝑe. Ex ꝑte tn̄.idq3 ad tp̄s:
⁊ tp̄s modicū.Nā cū uigilijs ⁊ obsecrationibꝰ.⁊ mlto labore ⁊ ymbre la
crimarum quesitus affuerit.subito dum teneri putatur elabiť. ⁊ rursum
lacrimāti ⁊ insectāti occurrēs.ꝯprehēdi patiť sed minime teneri.dū subi
to iterꝝ quasi e manibꝰ auolat.Et si īstiterit precibꝰ ⁊ fletibꝰ deuota aīa:ð
nuo reuerteť ⁊ uolūtate labiorꝝ eius non fraudabit eam.sed rursum mox
ðsiderio requirať. Ita gͣ i hͦ corꝑe pōt eē ð p̄ntia disꝑebit.⁊ n̄ uidebiť
nisi iterꝝ toto sponsi frequēs letitia. s3 n̄ copia:q2 ⁊ si uisitatio letificat.s3
molestat uicissitudo. Et hoc tā diu necesse est pati dilectam:donec se
mel posita corporee sarcina molis auol3 ⁊ ipsa leuata pennis ðsideriorꝝ
suorꝝ libere iter carpēs per campos cōtēplatōis.⁊ mēte sequēs expedi
ta dilectū:quocūq3 ierit.Nec tn̄ uel i transitu presto erit sic oī aīe ubi illi
dūtaxat.quam uigēs deuotio ⁊ desideriū uehemēs ⁊ predulcis affectus
sponsā ꝓbet ⁊ dignā ad quā gr̄a uisitādi accessurū v̄bū decorē. induat.

formã spõsi accipiet. Qui.n.nõdũ inuenit ita affect⁹.sȝ ↄpũct⁹ magis actu um recordatiõe suoꝝ.loquẽs in amaritudie aie sue dic deo.noli me ↄdẽ pnare.aut forte ẽt adhuc piclose tẽptat a ppria ↄcupiscẽtia abstract⁹ ⁊ ille ctus.hic talis non sponsum requirit.sȝ medicum ac per hoc non oscula quidem uel amplexus.sȝ tantuȝ remedia uulnerib⁹ accipiet suis:in oleo utiqȝ ⁊ unguẽtis. An nõ sepenumero sic sentimus.⁊ sic experimur orãtes nos qui nr̃is cotidie adhuc excessibus tẽptamur p̃sentib⁹.mordemur p̃teritis: A quãta me amaritudine frequẽter liberasti adueniẽs ihesu bone: Quotiẽs post anxios fletus post i enarrabiles gemitus ⁊ singultus. sanciatã ↄscientiã meaȝ unxisti unctione mie tue.⁊ oleo leticie ↄfudisti: Quotiẽs me oratio quẽ pene desperantẽ suscepit.reddidit exultanteȝ et presumentẽ de uena: Qui similiter afficiunt.ecce hi sciũt qđ uere medicus sit dñs ihesus:qui sanat cõtritos corde et alligat cõtritiones eorum. Qui experti nõ sunt:credãt inde eidẽ ipsi dicenti. Spiritus dñi unxit me. ad euãgelizãdũ mãsuetis misit me:ut mederer cõtritis corde. Si adhuc dubitant accedãt certe ⁊ probẽt:⁊ sic in semetipis discant quid sit.miam uolo et nõ sacrificium. Sed uideamus ⁊ reliqua. Sunt qui in studijs.spiritalibus fatigati.et uersi in teporem.atqȝ in defectu quodã spirit⁹ positi.ambulãt tristes uias dñi:corde arente ⁊ tedente accedũt ad queqȝ iniũcta.frequẽter ⁊ noctes:loquentes cũ sancto iob. Si dormiero q̃n cõsurgam:⁊ rursuȝ expectabo uespam. Ergo ubi contingit tale aliquid pati.si misertus dñs appropriet nobis i uiã qua ambulamus ⁊ icipiat loqui de celo qui đ celo ẽ.ne cũ fauorabile quippiã cãtare nobis de cãticis syon. narrare ẽt de ciuitate dei.de pace ciuitatis.de eternitate pacis.de statu eternitatis:dico uobis erit ꝓ uehiculo anime dormitãti ⁊ pigritanti leta narratõ:ita ut pellat omne fastidiũ ab animo audiẽtis:⁊ a corpore fatigationẽ. An tibi aliud uel pati ul̃ petere uiꝛ ille qui ait:dormitauit aĩa mea pre tedio: confirma me i uerbis tuis: ⁊ nõ ne cũ optinuerit exclamabit: quomõ dilexi legẽ tuã dñe:tota die meditatio mea ẽ: Sunt eni quedam uerba uerbi spõsi ad nos.nr̃e meditatiões de ipo ⁊ ei⁹ gl̃a.elegãtia.potẽtia.maiestate. Non solũ aũt sȝ ⁊ cũ auida mẽte uersam⁹ testimonia ei⁹. ⁊ iudicia oris eius.⁊ in lege ei⁹ meditamur die ac nocte:sciam⁹ pro certo adesse spõsũ.atqȝ alloqui nos:ut ñ fatigemur laborib⁹ sermõib⁹ đlectati. Tu ergo cũ tibi talia uolui aĩo sentis.nõ tuã putes cogitatiõeȝ.sed illuȝ agnosce loquẽtẽ:qui apud ↄphetã dicit. Ego qui loquor iustitiã. Similima eni sũt nr̃e cogitata mẽtis.sermonib⁹ ueritatis i nobis loquẽtis:nec facile quis discernit quid itus pariat cor suũ. quid ue audiat.nisi qui prudenter aduertit dñm i euãgelio dicentẽ:qȝ de corde exeũt cogitationes male. Et illud. Quid cogitatis mala i cordib⁹ uestris: Et qui loquit mẽdaciũ.de suo loquit. Apl̃s autẽ.non qđ sufficiẽtes inquit simus cogitare a nobis aliquid quasi ex nobis:subaudis bonũ.sȝ sufficiẽtia nr̃a ex deo ẽ. Cuȝ ergo mala i corde uersamus.nr̃a cogitatio ẽ:si bona dei sermo est.

Illa cor nr̄m dicit:hec audit. Audiā quid loquat̄ i me dn̄s deus:qm̄ loquet̄ pacē in plebē suā. Itaqꝫ pacē.pietatē.iustitiā.deus i nobis loquit̄: nec talia nos cogitam⁹ ex nobis:sꝫ i nobis audimi⁹. Ceterꝫ homicidia adulteria.furta.blasphemie ⁊ similia his ð corde exeunt:nec audim⁹ ea sed dicim⁹. Deniqꝫ dixit isipiēs i corde suo:nō est deus. Et ꝑpter hoc irritauit ipius deū:qꝛ dixit i corde suo nō requirā. Sꝫ ē preterea qð corde quidē sentit̄:nō tm̄ cordis ē vbū:nec eni ð corde exit sicut nr̄a cogitatio. sꝫ neqꝫ illð ē qð ad cor fieri dixim⁹. vbū uidelꝫ vbi.cuꝫ sit malū. Immittit̄ autē a ꝯrijs potestatib⁹.sicut fiūt imissiōes ꝑ angelos malos.qle vbicā fuit.qð legit̄ misisse i cordialib⁹ : ut traderet dn̄m iudas symonis scariothis. Uerꝫ quis ita uigilet.⁊ diligēs obseruator motionū iternarꝫ suarū.siue in se.siue ex se factarꝫ.ut liquido ad queqꝫ illicita sēsa cordis sui discernat iter morbū mētis:⁊ morsū serpentis:Ego nulli hoc mortalium possibile puto.nisi qui illuminat⁹ a spiritu sc̄o spēale accipit donū. illud qð apl's iter cetera charismata q̄ enumerat:nomiat discretionē spiritū. Quātūlibet eni quis ꝯm salomonē oi custodia seruet cor suū.⁊ oia q̄ itra se mouent̄ uigilātissima intentiōe obseruet.etiā si diuturnū forte in hijs habuerit exercitiū.⁊ frequēs expimentū.nō poterit tn̄ ad purꝫ i se dinoscere.discernere ue abinuicē malū inatū ⁊ malū seminatū. Nam delicta quis itelligit:Nec multū refert nr̄a scire.vn̄ inest nobis malū.dūmodo i esse sciam⁹.uigilādū poti⁹ ⁊ orandū:undecūqꝫ sit ne ꝯsentiam⁹. Deniqꝫ orat ꝓpheta ꝯ utrūqꝫ malū dicēs. Ab occultis meis munda me dn̄e. ⁊ ab aliēis pce seruo tuo. Et ego nō possū tradere uobis qð nō accepi. nō autē accepi fateor vn̄ assignē certā notionē:iter ptuꝫ cordis ⁊ seminariū hostis. Quippe utrūqꝫ malū.iterꝫqꝫ a malo.utrūqꝫ i corde:sꝫ nō utrūqꝫ ð corde. Hoc totū certū mihi i me:sꝫ si i incertū quid cordi quid hosti tribuā.⁊ id quidē ut dixi absqꝫ piculo. Sꝫ sane ē ubi piculose imo dāpnabiliter errat̄.atqꝫ ibi merito nobis certa prefigit̄ regl'a:ne qð dei est i nobis demus nobis:putātes vbi uisitationē.nostrā esse cogitationē. Ergo quātū distat bonū a malo.tm̄ ista duo a se:qm̄ nec ð vbo malū.nec ð corde exiet bonū.nisi qð prius forte ð vbo ꝯcepit:qꝛ nō pōt bona arbor fructus malos facere:nec arbor mala fruct⁹ bonos facere. At satis distinctū esse credo.quid dei ⁊ quid nostrꝫ.in nostro sit corde.nec supflue ut arbitror:sꝫ ut sciant inimici grē.absqꝫ gr̄a nec ad cogitādū bonū sufficer̄ cor hūanū.sꝫ sufficiētiā ipsi⁹ ex ðo esse.dei uocē.bonū qð cogitat̄ nō cordis ꝓlē existere. Tu g° si uocē ei⁹ audis.nō iaꝫ nescias vn̄ ueniat. aut quo uadat:sciēs qꝛ a ðo exit.⁊ ad cor uadit. Uide aūt qūo vbū qð egredit̄ ð ore ði nō reuertat̄ ad eū uacuū:sꝫ ꝓsperet̄ ⁊ faciat oia ad q̄ misit illð.ut dicere possis ⁊ tu.qꝛ gr̄a ði i me uacua nō fuit. Felix mēs.cui vbū idiuiduus comes ubiqꝫ se affabile pbꝫ:cui⁹ idesinēter oblectata suauitate facūdie a carn's molestijs ⁊ uicijs sese uēdicꝫ oi hora:rediīdo tp̄s a dieb⁹ malis. Nō lassabit̄ ñ molestabit̄:qm̄ sic dic̄ scriptura nō ꝯtristabit iustuꝫ

quicquid ei acciderit. Iã vo magni patrisfamilias seu regie maiestatis scema apparere existimo hijsiqui accedentes ad cor altum. de maioris spiritus libertate ꝛ puritate conscientie magnanimiores facti cõsueuerũt audire maiora. iquieti prorsus ꝛ curiosi secreta penetrare. apprehende re sublimiora. ꝛ temptare perfectiora nõ modo sensuũ sed ꝛ uirtutũ. Hij eni ꝓ fidei magnitudĩe digni ĩueniũtur qui ĩducãtur ĩ oẽm plenitudinẽ. nec ẽ oio ĩ oib⁹ apothecis sapie. a quo deus sciẽtiaꝝ dominus arcendos cẽseat: cupidos ṽitatis. uanitatis non conscios. Talis erat moyses: qui audebat dicere deo. Si ĩueni gratiam ĩ oculis tuis: ostẽde mihi teipsuz. Talis philippus qui sibi ꝛ suis cũ discipulis patrẽ flagitabat ostẽdi. Talis ꝛ thomas qui nisi sua manu tangeret uulnus ꝛ fossum latus: credere recusabat. Pusilla fides. sed de animi magnitudine miro modo descendẽs. Talis quoqꝫ dauid: qui ꝛ ipse dicebat deo. Tibi dixit cor meũ exquisiuit te facies mea: faciẽ tuã domine requirã. Tales itaqꝫ magna audẽt qm̃ magni sunt: ꝛ que audẽt optinent. iuxta uerbum promissionis ad ipsos: qd̕ ẽ istiusmõi. Quẽcũqꝫ locũ calcauerit pes uester. uester erit. Magna siquidẽ fides magna meret̃: ꝛ quaten⁹ ĩ bonis domini fiducie pedẽ porrexeris: eatenus possidebis. Deniqꝫ moysi ore ad os loquit̃ dominus deus. ꝛ palã nõ per enigmata ꝛ figuras meret̃ dominũ uider̃. cũ prophetis alijs tantũ ĩ uisione apparere se dicat. ꝛ per somniũ loqui. Philippo quoque secũdũ petitionem cordis sui ostensus ẽ pater ĩ filio. ĩ eo procul dubio qd̕ ĩcontinẽti ĩaudiuit philippe qui uidet me uidet ꝛ patrẽ. ꝛ quia ego in patre ꝛ pater ĩ me ẽ. Sed ꝛ thome iuxta desideriũ cordis ei⁹ palpãdũ se prebuit: ꝛ uolũtate labiorum ei⁹ nõ fraudauit eũ. Quid dauid? Nonne ꝛ ipse uoto se omnino nõ fraudari significat. ubi ait. nõ daturuz se somnũ oculis suis. nec palpebris suis dormitationẽ: donec inueniat locũ domino? Igitur istiusmodi magnis spiritibus magnus occurret sponsus. ꝛ magnificabit facere cũ eis. emittens lucẽ suam ꝛ ueritatẽ suã eos qꝫ adducẽs ꝛ deducẽs ĩ montez sanctum suũ ꝛ in tabernacula sua: ita ut dicat qui eiusmõi est: qr fecit mihi magna qui potens est. Regẽ in decore suo uidebũt oculi eius preeuntem se ad speciosa deserti. ad flores rosarum ꝛ lilia conualliũ. ad amena ortorum. ꝛ irrigua funtiũ. ad delicias cellariorum ꝛ odoramẽta aromatum: postremo ad ipsa secreta cubiculi. Isti sunt thesauri sapientie ꝛ scientie penes sponsum absconditi. hec uite pascbua ꝑparata ĩ refectõez aiaꝝ sãctaꝝ. Beat⁹ uir qui ĩpleuit d̕side riũ suũ ex ĩpis. Hoc solũ ãmonit⁹ sit: ne sol⁹ hr̃e uelit: q̃ possũt sufficere plurib⁹. Propterea eni fortassis post ista oia spõsus tãquã pastor appare r̃ d̕scribit̃. ut peride admoneat̃ assecutor tãtoꝝ mũeꝝ pascendi gregis simplicioꝝ: qui scꝫ tã ñ ualẽt ꝑ semetipos apphẽder̃ ista qꝫ nõ audẽt sine pastor̃ oues exir̃ ĩ pascua. Dẽiqꝫ hoc ipꝫ spõsa prudẽter advẽtẽs postulat sibi ĩdicari. ubi ipe pascat ꝛ cubꝫ ĩmrĩdião feruor̃. pata ut q̃dẽ ex hoc ĩtelligi dat̃ pasci. ꝛ pascer̃. cũ illo. ꝛ sub illo. Nec eni tutũ arbitrat̃. lõge ager̃

gregem a summo pastore. nimiꝝ ob icursiones lupoꝝ. eoꝝ maxime qui
ueniũt ad nos in uestimentis ouiũ: ⁊ ꝓpterea satagit eisdem cũ ipso pa
riter pascere pascuis. ⁊ cubare umbris. Et causam ponit: ne incipiã iqui
ens uagari post greges sodaliũ tuoꝝ. Ipsi sunt qui nolũt se uideri ami
cos sponsi. ⁊ nõ sunt: cũ suos nõ illius greges pascere cura sit eis. Hinc
inde tñ insidiãtes dicũt. Ecce hic ẽ xp̃s. ecce illic est: uidelicet ut multos
seducant. ⁊ adducant a xp̃i gregibꝰ: socient suis. Hoc pro littere textu.
Iam uero spiritalẽ sensũ qui ĩ ea latet sub alio sermonis pĩcipio expec
tate. quicquid illud erit qḋ mihi inde uobis orantibꝰ sua misericordia pti
ri dignabiť. spõsus eccľe ihesus xp̃s dñs nr̃: qui ẽ deus bñdictꝰ ĩ secula.
Sermo. xxxiij. De his q̃ semꝑ sectanda sunt a mente deuota. ⁊ quid sit
meridies. Et de quattuor generibꝰ tẽtationum semper euitandus.
Ndica mihi quẽ diligit ania mea: ubi pascas. ubi cubes. in me
i ridie. ⁊ alius quidẽ. Indica iquit mihi: cur me ita indices. Ubi
nõ sane sententiã causať. sed scrutať causã: erudiri flagellis pe
tens nõ erui. Itẽ alius precatur dicens. Uias tuas dñe ḋmonstra mihi:
⁊ semitas tuas edoce me. Quas dixerĩ uias. semitas manifestat alibi: ḋ
duxit me inquiẽs suꝑ semitas iustitie. Ergo tria ista anima curiosa dei ñ
cessat inquirere iustitiã ⁊ iudiciũ ⁊ locũ habitatõis gľe sponsi. tanquã ui
am ĩ qua ambulet. cautelã qua ambulet: ⁊ ad quã ambulet mansionem.
De qua mansione sic habes ĩ propheta. Unam petij iquit a dño hãc re
quirã: ut inhabitẽ ĩ domo dñi omnibꝰ diebꝰ uite mee. Et iteꝝ. Dñe dile
xi decorẽ domus tue: ⁊ locũ habitatiõis gľe tue. Porro de reliquis duo
bus iustitia ⁊ iudiciũ ait preꝑatio sedis tue. Merito tria ista mens deuo
ta iquirit. utpote sedẽ dei ⁊ sedis preꝑationẽ. Et pulchre ĩ sponse prero
gatiuã cõcurrunt pariter omnia ad ꝯsumationẽ uirtutuz. ut de forma iu
stitie: sit formosa. de iudicioꝝ notitia sit cauta: de desiderio pñtie seu gľe
sponsi casta. Talẽ prorsus decz esse sponsã dñi. pulchrã eruditã ⁊ castã.
Ergo petitio quã ultimã posui istius est loci. Petit siquidẽ ab eo quem
diligit ania sua indicari sibi ubi pascat. ⁊ ubi cubet ĩ meridie. Et prĩo ad
uerte quã eleganter amorẽ spiritꝰ. a carnis discernat affectu: dũ dilectũ
exprimere magis ipsa affectiõe quã nomĩe uolens: nõ simpliciter quez
diligo. sz o inquit quem diligit anima mea. spiritalẽ ḋsignãs dilectionẽ.
Deinde quidnã eã ĩ loco pascue adeo ḋlectet: diligẽter attẽde. Sz nec
illḋ pretereat te ḋ hora meridiana. ⁊ quod is potissimũ explorať locus. ĩ
quo qui pascit cubat simul: qḋ ẽ magne securtatis indiciuz. Arbitror enĩ
ob hoc additũ cubat. qḋ eo loci minĩe necesse sit stare. ⁊ uigilare suꝑ cu
stodiã gregis. qm̃ grex ẽt cubãte pastore ⁊ pausãte sub ũbris. libeř nihil
ominꝰ discurrat ĩ pascbuis. Felix regio. ĩ q̃. ꝑ libitu oues ĩgrediũť ⁊ egre
diunť: ⁊ ñ ẽ qui exterreat. Quis mihi tribuat uideř nos. meqz ꝑiter ĩ mõ
tibꝰ pasci. una cũ illis nonagitanouẽ q̃ illic relicte legũtur cũ pastor eaꝝ
dignanter ad unam descendit que errauerat. Secure proculdubio cu

bat propter. qui ⁊ longe recedere minime dubitauit: sciēs q in tuto eas
reliquerat. Merito sponsa illo suspirat. merito inhiat loco pascbue simil
⁊ pacis: sed quietis. sed securitatis. sed exultationis. sed stuporis. Naz ⁊
me miseruz heu longe agentē ⁊ delonge salutantē. en ipsa eius recorda
tio ad lacrimas prouocat plane. iuxta affectionē ⁊ uocem dicentiū. Sup
flumina babilonis illic sedimꝰ ⁊ fleuimus: duz recordaremur sion. Liber
exclamare ⁊ me cū sponsa pariter ⁊ cū propheta. Lauda deuz tuū syon:
quoniā cōfortauit seras portaꝝ tuaꝝ benedixit filijs tuis in te. Qui po
suit fines tuos pacem: ⁊ adipe frumēti satiat te. Quis nō illic uehemen
ter cupiat pasci: ⁊ ꝓpter pacē. ⁊ propter adipē. ⁊ ꝓpter satietatē. Nihil
ibi formidatur: nihil fastiditur. nihil deficit. Tuta habitatio ꝑ aduersus.
dulce pabulū uerbū: opulentia multa nimis eternitas. Habeo ⁊ ego v̄
bum. sed in carne: ⁊ mihi apponit̄ ueritas. sed i sacramento. Angelꝰ ex
adipe frumēti saginatur. ⁊ nudo saturat̄ grano. me oportet interī quodā
sacramēti cortice esse cōntentum. carnis furfure. littere palea: uelamine
fidei. ⁊ hec talia sunt que gustata afferūt mortē: si nō de primitijs spiritꝰ
quātulūcūqz accipiant condimentū. Prorsus mors mihi in olla: nisi ex
ꝓphete farinula dulcoretur. Deniqz absqz spiritu ⁊ sacramentū sumitur
ad iudiciū. ⁊ caro nō prodest quicquā: ⁊ littera occidit. ⁊ fides mortua ē.
Sed spiritus est qui uiuificat: ut uiuam in eis. At quātūlibet sane abun
dantia spiritus pinguescant ista. non pari omnino iocunditate sumitur
cortex sacramenti. ⁊ adeps frumēti. fides. ⁊ spēs. memoria ⁊ presentia. e
ternitas ⁊ tempus. uultus ⁊ speculū. ymago dei ⁊ forma serui. Nempe i
hijs omnibꝰ fides locuplex mihi: ītellectus pauꝑ. Nunquid uero par sa
por intellectui fideiqz: cū sit ī meritū ista. ille in premiū? Uides ergo di
stare inter pabula quātū inter loca: ⁊ sicut exaltantur celi a terra: ita ha
bitantes in eis bonis potioribꝰ abundare. Festinemus proinde filij. festi
nemus ad locū tutiorem. ad pastum suauiorem: ad uberiorem ⁊ fertiliorē
agrū. Festinemus ut habitemus sine metu: abundemus sine defectu. e
pulemur sine fastidio. Tu enim dn̄e sabaoth qui cū trāquillitate iudicas
omnia. etiaz cū securitate eque omnia ibi pascis. idē ipse ⁊ dn̄s exercitu
um: ⁊ pastor ouiū. Ergo ⁊ pascis ⁊ cubas pariter: sz nō hic. Deniqz sta
bas cū e celo ꝓspiceres unā ex tuis ouiculis. Stephanū loquor a lupis
circūdari super terra. Et propterea queso indica mihi ubi pascas. ubi cu
bes in meridie: hoc est tota die. Eteniz illa meridies: tota ē dies. ⁊ ipsa
nesciens uesperā: ⁊ ideo melior dies illam atrijs tuis super milia. q ne
scit occasum. At matutinū forsitan habuit. cum primū uidelicet dies san
ctificatus illuxit nobis. ꝑ uiscera utiqz mie dī nostri: ī quibꝰ uisitauit nos
oriens ex alto. Uere tunc suscepimus deus miam tuaz in medio templi
tui: cum ī medio umbre mortis exortus matutini lux orta est nobis: ⁊ ma
ne uidimus gloriam domini. Quanti reges ⁊ prophete uoluerunt uide
re: ⁊ non uiderunt. Quare nisi quia nox erat necdum uenerat illud ex

pectatũ mane:cui fuerat re ꝓmissa misericordia. Unde ⁊ orabat quis. Auditam fac mihi mane miam tuam domine:quia i te speraui. Fuit nã que quedam huius aurora diei:ex quo sol iusticie ꝑ archangelũ gabrielem nuntiatus ẽ terris:⁊ uirgo deuʒ i utero de spiritu sancto concepit. ⁊ peꝑit uirgo. ac deinceps quod in terris uisus ẽ ⁊ cũ hominibus conuersatus ẽ. Nam usque adeo per totũ id tempꝭ lux pusilla. ⁊ tanquam lux reuera aurore apparuit:ut diem ẽe interi apud homines pene uniuersitas ignoraret. Deniqʒ si cognouissent. nunquã dñʒ glẽ crucifixissẽt. Et utiqʒ ipsis paucis discipulis dicebat. Adhuc modicũ lumen i uobis ẽ:eo qđ aurora ẽet ⁊ initiũ uel potius indiciũ diei:dum sol adhuc abscõderet radios suos. ⁊ minime eos spargeret suꝑ terrã. Paulus quoqʒ dicebat: qm̃ nox precessit dies aũt appropiquauit:significãs tũc ẽe adhuc adeo modicũ lumẽ:ut ꝓpiuquasse quã uenisse diẽ dicerẽ maluerit. Quãdo aũt hoc dicebat: Profecto qñ sol reuersus ab inferis:iã se ad alta celi sustulerat. Quãtomagis cũ adhuc similitudo carnis peccati instar dẽse nubis operiret aurorã. iuxta oẽs nimiꝝ nr̃i corꝑis passiones:ita ut neqʒ amara mors. nec crux ꝓbrosa defuerit:quãtomagis inquaʒ tũc exigua tenuisqʒ admodũ lux fuit. ⁊ que de aurore magis quã de solis ꝓdire ꝑsentia uideret. Erat ergo aurora ⁊ ipa subobscura satis. tota illa christi uidelicet cõuersatio suꝑ terrã. usqʒ dum occumbẽs ⁊ rursũ exoriẽs solaris sue ꝑsẽtie lumie clariori fugauit aurorã:⁊ mane facto absorta nox i uictoria. Deniqʒ hẽs. ⁊ ualde mane una sabbatoꝝ ueniũt ad monumẽtũ orto iã sole. An ñ mane fuit:qñ ortus ẽ sol: Attulit aũt nouũ de resurrectiõe decorẽ. ⁊ sereniorẽ subito lucẽ:qm̃ ⁊ si noueram⁹ eũ secũdũ carnẽ sʒ nũc iã ñ nouim⁹. Est scriptũ in ꝓpheta. Decorẽ induit. iduit fortitudinẽ ⁊ ꝑcinxit se:qđ carnis infirma ⁊ tanquã nubila quedã excusserit. stolã glẽ induẽs. Sane ex tũc eleuat⁹ ẽ sol ⁊ sẽsiʒ omñ diffũdẽs suos radios suꝑ terrã. cepit paulatĩ ubiqʒ clarior apparerẽ:feruidiorqʒ sẽtiri. Ueꝝ quãtũlibet icalescat. mltiplicet ⁊ dilatet radios suos ꝑ oẽ hui⁹ mortalitatis curricłm. erit. n. nobiscuʒ usqʒ in ɔsumatiõeʒ scłi ñ tñ ad meridianũ ꝑueniet lumẽ. nec i illa sui plenitudine uidebit mõ in qua uidẽdus ẽ postea:ab hijs dũtaxat quos hac uisiõe ipe dignabit. O uere meridies plenitudo feruoris ⁊ lucis. solꝭ statio. umbraꝝ extermiatio. desiccatio paluduʒ:fetoꝝ depulsio. O ꝑhenne solsticiũ qñ iã ñ iclinabit dies. lum̃ meridianũ. o uernalis tempꝑies. o estiua uenustas. o autumnal' ubertas:⁊ ne quid uidear ꝑterisse. o quies ⁊ feriatio hyemalis. Aut certe si h⁰ magis ꝓbas:sola tunc hyems abijt ⁊ recessit. Hinc locum inquit tante claritatis. ⁊ pacis. ⁊ plenitudinis indica mihi. ut quẽadmodũ iacob adhuc i corpore manẽs uidit deũ facie ad faciem. ⁊ salua facta est anima eius. uel certe sicut Moyses uiditt eum nõ per figuras enigmata. seu ꝑ somnia uti alij ꝓphete. sʒ mõ plane ꝑcellẽti atqʒ iexpto ceteris. sibi noto ⁊ đo uł sic ysaias ĩuelatis ocłis cordis. uidit eũ suꝑ soliũ excelsũ ⁊ eleuatũ. ł ẽt q⁰ mõ paul⁹ rapt⁹ i ꝑadisũ. audiuit

v̇ba ieffabilia. ⁊ dn̄m suū ihesum xp̄m uide oculis suis. ita ego quoqȝ te
ī lumine tuo ⁊ ī decore tuo per mētis excessum merear cōtemplari. pa
scentē uberius quiescentem securius. Nam ⁊ hic pascis. sed non in satu
ritate. Nec cubare licet. sed stare ⁊ uigilare oportet propter timores no
cturnos. Heu nec clara lux. nec plena refectio: nec mansio tuta. Et ideo
indica mihi ubi pascas: ubi cubes ī meridie. Beatam me dicis: cum esu
rio ⁊ sitio iustitiā. Quid hoc ad illorum felicitatē qui repleti sunt ī bonis
domus tue. qui epulantur ⁊ exultant ī conspectu dei: ⁊ delectantur ī leti
cia? Sed ⁊ si quid patior propter iustitiam: nihilominus beatam pronun
tias. Et certe pasci ubi timeas pati iocunditatē habet sed non saturita
tem. Porro aūt pasci ⁊ pati simul: nonne molesta iocūditas est? Omnia
mihi hic cedunt citra perfectum. plura preter uotū: ⁊ tutū nihil. Quādo
adimplebis me leticia cū uultu tuo? Vultum tuū domine requiraȝ. Vul
tus tuus meridies ē. Indica mihi ubi pascas ubi cubes ī meridie. Scio
satis ubi pascas nō cubas: indica mihi ubi pascas ⁊ cubes. Non ignoro
ubi alijs temporibus pascere soleas: sed scire uelim ubi ubi in meridie
pascas. Nam ī tempore quidem mortalitatis mee ⁊ ī loco peregrinatio
nis mee cōsueui sane sub tua custodia pasci ⁊ pascere in lege ⁊ prophe
tis ⁊ psalmis. nec non in euangelicis paschuis. ⁊ apud apostolos similit̄
requieui. frequenter etiam de gestis sanctorum ⁊ uerbis ⁊ scriptis eorū
uictum mihi atqȝ attinentibus mihi mendicaui ut potui: frequentius āt
qm̄ is magis ad manum fuit mendicaui panem doloris ⁊ uinū cōpūctio
nis bibi ⁊ facte sunt mihi lacrime mee panes die ac nocte: dum dicitur
mihi cotidie ubi est deus tuus. Nisi quod de mensa tua. siquidē parasti
ī ꝯspectu meo mēsā. aduersus eos qui tribulāt me: ꝺ ipsa īquā tue quidē
ꝰbn̄ficio miseratōis accipio. ī qᵒ utrūqȝ respiro. quotiēs tristis ē aīa mea.
⁊ quotēs ꝯturbat me. Hec paschua noui ⁊ frequētaui. te secuta pastorē:
sed indica queso que non noui. Sunt quidē ⁊ alij pastores. qui dicūt se
esse sodales tuos. ⁊ non sunt: habentes greges suos ⁊ fines suos pabu
lo mortis refertos ī quibꝰ pascūt nec tecū. nec ꝓpter te: quoꝝ utiqȝ termi
nos nō intraui. nec appropiaui eis. Ipsi sunt qui dicunt. ecce hic ē xp̄s
ecce illic est. promittētes sapiētie ⁊ scientie paschua uberiora. ⁊ creditur
eis ⁊ confluunt ad eos multi: ⁊ faciunt eos filios gehenne duplo quam
se. Cur hoc? nisi qꝛ nō meridies ⁊ perspicua lux. ut liquido v̇itas cogno
scatur. facileqȝ ꝑ ea recipiatur falsitas ꝓpter uerisimilitudinē. que n̄ faci
le ī obscuro a v̇o discernit̄. preserti qꝛ aque furtiue dulciores sūt. ⁊ panis
abscōditꝰ suauior? Et ꝓpterea q̄so ut īdices mihi ubi paschas. ubi cubes
ī meridie. id ē ī māifesto. ne seducta īcipiā uagari pᵒ greges sodaliū tuo
rū. quēadmodū ⁊ ipi uagi sūt nulla stabiles certitudīe v̇itatis. sēper discē
tes ⁊ nūquā ad sciaȝ v̇itatis ꝑuenientes. Hec spōsa ꝑꝑ philosophoꝝ ⁊ he
reticoꝝ uaria ⁊ uana dogmata. Mihi v̇o ur̄ n̄ solū ꝓpterea. sȝ ⁊ ꝑꝑ do
los inuisibiliū potestatū. sicut sūt seductori sp̄s sedētes ī īsidijs ⁊ parantes

sagittas suas in pharetra: ut saggittent i obscuro rectos corde. Propter
hos inquam et maxime mihi uidetur illa meridies optanda etiaz nobis.
ut clara luce deprehendamus astutias diaboli atque angelum sathane.
illum qui se transfigurat in angelum lucis: ab nostro ãgelo facillime uel
discernamus. Non enim aliter nos custodire sufficimus. ab incursu et dẽ
monio meridiano: nisi in meridiano eque lumine. Quod quidem demo
niũ idcirco meridianum dictuz existimo: quia sunt aliqui de numero ma
lignorum. qui cum merito tenebrose obstinateque uoluntatis sue nox et
nox perpetua sint. diem tamen se ad fallendum simulare nouerunt: nec
modo diem sed et meridiem. sicut eorum princeps non contentus esse
equalis deo. etiam aduersatur et extollitur supra id quod dicitur. aut qđ
colitur deus. Itaque nisi cordi illius quem forte aliquod huiusmodi de
monium meridianum temptandum acceperit. oriens ex alto illuxerit ue
lut meridies. qui falsum cõicat et prodat. non poterit omnino caueri. sed
temptabit et supplantabit sine dubio sub spe boni. pro bono scilicet malũ
incauto et improuido persuadens. Et tunc meridies. idest maior claritas
apparet temptans: cum quasi boni maioris ymaginem prefert. Quotiẽs
uerbi causa suggessit anticipare uigilias: quo ad solemnia fratrum illu
deret dormitanti? Quotiens produci ieiunia. ut diuinis obsequijs. eo inu
tilẽ redderet quo inbecillem? Quotiens bene proficientibus i cenobijs
inuidens. obtentu quasi maioris puritatis eremum petere persuasit et
cognouerunt miseri tandem quam uerus sit sermo quem frustra legerãt
ue soli: qm̃ si ceciderit. non habet subleuantem? Quotiens ad opus ma
nuũ plusquam opus fuerat incitauit. et factum uiribus ceteris regularibus
exercitus inualidum reddidit? Quam multis exercitationem corporis. q̃
iuxta apostolum ad modicum ualet. non modicam persuasit: et pietate
fraudauit? Denique ipsi experti estis quomodo quidam ad uerecundiã
illorum dico qui ante inhiberi ñ poterãt ita i spiritu uehemẽti ad oĩa fe
rebantur. post ad tantam ignauiam deuenerunt. ut secundum illud apo
stoli. cum spiritu ceperint. nunc carne consumentur. Quam turpe inie
re fedus cum suis corporibus: quibus crudele ante indixerant bellum.
Uideas propudor importune querere superflua: qui prius necessaria
obstinatissime recusabant. Quanquam siqui in sua forte inuicti obstina
tione perdurant indiscretius abstinentes. et singularitate notabilis turbã
tes eos cum quibus habitare debent unius moris in domo: haud scio sa
ne an se existiment pietatem retinere. cum huiusmodi mihi uident et lõ
gius abiecisse. Nan qui sapientes in oculis suis decreuerunt apud se
nec consilio acquiescere nec precepto: uideant quid respondeant nõ mi
hi sed dicenti. quoniã quasi peccatũ ariolandi est repugnaz: et quasi sce
lus ydolatrie nolle acquiescere. Premiserat autem quia melior ẽ obe
dientia quam uictime. et absultare magis quam offerre adipem arietuz
id est abstinentiam contumacium. Unde dominus p prophetã. Nũquid

māducabo carnes tauroꝝ: āt ſāguinē hyrcoꝝ potabo? Significās minie ſibi accepta fore ieiunia ſupboꝝ uł īmūdoꝝ. Sꝫ ſāe uereor ne dāpnātes ſupſtitioſos. uideamur frena laxare gloſis. ⁊ audiāt illi ad pi͡c꜡ ſui: qꝺ ad remediū hijs dr̄. Quāobrē audite utraqꝫ ps q̄tuor eſſe tēptationū gn̄a ⁊ ipſa nobis ita ꝓphetico ſermone ꝺſcribi. Scuto iquit circūdabit te ṽitas eius: nō timebis a timore nocturno. a ſagitta uolāte i die. a negocio pambulante i tenebris. ab icurſu ⁊ demonio meridiano. Attendite nihilominus ⁊ uos alij qꝺ oībus ſpero ꝓfuturꝝ. illud oēs i nobis ſentim⁹. ⁊ ſēſim⁹ qui ꝯuerſi ſum⁹ ad dn̄m: qꝺ ſancta ſcriptura dicit. Fili accedēs ad ſeruitutē dei ſta i timore. ⁊ prepara aīaꝫ tuā ad tēptationē. Itaqꝫ primordia noſtre cōuerſiōis. iuxta cōis quidē expientie rōnem primus exagitat timor: quē ītrātib⁹ ſtati horror uite ingerit artioris: ⁊ īſuete auctoritas diſcipline. Atqꝫ is timor nocturnus dr̄: uel q̄ nox i ſcripturis deſignare ſolet aduerſa. uel q̄m ꝓpter qꝺ aduerſa pati aggredimur: id nundū reuelatū eſt. Si eniꝫ dies ille luceret i cuius lumie piter ⁊ labores ⁊ premia uiderem⁹: timor oīno quoꝝ uis laboꝝ nullus eſſet pre deſiderio p̄mioꝝ: dum clara luce apperet. quā nō ſint ꝯdigne paſſiones huius temꝑis ad futurā gl̄iaꝫ q̄ reuelabit̄ i nobis. Nunc ṽo q̄m abſcondita ſunt ab oculis noſtris. ⁊ nox ē iteriꝫ i hac pte. tēptamur nimiꝝ a t more nocturno: ⁊ pro bonis q̄ nō uidem⁹ formidam⁹ q̄ i preſentiaꝝ ſunt aduerſa tolerare. Uigilandū ꝓinde ⁊ orand̄ prio intrantib⁹ ꝯtra hāc primā tēptationē. ne ſubito preoccupati a puſillanimitate ſpirit⁹ ⁊ tēpeſtate: a bono cepto quod abſit reſiliāt. Supata aūt hac tēptatōe. armem⁹ nos nihilominus aduerſus hominū laudes: q̄ de laudabili potiſſimū uita ſumunt materiā. Alioquin patebim⁹ uulneri a ſagitta uolante i die: q̄ ē uanis gl̄ia. Fama ſiquidē uolat. ⁊ ideo i die. q̄ ex opibus lucis. Sed hec exſufflat̄ tanq̄ꝫ inanis aura: reſtat ut ſolidius aliquid afferat̄ de diuitijs ⁊ honorib⁹ ſeculi: ſi forte qui nō curat laudes. appetat dignitates. Et uide ſi nō hic ordo tēptāꝺi ſeruat⁹ eſt i dn̄o noſtro. cui poſt ſuggeſtū ad ſolā uanitatē precipitiuꝫ. oſtēſa ſūt oīa regna mūdi. atqꝫ oblata. Tu ergo exēplo dn̄i ⁊ iſta renue. Aliter neceſſe ē circūueniri te. a negocio pambulāte i tenebris: quod ē hypocriſis. Et eni iſta de ambitiōe deſcēdit. ⁊ i tenebris habitatio eius: quippe abſcōdit qꝺ eſt. ⁊ qꝺ nō eſt mentit̄. Negociat̄ autē omni tēpore formā retinēs pietatis ad ſeſe occultādū: ṽtutē aūt ei⁹ uēditās ⁊ emens honores. Poſtrema tēptatio eſt demonū meridianum. qui ſolet maxie inſidiari pfectis. qui uidelicet tanquā uiri uirtutū omnia ſupauerint. uoluptates. fauores. honores. Quid eni iā ſupeſt ei qui tēptat i quo poſſit pugnare palam: aduerſus huiuſmodi? Uenit proinde occultus qui manifeſtus nō audet: ⁊ quē ſatis exptus ē aptum omne horrere malum. falſo bono ſupplantare molitur. Qui auteꝫ poſſunt dicere cum apoſtolo. non enim ignoramus aſtutias eius: quo plus ꝓficiūt eo magis ſolliciti ſūt cauere a laqueo iſto. Hinc ē qꝺ Maria angelica ſalutatione turbat̄: dolū

nisi fallor suspicās. Et iosue nō prius amicū āgelicū recepit: quā eē amicū nouerit. Deniq3 sciscitatur suus ne sit an aduersariorum: tanquā qui expertus sit demonij meridiani uersutias. Apostoli quoq3 aliquādo cū remigarēt & laborarent in remigando uento aduersante & iactāte nauiculam. uidē tes dn̄m ambulare sup mare & putantes fantasma ēe ita ut clamarēt pre timore: nōne apertā meridiani suspicionē demonii pretenderēt. & recordamini scripture dicentis. q2 quarta uigilia noctis uenit ad eos ābulās sup mare. Quarto igitur id ē supremo demū loco hec tēptatio formidetur. & quo se in sūmo stare quis uiderit: eo sibi uigilantius ab incursu & dmonio meridiano cauēdū intelligat. Porro discipulis uerus se manifestauit meridies. in eo qd audierunt ego sum. nolite timere. & falsi suspicio ab eis depulsa ē. Utinam & nobis quotiēs palliata falsitas molitur irrepere. emittat lucem suam & ueritatem suam: ad prodendam illam oriens ex alto. uerus meridies. & diuidat lucem a tenebris ut non notemur a propheta: tanquam ponentes lucem tenebras. & tenebras lucem. Adhuc nisi tedio fuerit longitudo sermonis: has quatuor temptationes temptabo suo ordine assignare ipsi corpori christi quod est ecclesia. Et ecce quaz breuius possum percurro. Uidete primitiuam ecclesiam: si non primo pulsa ē acriter nimis: a timore nocturno. Erat enim nox. qn̄ omnis qui interficeret sanctos arbitrabatur obsequium se prestare deo. Hac aūt tēptatione deuicta & sedata tempestate. inclita facta est. & iuxta promissionem ad se factam in breui posita in superbiam seculorum. Et dolens inimicus qd frustratus esset a timore nocturno. cōuertit se callide ad sagittam uolantē in die. & uulnerauit in ea quosdam de ecclesia. Et surrexerunt homines uani. cupidi glorie. & uoluerūt sibi facere nomē. & exeūtes de ecclesia diu eandem matrem suam afflixerunt in diuersis & peruersis dogmatibus. Sed hec quoq3 pestis depulsa est in sapientia sanctorum sicut & prīa i patiētia matrū. In tp̄a ista libera quidem deo miserante ab utraq3 illa malitia: sed plane feda. a negotio perambulante in tenebris. Ue generationi huic a fermento phariseorum qd est ypocrisis. si tamen ypocrisis dici debet. que iam latere pre abundantia non ualet & pre impudentia non querit. Serpit hodie putrida tabes per omne corpus ecclesie: & quo latius eo desperatius. eoq3 periculosius quo interius. Nā si īsurgeret aptus hereticus. mitteretur foras & aresceret: si uiolentus inimicus absconderet se forsitam ab eo. Nunc uero quez eiciet: aut a quo abscondet se: Omnes amici. & omnes inimici. omnes necessarij. & omnes aduersarij. omnes domestici & nulli pacifici: omnes proximi. et omnes que sua sunt querunt. Ministri christi sunt & seruiunt antichristo. honorati incedunt de bonis domini: cui domini honorem non deferunt. Inde is quem cotidie uides meretricius nitor. histrionicus habitus. regius apparatus. inde aurum in frenis in sellis. i calcaribus: & plus calcaria quam altaria fulgent. Inde mense splendide & cibis &

ciphis.inde comessationes ⁊ ebrietates.inde cithara.⁊ lira.⁊ tibia.in de redundantia torcularia ⁊ promptuarie plena eructantia ex hoc in illud. Inde dolia pigmentaria:inde referta marsupia. Pro huiusmodi nolunt esse ⁊ sunt ecclesiarum prepositi.decani archidiaconi epischopi. ⁊ archiepiscopi:,nec enī hec merito cedunt.sed negocio illi qđ perambulat in tenebris. Olim predictum est.⁊ nunc tempus impletionis aduenit. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in nece matrem.amarior post in ꝯflictu hereticorum :amarissima nunc in moribus domesticorum. Non fugare.non fugere eos potest:ita inualuerunt ⁊ mltiplicati sunt sup numeꝝ. Intestina ⁊ insanabilis ē plaga eccle:⁊ iō ī pace amaritudo eius amarissima. Sꝫ ī qua pace:᾽ Et pax est:⁊ non est pax. Pax a paganis.pax ab hereticis:sꝫ nō ꝑfecto a filijs. Uox plāgētis ī tēpore isto.Filios enutriui ⁊ exaltaui:ipsi aūt spreuerūt me.Spreuerunt.⁊ maculauerūt a turpi uita.a turpi q̄stu.a turpi cōmertio:a negocio deniqꝫ perambulante ī tenebris.Supest ut iam de medio fiat demonium meridianū ad seducendos si qui in xp̄o residui sunt. adhuc pmanētes ī simplicitate sua. Siquidē absorbuit fluuios sapientiū ⁊ torrētes potētiū. ⁊ habet fiduciam ut iordanis influat in os eius. id est humiles ⁊ simplices qui sunt in ecclesia. Ipse est enim antichristus:qui non solum se diem. sed ⁊ meridiem mentietur. ⁊ extolletur supra id quod dicitur aut quod colitur deus:quem dominus ihesus interficiet spiritu oris sui. ⁊ destruet illustratione aduentus sui. utpote uerus ⁊ eternus meridies. sponsus ⁊ aduocat᷒ ecclesie:qui est deus benedictus in secula. Amen.

Sermo.xxxiiij. In quo tractatur de humilitate ⁊ patiētia.

[s]I ignoras te o pulchra inter mulieres.egredere ⁊ abi post greges sodaliū tuorū:⁊ pasce hedos tuos iuxta tabernacula pastorū. Oli sāctus moyses quoniā multū presumebat de gratia ⁊ familiaritate quā īuenerat apud deū:aspirabat ad quādā uisionē magnaꝫ ita ut diceret deo. Si īueni gratiā ī oculis tuis:ostēde mihi teipsum. Accepit autē pro ea uisionē lōge īferiorē:ex qua tamē ad ipsā quā uolebat posset aliquādo peruēire. Filij quoque zebedei ī simplicitate cordis sui ābulātes.magnū aliquid ⁊ ipsi ausi sūt.sed ad gradū nihilominus sūt reducti:per quē fuerat ascēdēdū. Ita ⁊ modo spōsa.quoniā rē grādē postulare uidetur:reprimitur sane austeriori responsione:sed plane utili ⁊ fideli. Oportet namque humiliter sentire de se.nitentem ad altiora.ne dum supra se attolitur.cadat a se.nisi in se firmiter per ueram humilitatem fuerit solidatus.⁊ quia nisi humilitas merito maxima minime obtinentur. Propterea qui prouehendus est.correptione humiliatur:humilitate meretur. Tu ergo cum te humiliari uideris.habeto id signum in bonum:omnino argumentum gratie propinquantis. Nam sicut ante ruinam exaltatur cor:ita ante exaltationem humiliatur. Sane utrumque legis deuꝫ scilicet ⁊ superbis resistere:⁊ humilibus dare gratiam. Non

ne deniq; seruũ suũ iob cũ post isignem triumphum tantam ⁊ tam proba az ipsius patiẽtiam. larga remunerandam benedictione censeret: prius in multis ⁊ districtis percũctationibus humiliare curauit: ⁊ sic paraz uiam benedictioni? At parum ẽ cũ per seipsum humiliat nos dñs. si tũc libenter accipimus: nisi qñ ⁊ per alium hoc facit sapiamꝰ similiter. Quã obrem accipe huius rei mirabile documentum: de sãcto dauid. Aliquã do maledictum ẽ illi. ⁊ a seruo. At ille nec cumulatã iniuriã sentit: quia presensit gratiam. Quid mihi ait ⁊ uobis filij sarue? O uere hominem secundum cor dei: qui se ulciscenti potius quam exprobranti succensendum putauit. Unde ⁊ secura consciẽtia loquebatur. Si reddidi retribuẽtibus mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Uetuit ergo prohiberi maled cum conuiciantem: questum estimans maledicta. Et addit. Dominus misit illum ad maladicendũ dauid. Prorsus secundũ cor dei: qui de corde dei ferebat sententiam. Seuiebat lingua maledica: ⁊ ille intendebat quid in occulto ageret deus. Uox maledicentis in auribus: ⁊ animus inclinabat se ad benedictionẽ. Nũquid ĩ ore blasphemi deus? Absit. Sed eo usus est ad humiliandum dauid. Nec lature ꝓphetam. quippe cui incerta ⁊ occulta sapientie sue manifestauerat deꝰ ⁊ iõ dic. Bonũ mihi qd̃ hũiliasti me: ut discã iustificatiões tuas. Uides q: hũilitas iustificat nos? Hũilitas dixi: ⁊ ñ hũiliatio. Quãti humiliant: qui hũiles ñ sũt. Alij cũ rãcore hũiliant: alij patiẽter. alij libẽter. Primi rei sũt. sequẽtes innoxij: ultimi iusti. Quãquã ⁊ inocẽtia portio iustitie est sed consumatio eius apud humilem. Qui autem dicere põt. bonũ mihi quod humiliasti me: is uere humilis est. Non põt dicere qui inuitus tolerat minus qui murmurat. Neutri horum promittimus gratiam quod humiliatur: ⁊ si sane longe hij duo a se differant. ⁊ alter quidem in patientia sua possideat animam suam: alter in suo murmure pareat. Sed enim ⁊ si unus iram. neuter tamen gratiam promeretur: quam non humiliatis. sed humilibus deus dat gratiam. Est aũt humilis qui humiliationem conuertit in humilitatem: ⁊ ipse est qui dicit deo. bonum mihi quod humiliasti me. Nemini prorsus quod patienter fert bonum est. s; plane molestum. Scimus an quia hilarem datorẽ diligit deus. Unde ⁊ cum ieiunamus: iubemur caput nostrum ungere oleo. ⁊ faciem lauare ut nostrum scilicet opus bonum: spiritali quodam gaudio cõdiatur: ⁊ holocaustum nostrum pinguefiat. Etenim sola gratiam quam prefert: meretur leta ⁊ absoluta humilitas. Que enim coacta fuerit uel extorta qualis utiq; ẽ in uiro patiente illo qui possidet animam suam: hec inquam humilitas ⁊ si uitam obtinet propter patientiam: propter tristitiam tamẽ gratiam non habebit. Non enim congruunt ei qui eiusmodi ẽ. illud scripture. glorietur humilis in exaltatione sua: qm̃ non spõte humiliatur neq; libenter. Uis autẽ uidere humilem recte gloriantem: ⁊ uere dignum gloria? Libenter inquit gloriabor ĩfirmitatibꝰ meis: ut ĩhabitet ĩ me uirtus

christi. Non dicit patienter se ferre infirmitates suas. sed ⁊ gloriari. ⁊ li
benter gloriari in illis. probans etiam sibi bonū esse quod humiliatur:
nec sufficere omnino ut possideat animā suam tanquam patiēter humi
liatus: nisi ⁊ gratiā accipiat tanquam sponte humiliatus. Generalem
uero hinc audi regulā. Omnis qui se humiliat ait exaltabitur. Signifi
cat profecto nō omnem exaltandam esse humilitatem: sed eam tantum
que de uolūtate uenit: non ex tristitia. nec ex necessitate. Nec enim per
contrariū omnis qui exaltatur humiliandus erit. sed tamen qui se exal
tat humiliabitur. nimirū ob uoluntariam uanitatem. Ita ergo nō qui hu
miliatur sed qui spōte se humiliat exaltabitur: itaque ob meritum uolun
tatis. Esto enī quod humilitatis materia per aliū ministrāur: uerbi gra
tia probra damna supplicia. nō tamen idcirco recte ab alio quam a se
metipso humiliatus ille dicetur. qui illa omnia tacita conscientia. causa
dei subeunda decreuerit. Sed quo progredimur? Patiēter ut sentio su
stinetis excessum ī uerbo de humilitate ⁊ patientia: sed reuertamur ad
locū de quo digressi sumus. Id namque incidit nobis ex occasione re
sponsi. quo grandia presumentē sponsam. reprimendam censuit spōsus.
⁊ non ad īsipientiam illi. sed ut sane ex eo probabilioris ⁊ maioris humi
litatis daretur occasio. per quā dignior potiorum atque eorum ipsorum
que petebat capacior efficeretur. Uerumtamē quia adhuc in ianuis su
mus presentis capituli: discussionis eius iniciū principio si placet sermo
nis alterius ordiamur. presertī ne uerba sponsi uel recenseantur cum te
dio uel audiātur. Quod ipse auertat a seruis suis ihesus christꝰ dominꝰ
noster: qui est deus benedictus in secula Amen.

Sermo. xxxv. De increpatione dura quā facit sponsus ad sponsam. Et de duplici ignorantia nimium pauenda ⁊ fugienda.

s I te īquit ignoras: egredere. Dura ⁊ aspa īcrepatio: qđ dicit egre
deř. Hoc quippe ūbū hui audiř solēt a ualde irascētibꝰ ⁊ īdignāti
bꝰ dñis l' ācille. a dñabꝰ suis: cū grauit illas offēdrit. Exi hic Exi a
me: egredeř a ɔspcu meo: ⁊ a domo ista. Hoc g° ūbo aspo atqꝫ amaro sa
tis nimiūqꝫ īcrepatorio utiř mō spōsus ɔ̄ dilectā: sub ɔditōe tñ si seipsā
ignorauit. Nil quippe ualidiꝰ efficatiꝰ ad trēdū potuit ī eā ītēdere. qꝫ ut
egredi mīareř. Qđ ⁊ tu aduertere potes. si bene attendas unde. quo
egredi iubeatur. Unde enim. quo putas. nisi de spiritu ad carnem.
de bonis animi ad secularia desideria. de interna requie mentis ad
mūdi strepitum. ⁊ īquietudinē curaꝝ exterioꝝ? In quibꝰ oībꝰ ñ ē nisi la
bor ⁊ dolor ⁊ afflictio spiritꝰ. Que. n. aīa semel a dño didicit ⁊ accepit ī
trare ad seipaꝫ. ⁊ ī ītimis dei pñtiā suspirař. ⁊ quereř faciē eiꝰ sēp spiritꝰ
ē enī deus. ⁊ qui requirūt eū oꝫ eos ī spiritu ambulař. ⁊ ñ ī carne. ut ꝟm
carnem uiuant talis inquā aīa nescio an uel ipaꝫ gehennā ad tps expiri
horribiliꝰ penalīusue ducat. quā post spiritualis studij huiꝰ gustatā semel
suauitatē. exire denuo ad illecebras. ul' potiꝰ ad molestias carnis sēsuūqꝫ

ĩexplebilē repetẽ curioſitatē: dicẽte eccliaſte. Oculus ñ implet̃ uiſu: nec
auris auditu. Audi eni hominē expertũ que loquimur. Bonꝰ es inquit dñe
ſꝑantibꝰ in te: aĩe querẽti te. Ab hoc bono ſi quis auertẽ ſãctã illã aĩam
conaret̃. puto haud ſecus accepiſſꝫ. quã ſi ſe ꝺ̓ ꝑadiſo ⁊ ipo introitu gl̓e
ꝯſpiceret ꝺ̓turbari. Audi adhuc ⁊ aliũ ſil̓ez huic. Tibi dixit cor meũ ait.
exquiſiuit te facies mea: faciē tuam requirã. Unde ⁊ dicebat. Mihi aũt
adherere deo bonũ ē. ⁊ item loquẽs ad aĩam ſuaꝫ dicit. Cõuertere aĩa
mea in requiē tuam: q2 dñs benefecit tibi. Dico ergo uobis nihil ē qꝺ̓ ĩ
tantũ formidet quiſqu[illegible]s hoc bñficiũ ſemel accepit. quã ne gr̃a derelictꝰ
neceſſe habeat denuo egredi ad carnis ꝯſolatiões imo deſolatiões: rur
ſumqꝫ carnaliũ ſenſuũ ſuſtinere tumultus. Terribilis ꝓinde ⁊ nimis for
midoloſa cõminatio: egredere ⁊ paſce hedos tuos. Qꝺ̓ eſt. Indignã te
noueris illa tua familiari ⁊ ſuaui reꝝ cõtẽplatiõe celeſtiũ: intelligibiliũ
diuinaꝝ. Quãobrem egredere de ſãctuario meo corde tuo. ubi ſecretos
ſacroſqꝫ ueritatis ac ſapie ſenſus dulciter haurire ſolebas. ⁊ magis tan
quam una de ſecularibꝰ paſcẽdis ⁊ oblectãdis tue carnis ſenſibꝰ ĩtricare.
Hedos quippe qui peccatũ ſignificãt ⁊ ĩ iudicio collocãdi ſũt a ſiniſtris
dicit uagos ac peculantes corꝑis ſenſus: perꝰ quos peccatũ mors ꝑ fene
ſtras ĩtrauit ad aĩam. Cui ⁊ bene cõgruit qꝺ̓ ſequit̃ in ſcriptura: iuxta ta
bernacula paſtoꝝ. Nõ eni ſupra ſicut agni: ſꝫ iuxta tabernacula paſtoꝝ
hedi paſcunt̃. Paſtores ſi quidē qui ueri paſtores ſunt. lꝫ tabernacula
habeãt de terra. ⁊ in terra corꝑa uidelicꝫ ſua. hijs diebus quibꝰ nũc mili
tant: nõ tñ de terra. ſꝫ de celeſtibus paſcuis greges dñicos paſcere ꝯſue
uerunt. Neqꝫ eni ſuam eis ſꝫ dñi predicãt uolũtatem. At hedi qui ſunt
corꝑis ſenſus. celeſtia nõ requirũt. ſꝫ iuxta tabernacula paſtoꝝ. in oĩbus
uidelꝫ: bonis ſẽſilis huius mundi. que eſt regio corpoꝝ. ſumũt unde ſua
deſideria non tam ſatiẽt quã irritent. Turpis mutatio ſtudiorũ. ut cui añ
ſtudij fuerat ꝑegrinantē ⁊ exulem aĩam ſuam ſacris meditationibꝰ. cele
ſtibus paſcer̃ bonis. dei beneplacitum ⁊ miſteria uoluntatis eius inqui
rere. penetrare deuotione celos. ⁊ mente ſupernas circuire manſiones.
ſalutare patres atqꝫ apl̓os. ⁊ choros prophetarum. martirũqꝫ ammirari
triumphos ac ſtupere pulcherrimos ordines angelorum. nunc omnibꝰ
hijs omiſſis turpi ſe mancipet corporis ſeruituti ad obediendum carni:
ad ſatiſfaciendum uentri ⁊ gule. ad mendicandum in uniuerſa terra.
unde ex ea que preterit mundi huius figura ſuam ſemper famelicam
curioſitatem aliquatenus conſoletur. Exitus aquarum deducant ocu
li mei ſuper huiuſmodi animam. que cum nutriretur in croceis: demum
amplexatur ſtercora. Parit enim iuxta beati uiri ſententiam ſterilem
que nõ habebat filios: ⁊ uidue nõ benefecit. Et uide quia non ſimplici
ter egredere. ſed egredere ĩqu[illegible]t ⁊ abi poſt greges ſodalium tuoꝝ: ⁊ pa
ſce hedos tuos. In quo ut mihi uidet̃: magne cuiuſdam rei nos ammo
net. Quid iſtud? Heu quod egregia creatura iam olim facta de grege.

⁊ nunc in penis miserabiliter ꝓruens. non saltem inter greges remane
re permittit̄: sed post abire iubet̄. Quomō inquis. Quomō legis: Ho
mo cū i honoꝛe esset nō intellexit: cōparatus est iumētis insipiētibꝰ ⁊ simil
factus est illis. Ecce qm̄o de grege facta est egregia creatura. Puto di
cerent iumenta: si loqui fas esset. Ecce adam factꝰ est quasi unus ex no
bis. Cum in honore esset inquit. In quo honoꝛe queris: Habitabat in
paradiso. ⁊ in loco uoluptatis conuersatio eius. nihil molestie. nihil indi
gentie sentiebat. odoꝛiferis stipatus malis. fulcitus floribus: glīa ⁊ hono
re coꝛonatꝰ. ⁊ ꝯstituitꝰ sup̱ opa manuū plasmatoꝛis. Magis āt ob insigne
diuine similitudinis pꝛecellebat: ⁊ erat illi soꝛs ac societas cū plebe āge
loꝝ. ⁊ cū oī militia celestis exercitꝰ. Sed mutauit istā gloꝛiā ƀi i similitu
dinē uituli comedēs fenū. Inde ē qđ panis āgeloꝝ factꝰ ē fenū positū i
pꝛesepio. appositū nobis tāquā iumētis. Verbū quippe caro factum ē: ⁊
iuxta ꝓphetā oīs caro fenū. At fenū istđ minie desiccatū ē. nec ex eo ce
cidit flos: qꝛ requieuit sup̱ ipsū spiritus dn̄i. Propter hoc nāqȝ aliqn̄ fi
nis uenit uniuerse carnis: qꝛ spiritꝰ recesserat uite. Deniqȝ ait. Nō per
manebit spiritꝰ meꝰ i hoīe i eternū: qꝛ caro ē. Carnis noīe hoc loco uitiū
ƀsignari itellige: nō naturā. Nec eni spiritū natura expūgit: sed uitiū. ꝓ
pter uitium ergo omnis caro fenum: ⁊ omnis gloria eius tanquam flos
feni. Exsiccatum est inquit fenum ⁊ cecidit flos. sed non ille flos qui
de uirga ⁊ radice iesse ascendit: eo quod requieuit super eum spi
ritus domini. Nec illud fenum quod uerbum factum est: pꝛo eo quod
sequitur in pꝛopheta. Verbum autem domini manet in eternū. Si
enim fenū uerbum: ⁊ uerbum in eternum manet: fenū quoque necesse
est maneat in eternum. Alioquin quomō uitam pꝛebet eternam: si ipsū
minime manet in eternum: Ait autē. Si quis manducauerit ex hoc pa
ne: uiuet in eternum. Et quem panē dicat aperit cū subiungit. ⁊ panis
quem ego dabo caro mea est pro mundi uita. Quomō ergo eternū nō
est. quo eternaliter uiuitur: Sed recole nunc mecū uocem filij ad patrē:
loquētis i psalmo. Nō dabis iquit sanctū tuū uidere coꝛruptionē. Haud
dubiū quin de coꝛpoꝛe dicat: qđ in sepulchro iacebat exanime. Hoc eni
sanctū ⁊ angl̄s qui nūtiauit uirgini locutus ē dicens. ⁊ qđ nascetur ex te
sanctū uocabitur filius dei. Quo igitur pacto sanctū fenum poterat uide
re coꝛruptionem. qđ de incoꝛrupti uteri perpetuo uirore uernantibꝰ pa
scuis oꝛtum. etiā auidos angeloꝝ in se figere possit obtutus: insatiabili
ter oblectandos: Perdat sane fenū uiriditatem: si Maria uirginitatē
amiserit. Ergo cibus hominis mutauit se in pabulum pecoꝛis: homine
mutato i pecus. Heu tristis ⁊ lacrimosa mutatio. ut homo paradisi acco
la terre dn̄s celi ciuis: domesticus dn̄i sabaoth. frater beatoꝝ spirituū. et
celestiū coheres uirtutū. repētina se ꝯuersiōe inueniri et p̱p̱ infirmita
tem iacentem i stabulo. ⁊ ꝓpter similitudinē pecorinā idigētē feno. ⁊ p̱p̱

indomitam feritatem alligatam presepio: sicut scriptum est. In chamo ⁊ freno maxillas eoꝝ cõstringe: qui nõ approximant ad te. Agnosce tũ o bos possessorẽ tuũ. ⁊ tu asine presepe dñi tu: ut ꝓphete dei fideles inueniantur. qui ista sunt dei mirabilia preloquuti. Cognosce pecus: quem nõ cognouisti homo. Adora i stabulo quem fugiebas i paradiso. honora presepiũ: cuius contempsisti impium. comede fenũ: quẽ panẽ ⁊ panẽ angelicũ fastidisti. Sed quenaz causa inquis tante deiectionis? Profecto qd homo cũ in honore esset non intellexit. Quid non intellexit? Non dicit: nos dicamus. Positus i honore nõ intellexit qd lim⁹ esset? Honoris fastigio delectatus. ⁊ continuo in se exptus est qd tanto post tempore homo d filijs captiuitatis: ⁊ prudenter aduertit: ⁊ ueraciter ꝓtulit dicens. Qui se putat aliquid esse cum nihil sit: ipe se seducit. Ue misero. qd nõ fuit qui iaz tunc diceret ei. Quid superbis terra ⁊ cinis? Hinc egregia creatura gregi admixta est. hinc bestiali similitudine dei similitudo mutata est. hinc societas cum iumentis pro consortio angelorom inita est. Uides quam sit fugienda nobis hec ignorantia de qua tot milia malorum uniuerso nostro generi prouenerunt? Ait enim propterea hominem iumentis insipientibus compatum: quia nõ intellexit. Cauẽda proinde omnimodis ignorantia. ne forte si adhuc sine ĩtellectu ⁊ post uexationẽ inuenti fuerimus. multo plura ⁊ grauiora priorib⁹ mala inueniant nos: dicatqz de nobis. curauimus babiloniam. ⁊ nõ est sanata. Merito quidẽ. qd nec uexatio dederit intellectũ auditui. Et uide ne forte etiam hic sponsus cũ dilectam ab ignorantia tanto increpationis tonitruo deterreret. ꝓpterea minie dixerit. egredere cũ gregibus aut egredere ad greges: sed egredere ait post greges sodaliũ tuoꝝ. Ut quid hoc? Sane ut secundã ꝓinde ignorantiã priore magis pauendã pudendãqz ostẽderet. qd illa hominẽ bestijs parẽ fecisset: ista posteriorẽ. Naz homies quidem merito ignorãtie ignorati. id est reprobati: ⁊ ad tremendũ iudicium illd stare. ⁊ igni ꝑpetuo tradi hñt. nõ aũt ⁊ pecudes. Nec dubiũ fore dterius hijs qui sic erunt: quã q oino nõ erũt. Meli⁹ fuerat ei iquit: si nat⁹ nõ fuisset homo ille. Non utiqz si omnino ñ fuisset nat⁹. sz si nat⁹ ñ fuissz homo: sed uerbi gratia. aut pecus. aut alia quepiaz creatura. que qm iudiciũ nõ haberet. ad iudiciũ nõ ueniret: ac per hoc nec ad supplicium. Sciat ergo anima rationalis que se ob priorem ignorantiam erubescit. pecudes habere sodales. in perfruendis utiqz bonis terre non etiam similiter socias habituram in perferendis tormentis gehenne. ⁊ tunc demum etiam ab ipsis gregibus suorum sodalium iumentoꝝ cũ dedecore exturbãdã. nec iã uł cũ ipsis iturã sz plane post. qm illis nihil mali sentiẽtib⁹. ipsa malis omnib⁹ exponet. A quib⁹ nõ liberabit i eternũ: si quidẽ scdo ignorare adiecerit. Egredit itaqz homo. ⁊ solitari⁹ abit post greges sodaliũ suoꝝ. cũ solus i iferno iferiori retrudit. An nõ tibi posteriorẽ vr tenere locũ. qui ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹ proicit in tenebras exteriores?

Et erunt profecto nouissima hominis illius peiora prioribus. quādo qui prius bestijs equabatur. nunc ꝛ postponitur. Puto quod ꝛ in presenti uita si bene aduertas posteriorem ire pecoribus hominem indicabis. An nō siquidē tibi uidetur ipsis bestijs quodāmodo bestialior eē: hō ratione uigēs. ꝛ ratōe nō uiuēs. Nam pecus quidē si se rōe n̄ negat. excusationē hēt a natura a qua hoc ei penit⁹ munus negatū ē. nō hēt homo cui ab ipsa speciali prerogatiua donatū ē. Merito ꝓinde eoipso censetur hō egredi. ꝛ post ire gregalib⁹ animātib⁹. qđ solū hoc aial ꝯuersatione degeneri iura nature trāſgrediēs. rōis cōpos. rationis expertia moribus ꝛ affectibus imitatur. Cōuincitur ergo ire post greges homo. ꝛ nūc quidē ꝺprauatione nature: postmodū aūt extremitate pene. Ecce sic maledicetur homo: qui ignorātiam dei hīc inentus fuerit. Dei dicā an sui? Utrūqȝ sine dubio. Utraqȝ ignorantia damnabilis est: utraqȝ sufficit ad perditionem. Uis scire qꝛ ita ē? Sed de dei minime dubitas. si tamē tibi constat nō aliam uitam eē eternam. quam ut patrem cognoscas deū uerum. ꝛ quem misit ihesum xp̄m. Audi ergo sponsum liquido ꝛ aperte in ſīa ēt aie ignorantiā cōdēnantem. Quid enim dicit? Non utiqȝ si deus: sed si ignoras te inquit. ꝛc̄. Pater ergo quia ignorans ignorabitur: siue se siue deum ignorare contingat. De qua utraqȝ ignorantia. erit nobis si tn̄ manū deus apponat utilis admodū disputatio. Nō modo tn̄. ne fatigati ꝛ n̄ premissa ex more oratione. aut ego minus diligēter rē necessariam ꝓsequar: aut uos minus attēte que n̄ nisi magno suscipiēda sūt ꝺsiderio audiatis. Eteni si corpis cib⁹ cū absqȝ appetitu ꝛ satiat⁹ illū sumis. nō mō nō prodest sȝ nocet plurimū: multomagis panis anime cū fastidio sūptus. nō sciētie nutrimētū: sed magis conscientie tormentum importabit. Quod a nobis auertat spōsus ecclesie ihesus xp̄s dominus noster: qui ē deus benedictus in secula. amen.

Sermo. xxxvj. Quod scientia litterarum sit bona ad istruēdū. Sed scientia proprie infirmitatis sit utilior ad salutem.

e N ego mee promissioni. en ego desiderijs uestris: en ego deo ēt pro debito famulatu. triplici ut uidetis rōe urgeor ad loquēdū pacti ueritate. caritate fraterna. timore domini. Si tacuero. os meū cōdēnabit me. Quid si loquar? Profecto uereor idē indiciū: ne loquētē uidelicet ꝛ nō faciētē idētidē os meum condēnet me. Iuuate me orationibus uestris ut sēper possim ꝛ loqui que oportet: ꝛ opere iplere q̄ loquor. Nō ignoratis hodiernū nobis propositū eē sermonē de ignorantia. uel potius ꝺ ignorātijs. q̄n due si meministis proposite sūt. n̄ri una: ꝛ altera dei. Quas ꝛ monuimus ābas eē cauendas: quod ābe damnabiles sint supest ut clari⁹ hoc ip̄ȝ faciā: ediscerā plenius. Sȝ prius querēdū existio: sit ne ōis ignorātia dānabilis. Et mihi quidē uidet̄ n̄ esse. Neqȝ eni ōis ignorātia dānat: sȝ multa ꝛ innumera esse que nescire liceat absqȝ diminutōe salutis. Uerbi gratia. Si ignoras fabrilem artem seu carpen

tariam aut cementariam. ⁊ quecūqꝫ istiusmodi artes sunt que ad usus
uite presentis ab hoibus exercētur: nūquid īpedit ad salutē? Etiaꝫ absqꝫ
oībus illis artibus que liberales dicūtur. quāuis honestiorib⁹ utilioribus
que studijs ⁊ discātur ⁊ exerceantur. qua plurimū hominū salui facti sūt
placētes moribus atque operib⁹. Quātos enumerat apostolus ī epl'a ad
hebreos factos dilectos ñ ī sciētia litterarū: sꝫ ī cōsciētia pura ⁊ fide nō fi
cta. Omnes placuerūt deo ī uita sua: uite meritis non scientie. Petrus
⁊ andreas ⁊ filij zebedei ceteriqꝫ oēs cōdiscipuli. nō ꝺ scola rethoꝝ aut
phylosophorū assumpti sūt. ⁊ nihilominus tñ saluator ꝑ ipsos operatus est
salutē ī medio terre. Nō ī sapiētia que ī ipsis ēēt plusquā ī cūctis uiuenti
bus quēadmodū sanctus aliquis ꝺ semetipso cōfessus ē: sꝫ ī fide ⁊ lenita
te ipsoꝝ saluos fecit illos: ēt ⁊ sāctos. ēt ⁊ magistros. Denique notas fe
cerūt mūdo uias uite: ⁊ ñ ī sublimitate sermonis aut ī doctis hūane sapi
ētie uerbis. sꝫ sicut placuit deo ꝑ stultitiā predicatiōis eoꝝ saluos facere
credētes: qꝛ mūdus eū ī sua sapīa nō cognouit. Uidear forsā nimi⁹ ī sug
gillatione sciētie ⁊ quasi reprehēdere doctos: ac prohibere studia littera
rum. Absit. Nō ignoro quātū ecclesie ꝓfuerūt ⁊ prosint lr'ati sui: siue ad
refellēdos eos qui ex aduerso sunt. siue ad simplices instruēdos. Deni
qꝫ legi. Quia tu repulisti sciam: repellā ego te ut nō fungaris mihi sacer
dotio. Legi. Qui docti fuerūt fulgebūt quasi splēdor firmamēti: ⁊ qui ad
iustitiā erudiūt multos: quasi stelle īperpetuas eternitates. Sꝫ ⁊ scio ubi
legeri. sciētia inflat. ⁊ rursuꝫ qui apponit sciētiā apponit dolorē. Uides qꝛ
differētia ē sciētiaꝝ: quādo alia īflās alia cōtristās ē? Tibi uero uelim sci
re que nā haꝝ uideat̄ utilior. seu necessarior ad salutē. illa ne que tumet
aut que dolet. Sed nō dubito quin dolē͡tē tumēti preferas qꝛ sanitatē quā
tumor simulat dolor postulat. Qui āt postulat. ꝓpiquat saluti: qm̄ qui pe
tit accipit. Deniqꝫ qui sanat cōtritos corde: execratur inflatos. dicēte sapi
ente qꝛ ꝺns supbis resistit. hūilib⁹ āt dat gratiā. Et apl's aiebat. Dico āt
ꝑ gratiā que data ē mihi oībus qui sūt īter uos ñ plus sapere quā opor
tet sapere: sꝫ sapere ad sobrietatē. Non prohibet sapere. sꝫ pl⁹ sapere q̄ꝫ
oportet. Quid ē āt sapere ad sobrietatē? Uigilātissime obseruare: quid
scire magis priusue oporteat. Tēp⁹ enī breue ē. Est āt qꝺ ī se ē oīs scien
tia bona. que tñ ueritate subnixa sit: sꝫ tu qui cū timore ⁊ tremore tuā ipsi
us operari salutē ꝓ tēporis breuitate festinas. ea scire pri⁹ āpliusqꝫ curato:
que sēseris uiciniora saluti. Nōne medici corpoꝝ medicine portionem
diffiniūt eligere ī sumēdis cibis. quid pri⁹. quid posteri⁹. ⁊ ad quē modū.
quidqꝫ sumi oporteat? Nā ⁊ si bonos ꝯstat eē cibos quos ꝺns creauit. tu
tñ ipos tibi si ī sumēdo modū ⁊ ordinē ñ obserues: reddis plāe ñ bonos.
Ergo qꝺ dico ꝺ cibis hoc sētite ⁊ sciētijs. Sꝫ melius mitto uos ad magi
strū. Nō ē enī nr'a ista sētētia: sꝫ illi⁹. imo ⁊ nr'a: qm̄ ueritatis. Qui se īquit
putat scire aliquid: nūdū scit quomodo oporteat eū scire. Uides qm̄ ñ ꝓ
bat multa sciētē: si sciēdi modū nescierit? Uides īquā quomō fructū ⁊ uti

litatē scientie i mō sciēdi ꝯstituit? Quid ergo dicit moduz sciendi? Quid nisi ut scias quo ordie. quo studio. quo fine queqꝫ nosse oporteat? Quo ordine. ut id prius quod maturius ad salutē. Quo studio. ut id ardentius qđ uehementi⁹ ad amorē. Quo fine. ut nō ad inanē gloriā. aut curiositatem. aut aliquid simile: sed tm̄ ad edificationē tuā uel ꝓximi. Sunt nāqꝫ qui scire uolunt eo fine tm̄ ut sciāt: ⁊ turpis curiositas est. Et sunt qui scire uolunt ut sciant̄ ipsi: ⁊ turpis uanitas est. Qui ꝑfecto nō euadent sub sannantē satyricū: ⁊ ei qui eiusmodi est decantantē. Scire tuū nihil est. nisi te scire hoc sciat alter. Et sunt itē qui scire uolunt ut scientiā suā uendant: uerbi causa pro pecunia pro honoribus: ⁊ turpis questus est. Sed sunt quoqꝫ qui scire uolunt ut edificent: ⁊ caritas est. Et itē qui scire nolunt ut edificent̄: ⁊ prudentia est. Hoꝝ omniū soli ultimi duo nō inueniuntur i abusiōe sciētie: quippe qui ad hoc uolunt intelligere ut benefaciant. Deniqꝫ itellectus bon⁹ omnib⁹ facientib⁹ eū. Reliqui oēs audiāt. Scienti bonū ⁊ nō facienti: peccatuꝫ est ei. Ac si per similitudinē dicat. Sumenti cibū ⁊ nō digerēti. ꝑnitiosum est ei. Cibus siquidē idigestus. ⁊ qui bonā nō habet decoctionē: malos generat humores: ⁊ corrūpit corpus nō nutrit. Ita ⁊ multa scientia ingesta stomaco anie. que est memoria si decocta igne caritatis nō fuerit. ⁊ sic per quosdaꝫ artus anime mores scilicet atqꝫ actus transfusa atqꝫ digesta: quanuis ipsa de bonis que nouerit. uita attestāte ⁊ moribus bona efficiatur. nōne illa sciētia reputabitur in peccatū: tanquā cibus cōuersus in prauos noxiosqꝫ humores. An nō malus humor peccatum: an nō mali humores praui mores? An nō inflationes ⁊ tortiones in consciētia sustinebit qui huiusmodi est: sciēs uidelicet bonū ⁊ nō faciēs? An nō responsū mortis ⁊ nō dānationis totiens i semetipso hēbit. quotiēs i mētē uenerit sermo quē dixit dn̄s. q: seruus sciēs uolūtatē dn̄i sui ⁊ nō faciēs digna m̄ltis uapulabit. Et uide ne forte i ꝑsona talis anie. ꝓpheta plāgeret dicēs. Uentrē meū doleo. uētrē meū doleo. Nisi qđ ipsa igemiatio geminū vꝫ innuere sēsū: ut p̄ter hunc quē dixim⁹ ēt aliū requiram⁹. Puto. n. qđ ⁊ i sua ꝑsona potuit hoc dixisse ꝓpheta. qđ uidelꝫ scia pleni⁹ ⁊ estuās caritate. ⁊ oīno effūdere cupiēs n̄ iueniret qui curarꝫ audire: ⁊ sit q̄si oneri sua sibi scia erat. quā cōicare n̄ poterat. Plāgit itaqꝫ pi⁹ eccl'ie doctor. tā illos qui scire ꝯtēpnunt q̄uo sit uiuēdū: q̄ꝫ illos qui sciētes male nihilomin⁹ uiuūt. Et hoc ꝓ eo qđ eū dē s̄monē ꝓpheta repetit. Auertis ne iā quā ueꝝ sēsit apl's: q: scia iflat? Uolo ꝓinđ aiaꝫ prīo oīuꝫ scire seipsā: qđ id postl'et rō ⁊ utilitatis ⁊ ordis. Et ordis quidē: qm̄ qđ nos sum⁹ primū ē nob̄. Utilitatis v̇o. q: talis scia nō iflat sꝫ humiliat: ⁊ ē q̄dā p̄ꝑatio ad edificādū. Nisi eni suꝑ humilitatis stabile fūdamētū: sp̄ūale edificiū stare minie pōt. Porro ad se humiliandam nihil anima inuenire uiuacius seu accommodatius potest. quam si se in ueritate inuenerit: tm̄ nō dissimulet nō sit in spiritu eius dolus. statuat se ante faciem suam: nec se a se auertere abducat̄. Non ne ita se

intuens clara luce ueritatis inueniet se in regione dissimilitudinis. & suspi
rans misera quã iam latere nõ poterit qd uere misera sit: nonne cũ pro
pheta clamabit ad dñz. in ueritate tua humiliasti me? Nam quomõ non
uere humiliabatur in hac uera cognitione sui. cum se pceperit oneratã
peccatis. mole, huius mortalis corpis aggrauatam terrenis intricatam
curis. carnalium desideriorum fece infectam. cecam. curuam. infirmam:
implicitam multis erroribus. expositam mille piculis: mille timorib⁹ tre
pidam. mille difficultatib⁹ anxiam. mille suspicionib⁹ obnoxiam: mille ne
cessitatib⁹ erumpnosam: pcliuem ad uitia. inualidã ad uirtutes? Unde
huic iam extollentia oculorũ: unde leuare caput? Nõne magis conuertet
in erumpna sua: dum configit spina? Cõuertet inquã ad lacrimas. cõuer
tet ad planctus & gemitus. conuertet ad dñm: & in humilitate clamabit
sana aiam meam quia peccaui tibi. Porro conuersa ad dñz recipiet cõ
solationẽ: qr pater misericordiarũ. & deus totius consolationis. Ego quã
diu in me respicio: in amaritudine morat oculus meus. Si autẽ suspexe
ro. & leuauero oculos meos ad diuine miserationis auxiliũ. temperabit
mox amaram uisionẽ mei. leta dei. cui & dico. Ad meipsum anima mea
conturbata ẽ: ppterea memor ero tui. Nec mediocris dei uisio piũ & de
precabilẽ expiri. sicut reuera benignus & misericors ẽ & prestabilis super
malitia: quippe cũ natura bonitas. & cui pprĩu est misereri semp & parce
re. Tali itaqz expimento & tali ordine salubriter inotescit deus. cũ prius
se homo nouerit i necessitate positũ. & clamabit ad dñz & exaudiet euz &
dicet. eruã te & honorificabis me. Atqz hoc mõ erit grad⁹ ad notitiã dĩ.
tui cognitio: & ex ymagine sua que i te renouat ipse uidebit: dũ tu quidẽ
reuelata facie glãz dñi cũ fiducia speculãdo. i eandẽ ymaginẽ trãsforma
ris de claritate i claritatẽ: tanquã a dñi spiritu. Sed iam demũ aduerte
quomõ utraqz cognitio sit tibi necessaria ad salutẽ: ita ut neutra carere
ualeas cũ salute. Nã si ignoras te ñ habebis timorẽ dei in te. ñ humili
tatem. An uero sine timore dei & sine humilitate presumas de salute:
tu uideris. Bene fecistis grunniendo significare qd minime ita sapia
tis. immo qd non ita desipiatis. ne in eo qd planuz est immo remedia.
Sed attendite cetera. An potius pausandum est nobis propter somno
lẽtos? Putabã me uno sermone iplere qd pmisi d duplici ignorãtia. &
fecissẽ nisi fastidiosis lõgior uideret. Quosdã si quidẽ oscitãtes: quosdã
& dormiẽtes itueor. Nec mirũ. Precedẽtis noctis uigilie lõgissime quip
pe fuerũt: & excusãt eos. Uerũ illis quid dicã. qui & tũc dormierũt: & mõ
nihilomin⁹ dormiũt? Sz ñ pgo nũc ulteri⁹ exagitar uerecũdiã eorũ: suffic
tetigisse. Puto qd meli⁹ deiceps uigilabũt. nr̃e obseruatiõis cauterũ uitu
ri. In hac spe gerim⁹ eis i hac uice morẽ: & qd ptinuãdũ rõ exigebat. eorũ
caritate pendẽte lz disputatõe ptimur. faciẽtes finẽ ubi ñ erat finis. Ipsi
uero sup sibi facta indulgẽtia nobiscũ glorificẽt sponsum ecclesie ihesuz
christum dominum nostrũ: qui est deus benedictus in secula Amen.

Sermo .xxxvij. De duabus noticijs: ꝯ duab⁹ ignorãtijs. ⁊ hijs que ex se parturiunt.

p Uto nõ habem⁹ nũc opus hortari ad uigilandũ: cũ absq3 dubio sermo ille suggillatorius uigillat utpote adhuc recẽs. qui heri a nobis caritatiue ꝓlatus. bene aliquos expgefecit. Ergo tenetis memoria qꝺ teneã assensũ uestrũ neminẽ absq3 sui cognitiõe saluari: de qua nimirꝫ mater salutis humilitas oritᷣ. ⁊ timor dñi qui ⁊ ipe sicut initiũ sapie: ita ⁊ salutis. Nemo dico absq3 illa cognitõe saluatᷣ: qui tñ etatẽ habeat ac facltatẽ cognoscẽdi. Qꝺ ꝑpter paruulos loquor ⁊ ꝑpter fatuos: quorꝫ alia ratio ẽ. Quid si ignoras deũ? Poterit ne spes esse salutis: cũ dei ignorãtia. Ne hoc quidẽ. Nec enĩ potes aut amare quẽ nescias: aut habere quẽ nõ amaueris. Noueris ꝓinde te, ut deũ timeas: noueris ip3 ut eque ip3 diligas. In altero initiaris ad sapiẽtiã. i altero ⁊ ꝯsummaris. quia initiũ sapie timor dñi ẽ: ⁊ plenitudo legis ẽ caritas. Tã ergo utraq3 ignorãtia cauẽda ẽ tibi: quã sine timore ⁊ amore dei salus ẽe nõ põt. Cetera idifferẽtia sũt: nec salutẽ si sciantᷣ. nec dãpnationẽ si nesciantᷣ habẽtia. Nõ tñ dico cõtẽpnẽda aut negligẽdã sciẽtiã litterarꝫ. que ornat aiaꝫ ⁊ erudit eã: facit ut possit ẽt alios erudire. S3 duo illa oꝫ ⁊ expedit ut ꝑcedãt. i quib⁹ sũmaꝫ salutis ꝯstitui supior ratio ꝺclarauit. ⁊ uide si ñ intuebatᷣ: ⁊ si ñ docebat hũc ordinẽ qui dicebat. Semiate uobis ad iustitiã. metite spẽ uite: ⁊ tẽ ꝺmũ illumiate uobis ait lumẽ scie. Ultimã posuit sciẽtiã tãquã picturã q̃ statũ hẽre nequeat sup mane. ⁊ iõ illa duo pmisit. ⁊ subiecit illi tãq3 si solidũ aliquid picturᷣ substerneret. Secur⁹ iã itẽdã sciẽtie: si uite prius per beneficium spei securitatẽ accepo. Tu gᵒ semiasti tibi ad iustitiam. si ex uera notitia tui euigilasti. timere deũ. temetipm hũiliasti. fudisti lacrimas. elemosinas profudisti ceterisque de pietatis actionibus mancipasti: si ieiunijs ⁊ uigilijs afflixisti corpus. si pectus tonsionibus. celos clamoribus fatigasti. Hoc siquidem seminare ad iustitiam est. Semina sunt bona opa. bona studia: semina lacrime sunt. Ibant inquit ⁊ flebant: mittentes semina sua. Sed quid? Semper flebunt? Absit. Sed uenient cũ exultatiõe: portãtes manipl'os suos. Merito cũ exultatiõe: cũ reportãt manipl'os glie. At istud iquis i resurrectiõe: i nouissimo die: ⁊ ẽ nimis lõga expectatio. Noli anĩo frangi: noli deficere a pusillanimitate spiritus. Habes interi de primitijs spiritus: qꝺ ad presens in exultatõe metas. Seminate ait uobis ad iustitiam: metite spem uite. Non te mõmittit ad diem nouissimum: quando res iam erit in re. ⁊ non in spe: sed de presenti loquitur. Prorsus magna letitia ⁊ exultatio multa nimis: cũ uita uenerit. Sed nunquid tante letitie spes erit sine letitia? Spe gaudẽtes ait apostolus. Et dauid nõ letaturum sed letatum se dixit: quod i domum domini se speraret iturum. Mundum uitam tenebat. sed spem profecto uite messuerat: atque in semet ipso experiebatur ueritatem scripture perhibentis. quia non modo remuneratio. sed ipsa quoque expecta

tio iustorum letitia. Hanc parit in animo illius qui sibi ad iustitiam se
minauit presumpta indulgẽtia delictorum. si tñ ipsaȝ indulgentiã efficatia
attestat accepte gr̃e. ad uiuendũ sci⁹ deinceps. Omnis ĩ uobis qui hec
sentit ĩtra se actitari: scit quid loquit spirit⁹: cuius uox atqȝ op̃atio minĩe
inter se unquam dissentiunt. Propterea ergo intelligit que dicuntur:
qm̃ que foris audit. intra sentit. Nam qui in nobis loquitur operatur
in nobis unus atque idem spiritus. diuidens singulis prout uult. alijs
quidem loqui: alijs autem operari quod bonum est. Quisquis itaque ue
strum post illa amara ⁊ lacrimosa conuersionis sue primordia respirasse
in spem atque in quoddam serenum superne consolationis pennis
gratie subleuatum se euolasse letatur. is profecto iam metit. suarum reci
piens fructum temperaneum lacrimarum: ⁊ ipse uidit deum. ⁊ audiuit
uocẽ dicentis. Date ei de fructibus manuũ suarũ. Nam quomodo non
uidit deum: qui gustauit ⁊ uidit qm̃ suauis ẽ dominus. Quam dulcem ⁊
suauem te sensit domine ihesu. cui a te non mõ peccata donata sunt. sed
⁊ munus indultum ẽ sanctitatis. neqȝ id solum sed addita insuper ad cu
mulũ bonorum uite eterne promissio. Felix qui tantũ iam messuit. habens
interim quidem fructũ suum in sanctificationem: finẽ uero uitaȝ eternã:
Merito qui se inuento fleuit gauisus ẽ uiso domino: ad cuius utique mi
serationis intuitũ tantos iam leuauit manipꝉos. remissionem. sanctifica
tionem. spẽ uite. O quã uerus ẽ sermo. qui in propheta legitur. Qui se
minant in lacrimis: in exultatione metent. Ubi breuiter comprehensa
utraque cognitio ẽ: ⁊ nostri quidẽ in lacrimis serens. que autem dei: me
tens in gaudio. Hac ergo in nobis gemina preeunte notitia. iam eaque
forte supercreuerit sciẽtia minime iflat utpote que nihil afferre ualeat
terreni cõmodi uel honoris. quod nõ sit sane iferius spe cõcepta. letitia
que spei iã altius radicata ĩ aĩo. Spes aũt nõ cõfundit. qꝛ caritas dei dif
fusa ẽ ĩ cordibus uestris per spiritũ sanctũ qui datus ẽ nobis. Ideo illa ñ
confundit: qꝛ ista infundit certitudinem. Per hanc enĩ ipse spiritus testi
moniũ perhibet spiritui nostro: qꝺ filij dei sumus. Quid nam igitur no
bis ꝺ nostra quãtacũqȝ scientia prouenire possit. quod non sit min⁹ hac
gloria qua inter dei filios numeramur: Parũ dixi. nec respici in eius cõ
parationem põt orbis ipse ⁊ plenitudo eius: etiam si totus cedat uni cu
ius nr̃m ĩ possessionem. Ceterum si nos ignorãtia ꝺi tenet: quomodo spe
ram⁹ ĩ eũ quẽ ignoram⁹: Si nr̃i quomõ humiles erim⁹. putãtes nos ali
quid eẽ cũ nihil scim⁹: Scim⁹ ãt nec ſupbis nec desꝑatis ꝑtẽ eẽ uel socie
tatẽ forte ĩ scõrũ. Intueꝛ ergo nũc meũ q̃ȝta cura ⁊ solicitudĩe ãbas istas
repellere a nobis ignorantias debeam⁹ quarũ omnis peccati altera ini
tiũ parit: altera consumationẽ. Sicut duarum e regione notitiarũ. initiuȝ
sapiẽtie una. ꝑfectionẽ altera gignit: illa timorẽ dñi. ista caritatẽ. At istud
de noticijs supra ostẽsũ ẽ. Nunc de ignorantijs uide. Etenim sicut initiũ
sapientie: timor domini: sic initium oĩs peccati ſupbia. Et quomõ ꝑfecti

onem sibi sapientie uendicat amor dei: ita desꝑatio sibi oēm malicie con
sumationē. ⁊ quēadmodū ex noticia tui uenit in te timor dei. atq; ex dei
noticia dei itidē amor sic ecōtrario ꝺ ignorātia tui superbia: ac ꝺ ꝺi igno
rantia uenit desperatio. Sic autē sṗbiā parit tibi ignorantia tui: cū me
liorē. quā sis decepta ⁊ deceptrix tua cogitatio te esse mētitur. Hoc quip
pe est superbia. hoc in tiū oīs peccati: cū maior es ī tuis oculis. quā apꝺ
deū: quā ī ueritate. Et ideo qui prius peccauit hoc grande peccatū. dia
bolum loquor de ipso dictū est. q: ī ueritate nō stetit. sed mendax est ab
initio. qm̄ ex quo in sua fuit cogitatione. nō fuit ī ueritate. Quid si in eo
discordar; a ueritare. ut minorē se īferiorēq; putaret: quā ueritas hēret?
Excusaret eum sua proculdubio ignorantia. ⁊ minime reputaretur su
perbus. nec tam inueniretur iniquitas eis ad odium: quam humilitas
fortassis ad gratiam. Si enim in quonam statu unumquemque nostrum
habeat deus liquido cognosceremus. nec supra sane nec infra secedere
deberemus: ueritati ī omnibus acquiescētes. Nunc autem q: consilium
hoc posuit tenebras latibulum suū. ⁊ sermo absconditus ē a nobis. ita ut
nemo sciat si dignus sit amore uel odio. iustius tutiusque profecto iuxta
ipsius ueritatis consiliū nouissimum locum nobis eligimus. de quo post
modum cū honore superius educamur: quā presumimus altiorem unde
cedere mox oporteat cū rubore. Non est ergo periculum quantumcum
que te humilies. quātūcūq; reputes minorē quā sis. hoc ē quā te ueritas
habeat. ē aūt grāde malū horrēdūq; ꝑiculū. si ꝉ mōice pl's ꝟo extollas si
uꝉ uni uidel; ī tua cogitatiōe te ꝓferas. quē forte parē tibi ꝟitas iudicat.
aut ēt suꝑiorem quēadmodū si ꝑ ostiū trāseas cuiꝰ suꝑliminare ut ad īte
ligētiā loquar nimiū bassū sit. ñ noc; quātūcūq; te īclinaueris. noc; aūt si
uel trāsuersi digiti spacio plusquā ostij patiṫ mēsura erexeris. ita ut īpi
gas ⁊ capite quassato collidaris: ita ī aīa ñ ē plāe timēda quātalib; hu
miliatio horrēda aūt nimiūq; pauēda ꝉ minia temere ꝓsumpta erectio.
Quāobrē noli te homo cōꝑare maioribꝰ: noli mīoribꝰ. noli aliquibꝰ. noli
uni. Quid scis. n. o hō si unꝰ ille quē forte oīu; uilissimū atq; miserrimū
ꝛputas. cuiꝰ uitā sceleratissimā ac singꝉarit fedissimā horres. ⁊ ꝓpterea
illū putas sꝑnēdū: ñ mō ꝓ te quē forte iā sobrie ⁊ iuste ⁊ pie uiueṙ cōfidis
s; ēt ꝓ cetis oībꝰ sceleratis tāq; oīu; sceleratissīm: q̄d scis inq̄; si melior ⁊
te ⁊ illis mutatōe ꝺxteṙ excelsi ī se quiꝺ futurꝰ sit ī ꝺo ꝟo iā sit? Et ꝑpea ñ
mediocrē ñ uꝉ penꝉtimū. ñ ipsū saltē iter nouissimos eligere locū nos uo
luit. s; recūbe īquit ī nouissimo loco. ut solꝰ uidel; nouissimꝰ oīu; sedeas:
teq; nemini ñ dico ꝓponas s; nec ꝯpare ꝓsumas. En q̄ztū malū uenit ꝺ
ignorātia nr̄i? Utiq; peccatū diaboli ⁊ initiū oīs peccati suꝑbia. Quid ēt
ꝺi parturiat ignorātia alias uidebimꝰ. iā nūc hore breuitas ñ ꝑmittit: qm̄
hodie tarde conuenimꝰ. Itaque sufficiat unū quēque modo ne seipsum
ignoret āmonitū eē. ñ solū sermone nostro. sed ipsius quoq; dignatione
sponsi ecclesie ihesu xp̄i domini nostri: qui ē deus benedictus ī sc̄la amē.

Sermo.xxxviij. Qualiter ex ignorātia dei: nascitur desperatō. ⁊ qualiter sponsa dicatur pulcra inter mulieres.

q Uid ergo dei ignorantia parturit? Nam hinc incipiendum est: sicut recordamini hic heri fuisse terminatū. Quid itaqȝ parturit? Diximus desperationē. sed quonāmō dicamꝰ. forte aliquis reuersus in se ⁊ displicēs sibi in oībus malis que fecit. cogitāsqȝ resipiscer̄ ⁊ redire ab oī uia mala ⁊ carnali cōuersatiōe sua: si ignorat quaȝ bonꝰ sit deus. quā suauis ⁊ mitis ⁊ quā multus ad ignoscēdū. nōne sua carnalis cogitatio. arguet eum ⁊ dicȝ. Quid facis? Et uitā istā uis ꝑdere ⁊ futurā. Peccata tua maxia sūt. ⁊ nimiū mlta: nequaquā pro tot ⁊ tātis nec si te excories sufficies satisfacere. cōplexio tenera ē. uita extitit delicata. ꝯsuetudinē difficile uices. Pro hijs ⁊ similibꝰ desꝑatus resilit miser. ignorās quam facile oīpotēs bonitas q̄ neminē uult ꝑire. cūcta ista dissolueret: sequiturqȝ īpenitētia que ē delictū maxiuȝ. ⁊ blasphemia irremissibilis. Ipse uero aut cōturbatus nimia tristitia absorbetur ⁊ fertur in ꝓfundū: minime iā ut ꝯsolationē recipiat emersurus. sic̄ scriptū ē. impius cum uenerit in ꝓfundū maloꝝ cōtempnit. aut certe dissimulās ⁊ sibi qualicūqȝ uerisimili blādiens ratione. reuocat se irreuocabiliter ad seculum: ad ꝑfruendū ⁊ deliciandū in oībꝰ bonis eiꝰ quo adlicuerit. Cū aūt dixerit pax ⁊ securitas tūc subitaneus suꝑueniet ei īterritꝰ. tanquā ī utero habēti. ⁊ n̄ effugiet. Ita ergo ⁊ de ignorātia dī uniuerse malitie ꝯsumatio uenit: que est desperatio. Apostolus dicit quod ignorantiam dei quidā habēt. Ego aūt dico oēs ignorare deū: qui nolūt cōuerti ad euȝ. Neqȝ enim ob aliud ꝓculdubio renuūt: nisi qꝛ grauē ⁊ seuerū ymaginant̄ qui pius ē. durum ⁊ īprecabilē qui misericors ē. feꝝ ⁊ terribilē qui amabilis ē. ⁊ mētit̄ iniquitas sibi: formās sibi ydolum pro eo qđ nō ē ipē. Quid timetis modice fidei? At peccata nolit remitter̄? Sȝ affixit ea cruci cū suis manibꝰ. Qđ teneri ⁊ delicati estis? Sȝ ipē nouit figmētū nostrū. Qđ male assueti ⁊ ligati peccādi cōsuetudine? Sȝ dn̄s soluit cōpeditos. forte ne irritatꝰ inmanitate ⁊ multitudine criminū: cūctetur porrigere manū adiutorij. Sed ubi abūdauit delictū: suꝑabūdare ⁊ gr̄a cōsueuit. An de uestimēto solliciti estis ul' cibo ceterisqȝ corpori uestro necessarijs: ⁊ ꝓpterea cūctamini relinquere ur̄a? Sȝ scit qꝛ hijs oībus indigetis. Quid ultis āpliꝰ: Quid iam īpedit a salute? Sed hoc ē qđ dico. deū ignoratis. sȝ nec creditis auditui nr̄o. Uellē uos ul' exꝑtis credere: qꝛ nisi credideritis n̄ ītelligetis. Sȝ nō ē oīuȝ fides. Absit aūt ut de tali hoc ē đ dei ignoratia spōsaȝ cōmonitā sentiamus. que tāta spōsi pariter ⁊ dei sui nō dico agnitione sȝ amicicia ⁊ fāiliaritate dotata ē. ut eiꝰ crebra colloquia ⁊ oscula mereret̄: ⁊ nūc familiari ausu loquit̄. Indica mihi ubi pascas. ubi cubes ī meridie. Ubi sane non ipsum. sȝ locū habitatiōis gl'e eius sibi indicari requirrit: quāquā nō aliud ipē. ⁊ aliud locus eius uel gl'a. Sȝ reprimēda censetur ꝓpter presumptionē. ⁊ de sua ipsiꝰ cōmonēda cognitione: in qua nimiꝝ

nisa ē aliqtenꝰ caligare. q̄ tāte se estiarit idoneā uisiōi. sine minꝰ attēdēs p̄ excessu suo qd̄ essz i corpe sine frustra sperās ēt manētē i corpe ad illā se posse iaccessibilē accedere claritatē. Ergo ad seipsā p̄o inꝰ reuocat̄. ⁊ ignorātia puicit̄: ⁊ isolētia castigat̄. Si ignoras te iquit egredet̄. Terribiliter sponsus itonat i dilectā. nō tanquā sponsus. sed tanquā magister: ⁊ nō quasi iratus. sed ut territa purgaret̄. purgata idonea redderet̄ huic ipi cui inhiat uisioni. Mundi cordibꝰ nempe: illa uisio sequestrat̄. Pulchre autē pulchrā nō omnimō quidē sed pulchrā iter mulieres eā dicit. uidelicet cū distinctiōe. quatinus ⁊ ex hoc ampliꝰ reprimat̄: ⁊ sciat quid desit sibi. Ego enī puto mulier̄ nomīe hoc loco appellatas aīas carnales ac seculares. nihil i se uirile habentes. nihil forte aut ꝯstans i suis actibus demōstrantes: sed totū remissū. totū femincū ⁊ molle qd̄ uiuunt: ⁊ qd̄ agunt. Spiritualis autē aīa. ⁊ si inde iam pulchra qd̄ nō secundū carnē ambulat. sed secundū spiritū. ex eo tn̄ qd̄ adhuc in corpore uiuit citra pfectum adhuc pulchritudinis, pficit. ac pinde non pulchra omnimō. sed pulchra iter mulieres. id est iter animas terrenas. ⁊ que nō sūt sicut ipsa spirituales. nō autē iter angelicas beatitudines: nō iter uirtutes potestates dn̄ationes. Sicut patrū aliquis olim inuentus ⁊ dictus ē iustus in generatiōe sua id est pre omnibꝰ sui tēporis sueq3 generatiōis. ⁊ thamar iustificata phibetur ex iuda. hoc est pre iuda: ⁊ in euāgelio publicanus descendisse refert̄. ō tēplo iustificatus. sed iustificatus a phariseo. ⁊ quomō magnus ille iohānes magnifice quondā cōmentatus ē. qd̄ uidelicet supiorem nō hēret. sed hoc iter natos mulier̄. nō autē inter choros beator̄ celestiūq3 spiritū: ita ⁊ modo spōsa dr̄ pulchra. s3 interi adhuc inter mulieres: ⁊ nō iter celestes beatitudines. Desinat pinde quā diu in terris ē. que in celis sunt curiosius uestigare: ne forte scrutatrix maiestatis opprimat̄ a gloria. Desinat inquā donec iter mulieres uersat̄ iquirere que apud sublimes illas sunt potestates. solis ipsis perspicua: solis licita tanquā celestibus celestia ad uidendū. Mirabilis facta est inquit uisio ista ex te o sponsa. quā tibi postulas demonstrari: nec mō preuales ītueri meridianā ⁊ mirā quā ihabito claritatē. Dixisti enī. Indica mihi ubi pascas ubi cubes i meridie. Sed enī iduci i nubes. penetrare in plenitudinē lumis. irrumpe claritatis abyssos. ⁊ lucē habitare iaccessibile3: nec tempis ē nec corpis. Id tibi i nouissimis reseruat̄. cum te mihi exhibuero glosam: nō habētē maculā aut rugā. aut aliquid huiusmōi. An nescis q2 quā diu uiuis in hoc corpore peregrinaris a lumine? Quomodo que necdum tota pulchra es. idoneam te existimas uniuersitatem pulchritudinis intueri? Quomodo denique queris me i mea claritate uidere: que adhuc ignoras te? Nam si te pleniꝰ nosses. scires utiq3 corpe qd̄ corrumpit̄ aggrauatā. nullatenꝰ posse attollere oculos. ⁊ figere in illū fulgorē: i quē pspicere āgeli ꝯcupiscūt. Erit cū apparuero qd̄ tota pulchra eris. sicut ego pulcher sum totꝰ. ⁊ simillima mihi uidebis me sicuti sum.

Tũc audies. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula non est in te. Nũc uero ⁊ si ex pte iam similis. ⁊ ex pte tamen dissimilis: ꝯtenta esto ex pte cognoscere. Teipsã attẽde. ⁊ altiora te ne quesieris: ⁊ fortiora te ne scrutata fueris. Alioquin si ignoras te o pulchra ĩter mulieres. naꝫ ⁊ ego te dico pulchrã: sed ĩter mulieres hoc ẽ ex parte. Cum autẽ uenerit qđ pfectum est: tunc euacuabiť qđ ex pte est. Si ergo ignoras te: sꝫ q̃ sequunť dicta sunt. ⁊ nõ oportet iteꝝ dici. Promiserã me đ duplici ignorãtia utiliter disputatuꝝ: si quominus ĩplesse uideor. date ueniã uolenti. Nã uelle adiacet mihi: pficere autẽ nõ ĩuenio. nisi quãtũ sua benignitate ad nostrã edificationẽ largiri dignabiť spõsus eccľe ihesus christus dominus noster: qui est deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. xxxix. De curribus pharaonis. i. diaboli. Et de principibus exercitus qui sunt malicia luxuria ⁊ auaricia. ⁊ cetera.

e Quitatui meo ĩ currib⁹ pharaõis assimilaui te amica mea. Ante oĩa ĩ hijs uerbis libenter accipim⁹ typũ eccľie in patribus p̃cessisse. ⁊ nr̃e sacramẽta salutis pcostẽsa esse ĩ exitu isrľ đ egypto geminoqꝫ illo ãmirabili maris obsequio. ⁊ trãsitũ scilꝫ pplo dãtis ⁊ ultionẽ đ hostib⁹. Baptismi gr̃a euidẽter exprimiť: saluãtis homies ⁊ cria submergẽtis. Omnes ĩquit sub nube fuerũt: ⁊ oẽs ĩ moyse baptizati sũt ĩ nube ⁊ ĩ mari. Sꝫ oportet ꝓñtiã sicut solem⁹ signare ṽborũ. ⁊ sequentia priorib⁹ copľare. ⁊ ita demũ elicere suaue quippiaꝫ si possim⁹ qđ prosit morib⁹ ĩstruẽdis. Ubi itaqꝫ spõse p̃sũptio dura ⁊ austera ĩcrepatiõe repssa ẽ: ne tristior remanerꝫ. bõa illi aliq̃ q̃ iã accepat ad memoriã reducũť. ⁊ aliq̃ q̃ nõdũ accepat ꝓmittunť: sꝫ ⁊ pľchra đnuo ꝑhibeť ⁊ amica appellať. Qđ tibi ĩquit dure locut⁹ sũ amica mea: nľľaꝫ me tibi suspicio sit odij. uľ rãcoris. nã signa amoris mei ĩ te euidẽtia sũt: ipsa mea munera quib⁹ te honoraui ⁊ ornaui. Nec mihi animi ẽ illa retrahere: sꝫ magis addere ãpliora. Uel sic. Nõ egre feras amica mea minie te accipe mõ qđ postulas. q̃ tãta a me iaꝫ accepisti. ⁊ maiora hoꝝ accipies si in p̃ceptis meis ãbulaueris: ⁊ ĩ amore meo pseueraueris. Hec ꝓ lr̃e ꝓñtia. Nũc iaꝫ uideamus q̃lia sũt. q̃ se đõasse ꝯmemorat. Et primũ quidẽ ẽ qđ eaꝫ assimľauit equitatui suo ĩ currib⁹ pharaõis. liberãdo utiqꝫ a iugo peccati. mortificatis uniuersis opib⁹ carnis. queãdmodũ ille ppľs liberat⁹ ẽ a ꝟuitute egipti: subuersis ⁊ submersis cũctis currib⁹ pharaõis. Id quidem miseratio maxia. In q̃ ego quoqꝫ si gľari uoluero ñ ero ĩsipiẽs: ṽitatẽ. n. dicã. Fateor ⁊ fatebõ. nisi qꝛ dñs adiuuit me. paulomin⁹ hitassꝫ ĩ iferno aĩa mea. Nõ sũ ĩgrat⁹ nõ sũ oblit⁹: misericordias dñi ĩ eternũ cãtabo. Ueꝝ hacten⁹ mihi cũ spõsa. De reliq° illa singľari dignatõe postq̃ꝫ liberata ẽ ascisciť ĩ amicã. đcorẽ ĩduiť. tanq̃ꝫ dñi spõsa: ĩteri tñ ĩ genis dũtaxat ⁊ ĩ collo. Ad hec illi ꝓmittũť murenule ꝓ ornatu: ĩpeqꝫ auree ꝓ p̃cio. sꝫ ⁊ disticte argẽto ꝓ đcore. Cui ñ admodũ placeat ordo ĩpe donationũ? Primũ misericorditer liberať. scđo dignãter adamať. tertio benigne abluiť ⁊ pur

gatꝰ.postréo optimi ornaméti accipit ꝓmissioné. Non ambigo quosdam iam uestrũ in semetipsis recognoscere que dicuntur. proprioqꝫ experimento commonitos ad intelligentiã preuolare. Sꝫ sane memor uersiculi illius declaratio sermonũ tuorum illuminat: ⁊ intellectũ dat paruulꝪ. ꝓ huiusmõi dignũ duco eadé modice latiꝰ explanãda. Benignus ẽ eni spiritus sapie. ⁊ placꝫ illi doctor benignus ⁊ diligẽs qui ita cupiat satisfacere studiosis: ut moré gerere tardioribꝰ non recuset. Deniqꝫ qui elucidãt me uitã eternã habebũt ait ipa sapia. Quo quidé p̃mio ego fraudari noluerim. Quanquã in hijs ẽt que plana uidenꝶ quandoqꝫ talia latẽt: que ipsis quoqꝫ qui capaciores uidenꝶ. ⁊ p̃uolãtes igenio ñ erit inutile si diligẽtius ðclarenꝶ. Sꝫ uide iaꝫ similitudiné de pharaone ⁊ exercitu eiꝰ: et dñi equitatu. Nõ iter ipos exercitꝰ similitudo data ẽ: sꝫ de ipis. Que eni societas luci ad tenebras: aut que ps fideli cũ infideli. Sꝫ iter sanctã spiritaléqꝫ aiam. ⁊ equitatũ dñi plane cõpatio ẽ. ⁊ iter pharaoné ⁊ diabolũ amborũqꝫ exercitꝰ. Nec miraberis unã aiam equitatꝰ mltitudini similataꝫ: si aduertas quãte in ipa una que tñ sãcta aia sit: uirtutũ acies hẽanꝶ quãta i affectiõibꝰ ordinatõ. quãtã i moribꝰ disciplina. quãta i oratiõibus armatura. quãtũ i actiõibꝰ robur. quãtus in zelo terror: quãta deniqꝫ ipsi cũ hoste ꝯflictuũ assiduitas: nũerositas. triũphoꝝ. Deniqꝫ i ꝯñtibꝰ legiꝶ. Terribilis ut castroꝝ acies ordiata. ⁊ iteꝫ. Quid uidebis i sunamiteꝭ: nisi choros castroꝝ? Aut si id tibi ñ plꝫ. noueris huiuscemõi aiam nũquã ẽe sine angloꝝ custodia. qui eã emulanꝶ dei emulatiõe: solliciti suo uiro seruare. ⁊ uirginé castã exhibeꝛ christo. Et ne dixeris in corde tuo ubi sunt quis es uidit? Uidit eos ꝓpheta helyseus. insup ⁊ fecit orãdo ut uideret ẽt giezi. Tu ñ uides qꝛ ñ es ꝓpheta: nec puer ꝓphete. Uidit patriarcha iacob ⁊ ait. castra dei sũt hec. Uidit ⁊ doctor gentiũ: qui dicebat. Nõne oẽs administratorij spiritus sũt missi in ministeriũ ꝓpter eos qui hereditaté capiũt salutis. Ergo anglicis fulta ministerijs. ⁊ supno stipata agmine sponsa incedẽs similis ẽ equitatui dñi. illi utiqꝫ qui quondã i curribꝰ pharaonis tã stupẽdo diuini adiutorij miraclo triũphauit. Si eniꝫ diligẽter aduertas cuncta que ibi miraris magnifice perpetrata: inuenies hic nihilominus admiranda. Nisi qȯ in eo nũc magnificẽtius triũphatur. qȯ q̃ illic copalꝶ p̃cesserũt. hic spiritualꝶ adiplenꝶ. An ñ tibi nẽpe mlto fortius longeqꝫ gloriosius esse uidetur diabolũ ꝓsternere quã pharaonem atqꝫ aerias ðbellare potestates. quã currus pharaonis subuertere? Ibi déqꝫ pugnatũ ẽ aduersus carné ⁊ sãguiné. hic aduersus p̃ncipes ⁊ potestates aduersus mũdi rectores tenebraꝝ haꝝ. ꝯtra spiritualia nequicie i celestibꝰ. Et ꝓsequeꝶ mõ singula mecũ ꝓportõis mẽbra. Ibi ppls eductꝰ ð egypto: hic homo de seculo. ibi prosterniꝶ pharao: hic diabolus. Ibi subuertũtur currus pharaonis. hic carnalia ⁊ secularia desideria que militat aduersus aiam subruuntur: illi in ifluctibus. ista i fletibus. Marini illi amari isti. Puto ⁊ nũc clamitare demonia. si forte ꝯtigat incidere in

talē aīam. Fugiamus isrl'em: quia dominus pugnat pro eo. Visne etiam aliquos de principibus pharaonis propriꝰ tibi designē nominibus ⁊ de curribꝰ describā. ad instar quoꝝ tu quoqȝ alios siqui sūt per teipsū ale as inuenire. Magnus quidā princeps spiritalis atque inuisibilis regis egypti. profecto malicia ē. magnꝰ luxuria. magnus auaritia. ⁊ hij quidē possidēt termios suos sub rege suo. sicut sui cuique assignati sūt. Nam malitia ī oī regione maleficioꝝ atque facinorum dominatꝰ. luxuria oī im munditie ⁊ turpitudini carnis preest. auaricia ī ꝑtes rapine ⁊ fraudis sortita ē pⁱcipatū. Accipe nūc quoqȝ quales hijs suis pⁱcipibꝰ pharao preparauerit currꝰ ad ꝑsequēdū ppl'm dī. Hēt nāqȝ malicia currū suum rottis quattuor cōsistētē. seuicia. īpaciētia. audacia īpudētia. Valde eteni uelox ē currus iste ad effundendum sanguinē qui nec innocētia sistitur. nec paciētia retardatur: nec timore frenatur. nec inhibetur pudore. Tra hitur āt duobꝰ ad modū ꝑnicibꝰ equis. ⁊ ad oēm perniciē paratissimis: terrena potētia. ⁊ secl'ari pompa. Tunc nāque quadriga ista malicie cur rit, ualde uelociter. cū hec quidē potentie effectus subest. eius adiplen dis malitiosis conatibus. inde plausus pōpe arridet perpetratis sceleri bus. ut sermo impleatur qui scriptus est. quoniam laudatur peccator in desiderijs anime sue: ⁊ iniquus benedicitur. Et iterum alia scriptura. Hec est inquit hora uestra ⁊ potestas tenebrarum. Porro president duobus hijs equis aurige duo: tumor ⁊ liuor. Et tumor quidem pompā: liuor uero potētiā agit. Is eni rapido fertꝰ diabolicaꝝ amore pompaꝝ. cuius apud se cor prius ītumuit nā qđ in se firmiter stat timorꝰ ꝯpressū. grauitate modestū. hūilitate solidū. puritate sanū aura huiꝰ uanitatis ne quaquā rapietꝰ. leuitꝰ. Itē terrene iumētū potētie nōne īuidia agitꝰ: ⁊ q̄si q̄busdā liuoris urgetꝰ hic inde calcaribꝰ: suspitiōe utiqȝ decedēdi ⁊ metu succūbēdi. Aliđ ē eni qđ suspectus ē successor: ⁊ aliud qđ timetꝰ īuasor. Hijs itaqȝ stimulis terrena potentia ꝯtinue agitatꝰ. Et currus quidē ma licie sic habet. Luxurie ṽo currus quadriga nihilominꝰ uoluitꝰ uiciorū. in gluuie uidelicet uentris. libidine coitus: mollicie uestiū. ocij soporisqȝ re solutiōe. Trahitꝰ equis eque duobꝰ ꝓsperitate uite. ⁊ reꝝ abundantia. ⁊ qui hijs president duo. ignauie torpor. ⁊ īfida securitas: qr ⁊ copia ī igna uiam soluit. ⁊ secundū scripturā ꝓsperitas stultoꝝ perdet illos. non sane ob aliud. nisi qm̄ male securos reddat. Cum autem dixerint pax ⁊ securi tas: tunc subitaneis eis superueniet interitus. Hij calcaria minime habēt. neqȝ flagella uel aliquid huiusmodi: sed pro hijs utuntꝰ conopeo ad faci endā umbrā: ⁊ flabello ad citandū uentū. Porro conopeū dissimulatio est: umbrā faciēs ⁊ ꝓtegens ab estu curaꝝ. Propriū nāqȝ est mollis et delicate anime etiā necessarias dissimulare curas: ⁊ ne estuantes sollici tudines sentiat. sub latibulo dissimulationis abscondi. flabellū uero effu sio est. uentum adulationis adportans. Largi sunt enim luxuriosi: emen tes auro uentum de ore adulatorum. Et de hoc satis. Iaȝ uero auaricia

rotis ⁊ ipsa uehit quatuor uitiorum. que sunt pusillanimitas. inhumanitas. contemptus dei. mortis obliuio. Porro iumenta trahentia tenacitas ⁊ rapacitas. ⁊ hijs unus auriga ambobus presidet. habendi ardor. Sola si quidē auaritia qm̄ cōducere plures nō patit̄: uno contenta est seruitore. Ipse uero iniuncti opis ꝓmptus admodū atq; infatigabilis executor ur gendis sane iumentis trahentibus flagris utit̄ acerrimis. libidine acqui rendi. Sunt ⁊ alij principes regis egypti. habentes ⁊ ipsi currūs suos ĩ expeditione dn̄i sui: sicut superbia que unus ꝺ maioribus est principib⁹ sicut inimica fidei impietas magnū ⁊ ipsa tenens locū in domo ⁊ regno pharaonis. ⁊ multi adhuc sūt alij ĩferioris ordinis satrape ⁊ equites quo rum nō est numerus ĩ pharaonis exercitu. quorum ⁊ noīa ⁊ officia necnō ⁊ arma ⁊ apparatus eorum uestris studijs ut ĩ hijs exerceamini ĩquirenda relinquo. In istorum itaq; pricipū fortitudine curruūq; suorum inuisibilis pha rao ubiq; discurrens. in omnē familiā dn̄i: quibus potest uirib⁹ more ty rannico debachatur. In hijs etiā hijs diebus exeuntē isrl' ꝺ egypto inse quit̄. At ille nec subuectus curribus nec ꝓtectus armis. nihilominus tm̄ sola domini confortatus manu secure decantat. Cantemus dn̄o gloriose enim honorificatus est: equū ⁊ ascensorē proiecit in mare. Itē. Hij ĩ cur ribus ⁊ hij ĩ eqnis: nos autē ĩ nomine dn̄i dei nostri ĩuocabimus. Et hec dicta sint pro adducta similitudine de equitatu dn̄i ⁊ curribus pharaōis. Post hec amica appellat̄. Nam ipse quidē ⁊ ante liberationē amicus erat. alioquin nō liberasset quā nō amasset. sed illa beneficio liberatiōis adducta est ut esset amica. Audi deniq; confitentē. Non q: dilexerim⁹ eum nos inquit: sed ipse prior dilexit nos. Recordare nunc mihi moysi ⁊ eth opisse. ⁊ agnosce iam tūc prefiguratū ꝯiugiū uerbi ⁊ anime pecca tricis. ⁊ discerne si potes quid tibi dulcius sapiat ĩ consideratione suauis simi sacramenti. uerbi ne nimiū benigna dignatio. an anīe inestimabilis gloria: an inopinata fiducia peccatoris. Sed non potuit moyses ethiopis se mutare pellē: potuit xp̄s. Sequit̄ eni. Pulchre sūt gene tue sicut tur turis. Sed hoc sermoni alteri⁰ reseruet̄. ut semꝑ que ĩ mensa spōsi nobis apponunt̄. cū auiditate sumentes. eructuemus in ipius laudē ⁊ gloriam ihesu christi domini nostri: qui est deus benedictus ĩ secula. Amen.

Sermo. xl. Quod intentio sit facies anīe. Cuius que sit pulchritudo aut deformitas declaratur. ⁊ que eiusdem sit solitudo ⁊ pudicitia.

p Ulchre sunt gene tue sicut turturis. Tenera est sponse uerecū dia. ⁊ ad increpationē sponsi puto facies eius rubore suffusa ē. pulchriorq; ex eo appens illico audit. Pulchre sunt gene tue. Uide autē ne carnaliter cogites coloratā carnis putredinē ⁊ prurulētiā flaui sanguineiue humoris uitree cutis supficiē sūmatim atq; equaliter suffundentē. ⁊ quib⁹ sibi inuicē moderate ꝑmixtis. ad uenustādā genarum effigiē rubor subpallidus. ĩ efficientiā corporee pulchritudinis tempat̄. Alioquin ĩcorporea illa anime inuisibilisq; substantia. nec corꝑeis distīcta

membris.nec uisibilibus extat fucata coloribus. Tu uero spiritalē essen
tiam spiritali si po.es attinge intuitu.ad coaptādū ꝓposite similitudinis
scema cogita anime faciē.mentis itentionem:ex qua nimirum rectitudo
operis.sicut ex facie pulchritudo corporis estimatur. Porro uerecūdiā
intellige tanquā colorē in facie qđ hec potissimū uirtus.⁊ uenustatem i
gerat.⁊ augeat grām. Pulchre ergo sunt gene tue sicut turturis. Po
terat usitatius faciē ponere.⁊ describere pulchrā.sicut solet cuiꝰ pulchri
tudo laudat̄.pulchra facie seu decora facie dici:sed nescio quid sibi uolu
erit.ut magis genas pluraliter dicendū putauerit:nisi qđ minie id credi
derim ociosū.Spiritꝰ nāqȝ sapie loquit̄.cui nō est fas uel modicuȝ quid
oīno asscribere ociosū:aut secus dictū quā oportuerit . Est itaqȝ sine du
bio cā quecunqȝ illa sit:cur pluraliter genas maluerit.quā singl'ariter fa
ciem dicere.Et si tu melius non habes.ego qđ mihi uidet̄ apio.Duo q̄
dam i itentiōe quā faciē anie esse diximꝰ necessarie requirunt̄. res ⁊ cā.
id est quid intendas.⁊ ꝓpter quid.Et ex hijs sane duobꝰ anie uel decor
uel deformitas indicat̄.ut ubi cā ania q̄ ambo ista recta atqȝ pudica ha
buerit illi merito ueraciterqȝ dicat̄.pulchre sunt gene tue sicut turturis.
Que uero altero hoꝝ caruerit.n̄ poterit dici de ea ꝙ pulchre sint gene
tue sicut turturis:ꝓpter ea que adhuc ex parte erit deformitatē. Multo
autē minus illi hoc poterit conuenire.que neutrū hoꝝ habere laudabi
le inuenit̄. At id totū:fiet planius in exēplis. Si ubi causa itendat quis
animum inquirende uitati.atqȝ id solo ueritatis amore:nōne is tibi uiđ
tur ⁊ rem ⁊ causam habere honestam.meritoqȝ sibi uendicare qđ dicit̄:
pulchre sunt gene tue sicut turturis.quippe cui i neutra genarū neuus
reprehensionis appareat. Quod si minime quidem ueritatis ꝯsiderio.
sed aut inanis glorie.aut alterius qualiscunqȝ commodi temporalis ob
tentu.in ueritatē itenderit.iā ⁊ si unā genaꝝ uideat̄ hr̄e formosā:nō tn̄
ut arbitror dubitabil' indicare ul' ex ꝑte ꝯformē:cuiꝰ alterā faciē cāe turpi
tudo fedauerit.Si aūt uideris hominē nullis hōestis studijs itēdētē.sed
carnis irretitū illecebris.uētri ⁊ luxurie ꝯditū.q̄les sūt illi quoꝝ ꝺs uēter
ē.⁊ glīa i ꝯfusiōe eoꝝ qui terrena sapiūt.quid istū nōne ex utraqȝ ꝑte fe
dissimū indicabis.i cuiꝰ utiqȝ itētōe ⁊ res ⁊ cā reproba iuenit̄. Ergo itē
dere non in deum sed in seculum.secularis anime est: nec ullam ꝑrsus
genarum speciosam habentis. Intendere autem quasi in deum.sed nō
propter deum. ypocrite plane anime est. cuius ⁊ si una facies decora
uidetur.quod ad deum q̄licūqȝ retentiōe respiciat:ipa tn̄ simulatio om̄e
i ea ꝺcoꝝ extermiat:⁊ magis ꝑ totū igerit feditatē.Si aūt ul' solū ul' ma
xime ob uite p̄ntis necessaria ad deū ꝯuerterit itentionē. nō quidē fece
ypochrisis putridā.pusillanimitatis tn̄ uicio dicimꝰ subobscurā:⁊ minus
acceptā. Porro ecōtrario itendere i aliud quā i deū.tn̄ ꝓpter deū:non
ociū marie.sed marthe negociū est. Absit autē ut que huiusmōi ē. quic
quā illā dixerim habere deforme.nec tn̄ ad ꝑfectū affirmaueri ꝑuenisse

decoris.quippe que adhuc sollicita est.⁊ turbatur erga pluria.⁊ nõ põt terrenorum actuum uel tenui puluere non respergi. Quẽ tamẽ cito faci leque deterget.uel in hora sãcte dormitionis casta itentio.⁊ bone cõsciẽ tie interrogatio in deũ.Ergo solũ inquirere deũ propter ipsuȝ solũ. hoc plane ẽ utrãqȝ bipartite intentionis faciẽ habere pulcherrimam. atque id propriũ ac speciale spõse.cui merito singulari prerogatiua audire con ueniat:pulchre sunt gene tue sicut turturis.Cur uero sicut turturis? Pu dica auicula ẽ.⁊ conuersatio eius nõ cum multis.sed solo degere fertur contẽta cõpare.ita ut si illũ amiserit.alteꝝ nõ requirat:sed sola deiceps conuersetur.Tu ergo qui hec audis.ut sane non ociose audias ea que scripta sũt propter te ⁊ nũc propter te uersantur ⁊ disputantur.tu inquã si ad istiusmõi spiritus sancti incitamẽta moueris.⁊ inardescis dare opaȝ quomodo animam tuam facias sponsã dei.stude ãbas speciosas habere has genas tue intentionis.ut imitator castissime nolueris.sedeas secun dum prophetam solitariꝰ:qm̃ leuasti te supra te.Omnino supra te ange lorum dño despõsari. An non supra te adherere deo:atqȝ unũ spiritum eẽ cũ eo? Sede itaqȝ solitarius sicut turtur.nihil tibi ⁊ turbis. nihil ,cum multitudine certoꝝ:etiãqȝ ipsum obliuiscere philosophum tuũ.⁊ domuȝ patris tui.⁊ cõcupiscet rex decorẽ tuũ.O sancta aĩa sola esto.ut soli oĩuȝ serues teipsam.quẽ ex oĩbꝰ tibi elegisti.fuge publicũ.fuge ⁊ ipsos dome sticos.secede ab amicis ⁊ intimis:ẽt ⁊ ab illo qui tibi ministrat. An ne scis te uerecundum hr̃e spõsũ.⁊ qui nequaquam suam uelit tibi idulgeꝛ̃ presẽtiaȝ presentibꝰ ceteris?Secede ergo.sȝ mẽte:ñ corpore.sȝ itẽtiõe.sȝ ꝺuotione.sȝ spiritu.Spiritus enim ãte faciẽ tuã xp̃s dñs.spiritusqȝ requi rit ñ corporis solitudinẽ.Quãquam ⁊ corpore iterdũ ñ ociose te sepas cũ oportune potes:preserti i tẽpore orationis.Tenes ẽt i hoc ⁊ mandatum sponsi ⁊ formaȝ.Tu iquit cũ orabis ĩtra i cubiculũ tuũ ⁊ clauso ostio ora. Et quod dixit fecit.Solus in oratione pernoctabat: non modo abscon dens se a turbis.sed ne ullum quidem ꝯdiscipulorum. ne ullum domesti corum,admittens.Denique tres secum intimos sibi adduxerat. cum ul tro properaret ad mortem:auulsus est ⁊ ab ipsis orare uolens.Ergo ⁊ tu fac similiter.quando orare nolueris.Decetero sola indicitur tibi mentis solitudo ⁊ spiritus.Solus es.si non communia cogites.si non affectes presentia.si despicias quod multi suspiciunt.si fastidias quod omnes de siderant.si iurgia dentes.si damna non sentias:si non recorderis iniuri aruȝ.Alioquin nec si solus corpore es.solus es.Uidesne posse esse te.⁊ solum inter multos:⁊ cum solus es inter multos? Solus es in quantacũ que hominum uerseris frequentia . tantum caue aliene conuersatõis esse aut curiosus explorator aut temerarius iudex . Etiam si perpe ram actum quid deprehendas. nec sic indices proximum : magis au tem excusa .Excusa intentionẽ si opus nõ potes. puta ignorãtiã. puta subreptõeȝ.puta casũ.Qd̍ si oẽȝ oĩo dissimulatõeȝ rei certitudo recusat.

suade nihilominꝰ ipse tibi ⁊ dicito apõ temetipsũ. Uehemẽs fuit nimis
tẽptatio. Quid de me illa fecisset: si accepisset i me similiter potestatem?
Et memento me mõ alloqui spõsã. ⁊ nõ amicũ spõsi istruere: cui alia rõ
ẽ diligẽtius obseruãdi ne quis peccet. ⁊ explorãdi an peccet. ⁊ emẽdãdi
si peccatuȝ fuerit. A qua sane necessitate spõsa libera ẽ. soli uiuẽs sibi. ⁊
ipsi quẽ diligit spõso pariter ⁊ domino suo: qui ẽ deꝰ benedictꝰ i secula.
Sermo. xlj. Qualiter spõsa recipit iterim magnã cõsolationẽ õ ꝯtẽplatio
ne diuine claritatis. ante quam perueniat ad eius speciem futuram.
Ollũ tuũ sicut monilia. Solet ornari collũ monilibꝰ: nõ ipsis cõ
c parari. Sed hoc ille faciãt. quibus qꝛ de proprio nõ iest õcoꝛ ali
unde ut mẽdicẽt necesse est: unde se speciosas mentiantur. Nã
spõse collũ ita i seipso formosũ. ⁊ tã decenter quasi natura formatũ ẽ: ut
extrinsecus nõ requirat ornatũ. Quid enim opꝰ ẽ ꝑegrinoꝝ fucos adhi
bere coloꝝ: cui ꝓpria ⁊ tãquã inata sufficit pulchritudo. in tãtũ ut ipsoꝝ
quoque que ad ornãdũ querũtur moniliũ possit adequare nitorẽ? Hoc
nẽpe itelligi uoiũt qui minie quidẽ a collo ut assolet pendere monilia: sȝ
ipsũ potiꝰ eẽ sicut monilia: dixit. Nũc iã iuocãdus ẽ nobis spiritus sanctꝰ
ut sicut spirituales sponse genas sua dignatiõe tribuit iuenire: ita etiaȝ
ipsius spirituale collũ demõstrare dignet̃. Et i eo quidẽ itellectu qꝛ mihi
icũbit loqui que sẽtio. nihil iteri ṽisimilius probabiliꝰ ue elucet: quã ipsũ
aie itellectũ colli noie designari. Tu quoqȝ idẽ ut arbitroꝛ approbabis: si
ad ṽitas similitudis rationẽ. An nõ siquidẽ tibi uidet̃ colli quodãmõ ui
ce fungi itellectus. per quẽ tua aia traicit in se spiritus i talia alimenta. at
qȝ i quedã transfũdit uiscera moꝝ affectuũqȝ suoꝝ? Hoc igit̃ spõse collũ
id ẽ purꝰ ⁊ simplex itellectꝰ. cũ nuda ⁊ apta ṽitate satis ꝑ seipm̃ reniteat.
ñ idiget ornamẽto. sȝ ipȝ magis tãquã ꝑciosũ monile aiaȝ õcẽter exornat.
ac ꝑide sil̃r monilibus ipsis õscribit̃. Bonum monile ṽitas: bonum puri
tas siue simplicitas: bonũ plãe mõile sape ad sobrietatẽ Phylosophoꝝ
ul̃ hereticoꝝ itellectꝰ nõ habet hunc in se puritatis ṽitatisqȝ nitorẽ. ⁊ iõ
multã curam gerũt ipsum colorare ⁊ fucare faleris uerboꝝ. ⁊ uersutijs sil
logismoꝝ. ne si nudus appareat. falsi etiaȝ appareat turpitudo. Sequit̃.
Murenulas aureas faciemus tibi: ṽmiculatas argẽto. Si faciã singula
riter ⁊ nõ pluraliter faciemus. dixisset. absolute ⁊ idubitãter ẽt hoc loqui
spõsũ pronũciasse. Nunc aũt uide ne forte magis sodalibus eiꝰ cõgruẽ
tius assignemus. spõsaȝ quasi consolantibus tali ꝑmissiõe. qõ donec per
ueniat ad uisionẽ cuiꝰ desiderio sic flagrat. facturi sint illi murenulas pul
chras ⁊ preciosas: que sũt auriũ ornamẽta. Atque hoc propterea ut opi
noꝛ. qꝛ fides ex auditu. ⁊ quãdiu per fidẽ ãbulatur ⁊ non per speciem
dãda opa potius instruendo auditui: quã uisui exerendo. Frustra nãqȝ
intendit̃ oculus qui non sit fide mundatus. cum solis qui mundo sũt coꝛ
de uidẽdi copia promittat̃. Scriptũ ṽo ẽ. fide mũdans corda eorũ. Quia
ergo fides ex auditu. ⁊ ex illa uisus purgatiõe merito illi ornãdis auribꝰ

intendebāt. cū auditus sicut ratio docuit uisus sit preparatio. Tu inquiunt o sponsa intuende dilecti inhias claritati: sed hoc alterius tēporis ē. Da mus animū presentiarꝝ ornamēta auribus tuis. qd̓ erit tibi īterim conso latio. erit ⁊ preparatio ad hoc ipsum qd̓ postlas. Ac si illud prophete ci di cant. Audi filia ⁊ uide. Uidere desideras: sed audi prius. Gradus ē au ditus ad uisū. Proinde audi ⁊ inclina aurem tuā ornamentis que tibi facimus. ut per auditus obediētiā ad gloriā peruenias uisionis. Nos au ditui tuo damus gaudiū ⁊ letitiam: nā uisui non ē uestrū dare. ī quo ple nitudo gaudij ⁊ tui desiderij adimpletio ē. sed illius quē diligit aīa tua. Ipse ut gaudiū tuū plenū sit. ostēdet seipsum tibi. ipse adimplebit te le titia cū uultu suo. Tu interim accipe ad consolationē murenulas has de manu nostra: ceterꝝ delectationes in dextera eius usque in finem. Ad ỽ tēdum cuiuscemōi ei murenulas offerūt. Aureas inquit: ⁊ uermicula tas argento. Aurꝝ diuinitatis ē fulgor: argentum sapiētia que de sursū ē. Hoc auro fulgētia q̄dā q̄si ỽitatis signacula spōdēt se figuraturos: hij quibus id ministerij ē supni aurifices. atq̄ iternis aīe auribus īserturos. Qd̓ ego n̄ puto eē aliđ q̄z texere spiritales quasdā similitudīes. ⁊ ī ipsis purissima diuine sapīe sensa aīe cōtēplantis cōspectibꝰ importare. ut ui deat saltē p speculū ⁊ ī enigmate. qd̓ nōdū facie ad faciē ualeat ullatenꝰ ītueri. Diuina sūt. ⁊ non exptis prorsus īcognita que affamur. quomō ui delicet ī hoc mortali corpore fide adhuc habēte statum. ⁊ necdū ꝑpala ta pspicui substātia luminis īterni. pure interdū contēplatō ueritatis par tes suas agere inter nos uel ex pte p̄sumit. ita ut liceat usurpare ēt alicui nr̄m cui hoc datū desup fuerit illud apl̄i. Nūc cognosco ex parte. Item. Ex parte cognoscimꝰ: ⁊ ex parte ꝑphetamus. Cum autē diuini aliquid rapti ⁊ ueluti ī uelocitate chorusci luminis ītēluxerit. mēti spiritu excedē ti: siue ad tēperamētū nimij splēdoris siue ad doctrine usū. ꝯtinuo nescio uñ assunt ymaginatorie quedā rerꝝ īferiorꝝ similitudines. īfusis diuinitꝰ sensis cōueniēter accomodate. quibꝰ quodāmō adumbratꝰ purissimꝰ ille ac splēdidissimꝰ ueritatis radiꝰ. ⁊ ipē aīe tolerabilior fiat: ⁊ quibꝰ cōicare illū uoluerit capabilior. Existio tn̄ ipas formari ī nobis scōrꝝ suggestiōibꝰ āgelorꝝ. sic ecōtrario ꝯrias ⁊ malas īgeri īmissiōes p āgl̄os malos n̄ du biū ē. Et fortassis hic illđ ē speclz atq̄ enigma ut dixi p qd̓ uidebat apl̄s ex istiusmōi puris pulcrisq̄ ymaginatiōibꝰ angl̄orꝝ q̄si manibꝰ fabricatū: quatinus ⁊ dei eē quod purum ⁊ absque oī fantasia corporearum yma ginum cernitur sentiamus. ⁊ elegātē quālibet similitudinē qua id digne uestitum apparuerit ministerio deputemus angelico. Quod signasse ex pressius uidetur alia iterpretatio dicens. Si multitudines auri fabri fa ciemus tibi: cū distictionibꝰ argenti. Unum ē. cum distinctionibus argēti et uermiculatas argēto. In quo mihi significar ur̄. n̄ mō similitudīes itꝰ per angelos suggeri. sed nitorem quoq̄ eloquij per ipsos extrinsecus ministrari: quo congrue atque decenter ornate ⁊ facilius ab auditoribus

capiantur ⁊ delectabilius. Quod si dixeris quid eloquio ⁊ argento. dicit
tibi propheta. Eloquia domini eloquia casta: argentuꝫ igne examinatū.
Ita ergo celestes illi administratorij spiritus. peregrinanti in terris spō
se faciunt murenulas aureas: uermiculatas argento. Uide autē quomō
illa aliud cupit ⁊ aliud accipit: ⁊ nitenti ad contemplationis quietem la
bor predicationis imponitur. ⁊ sitienti sponsi presentiam. filiorum sponsi
pariendorum alendorumqꝫ sollicitudo iniungitur. Neqꝫ tantum accidit
illi hoc. sed ⁊ alia uice ut memini cum sponsi amplexus ⁊ oscula suspira
ret: responsum est ei. quia meliora sunt ubera tua uino. ut ex hoc se intel
ligeret matrem. atqꝫ ad dandum lac paruulis nutriendumqꝫ filios reuo
cari. Fortassis ⁊ in alijs cantici huius locis hoc ipsum tu quoque nisi pi
ger sis ad inquirendum: per teipsum aduertere poteris. An nō res ista
quondam in sancto patriarcha iacob prefigurabatur. cum frustratus
optatis diuqꝫ expectatis rachelis amplexibus pro sterili ⁊ decora. fecū
dam ⁊ lippam inuitus atqꝫ ignarus accepit? Ita ergo nunc sponsa sci
re cupiens ⁊ inquirens ubi in meridianis horis dilectus pascat ⁊ cubet:
murenulas pro eo reportare aureas uermiculatas argento: id est sapiē
tiam cum eloquentia. haud dubium quin ad predicationis opus. Do
cemur ex hoc sane intermittenda plerumqꝫ dulcia oscula propter lactē
tia ubera: nec quemqꝫ sibi. sed illi omnes qui mortuus est esse uiuendū
pro omnibus. Ue qui bene de deo ⁊ sentire ⁊ eloqui acceperunt: si que
stum estiment pietatem. si conuertant ad inanem gloriam quod ad lu
cra dei acceperant erogandum. si alta sapientes humilibus non con
sentiant. Paueant quod in propheta legitur: dicente domino. De
di eis aurum meum ⁊ argentum meum. ipsi autem de argento ⁊ au
ro meo operati sunt baal. Tu uero audi quid sponsa accepta huc quidē
increpatione: inde uero promissione responderit. Neque enim uel de
promissis extollitur uel pro repulsa irascitur: sed sicut scriptum est. corri
pe sapientem ⁊ amabit te. Et item quod ad donationes ⁊ promissiones
spectat. Quanto maiores humilia te in omnibus. Quod ex eius respon
sione melius utrunque patebit. Sed ipsa si placet discussio in aliud ser
monis principium differatur: ⁊ de hijs que dicta sunt glorificemus spon
sum ecclesie dn̄m nostꝝ ihesū xp̄m: qui est deus benedictus in sc̄la. amē

Sermo. xlij. De duplici humilitate. Una uidelicet quam parit ueritas.
Et altera quam inflamat caritas.

Um esset rex i accubitu suo: nardus mea dedit odorem suum.
c Hec sunt uerba sponse que in hodiernum diem distulimꝰ. hoc
responsum quod dedit ubi increpata est a sponso: non tamē spō
so sꝫ eiꝰ sodalibꝰ. Qđ facile ē aduertere ex uerbis ipsis. Cum enim non
dicit quasi ad secūdam personam. cum esses rex in accubitu tuo. sed cū
eēt in accubitu suo. patet qđ n̄ ad ipsum loquitur. sed de ipso. Puta ꝓ
inde sponsum ubi eam quatinꝰ uisū fuit aut corripuit aut repressit. ꝑ

ta ex suffusõe genaꝝ verecũdia cessisse loco. ut illa se absẽte loqueret
liberius que sentiret: sed ⁊ si pauidior ut assolet quam oportuerit ⁊ de
iectior animo facta fuisset. sodaliũ eam consolationes erigerent. Qḋ tñ
⁊ per seipsum facere nõ neglexit: quãtum indicauit pro tempore oporte
re. Nã ut clarum relinqueret quãtũ sibi in illa correptione complacuit:
quippe quã sẽsit: digne ⁊ prout oportuit acceptari. nõ sane ante se absẽ
tauit qua ex abundãtia qḋ nõ est dubiũ cordis ꝓrũperet in laudes eiꝰ:
⁊ genaꝝ colliq; ipsius pulchritudinẽ ꝯmẽdaret. Propterea ⁊ qui cum
ipa remanẽt blãde loquunt illi. ⁊ munera offerũt: sciẽtes dñi uolũtatem.
Ad ipos ergo respõsio eius. Et litteralis quidem cõtextio scematis ita se
habet. Sed prius quã ex hac testa nucleũ spiritꝰ elicere inchoemus: dico
unũ breuiter. felix cui sua obiurgatio sic respõdet: quẽadmodũ habemꝰ
formã p̃sentis loci. Utinã magis neminẽ obiurgare necesse sit: hoc eni
meliꝰ. Sed qm̃ in mltis offendimus oẽs: mihi tacere nõ lz. cui ex officio i
cumbit peccãtes arguere: magis aũt urget caritas. Qḋ si arguero ⁊ fe
cero qḋ meũ ẽ. illa aũt ꝓcedẽs icrepatio minime quod suũ ẽ faciat. neq;
ad qḋ misi illã. sed reuertatur ad me uacua. tanquã iaculũ feriẽs ⁊ resiliẽs
quid me animi tũc hẽre putatis fratres? Nõne angor: nõne torqueor? et
ut mihi usurpẽ aliquid ex uerbis magistri. qr de sapia nõ possũ. prorsus
coartor e duobꝰ. ⁊ quid eligã nescio. placere ne mihi i eo qḋ loquutꝰ sum
qm̃ qḋ debui feci: an penitẽtiã agere sup uerbo meo. qr quod uolui re
cepi. Uolui nimirum ꝑimere hostẽ. ⁊ eripere fratrẽ: ⁊ non feci sic. magis
aũt cõtrariũ accidit. Nã lesi aiam: ⁊ culpã auxi. Siquidẽ accessit ⁊ cõtẽp
tus. Nolũt audire te inquit: qr nolũt audire me. Uides q̃ maiestas con
tempnitur? Nõ te putes me solũ spreuisse: dñs loquutus ẽ. Et qḋ ꝓphe
te dixit: ⁊ aplis dixit. Qui uos spernit ait: me spernit. Non sum ꝓpheta.
nõ sũ apls. ⁊ ꝓphete tñ ⁊ apli audeo dicere uice fungor: ⁊ quibꝰ ñ equor
meritis. eoꝝ implicor curis. Et si ad meã multã cõfusionẽ. ⁊ si ad grãde
periculũ mihi. sup cathedrã Moysi sedeo: cuius ñ tñ uẽdico mihi uitam
nec experior grãm. Quid tñ? Nõ iõ cathedre nõ deferet: qm̃ occupata ẽ
ab indigno? Etiã si scribe ⁊ pharisei i ea sedeãt iquit: que dicunt facite.
Plerumq; ẽt ipatiẽtia contẽpni iũgit: ita ut aliquis ñ solum curet corrigi
obiurgatꝰ. sed insup idignet obiurgãti: more frenetici manũ medici repel
lẽtis. Mira ꝑuersitas. Medicãti irascit: qui nõ irascit sagittãti. Est enim
qui sagittat i obscuro rectos corde: qui ⁊ teipm nũc sagittauit ad mortem.
⁊ in illum non cõmoueris. Mihi indignaris: qui sanum fieri te cupio?
Irascimini ⁊ nolite peccare inquit. Si peccato irasceris nõ solum mini
me peccas: sed ⁊ qḋ peccaras exterminas. Nũc uero ⁊ peccatum retines
medicamentum respuendo ⁊ peccare apponis irrationabiliter irascẽdo
⁊ est supra modum peccans peccatum. Aliquotiens additur ⁊ impuden
tia. ut non modo impatienter ferat qḋ corripitur. sed etiam id unde
reprehenditur impudenter defendat. Hoc plane desperatio. frons in

quit mulieris meretricis facta est tibi: noluisti erubescere. ⁊ ait. Recessit
zelus meus a te: ultra nō irascar tibi. Solo auditu contremisco. Sētis
ne quāti ꝑiculi. quātiq; horroris ⁊ tremoris res sit peccati defensio? Di
cit iterum. Ego quos amo arguo ⁊ castigo. Si ergo zelus te deseruit. et
amor. Nec eris amore dignus: qui indignꝰ castigatōe cēseris. Uides q;
tūc magis irascit̄ deꝰ: cū n̄ irascit̄? Misereamur īquit īpio: ⁊ n̄ discʒ facer̄
iusticiā. Minimā hāc ego nolo. Suꝑ omnē iram miseratio ista: sepiens
mihi uias institie. Satius ꝓfecto mihi iuxta ꝓphete consilium apprehē
dere disciplinam nequādo irascat̄ dominus: ⁊ ꝑeam de uia iusta. Uolo
irascaris mihi pater miarum: sʒ illa ira qua corrigis deuiū. nō qua extru
dis de uia. Illud tua nobis benigna aīaduersio parit: hoc formidolosa
nutrit dissimulatio. Nō cū nescio sʒ cum sentio te iratū. tūc maxime cōfi
do ꝓpitium: etenī cum iratus fueris mīe recordaberis. Deus inquit tu
ꝓpitius fuisti eis: ⁊ ulciscens ī omnes aduentiōes eoꝝ. Moysen loqui
tur ⁊ aaron. atq; samuhelem quos mō premiserat: ⁊ hoc uocat ꝓpitiatio
nem. qꝺ eoꝝ dn̄s nō pepercit excessibꝰ. I nunc tu ergo. atq; hanc tibi
excludito in eternū. defendendo errorē: ⁊ accusādo correctionē. An non
istud est malum dicere bonū: ⁊ bonū malum? An nō ex odiosa hac ipu
dentia pullulabit mox impenitētia mater desꝑationis? Quem enim peni
teat suꝑ bono qꝺ putat? Ue illis īquit. Ue istud eternum est. Aliud est
quemq; temptari a ꝓpria concupiscentia abstractum ⁊ illectum. ⁊ aliud
sponte appetere malum tanquā bonum: ad mortē quasi ad uitam male
securū. Pro huiusmōi dico uobis mallem aliquādo tacuisse ⁊ dissimu
lasse qꝺ agi ꝑperam dep̄hendi: quā ad tantam reprehendisse ꝑniciem.
Dicas forsan mihi. qꝺ bonum meum ad me reuertat̄. ⁊ q: liberaui aīā
meam: ⁊ mundus sum a sanguine hominis. cui anūtiaui ⁊ loquutus sū
auerteretur a uia sua mala ⁊ uiueret. Sʒ ⁊ si innumera talia addas. me
tn̄ minime ista consolabunt̄: mortem filij intuentē. Quasi uero meā illa
reprehēsione liberationē quesierim: ⁊ n̄ magis illius. Que enim mater
etiā si omnem quā potuit curā ⁊ diligentiā egrotanti filio adhibuisse se
sciat. si demū frustratā se uiderit. ⁊ oēs labores suos ēe penitus inefficaces:
illo nihilominꝰ moriēte. ꝓpterea unquā a fletibꝰ temꝑauit? ⁊ illa qui
dē hoc ꝓ morte tēꝑali. Quātomagis me ꝓ morte eterna filij mei manet
utiq; ploratꝰ ⁊ ululatus multꝰ: ēt si nihil mihi ꝯsciꝰ sū: qᵒ minꝰ anūtiauerī
illi. Uides ēt a q̄ꝫtis a regiōe mal' ⁊ se ⁊ nos libat. qui correptꝰ māsuete
R̄ndet. uerecunde acquiescit. modeste obtemperat. humiliter confitet̄?
Huic ego anime in omnibus me profitear debitorem. huic me ministrū
⁊ seruum. tanquam dignissime domini mei sponse. ⁊ que reuera dicere
possit. Cum esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorem suum.
Bonus humilitatis odor qui de hac ualle plorationis ascendens. per
fusis circumquaq; uicinis regionibus: ipsum quoq; regnum accubitum
grata suauitate respergat. Est nardus humilis herba. quam ⁊ calide fe

runt esse nature. hij qui herbaruz uires curiosius explorarũt. ⁊ ideo per
hanc uideor mihi non inconuenienter hoc loco uirtutem humiltiatis ac
cipere: sed que sácti amoris uaporibus flagret. Qđ ꝓpterea sane dico.
qm̃ est humilitas quã nobis ueritas parit. ⁊ nõ habet calorem: ⁊ est hu
militas quã caritas format ⁊ inflamat. Atqz hec quidẽ in affectu: illa in
cognitiõe consistit. Et enim si temetipm̃ intus ad lumen ueritatis ⁊ sine
dissimulatiõe inspicias. ⁊ sine palpatiõe diiudices. nõ dubito. quin humi
lieris ⁊ tu in oculis tuis. factus uilior tibi ex hac uera cognitiõe tui. quã
uis nec dum fortasse id ẽe patiaris in oculis alioꝝ. Eris igitur humilis.
sz de ope interim ueritatis: ⁊ minime adhuc de amoris ĩfusiõe. Nã si ue
ritatis ipsius que te tibi ueraciter atqz salubriter demõstrauit. sic splẽdor̄
illuminatus ita affectus amore fuisses. uoluisses ꝓculdubio qđ in te est:
eandem de te omnes tenere sententiaz. quã ipsam apud te ueritatẽ hr̄e
cognoscis. Sane qđ in te ẽ dixerim. qm̃ plerumqz nõ expedit ĩnoscere
omnib⁹ oĩa que nos scimus de nobis. atqz ip̃a ueritatis caritate. ⁊ carita
tis ueritate uetamur palam fieri uelle qđ noceat agnoscẽti. Alioquin si
priuato amore tui tentus. ꝯtines pariter intra te iudiciũ ueritatis ĩclusũ.
cui dubium ẽ minus te ueritatẽ diligere: cui ꝓpriũ prefers uel cõmoduz
uel honorẽ: Uides igit̄ non esse idip̄m hominẽ de se ip̃o nõ altũ iã sape
ueritatis lumine redargutũ. ⁊ humilibus sponte ꝯsentire. munere carita
tis adiutuz: Illud enim necessitatis ẽ: hoc uoluntatis Semetip̄m exina
niuit inquit formã serui accipiẽs: ⁊ formã humilitatis tradẽs. Ip̃e se ex
inaniuit. ip̃e se humiliauit: nõ necessitate iudicij. sz nostri caritate. Pote
rat nimirũ uilem se ⁊ contemptibilem demõstrare. sz plane nõ reputarī:
qm̃ sciebat seipsum. Uolũtate ꝓinde humilis fuit ⁊ nõ iudicio. qui talez
se optulit: qualem se ẽe nesciuit. magis aũt placuit minimũ reputari: qui
se summũ nõ ignorabat. Deniqz ait. Discite a me quia mitis sum ⁊ humi
lis corde. Corde dixit. cordis affectu: id ẽ uoluntate. Itaqz necessitatẽ ex
clusit: qui uolũtatem ꝯfessus ẽ. Non enim quomõ ego uel tu inuenimus
nos in ueritate dignos omni extremitate ⁊ ĩferioritate. dignos etiaz sup
plicijs. dignos plagis. nõ inquã ita ⁊ ille. Que tñ oĩa exptus ẽ. quia uoluit
tanquã humilis uidelicet illa humilitate. quaz cordis suasit affectio: non
quã extorsit discussio ueritatis. Propterea dixi hãc uolũtarie humilita
tis speciẽ nõ redargutione ueritatis. sz caritatis ĩtra nos ĩfusione creari:
quia cordis ẽ. quia affectionis. quia uolũtatis. an uero recte: tu iudica. Itẽqz
ẽt hoc tuo eque examinetur iudicio. digne ne eãdẽ dño assignarim. quẽ
caritate cõnstat exinanitum. caritate minoratũ ab angelis. caritate parẽ
tibus subditum. caritate manib⁹ baptiste inclinatũ. caritate carnis ĩfirma
passũ: caritate postremo morti obnoxiũ. cruce inglorium extitisse. Sed ⁊
hoc unum adhuc tui sit considerare arbitrij: recte ne etiam hanc ipsam
humilitatem ita caritate calentem. herba humili ⁊ calida id ẽ nardo pu
tauerim designatam. ⁊ si ita cuncta probaueris. probabis enim rationi

manifestissime acquiescens. tunc suam apud teipsum humiliatus es. ne
cessaria illa humilitate quã scrutans corda ⁊ renes veritas sensibus ige
rit vigilantis. adhibe voluntatem: ⁊ fac de necessitate vir tutez. qm̃ nulla
ẽ virtus sine conivẽtia voluntatis. Sic aũt fiet istud. si nolis aliter appa
rere foris: quã te invenis intus. Alioquin time ne de te ipso legas. Om̃
dolose egit ĩ cõspectu eius: ut ĩveniat iniquitas eius ad odiũ. Pondus
inquit ⁊ põdus abhominatio ẽ apud deũ. Quid eniz? Tu te depreciaris
in secreto apud teipm̃ veritatis trutina ponderatus: ⁊ foris alterius p̃cij
mentiens: maiori te pondere vendis nobis quã ad ipa accepisti. Time
deum ⁊ noli rem hanc pessimam facere: ut quem humiliat veritas extol
lat voluntas. hoc enĩ est resistere veritati. hoc pugnare contra deũ. Ma
gis aũt acquiesce deo ⁊ sit volũtas subdita veritati: nec tm̃ subdita sed ⁊
devota. Non ne deo subiecta erit inquit anima mea? At paruz est esse
subiectum deo. nisi sis ⁊ omni humane creature ꝓpter deũ. sive abbati
tanquã precellenti: sive prioribꝰ ab eo constitutis. Ego plus dico. subde
re paribus subdere ⁊ minoribꝰ. Sic enim decet nos inquit omnẽ adiple
re iustitiam. Vade ⁊ tu ad minorẽ. si vis iniustitia ẽe ꝑfectus. defer iferio
ri: iuniori te inclinato. Hoc enĩ faciẽs trahes ⁊ ipse ad te spõse sermonẽ
quẽ dixit: q2 nardus mea dedit odorez suum. Odor devotio ẽ. odor bona
opinio que ad oẽs ꝑvenit: ut christi sis bonus odor in oĩ loco. spectabilis
omnibus amabilis omnibus. Non potest hoc ille humilis quem veritas
ad humilitatem cogit: qm̃ sibi habet illã. ⁊ exire non patitur ut sparsa fo
ris redoleat. Magis autẽ non habet odorem. q2 nõ habet devotionem:
utpote qui nõ sponte neqz libenter se humiliat. Sponse vero humilitas
tanquam nardus spargit odorem suum. amore calens devotione vigẽs.
opinione redolens. Sponse humilitas voluntaria est. perpetua est. fructi
fera ẽ. Odor eius nec reprehẽsione exterminatur nec laude. Audierat
pulchre sunt gene tue sicut turturis: ⁊ collum tuũ sicut monilia. Accepe
rat ⁊ repromissionẽ ornatus aurei. ⁊ nihilominus tamen cuz humilitate
respondet. ⁊ quãto maiorem se audit. tanto humiliat se in omnibus. Nõ
gloriat in meritis. nõ inter laudes suas humilitatis obliviscitur: quam ⁊
humiliter confitetur sub nardi nomine. Acsi voce virginis. Marie di
cat. Nullus meriti mihi conscia sũ ad tantã dignationẽ: nisi qꝺ respexit
dn̄s hũilitatẽ ãcile sue. Nã quid ẽ aliꝺ nardus mea ꝺdit odorẽ suũ: quã
placuit mea hũilitas. Non mea iquit sapia ñ mea nobilitas. ñ mea pul
chritudo que nulla erãt mihi. sz que sola inerat hũilitas. ꝺdit odorẽ suũ:
id ẽ solitũ. Solito deo placz hũilitas. Solito plane atqz ex cõsueto excel
sus dñs hũilia respicit. ⁊ iꝺ cũ essz rex ĩ accubitu suo. id ẽ ĩ excelso hita
culo suo: illuc quoqz humilitatis odor ascendit. In altis habitat inquit:
⁊ humilia respicit in celo ⁊ in terra. Ergo cum esset rex in accubitu suo
nardus mea dedit odorem suum. Accubitus regis sinus est patris:
quia semper in patre filius. Nec dubites regem hunc esse clemen

tez:cui perennius accubitus est.pater ne benignitatis diuersorium. Merito clamor humilium ascendit ad eum. cui fons pietatis est mansio. cui familiaris suauitas.cui ꝯsubstantialis bonitas ē:cui ideo totū qḋ ē.de patre ē.ut nihil prorsus i regia maiestate nisi paternū. humiliū trepidatio suspicetur. Denique propter miseriā iopū ⁊ gemitū pauperum:nūc exurgam dicit dominus. Horum ergo cōscia sponsa.utpote domestica atqꝫ carissima.nō se putat artādā spōsi gratia penuria meritoꝝ.sola de humilitate presumēs. Regē ōniqꝫ noiat.nā spōsū iteri territa icrepatōe nō audet.⁊ i alto hitare fatetur:nec sic tñ diffidit hūilitas. Primitiue ecclesie potes hunc cōgruētissime aptare sermonē.si recordaris dies illos quibus assumpto domino ubi erat prius.⁊ sedēte i ḋxtera patris.illo suo antiquo nobili atqꝫ glorioso accubitu.discipuli erāt cōgregati i loco,uno ꝑseuerātes unanimiter i oratōe cū mulierib⁹ ⁊ maria matre ihesu. ⁊ fratribus ei⁹. Nōne tibi uidetur reuera tūc tēporis nardū paruule ⁊ trepidantis spōse dare odorē suū? Denique cū fact⁹ ē repēte ḋ celo sonus tā quā aduenientis spiritus uehemētis.⁊ repleuit totā domū ubi erāt sedentes:an ñ merito paupercula tūc dicere potuit:cū eēt rex ī accubitu suo: nard⁹ mea ḋdit odorē suū? Patuit ꝑ certo oib⁹ i loco manētib⁹ quā gratus hūilitatis.⁊ quā beneplacit⁹ odor ascēderat:cui mox tā copiosa ⁊ gloriosa remuneratōe respōsū ē. Ceterū illa nō igrata beneficij fuit. Audi eni quomō mox repleta deuotione parat se ad oia mala ꝑferēda ꝑ noie eius. Nā sequit̃. fascicul⁹ myrre dilect⁹ me⁹ mihi:iter ubera mea cōmorabitur. Infirmitas mea ñ sinit ulteri⁹ ꝑgredi. Hoc solū dico qꝛ tribulationū amaritudines sub myrre noie dic̃ se subire patā amore dilecti. Reliquū capituli alias ꝑsequemur:si tñ exorat⁹ a nobis spirit⁹ sāct⁹ affuerit qui nos itelligere faciat uerba spōse que ipe ispirādo formauit. sicut nouit illi⁹ cui⁹ ipse spiritus est laudibus conuenire: spōsi ecclesie ihesu xp̄i domini nostri:qui est benedictus in secula.

Sermo.xliij. Qualiter cōsideratio passiōis ⁊ laboꝝ xp̄i.facit spōsā.i.aiaꝫ ꝑgere illesā iter prospera ⁊ aduersa huius mundi.

f Asciculus myrre dilectus meus mihi iter ubera mea cōmorabitur. Ante rex:mō dilect⁹. Ante i accubitu regio.mō iter ubera spōse. Magna hūilitatis ḋtus:cui ēt ḋitatis maiestas tā facile se iclinat. Cito reuerētie nomē i uocablꝫ amicicie mutatū ē:⁊ qui lōge erat i breui fact⁹ ē ꝓpe. Fascicul⁹ myrre dilect⁹ me⁹ mihi. Myrra amara res dura ⁊ aspa tribulationū significat. Ea sibi dilecti cā iminere ꝓspiciēs. gratulabūda id loquit̃ ꝯfidēs se oia uirilit̃ subiturā. Ibāt iquit gaudētes discꝑli a ꝯspēu ꝯcilij:qm̄ digni hiti sūt ꝑ noie ihesu ꝯtūeliā pati.ꝑpea ḋniqꝫ ñ fascē.sꝫ fasciculꝫ dilectū dic̃:qḋ leue ꝑ amorē ipi⁹ ducat.quicquid laboris imieat ⁊ doloris.bñ fasciculꝰ.qꝛ puul⁹ nat⁹ ē nobis.bñ fasciculꝰ qꝛ ñ sūt ꝯdigne passiōes h⁹ tpis ad futurā glāꝫ q̄ reuelabit̃ i nob̄. Id.n.iquid qḋ i pñti ē momētaneū ⁊ leue tribula ōis nr̄e.sup̄ mōꝫ i sublimitate eīnū

pondus glorie operatur in nobis. Erit ergo quandoque nobis ingens cumulus glorie: qui modo est fasciculus myrre. An non fasciculus: cui⁹ iugum suaue ⁊ onus leue. Non quia leue in se: nec enim leuis passiõis asperitas. mortis amaritudo: sed leuis tamen amanti. Et ideo non ait tã tum fasciculus myrre dilectus meus. sed mihi inquit que diligo fasciculus est. Unde ⁊ dilectum nominat. monstrans dilectiõis uim omnẽ amaritudinum superare molestiam: ⁊ quia ut mors fortis est dilectio. Et ut scias non in se illã sed in domino gloriari. neque de propria uirtute. sed de domini adiutorio presumere fortitudinem. dicit illum inter ubera sua cõ moraturum cui secura decantet. Etiam si ambulauero in medio umbre mortis: non timebo mala quoniam tu mecu3 es. Memini ĩ uno superiorum sermonum duo sponse ubera congratulationem dixisse ⁊ cõpassionem. iuxta pauli doctrinam dicentis. gaudere cum gaudentibus. flere cum flentibus. Quia uero inter aduersa ⁊ prospera uersans nouit utrobique pericula non deesse: medium huiuscemodi uberum suorum uult habere dilec um. cuius aduersus utraque continua protectione munitã uero leta extollant. nec tristitia deiciant. Tu quoque si sapis mutaris sponse prudentiam. atque hunc myrre tam carum fasciculum de principali tui pectoris nec ad horam patieris auferri. amara illa omnia que ꝓ te pertulit semper in memoria retinens: ⁊ assidua meditatione reuolnẽs quo possis dicere ⁊ tu. fasciculus myrre dilectus meus mihi: inter ubera mea commorabitur. Et ego fratres ab ineunte mea conuersione pro acerno meritorum. que mihi deesse sciebam hunc mihi fasciculum colligare ⁊ inter ubera mea collocare curaui. collectum ex omnibus anxietatibus ⁊ amarutidinibus domini mei. primum uidel3 infantulum illaru3 necessitatum. deinde laborum quos pertulit in predicando. fatigationũ ĩ discurrendo. uigiliaru3 morando. temptationum in ieiunando. lacrimaꝝ in compatiendo. insidiarum in colloquendo. postremo periculorum in falsis fratribus. conuiciorum. sputorum. colaphorum. subsannationũ. exprobrationum. clauoru3. horũque similium: que in salutem nostri generis silua euangelica copiosissime noscitur protulisse. Ubi sane inter tot odoriferе myrre huius ramusculos minime pretermittenda3 putaui. etiã myrram illam qua in cruce potatus est: sed neque illam qua unctus est in sepultura. Quarum in prima applicuit sibi meorum amaritudinem peccatorum: in secunda futuram incorruptionem mei corporis dedicauit. Memoriam abundantie suauitatis horum eructabo: quo aduixero. In eternum non obliuiscar miserationes istas: quia in ipsis uiuificatus sũ. Has olim sanctus dauid cum lacrimis requirebat: ueniant mihi inquiens miserationes tue ⁊ uiuam. Has ⁊ alius quidam sanctorum. cũ gemitu memorabat dicens. Misericordie domini multe. Quam multi reges ⁊ prophete uoluerũt uidere. ⁊ non uiderunt. Ipsi laborauerunt. ⁊ ego in labores eorũ introiui. Ego messui myrram. quam ipsi plantauerũt. Mihi

hic salutaris fasciculus seruatus est. Nemo tollet eum a me: inter ubera mea ꝯmorabitur. Hec meditari sapientiam dixi: in hijs iustitie mihi perfectionē constitui. in his plenitudinē scie in hijs diuitias salutis: in hijs copias meritorum. Ex hijs mihi interdum potus salutaris amaritudinis: ex hijs rursum suauis unctio consolationis. Hec me erigunt in aduersis. in ꝓsperis reprimūt. et iter leta tristiaqꝫ uite p̄sentis uia regia incedenti tutum prebent utrobiqꝫ ducatum: hinc inde mala imminētia ꝓpulsando. Hec mihi conciliant mundi iudicem. dum tremendū potestatibus mitem humilemqꝫ figurant: dum solum placabilem. sꝫ et imitabilē representāt eū. qui inaccessibilis ē principatibus: terribilis apud reges terre. Propterea hec mihi in ore frequenter sicut uos scitis. hec in corde semꝑ sicut scit deus. hec stilo meo admodū familiaria sicut apparet: hec mea sublimior interim phylosophia. scire ihesum et hūc crucifixum. Non requiro sicut spōsa ubi cubet i meridie: quē letus amplector mea iter ubera ꝯmorātē. Nō rquiro ubi pascat i meridie: quē ituor saluatorē i cruce. Illud sublimius istud suauius. Panis illud. hoc lac. Hoc uiscera reficit paruulorum hoc replet ubera matrū: et iō inter ubera mea ꝯmorabitur. Hūc et uos dilectissimi tā dilectū fasciculum colligite uobis. hūc medullis iserite cordis. hoc munite aditū pectoris: ut et uobis iter ubera cōmoretur. Habete illū semꝑ n̄ retro i humeris. sꝫ an̄ pre oclis. ne portātes et nō odorātes et onus premat: et odor n̄ erigat. Memētote qr accepit eū symeon i ulnis suis. Maria gestauit i utero. fouit i grem o: spōsas sibi iter ubera collocauit. Et ne quid ꝑtermittā. factū ē ūbū i manu zacharie ꝓphete: necnō et quorūdam aliorū. Arbitror et ioseph uirū. Marie sup gemia illi frequēter arrisisse. Hij oēs an̄ se eum habuerūt: et nullus retro. Exēplo ergo sint nobis: ut et uos similiter faciatis. Si enim ante oculos habueritis quem portatis: pro certo uidentes angustias domini. leuius ūras portabitis: ipso auxiliante ecclesie sponso. qui est deus benedictus in secula.

Sermo. xliiij. Quod uir ecclesiasticus debeat esse pius i corrigendo mā suetos. Et econuerso.

b Otrus cypri dilectus meus mihi: in uineis engaddi. Si dilectus i myrra: multomagis in botri suauitate. Ergo dn̄s meus ihesus myrra mihi in morte. botrus in resurrectione. seipsum mihi saluberrimum tēperauit in potum in lacrimis in mēsura. Mortuus ē ꝓpter peccata n̄ra. et resurrexit propter iustificationem nostrā: ut peccatis mortui iustitie uiuamus. Itaqꝫ tu si peccata luxisti: bibisti amaritudinem. Si autē iam respirasti in spem uite uita sanctiori: mutata ē tibi myrre amaritudo in uinū quod letificat cor hominis. Et fortassis hoc illud significauerit. qđ saluatori oblatum est in cruce myrratū: et ideo noluit bibere qr istud sitiebat. Tu ergo post myrre ut dixi amaritudines uinū iocūditatis experiens. haud temere et ipse dicere poteris. Botrus cypri dilectus meus mihi: in uineis engaddi. Engaddi duplicem habet iterpretationē

⁊ uini ambe intellectui seruiunt. Dicitur nãq₃ fons hedi ⁊ baptisma gẽtium: lacrimasq₃ peccantium apte designat. Dicitur ⁊ oculus temptationis qui ⁊ lacrimas eque fundat: ⁊ tẽptationes que minime unquã desũt uite hominis sup terra₃ ꝓspiciat. S₃ ⁊ ppl's gentium qui ambulabat in tenebris nũquã p se laqueos tẽptationũ agnoscere ac per hoc nec eua dere potuit: donec p grãm illi⁹ qui illuminat cecos recepit oculos fidei donec uenit ad eccl'iam que habet oculu₃ temptatiõis. donec se tradidit uiris spiritalibus instruendũ. qui illuminati spiritu sapie ⁊ suo expimẽto docti possunt ueraciter dicere. q₃ ñ ignoramus astutias diaboli ⁊ cogitationes eius. ferũt in engaddi arbusculas balsami crescere. que in modũ uinea₇ ab indigenis excolunt. ⁊ inde forsitan uineas appellant. Alioquin quid facere botrus cypri in uineis engaddi. Quis unquam. botros de uineis in uineas transportauit: Solet siquidẽ ubi deest aliũde euehi: nõ ubi adest. Ergo uineas engaddi dicit plebes eccl'ie que hẽt balsami liquorẽ. spiritũ mansuetudinis: in quo paruulo₇ adhuc i christo teneritudinem blande fouet: ⁊ dolores penitentiu₃ consolat'. S₃ ⁊ si quis frater i aliquo delicto preoccupatus fuerit. uir eccl'iasticus qui hunc spiritũ iam accepit: curabit huiusmõi mox istruere in eodẽ spiritu lenitatis. ꝯsiderãs seipm ne ⁊ ipe temptet'. In hoc typo quotquot baptizandi sunt ẽt corporaliter eccl'ia oleo materiali ungere cõsueuit. Quia uero uulnera illi⁹ qui incidit in latrones. ⁊ iumento corpis pij samaritani eccl'ie ẽ deportatus i stabulũ. nõ i solo oleo. s₃ i uino simul ⁊ oleo sanitatẽ recipiũt. necessariũ hẽt spiritalis medicus ẽt unũ feruidi zeli cũ oleo mãsuetudinis. cui sane cõuenit ñ mõ consolari pusillanimes: s₃ ⁊ corripe inquietos. Si enim uiderit illũ qui uulneratus ẽ: id ẽ qui peccauit: blandis ac lenib⁹ hortamentis que in eũ ꝓrogata sũt minime emendatu₃. magis aũt forte ẽt abutẽtẽ sua mãsuetudine ⁊ patiẽtia negligẽtiorẽ fieri. ⁊ in peccato suo ẽt securus obdormire: frustrato ita suauiũ oleo monito₇: oportebit sane mordacioribus uti medicamẽtis: ⁊ unũ cõpunctionis infunderet duris uidelicet cu₃ eo increpationibus atq₃ inectiõibus agere. ⁊ si causa requirit ⁊ duricia tanta ẽ etiam censure eccl'iastice baculo pcellere contemptorem. S₃ uñ illi hoc uinum: Non enim in uineis engaddi unũ inuenitur sed oleum. Querat ergo in cypro. nã illa insula ferax ẽ uini. ⁊ uini optimi tollensq₃ inde sibi ungentem botrum quem oli₃ exploratores de isrl' iniecte ferebant. chorum ꝓpheticũ precedẽtem. ⁊ subsequentem aplicum: medium antẽ ihesum pulchro scemate figurãtes. Hũc ergo botrũ accipiens sibi dicat. Botrus cypri dilectus meus mihi. Uidimus botrum: uideamus qualiter zeli uinum exprimatur ex eo. Etenim si peccanti homini homo peccato₂ minime indignatur. sed magis quasi quẽdam ei suauissimi balsamij rorem sudans pium exhibet compassionis affectum: hoc scimus unde uenit. ⁊iam aud stis. sed non aduertistis forsitam. Dictum namq₃ est quod ex consideratione sui ipsius cuiq₃ ueniat mansuetum

esse ad omnes. dum homo consilio sapientissimi pauli ut pie consc̄ede
re sciat preoccupatis i peccato:ꝯsiderat seipsū ne ⁊ ipse temptet̃. An ñ
hinc deniqꝫ amor ꝓximi radicē trahit.ꝺ quo i lege mandat̃.diliges ꝓxi
mū tuū sicut teipm̄:Et intimis sane humanis affectibꝰ primordia ducit
sui ortus fraterna dilectio:⁊ ꝺ insita homini ad seipm̄ naturali quadam
dulcedine tanq̄ꝫ ꝺ humore terreno sumit ꝓculdubio uegetationē ⁊ uim
ꝑ quā spirāte gr̃a ꝺ̄sup.fructꝰ ꝑturit pietatis.ut qꝺ sibi aĩa naturalr̃ ap
petit.nature ꝯsorti id ē alteri homini iure quodā humanitatis ubi pote
rit ⁊ oportuerit nō existimet denegādū.sꝫ sponte ac libēs impꝑtiat. Inest
ergo nature.si.peccato nō.obsolescat istiusmōi grate ⁊ egregie q̄si suaui
tatis liquor.ut molliorē magis ad ꝯpatiēdū peccātibꝰ.quā ad idignādū
asꝑiorē sese sētiat.Uerꝫ qꝛ iuxta sapiētis sētētiā musce moriture extermi
nant hoc suauitatis unguentū ⁊ minie habet in se natura uñ illud reꝑet
sibi semel amissū.sētit se dolēda mutatōe corruere i illꝺ qꝺ ueraciter ait
scriptura. Proni sūt sēsus hoīs.⁊ cogitatiōes i malū ab.adolescentia.
Non bona adolescentia.i qua filiꝰ iunior portionē sibi paterne substātie
postulat sequestrari.⁊ bonū icipit uelle diuidere.qꝺ i cōe dulcius possiꝺ
tur.⁊ hr̃e solus qꝺ ꝑticipatōe nō minuit̃.ꝑtitione amittit̃. Deniqꝫ inquit
oīa bona sua dissipauit uiuēdo luxuriose cū meretricibꝰ.Quenā hee me
retrices:Uide ne ipse sint q̄ extermināt suauitatis unguentū. carnales
uidelicet concupiscentie.de quibus saluberrime scriptura te admonēs.
post concupiscentias inquit tuas non eas.Et merito morituras describit
sapiens:quoniam ⁊ mundus transit ⁊ concupiscētie eius.Hijs ergo dū
satisfacere singulariter uolumus.boni nos socialis atque communis sin
gulari suauitate priuamus.Hee prorsus musce sordide et pungentes
que in nobis decorem nature fedauit.mentem curis ⁊ sollicitudinibus
lacerant.socialis gratie suauitatem exterminant.Hinc homo minor fili
us appellatur.quod natura quodam insensate lubrico adolescentie de
prauata omnem uirilis maturitas ac sapientie sucum amiserit.⁊ uersus
in asperum.arente animo preter se uniuersos despiciat:factus sine affe
ctione. Igitur ab ineunte adolescentia ista pessima atqꝫ miserrima pro
ni sunt sensus hominis ⁊ cogitationes in malum. ⁊ natura ad indignan
dum quam ad compatiendum paratior. Inde homo tanquam omnino
exitus homine.in quo uult sibi cum opus habet ab hominibus subueni
ri non uult ipse hominibus opus habentibus subuenire. Magnus au
tem iudicat.spernit.irridet homo homines.delinquentes peccator: non
considerās seipsū ne ⁊ ipse tēptet̃. A quo malo minie ꝑ se ut dixi natu
ra resurget.neqꝫ recuꝑabit oleū ingenite mansuetudinis:qꝺ semel ē ex
terminatū in ea.Uerūtñ quod nō pōt natura:pōt gratia . Quē ergo ho
minū unctio spiritus miserata ꝑfūdere denuo sua benignitate dignabit̃:
is ꝯtinuo reuertetur in hominē:insuꝑ ⁊ aliquid meliꝰ a gratia quā a na
tura recipiat. In fide ⁊ lenitate sc̄m fecit illū:⁊ dabit illi nō oleū sꝫ balsa

mum in uineis engaddi. Nec eñi dubiũ ex fonte hedi ꝓfluere carisma
ta meliora. cuius utiqꝫ tinctio hedos uertit in agnos. ⁊ d̕ sinistra trãssert
in dexterã peccatores. abundantius quidẽ ante ꝑfusos unctõe misericor
die: ut ubi supabundauerũt delicta. supabundet ⁊ gr̃a. An nõ uere uide
tur tibi redisse quodãmodo is homo ĩ hominnẽ. qui animi secularis feri
tate deposita ⁊ recupata ẽt cũ fenore gr̃e humane unctiõe mansuetudis
quã ĩ ipso musce carnaliũ cupiditatũ penitus exterminarãt. d̕ suo quem
gestat homĩe. imo qui ipse ẽ. ⁊ materiã sumit ⁊ formã miserendi homibꝰ
alijs. ita ut tanq̃ꝫ feralẽ quẽdã rictũ exhorreat. nõ solũ cuiquã facere ho
minũ qđ pati ipse nolit: sed etiã nõ facere om̃ia om̃ibꝰ quecũqꝫ sibi fieri
uelit: En unde oleũ. Uinũ unde: Profecto ex botro cypri. Etenim si a
mas dñꝫ ihesũ toto corde. tota ãia. tota v̉tute tua: nũquid si uideris eiꝰ
iniurias ↄtẽptũqꝫ ferre ullatenus equo ãio poteris: Minime sed mox
arreptus spiritu iudicij. ⁊ spiritu ardoris. ⁊ tãquã potẽs crapulatꝰ a uino
repletus zelo finees. dicẽs cũ dauid. Tabescere me fecit zelus meus: q2
obliti sunt v̉ba tua inimici mei. Et cũ dño. Zelus domꝰ tue comedit me.
Uinum est ergo feruidissimus zelus iste expressũ de botro cypri: ⁊ calix
inebriãs xp̃i amor. Deniqꝫ deus noster ignis ↄsumẽs est. ⁊ ꝓpheta ignẽ
dicebat d̕ excelso missũ ĩ ossibꝰ suis. eo qđ diuino amore flagraret. Ha
bens itaqꝫ ex fraterno oleũ mãsuetudinis. ⁊ ex diuino amore uinũ emu
lationis. securus accede ad sananda uulnera illiꝰ qui incidit in latrones
pijssimi samaritani optimus imitator. secure quoqꝫ dicito ⁊ tu cuꝫ spõsa
Botrus cypri dilectus meus mihi: ĩ uineis engaddi. Hoc ẽ. Zelus iusti
tie amor dilecti mei mihi: ĩ affectibꝰ pietatis. ⁊ de hoc satis. Nã ⁊ ĩfirmi
tas mea pausandum indicit sicut ⁊ sepe facit. ita ut plerumqꝫ cogar ĩper
fectas ut ipsi scitis relinquere disputatiões. residuaqꝫ caploꝝ in dieꝫ al
terum reseruare. Sꝫ quid: Ego in flagella patus sum. sciẽs me adhuc lõ
ge recipe ĩparia meritis. Uapulẽ sane uapulẽ ut male opans: si forte uer
bera ĩmerita reputẽt᷑. forsitassis miserebit᷑ flagellato: qui bonũ ĩ me ñ inue
nit qđ r̃muneret. spõsus eccl̃ie ihesus dñs nr̃: q̃ ẽ d̕s bñdictꝰ ĩ scl̃a. Amẽ.

Sermo. xlv. De duplici pulchritudine anime. Et qualiter anima loquit᷑
ad dei uerbum: ⁊ uerbum ad animam. ⁊ que sint eorum lingue.

Ece tu pulchra amica mea ecce tu pulchra: oculi tui colũbarũ.
e Pulchre optime ex amore spõse presumptio. ex amor̃ indigna
tio sponsi. Hoc rei exitus probat. Etenim presumptionem cor
reptio. correptionem emendatio: emendationeꝫ remuneratio secuta est.
Adest dilectus amouetur magister. rex disparet: dignitas exuitur: reue
rentia ponitur. cedit quippe fastꝰ. ubi inualescit affectus. Et sicut quõdã
quasi amicus ad amicũ moyses loquebatur. ⁊ dominus respondebat: ita
⁊ nũc inter uerbum ⁊ animam ac si inter duos uicinos familiaris admo
dum celebratur confabulatio. Nec mirũ. Ex uno amoris fonte utrique ĩ
fluit diligere inuicẽ: confoueri pariter. Ergo dulciora melle uolant hinc

inde uerba.mutui in se totius suauitatis.feruntur aspectus:sacti indices
amoris.Denique is illam amicam nuncupat.pulchram pronuntiat:pul
chraz iterat.eadé ab illa uicissiz recipiens.Nec ociosa iteratio que amo
ris confirmatio é:⁊ fortassis aliquid innuit inquirendũ.Queram⁹ geminã
aie pulchritudiné:hoc eni mihi uideť innere.Decor anime humilitas é.
Non a meipo hoc dico.cũ ꝓpheta prior dixerit.Asperges me ysopo ⁊ mũ
dabor.humili herba ⁊ pectoris purgatiua humilitaté significãs. Hac se
post grauem lapsum rex ⁊ ꝓpheta lauari confidit:⁊ sic niueũ quédaz in
nocentie recupare candorem. Uerũ i eo qd́ grauiter peccauit.⁊ si amã
da hũilitas:nõ tñ ammiranda.At si quis innocẽtiã retinet ⁊ nihilomin⁹
humilitaté ungit :nõne is tibi uidetur geminũ anime possideť decoré?
Sancta.Maria sãctimoniã nõ amisit:⁊ humilitate nõ caruit.⁊ iõ concu
piuit rex decoré suũ:q2 humilitaté inocentie sociauit. Deniqz respexit i
quit hũilitaté ancille sue.Ergo beati qui custodiunt uestiméta sua mũda
uidelicet simplicitatis ⁊ innocentie:si tñ ⁊ decorem induere humilitatis
adiciant.Profecto audiet que huiusmodi inueniť:ecce tu pulchra es
amica mea.ecce tu pulchra. Utinã uel semel dicas aie mee dñe ihesu.
ecce.tu pulchra es.Utinã mihi humilitaté custodias:nã primã uestem
ego male seruaui.Seruus tuus suz ego.nec enim audeo ꝯfiteri amicũ:
qui testimoniũ decoris mei cuz repetione non audio.Sufficit mihi:si se
mel audiã.Sz quid si ⁊ hoc in questione sit?Scio quid faciã:uenerabor
amicã seruus cumulatũ in ea decoré deformis homunculus ammirabor
gaudebo ad uocé sponsi tantaz nihilominus pulchritudiné ammirantis.
Quis scit si saltem ex hoc inuẽturus sim grãm in ocl'is amice:ut gratia
ipsius ⁊ ipse inueniar inter amicos? Deniqz amic⁹ sponsi stat.⁊ gaudet
gaudio ꝓpter uocé sponsi. En uox eius in aurib⁹ dilecte:audiam⁹ ⁊ gau
deamus. Assunt sibi loquunť pariter:stemus simul. Nulla nos huic sub
ducat colloquio scl'i.cura:nulla illecebra corporis.Ecce inquit tu pulchra
es amica mea:ecce tu pulchra.Ecce admiratiõis uox est:reliquũ laudis.
Merito admiranda.cui sãctitas amissa hũilitaté nõ attulit:sed seruata
admisit.Merito pulchra repiť:cui neutra defuit pulchritudo.Rara auis
in terris aut sãctitaté nõ ꝑdere:aut humilitaté sãctimonia ñ excludi:⁊ iõ
beataqz utramqz retinuit.Deniqz ꝓbatum é. Nihil sibi conscia é ⁊ cor
reptionem nõ abnuit.Nos ⁊ cũ magna delinquimus.uix ferimus repre
hendi:hec aũt equo aĩo audit cõtra se amaritudines nihil peccans.Nã
si desiderat uidere claritaté spõsi:quid mali é? Magis ⁊ laudis é.⁊ tñ i
crepata penitẽtiã egit ⁊ dixit.fascicl's myrre dilect⁹ meus mihi:inter ube
ra mea cõmorabiť.Hoc é. Sufficit mihi.nolo iã scire nisi ihesũ:⁊ hunc
crucifixũ.Magna hũilitas.Actu inocẽs suscipit penitẽtis affectũ:⁊ que
ñ hẽt unñ peniteat.hz tñ ut peniteat.Cur g° inquis icrepata é.si nihil ma
li fecit?Sz.n.audi nũc dispẽsationé ⁊ prudẽtiã spõsi. Sicẽ abrahe oli obe
diẽtia sane tẽptata é:ita ⁊ nũc hũilitas spõse.Et quomõ ille impleta obe

dientia tũc audiuit.nũc cognouit qđ tu timebis deũ:sic ⁊ huic mõ quasi
sub alijs uerbis dicit̃.nunc cognoui qđ humilis sis.Hoc enim ē qđ ait.
ecce tu pulchra es.Et ideo preconiũ iterat:ut gl'e sanctitatis additum si
gnet humilitatis đcorē.Ecce tu pulchra es amica mea:ecce tu pulchra.
Nunc cognoui qđ pulchra sis nõ solũ ex meo amore:sed etiã ex tua hu
militate.Non dico nũc pulchrã īter mulieres nec pulchrã ī genis. nec ī
collo sicut autē dicebã.sed pulchrã simpliciter fateor.nõ utiqꝫ pulchraꝫ
ex ꝯpatione.nõ cũ distinctiõe.nõ ex ꝑte.Et addit:oculi tui colũbarꝫ. Ap
te adhuc ꝯmendatur humilitas.Ad hoc siquidē respicit.qđ illa repꝛhen
sa de alta īquisitiõe sua.ꝯtinuo nõ cunctata ē ad simpliciora đscendere.
ita ut diceret.fasciculus myrre dilectꝰ meus mihi. Multũ ꝓfecto distat
inter uultũ gl'ie.⁊ fasciculũ myrre.Et ideo magnũ humilitatis īsigne: in
de huc acquiescere reuocari.Ergo oculi tui colũbarꝫ.Jam īquit nõ ãbu
las ī magnis neqꝫ ī mirabilibꝰ suꝑ te.sꝫ īstar simplicissime uolucris cõtē
ta es simplicioribꝰ nidificas ī foraminibꝰ petre.meis uulneribꝰ īmorãs.
⁊ libenter ea que sũt de me dũtaxat īcarnato ⁊ passo: oculo intuēs colũ
bino.Aut certe qꝛ ī specie auis huius spiritus sanctus aꝑꝑuit:specialis
magis quã simplex ī ea ītuitus colũbe nomīe ꝯmendat̃.Et si placꝫ opor
tet referas capitulũ p̃ñs ad id qđ paulo ante sodales murenulas ei face
re aureas promiserunt.nõ intendentes ut tunc docui ornare aures cor
poris.sed informare auditum cordis.Potuit itaqꝫ fieri ut fide que ē ex
auditu corde amplius mundato ad uidendum quod ante non poterat ī
structior redderet̃.Et qm̃ đ acceptis murenulis ī uisu acutiori ad ītelligē
tiã spũalem uisa ē ꝓfecisse.placuit spõso cui semꝑ qđ ī se ē placꝫ magis
uideri ī spiritu:⁊ annumerãs id quoqꝫ eius laudibꝰ ait.Oculi tui colum
barꝫ.Jam me īquit ītuere ī spiritu:qꝛ spiritꝰ añ faciē tuã xp̃s dñs.Et ha
bes vñ id possis:qꝛ oculi tui colũbarꝫ.Ante nõ hēbas.⁊ iõ repꝛimenda
fuisti:sꝫ nũc copiã hēto uidēdi.qꝛ oculi tui colũbarꝫ id ē spũales. Nõ sãe
copiã quã petebas.nec eni uel mõ adhuc ad illã potes:sꝫ q̃ tñ interī suf
ficere possit.Sane ducēda es đ claritate ī claritatē.⁊ ꝓpterea uiđ ut po
tes mõ.⁊ cũ plus poteris plꝰ uidebis.Nõ puto fr̃es. nõ puto mediocrē
hãc.neqꝫ cõeꝫ esse oibꝰu sionē:⁊ si sit īferior illa qua uidēdus ē ī futuro.
Deniqꝫ ex hijs q̃ secunt̃ aduertite.Sequit̃ eni. Ecce tu pulcher es di
lecte mi:ecce tu pulcher.Uides quã in excelso stat et in sublime mentis
uerticem extulit que uniuersitatis dominũ quadam sibi proprietate uen
dicet in dilectum.Attende eni quomõ nõ simpliciter dilecte. sꝫ dilecte
mi inquit:ut proprium designaret.Magna uisio prorsus de qua ista in
id fiducie ⁊ auctoritatis excreuit:ut omniuꝫ dominũ dñꝫ nesciat sed dile
ctũ.Existio eni nequaquã ac uice eius sensibus īportatas ymagīes car
nis aut crucis:aut alias quascunqꝫ corporearum similitudines infirmita
tum.Jn his namqꝫ iuxta ꝓphetã:nõ erat ei spēs neqꝫ decor. Hec aũt
eo ītuito nunc pulchrũ đcorũqꝫ ꝓnũtiat:ī uisiõe meliori iliũ sibi appuit

se significans. Ore eni ad os sicut quondã cũ sãcto moyse. loquitur cum sponsa: ⁊ palam, ñ per enigmata ⁊ figuras deum uidet. Tamẽ denique ore ꝓnunciat. qualem ⁊ mẽte cõspicatur. uisione plane sublimi ⁊ suaui. Regẽ i decore suo uiderũt oculi eius: sed tamẽ ut regẽ. sed ut dilectum. Uiderit eũ sane quis super soliũ excelsũ ⁊ eleuatũ. ⁊ alius quoque facie ad faciẽ sibi apparuisse testatus sit. mihi tamẽ uidetur eminẽtia i hac ꝑ te eẽ apud spõsam: quod ibi uisus legitur dominus hic dilectus. Sic eni habes. Uidi dominũ sedẽtẽ sup soliũ excelsũ ⁊ eleuatũ. Et itẽ. Uidi dominũ facie ad faciẽ. ⁊ salua facta ẽ aĩa mea. Sed si ego domin⁹ iquit. ubi ẽ timor me⁹? Quod si illi facta reuelatio cũ timore. q̃ ubi dominus ibi timor. ego profecto si optio dareť. tãto libẽti⁹ tãtoq; carius spõse ãplecterer uisionẽ. quanto i meliori affectione que ẽ amor factã aduerto. Nam timor penã habet: perfecta caritas foras mittit timorẽ. Multũ sane iter est apparere terribilẽ i consilijs sup filios hominũ: ⁊ apparere speciosuz forma pre filijs hominũ. Ecce tu pulcher es dilecte mi ⁊ decorus. Uerba ista plane amorẽ resonant. ñ timorẽ. Sz forte ascẽdũt cogitatiões i corde tuo: ⁊ queris dubius apud te dicẽs. Qua ratiõe ṽba ṽbi facta ad animã referuntur: ⁊ rursũ aĩe ad ṽbũ. ut illa audierit uocẽ loquẽtis sibi ⁊ ꝓhibẽtis q̃ð pulchra sit. uicissimq; idẽ preconiũ suo mox reddiderit laudatori? Quomõ possũt hec fieri? Nam ṽbo loquimur: nõ ṽbũ loquiť. Idẽque aĩa nõ hẽt unde loquať: nisi os corporis sibi ṽba formauerit ad loquẽdũ. Bene queris. sed attẽde spiritũ loqui: ⁊ spiritaliter oportere itelligi que dicuntur. Quotiens proinde audis uel legis uerbum atque animam pariter colloqui. ⁊ se inuicem intueri. noli tibi ymaginari quasi corporeas itercurrere uoces: sicut nec corporeas colloquentiuz apparere ymagies. Audi potius quid tibi sit. in huiusmodi cogitãdũ. Spiritus est uerbum. spiritusq; anima. habentq; linguas suas quibus se alterutrum alloquantur: presentesque indicent. Et uerbi quidem lingua fauor dignatiõis ei⁹ anime uero deuotionis feruor. Elinguis est anima atque infãs que hãc non habet: ⁊ non potest ipsi ullaterius sermocinatio esse cum uerbo. Ergo huiuscemodi linguam suam cum uerbum mouet uolens ad animam loqui: non potest anima non sentire. Uiuus est eniz sermo dei ⁊ efficax. ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti: pertingens usque ad diuisionem anime ⁊ spiritus. Et rursum cum suam anima mouet uerbum latere multominus poterit. non solum quia ubique est presens. sed propter hoc magis quod nisi ipso stimulante deuotionis lingua minime ad loquendum mouetur. Uerbo igitur dicere anime pulchra es. ⁊ appellare amicam. infundere est unde ⁊ amet ⁊ se presumat amari. Ipsi uero uerbũ uicissim nominare dilectum. ⁊ fateri pulchruz quod amat. ⁊ quod amať sine fictione ⁊ fraude ascribere illi ⁊ mirari dignationẽ. ⁊ stupeř ad gratiã. Siquidẽ pulchritudo illi⁹ dilectio eius: ⁊ iõ maior q̃ preueniẽs. Medullis ꝓinde cordis ⁊ iĩtimarũ uocibus affectionum, tãto amplius atq; ar

dentius clamitat sibi diligendũ: quanto id prius sensit diligens quã dilectum. Itaqȝ loquutio vbi. infusio doni. responsio anie: cũ graꝝ actiõe admiratio. Et idcirco plus diligit qḋ se sẽtit in diligẽdo uictã: et ideo plus miraꝝ qḋ pũetã agnoscit. Vñ nõ ꝯtẽta ẽ sel' dicere pulchꝛ. nisi repetat ⁊ decoꝝ: eminentiã ḋcoꝛis illa repetitiõe designãs. Aut certe i utraqȝ xpi substãtia dignũ expressit omni admiratõe ḋcorẽ: in altera nature. i alr̃a gr̃e. Quã pulcher es anglis tuis dñe ihesu. i forma dei. i die eternitatis tue. i splendoꝛibus sanctoꝝ ante luciferꝝ genit⁹. splẽdoꝛ ⁊ figura substantie patris. ⁊ quidã ꝑpetuus minieqȝ fucat⁹ candoꝛ uite eterne. Quã mihi decorus es dñe mi. i ipsa tui huius positiõe decoꝛis. Eteniȝ ubi te exinanisti. ubi naturalib⁹ radijs lumen ideficiens exuisti: ibi pietas magis emicuit. ibi caritas plus effulsit: ibi amplius gl̃a radiauit. Quã clara mihi oriris stella ex iacob. quã lucidus flos ḋ radice iesse egrederis: quã iocundũ lumẽ i tenebris uisitasti me oꝛiẽs ex alto. Quã spectabilis ⁊ stupendus ẽt ṽtutibus sup̃nis i ꝯceptu ḋ spiritu. i oꝛtu de uirgine. i uite innocentia. i doctrine fluẽtis. in choruscationib⁹ miraculoꝝ: in reuelationibus sacramentoꝝ. Quã deniqȝ rutilans post occasũ sol iustitie de coꝛde terre resurgis. quã formosus i stola tua demũ rex gl̃ie in alta celoꝝ te recipis. Qũo nõ pꝛo hijs oĩbus oĩa ossa mea dicent. dñe quis similis tibi? Hec ergo similiaqȝ puta in dilecto intuentẽ sponsam aduertisse cũ diceret. Ecce tu pulcher es dilecte mi ⁊ decorus. Neqȝ hec sola. sed insuper aliquid procuIdubio de nature decore superioris quod nostrum omnino pꝛeteruolat intuitum. ⁊ effugit experimentum. Ergo iteratio utriusque decorem substantie designauit. Audi ḋinde quomodo tripudiat ad aspectum affatumqȝ dilecti. ⁊ coꝛam ipso nuptiali carmine que amoris sunt gratulabunda decantat. Sequitur enim. Lectulus noster floꝛidus: tigna domorum nostrarum cedrina. laquearia cypꝛessina. Sed seruem⁹ recentiori principio sponse cantilenam. ut ⁊ nos de quiete facti alacriores: liberius exultemus ⁊ letemur in ea: ad laudem ⁊ gloriam sponsi ipsius ihesu christi domini nostri: qui est ḋus benedictus in secula. Amẽ.

Sermo. xlvj. De statu uel compositione totius ecclesie. Et quomodo ꝑ actiuam uitam. que sub obedientia agitur: peruenitur ad cõtemplatiuã.

l Ectulus noster floꝛidus. tigna domoꝛum nostrarum cedrina: laquearia nostra cypꝛessina. Epythalamum canit: cubile ⁊ thalamos pulchꝛo sermone describens. Sponsum inuitat ad requiẽ: hoc enim melius quiescere ⁊ cum chꝛisto esse. Necessarium autem exire ad lucra: pꝛopter saluandos. Uerum nunc opoꝛtunitate ut putat inuenta. oꝛnatum nuntiat thalamum. lectulumqȝ digito monstrãs. dilectuȝ ut dixi inuitat ad requiem: ⁊ cum euntibus in emaus coꝛdis ardoꝛeȝ nõ sustinens: ad mentis pertrahit hospicium. secum pernoctare compellit: ⁊ cum petro loquitur. domine bonum est nos hic esse. Iam quid spiritaliter ista contineant requiramus. Et in ecclesia quidem lectum

in quo quiescitur claustra existimo esse et monasteria : in quibus quie te a curis uiuitur seculi. ꝛ sollicitudinibus uite. Atque hijs lectus flori dus demonstrat. cum exẽplis ꝛ institutis patrum tãquã quibusdã bñ olẽtibus respersa floribus fratrũ conuersatio ꝛ uita refulget. Porro do mos populares cõnẽtus intellige xpanoꝝ. quos hij qui i sublimitate po siti sũt xpi. utique utriusq; ordinis pꝛiceps quasi tigna parietes iustis im positis legibꝰ fortiter strigũt. ne sua quiq; lege uel uolũtate uiuẽtes tan quã parietes iclinati ꝛ macerie depulse dissideant a semetipsis. ꝛ sic oĩs structura edificij corruẽs dissipetur. Laquearia ṽo que a tignis firmiter pẽdẽt ꝛ domos isignite ornant. puto bñ instituti cleri mãsuetos ꝛ disci plinatos mores riteq; ãministrata officia designare. Quomõ nãq; sta bunt ordines clericoꝝ ꝛ amministrationes eoꝝ si ñ principũ tãquam ti gnoꝝ beneficio ꝛ munificẽtia sustententur: ꝛ protegantur potentia? Qđ ãt tigna cedrina ꝛ laquearia cypressina describuntur. natura absque du bio hẽt in hijs speciebus lignoꝝ: quod congruat prefatis ordinibus. Et cedrus quidẽ qm̃ iputribile ẽ. nec cũ ꝛ odoriferũ. alteque proceritatis li gnum: satis indicat. quales oporteat assumi uiros i uices tignoꝝ. Ergo ualidos ꝛ constantes necesse ẽ eẽ eos qui super alios ordinantur. nec ñ ꝛ longanimes i spe atque i superna mẽtẽ attollentes. qui etiam bonum fidei sue ꝛ conuersationis ubique odorẽ spargentes. dicere cũ apostolo possint. Xpi enim bonꝰ odor sumus deo in oĩ loco. Cypressus item boni odoris ꝛ iputribile similiter lignum: incorrupte uite ꝛ fidei etiam quẽuis de clero debere esse demonstrat. ut merito decori domus ac laquea rum ornatu deputetur. Scriptũ ẽ enim. Domũ tuam domine decet sãcti tudo. in longitudinem dierum. Ubi sane ꝛ sanctimonie decus: ꝛ indefi cientis gratie expressa perseuerantia ẽ. Oportet ergo uirũ qui ad orna mentum ꝛ decorem assumitur domus bonis ornatum moribus eẽ. ꝛ quã uis semper ipse sit intus. bonum tamen testimonium habere ꝛ ab hijs qui foris sunt. Sunt ꝛ alia in natura lignorum hoꝝ cõpetentia hijs que spiritaliter disseruntur. sed breuitatis causa pretereo. Notandũ uero pul chre omnem ecclesie statum. breui uno uersiculo cõprehensum. auctori tatem scilicet prelatorum cleri decus: populi disciplinam. monachorum quietem. In hoꝝ prorsus cũ recte sunt omnia sancta mater ecclesia con sideratione letatur. ꝛ tunc ea quoque offert intuenda dilecto: cu; ad eiꝰ tanquã oĩum auctoris refert oĩa bonitatẽ: nihil sibi ex oĩbus tribuẽs. Nã quod ait noster ꝛ nostraꝝ. non usurpationis ẽ signu;. sed dilectionis. qđ nimie uidelicet fiducia caritatis nihil eius quẽ ualde diligit a se estimet alienum. Nec enim se sponsi contubernio. aut quietis eius putat arcen dam consortio: que semper non que sua sed que illius sunt querere con sueuit. Et hec causa cur sibi ꝛ spõso simul siue lectulum siue domos au sa sit pronunciare communes. Dixit enim. Lectulus noster. ꝛ tigna do morum nostrarum. ꝛ laquearia nostra. audacter se in possessione associ

ans:cui iunctam non dubitat in amore. Non ita illa que proprie volunta ti nōdum abrenuntiauit.sʒ per se iacet.ꝑ se habitat: magis autē nō ꝑ se sed cū meretricibꝰ luxuriose uiuēdo cōuersat.ↄcupiscentias loquor car nis.cū quibus dissipat bona sua:ꝛ portionē substātie quā diuidi sibi po stulauit.Ceterū qui tu has spiritus sancti uoces audis ul' legis. putasne aliqua horum que dicuntur ualeas applicare tibi.ac de felicitate sponse que hoc amoris carmine ab ipso spiritu canitur aliquid recognoscere in temetipso.ne dicatur ꝛ tibi.quia uocem eius audis ꝛ nescis unde ueni at aut quo uadat: En forte appetis ꝛ ipse contemplationis quietē. ꝛ 'be ne facis.tm̄ ne obliuiscaris flores quibus lectulū spōse legis aspersum. Ergo cura ꝛ tu tuū similiter circūdare bonoꝝ floribꝰ operū. ṽtutū exer citio tāquā flore fructū sāctū ociū ꝑuenire. Alioqui ꝺlicato satis ocio do mitare uoles.si ñ exercitatꝰ quiescere appetas.ꝛ lye fecūditate neglecta solis cupias rachelis āplexibꝰ oblectari. Sʒ ꝑposterus ordo ē āte meritū exigeř ꝑmiū.ꝛ āte laborē sumeř cibū.cū apl's dicat:qui ñ laborat.ñ man ducet. A mādatis tuis itellexi iquit:ut scias nisi obediētie mādatoꝝ cōtē platōis gustū penitꝰ ñ ꝺberi. Nō igiř putes ꝺ.ꝓprie amore quietis sācte obediētie actibꝰ senioꝝ ue traditōibꝰ ꝑiudiciū ullatenꝰ faciēdū. Alioqui ñ dormiet tecū spōsus i lectulo uno.illo ꝑserti quē tibi.ꝓ obediētie floribus cicutis atqʒ urticis iobedientie aspsisti. Propter qꝺ ñ exaudiet orōnes tuas uocatusqʒ nō ueniet.nec enim dabit inobedienti copiam sui tātus obediētie amator:ut mori quā nō obedire maluerit. Sʒ neqʒ approbat tue contēplationis mane ociū qui dicit per ꝓphetam.laboraui sustinens significans tempus.quo exul celo ꝛ patria summe quietis.operatus est salutem in medio terre. Magis autem uereor ne te quoqʒ inuoluat for midolosa illa sententia ita intonans in perfidiam iudeorum. Neome nias uestras ꝛ sabbatum:ꝛ festiuitates alias non feram. Item calendas ur̄as ꝛ sollempnitates ur̄as odit anima mea:facta sunt mihi molesta .et lugebit ꝓpheta super te ꝛ dicet. Uiderunt eam hostes:ꝛ deriserunt sab bata eius. Cur enim qꝺ dilectus repudiat:nō irrideat inimicꝰ: Miror ualde iprudentiā aliquoꝝ qui iter nos sūt.qui cū oēs nos sua singl'arita te turbauerint.sua impatiētia irritauerint.sua inobedientia conquinaue rint.audent nihilominus ad tam fedum conscie sue lectulū.omni oratio num instātia totius puritatis deū inuitare. At cū extenderitis ait manꝰ ur̄as auertā oculos meos:ꝛ cū multiplicaueritis orationem nō exaudiā. Quid enim: Lectulus non est floridus.magis autem putidus:ꝛ tu illic regem glorie trahis: Ad pausandum hoc facis:an ad causandum: Centurio uetat illum.intrare sub tectum suum propter suam indignita tem:cuius tamen fides inuniuerso redolet isrl'e.ꝛ tu ad te compellis in trare tantorum sordens spurcitia uiciorum: Clamat apostolorū princeps exi a me domine.quia homo peccator sum.ꝛ tu dicis intra ad me domi ne qm̄ sactus sum. Omnes iquit unanimes i oratione estote.fr̄nitatē di

ligite. ⁊ uas electionis. leuantes puras manus ait sine ira ⁊ disceptatione. Uides ne quomõ concordent sibi ⁊ eodem spiritu de pace ⁊ trãquillitate animi quã hẽre debet ille q̃ orat: loquãtur princeps aploꝝ ⁊ doctor gentium? Perge ergo tu tota die expãdere ad deum manus tuas qui fratres tota die molestas unanimitatem impugnas. ab unitate te separas. Et quid me uis facere inquis? Profecto ut primo quidem emũdes consciam ab omni inquinamẽto ire ⁊ disceptationis. ⁊ murmuris ⁊ liuoris. ⁊ quicquid omnino aduersari cognoscitur aut paci fratrũ aut obediẽtie seniorum: de cordis habitaculo eliminare festines. Deinde circũdare tibi flores bonorũ quorũq; operum ⁊ laudabiliũ studioꝝ. atq; odoramẽta uirtutum. id ẽ quecũq; sunt uera. quecumq; iusta. quecũque sancta. quecumque amabilia. quecũq; bone fame. si qua uirtus. si qua laus discipline: hec cogitare. in hijs exerceri curato. Ad istiusmodi secure uocabis sponsum. qm̃ cũ itroduxeris eũ. ueraciter dicere poteris ⁊ tu q2 lectulus nr̃ floridus. redolente nimirũ conscientia pietatẽ. sed pacẽ. sed mansuetudinem. sed iustitiã. sed obedientiam: s; hylaritatem sed hũilitatem. ⁊ de lectulo quidẽ sic. Domum uero spiritalem seipm̃ quisq; agnoscat. qui tñ iam nõ in carne ambulet s; in spiritu. Templum enim dei ait sanctum est: qd̃ estis uos. Curate ergo fratres spiritali huic edificio qui uos estis ne forte cũ in supiora proficere cepit. uacillet ⁊ corruat. si lignis fortibus nõ fuerit subnixũ ⁊ colligatum. curate inquã illi tigna dare imputribilia ⁊ immobilia. timorẽ dñi uidelicet illum qui pmanet in seculum seculi. patientiam de qua scriptũ est. q2 patientia pauperum nõ peribit in finem. longanimitatem quoq; que sub quouis structure pondere inflexibilis perseuerans. in infinita secula uite beate protenditur. saluatore loquẽte in euãgelio. Qui pseuerauerit usq; in finem: saluus erit. Magis autem sup omnia caritatẽ que nunquam excidit. q2 fortis est inquit ut mors dilectio: dura sicut inferus emulatio. Studete deniq; hijs tignis substernere ⁊ alligare ligna alia eque preciosa ⁊ pulchra: cui tñ illa ad manum fuerint in opus laquearium. ad decorem dom⁹. sermonem scilicet sapiẽtie siue scie. pphetiam. gratiã curationũ. interpretationem sermonu; ⁊c̃. talia que magis noscuntur sane apta ornatui: quã necessaria esse saluti. De hijs preceptũ nõ habeo: consiliũ aũt do. Qm̃ quidẽ istiusmõi ligna constãt ⁊ laboriose queri. ⁊ difficile inueniri. ⁊ piculose elaborari. nam ⁊ rara ea presertim his tẽporibus terra nr̃a pducere reppirĩ. cõsulo sane ⁊ moneo non multope ista requiri. magis aũt ex lignis alijs laquearia pparari. que ⁊ si minus appareãt splẽdida. ñ min⁹ tñ ualida ẽe pbanĩ: insup ⁊ facili⁹ possidẽĩ ⁊ tuti⁹. Utinã mihi illoꝝ supat copia lignoꝝ. quib⁹ ort⁹ sponsi ecclesia copiose densaĩ. pax. bonitas. benignitas. gaudiũ in spiritu sancto. misereri in hylaritate. tribuere in simplicitate. gaudere cum gaudentibus flere cum flentibus. An non tu illam domum qd̃ ad laquearia spectat satis abundeque ornatam censeas quam talibus lig

nis sꝑexeris sufficient ꝯpositeqꝫ tabulatã: Dñe dilexi decorẽ domꝰ tue.
semper da mihi ligna hec queso. quibus tibi semper ornatum exhibeam
thalamũ conscĩẽtie: dico ⁊ mee ⁊ alterius. His cõtentus ero. erũt ⁊ qui
meo i hac re ꝯsilio acquiescere uolent. q᷑ ⁊ te puto esse ꝯtentũ: cetera sã
ctis ap̃lis. ⁊ uiris ap̃licis derelinquo. Sed ⁊ uos dilectissimi tam ⁊ si illa
ligna nõ habeatis ꝯfidite. nihilominus cũ omni fiducia accedite ad lapi
dem summũ angularẽ. electũ ꝓciosũ: nihilominus sup̱ fundamẽtũ ap̃lo
rũ ⁊ ꝓphetaꝝ. ⁊ ipsi tanq̃ꝫ lapides uiui sup̱edificamini ĩ domos sp̃ũales
sacerdotiũ sanctũ offerre sp̃ũales hostias. acceptabiles deo p̱ ihesum
xp̃m sponsũ ecclesie dñm nostꝝ: qui est d̃us benedictus in secula.
Sermo. xlvij. De triplici flore. scilicꝫ uirginitatis martyrij ⁊ bone opera
tionis. Et de deuotione habenda circa diuinum officium.
Go flos cãpi: ⁊ liliũ ꝯualliũ. Ad hoc respicere puto q̃ꝺ sponsa
e de respersis lectulum floribus cõmẽdarat. Nec enim sibi flores
ascriberet illos. quibus lectulus decoratus. ⁊ uenustatus thala
mus uidebatur. infert sponsus se eẽ florem campi. nec de thalamo sane
flores prodire sed de campo. ⁊ suo munere ⁊ sui participatione fieri q̃ꝺ
retinet ⁊ q̃ꝺ redolet. Ne quis ergo exprobrare illi posset ⁊ dicere. quid
habes q̃ꝺ non accepisti. si autẽ accepisti quid gloriaris quasi non acce
pisti quid gl̃aris quasi ñ accepis. ipse dilecte siue sicut ambitiosus, ama
tor ita iformator benignus. pie illi dignãterqꝫ d̃mõstrat. cui nitorẽ d̃ quo
gl̃iabit̃ ac suaue olẽtiã lectuli debeat d̃putare. Ego flos cãpi iquit: d̃ me
ẽ q̃ꝺ gloriaris. Saluberrime mouemur ⁊ ex hoc loco. q᷑ nequaquã gl̃ari
oportet. ⁊ siquis gl̃at̃ i dño gl̃et̃. Et sc̃dꝫ litterã ist̃d. Nũc iã scrutemur ip
so de quo loquimur adiuuante: spiritualem qui i ea tegitur itellectũ. Et
p̱rio aduerte nũc mihi trifariũ quẽdã floris statũ. i cãpo i orto. i thalamo
ut post hoc ẽt ill̃d faciliꝰ cõp̱atũ fiat: cur se potissimũ cãpi florẽ elegerit
appellare. Et i cãpo quidẽ atqꝫ orto orit̃ flos: i thalamo ãt minime. Olet
⁊ lucet i eo. ñ tñ erectus ⁊ stãs ut i orto l' cãpo: sꝫ plãe iacẽs tãq̃ꝫ q̃ illatꝰ
sit ñ inatꝰ. ꝓpterea ⁊ necesse ẽ sane frequẽter ⁊ sẽp̱ recẽtiores apponere
flores q̃ꝺ diu odorẽ suũ minie retineãt. nec decorẽ. Q̃ꝺ si ut i alio s̃mone
p̱fatus suꝫ. lectulus resp̱sus floribꝰ ꝯsciẽtia ẽ bonis referta operibꝰ. uides
certe ut similitudo seruetur nequaquã sufficere semel uel secl̃o op̱ari q̃ꝺ
bonum est. nisi incessãter addas noua prioribꝰ. quatinꝰ seminans in bñ
dictionibꝰ. de bñdictionibus ⁊ metas. Alioquin iacet ⁊ marcet flos boni
operis. atqꝫ in breui omnis ex eo ⁊ nitor exterminat̃ ⁊ uigor: si nõ alijs
atqꝫ alijs superiectis pietatis actibus continue reparetur. Hoc in thala
mo. In orto aũt non ita: sed neqꝫ in campo similiter. Ex se enim semel
ꝓductis floribꝰ assidue subministrãt: vñ diu i ip̃is decus ingenitũ p̱seue
ret. Differũt tñ ⁊ ip̃i iter se. q̃ꝺ ortꝰ quidẽ, ut floreat. hominũ manu excolit̃
⁊ arte. cãpꝰ ṽo ex semetip̃o naturalit̃ ꝓduc̃ flores: ⁊ absqꝫ oi hũane dili
gẽtie a dintorio. Putasne iã tibi uideris adṽtere quisnã ille sit cãpꝰ nec

sulcatus uomere. nec defossus sarculo. nec fimo ipinguatus. nec manu hominis seminatus. honestatus tñ nihilominus illo nobili flore. super quē cōstat requieuisse spiritum domini? Ecce inquit odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus. Necdū speciē suā ille flos agri iduerat. ⁊ iam dabat odorē suū. quādo eū ut hoc pre gaudio exclamaret. presensit spiritu. corpore marcēs. sanctus ⁊ senex patriarcha: caligans uisu. sꝫ odoratu sagax. Nō se proide ōbuit florē thalami ꝓtestari: qui flos ē ꝑpetuo uigēs. sꝫ neque itē orti. ne hūano uidereť oꝑe generatꝰ. Pulchre āt ⁊ conuemētissime flos cāpi sū ait. qui ⁊ absqꝫ hūana idustria ꝓdijt. ⁊ semel ꝓdeūti nulla ē deiceps dñata corruptio. ut sermo iplereť quē dixit: nō dabis sanctū tuū uidere corruptionē. Sꝫ si placet accipe ⁊ aliā huius rei rationē: ut arbitror nō spnēdam. Non enim sine cā sane multiplex spiritꝰ a sapiēte describitur. nisi qđ sub uno littere cortice diuersos plerūqꝫ sapiētie itellectus tegere cōsueuit. Itaqꝫ iuxta prefatam ð floris statu partitionē. flos ē uirginitas. flos martyriū. flos actio bona. In orto uirginitas. i cāpo martyriū: bonū opus i thalamo. Et bene i orto uirginitas. cui familiaris uerecū dia ē. fugitās publici. latibuli gaudēs: patiēs disciplīne. Denique i orto flos clauditur qui i cāpo exponiť: spargiturque i thalamo. Et hēs. Ortus conclusus. fōs signatus. qđ utiqꝫ claustrū pudoris signat i ꝟgine. ⁊ iuolate custodiā sanctitatis: si tamē talis fuerit que sit sācta corpore ⁊ spiritu. Bene itē i cāpo martyriū dū martyres ludibrio omnium exponātur: spectaculū facti angelis ⁊ homibꝰ. Nonne illorꝫ miseranda uox ē i psalmo. facti sumus obprobriū uicinis nostris: subsannatio ⁊ illusio hijs qui i circuitu nostro sūt? Bene quoque i thalamo actio bona: que cōscientiam ⁊ quietā facit ⁊ tutā. Post bonū denique opꝰ securius i cōtemplatiōe dormitur. ⁊ tanto quis fiducialius sublimia ituerí ⁊ uestigare aggreditur. quāto sibi conscius est minime se proprie amore quietis caritatis operibus ðfuisse. Et hec oīa secundū aliquid dominus ihesus. Ipse flos orti. uirga. uirgīe generatus. Idem flos cāpi. martyr. martyrū corona. martyrij forma. Denique foras ciuitatem eductus ē. extra castra passus ē. in ligno leuatus ē. spectādus omnibus: subsānandus ab omnibus. Ipse itē thalami flos. speculū ⁊ exemplū totius beneficentie: quēadmodū ipse iudeis protestatus est dicens. multa bona opera feci uobis. Et item scriptura de eo. Qui pertransijt ait bñfaciendo ⁊ sanādo oīs. Si igitur hec tria dominus. que fuit cā ut e tribus se campi florē maluerit appellare? Profecto ut eā ad tollerantiam aiaret. cui nouerat iminere siquidem uellet pie uiuere i xp̄o persecutionem pati. Id se ergo libentius ꝓfitetur: ad qđ potissimū uult habere sequacem. Atque hoc est qđ alias dixi. qm̄ semꝑ ⁊ illa appetit quietem. ⁊ ille incitat ad laborem. denūtians ei qđ ꝑ multas tribulationes oportet intrare i regnuꝫ celorꝫ. Unde cū noua i terris ecclesia nouiter ðspōsata sibi redire ad patrem disponeret: dicebat ei. Uenit hora ut oīs qui iterficit uos: arbitretur

obsequiū se p̄stare deo. Itē. Si me ait persecuti sūt: ⁊ uos persequen
tur. Potes ⁊ tu i euāgelio multa colligere huic denūtiationi maloꝝ p̄e
ferēdoꝝ similia. Ego flos cāpi: ⁊ liliū cōualliū. Illa ergo monstrāte lectu
lum. ille uocat ad capū: ad exercitiū ꝓuocat. Nec putat quicquā persuasi
bilius fore illi ad ineūdū certamē: quā si seipsū certātis aut exēplū ꝓpo
nat aut premiū. Ego flos cāpi. Sane utrū uis i hoc sermone itelligi dat
uel qd̓ sit uidelicet pugnātis forma: uel qd̓ gr̄a triumphantis. Utrūque
es mihi domine ihesu: ⁊ speculū patiēdi: ⁊ premiū patientis. Utrūque
fortiter prouocat. ac uehemēter accēdit. Tu doces manꝰ meas ad preliū
exēplo v̓tutis tue. tu caput meū post uictoriā tue coronas p̄sentia maie
statis. Siue qꝛ pugnātē te expecto n̄ solū coronātē. sꝫ ⁊ coronā. i utroque
mirabiliter tibi me allicis: uterque funis uiolētissimus ad trahēdū. Tra
he me post te: libenter te sequor. libētiꝰ fruor. Si sic bonus es dn̄e sequē
tibus te: qualis futurus es consequētibꝰ? Ego flos cāpi. Qui diligit me
ueniat i cāpū. n̄ refugiat mecū ⁊ ꝓ me inire certamen: ut possit dicere.
Bonū certamē certaui. Et quoniā n̄ superbi uel arrogātes. sꝫ humiles
potiꝰ qui de se p̄sumere nesciunt martyrio idonei sūt. addit se ēt liliū
eē cōuallium. id ē humiliū coronā. specialē gloriā future exaltationis ip
sorū huius eminētia floris designans. Erit nāqꝫ cū ois uallis iplebitur.
⁊ ois mons ⁊ collis humiliabitur: ⁊ tunc candor ille uite eterne liliū plāe
nō colliū. sed cōualliū apparebit. Iustus germinabit sicut lilium inquit.
Quis iustus nisi humilis? Demqꝫ cū se manibus baptiste serui dominꝰ
inclinaret. ⁊ ille expauesceret maiestatē: sine inquit. sic enim decet nos i
plere omnem iusticiam. consumationem profecto iusticie i humilitatis ꝑ
fectione constituens. Iustus ergo humilis iustus conuallis est. Et si hu
miles inuenti fuerimꝰ germinabimus ⁊ nos sicut lilium: ⁊ florebimus in
eternum ante dominum. An non uere uel tunc maxime se liliū conual
lium comprobabit. cum reformabit corpꝰ humilitatis nostre: configuratū
corpori claritatis sue? Non ait corpus nostrum. sed corpus humilitatis no
stre. ut huius lilij miro ⁊ sempiterno candore solos significet humiles il
lustrandos: ⁊ hec dicta sunt pro eo quod sponsus se florem campi. ⁊ liliū
esse conuallium protestatus ē. Iam etiam quid de sua consequenter ca
rissima protestetur. bonum esset audire: sed hora non patitur. Ex regula
nāque nostra: nihil operi dei preponere licet. Quo quidem nomine lau
dum sollempnia que deo i oratorio cotidie persoluuntur. pater ideo be
nedictus uoluit appellare: ut ex hoc clarius apiret quam nos opi illi uel
let esse intentos. Unde uos moneo dilectissimi: pure sēper ac strenue
diuinis interesse laudibus. Strenue quidem. ut sicut reuerēter. ita ⁊ ala
criter domino assistatis. Non pigri. non sompnolenti. non oscitantes. nō
parcentes uocibus. non precidentes uerba dimidia. non integra transili
entes. non fractis ⁊ remissis uocibus muliebre quiddam balbade nare
sonantes: sed uirili ut dignum est ⁊ sonitu ⁊ affectu uoces sancti spiritꝰ

depromentes. Pure vero: ut nil aliud dū psallitis. quā qd psallitis cogite tis. Nec solas dico vitandas cogitationes vanas ⁊ ociosas. vitande sunt ⁊ ille illa dūtaxat hora. ⁊ illo loco. quas officiales frēs pro cōi necessitate quasi necessario frequenter admittere cōpelluntur. Sed ne illa quidē profecto recipere tūc ꝯsuluerim que forte paulo ante i claustro sedentes codicibus legeratis: qualia ⁊ nūc me viua voce disserente ex hoc audi torio spiritus sancti recentia reportatis. Salubria sūt: sed minime illa salu briter iter psallendum revoluitis. Spiritus enim sāctꝰ illa hora gratū ñ recipit. quicquid aliud qua debes neglecto eo quod ōbes obtuleris. Cu ius semper facere volūtatem ad eius volūtatem ipso inspirante possimꝰ gratia ⁊ misericordia sponsi ecclesie ihesu xp̄i domini nostri: qui est de us benedictus in secula. amen.

Sermo. xlviij. De laude reciproca que fit inter sponsum ⁊ sponsam Et qualiter per umbram christi itelligatur corpus et fides eius.

S Icut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. Non bone filie que pungunt. Attende pessimū germen eius: maledictū ē terre nr̄e. Cū inquit colueris eā: spinas ⁊ tribulos germinabit tibi. Donec ergo in carne ē anima inter spinas, pfecto versat: ⁊ necesse est patiatur inquietudines tēptationum. tribulationūq; aculeos. Quod si lilium ē ipsa iuxta verbū sponsi: videat quā vigilē sollicitamq; ēe opor teat sup custodia sui. septa undiq; spinis. hic inde aculeos intēdentibꝰ. Nec eni vel levissimā spine sustinet ullatenus punctionē floris teneritu do: s; mox ut modice p̄mit pforat. Sētis quā merito necessarieq; hortet nos ꝓpheta servire dño i timor. ⁊ itē apl's cū timor nihilominꝰ ⁊ tremor nr̄ā ipā opari salutē. Tenebāt nimir ꝓprio expimēto huiꝰ snie veritatē utpote amici sponsi qui minime prorsus ambigerent. ⁊ ad suas animas pertinere qd dicitur: sicut lilium inter spinas. sic amica mea inter filias. Deniq; unus eorum conversus sum ait in erumpna mea: dū cōfigit spi na. Bene ꝯfixus: qui ꝯversus exinde ē. Bene pungeris: si compunge ris. Multi cum sentiūt penā corrigūt culpam: ⁊ talis dicer pōt cōversus sum in erumpna mea dum configitur spina. Spina culpa est. spina pe na est. spina falsus fr: spina vicinꝰ malus. Sicut liliū int spias: sic amica mea inter filias. O candens liliū. o tener ⁊ delicate flos: increduli ⁊ sub versores sunt tecū: quomō caute ābules iter spinas. Plenus ē mundꝰ spinis i terra sūt. i aere sunt: i carne tua sūt. Versari i hijs ⁊ minie ledi: divine potētie est nō virtutis tue. Sed ꝯfidite iquit: q2 ego vici mundū. Et si igit undiq; tibi nitendi ꝓspicias tribulationū tanquā tribulor acu mina. nō turbet cor tuū neq; formidet. sciēs q2 tribulatio opatur patien tiam. patiētia, pbationē: pbatio spē. spes āt ñ ꝯfūdit. Cōsidera lilia agni: quomō iter spinas vigēt ⁊ nitēt. Si fenū qd hodie ē ⁊ cras i clibanū mit tit deꝰ sic custodit. q̄tomagis amicā ⁊ spōsā suā carissimā: Deniq; custo dit dn̄s omnes diligētes se. Sicut liliū inter spinas. sic amica mea inter

filias. Non mediocris titulus ꝑfecto uirtutis. Inter prauos uiuere bonū: ⁊ inter malignantes innocentie retinere candorē. ⁊ moꝝ lenitatē. magis autem si hijs qui oderūt pacē pacificū: ⁊ amicū ipsis te exhibeas inimicis. Id plane tibi silitudinē datā ꝺ lilio iure quodā ꝓprietatis spēaliter uendicabit. qꝺ ipsas utiqꝫ pungētes se spinas candore ꝓprio illustrare ⁊ uenustare nō cessat. An nō ꝑinde liliū tibi uideť īplere quodāmō euāgelij ꝑfectionē qua orare iubemur pro calūpniātibꝰ ⁊ ꝑsequentibꝰ nos: bn̄facere hijs qui oderūt nos? Ergo ⁊ tu fac siliter. ⁊ erit aīa tua amica dn̄i. ⁊ laudabit te de te dicēs. qꝛ sicut liliū īter spinas: sic amica mea īter filias. Sequiť. Sicut malus īter ligna siluaꝝ: sic dilectꝰ meus īter filios. Reddit sponsa preconij uicē ꝯmendāti se sponso. a quo laudari est laudabilē fieri. ⁊ quē laudare ītelligere. ⁊ āmirari. laudabilē fieri. ⁊ quē laudare ītelligere. ⁊ ammirari laudabilē. Et sicut ex eminēti flore figurata a sponsa laus eius est. ita e regione ex excellēti ligno ipsa illiꝰ singularē gl'iam emīnētiāqꝫ demonstrat. Monet tn̄ me ꝺ ligno hoc qꝺ non tante esse excellentie uideať. quāte aliqua ceteroꝝ: ⁊ ideo minꝰ digne assumi ī opus similitudinis. utpote qꝺ nō sufficiat laudis uicē īplere. Sicut malus īter ligna siluaꝝ: sic dilectus meus īter filios. Deniqꝫ nec spōsa magni estimasse uideť. que hoc ī lignis siluaꝝ tm̄ efferre curauit: nimirum sterilibus nec fructus aptos humano uictui ferentibꝰ. Cur ergo omissis melioribꝰ ⁊ nobilioribꝰ lignis. huius mediocritas arboris adducta ī mediū ē: ad formādū sponsi ꝑconiū? Ita ne ad mēsurā laudē recipe ꝺbuit: q̂ ad m̄surā spꝫ n̄ accepit? Hoc data nēpe ꝺ illa arbore silitudo fac. ut uideať hr̄e suꝑiorē: q̂ parē n̄ hꝫ. Quid dicemꝰ ad hec? Fateor ꝑua laus: qm̄ ꝑui lauſ. Nō eni hoc loco predicať magnus dn̄s ⁊ laudabil' nimis: ſꝫ ꝑuꝰ dn̄s ⁊ amabil' nimis: ꝑuulꝰ utiqꝫ qui natus ē nobis. Ergo nō maiestas attolliť hic. sed ꝯmendať humilitas: digneqꝫ ac rationabiliter qꝺ infirmū ⁊ stultū est dei. hominū fortitudini ⁊ sapie anteferť. Ipsi sunt nāqꝫ ligna siluestria ⁊ infructuosa. qm̄ secundū ꝓphetā oēs declinauerūt simul inutiles facti sūt. nō est qui faciat bonū nō ē usqꝫ ad unū. Sicut malus īter ligna siluaꝝ: sic dilectus meus īter filiosſ. Una inter ligna siluaꝝ dn̄s ihesus arbor faciēs fructū. secundū hominē sane. ⁊ si prelatus hominibꝰ. ſꝫ ab angelis minoratus. Miro eteni mō ⁊ angelis sese factus caro subiecit: ⁊ angelos sibi manens deus subiectos retinuit. Deniqꝫ uidebitis inquit angelos ascendētes ⁊ descendētes suꝑ filiū homīs. qꝺ in uno eodē qꝫ homine xp̄o ihesu ⁊ infirmitatē foueant. ⁊ stupeāt maiestatem. Quia ergo sponse id dulcius qꝺ se īminuit sapit. libentius attollit gr̄am: ꝑ̃fert misericordiā. stupet dignationē. Libuit ꝓinde hominē inter homīes ammirari. nō inter angelos deū: tanq̄ꝫ malus īter ligna siluaꝝ excellit. ⁊ nō plane īter ortoꝝ plātaria. Nec putat minui laudes. ubi de consideratōe infirmitatis pietatis bonitas exaltať. Quo eni iuxta aliquid a laudibus temꝑat: eo item iuxta aliquid magis laudat. minus ꝓsequēs gl'aꝫ digni

tis: ut gratia dignationis emineat. Sicut ergo apl's qd stultu3 ꝛ infirmũ est dei sapientius fortiusq3 dicit esse homib⁹ s3 nõ angelis. ꝛ sicut ꝑphe ta speciosũ predicat forma pre filijs hominũ. ꝛ nõ pre ãglis. sic ista certe i eodẽ spiritu loquẽs sub typo fructifere arboris silvestriũq3 lignoꝝ. hoc loco efferre noluit hominẽ deũ sup omnẽ gratiã hominũ: nõ aũt sup ex cellentiã angeloꝝ. Sicut malus iter ligna siluaꝝ: sic dilectus meus iter filios. Et bñ iter filios q: cũ esset unicus pris sui: multos illi ꝛ absq3 inui dia filios acquirere studuit. quos nũ ꝯfundit uocare fres: ut sit ipse prio genitus i multis fribus. Iure autẽ preponit universis adoptatis p grãz: is qui p naturã filius ẽ. Sicut malus iter ligna siluaꝝ: sic dilectus meus inter filios. Merito sicut malus. qui istar fructifere arboris. ꝛ umbrã re frigerij habet. ꝛ fert fructũ optimũ. An nõ uere fructifeꝝ lignũ: cui⁹ flo res fructus honoris ꝛ honestatis: Deniq3 lignũ uite ẽ apprehẽdẽtibus eum. Non ꝯpabunt huic oĩa ligna siluaꝝ. q: ꝛ si sunt arbores pulchre ꝛ magne q̃ opẽ ferre uideant. orando. ministrãdo. docẽdo. exẽplis. uiuẽdo. solus tñ dei sapia xp̃s. lignu3 est uite. solus panis uiuus qui descẽdit de celo: ꝛ dat uitã mundo. Ideo ait. Sub umbra ei⁹ quẽ desideraverã sedi: ꝛ fructus eius dulcis gutturi meo. Merito eius umbra3 desiderauit. de quo ꝛ refrigeriũ esset. ꝛ refectionẽ pariter acceptura. Nam cetera qui dem siluaꝝ ligna. ꝛ si solatij umbrã habẽt. s3 nõ uite refectionẽ: nõ fruct⁹ ꝑpetuos salutis. Unus ẽ eni uite auctor. unus mediator dei ꝛ hominu3. homo xp̃s ihesus. qui dicit sponse sue: salus tua ego sum. Non moyses inquit dedit nobis panẽ hunc de celo: sed pater meus dat nobis pane3 de celo ueꝝ. Propterea ergo xp̃i potissimũ desideraverat umbra3. qd solus sit qui nõ soliũ ab estu refrigerat uitioꝝ: sed ꝛ replet delectatiõe v tutum. Sub umbra eius quẽ desiderauerã sedi. Umbra eius caro eius: umbra eius fides. Marie obumbrauit proprij filij caro: mihi dñi fides. Quanquã ꝛ mihi quoq3 quomõ non obumbrat caro: qui i mysterio mã duco eam: Et sancta nihilominus uirgo fidei ꝛ ipsa expta est umbrã: cui dictũ est. ꝛ beata q̃ credidisti. Sub umbra ei⁹ quẽ desiderauerã sedi. Et ꝑpheta. Spirit⁹ inquit añ faciẽ uestrã xp̃s dñs: in umbra eius uiuimus inter gentes. In umbra in gentibus: in luce cũ angelis. In umbra su mus. quã diu p fidem ambulamus. ꝛ non p spẽ3: Et ideo iustus i umbra qui ex fide uiuit. At qui uiuit ex intellectu. beatus est: quia nõ i umbra iam sed i lumine. Iustus erat dauid ꝛ ex fide uiuebat. cu3 dicebat deo: Da mihi intellectũ ꝛ uiuã. sciẽs successuꝝ fidei intellectũ. intellectui re uelandũ lumẽ, uite: ꝛ uitã lumini. Prius est uenire ad umbrã. ꝛ ita ad id cuius umbra ẽ pertrãsire: quoniã nisi credideritis ait nõ intelligetis. Uides fidẽ ꝛ uita3 esse: ꝛ uite umbrã. Nam e regione uita in delicijs a gens quoniã non ẽ ex fide: ꝛ mors ẽ ꝛ umbra mortis. Que enim inquit uidua i delicijs ẽ: uiuens mortua est. Denique sapientia carnis mors ẽ. Sed, ꝛ mortis est umbra illius scilicet que cruciat in eternum. Sedimus

⁊ nos aliquando in tenebrosis ⁊ umbra mortis. carnaliter conuersantes.
⁊ non ex fide uiuentes. mortui iam quidē iusticie. a morte uero secunda
paulominus absorbendi. Quantū etenim umbra ꝓpe est corpori cuius
est umbra: tm̄ pro certo uita illa nostra inferno appropinquabit. Deniqꝫ
nisi qꝛ dn̄s adiuuit me inquit: paulominus habitasset in inferno anima
mea. Nunc autē ꝺ umbra mortis ad uite trāsiuimus umbrā: magis aūt
translati sumus ꝺ morte ad uitā. in xp̄i umbra uiuentes: si tm̄ uiuentes ⁊
nō mortui. Nec enim reor cōtinuo ut quis ī umbra eius fuerit qꝺ uiuat
in ea. qꝛ nō plane omnis qui fidem habet ex fide uiuit. Nam fides sine
opibus mortua est: nec pōt dare uitā. qm̄ minime ipsa habuerit. Ideo ꝓ
pheta cū dixisset spiritus ante faciē nostrā xp̄s dn̄s: nō contentus fuit se
qui ⁊ dicere. in umbra eius sumus. sed in umbra inquit eius uiuimus in
ter gentes. Et tu ergo uide ut uiuas exemplo prophete in umbra eius:
ut quandoqꝫ regnes in lumine eius. Nec enim tm̄ umbrā habet: habet
⁊ lucem. Ipse per carnē umbra ē fidei: ipse est intelligentie lumē ꝑ spiri
tum. Et caro est enim ⁊ spiritus. Caro in carne manentibus. spiritꝰ āte
faciem nostram. id est in futuro. si tamē que retro sunt obliuiscentes ad
ea que ante sunt nos ipsos extendimus. quo peruenientes experiamur
de uerbo qꝺ dixit. Caro non prodest quicquā: spiritus est qui uiuificat.
Nec ignoro qꝺ in carne adhuc manens quis dixerit. Et si cognouimus
xp̄m secundum carnem: sed nunc iam non nouimus. Ad hoc ille. Nos
uero qui nōdum in paradisum. nōdum ad tertium celū rapi meruimꝰ.
xp̄i interim carne pascamur: mysteria ueneremur. exempla sectemur. fi
dem seruemus: ⁊ uiuimus profecto in umbra. In umbra eius quem de
sideraueram sedi. Fortassis felicius aliquid ista exptam se gloriat̄. in eo
qꝺ se in umbra dicit nō ut propheta uiuere. sꝫ sedisse. Sedere enī quie
scere ē. Plus ē āt quiescere in umbra. quā uiuere. sicut uiuere plus ē.
quā tm̄modo esse ī ea. Igit̄ qꝺ ē cōe mlt̄oꝝ ꝓpheta assumēs sibi. ī ūbra
eius uiuimus inquit. sponsa uero habēs prerogatiuā: ēt qꝺ sub ea singu
lariter sederit gloriat̄. Non enim ut ille pluraliter uiuimus. ita ⁊ hec se
dimus dixit. sed singulariter sedi. ut agnoscas prerogatiuam. Ubi itaqꝫ
nos cū labore uiuimꝰ. qui cōscij peccatoꝝ sub timore seruimus. ibi hec
deuota ⁊ amās suauiter requiescit. Deniqꝫ timor penā hꝫ. amor suauita
tē. Uñ ait. Et fructꝰ eiꝰ dulcis gutturi meo. gustū ꝯtēplatōis eiꝰ significās
quē obtinuerat ꝑ amorē suauiter subleuata. At istud in umbra: qꝛ ꝑ spe
culum in enigmate. Erit cum declinauerint umbre crescente lumine. im
mo penitus disparuerit. ⁊ subintrabit sicut perspicua. ita ⁊ ꝑpetua uisio.
eritqꝫ non modo suauitas gutturi: sed ⁊ sacietas uentri. sine fastidio tm̄.
Sub umbra eius quē desiderauerā sedi: ⁊ fructus eius dulcis gutturi
meo. Nos quoqꝫ ubi sponsa pausat. pausemus pariter. ꝺ sumpto gustu
patremfamilias glificantes qui nos ad tales epulas inuitauit. sponsum
eccl̄ie ihesū xp̄m dn̄m nr̄m: qui ē deus sup̄ oīa bn̄dictus ī secula. Amē.

Sermo.xlviij. Qualiter per discretionem ordinatur caritas: ut omnia membra ecclesie.i.electi inuicem se colligentur.

Introduxit me rex in cellam uinariam: ordinauit in me caritaté.

i Ut quidé propositi capituli uidetur sonaꝛ littera. habito pro uotis dulci admodū familiariqꝫ colloquio cuꝫ dilecto. illo abeunte sponsa regreditꝛ ad adolostentulas. aspectu ita ipsius affatuqꝫ refecta atqꝫ accensa. quatinus ebrie similis appareret. ⁊ quasi illis stupentibus nouitaté ⁊ querétib9 causaꝫ. respondit mirum minime ée si uino estuaret que in cellam uinariam introisset. ⁊ secundum litteram ita. Secundum spiritum quoqꝫ non negat ebriam. sed amore non uino: nisi quod amor uinū é. Introduxit me in cellā uinariā. Qñ presens é sponsus ⁊ sponsa ad ipꝫ sermoné dirigit. tūc spōsus dꝛ aut dilectus. aut qué diligit aīa mea iquit: loqués uero de ipso adolostentulis regem nominat. Ut quid hoc? Propterea credo qꝛ ⁊ spōse amāti atqꝫ dilecte ꝯueniat uti familiarius qꝺ ad se é amoris nominib9. ⁊ adolostétulis tāquā disciplina idigétibus opus sit reuerédo pmi uocabulo maiestatis. Introduxit me rex i cellā uinariaꝫ. Que nā sit ista cella uinaria ꝑtereo dicere: qꝛ dixisse me recolo. Tamen si ad eccl'iaꝫ referatꝛ sermo. cū repleti spiritu sc̄o discipuli musto ebrii a ppl'o putaréꝛ: tūc tāquā amic9 spōsi ꝓ spōsa stās petrus i medio eoꝝ. ñ iquit sic̄ uos estiatis hij ebrii sūt. Attéde iteꝝ ꝙ ñ oimodo ebrios sꝫ ebrios sic̄ ab illis estimati sūt ꝺnegauit. Erant. n. ebrij: sꝫ spiritu sācto ñ musto. ⁊ q̄si testificaréꝛ ad plebé re uera se in cellā uinariā fuisse introductos: rursum petrus pro omnibus. Sed hoc é ait qꝺ dictum é per prophetam iohel. Et erit in nouissimis diebus dicit dominus. effundam de spiritu meo super omnem carnem: ⁊ prophetabunt filij uestri ⁊ filie. Iuuenes uestri uisiones uidebunt: ⁊ senes uestri sompnia sompniabunt. At non tibi uidetur cella fuisse uinaria illa domus in qua erant discipuli congregati. cū factus é repente de celo sonus tanquam aduenientis spiritus uehementis: ⁊ repleuit totam domum ubi erant sedentes. adimpleuitque prophetā iohel? Et nōne unusquisqꝫ i loꝝ exiés iebriatus ab ubertate domus illi9. ⁊ torréte uoluptatis tāte potatus dicere merito quibat: qm̄ itroduxit me rex in cellam uinariam? Sed ⁊ tu quoqꝫ si collecto tuo spiritu mente sobria ⁊ uacua curis. orationis domum solus introeas. Et stans coram domino ad unum aliquod de altaribus. celi ianuam tangas sancti desiderij manu. ⁊ presentatus choris sanctorum tua penetrante ꝺuotione. si quidem oratio iusti penetrat celos. in ipsorum presentia miserād9 ꝺplores miserias ⁊ calamitates quas pateris crebris suspirijs ⁊ gemitib9 ienarrabilib9 ꝓdas necessitaté. flagites pietaté: si inq̄ꝫ hoc egeris ꝯfido i eo q̄ dixit. petite ⁊ accipietis: qꝛ si ꝑseueraueris pulsās. ñ exibis uacu9. ueꝝ cū ꝺ nob̄ r̄ddideris plēuꝫ gr̄a ⁊ caritate. nec potis spu ferués dissimulare mun9 acceptū. qꝺ siñ iuidia cōicabis. erisqꝫ oib9 i gr̄a q̄ data é tibi ñ mō grat9 sꝫ fortassis ét āmirād9. potis ⁊ ipe ꝺacitꝛ ꝓtestari. qꝛ itroduxit me

rex in cellam uinariam:tantum cautus esto non in te sed in domino glo
riari. Nec oĩe donũ quãuis spiritu ale prodire dixeri de cella uinaria.
cum sint ⁊ alie penes sponsum celle uel apothece diuersa in se recõdita
habentes dona atq; carismata secũdum diuitias glorie eius:de quibus
cellis memini me alibi latius disputasse. Nonne hec cõdita sunt inquit
apud me:⁊ signata in thesauris meis? Ergo pro diuersitate cellarũ diui
siones grãrum sunt:⁊ unicuiq; manifestatur spiritus ad utilitatẽ.⁊ quã
quã.alij quidẽ detur sermo sapiẽtie.alij autem sermo scie.alij uero ꝓphe
ta.alij grã curationũ.alij genera linguarum.alij interpretatio sermonum
alijsq; alia hijs similia.nõ tñ quis horum pro huiusmodi dicere poterit
qd̃ fuerit introductus in cellã uinariã. Ex alijs quippe cellis siue thesau
ris ista sumunt̃. Sz si quis orando obtineat:mente excedere in id diuini
archani.unde mox redeat diuino amore uehemẽtissime flagrans.⁊ estu
ans,iustitie zelo.nec non ⁊ in cunctis spiritalibus studijs.atq; officijs.ꝑ
nimiũ feruens.ita ut possit dicere cõcaluit cor meũ intra me.⁊ in medita
tionibus meis exardescet ignis.is plane cum ex caritatis abundantia.
bonã ⁊ salutarẽ uini leticie ructare crapulã cepit: i cellã ñ imerito ꝓhibe
bit̃ uinariã itroisse. Cũ eni duo sint beate ꝯtẽplatiõis excessus i itellectu
unus ⁊ alter i affectu.unꝰ in lumie.alt̃ i feruore.unus i agnitione alter i
deuotione. Pius sane affectus.⁊ pectus amore calens.⁊ sãcte deuotio
nis infusio.etiã ⁊ uehemẽs spiritus repletus zelo.nõ plane aliunde quã
e cella uinaria reportant̃.⁊ cuicũq; cum hox copia surgere ab oratione
donatur.põt in ueritate loqui q̃ introduxit me rex in cellaz uinariã. Se
quitur. Ordinauit in me caritatẽ. Omnino necessarie. Importabilis si
quidẽ absq; scia ẽ zelus. Ubi ergo uehemens emulatio.ibi maxie discre
tio necessaria:que ẽ ordinatio caritatis. Semꝑ quidẽ zelus minus absq;
scia efficax.minusq; utilis inuenit̃:plerumq; aũt ⁊ ꝑnitiosus ualde senti
tur. Quo igit̃ zelus feruentior ac uehemẽtior spiritus.ꝓfusiorq; caritas
eo uigilantiori opus scientia ẽ.que zelũ supprimat.spirituz tempet:ordi
net caritatẽ. Proinde sane ne tanquaz nima ⁊ importabilis pro ipetu
spiritus quẽ e cella uidet̃ uinaria reportasse.ꝑsertiz ab adolescẽtulis spõ
sa timeat̃.ungit qd̃ discretionis ẽ ẽt se pariter accepisse:id ẽ ordinez ca
ritatis. Discretio quippe oĩ uirtuti ordinẽ ponit.ordo modũ tribuit.⁊ de
corẽ ẽt ⁊ ꝑpetuitatẽ. Deniq; ait. Ordinatiõe tua ꝑseuerat dies:diẽ uirtu
tem appellans. Est etiã discretio nõ tam uirtus quã quedaz moderatrix
⁊ auriga uirtutũ:ordinatrixq; affectuũ.⁊ mox doctrix. Tolle hanc ⁊ uir
tus uitium erit.ipaq; affectio naturalis in ꝑturbationẽ magis cõuertetur
exterminũq; nature. Ordinauit in me caritatẽ.factuz ẽ autẽ hoc cum in
ecclia quosdam quidẽ dedit aplos.quosdam autem ꝓphetas:alios uero
euangelistas.alios pastores ⁊ doctores ad cõsumationẽ sanctox. Opor
tet autem ut hos una omnes caritas liget.⁊ contemperet in unitatem
corporis christi.qd̃ minime omnimo facere ,poterit:si ipsa non fuerit

ordinata. Nam si suo quisqз feratur impetu secundum spiritum quem accepit. ⁊ ad queqз uolet indifferenter prout afficitur ⁊ non rationis iudicio conuolarit. dum sibi assignato officio nemo contentus erit. sed oēs oia indiscreta amministratione pariter attemptabunt. non plane unitas erit. sз magis confusio. Ordinauit in me caritatē. Utinā ⁊ in me dominꝰ ihesus tantillum ordinet caritatis qđ dedit. ut sic mihi cure sint uniuersa que sunt ipsius. ut tñ qđ mei potissimū propositi seu officij ēe cōstiterit. āte omnia curem. sз sane ita id prius. ut tñ ad multa que mihi specialit̄ nō attinēt afficiat amplius. Non enim sempˀ qđ prius curandum id etiā diligendum amplius erit. cum sepe qđ prius ē ad sollicitudinem. minus sit ad utilitatem. ac per hoc minus ēe' oporteat ⁊ in 'affectu. frequenter proinde qđ pro iniuncto ꝑponit̄. de iudicio post habetur. ⁊ qđ ueritas iudicat postponendum: id carius amplectendū ordo postulat caritatis. Nō ne uerbi grā ex iniuncto incumbit mihi cura omniū urm: Iaз quicquid huic forte pretulero opi. qđ minus ipi inuigilez digne ⁊ utiliter ꝓ uiribꝰ exequēdo. ⁊ si ex caritate fortassis id facere uidear: ordinis tñ ratio non consentit. Qđ si ante oia quidē ut debeo huic intendo cure. nō aūt mag s ad maiora gaudeo dei lucra que ꝑ alterū fieri forte cōpero. pater me ordinem caritatis ex parte tenere. ex parte nequaquā. Si uero me ⁊ ad id amplius qđ specialius incumbit. sollicitū. ⁊ nihilominus ad illud qđ maius ē magis affectum exhibeam: utrobiqз profecto inuenior caritatis ordinem assequutus: ⁊ nō ē cur dicere non possum ēt ipse. quia ordinauit in me caritatē. Si aūt dicas difficile quēquā plus alieno gaudert̄ magno bono. quā ꝓprio paruo: aduertes certe uel ex hoc excellentiā grē apud sponsā. ⁊ quā ñ cuilibet aic dicere sit. qз ordinauit in me caritatē. Quare facies deciderūt quorūdā urm mō ad hūc sermonē: Naз alta suspiria testant̄ tristiciam animoꝝ: conscientiarū deiectionē. Nimiꝝ metiētes nosmetipos nobis. sē imꝰ aliqui nostrū ꝓ nostre impfectiōis expiētia. quā rara uirꝰ sit aliene ñ inuidere uirtuti. nedū gaudere ad illā. nedū ēt tanto plus quā ad ꝓpriā quemqз gratulari. quāto ppēderit se in uirtute superatū. Adhuc modicū lumē in nobis ē fres: quotquot de nobis ita sētimꝰ. Ambulemus dū lucē habemꝰ: ne tenebre nos cōprehēdat. Ambulare ꝑficere ē. Ambulabat apl's qui dicebat. Nō arbitror me ꝯprehendisse. Et addidit. Unū aūt que retro sūt obliuiscēs. ad ea que añ sūt me extendo. Quid ē unum aūt: Unuз aūt inquit quasi remāsit mihi ad remediū: ad spē. ad cōsolationē. Quid illud: Que retro sunt uidelicet obliuiscens ad ea que añ sunt me extendo. Magna fiducia. qđ magnum electionis uas ꝑfectum abnuēs ꝑfectū fatet̄. Ergo non ambulantē sed sedentem a mortis tenebris comprehendi periculū est. ⁊ quis sedens. nisi qui nō curat ꝑficere: Id caueto. ⁊ si morte preoccupatus fueris: ī refrigerio eris. Dies deo. Impfectum meuз uiderunt oculi mei ⁊ in libro tuo nihilominus inquit omnes scribent̄. Qui omnes: Profecto qui in desiderio pro

ficiendi, inueniuntur. Sequitur enim. dies formabuntur ⁊ nemo in eis. Subaudis peribit. Dies proficientes intellige. qui si morte preoccupati fuerint in eo qd̓ eis deest. perficiendi sunt. formabuntur. ⁊ nemo ī eis īformis relinquitur. Et quomodo ais ego, pficere possum: qui fratri proficienti inuideo? Si doles qd̓ inuides: sentis. sed nō consentis. Passio est qn̄qꝫ sanāda: non actio condempnanda. Tantum non ille resideas. iniquitatem meditans in cubili tuo. qualiter uidelicet foueas morbum. satisfacias pesti. persequaris insontem bene ab illo gesta calumpniando deprimendo puertendo. atqꝫ impediendo gerenda. Alioquin nō nocet ambulanti ⁊ extendenti se ad meliora. qd̓ iam nō ipse operatur. sed qd̓ habitat in eo peccatum. Non ē ergo dampnatio illi qui non dat mēbra sua iniquitati. non linguam ad detrahendum. nō quicquā reliqui corporis ad ledendum nocendum ue aliquo modo. magis autez confunditur sic se esse male affectum. ⁊ molitum ex longo uicium confitendo. flendo orando. conatur expellere. ⁊ cum non preualet. mitior inde ad omnes: apud se humilior inuenitur. Quis sanum sapiens hominem dampnet. qui a domino didicit mitis esse ⁊ humilis corde? Absit ut inueniatur expers salutis imitator saluatoris spōsi ecclesie domini nostri ihesu christi qui est deus benedictus in secula Amen.

Sermo. l. De triplici caritate. s. actuali ⁊ affectuali. ⁊ eius ordinatione.

Os forsitan expectatis tractari sequentia: explicitum putantes u nersiculum. qui nouissime tractabatur. Uerū ego aliud molior. Habeo enim qd̓ adhuc uobis apponam. de fragmentis hesterni ꝯuiuij: que mihi collegeram ne perirent. Peribunt autem: si nulli apposuero. Nam si ea uoluero habere solus: ipse peribo. Nolo peride uestram illis quam bene noui fraudare ingluuiem. presertiz cum sint de ferculo caritatis. eo dulcia. quo subtilia: eo sapida. quo minuta. Alioquin contra caritatem est ualde nimis: de ipa caritate fraudare. Itaqꝫ hic sū. Ordinate in me caritatez. Est caritas in actu: est in affectu. ⁊ de illa quidem que operis est. puto esse datam legem hominibus: mandatumqꝫ formatum. Nam in affectu quis ita habeat ut mandatur? Ergo illa mandatur ad meritum: ista in premium datur. Cuius initium quidem profectumqꝫ uitam quoqꝫ presentem experiri diuina posse gratia non negamus. sed plane consummationem defendimus future felicitati. Quo modo ergo iubenda fuit: que implenda nullo modo erat? Aut si placet tibi magis de affectuali datum fuisse mandatum. non inde contendo dummodo acquiescas ⁊ tu mihi qd̓ minime in uita ista ab aliquo hominum possit uel potuerit adimpleri. Quis enim sibi arrogare id audeat qd̓ se paulus ipse fatetur non comprehendise? Nec latuit preceptorem precepti pondus hominum excedere uires. sed iudicauit utile ex hoc ipso sue illos insufficientie admoneri. et ut scirent sane ad quem iustitie

finem niti pro uiribus oporteret. Ergo mandando impossibilia. non pre
naricatores homines fecit. sed humiles. ut omne os obstruatur. ⁊ subdi
tus fiat omnis mundus deo: qꝛ ex operibus legis non iustificabitur om
nis caro coram illo. Accipientes quippe mandatum ⁊ sentientes de
fectum. clamabimus in celum ⁊ miserebitur nostri deus. ⁊ sciemus in
illa die quia non ex operibus iustitie que fecimus nos. sed secundum
suam misericordiam saluos nos fecit. Atque hoc dixerim siquidem con
senserimus: affectualem legem fuisse mandatam. Sed actuali id potius
conuenire inde uel maxime apparere quod cum dixisset dominus. dili
gite inimicos uestros: mox de operibus infert. bene facite hijs qui ode
runt uos. Item scriptura. Si esurierit inimicus tuus. ciba illum. Si sitit
potum da illi. Et hic de actu habes. non de affectu. Sed audi item do
minum de sui etiam dilectione mandantem. Si diligitis me inquit: ser
mones meos seruate. Atque hic quoque ad opera mittimur per iniun
ctam obseruantiam mandatorum. Superuacue autem de opere monuis
set: si in affectione iam fuisset dilectio. Sic te ergo necesse est ⁊ illud ac
cipere. quod iuberis diligere proximum tuum sicut teipsum. ⁊ si non ita
aperte expressum sit. An non denique satis tibi esse iudices ad implen
dum istud de proximi dilectione mandatum. si id perfecte obserues in
quo omni homini recte de lege nature prescribitur. quod tibi non uis fi
eri alij ne feceris: ⁊ ité illd̓ q̄cūqꝫ uultis ut faciát uobis hoíes ⁊ uos facite
illis: Neqꝫ hoc dico. ut sine affectõe sim⁹. ⁊ corde arido solaſ moueam⁹
man⁹ ad opera. Legis iter alia q̄ d̓scribit apl̓s. magna ⁊ grauia hoíum
mala. hoc quoqꝫ annumeratū sine affectione silicet esse. Sed affectio
est quam caro gignit. ⁊ est quam ratio regit: ⁊ est quam condit sapien
tia. Prima est quam apostolus legi dei dicit non esse subiectam: nec
esse posse. Secunda. quam perhibet e regione consentientem legi dei
quoniam bona est. Nec dubium distare a se contentiosam. ⁊ consenta
neam. Longe uero tertia ab utraqꝫ distat. que ⁊ gustat ⁊ sapit quoniam
suauis est dominus: primam eliminans secundam remunearns. Nam
prima quidem dulcis sed turpis. secunda sicca sed fortis: ultima pinguis
⁊ suauis est. Igitur per secundam opera fiunt. ⁊ in ipsa caritas sedet
non illa affectualis que sale sapientie condita pinguescens. magnam
menti importat multitudinem dulcedinis domini. sed quedam potius
actualis. que ⁊ si nondum dulci illo amore suauiter reficit: amore tamen
amoris ipsius uehementer accendit. Nolite ait diligere uerbo. neque
lingua: sed opere ⁊ ueritate. Uides quomodo caute medius incedit in
ter uitiosum atqꝫ affectuosum. ab utroqꝫ pariter hanc distinguens actua
lem ⁊ salutiferam caritatem. Nec lingue mentientis in hac dilectione
recipit fictū: nec rursū afficiétis exigit sapie gustū. Ope iquit diligamus
⁊ ueritate. d̓uꝫ moueamur ad bn̄ opandū magis quodā uiuide ueritatis

impulsu:quā sapide illius caritatis affectu. Ordinauit in me caritatem.
Quā putas harum? Utrāqȝ:sed ordine opposito. Nam actualis īferiora
prefert:affectualis supiora. Etenim in bene affecta mente non dubium
uerbi causa quin dilectioni hominis dei dilectio preponatur: ⁊ in homi
nibus ipsis pfectiores infirmioribus. celū terre eternitas tempori. anima
carni. Attamē in bene ordinata actione. sepe aut semper ordo oppositꝰ
inuenit̄. Naȝ ⁊ cura ꝓximi curā. ⁊ plus urgemur. ⁊ pluries occupamur.
⁊ īfirmioribꝰ fratribus diligētiori assistimꝰ sedulitate. ⁊ paci terre magis
quā celi gl̄e. uite humanitatis ⁊ ipsa necessitate intendimꝰ. ⁊ tempaliuȝ
inquietudine curaꝝ uix aliquid sentire de eternis pmittimur. ⁊ langori
bus nostri corpis postposita anime cura. pene cōtinue īseruimus. ⁊ ipsis
deniqȝ īfirmioribꝰ nostris mēbris abundantiorē honorē iuxta sententiaȝ
apl̄i circumdamus. per hoc quodāmodo facientes uerbū dn̄i de quo ha
bes. Erunt nouissimi primi ⁊ primi nouissimi. Orantem deniqȝ hoīem:
deo loqui quis dubitet? Quotiēs tn̄ inde caritate iubente abducimur ⁊
auellimur: ꝓpter eos qui nostra indigent opa uel loquela. Quotiēs pie
cedit negotioꝝ tumultubus pia quies. quotiēs bona cōscientia ponit̄ co
dex. ut opi manuū insudet̄. quotiens pro administrandis terrenis. iustis
sime ipsis supsedemus celebrandis missaꝝ solempnijs. Ordo preposte
rus:sed necessitas nō habet legē. Agit ergo suū actualis caritas ordinē
iuxta patrisfamilias iussionē:incipiens a nouissimis. Pia certe ⁊ iusta
que nō sit acceptrix psonaꝝ. nec precia cōsideret reꝝ: sed hominum ne
cessitates. At nō ita affectualis:nā a primis ipsa ducit ordinē. Est enim
sapientia. per quam utiqȝ res sapiunt queqȝ prout sunt. ut uerbi gratia
que pluris natura habet. pluris quoqȝ ipsa affectio sentiat: minora mi
nus. minima minime. Et illum quidem ordinem caritatis ueritas facit:
hunc aūt ueritatis caritas uendicat sibi. Nā ⁊ ūa ī hoc ē caritas ut qui ī
digent āplius accipiāt prius. ⁊ rursum in eo cara apparet ueritas. si or
dinē tenemus affectu quē illa ratiōe. Tu ergo si diligas dn̄m deū tuuȝ.
toto corde. tota anima. tota uirtute tua. ⁊ amorē amoris illum quo conten
ta est caritas actualis affectu feruentiori transiliens. ipso cominus diui
no amore ad quem is est gradus accepto in plenitudine spiritus totus
ignescas. sapit tibi profecto deus ⁊ si nō digne omnino ꝓut est. qđ utiqȝ
impossibile est omni creature:certe prout tuum sapere est. Deinde sapi
es etiam ipse tu tibi prout es. cum te senseris nil habere prorsus unde
te ames. nisi ī quātū dei es. quippe qui totū unde amas ī illū effuderis.
Sapies inquā tibi ꝓut es cū ipso experimento amoris tui ⁊ affectionis
quam ad teipsum habebis nihil dignum te esse inuenies:quod uel a te
ipso ametur nisi propter ipsum. qui sine ipso es nihil. Jam uero ꝓximꝰ
quem te oportet diligere tanquam teipsum. ut tibi ⁊ ipse sapiat prout ē:
haud aliud profecto sapiet quā tu tibi:qui id est qđ tu. Est enim homo.
Qui itaqȝ te nō diligis nisi qꝛ diligis deum:cōsequēter oēs qui similiter

diligunt eum. diligis tanquam teipsum. Porro inimicum hominez q̄m nihil ē pro eo quod non diligit deum. non potes quidem diligere tāquā teipsū qui deum diligis: diliges tñ ut diligat. Nō ē āt id ipsum diligere ut diligat: ⁊ diligere q꞉ diligit. Proinde ut tibi ⁊ ipse sapiat prout ē. sapi et tibi ñ quidē qđ ē. q꞉ utiqȝ nihili ē. sȝ qđ futurus forsitā ē qđ ē prope, nihil: quippe qđ adhuc pēdet sub dubio. Eteni ð quo ꝯstat qđ ad amorē dei nō sit deinceps rediturus. sapiat tibi necesse ē ñ ꝓpe iā nihili. sȝ nihili ex toto: utpote qđ in eternū nihili ē. Illo igitur excepto qui non mō iam ñ diligēdus. insuper ⁊ odio habēdus ē secūdū illđ. nōne qui oderūt te domine oderā. ⁊ super inimicos tuos tabescebam. de cetero nulli uel inimicissimo homini negari quantulūcūqȝ affectum caritas. sane in hac parte ambitiosa permittit. Quis sapiēs ⁊ intelliget hec? Da mihi hominem qui ante omnia quidē ex toto se diligat deū. se uero ⁊ proximuȝ in quantum diligūt ipsū. inimicū āt tāquam aliquādo forsitā dilecturū: porro parentes carnis sue germanius propter naturā. spirituales uero eruditores suos. profusius propter gr̄aȝ. atque i hunc modū ad cetera queqȝ dei ordinato intēdat amore. despiciēs terrā. suspiciens celū. utens hoc mundo tāquam nō utens ⁊ inter utenda ⁊ fruēda itimo quodā mentis sapore discernens. ut transitoria trāsitorie. ⁊ ad id dūtaxat qđ opus. ⁊ pro ut opus ē curet. eterna desiderio āplectatur eterno. talē inquā da mihi hominem. ⁊ ego audacter illū sapientem pronuntio. cui nimirū queque res re uera sapiūt prout sunt. ⁊ i ueritate atque securitate cōpetit gloriari. ⁊ dicere: q꞉ ordinauit in me caritatē. Sȝ ubi ille: aut quādo ista? Nō flens dico. quousqȝ odoramꝰ ⁊ ñ gustamꝰ. prospiciētes patriā ⁊ nō app̄hendētes: suspirātes ⁊ de lōge salutātes. O ūitas exulum patria. exilij finis uideo te sed intrare ñ sinor carne retentus: sed nec dignus admitti peccatis sordēs. O sapientia que attingis a fine usqȝ ad finē fortiter. in istituendis ⁊ cōtinendis rebus ⁊ disponis oīa suauiter in beandis ⁊ ordinandis affectibus. dirige actus nostros prout nostra temporalis necessitas poscit. ⁊ dispone affectus nostros prout tua ueritas requirit eterna. ubi possit unusquisque nostrum secure gloriari ⁊ dicere: q꞉ ordinauit in me caritatem. Tu es enim dei uirtus ⁊ dei sapientia xp̄s sponsus ecclesie dn̄s noster. deus benedictus in secula.

Sermo. lj. Qualiter sponsa petit sibi accumulari fructus bonoꝝ operum cum floribus. ⁊ odoramentis fidei. ⁊ de spe ⁊ timore.

f Ulcite me floribus stipate me malis: q꞉ amore langueo. Creuit amor: q꞉ incētiua amoris plura solito processerūt. Uides siquiđ quanta hac uice non uidēdi tantū sed ⁊ colloquendi copia fuit. Ipsa quoque uisio apparet uultu indulta sereniori. ⁊ sermo iocundior. ⁊ sermocinatio longior atque protractior. Nec solum oblectata colloquio: sed ⁊ gloriata preconio ē. Ad hec eius quē desiderauerat refrigerata ē umbra: cibata fructu. porata calice. Nec enim sitibūda putāda ē exisse ð

cella uinaria:in quam se introductam modo nouissime gloriatur. Immo uero sitibunda:quoniam qui bibit me inquit adhuc sitiet. Post ista omnia spōso more suo secedente illa languere amore se perhibet id ē pre amore. Quo enim gratiorem fuerat experta presētiam: eo postmodum absentiā molestiorē sensit. Subtractio nēpe rei quā amas. augmētatio ꝺ siderij ē:⁊ quod ardētius desideras. cares egrius. Rogat proinde ista interi odoramētis floꝝ ac fructuū cōfoueri. quousque denuo reuertaꝛ: quē molestissime sustinet demorātem. Atque is ordo sermonū. Nūc iā spiritualē fructū qui i ipsis ē spiritu duce ueritatis tēptemꝰ eruere. Et si communis ecclesia sanctoꝝ hic recipiꝛ loquēs. nos i floribus fructibusqꝫ designati sumus:sed ⁊ quiqꝫ conuersi de seculo. i toto seculo. In floribꝰ quidem nouella ⁊ tenera adhuc icipiētiū conuersatio demōstratur. in fructibus ṽo proficiētiū fortitudo. ⁊ maturitas perfectorum. Hijs stipata mater peregrinās ⁊ fructificans. cui uiuere xp̄s ē ⁊ mori lucrū: profecto equanimius fert molestias sue dilationis. qm̄ iuxta scripturā datur ei ꝺ fructu manuū suarum. tāquam ex primitijs spiritus:⁊ laudāt eā i portis opera eius. Si āt secundū moralē sensū i una anima uis tibi utraque hec assignari. ⁊ flores uidelicet ⁊ fructus:fidē florē. fructum actuꝫ intellige. Nec icongrue ut opinor id tibi uidebitur:si aduertis quomodo instar flores necessario fructū precedētis. bonū quoqꝫ opꝰ fide oporteat preueniri. Alioquin sine fide iposibile ē placere deo. paulo attestante. magis āt eque ipso docente:omne quod non est ex fide peccatum etiaꝫ est. Itaque nec sine flore fructus:nec sine fide opus bonum. Sed ⁊ fides sine operibus mortua est. sicut inutiliter quoqꝫ flos apparet. ubi non sequitur fructus. Fulcite me floribus. stipate me malis:qꝛ amore langueo. Ergo ex bonis operibus in fide non ficta radicatis. recipit consolationem mens assueta quieti. quotiens sibi lux ut assolet contemplationis subtrahitur. Quis enim non dico continue sed uel diu dum in hoc corpore manet: lumine contenplationis fruatur? At quotiens ut dixi corruit a contemplatiua. totiens in actiuam se recipit. nimirum tāquam e uicino familiarius reditura in id ipsum. qm̄ sunt inuicem contubernales hee due ⁊ cohabitāt pariter. Est quippe soror marie martha. Neque enim ⁊ si a cōtēplationis lumine cadit. patitur tm̄ ullatenus se incidere tenebras peccati. seu ignauiam ocij:in luce sane bone operationis se retinens. Et ut scias ēt opa lucē esse. luceat lux uestra inquit corā hominibus. quod non est dubium de operibus fuisse dictum:que homines poterant intueri. Fulcite me floribus. stipate me malis:qꝛ amore lāgueo. Cum presto ē qꝺ amatur. niget amor:lāguet cū abest. Quod ñ est aliud quā tedium quoddā impatientis desiderij. quo necesse est affici mentem uehementer amantis. absente quē amat. dū totus in expectatiōe quātālibet festinationē reputat tarditatē. Et ideo ista postulat sibi accumulari bonorum fructus opeꝝ cū fidei odoramentis. in quibus moraꝫ faciente sponso interim requiescat.

Loquor uobis experimentum meum quod expertus sum. Si quãdo sane compi pfecisse aliquos uestrum ex meis monitis: tunc nõ me pignit fateor curã ptulisse sermonis pprio otio ⁊ quieti. Cũ eni ubi grã post sermonẽ iracund⁹ quispiã repitur mutatus i mitẽ. supbus in humilẽ. pusillanimis in fortẽ. porro mitis humilis. fortis. i sua quisqȝ gratia excreuisse: ⁊ se ipso melior factus esse agnoscit: sȝ ⁊ qui forte tepuerãt ⁊ languebant circa studiũ spiritnale torpentes ⁊ dormientes. ad ignitum eloquium dñi reserbuisse ⁊ euigilasse uident. ⁊ qui deserto fonte sapientie. foderant sibi pprie uoluntatis cisternas. nõ ualẽtes aquas cõtinere. ppterea ad omẽ iniunctũ granati corde arido murmurabãt. nullus in se habentes deuotionis humorem: hij inquã cum de rore uerbi ⁊ pluuia uoluntaria quam segregauit deus hereditati sue refloruisse pbantur in opa obedientie. facti i omnibus uoluntarij ⁊ deuoti. nõ est dico uobis unde subeat mẽtẽ quasi pro interpolato studio iocunde ꝯtemplationis tristicia. cũ talib⁹ fuero circumdatus floribus atqȝ fructibus pietatis. Patiẽter auellor ab ifecunde rachelis amplexib⁹: ut mihi exuberent fructus pfectuũ uestrorum. Minime prorsus pigebit interturbate quietis pro cura sermonis: cũ uidero i uobis germinasse semen meũ: atqȝ ex eo augeri icremẽta frugum iusticie uestre. Caritas enim que non q̃rit que sua sunt id mihi iã dudum facile psuasit: nil scilicet desiderabilium meorum uestris preferre utilitatib⁹. Orare. legere. scribere meditari. ⁊ si qua sunt alia spũalis studij lucra: hec arbitratus sum ppter uos detrimẽta. Fulcite me florib⁹. stipate malis: q2 amore lãgueo. Hoc itaqȝ locuta ẽ sponsa adolescentulis i spõsi absentia: monens eas in fide pficere. ⁊ opibus bonis donec ueniat sentiẽs i eo forte ⁊ bñplacitũ sponsi ⁊ filiarum salutẽ: ⁊ suam ipsius consolationem. Scio me hunc locum in libro de dilectione dei plenius explicuisse. ⁊ sub alio itellectu potiori ne an deteriori lector iudicet: si cui utrumqȝ uidere placuerit. Non sane a prudente de diuersitate sensuum iudicabor: dum modo ueritas utrobiqȝ nobis patrocinetur. ⁊ caritas cui scripturas seruire oportet eo edificet plures. quo plures ex eis i opus suum ueros eruerit intellectus. Cur enim hoc displiceat in sensibus scripturarum: quod in usibus rerum assidue experimur? In quantos uerbi causa sola aqua nostrorum assumitur corporum usus? Ita unus quilibet diuinus sermo non erit ab re si diuersos pariat intellectus. diuersis animarum necessitatibus ⁊ usibus accommodãdos. Sequitur. Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera eius amplexabitur me. Et super hoc quoqȝ in prefato opusculo memini uberius disputatum: sed signemus sermonis ordinem. Liquet denuo adesse sponsum: credo ut sua presentia languentem erigat. Quomodo enim non in presentia sua conualescet: quam absentia consternarat? Ergo non sustinet dilecte molestiam: adest. neque enim moram facere potest. tantis desiderijs euocatus. Et quia illam comparerat donec absens fuit fidelem ad opera. ⁊ sollicitam ad

lucra.in eo nimirꝝ qđ flores sibi ⁊ fructus preceperat adunari:etiam cũ
ꝓpensiori hac uice remuneratione gratie ẽ reuersus.Deniq₃ uno bra
chiorũ suoꝝ sustentat caput iacẽtis: alteꝝ ad amplexũ parans ut sinu fo
ueat.felix anima que in christi recumbit pectore:⁊ inter uerbi brachia
requiescit.Leua eius sub capite meo:⁊ dextera eius amplexabitur me.
Nõ ait amplexatur.sed amplexabitur me:ut noueris priori gratie adeo
nõ ingratam:ut secũdam gratiarum actiõe preuenerit.Disce i referẽdo
gratiã non esse tardus aut segnis:disce ad singula dona gratias agere.
Diligenter ĩquit cõsidera que tibi apponũtur.ut nulla uidelicet dei do
na debita gratiarũ actiõe.frustrentur nõ gaudia.non mediocria nõ pu
silla.Deniq₃ iubemur colligere fragmẽta ne.ꝑeãt:id ẽ nec minima bene
ficia obliuisci.Nunquid non perit quod donatur ingrato? Ingratitudo
inimica est anime.exinanitio meritorũ.uirtutum dispersio:beneficiorũ
ꝑditio.Ingratitudo uentus urens.siccans sibi fõtem pietatis:rorẽ mie.
fluenta gratie.Propter hoc denique spõsa.mox ut grãm de leua sẽsit.
gratias egit:nõ expectans plenitudinem que in dextera ẽ. Neq₃ enim
ubi memorata ẽ leuam iam eẽ sub capite suo:etiã secuta ẽ a dextera se
similiter amplexatam.s₃ amplexabitur me ĩquit.Ceterum quid putamus
ṽbo spõso leuã eẽ siue dexteram? Num id qđ dicitur hominis uerbum
istiusmodi corporeas partes hẽt in se diuisas.⁊ liniamenta distincta ⁊ di
stinguẽtia iter sinistram ⁊ dexterã.Quantomagis is qui dei ⁊ deus ẽ ser
mo uarietatẽ prorsus aliquã ñ admittit.s₃ ẽ qui ẽ i sua nimirꝝ natura tam
simplex ut ñ hẽat partes: tã unus ut ñ hẽat numeros.Est enĩ dei sapiẽtia
de qua nimirũ scriptũ ẽ:⁊ sapientie eius ñ ẽ numerus. At si qđ ĩuariabi
le ẽ.id icõprehẽsibile.ac per hoc ẽt ieffabile eẽ necesse est: ubi queso ĩ
uenias uerba quibus illam maiestatem uel digne assignes. uel propre
proloquaris.uel competenter diffinias? Tamen ut utrunque loquamur
quod utrunque de ea spiritu sancto reuelante sentimus.docemur auctori
tate patrum.⁊ consuetudine scripturarũ.cõgruentes d̉ rebus notis licere
siĩitudines usurpe.s₃ ⁊ ṽba ñ noua iuenire.s₃ nota mutuari:quibus digne
⁊ ꝯpetenter eedẽ siĩitudines uestiãtur. Alioquin.ridicule ignota ꝑ igno
ta docere conaberis.Ergo qr per dextrũ ⁊ sinistru₃ aduersa.solent atq₃
ꝓspera designari.uidet̃ mihi hoc loco intelligi posse.leuã quidem uerbi
cõminationẽ supplicij: dexteram uero regni ꝓmissionẽ. Est aũt cũ mẽs
nostra formidie pene seruiliter ꝑmitur.⁊ tũc nequaquã sub capite s₃ sup
caput leua ẽe dicẽda ẽ:nec põt sic affecta aĩa oĩno dicere:qr leua eius ẽ
sub capite meo. At uero si proficiens ex hoc spiritu seruitutis transierit
ĩ quendam spontanei obsequij digniorem affectum:quatinus uidelicet
premijs potius prouocetur quam artetur supplicijs.magis autem si
amore boni ipsius agatur.tunc indubitãter dicere poterit.quia leua eius
sub capite meo.quippe qui illũ seruilem mecum qui ĩ sinistra est meliori
atq₃ excellentiori habitudine animi superauerit.⁊ dignis desiderijs

etiam ipsi appropriauerit dextere: in qua sunt omnes promissiones. dicē
te propheta ad dn̄z. delectationes i dextera tua usque in finē. Unde et
certa spe cōcepta cū fiducia loquitur. ⁊ dextera eius amplexabitur me.
Tu iā mecū uideris an ita affecte ⁊ assecute hunc tāte suauitatis locum
illud quoqꝫ cōueniat de psalmo usurpare. ut dicat etiā ipsa i pace in id
ipsū dormiā ⁊ requiescā. presertim cū suppetat causa que sequitur. quo
niā tu domine singulariter i spe cōstituisti me. Quod equidē tale est. Do
nec quis premit̄ a spiritu seruitutis parūqꝫ habet de spe. de timore plu
rimū. nō ē ei pax neque requies. fluctuāte nimirū conscia inter spē ⁊ ti
morē. maximeqꝫ quod a superexcellēte timore abūdātius crucietur. Nā
timor penā habet. ⁊ ideo nō ē illi dicer̄. i pace i idipsum dormiā ⁊ requi
escā. quoniā necduꝫ se singulariter in spe constitutū dicere potest. Cete
rū si paulati per incremētū gratie ceperit deficere tior. ⁊ proficere spes:
cū demū ad hoc uētū fuerit ut perfecta car.tas ex toto foras mittat timo
rē. nonne eiusmōi anima singulariter i spe cōstituta uidebit̄. ac perinde
etiā i pace in idipsū dormire etiā ⁊ requiescere? Si dormiatis iquit iter
medios cleros. pēne columbe deargētate. Qd̄ ꝓpterea dictū puto. qm̄
ē locus inter timorē ⁊ securitatē. tanquā inter leuā ⁊ dexteram media ui
delicet spes in qua mens ⁊ cōscientia molli nimirum supposito caritatis
stratu suauissime requiescit. Et forte in cōsequētibꝰ huiꝰ ipsius cātici hic
locꝰ fuerit designatꝰ. ubi i descriptōe ferculi salomonis: inter cetera hēs.
Media caritate cōstrauit: ꝓpter filias ihrl'm. Naꝫ qui se singl'ariter in
spe constitutū sentit: nō iā i timore seruit. sꝫ requiescit i caritate. Deniqꝫ
requiescit ⁊ dormit spōsa pro qua dr̄. Adiuro uos filie iherusalem ꝑ ca
preas ceruosqꝫ cāpor̄. ne suscitetis neqꝫ euigilar̄ faciatis dilectā: quoad
usqꝫ ipa uelit. Magna ⁊ stupēda dignatio. qd̄ quiescere facit aiam con
templantē in sinu suo. insup ⁊ custodit ab infestantibꝰ curis ꝓtegitqꝫ ab
iquietudinibꝰ actionū ⁊ molestijs negotior̄. nec patit̄ omnino suscitari.
nisi apud ipsius utiqꝫ uoluntatem. At istud nō i angustijs finiēdi iam ser
monis ad oriendū ē: magis autē hunc alius inchoetur: quatinus locꝰ de
lectabilis. debita in tractando diligentia non fraudetur. non quod uel
tunc sufficientes simus cogitare aliquid a nobis tanquam ex nobis. pre
serti i taꝫ digna tanqꝫ excellēte ⁊ oio supeminēte materia: sed sufficiētia
nr̄a ex dō ē spōso ecclesie ihesu xp̄o. qui ē dn̄s bn̄dictus in secula. amē.

Sermo. lij. De excessu qui ꝯtemplatio dicitur in qua sponsus facit
quiescere animam sanctam pro eius quiete celans.

Diuro uos filie ihrl'm per capreas ceruosqꝫ camporum: ut nō
a excitetis neqꝫ euigilare faciatis dilectā. donec ipsa uelit. Pro
hibentur adolescentule. has enim filias ihrl'm dicit. qr ⁊ si deli
cate ⁊ molles ⁊ quasi femineis adhuc affectibus ⁊ actibus infirme: spon
se tamen inherent spe proficiēdi ⁊ proficiscendi in ihrl'm. Prohibētur
ergo ab infestatione sponse dormientis. ne scilicet preter uolūtatem ipsi

us ullatenus eam excitare presumant. Propterea enim dulcissimus sponsus levam suam capiti eius supposuit. secundum ea que premissa sunt: quatinus in sinu suo eā quiescere faceret ⁊ dormiret. Et nunc sicut subinde scriptura prosequiť ipe custos illius dignantissime ⁊ benivolentissime uigilat sup eam: ne adolescentularū crebris minutisq; necessitatibus ut quietata euigilare cogatur. Ista ē litteralis coherentia textus. Sed enim contestatio illa facta per capreas ceruosq; cāporum nihil omnino secūdum litteram consequētie rationabilis habere uideť: adeo totā sibi uēdicat itelligētia spiritualis. At quo quo mō illa se habeat. interim bonū est nos hic ēe. ⁊ intueri paulisp nature diuine bonitatē. suauitatē; dignationem. Quid namq; tu homo in humanis unquā affectibus expertus es dulcius: quā; mō tibi exprimitur ḋ corde altissimi? Et exprimitur ab illo qui scrutať alta dei. ⁊ nō potest nescire que in eo sunt. q; spiritus ipsius ē. nec aliud plane loqui quā apud ipsum uidit. qm̄ ueritatis spirit⁹ est. Deniq; nec deest i nr̄o genere qui hoc munere felix letificari meruerit. ⁊ sic in semetipo suauissimi archani huius habuerit expimentū; nisi tn̄ scripture loco qui pre manibus ē. omnino decredimus. ubi manifeste inducitur celestis sponsus uehemētissime zelās pro quiete cuiusdā dilecte sue. sollicit⁹ seruare inter brachia ꝓpria dormientē;. ne qua forte molestia uel iquietudine a sompno suauissimo deturbetur. Non me capio pre leticia qḋ illa maiestas tam familiari dulciq; consortio nr̄e se inclinare infirmitati minime dedignať. ⁊ superna deitas anime exultantis inire cōnubia. eiq; sponsi ardentissimo amore capti exhibere affectū n̄ despicit. Sic sic i celo ēe n̄ ambigo ut lego in terra. sentiet q; ꝓcerto aīa qḋ cōtinet pagina: nisi qḋ n̄ sufficit ista omnino quātum capere illa tūc poterit: s; nec quātū iam potest. Quid putas illic accipiet: que hic tāta familiaritate donať. ut dei brachijs amplecti se sētiat. dei sinu foueri. dī cura ⁊ studio custodiri: ne dormiēs forte a quopiā donec ultro euigilet excitet? Age iā itaq;. dicamus si possum⁹ quis nā ille sit sompn⁹. quo delicatā suā sponsus obdormire uelit. nec omnino patiať nisi ad ipsius arbitrium excitari. ne forte cum legerit quis apud apostolum. hora est iam nos de sompno surgere. siue apud prophetam exorari ab ipso deum. illuminari oculos suos ne unquā obdormiat in morte. nominum equiuocatione turbetur: nec inueniat omnino quid digne de obdormitiōe spōse que hoc loco memoratur sentire possit. Nam ne illud quidem simile est huic. qḋ de lazaro ait in euangelio dominus. Lazarus amicus noster dormit. eamus ⁊ a sompno excitemus eū. Hoc enim dicebat ḋe morte corporis eius: cum discipuli de dormitione putarent. Non est autem is sponse sompnus. dormitio corporis uel placida que sensus carnis suauiter sopit ad tempus. uel horrida. que funditus uitam tollere consueuit. Multomagis uero ⁊ ab illa alienus existit. qui obdormitur morte. cum uidelicet in peccato qḋ est ad mortem irreuocabiliter perseueratur.

Magis āt istiusmōi uitalis uigilque sopor sensum interiorē illuminat: & morte propulsata uitā tribuit sempiternā. Reuera enim dormitio ē: que tñ sensuz nō sopiat. sed abducat. Est & mors qđ nō dubius dixeri. quoniam apl's quosdā in carne adhuc uiuentes cōmendando sic loquit. Mortui estis. & uita uestra abscondita est cū xpo in deo. Proinde & ego non absurde spōse extasim uocauerim mortē: que tñ nō uita. sed uite eripiat laqueis: ut possit dicere. Anima nostra sicut passer erepta ē de laqueo uenantium. Inter medios nāque laqueos i hac uita inceditur. qui utiqz totiens ñ timētur. quotiēs sancta aliqua & uehemēti cogitatione aia ab semetipsa abripitur. si tamē eousqz mente secedat & auolet. ut hūc cōmunē transcendat usum & cōsuetudinē cogitandi. Etenim frustra iacitur rete ante oculos pennatoz. Quid enim formidetur luxuria: ubi nec uita sētitur? Excedēte quippe aia & si nō uita: certe uite sensu. necesse est ēt ut nec uite tēptatio sentiatur. Quis dabit mihi pennas sicut columbe: & uolabo & requiescā? Utinam hac morte ego frequēter cadā ut euadam laqueos mortis. ut nō sentiam uite luxuriantis mortifera blandimenta. ut obstupescam ad sensuz libidinis. ad estū auaricie. ad iracūdie & ipatiētie stimulos. ad angores sollicitudinum. & molestias curarū. Moriatur aia mea morte iustoz. ut nulla illa que et iniusticia: nulla oblectet iniquitas. Bona mors que uitam ñ aufert: sz trāsfert i melius. Bona qua ñ corp9 cadit: sed anima subleuatur. Uerum hec hominum est. Sed moriatur anima mea morte si dici potest etiam angelorum. ut presentium memoria excedens. rerum se inferiorum corporearumqz ñ modo cupiditatib9 sz & similitudinibus exuat. sitqz ei pura cum illis cōuersatio: cum quibus ē puritatis similitudo. Talis ut oppinor excessus: aut tm̄ aut maxīe contemplatio dicitur. Rerum etenim cupiditatibus uiuēdo ñ teneri. humane uirtutis ē. corpoz uero similitudinibus speculādo ñ inuolui. angelice puritatis ē: utrūqz tñ diuini muneris ē. Utrunqz excedere. utrunqz teipsum transcendere ē: sed longe unum: alterum ñ longe. Beatus qui dicere potest. Ecce elongaui fugiens: & mansi in solitudine. Non fuit contētus exire. nisi & lōge se faceret: ut posset quiescere. Transilisti carnis oblectamenta ut minime iā obedias cōcupiscētijs eius. nec tenearis illecebris. profecisti. Separasti te. sed nundum elongasti. nisi & irruentia undique fantasmata corporearum similitudinum transuolare mētis puritate preualeas. Hucusque noli tibi promittere requiē. Erras si citra inuenire te estimas locum quietis. secretum solitudinis. luminis serenum: habitaculuū pacis. Sed da mihi qui illuc peruenerit. icunctāter fateor quiescētem. qui merito dicat. Conuertere anima mea in requiem tuam: quia dominus benefecit tibi. Atque hic uere in solitudine locus. & in lumine habitatio. prorsus iuxta prophetam tabernaculum in umbraculum diei ab estu. in securitatem et absconsionem a turbine & a pluuia. De quo & sanctus Dauid. Abscondit me inquit in tabernaculo

suo in die malorum: protexit me in abscondito tabernaculi sui. Puta er
go i solitudinē, hanc secessisse spōsam. ibiq̄ȝ pre amenitate loci. iter am
plexus sponsi suauiter obdormisse. id est i spiritu excessisse: quando pro
hibite sūt adolescentule expergefacere illā quoad ipsa uoluerit. At istō
qualiter? Nō enim simpliciter. neqȝ leui ut assolet cōmonitōe. prohibite
sunt sed omnino noua ⁊ isueta cōtestatione: per capreas ceruosque cam
poꝝ. Quo quidem genere ferarum uidentur mihi satis congruenter ex
presse sancte anime exute corporibus. simul ⁊ qui cū deo sunt angeli: ni
mirum propter acumē uisus. ⁊ saltus celeritatē. Utrūqȝ hoc siquidē utris
que spiritibus cōuenire cognoscimus: nā facile ⁊ petunt summa. ⁊ intīa
penetrant. Quorum quoqȝ in cāpis designata conuersatio: euidenter li
beros atque expeditos signat in cōtēplatione discursus. Quid sibi uult
ergo adiuratio facta per istos? Profecto ne inquiete adolescentule au
deant leui ex causa euocare dilectam a tam reuerendo collegio: cui abs
que dubio totiens admiscetur. quotiens cōtemplādo excedit. Pulchre
itaque horum auctoritate terrētur. a quorum societate constat auelli illā
ipsarum importunitate. Attendāt adolescentule quos offendant pariter
cum matrem iquietant. ⁊ minime ita materna ꝺ caritate confidan: ut nō
in illum celestē cōuentū sine magna necessitate irruere uenerantur. Id
quippe se agere cogitēt: quotiens i cōtēplatiōe quiescēti plus iusto mo
leste sunt. Ponitur sane i uolūtate ipsius. ⁊ uacare sibi. ⁊ cure illarū in
tendere. prout oportere iudicauerit: cū uetatur excitari ab illis quousqȝ
ipsa uelit. Nouit sponsus quanta flagret dilectione etiam erga proxios
sponsa. ⁊ satis propria caritate sollicitari matrem de profectibus filiarum
nec se ullo pacto uel subtracturā seu denegaturā. quātū ⁊ quotiens opꝰ
fuerit. proptereaqȝ secure discretioni eius credendā cēsuit hanc dispēsa
tionem. Nō eni ē talis quales multos uidemus prophetica inuistione no
tatos: qui qꝺ crassum ē ⁊ forte assumētes qꝺ debile est proijciunt. Nun
quid medicus ualentes requirit: ⁊ nō potiꝰ egrotantes? Si contingat fa
cit forsitā ut amicꝰ: sed nō ut medicus. Quos docebis magister bone? si
oēs indoctos reppuleris? Quibꝰ queso habebis diligētiā discipline. si in
disciplinatos uel effugaueris omnes uel fugeris? In quibꝰ obsecro tuā
probabis patientiam: si solos admiseris mansuetos. iquietos excluseris?
Sunt tamē de hic sedētibꝰ qui utinā presens capitulū attētius obserua
rent. Cogitarēt certe quāta prepositis reuerētia debeat. quos temere in
quietādo celi quoque ciuibꝰ se reddūt infestos. ⁊ nobis forte plusculum
solito parcere demum iciperent: nec tā irreuerenter leuiterqȝ se iā inge
rerēt cū uacamꝰ. Rara satis mihi ad feriādū a superuenientibus ut bn̄
norunt cōceditur hora: etiā cū ipsi me in omni patientia sustinebūt. Ue
rum ego scrupulosius moueo istiusmodi querelam. ne quis forte pusilla
nimum supra uires proprie patientie dissimulet a necessitatibus suis:
dum me inquietare ueretur. Supersedeo igitur. ⁊ ne magis ipatientie

exemplum uidear dare infirmis. Pusilli domini sunt.i eum credentes:
nō patior ut ex me scandalum patiantur. Non utor hac potestate magis
autē ipsi me utanť ut libet.tm̄ ut salui fiant. Parcent mihi si non pepce
rint.⁊ in eo potius requiescam: si nō me inquietare timuerint pro neces
sitatibus suis. Geram eis morem quoad potuero.⁊ in ipsis seruiam deo
meo quā diu fuero:i caritate nō ficta. Non querā que mea sunt nec qd̄
mihi est utile:sed qd̄ multis id mihi utile iudicabo. Hoc solū d̄precor ut
fiat acceptū eis fructuosūq; ministeriū meū.si forte uel ex hoc inueniā i
die mala miam i oculis pr̄is eoꝝ.simul ⁊ sponsi ecclie ihesu xpi dn̄i nr̄i:
qui cum eo est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo.liij. Qualiter per montes ⁊ colles significantur beatudines cele
stium spirituum in quibus transilijt filius dei.i.notum fecit ministerium
sue incarnationis.ueniens se ad incarnandum.

n Vox dilecti mei. Uides sponsā nouā adolescentulaꝝ uerecūdiā
⁊ uerecundū timorē.qd̄ scilicet d̄ nouo cepissent nō audere se i
gerere sancto otio ipsius.nec sicut heri ⁊ nudius terti⁹ moleste
fieri quiescenti i ɔtemplatiōe presumerēt.agnoscit hoc sibi ꝑuenire cu
ra ⁊ opa sponsi.⁊ exultans in spiritu siue pro illaꝝ ꝑfectu q̄ a nimia ⁊ su
perflua inquietudine cōpescunť.siue pro sua deinceps futura liberiore
quiete:siue etiam pro dignatione ⁊ fauore sponsi adeo pro hac ipsa ei⁹
quiete zelantis.⁊ tanto studio defensantis suauissima otia sua immo stu
dia feruentissima.ait hoc facere uocē dilecti sui.huius rei gr̄a factaȝ ad
illas.Eteniȝ is qui alijs preest in sollicitudine.uix unquā uel raro secure
uacat sibi.dum semꝑ timet sui penuriā facere subditis:⁊ nō placere deo
quod cōmuni utilitati ꝓpriam prefert quiete ɔtemplatiōis dulcedinem.
Non autē paꝝ gaudij ⁊ securitatis accedit:interdū suauiter ferianti.cuȝ
ex metu quodā ⁊ reuerentia erga se i missa diuinitus cordibus subdito
rū intelligit suā deo placere quietē.qui facit ut illi equo magis aīo suas
necessitates sustineant.quā patris spiritualis grata audeant otia temere
ꝑturbare. Nam iusta trepidatio paruuloꝝ manifeste signat audisse eos
intus quasi minacē.atq; increpatoriā illius ꝓculdubio uocē qui i ꝓphe
ta loquiť. Ego qui loquor iusticiā. Uox eius inspiratio eius:ac iusti timo
ris incussio. Compta ergo hac uoce.sponsa gaudēs ⁊ exultās: uox iquit
dilecti mei. Amica ē.⁊ gaudio gaudet ꝓpter uocē sponsi. Et addit. Ecce
is uenit saliēs i montib⁹ transiliēs colles. Compta ex auditu uocis dilecti
pn̄tia incūctanter itendit bn̄ curiosos oculos ad uidēdū quem audierat.
Auditus ducit ad uisū.q: fides ex auditu:qua corda mundanť ut possit
uideri deus. Sic eni habes. Fide mundās corda eoꝝ: Uidet itaq; ueni
entē quē loquētē audierat.obseruante etiā hic ordinē illū spiritu sc̄o.qui
apd̄ ꝓphetā d̄script⁹ ē ita. Audi filia ⁊ uide. Et ut certi⁹ aduertas n̄ cāu
neq; fortuitu.sȝ d̄ studio magis ⁊ idustria ob illā scilicet rōnem quā pre
misimus.auditū hoc loco premissū uisui.uide si nō hic ordo ūboꝝ a sc̄o

quoque iob obseruatus inuenitur.ubi sic loquitur deus. Auditu auris
audiui te:⁊ nunc oculus meus uidet te. Sed ⁊ ubi spiritus sanctus super
apostolos in die pentecostes descendisse memoratur:nonne auditus ui
sum preuenisse describitur? Ait enim. factus est repente de celo sonus
tanquã aduenientis spiritus uehementis. Et infra. Et apparuerũt illis
dispꝑtite lingue tanquã ignis. Et hic ergo spiritꝰ sãcti aduentũ prio audi
tus:dehinc uisus ꝑcepisse refert. Sed d hoc satis.qm̃ tu quoqꝫ si curas
opam dare huiuscemodi inquisitiõi.poteris ⁊ ipse for assis i alijs scriptu
re locis nõnulla similia repꝑire. Nunc iam illud cõsideremus qđ diligen
tioris eget inquisitionis:⁊ difficiliores habet accessus. Ad qđ nimirum
oĩno egere me fateor adiutorio spiritꝰ sancti.ut ponere i lucẽ possiꝫ qui
illi sint montes seu colles.supꝑ quos saliẽtẽ ⁊ trãsiliẽtẽ eos eccl'ia sponsũ
letis spectauit obtutibꝰ.credo cũ ꝓparet ad ipsiꝰ redẽptionẽ:cui ꝯcupie
rat dcorẽ. Nã id quidẽ ꝓpterea ita ⁊ nõ dubie senserim.qm̃ sile quid.d
ꝓpheta occurrit mihi.euidẽter i spiritu ꝓuidẽte ⁊ exprimente saluatoris
aduentũ. In sole posuit tabernaculũ suũ:⁊ ipse tanquã sponsus ꝓcedẽs
de thalamo suo. Exultauit ut gygas ad currendã uiã.a sũmo celo egres
sio eiꝰ.⁊ occursus eius usqꝫ ad summũ eiꝰ. Cursus ⁊ recursus is notissi
mus est:a quo ⁊ ad quid initus.ꝯsũmatusqꝫ notissimũ. Quid igit? Pin
gemus nobis siue i psalmis ista legẽtes.siue i pñti cantico uiꝝ gygantẽ
ꝓcere statuere.absẽtis cuiuspiã muliercule amore captũ.⁊ dum ꝓperat
ad cupitos ãplexus.trãsilientẽ montes collesqꝫ hos quos uidemꝰ mole
corꝑea supꝑ plana terre tanta altitudine eminentes.ut ⁊ supra nubes ali
qui illoꝝ uerticẽ extulisse cernant. Uerꝫ nõ decet istiusmõi corꝑeas phã
tasias ymaginari.presertim tractãtes hoc canticũ spũale:sed nec lꝫ oĩno
nobis qui meminimꝰ legisse nos i euãgelio.q2 spiritꝰ ẽ deus:⁊ eos qui
adorãt eũ oportet i spiritu adorare. Qui sunt ergo hij spũales mõtes ⁊
colles.ut postmodũ ꝯsequẽter agnoscamꝰ.sponsus qui deus.ac ꝑ hoc et
spiritus ẽ.quales ⁊ cuiusmodi dabat saltus i illis:siue supꝑ illos? Si illos
putamꝰ i quibꝰ euangeliũ refert oliꝫ fuisse relictas nonagitanouẽ oues
cũ pius pastor eaꝝ uenit unã i terris q̃rere q̃ ꝑierat.nihilominꝰ adhuc i
obscuro res ẽ.⁊ itellectus heret:dũ difficile sit inenire.spũales ille ⁊ supꝑ
celestes beatitudines nã ipse sunt sine dubio q̃ ibi memorate sũt oues.
quos uel quales alios habeãt spũales similiter montes uel colles ad ha
bitandum pascendumue in illis. Uerumtñ si nõ i ueritate aliquid essẽt:
ueritas hoc nõ dixisset. Sed neqꝫ ꝓpheta longe ante de ciuitate super
na ierusalem protulisset.quia fundamenta eius sunt in montibꝰ sanctis:
si non uere inibi essent montes sancti. Deniqꝫ quod celestis habitatio
illa uere hẽat nõ mõ spũales sꝫ ⁊ uiuos ac rationabiles montes collesqꝫ
audi ysaiam. Montes ⁊ colles cantabunt coram deo laudes. Quinam
igitur isti,nisi idemipsi celi inhabitatores spiritus.quos dominica uoce
oues diximus appellatos. ut ipsi sunt montes qui oues? Si non ta

men absurde dici uideatur. uidetur aut in montibus montes. aut oues in ouibus pasci. Et iuxta litteram quidem durum sonat: secundum spiritualem át intelligentiam dulce sapit si subtiliter aduertamus quomodo utrarũque ouiũ pastor dei scʒ sapientia xp̄s. unum idéque pabl'm vitatis aliter in terris aliter in celestibus gregibus suis amministret. Nam nos quidem mortales homines interim in loco peregrinationis nostre in sudore uultus nostri comedere panem nostrum necesse habemus. foris illum in labore ⁊ erumpna mendicãtes. id ē uel a doctis uiris uel a sacris libris uel certe per ea que facta sunt inuisibilia dei intellecta conspicientes. Angeli aũt in omni plenitudine ⁊ si non a semetipsis tamen in semetipsis tanta facilitate quanta felicitate accipiũt. unde ⁊ beate uiuunt. Sunt enī oĩs docibiles dei. quod sane electos hominum quandoqʒ assecuturos certe ueritate ꝓmittitur. ⁊ nōdũ experiri tribuitur felicitate secura. Pascunť proinde in montibus montes. uel oues in ouibus cũ sane superne ille substantie spiritales inter semetipsas de ṽbo uite unde suam beatam perpetuent uitam affluenter inueniũt. idē ipsi ⁊ montes ⁊ oues. montes propter plenitudinem uel celsitudinem. oues propter mã suetudinē. Plem quippe deo celsi meritis. cumulati uirtutibus. nihilo minus tamen erectos ṽtices tota ⁊ humili obediētia submittunt. ⁊ inclinant illius longe supereminentis īperio maiestatis: tãquã oues mansuetissime ad nutum sui pastoris per omnia ambulantes. ⁊ sequentes eum quocũque ierit. Et in hijs secundum prophetam dauid uere montibus sanctis tanquam prima omnium creata sapientia. fundamenta ciuitatis domini ab initio firmiter stabilita consistunt que utique una est in celo ⁊ in terra: licet ex parte regnans ⁊ ex parte peregrinans. Et ex hijs nihilominus iuxta ysaiam tanquam quibusdam uitalibus cimbalis bene sonantibus iugis resonat gratiarum actio ⁊ uox laudis. suaui ⁊ icessabili uoce implentibus. quod ex eodem propheta pauloante memorauimus quia montes ⁊ colles cantabunt coram deo laudes: ⁊ item quod ille ali⁹ loquens ad dominum deum: beati ait qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. Hij ergo ut ad id recurramus unde aliquantum sed ut puto necessarie digressum est illi sunt montes atqʒ colles in quibus ecclesia uidit celestem sponsum mira alacritate salientem. cum ad suos properaret amplexus: non modo salientem sed ⁊ transilientem eos. Uis tibi hos saltus ex litteris prophetarum apostolorũ que demonstrem? Non quod nunc omnia que de hac re apud illos ab ociosis inueniri queunt testimonia replicare incipiam. Hoc enim longum est ⁊ opus non est: sed ea tantum pono que breuiter ⁊ aperte astruerẽ uideanť id qđ dicit̃ đ spōsi saltib⁹. Dicit đ illo sãct⁹ dauid. qꝛ posuit ī sole tabernacl'ʒ suũ: ⁊ ipe tãquã spōsus ꝓcedēs đ thalamo suo. exultauit ut gygas ad currēdã uiã: a sũmo celo egressio ei⁹. en q̃ztũ saltũ đdit: a sũmo celo ad terras! Sane. n. n̄ inuenio alibi ubi ī sole posuerit taber

naculum suum . id est in luce ⁊ in manifesto suam sit dignatus exhibere presentiam ipe lucis inaccessibilis habitator. nisi utiqz i terris. Deniqz in terris uisus ē: ⁊ cum hominibus cōuersatus est. In terris inquā palā. qđ est in sole posuit tabernaculum suuz corpus uidelicet qđ de uirginis corpore ad hoc sibi aptare dignatus est: ut in eo in se inuisibilis uideret: omnis caro salutare dei cum in carne uenisset. Salijt ergo in montibus id est in illis supremis spiritibus cum ad eos usqz descendit. sacramētuz a seculis absconditum ⁊ magnum pietatis mysteriū eis dignanter apiēs. Sed trāsiens hos supiores atqz eminentiores montes. cherubyn scilicet atqz seraphin nec nō dñationes. principatus. ⁊ potestates. uirtutesqz ēt ad inferiorem usqz angeloꝝ ordinem descendere tanquam ad colles dignatus ē. Sz nunquid uel in illis remansit? Transilijt ⁊ colles? Non eni inquit angelos sz semen habrahe apprehēdit. qđ utiqz angelis iferius ē: ut sermo ipleret̃ quē dixit memoratus ꝓpheta loquens ita ad patrem de filio. Minuisti eum paulominus ab angelis. Quanquā hoc sane ad cōmendationem nature humane dictuz possit itelligi qđ homo ad ymaginem ⁊ similitudinem dei conditus ac preditus ratione. ad instar utiqz angeli: modicū tamen distet ab angelo ꝓpter corpus de terra. Sed audi apostolum paulū apte ꝓnuntiantē de eo. qui in forma dei cum essz non rapinā arbitratur ēe se equalem deo: qꝛ semet ipm exinaniuit formā serui accipiēs. in similitudinē hominū factus. ⁊ habitu iuentus ut homo. ⁊ rursū. Ubi uenit plenitudo temporis. misit deus filiū suum factū ex muliere. factū sub lege: ut eos qui sub lege erāt redimeret. Qm̄ ergo fact⁹ ex muliere factus ⁊ sub lege ē: ꝓculdubio nō soluz montes. id ē maiores supioresqz beatitudines. sed ēt minores angelos descendēdo trāsilijt. qui quidē in compatione supioꝝ: merito collium nomine designant̃. Ceterū qui minor ē in regno celoꝝ: maior ē quouis carnē portante sup terram. ēt si sit ille magn⁹ iohānes baptista. Nā ⁊ si sane deū hominē fateamur ēt in homine sup omnē principatū ⁊ potestatē longe incompabiliter preminere: certum tñ qꝛ ⁊ si preit maiestate. sed infirmitate succumbit. Ita ergo salijt i montib⁹. ⁊ trāsilijt colles. cum nō solum supiorib⁹ sz ⁊ iferioribus spiritib⁹ dignantissime se inferiorem exhibuit. Nec mō supnis illis spiritib⁹. sz ⁊ ipis qui domos luteas inhabitāt subiectū se exhibuit. trāsiliēs ⁊ uincēs humilitate ēt hominū hūilitatez. Erat deniqz subdit⁹ Marie ⁊ ioseph. cū essz puer i nazareth ⁊ apud iordanē iohānis se manib⁹ iā iuuenis iclinauit. Sz iclinata ē dies: nec adhuc oino de hijs montib⁹ descendere libet. Ceterū si hac uice uoluerimus cūcta hoꝝ ꝓut delectat explorare amena. abdita pscrutari. uerendū ne aut sermo grata breuitate careat. aut larga excellēsqz materia debita diligentia festinatiōe fraudetur. Pausemus proinde hodie iam si placet in montibus istis quoniam bonum est nos hic esse. ubi a pastore christo una cum sanctis angelis in loco paschue collocati: ⁊ iocundius pascimur ⁊ uberius. ⁊ nos

siquidem oues pascbue eius. Ruminemus ergo tanquã munda anima lia boni pastoris que bodierno sermone tota auiditate glutiuim⁹: sermo ne altero residua capituli eiusdem attentius percepturi: largiente spon so ecclie ihesu xp̃o dño nr̃o. qui ẽ super omnia de⁹ bñdict⁹ i sc̃la Amẽ.

Sermo. liiij. Qualit̃ tantum per mõtes significantur angeli ꝛ homines. ꝛ per colles demones. Item de triplici timore. quo quisque timere de bet. ne perdat gratiam bene operandi. quã ꝗ a deo suscepit.

Uper eodem capitulo quod besterno sermone uersatum est. S dicturus sum aliũ intellectũ quẽ bodierno seruaui: nos ꝓbate ꝛ eligite potiora. Non est opus superiora repetere que excedisse nõ arbitror in tam breui. Si quominus tñ scripta sunt ut dicta sunt. ꝛ ex cepta stilo sicut ꝛ sermones ceteri: ut facile recupet̃ quod forte exciderit. Quapropter accipite alia. Ecce uenit is inquit saliens i montib⁹: transi liens colles. Sponsũ loquit̃. qui ꝓfecto tũc i montibus salijt: cũ missus a patre ad euangelizandũ paupibus. angeloꝝ fungi nõ est dedignatus of ficio: factus magni ꝯsilij angelus qui dñs erat. Per se descendit ad ter ras. qui alios delegare ꝯsueuerat. ꝑ se notũ fecit dñs salutare suũ: ꝑ se i ꝯspectu gentiũ reuelauit iusticiã suã. Cum itaqꝫ oẽs iuxta pauli sentẽtiã amministratorij sint spiritus missi i ministeriũ ꝓpter eos qui hereditatẽ capiũt salutis. qui erat sup illos. factus est inter illos tanq̃ꝫ unus ex illis: dissimulãs iniuriã ꝛ accumulãs gratiã. Sed audi ip̃m. Non ueni inquit ministrari sed ministrare. ꝛ animã meã dare pro multis. Qd̃ quidẽ cete roꝝ nemo fecisse inuent⁹ ẽ. ut oẽs quotquot ministrasse uisi sunt. ipse d̃ uotis trãsierit fidelibusqꝫ obsequijs. Bonus minister. qui carnẽ suã i ci bum. sanguinẽ in potũ: animã ministrauit in preciũ. Bonus plane qui spiritu alacer. caritate feruens. pietate deuotus. nõ solũ salit i montibus. sed ꝛ transilit colles. id est superat ꝛ uincit alacritate ministrandi. utpote quem unxit deus deus suus oleo leticie pre consortibus suis: in quo uti qꝫ exultauit ut gigas ad currendam uiam. Deniqꝫ transilijt Gabrielem ꝛ peruenit ad uirginem: eodem archangelo attestante cuꝫ ait. Aue gra tia plena dominus tecum. Quid? Quem modo reliquisti in celo: nunc in utero reperis? Quonã modo uolauit ꝛ preuolauit super pennas uento rum. Uictus es o archangele: transilijt te. qui premisit te. Aut certe sali ebat in montib⁹. cum in angelis olim patrib⁹ apparebat: qd̃ utiqꝫ pro prietati litere magis conuenire uidetur. Non eniꝫ ait saliens in mõtes: sꝫ in montib⁹. ut ipse in eis salire uideatur. qui facit ꝛ dat ut saliant. quẽ admoduꝫ loquitur in prophetis. operatur in iustis: cum illis uerba. istis opera tribuit. Adde qd̃ aliqui illorum personam eius gerebant: ita ut loquetur quisqꝫ illorum non tanquam angelus. sꝫ tanquam dñs. Uerbi gratia. ille angel⁹ qui cum Moyse loquebatur dicebat. non ego dñi. sꝫ ego dñs: atque id frequentius iterabat. Saliebat ergo in montib⁹ id est angelis in quibus ꝛ loquebatur: ꝛ suam hominib⁹ exhibebat presẽtiã.

Ad homines enim saliebat:sꝫ in angelis non in se. Non in sua natura:
sꝫ in subiecta creatura. Qui enim salit. de loco ad locum uadit qđ nõ ca
dit in deum. Ergo in montibus id est in angelis saliebat. qui in se non
poterat: ⁊ saliebat usqꝫ ad colles. id est patriarchas ⁊ prophetas ceteros
que spiritales uiros de terra. Sed transiliebat ⁊ colles. cum non solum
magnis ⁊ spiritalibus uiris. sed ⁊ aliquibus de populo etiam ⁊ nonnul
lis mulieribus eque in angelis loqui ⁊ apparere dignatus sit. Uel colles
dicit aerias potestates que inter montes quidem minime iam numerã
tur. pro eo quod a uirtutum celsitudine per superbiam defluxerint. nec
tamen usque ad humilia uallium siue ad valles humilium per penitenti
am detumescunt. De hijs arbitror illud dictum in psalmo. Montes si
cut cera fluxerunt. a facie domini. Hos itaque tumentes ac steriles col
les. tanquam medios positos inter montes perfectorum ⁊ ualles peni
tentium proculdubio transilit qui in montibus salit. hijsque preteritis ⁊
despectis descendit ad ualles: ut ualles abundent frumento. Porro illi
eterna e regione ariditate ac sterilitate dapnãtur: sicut habes prophete
imprecationeꝫ super illos. Nec ros inquit nec pluuia descendant super
uos. Atqꝫ ut noueris qđ ad ãgelos qui preuaricati sunt sub figura mon
tium gelboe ista loquať. ubi ĩquit ceciderunt uulnerati multi. Quã mlti ĩ
hijs maledictis montibꝰ de exercitu isrl' ceciderũt a prĩcipio: ⁊ cotidie ca
dunt. De quibus ⁊ habes ĩ eodem propheta: cum dicit do. Sicut uulne
rati dormientes in sepulcris quorum non es memor amplius: ⁊ ipsi de
manu tua repulsi sunt. Non est ergo mirum si steriles ⁊ infructuosi per
manent isti. non montes celici. sed aerij colles super quos nec ros nec
pluuia descendit. quippe auctore gratie ⁊ benedictionum largitore tran
siliente eos ⁊ descendente ad ualles. ut celesti imbre perfundat humiles
qui sunt super terram. ⁊ fructum afferunt in patientia: fructum tricesimũ
⁊ sexagesimum. ⁊ centesimum. Deniqꝫ uisitauit terram ⁊ inebriauit eã:
multiplicauit locupletare eam. Terram uisitauit non aerem: quia miseri
cordia dñi plena est terra. Deniqꝫ operatus est salutem in medio terre:
nunquid ⁊ in medio aeris? Hoc aduersus origenem qui in aere domi
num glorie denuo pro demonibus impudenti crucifigit mendacio. cum
huius conscius misterij paulus affirmet. quod resurgens ex mortuis iaꝫ
non moritur: ⁊ mors illi ultra nõ dominabiť. Uerum non solum uisitauit
terram qui aerem transiliuit: sed etiam celum dicente scriptura. Dñe in
celo mia tua: ⁊ ueritas tua usqꝫ ad nubes. Usqꝫ ad nubes enim celum
est. qđ inhabitant sancti angeli quos nõ transilit sponsus. sed salit ĩ eis.
ita ut imprimat ipsis duo quedam uestigia pedꝫ suoꝝ. miaꝫ ⁊ ueritatẽ.
De quibus dñi uestigijs memini me in superioribus sermonibus pleni
us disputasse. A nubibꝰ uero ⁊ infra demonuꝫ habitatio est. ĩ aere isto
infimo ⁊ caliginoso in quibus non salit sponsus sed transilit illos ⁊ prete
rit: nec ullum in se retinent dei transeuntis uestigium. Nam quomõ ĩ di

abolo ueritas ẽ de quo ĩ euangelijs ueritatis sententia extat. qđ in ueri
tate non stetit: sed mendax extitit ab initio. Sed nec misericordem quis
dixerit eum qui nihilominus ab initio homicida fuisse eadem ipsa euan
gelij ueritate cõuincitur. Porro autem qualis paterfamilias: tales ⁊ do
mestici eius. Pulchre proide de spõso ecclesia psallẽs qđ ĩ altis hitet ⁊
humilia respiciat in celo ⁊ in terra. nullã oĩo mẽtionẽ facit de hijs qui in
aere uersantur spiritibus superbis: qm̃ deus superbis resistit ⁊ humilib⁹
dat gratiã. Uidet ergo illũ saliẽtẽ in montibus. ⁊ transilientem colles: iux
ta ĩ precationẽ dauid dicentis. Omnes mõtes qui ĩ circuitu eius sunt. id
est in circuitu gelboe uisitet dominus: a gelboe ãt transeat. Diabolo nẽ
pe qui per gelboe designatur hinc inde sunt mõtes quos uisitat domi
nus: supra ãgeli. infra homines. In penã siquidẽ suã locum in aere isto
medium inter celum ⁊ terram. de celo cadẽs sortitus est. ut uideat ⁊ inui
deat: ipsaque inuidia torqueat scriptura dicẽte. Peccator uidebit ⁊ ira
scetur dentibus suis fremet ⁊ tabescet. Quam miser cum suspicit celos
in quibus innumeros montes intuetur diuina claritate fulgentes. diui
nis laudibus resultantes: sublimes in gloria. abũdantes in gratia. Quã
miserior cũ respicit terrã montes nihilominus quam plurimos de popu
lo acquisitionis habentem. fide solidos. spe excelsos. caritate spaciosos.
cultos uirtutibus. bonorum operum fructibus refertos: de rore celi tãquã
de saltu sponsi cotidianam capiẽtes benedictionem. Cum quanto puta
mus dolore ⁊ rancore aspiciat ille cupidissimus glorie. istos in circuitu
suo tam gloriosos montes. cũ se ⁊ suos e regione incultos. tenebrosos.
bonis omnibus infecundos despiciat. ita ut se sentiat esse opprobrium
hominum ⁊ angelorum qui omnibus exprobrabat. secundum illud ĩ psal
mo. draco iste quem formasti ad illudendum ei. Atque hoc: quia ob ipso
rum superbiam transilit eos sponsus. saliens in montes qui in circuitu
eius sunt: tanquam fons ascendens de medio paradisi. irrigans uniuer
sa: ⁊ implens omne animal benedictione. Beati qui torrente uoluptatis
huius potari interdum uel raro promerentur. in quibus ⁊ si non conti
nue fluit saltim per horas salit aqua sapientie ⁊ fons uite. ut fiat in ip
sis quoque fons aque salientis in uitam eternam. Et quidem huius flu
minis impetus letificat ciuitatem dei: sane perhenniter ⁊ affluenter.
In nostros autem montes qui in terra sunt utinam interdum facta ẽ si
inundatione saltus dare aliquos non despiciat. quibus sufficienter irri
gati. nobis quoque qui ualles sumus stillare uel raras guttulas possint:
ne omnino aridi ⁊ steriles remaneamus. Miseria ⁊ egestas. ⁊ om
nino fames ualida in regione illa que nullis unquam istiusmodi uel
saltibus uel instillationibus humectatur: preterfluẽte ⁊ trãsiliẽte illaꝫ fon
te sapientie. Et quia inquit non habuerunt sapientiam: perierunt prop
ter suam insipientiam. Ecce uenit is saliens in montibus: transili

ens colles. Ad hoc salit ut transiliat. qui non uult ad omnes pertingere: neqꝫ enim in omnibus beneplacitum ē deo fratres. si iuxta sapiam pau li scripta sunt ista ad correptionem nostrā. obseruemus sponsi discretos ⁊ circumspectos saltus: quēadmodum uidelicet tam apud angelos quaꝫ apud nos: ⁊ in humiles saliat. ⁊ supbos transiliat. Si quidem excelsus dominus ⁊ humilia respicit. ⁊ alta a lōge cognoscit. Hec inquaꝫ attēda damus quo cauti simus sponsi nos salutiferis saltibꝰ pparare. ne ueluti a montibus gelboe forte transeat ⁊ a nobis: si indignos sua uisitatione conspexerit. Quid supbis terra ⁊ cinis: ⁊ de anglis transilit dn̄s execrās eorꝫ superbiā. Ergo repudiatio anglorꝫ fiat emendatio hominū. scripta est eni ad ipsorꝫ correptionem. Cooperetur mihi in bonum etiam diaboli malum: ⁊ lauem manꝰ meas in sanguine peccatoris. Qualiter inquis? Audi. Supbo certe diabolo horrenda ⁊ formidolosa maledictio itorquet ppheta dauid in spiritu dicente de illo sub typo gelboe: ut supra memo ratum ē. Montes inquit qui in circuitu eiꝰ sunt uisitet dn̄s: a gelboe aūt trāseat. Sane ego hoc legēs referēsqꝫ oclos i me ⁊ ituēs diligēter inēio me peste ipa ifectū quā i euāgelio dn̄s i tm̄ exhorruit. q̄tinꝰ ppea dēclia ret ab eo. cū oēs i circuitu eiꝰ mōtes siue de anglis siue hominibꝰ uisita tionis sue gr̄a dignaretur: ⁊ pauens tremensqꝫ aio ad memetipm̄. Si sic actum ē cum anglo: quid de me erit terra ⁊ cinere? Ille in celo intu muit: ego insterquilinio. Quis non tolerabiliorem in diuite superbiam: quam in paupere ducat? Ue mihi. Si tam dure in potente illo animad uersum est pro eoꝙ̄ elevatum est cor illius. nec ei profuit qđ cognata potentibus superbia esse cognoscitur: quid de me exigendum ⁊ misero ⁊ superbo? Deniqꝫ iam luo penas: iam acerbissime uapulo. Non sine causa sane ab eri ⁊ nudius tertius inuasit me languor iste animi et mentis hebitudo: insolita quedam merita spiritus. Currebam bene. sꝫ ecce lapis offensionis in uia: impegi ⁊ corrui. Superbia inuenta est in me: ⁊ dominus declinauit in ira a seruo suo. Hinc ista sterilitas anime mee: ⁊ inopia deuotionis quam patior. Quomodo ita exaruit cor meum coagulatum ē sicut lac: factum est sicut terra sine aqua? Nec compungi ad lacrimas queo: tanta est duricia cordis. Non sapit psalmus. non lege re libet: non orare delectat. Meditationes solitas non inuenio. Ubi illa inebriatio spiritus? Ubi mentis serenitas: ⁊ pax ⁊ gaudium in spiritu sancto? Ideo ad opus manuum piger. ad uigilas sompnolentus. ad irā preceps. ad odium pertinax: lingue ⁊ gule indulgentior. segnior obtū sioꝛqꝫ ad predicationeꝫ. Heu omnes montes in circuitu meo uisitat do minus: ad me autem non appropinquat. Num collis non sum ex hijs quo trāsilit spōsus? Nam aliū quidē ituéor singl'aris abstinētie. aliū uero patiētie admirāde. aliū aūt sūme humilitatis. ⁊ mansuetudinis. aliū mīe mie ⁊ pietatis. alium in contemplatione frequenter excedere: hunc pul sare ⁊ penetrare celos orationum istantia aliosqꝫ in alijs preminere uir

tutibus. Uos inquam considero oēs feruentes. oēs deuotos. oēs in xp̄o unanimes. oēs donis celestib⁹ ⁊ gratia affluentes. tanquam spirituales reueralmontes qui a domino uisitantur: ⁊ spōsum in se salientē frequē ter recipiūt. Ego autē qui horum in me inuenio nihil. quid me aliud pu tem quam unum e montib⁹ gelboe quem preterit in ira ⁊ indignatione sua ceterorꝫ: ille oīuꝫ benignissim⁹ uisitator? Filioli. hec cogitatio tollit ex tollentiam oculorum. conciliat gratiam: sponsi saltib⁹ preparat. Hec er go in me transfiguraui propter uos: ut ⁊ uos ita faciatis. Imitatores mei estote. Qd̄ nō de exercitio dico modo uirtutum aut morū disciplina. aut gloria sanctitatis: nec enim de huiusmodi quicquam mihi temere arro gauerim imitatione dignum. Sed uolo uos nō parcere uobis. sed accu sare uosmetipsos. quotiens forte in uobis uel ad modicum tepere grām uirtutem languescere deprehēditis: sicut ⁊ ego pro huiusmōi memetipꝫ accuso. Hoc facere hominis est qui curiosus circumspector est sui. ⁊ scru tator uiarum suarum ac studiorum: atqꝫ in omnibus semper suspectum habet arrogantie uitiuꝫ ne surrepat. In ueritate didici nil eque efficax esse ad gratiam promerendā. retinēdā. recupandā: quā si omni tp̄e corā deo ieniaris ñ altū sape. sed timere. Beat⁹ homo qui sēp ē pauidus. Time ergo cum arriserit gratia. time cū abierit: time cum denuo reuer tetur. ⁊ hoc est semper pauidum esse. Succedant uicissim sibi in animo tres isti timores: secundum qd̄ gratia uel adesse dignanter. uel offensa recedere. seu iterum redire placata sentietur. Cuꝫ adest time ne idigne operis ex ea. nam hoc monet apl's: uidete inquiens ne in uacuum grāꝫ dei recipiatis. ⁊ ad discipuluꝫ. Noli inquit negligere grām que in tē ē. ⁊ de semetipso dicebat: qꝛ gratia dei in me uacua non fuit. Sciebat homo consiliū dei habens redundare in contemptum donantis donū neglige re. nec expendere ad qd̄ donatum ē. idqꝫ intolerabilem ēe superbiam iu dicabat: ⁊ ꝓpterea studiosissime hoc maluꝫ ⁊ ipse cauebat dicebatqꝫ ca uendum. Sꝫ rursum latet fouea hic que nolo uos lateat. de qua is ipse supbie spiritus tanto insidiatur piculosius. quāto occultus. sicut habetis in psalmo. insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua. Nam si im pedire nō preualet actionem. tēptat intētionē: suggerēs ⁊ suadēs quati nus effectum grē arroges tibi. Quod quidē superbie genus longe illo priore intolerabilius esse non ambigas. Quid enim odiosius illa uoce qua quidā dixerunt man⁹ nr̄a excelsa: ⁊ ñ dn̄s fecit hec omnia? Sic ergo timendū manēte grā. Quid si recesserit? Nō multomagis tūc timenduꝫ. Plane multomagis. qꝛ ubi tibi deficit gratia: deficis tu. Audi eniꝫ quid dator gratie dicat. Sine me ait. nihil potestis facere. Time ergo subtra cta gratia tāquam mox casurus. Time ⁊ contremisce: deo tibi ut sentis irato. Time. quia reliquit te custodia tua. Nec dubites in causa esse su perbiam. etiam si non appareat. etiam si nil tibi conscius sis. Quod eni tu nescis. scit deus: ⁊ qui te iudicat ipse est. Sed nec qui seipsum commē

dat ille probatus ē:sed quem deus commendat. Nūquid commendat te deus:cum gratia priuat? Aut nūquid qui humilibus dat gratiam: humili auferret datam? Ergo argumentū superbie priuatio gratie est. Quanquam tamen interdum subtrahitur gratia siue retrahitur. nō pro superbia que iā est:sed que futura est nisi subtrahatur. Habes huius rei euidens documentū de apostolo. qui stimulos carnis sue sustinebat inuitus:nō quia extolleretur. sed ne extolleretur. Sed siue iam existēs. siue nondum:supbia tn̄ semp cā erit subtracte gratie. Iam si gratia propitiata redierit. multo amplius tunc timendum est ne forte ꝯtingat recidiuū pati:iuxta illud de euangelio. Ecce sanus factus es. uade ⁊ amplius noli peccare:ne aliquid deterius tibi cōtingat. Audis recidere quā incidere esse deterius? Proinde inualescēte periculo:inualescat ⁊ met⁹. Beatus es. si cor tuum triplici isto timore repleueris. ut timeas quidem pro accepta grā. amplius pro amissa. lōge plus pro recupata. Hoc fac ⁊ erit hydria i xp̄i cōuiuio ipleta usqꝫ ad sūmū. ꝯtinens nimirꝝ metretas nō binas tm̄. sed ternas. ut xp̄i mereatis benedictionē:que aquas tuas cōuertat in uinū leticie. ⁊ pfecta caritas forac mittat timorē. Qd̄ dico:tale est. Aqua timor ē:qm̄ ab estu refrigerat desideriorꝝ carnaliū. Initiū inquit sapie:timor dn̄i. ⁊ hēs. Aqua sapie salutaris potabit illū. Si timor sapia. ⁊ sapia aq̄:timor aq̄ ē. Deniqꝫ timor dn̄i iquit fōs uite. Porro hydria mēs tua. Capiētes iquit singl'e. metretas binas l' ternas. Tres metrete timores tres. Et ipleuerūt eas ait usqꝫ ad sūmū. Nō un⁹ timor. n̄ duo quoqꝫ:sꝫ toti tres simul īplēt usqꝫ ad sūmū. Oi tp̄e time deū. ⁊ ex oi corde tuo:⁊ iplesti hydriā usqꝫ ad sūmū. Amat deus integrū munus. affectū plenū. pfectū sacrificiuꝫ. Cura ꝓinde nuptijs celestib⁹ plenā inferre hydriam. ut de te quoqꝫ dicat. qꝛ īplenit eū spirit⁹ timoris dn̄i. Qui sic timꝫ:nihil negligit. Uñ nāqꝫ diligētia itret i plenitudie? Alioqui qd̄ caper adhuc aliq̄d pōt: plenū n̄ ē. Eadē sane rōne n̄ potes simul ⁊ sic timere:⁊ altū sape. Non ē eni quo admittas supbiā:replet⁹ timore dn̄i. Et sic d̄ ceteris uitijs sentiēdū:qꝛ necesse ē oia plētudie timoris excludi. Tūc dm̄ū si plene si pfecte timueris. dabit saporē caritas aquis tuis ad dn̄i bendictionē. Sine caritate eni timor penā hꝫ. Et quidē caritas uinū qd̄ letificat cor hois. Perfecta āt caritas. foras mittit timorē. ut ubi aq̄ fuerat uinū eē icipiat. ad laudē ⁊ gl'aꝫ spōsi eccl'ie ihesu xp̄i dn̄i nr̄i:q ē sup oia de⁹ bn̄dict⁹ i scl'a. amē.

Sermo. lv. Qualiter homo per uerā penitētiā pōt euadere iudiciū dei.

s Imilis ē dilect⁹ me⁹ capree hynnuloqꝫ ceruorꝝ. Ex precedēti v̄siculo pēdet. Quē eni saliētē ⁊ properātē mō descripserat. consequēter cōparat capree hynnuloque ceruorꝝ. Apte quidē quod hoc genus animantium cursu uelox ⁊ saltu agile sit. Porro sermo de sponso est:⁊ sermo sponsus est. Et propheta dicit de deo. quia uelociter currit smo ei⁹. sane ꝯgruēs huic loco. ubi spōsus qui sermo dei ē saliens trāsiliēsqꝫ describitur:similis perīde factus capree hynnuloque cer

uoꝛum. ⁊ hec ratio similitudinis. Adde tñ ne ulla similitudinis ipsius uł
minima ꝓpoꝛtiuncula uacet. qꝛ caprea quidē non mō cursus ꝑnicitate.
sꝫ ⁊ acumine uisus eminet. Qđ utiqꝫ proprie illam respicit narrationis
partē. qua sponsus nō tm̄ saliens. sꝫ ⁊ transiliens apparere referť. quia
nisi acuto ⁊ ꝑspicaci intuitu ñ posset omnino ꝑsertim inter currenduꝫ di
scernere: in quos salire. ⁊ quos trāsilire deberet. Alioquin poterat suffi
cere ad designandā festinātis uelocitatē: de solo hynnulo compatio. Is
quippe rapidioꝛi se ferre nosciť cursu. Nūc uero qm̄ sponsus iste ⁊ si ar
denter amans cursum ruere in dilecte uideať amplexus. nihilomin⁹ tñ
gressus uel poti⁹ saltus suos prudenti cōsideratione dirigere nouit. cau
tus ubi figere opoꝛteat pedē. opoꝛtuit ꝓfecto cum hynnulo ēt de caprea
similitudinē dari: qua inus ⁊ per illum saluantis desiderium. ⁊ per hanc
exprimeretur eligentis iudiciū. Christus nēpe iustus ⁊ misericoꝛs. salua
toꝛ ⁊ iudex. ⁊ quia amat. uult omnes homines saluos fieri. ⁊ ad agnitio
nem ueritatis uenire. ⁊ qꝛ iudicat nouit qui sunt eius: ⁊ ip̄e scit quos ele
git a principio. Igiť duo hec bona sponsi. mīa scilicet ⁊ iudiciuꝫ in hijs
duobus animātibus cōmendata a spiritu sancto nobis interim sentiam⁹
ut in testimoniū integritatis ⁊ ꝑfectionis fidei nostre nos quoqꝫ ꝓphetā
imitantes: misericoꝛdiā ⁊ iudicium cantemus dño. Ego aūt nō dubito ⁊
alia de hoꝝ natura ab hijs quidē qui taliū curiosi ⁊ gnari sūt posse mō
strari. que spōso aptari utiliter ⁊ cōgruēter queāt. sꝫ hec ut arbitroꝛ suffi
cere possunt ad dandā rationē adducte similitudinis. Pulchre tñ spiri
tus sāctus ñ đ ceruo sꝫ de hynnulo ceruoꝝ similitudinē dedit: i quo ⁊ pa
trū fecit mētionē e quib⁹ christus secūdū carnē. ⁊ infantie meminit salua
toꝛis. Ut hynnulus quippe appuit: paruulus qui natus ē nobis. Uerꝫ tu
qui aduentū đsideras saluatoꝛis. time scrutiniū iudicis: time oclos cap̄e.
time illū qui ꝑ ꝓphetā dicit. Et erit i die illa. ⁊ ego scrutaboꝛ iherlm̄ i lu
cernis. Acuto uisu ē. nil iscrutatū reliquet ocłs eius. Scrutabiť renes et
coꝛda: ipsa quoque cogitatio hominis confitebitur illi. Quid tutum i ba
bylone: si iherusalem manet scrutiniū? Puto eniꝫ hoc loco prophetam
iherlm̄ nomie designasse illos qui in hoc secło uitam ducunt religiosā.
moꝛes su̾ne illius iherlm̄ cōuersatiōe honesta ⁊ oꝛdinata ꝓ uirib⁹ imitā
tes: ⁊ ñ ueluti hij qui de babylone sunt uitam in ꝑturbatiōe uitioꝝ scele
rumqꝫ ꝯfusione uastātes. Deniqꝫ illoꝝ. pc̄cā manifesta sunt ꝑcedētia ad
iudiciū: ⁊ ñ egēt scrutinio sed supplicio. Mea aūt qui uideoꝛ monach⁹ ⁊
iherosolimita pc̄ca certe oclta sūt nomie ⁊ habitu mōachi obūbrata. ⁊ id
circo necc̄e erit subtili ea iuestigari discussiōe. ⁊ q̄i admotis lucernis đ te
nebris i lucē ꝓdi. Possum⁹ afferre aliquid ⁊ de psalmo: ad ꝯfirmādū
id qđ dr̄ đ scrutāda iherlꝫ. Ait nāqꝫ sub ꝑsona dn̄i. Cū accepero tp̄s ego
iustitias iudicabo. Uias iustoꝝ nisi falloꝛ et act⁹ eoꝝ discussurū se ⁊ exa
miaturꝝ dic̄. Uerēdū ualde cū ad h⁰ uētū fuerit ne i taꝫ subtili exaīe mr̄e
nr̄e iustitie ut putāť. pc̄ca appareāt. Unū ē tñ si nos metip̄os diiudicaue

rimus:non utiqꝫ iudicabimur. Bonū iudicium qđ me illi districto diui
noque iudicio subducit ⁊ abscondit. Prorsus horreo incidere i manus
dei uiuentis. Uolo uultui ire iudicatꝰ presentari:nō iudicandus. Spiri
talis homo omnia diiudicat : ⁊ ipse a nemine iudicatur. Iudicabo pro
inde mala mea : iudicabo ⁊ bona. Mala melioribus curabo corrige
re actibus.diluere lacrimis.punire ieiunijs:ceterisqꝫ sanctis laboribꝰ di
sciplinę. In bonis de me humiliter sentiā.⁊ iuxta preceptū domini ser
uum me inutilem reputabo:qui quod facere debui tantum feci. Dabo
operam ne lolia pro granis.nec paleas cū granis offerre uidear. Scru
tabor ego uias meas ⁊ studia mea.quo is qui scrutaturus ē ierl'm in lu
cernis.nil inscrutatū in me siue indiscussum inueniat. Neqꝫ enim iudi
caturus ē bis in idipsum. Quis mihi det ita ad liquidum prosequi ⁊ per
sequi uniuersa delicta mea.ut i nullo oporteat ueteri oculos capree:i nul
lo ad lumen contingat erubescere lucernaꝝ?Et nunc uideor. sed non ui
deo. Presto est oculus cui oia patent:⁊ si nō patet ipse. Erit qn̄ cogno
scam.sicut ⁊ cognitus sum. At nunc quidem cognosco ex parte:nō tamē
ex parte cognitus.sed ex toto. Uereor aspectum exploratoris illius. qui
post parietem stat. Hoc enim scriptura addit de illo. quem pro acumie
uisus capree assimulauit. En ipse stat iquit post parietē.respiciēs per fe
nestras.prospiciēs per cācellos?De quo suo loco uidebimꝰ. Nūc ergo
uereor occultū occultoꝝ exploratorē. Sponsa nihil ueretur;qꝛ nihil sibi
cōscia ē. Quid deniqꝫ uereatur amica:colūba.formosa? Nempe subide
hēs. Et dilectꝰ meꝰ iquit loquitur mihi. Mihi nō loquitur.⁊ iō formido
aspectū:qm̄ nō hēo testimonium. Tu quid audis de te o spōsa? Quid ti
bi loquitur dilectꝰtuꝰ?Surge iquit propera amica mea. colūba mea. for
mosa mea. Uerꝝ hoc quoqꝫ alteri seruabo pricipio.nec breuitate artabo
ea que diligētiam desiderātia sunt.ne forte ⁊ đ hoc reus ieniat: si quo
minꝰ uos ieniamini i hac pte edificati ad itelligētiā ⁊ amorē.spōsi eccle
sie ihesu xp̄i dn̄i nr̄i:qui ē sup oia deꝰ benedictus in secula.amen.

Sermo.lvj. Quod peccata ⁊ uicia sint tanquam parietes mediantes in
ter deum ⁊ peccatorem.

e N ipse stat post parietē.respiciens p fenestras: prospiciēs per
cācellos. Secūdū litterā quidē uidet̃ dicere.qꝛ is qui cū saltibꝰ
aduētare prospiciebat̃ appropiasse usqꝫ ad cōtubernū spōse;⁊
stas pꝰ pietē curiosiꝰ itrospiceret p fenestras ⁊ rimas.⁊ uerecūde se ige
rere n̄ p̄sumeret. Scđm aūt spiritū appropiasse quidē nihilominꝰ itelligi
tur:ſꝫ alit̃. Ita sane quēadmodum ⁊ a celesti sponso agi oportuit:⁊ a spi
ritu sancto dici. Nil quippe quod uel auctorem deduceat uel narrato
rem; uerus spiritualis intellectus admittet. Ergo appropiauit parieti.
cum adhesit carni. Caro paries ē.⁊ appropiatio sponsi uerbi icarnatio.
Porro cancellos ⁊ fenestras per quas respicere perhibetur.sensus ut
opinor carnis ⁊ humanos dicit affectus:per quos experimentuꝫ cepit

omnium humanarum necessitatum. Denique langores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Humanis ergo affectionibus sensibus quam corporeis pro foraminibus usus est et fenestris. ut et miserias hominum homo factus experimento sciret et misericors fieret. Sciebat et ante: sed aliter. Sciebat denique uirtutem obediendi ipse dominus uirtutum. et tamen teste apostolo didicit ex hijs que passus est obedientiam. in hunc modum et misericordiam didicit: et si misericordia domini ab eterno. Docet hoc quoque idem gentium doctor: ubi eum asserit temptatum per omnia pro similiter. absque peccato. ut misericors fieret. Videsne factum esse quod erat. et quod nouerat didicisse. et sibi apud nos quesisse rimas et fenestras: per quas calamitates nostras diligentius exploraret? Tot autem in nostro ruinoso et pleno rimarum pariete inuenit foramina. quod nostre infirmitatis et corruptionis in suo corpore sensit experimenta. Sic itaque sponsus post parietem stans. et per fenestras et cancellos respiciens erat. Et bene stans: quia solus reuera in carne stetit: qui carnis peccatum non sensit. Possumus et hoc fideliter sapere. quia stetit per diuinitatis potentiam: qui per carnis infirmitatem occubuit. dicente ipso. Spiritus quidem promptus est. caro autem infirma. Ego autem puto etiam illud huic sententie suffragari. quod sanctus dauid in hoc mysterio utpote propheta domini. et prophetans de domino loquebatur: et quidem Moysen loquens sed dominum intuens. Ipse enim uerus est Moyses. qui uere per aquam uenit. et non in aqua tantum: sed in aqua et sanguine. Ait itaque memoratus propheta. Dixit ut disperderet eos. patrem siquidem loquebatur: si non moyses electus eius stetisset in confractione in conspectu eius. ut auerteret iram eius ne disperderet eos. Quonam modo queso moyses stetit in confractione? Quemadmodum inquam aut stetit si confractus est: aut si stetit confractus est? At ego ostendo tibi si uis: qui uere stetit in confractione. Ego alium noui neminem qui hoc potuerit nisi dominum meum ihesum. qui certe in morte uiuebat: qui corpore fractus in cruce diuinitate stabat cum patre: in uno nobiscum supplicans. in altero cum patre propitians. Et stabat post parietem. dum quod iacebat in illo manifestum erat in carne. et quod stabat in ipso quasi post carnem latebat. sane unus idem que homo manifestus. et deus absconditus. Sedet unicuique nostrum. qui desideramus aduentum ipsius. puto illum nihilominus post parietem stare. dum corpus hoc nostrum quod certe peccati est. abscondat interim nobis faciem eius: et presentiam intercludat. Denique quam diu sumus in hoc corpore inquit: peregrinamur a domino. Non quia in corpore. sed quia in corpore hoc: quod utique de peccato est et sine peccato non est. Et ut scias quoniam obstant non corpora. sed peccata: audi scripturam. Peccata nostra inquit separant inter nos et deum. Et utinam unus mihi tantum obstet paries corporis. solumque obicem patiar id quod est, in carne peccatum: et non multe intersint maceries uiciorum. Vereor enim ne etiam preter illud quod in natura est quam plurima de propria iniquitate adiecerim. quorum a me interiectu nimium elongauerim sponsum: ita ut si uerum dicere uelim post parietes magis mihi illum stare fateat. non post parietem. Sed dico hoc

planius. Sponsus quidem equaliter atque indifferenter presto ubique
est diuine utique presentia maiestatis: ⁊ magnitudine uirtutis sue. Gra
tie tñ exhibitione seu inhibitione. quibusdã longe quibusdã ꝓpe esse di
citur. angeloꝝ dũtaxat ⁊ hominum: idest rationabilium creaturaꝝ. De
niq; longe a peccatoribus salus. ⁊ scs nihilominus dicit. Ut quid dñe re
cessisti lõge: Ceteꝝ a scis pia dispẽsatiõe ad tẽpus. ⁊ nõ ex toto. sꝫ iuxta
aliquid aliquãdo longe se facit. Peccatoribus autẽ de quibus dicit. sup
bia eoꝝ ascendit semꝑ. ⁊ item. inquinate sũt uie illoꝝ in omni tempore.
semper ualdeq; longe est: atq; in ira hoc ⁊ nõ in mia. Quamobrez orat
ad dñm scs ⁊ ait. nõ declines in ira a seruo tuo: sciens q: ⁊ in mia potue
rit declinare. Prope est ergo dñs sanctis ⁊ electis suis etiã cum longe
esse uideatur. ⁊ nõ equaliter omnibus: sed alijs plus alijs minus ꝓ me
ritorum diuersitate. Nam ⁊ si prope est dñs omnibus inuocantibus euz
in ueritate. ⁊ iuxta est hijs qui tribulato sunt corde: non tñ omnibus for
san ita ut dicere possint: quia ipse est post parietem. Sponse uero quaz
prope est. que uno tm̃ pariete diuiditur: Propterea cupit dissolui: ⁊ ru
pto medio pariete cuz illo esse. quem post parietem esse ꝯfidit. Ego au
tem qm̃ peccator sum dissolui non cupio. sed formido: sciens quia mors
peccatoꝝ pessima. Quomõ nõ pessima mors. ubi nõ subuenit uita: For
mido exire: ⁊ in ipso contremisco portus ingressu: dum non confido ꝓp
ter assistere qui excipiat exeuntem. Quid enim: Secure ne ex cor: si nõ
dominus custodiat exitum meũ: Heu ero ludibrio demonum. intercipiẽ
tium me. non assistente qui redimat: neqne qui saluum faciat. Nihil ta
le uerenduz erat anime pauli: cui ab aspectu ⁊ amplexu dilecti unus tã
tummodo paries obsistebat: uidelicet lex peccati quam inueniebat i mẽ
bris suis. Ipsa est carnis concupiscentia: qua carere omnino nõ potuit
donec in carne fuit. Hoc sane uno interiecto pariete: non longe peregri
nabatur a domino. Unde ⁊ optabat clamans quis me liberabit de cor
pore mortis huius: sciens se mortis compendio continuo peruenturum.
Hac ergo paulus se fatebatur una lege teneri: concupiscentia scꝫ. quaz
carni sue immobiliter insitam tollerabat inuitus. De cetero nihil mihi i
quit conscius sum. Uerum quis similis paulo. qui non uidelꝫ huic inter
dum consentiat concupiscentie ad obediendũ peccato: Nouerit ꝓinde
is qui peccato cõsenserit ⁊ alteꝝ sibi se opposuisse parietẽ: ipsũ utique
prauum illicitũq; consensum. nec potest gloriari qui huiusmodi est. quia
stet sibi post parietem sponsus: quãdo iam parietes intersint nõ paries.
Multominus si consensus peruenerit ad effectum: cum tertius quoq;
iam paries sponsi arceat impediatq; accessum: actus uidelicet ipse pec
cati. Quid si ⁊ consuetudo forte peccatum in usum. aut usus etiam in
contemptum perduxerit: Sicut scriptum est. Impius cum uenerit
in profundum malorum contempnit. Nonne si ita exieris milies
ante a rugientibus preparatis ad escam poteris deuorari. quam perue

nire ad sponsum.non uno siquidem iam sed tanta a te parietum nume
rositate interclusum: Primus concupiscentia.secũdus consensus.terti⁹
actus:quartus consuetudo quintus contẽptus.Cura ergo priori concupi
scentie totis resistere uirib⁹.ut ñ ꝑtrahat i consensu.⁊ omnis deinceps
malignitatis fabrica euanescit:nec ẽ omnino qđ sponsuꝫ ꝓhibeat appro
pinquare tibi.preter solum pariete̋ corꝑis.quatinus glꝰari possis ⁊ tu di
cens de illo qꝛ en ipse est post parietem. Sed ⁊ hoc tibi tota uigilantia
prouidendum.ut aptas semꝑ inueniat fenestras.⁊ cancellos quosdã con
fessionum tuarum . per quos te intus benigne respiciat:qm̃ respectus
eius ꝓfectus tu⁹.Aiunt cãcellos angustiores ẽe fenestras.quales utiqꝫ
hij qui libros describunt aptare sibi solent:ad recipiẽduꝫ lumen paginis
Unde ⁊ puto cãcellarios appellari eos qui cartis ꝯscribendis ex officio
deputantur.Cum ergo sint duo genera cõpunctionis.unuꝫ in merore ꝓ
nr̃is excessib⁹.alterꝝ i exultatiõe ꝓ diuinis muneribus: quotiẽs sane eã
q̃ sine ãgustia cordis minime fit peccatorꝝ scilꝫ meorꝝ facio ꝯfessionẽ.ui
deor mihi cãcellũ.id ẽ ãgustiorẽ apir̃ fenestrã.Nec dubiũ quin libẽter ꝑ
istã respiciat. is qui stat post ꝑietẽ.pi⁹ explorator:qꝛ cor ꝯtritũ ⁊ humilia
tum deus nõ despiciet.Deniqꝫ ⁊ hortatur ad hoc ipꝫ dic tu inquiẽs ini
quitates tuas ut iustificeris.Qđ si interdũ corde dilatato in caritate pro
consideratiõe diuine dignatiõis ac miseratiõis.libet animũ laxar̃ i uocẽ
laudis ⁊ gr̃arum actionẽ.puto me nõ iam angustã sed amplissimã stanti
post parietẽ spõso apire fenestrã.per quã nisi fallor tanto libentius respi
cit:quãto amplius sacrificiũ laudis honorificat eũ. Ad manũ ẽ đ scriptu
ris utramqꝫ hãc approbare cõfessionẽ.sꝫ scientib⁹ista loquor.⁊ nõ estis
suꝑfluis onerãdi.qui uix necessarijs idagãdis sufficitis:tãta quippe sũt
sacramẽta epythalamij hui⁹⁊ laudũ p̃conia q̃ i eo decãtant̃ ecclie ⁊ spõ
so ei⁹ihesu christo dño nr̃o:qui ẽ suꝑ omnia deus bñdict⁹ i scl'a.Amen.
Sermo.lvij.De uisitationibus domini que fiunt anime sibi recte uacan
ti.Et quid per martham lazarum ⁊ mariam significatur.

e T dilectus meus loquitur mihi.Uidete ꝓcessus gr̃e:⁊ dignatio
nis diuine aduerite gradus. Attẽdite spõse deuotionẽ atqꝫ sol
lertiam .quã uigili utiqꝫ oclo spõsi obseruat aduentũ:⁊ deiceps
ipsius omnia intuetur. Uenit ille.accelerat.appropiat. adest.respicit.al
loquitur:⁊ nihil horum momentorꝝ industriam sponse effugit.anticipat
ue noticiam. Uenit in angelis.accelerat in patriarchis .appropiat in
prophetis:adest in carne.respicit in miraculis.alloquitur in apostolis.
Uel sic.Uenit affectu ⁊ studio miserendi.accelerat subueniendi zelo.
appropiat humiliando semetipsum.adest presentibus.proficit in futu
ros:loquitur docens ⁊ suadens de regno dei. Sic ergo est aduentus
sponsi.Benedictiones ⁊ diuitie salutis cum eo.⁊ un uersa que de ipso
sunt affluunt delicijs: redundantia certe iocundis ac salutaribus sacra
mẽtis.Porro q̃ amat uigilat ⁊ obseruat:⁊ beata quã dñs iuenerit uigilã

tem. Non transibit illam. nec preteribit ab ea. sed stabit ꝛ loquetur ei. lo
que urqꝫ amatoria: loquetur siquidē ut dilectus. Sic quippe hēs. Et di
lectus meus loquit̃ mihi. Bene dilectus. qui uenit amatoria loquutur⁹.
Non āt icrepatoria. neque enim de illis ē qui a domino merito argun
tur. quod faciem celi diiudicare nouerant: tēpus v̓o aduentus eius minie
cognouissent. Hec nanque tā solers ꝛ prudens. ac bene uigilans. ꝛ ue
nientem a longe prospexit. ꝛ salientem pro festinatione aduertit. ꝛ trāsi
lientem superbos. ut humili sibi per humilitatem propinquaret uigilan
tissime obseruauit. ꝛ demum cum iam staret ꝛ occultaret se post pari
etem nihilominus presentem agnouit. sꝫ ꝛ respicientē per fenestras can
cellosque persensit: ꝛ nunc pro remuneratione tante deuotiōis ꝛ religio
se sollicitudinis loquētem audit. Sane nisi si respexisset ꝛ minie loquut⁹
fuisset. suspectus poterat eē respectus: ne forte magis indignatōis foret
quam dilectionis. Denique respexit petrū. ꝛ nō fecit ei v̓bū. Et fortassis
ideo fleuit ille: q̓d respiciens se tacuerit. Hec āt qm̄ post aspectum me
ruit ꝛ affatum: ñ mō nō flet. sed ꝛ gloriatur pre letitia clamans. Et dile
ctus meus loquitur mihi. Uides intuitum domini. cū i se semper mane
at idē nō tamen eiusdem semper efficacie eē. sed conformari meritis sin
guloꝝ quos respicit. ꝛ alijs quidē icutere metum. alijs uero magis conso
lationem ꝛ securitatē afferre. Denique respicit terraꝫ ꝛ facit eā tremere
cū e regione respexit mariam. ꝛ infuderit gratiā. Respexit ait humilita
tem ancille sue: ꝛ ecce ex hoc beatam me dicēt oēs generationes. Non
sunt hec v̓ba plorantis aut trepidantis: sed gaudētis. Respexit similiter
hoc loco spōsā. ꝛ nec tremuit illa nec fleuit ad instar petri: qꝛ nō sapiebat
terram sicut ille. Dedit uero leticiam i corde eius. affatu testificans quo
eā affectu respexerit. Denique v̓ba que loquitur audi. quā nō idignā
tis sint: sꝫ amantis. Sequitur. Surge ꝓpera amica mea. colūba mea. for
mosa mea. Felix cōsciētia que ō se ista mereretur audire. Quis putas in
nobis ē adeo uigilās ꝛ obseruās tempus uisitationis sue. sponsūque ad
ueniētem ita per singula eius momēta diligēter explorās: ut cū uenerit
ꝛ pulsauerit cōfestim aperiat ei? Nō eni sic ista de ecclesia referūtur. ut
nō singuli nos qui simul ecclesia sum⁹ participare hijs eius benedictiōi
bus debeamus. Etenim i hoc generaliter oēs atque indifferēter uocati
sum⁹: ut benedictōes hereditate possideamus. Unde ꝛ audebat dicere
ad dominū quidā. Hereditate acquisiui testimonia tua i eternū: qꝛ exul
tatio cordis mei sunt. Illa puto hereditate. qua se presumebat esse fi
liū patris sui: qui est i celis. Porro si filiū. ꝛ heredē: heredē dei. cohere
dem xp̄i. Magnā uero rem gloriatur se acquisisse hereditate ista: testi
monia domini. Utinā ego de me uel unū meruei tenere testimonium
domini: qꝛ is nō i uno sed i multis exultat testimonijs. Deniqꝫ ait iteꝝ.
In uia testimonioꝝ tuoꝝ delectatus sum: sicut i oib⁹ diuitijs. Et reuera
quid diuitie salutis. quid cordis delicie. quid aie uera ꝛ cauta securitas:

nisi domini attestationes: Non enim inquit qui seipsum commendat. il le probatus est. sed quem deus commédat. At quid nos hacten⁹ adhuc fraudamur cōmédationib⁹ seu attestationib⁹ hijs diuinis: ꝛ paterna he reditate priuamur: Quasi minie ꝛ nos uolūtarie genuerit ṽbo ṽitatis. sic in nullo nos meminimus ab illo taliter commendatos: nec ulla de no bis assecutos testimonia eius. Ubi ē qđ apostolus dicit. qꝛ ipse spiritus testimoniū ꝑhibet spiritui nr̄o: qđ filij dei sumus: Quomodo filij: si exꝑ tes hereditatis: Arguit nos ꝓ certo negligétie ꝛ icurie: ipa inopia nr̄a. Nam si quis nostrū integre ꝛ ꝑfecte iuxta uerbū sapientis cor suum tra dat ad uigilandum diluculo ad dominū qui fecit illum. ꝛ in conspectu al tissimi d̄precetur. simulque uotis omnib⁹ studeat secundum ysaiā ꝓphe tā parcere uias dn̄i. rectas facere semitas dei sui: cui cum ꝓpheta sit di cere. oculi mei semꝑ ad dn̄m. ꝛ qꝛ ꝓuidebā dn̄m in cōspectu meo semꝑ. nonne hic accipiet benedictionē a dn̄o: ꝛ miam a deo salutari suo: Uisi tabitur profecto frequenter. nec unquam ignorabit tempus uisitationis sue. quantumlibet is qui in spiritu uisitat clādestinus ueniat ꝛ furtiuus: utpote uerecundus amator. Adhuc ergo longe agentem bene uigilās anima sobria mente prospiciet. ꝛ deinceps uniuersa comperiet que in dilecti aduentu sponsam tam sollerter quam signanter aduertisse mon strauimus: qꝛ ipse ait. qui mane uigilauerint ad me. inuenient me. Naꝫ ꝛ desiderium festinantis agnoscet. ꝛ quando prope ꝛ quando presto iaꝫ erit continuo sentiet. sed ꝛ respicientis se oculum quasi solis radium per fenestras ꝛ rimas parietis subeuntem. beato oculo cernet. ꝛ demum au diet uoces exultatiōis ꝛ amoris. appellata amica. colūba formosa. Quis sapiens ꝛ intelliget hec. ita ut ea etiam digne ab inuicem distinguere ꝛ designare singula queat: ac diffinire ad itelligentiam aliorum: Si a me illud speratur. ego ea mallem ab experto audire: ꝛ qui assuet⁹ sit ꝛ exer citatus in talibus. At quoniam quisque huiusmodi est. uerecunde ma gis silentio abscondere eligit quod silentio percipit. ꝛ seruare secretum suum sibi. id sibi tutius arbitratur. dico ego cui ex officio loqui est. nec tacere licet. quicquid illud est quod de huiusmodi uel meo uel alieno te neo experimento. ꝛ quod facile experiri plures queunt. sane altiora re linquens apprehendere illa ualentibus. Si igitur ammonitus fuero uel foris ab homine. uel intus a spiritu de tuenda iusticia ꝛ seruanda equi tate. istiusmodi salutaris suasio erit mihi profecto prenuntia imminentis aduentus sponsi ꝛ preparatio quedam ad digne suscipiendum supernū imitatorem: propheta id mihi indicante dicendo. qꝛ iusticia ante eū am bulabit. Et item loquitur deo sic. Iusticia ꝛ iudicium inquit preparatio sedis tue. Nihilomin⁹ uero spes eadē arridebit. si sermo isonuerit d̄ hu militate uel patientia seu etiam de fraterna dilectione. ꝛ obedientia de ferenda prelatis. maxime autē de sectanda sanctimonia ꝛ pace. ꝛ cordis puritate querēda: quoniā quidē scd̄m scripturas. ꝛ domū domini decet

sanctitudo. ⁊ factus est in pace locus eius. ⁊ mundi corde dn̄m uidebūt.
Nunquid itaqꝫ siue de hijs siue de alijs quibuslibet uirtutibus sugge
stum animo fuerit. significatio ut dixi erit mihi. uisitationē dn̄i uirtutum
īminere anime mee. Sed ⁊ si corripuerit me iustus in misericordia ⁊ in
crepauerit me: idipsum sentiam. sciens qꝛ emulatio iusti ⁊ beniuolentia
iter faciunt ei qui ascendit super occasum. Bonus occasus. cū ad correp
tionē iusti stat homo. ⁊ corruit uiciū. ⁊ dn̄s ascendit sup̱ illud conculcans
pedibus hoc. ⁊ cōterens ne resurgat. Non ergo contēpnēda increpatio
iusti. que ruina peccati cordis sanitas ē: necnō ⁊ dei uia ad aīaꝫ. Sꝫ nec
ullus omnino sermo qui edificet ad pietateꝫ. ad uirtutes. ad mores opti
mos. negligenter ē audiendus: qm̄ ⁊ illic iter quo ostendit̃ salutare dei.
Qđ si sermo grat⁹ uenit ⁊ placitus. quatinus pulso fastidio cū desiderio
audiatur iā non mō uenire spōsus sed accelerare. id ē cū desiderio ueni
re credēdus ē. Illius namqꝫ desideriū. tuū creat: ⁊ qđ tu ei⁹ ꝓperas ser
monē admittere. inde ē qđ ip̄e festinatītrare. Non eni nos eū. sed ipse
inquit prior dilexit nos. Iā si ēt ignitū eloquiū sentis. atqꝫ ex eo cōsciē
tiā uri ī recordatiōe pcc̄i: recordare tūc đ q° scriptura dic̄: qꝛ ignis an̄ ip̄ꝫ
p̄cedet. ⁊ ip̄m ꝓpe ēe n̄ dubites. Deniqꝫ iuxta ē dn̄s hijs q̄ tribulato sūt
corde. Si uero nō solū cōpungeris in sermone illo. sꝫ ⁊ cōuerteris totus
ad dn̄m. iurās ⁊ statuēs custodire iudicia iustitie ei⁹: ēt adēe ip̄m iā noue
ris. p̄serti si te iardescer̄ sētias ī amore ei⁹. Eteniꝫ utrūqꝫ de illo legis: et
ignē uidelicet an̄ ip̄m p̄cedere. ⁊ ip̄ꝫ nihilominus ignē esse. Moyses si
quidē de illo dicit: qꝛ ignis cōsumēs ē. Differūt autē qđ is qui p̄mittitur
ignis ardorē hēt. sꝫ n̄ amorē. quoquēs. sꝫ n̄ excoquēs: mouēs. nec promo
uēs. Tantū ad excitandū p̄mittit̃. ⁊ preparādū. simulqꝫ ad cōmonendū.
quid ex te sis: quo dulcius sapiat. postmoduꝫ qđ ex deo mox eris. At ue
ro ignis qui deus est. consumit quidem sed non affligit: ardet suauiter.
desolatur feliciter. Est enim uere carbo desolatorius: sed qui sic in uicia
exerceat uim ignis. ut in anima uicem exhibeat unctionis. Ergo in uir
tute qua immutaris. ⁊ in amore quo inflammaris dominum presentem
intellige: nam dextera domini facit uirtutem. Non autem fit hec muta
tio dextere excelsi. nisi in feruore spiritus. ⁊ in caritate non ficta: ita ut
dicat qui huiusmodi est. Concaluit cor meum intra me: ⁊ in meditatione
mea exardescet ignis. Porro hoc igne consumpta omni labe peccati. ⁊
rubigine uitiorum. si iam emundata ac serenata conscientia. sequatur su
bita quedam atqꝫ insolita latitudo mentis ⁊ infusio luminis illuminan
tis ītellectū. uel ad' sciētiā scripturaꝝ. ad mysterioꝝ noticiā. quorū alteꝝ
ꝓpter nos oblectādos. alteꝝ ꝓpter edificationes ꝓximos reor dari: ocl's
absqꝫ dubio respicientis est iste. educens quasi lumen iusticiam tuam: ⁊
iudicium tuum tanquam meridiem. iuxta illud prophete ysaie. Oriet̃ in
quit tanquā sol lux tua ⁊c̄. Sꝫ sane nō p̱ ostia apta sꝫ per angusta forami
na is tante claritatis radius se infundet. stante adhuc duntaxat hoc

ruinoso pariete corporis. Erras si aliter speras. ad quantamcūq3 cordis proficias puritatē: cum ille precipuus cōtemplator dicat. Uidemus nunc per speculum ⁊ in enigmate: tunc āt facie ad faciē. Post hunc tante dignationis ac miserationis respectum. sequitur uox blande ⁊ leniter diuinam insinuans uolūtatem. quod nō ē aliud quam ipse amor qui ociosus eē non potest. de hijs que dei sunt sollicitās ⁊ suadens. Denique audit sponsa ut surgat ⁊ properet: haud dubium quin ad animarum lucra. Hoc siquidem uera ⁊ casta cōtemplatio hēt. ut mentē quā3 diuino igne uehementer succenderit. tanto interdū repleat zelo. ⁊ desiderio acquirēdi deo qui eum similiter diligant. ut ocium contemplationis pro studio predicationis libentissime intermittat. ⁊ rursum potita uocis aliquaten⁹ in hac parte. tanto ardentius redeat in idipsum. quanto se fructuosius itermisisse meminerit. ⁊ item sumpto contemplationis gustu ualentius ad conquirenda lucra solita alacritate recurrat. Ceterum inter has uicissitudines plerūque mens fluctuat. metuens ⁊ uehementer exestuās ne forte alteri horum dum suis affectionibus hinc inde distrahitur. plus iusto inhereat: ⁊ sic in utrolibet uel ad modicu3 a diuina deuiet uoluntate. Et fortasse tale aliquid sanctus iob patiebatur: cum diceret. Si dormiero dico quando consurgā: ⁊ rursum expectabo uespera3. Hoc ē. Et quietus neglecti operis. ⁊ occupatus. perturbate nihilominus quietis me arguo. Uides uirum sanctum inter fructum operis ⁊ sompnum contēplationis grauiter estuare. ⁊ in bonis licet semper uersantem. semper tamē quasi de malis penitentiam agere: ⁊ dei cum gemitu momentis singulis inquirere uoluntatem. Unicum quippe in huiusmodi remedium seu refugium oratio est. ⁊ frequens gemitus ad deum. ut quid. quando. ⁊ quatinus nos facere uelit: assidue nobis demonstrare dignetur. Habes ut ego opinor tria hec. id est predicationem. orationem. contemplationem: in tribus commendata ⁊ designata uocabulis. Etenim merito amica dicitur. que sponsi lucra studiosa ⁊ fideliter predicando. consulendo. ministrando conquirit. Merito columba. que nihilominus pro suis delictis in oratione gemens ⁊ supplicans. diuinam sibi non cessat conciliare misericordiam. Merito quoque formosa. que celesti desiderio fulgens. superne contemplationis decorem se induit. horis dūtaxat quibus commode ⁊ oportune id potest. Sed ⁊ illud uide si ualeat coaptari huic triplici anime bono. de tribus uidelic3 personis illis in domo una commanentibus. amicis utique saluatoris. ⁊ admodum familiaribus ei. martham loquor ministrantem. ⁊ mariam uacantem. ⁊ lazarum quasi gementem sub lapide. ⁊ resurrectionis gloriam flagitantem. Hec dicta sunt pro eo quod sponsa describitur adeo sollers ⁊ peruigil in obseruādo semitas spōsi. ut minie eā latere possit quādo. ⁊ i quāta festinatiō i ad se ueniat. s3 ⁊ quādo lōge ⁊ quādo prope. ⁊ quādo p̄sēs sit nulla subitatōe p̄occupari ualeat ut ignoret. ⁊ quia peride meruerit n̄ solū respici

misericorditer. sed ꝛ dignanter letificari. amoris uocibus: ꝛ gaudere gaudio ꝑpter uocē sponsi. Nos quoqȝ ad hec quāuis audacter adiecimus. qꝺ quęuis etiā ꝺ nobis anima. si similiter uigilet. similiter ꝛ salutabitur ut amica. ꝯsolabitur ut columba: amplexabitur ut formosa. ¶Perfectus oīs reputabitur in cuius anīa tria hec ꝯgruenter atqȝ oportune ꝯcurrere uidebunť. ut ꝛ gemere pro se ꝛ exultare ī deo nouerit. simul ꝛ ꝓximoꝝ utilitatibus potens sit subuenire. placens deo. cautus sibi. utilis suis. Sed ad hec quis idoneus? Utinā ipsa ī uniuersis nobis ꝛ si nō tota ī singulis saltē singula ī diuersis. sicut hodie habere uidenť. longis reseruētur temporibus. Habemus siquidē marthā. tanquā saluatoris amicā: ī hijs qui exteriora fideliter amministrāt. Habemus ꝛ lazaꝝ tanquā columbā gementē. nouitios utiqȝ qui nuꝑ peccatis mortui. pro recentib⁹ adhuc plagis laborāt ī gemitu suo sub timore iudicij. ꝛ sicut uulnerati dormientes ī sepulchris. quoꝝ nemo ē memor amplius. sic se reputari nō putant. donec ad xp̄i iussionem sublato pondere timoris tanquā prementis lapidis mole respirare ī spem uenie possint. Habem⁹ quoqȝ mariā ꝯtemplantē. in illis qui ꝓcessu longioris tēporis coopante gratia dei in aliquid melius ꝛ letius ꝓficere potuerūt. qñ iam ꝺ idulgētia presumentes. nō tā uersare intra se solliciti sūt tristē ymaginē peccatoꝝ. quā certe ī lege dei meditari die ac nocte īsatiabiliter delectanť. interdū etiā reuelata facie gloriam sponsi cum ineffabili gaudio speculātes. in eandē ymaginē trāsformantur de claritate in claritatē: tanquā a dñi spiritu. Jam ad quid sponsam surgere ꝛ ꝓperare hortetur is qui paulo ante ꝺfensare uisus ē eam ne dormiēs suscitareť: ī alio sermōe uidebim⁹. Assit ipse ut ꝛ hui⁹ nobis sacramenti rationem aperire dignetur. sponsus ecclesie ihesus xp̄s dominus noster: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. lviij. Qualiter sponsus ortať sponsā. i. uiros pfectos ad regimē ī pfectoꝝ. Et ꝺ putatiōe uicioꝝ ī eis fienda. ut uirtutes succrescant.

s Urge ꝓpa amica mea. colūba mea. formosa mea: ꝛ ueni. Quis hoc dicit? Absqȝ dubio sponsus. Et nōne ipse ē qui paulo ante suscitare dilectā tantopeꝛ ꝓhibebat? Quo pacto ergo nūc nō solum ut surgat: sȝ etiā ut acceleret iubet? Uenit ī mentē simile quid ī euāgelio. Ea nempe nocte qua dominus tradebatur cū fatigatos productioribus uigilijs discipulos qui secum erant dormire demum ac requiescere pcepissȝ ī ipa hora surgite eam⁹ īquit: ecce appropiquauit qui me tradet. Nūc quoqȝ siliter uno pene momēto ꝛ prohibȝ suscitari spōsā ꝛ suscitat: surge inquiens ꝛ ueni. Quid sibi itaque uult tam subita hec mutatio uoluntatis. consilij ue? Putamus ne leuitate usum spōsum: ꝛ aliquid noluisse prius. qꝺ mox uoluerit? Minime. Sed agnoscite eas quas nobis supra si meministis. ꝛ non semel commendaui. uicissitudines utique sancte quietis. ac necessarie actionis. ꝛ qꝛ nō sit in hac uita copia contemplandi. nec diuturnitas ocij. ubi officij ꝛ operis cogentior urget instātior

qȝ utilitas. More igitur suo sponsus ubi dilectam paululum sinu ꝓprio quieuisse psentit: ad ea denuo que utiliora uisa sunt trahere nō cūctat. Non tamē quasi inuitam: nec enī qđ fieri uetuit faceret ullatenus ipse. Sed trahi sane a sponso. sponse est: ab ipso accipe dsideriū quo trahit. desideriū bonoꝝ opeꝝ. dsideriū fructificandi sponso: quippe cui uiuere sponsus est ⁊ mori lucrū. Et est desideriū uehemens. qđ eā nō tm̄ surgere: sed ⁊ surgere festināter sollicitat. Sic quippe habes. surge. ꝓpera. et ueni. Nec paꝝ cōfortat qđ audit. ueni. ⁊ nō uade: p hoc se intelligēs nō tam mitti quā duci. ⁊ secū pariter sponsū esse uenturū. Quid enim difficile sibi illo comite reputet? Pone me inquit iuxta te: ⁊ cuiusuis manus pugnet cōtra me. Itē. Si ambulauero i medio umbre mortis: non timebo mala qm̄ tu mecū es. Non itaqȝ suscitatur preter quā uelit: qñ fit prius ut uelit. qđ nō est aliud nisi sancti questus immissa auiditas. Animatur etiā ad opus iniunctū: ⁊ de temporis oportunitate redditur alacrior. Tempus faciendi inquit o sponsa: quia hyemps transijt quādo operari nemo poterat. Imber quoqȝ qui inundatione facta opiebat terram. culturas impediebat. ⁊ uel sata necabat. uel seri uetabat: is inquā imber excurrit: abijt ⁊ recessit. Flores apparuerunt i terra nostra uernalē ꝑfecto tempiem adesse signantes. operandi cōmoditatem: frugū uicinitatē ac fructuū. Deinde subdit. ubi ⁊ quid primū opari oporteat: tempꝰ inquiēs putationis aduenit. Ad uineas igitur excolendas ducitur. Que ut possint uberioribus fructibus respondere colonis: ante omnia necesse est. sarmenta sterilia proici. succidi noxia. putari supflua. Hec iuxta litterā. Nunc iam uideamus quid istiusmodi quasi hystorico scemate: spiritaliter nobis innuatur intelligendū. Et uineas quidem animas esse uel ecclesias. simulqȝ huius rei rationem quenam sit: dixi uobis iā ⁊ audistis. nec opus habetis iterato audire. Ad has itaqȝ reuisendas. corrigendas. instruendas. saluandas. anima perfectior inuitatur. que tamen id ministerij sortita sit. non sua ambitione: sed uocata a deo tanquam aaron. Porro inuitatio ipsa quid est. nisi intima quedam stimulatio caritatis. pie nos sollicitantis emulari fraternam salutem. emulari decorem domꝰ dñi. i cremēta lucroꝝ eiꝰ. icremēta frugū iusticie eiꝰ: laudē ⁊ gl'aȝ nois eius? Istiusmodi itaqȝ circa deuȝ religiosis affectibus. quotiens is qui animas regere. aut studio predicationis ex officio intendere habet. hominem suum interiorem senserit permoueri: totiens pro certo sponsum adesse intelligat. totiens se ab illo ad uineas inuitati. Ad quid. nisi ut euellat. ⁊ destruat: ⁊ edificet. ⁊ plantet? Uerum quoniam operi huic sicut ⁊ omni rei sub celo non omne tempus suppetit ⁊ aptum est: addit is qui inuitat. tempus putationis aduenisse. Adesse hoc nouerat: qui clamabat. Ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies salutis: nemini dantes ullam offensionem. ut non uituperetur ministeriuȝ nostrum. Uitiosa sine dubio atqȝ superflua. ⁊ omne deniqȝ quod offendiculum da

re.⁊ impedire fructum salutis possit:putare iam ⁊ resecare monebat:sci
ens quia tempus putationis aduenerit. Ideo ⁊ aiebat fideli cuidam cul
tori uinearum:argue.increpa.obsecra. In primo ⁊ secundo horum puta
tionem uel extirpationem:in ultimo plantationem indicens. Et hec qui
dem sponsus per os Pauli de tempore operandi.sed audi quid per ꝓ
prium os de temporum consideratione.sub alio quidem rerum scemate
⁊ nomine cum noua sponsa locutus sit. Nonne nos dicitis inquit quia
quattuor menses sunt.⁊ messis uenit? Ecce dico nobis.leuate oculos ue
stros ⁊ uidete regiones:q; albe sunt iam ad messem. Item. Messis qui
dem multa operarij pauci. Rogate dominum messis:ut mittat operari
os in messem suam. Sicut igitur ibi metendi animarum segetes temp⁹
adesse monstrabat.ita ⁊ hic uineas eque itelligibiles id est animas uel
ecclesias tēpus putandi aduenisse denuntiat:id forsitan iter utrasq; res
uolens uocabulorum diuersitate distingui.ut messes plebes.uineas cō
gregationes sanctorum cohabitantium intelligamus. Porro hyemale
tempus quod preterisse significat:illud mihi designare uidetur.cum do
minus ihesus iam non in palam ambularet apud iudeos.eo quod cōspi
rassent aduersus eum uolētes eum interficere. Unde ⁊ dicebat ad quos
dam. Tempus uestrum semper est paratum:tempus autem meum non
dum aduenit.⁊ rursum. Ascendite uos ad diem festum hunc : ego non
ascendam. Ascendit tamen postea ⁊ ipse:non palam.sed quasi in occul
to. Ex tunc ergo ⁊ deinceps usq; ad aduentum spiritus sancti quo reca
luerunt torpentia fidelium corda tanquā igne quem dominus ad hoc ip
sum misit in terram:hyemps fuit. Tu ne negaueris hyemem tunc esse.
cum petrus sederet ad prunas:non minus gelido corde quam corpore?
Deniq; erat frigus inquit. Magnum reuera frigus cor negantis con
strinxerat. Nec mirum tamen:cum ignis ab eo ablatus esset. Naz pau
lo ante non paruo feruebat zelo.quippe adhuc igni proximus: qui eua
ginato gladio ne ignem perderet.serui auriculam amputauit. Sed non
erat tempus putationis:⁊ ideo audit. Conuerte gladium tuum in locum
suum. Erat enim hora ⁊ potestas tenebrarum.⁊ quisquis tunc discipulo
rum leuaret gladium uel ferri uel uerbi.aut ferro truncandus erat.⁊ ne
minem lucraretur.nec quippiam fructus afferret : aut certe timoris gla
dio ad negandum cogendus.⁊ sic magis ipse periret.iuxta uerbum do
mini quod subiunxit.mox ita dicens. Omnis qui acceperit gladium.gla
dio peribit. Quis nempe ceterorum ante pauendam mortis ymaginem
impauidus staret trepidante ⁊ cedente principe ipso.⁊ qui uoce confor
taria sui imperatoris fuerat premunitus:⁊ premonitus alios confortare?
Ceter; nec is nec illi sibi adhuc iduerāt ṽtutē ex alto.⁊ ob h°tutū ñ erat
eis exire i uineas.exerere ligue sarculū ⁊ gladio sps putar̄ uites. purga
re palmites ut fructū pl⁹ afferēt. Deniq; ipē dñs tacebat i passiōe.⁊ in

mltis iterrogat⁹ ñ rñdebat.fact⁹ iuxta ꝓphetã sicẽ hõ ñ audiẽs: ⁊ ñ hñs i
oꝛe suo redargutiones.Dicebat aũt.Si uobis dixero non creditis mihi.
si autem ⁊ interrogauero non respondebitis mihi:sciens tempus puta
tionis nũdum aduenisse.nec responsuram prorsus uineam suam impen
sis laboribus:id ẽ nec fidei nec boni operis fructuꝫ aliquẽ relaturã.Qua
re:Quia hyemps erat in cordibus perfidorum.⁊ hyemales quidam ma
licie imbres occupauerant terram: iacta semina uerbi suffocare. qm̃ fo
uere paratiores:sed ⁊ cultui uinearum omnem nihilominus impenden
dam operã frustrari.Quos uos me nũc putatis dicere imbres: Istosne
quos uidemus currentes per aera nubes:turbulento spiritu spargere
super terram:Non est ita.Sed quos de terra i aerem sursũ ferũt hoĩes
turbulenti spiritus.ponentes i celum os suum.⁊ lingua eorum transiens
in terram.tanquam pluuia amarissima terram ipsam palustrem ac steri
lem facit:⁊ tam plantis quam satis inutilem. Non quideꝫ hijs uisibilib⁹
atqꝫ corporeis.ad nostros utiqꝫ corporeos usus datis.de quibus nulla
plane sic nec ð bobus cura est deo.Sed quibus: Profecto que seuit ⁊
plantauit dei manus.⁊ non hominis.que ⁊ uel germinare uel radicari
in fide ⁊ caritate.poterant ⁊ fructus parturire salutis:si bonis tempera
neis imbribus rigarentur.Anime deniqꝫ sunt pro quibus christus mor
tuus est.Ne nubibus pluentibus huiusmodi imbres super eas:que lutũ
faciant . fructum non afferant . Nam sicut sunt ⁊ bone ⁊ male arbores.
ferentes queqꝫ fructus pro sui dissimilitudine differentes.bone uideliꝫ
bonos.⁊ male malos.ita arbitror nubes ⁊ bonas que bonos.⁊ malas ẽe
que malos pluant imbres.⁊ uide ne forte innueret nobis hanc nubium
imbriumqꝫ distinctionem:qui dicebat.Mandabo nubibus meis ne plu
ant sup eã:haud dubiũ qui sup uineã. imbrẽ.Cur pu as adiũxisse signã
ter meis .nisi qꝛ sũt ⁊ male nubes.q̃ ñ sũt ei⁹:Tolle.tolle iquiũt: crucifi
ge eũ.O nubes moletas ⁊ turbidas.o imbrẽ ꝓcellosũ.o torrẽtẽ iniquita
tis:euertere magis quã fecũdare idoneũ.Nec min⁹ mal⁹ minusue ama
rus.minori licet ipetu,pruens:imber ille qui subsecut⁹ ẽ.Alios saluos fe
cit:seipsum ñ põt saluũ facere:Xp̃s rex israel descendat nunc de cruce:
⁊ credimus ei. Philosophorum uentosa loquacitas non bonus est im
ber.qui sterilitatem magis intulit terris quã fertilitatem. Multomagis
praua dogmata hereticoꝝ mali ibres sũt:q̃ p fructib⁹ spinas,pducũt ⁊ tri
bulos.Mali ibres ẽt traditiões pharisecoꝝ q̃s saluator redarguit: ⁊ ipi nu
bes male.Et nisi existimes me iniuriã facere Moysi.naꝫ bona nubes ẽ
illa.nõ omne qð pluit uel ipa bonũ ẽẽ dicã:ne illi cõtradicã qui ait. De
di illis id ẽ iudeis precepta ñ bõa:haud dubiũ qui p moysen.⁊ iustifica
tiones i quib⁹ ñ uiuẽt i eis.Litteralis illa uerbi cã obseruatio sabbati.so
nãtis requiẽ ñ donãtis.indict⁹ sacrificioꝝ rit⁹.iterdict⁹ porcine esus.nõ
nulloꝝqꝫ similiũ que imunda a Moyse pcensent.pluuia ẽ hoc totuꝫ ab

illa nube descendens:sed nolo in agrum uel ortum meum qn̄q3 descen
dat.fuerit sane bona suo tempe:post tempus si uenerit non bonam iam
censeo. Omnis etiā lenis.ēt leniter descendens pluuia:si sit intēpestiua
molesta ē. Donec ergo istiusmodi aque pestilentes occupauerūt terram
⁊ inualuerūt sup ea3. tēpus suū uinee non habuerūt:nec fuit qd̓ sponsa
inuitaretur ad putandas uineas. Ceterū illis decurrētib⁹ terra apparuit
arida. ⁊ flores apparuerunt in ea:significantes tēpus putationis adesse.
Queris qn̄ hoc fuit? Qn̄ putas:nisi cū refloruit caro christi in resurrectio
ne? Et hic primus ⁊ maximus flos qui apparuit ī terra nr̄a:na3 primitie
christus. Ipse inquā flos cāpi ⁊ lilium conualliū ihesus ut putabať filius
ioseph.a nazareth qd̓ interpretať flos. Is ergo flos apparuit primus n̄
solus. Nā ⁊ multa corpa sanctoꝝ qui dormierāt pariter surrexerunt.qui
ueluti quida3 lucidissimi flores simul apparuerunt in terra nr̄a. Deniq3
uenerūt in sanctā ciuitatē:⁊ apparuerūt multis.flores ēt fuerunt qui pri
mi crediderunt de populo:primitie sanctorū.flores eoꝝ miracula:instar
floꝝ adducentia ad fructū fidei. Nam postquam ille infidelitatis imber
aliquātulu3 uel ex parte abijt ⁊ recessit.secuta mox ē pluuia uoluntaria:
quā segregauit deus hereditati sue. ⁊ flores apparere ceperūt. Dn̄s de
dit benignitatē ⁊ terra nr̄a dedit flores suos.ita ut una die tria milia.in
alia quinq3 milia de pplo crederēt.adeo in breui creuit floꝝ numerus:
id ē credentium multitudo. ⁊ n̄ potuit gelu malicie preualere aduersus
flores qui apparebāt:nec preripere ut assolet fructū uite quē pmittebāt.
Nam cu3 oēs qui crediderāt iduerenť uirtute ex alto.surrexerūt ex eis
homines qui minas hominū contēpserūt.fortes i fide. Passi sūt quide3
quā plurimos cōtraditores.s3 n̄ cesserūt.neq3 subterfugerūt:quo minus
⁊ facerēt ⁊ ānuntiarēt opa dei. Nā iuxta illud i psalmo spiritaliter quidē
⁊ seminauerunt agros ⁊ plantauerunt uineas. ⁊ fecerunt fructum natiui
tatis. Processu temporis tempestas sedata ē. ⁊ pace reddita terris cre
uerunt uinee. ⁊ propagate dilatate sunt: ⁊ mł'tiplicate sūt super numerū.
⁊ tunc demum sponsa ad uineas inuitatur.non quidem ad plantandu3.
sed ad putandum qd̓ plantatum iam erat. Oportune quidem. Na3 hoc
opus pacis tempa requirebat. Quando etenim persecutionis tempore
id liceret? Alioquin sumere in manus gladios ancipites.facere uīdicta3
in nationibus .increpationes in populis.alligare reges eorum in cōpe
dibus. ⁊ nobiles eorum in manicis ferreis. ⁊ facere in eis iudicium con
scriptum.hoc quippe putare uineas est:hec inqua3 omnia uix uel pacis
tempore actitantur in pace. ⁊ de hijs satis. Poterat finiri etiam sermo:
si prius quemq3 uestru3 iuxta morem meum de sua uinea monuissem.
Quis enim ita ad ungue3 omīa a se superflua resecauit: ut nil se habe3
dignum putatione putet? Credite mihi ⁊ putata repullulant. ⁊ effugata
redeunt. ⁊ reacenduntur extincta: ⁊ sopita denuo excitantur. Parum
est ergo semel putasse:sepe putandum est. Immo si fieri possit semper.

quia semper qd putari oporteat: si non dissimulas inuenis. Quantumli bet in hoc corpore manens profeceris. erras si uitia putas emortua et nō magis compressa. Uelis nolis intra fines tuos habitat iebuseus. subiu gari potest: sed non exterminari. Scio inquit quia non habitat in me bo num. Parum est: nisi et malum inesse fateatur. Ait. Non qd uolo hoc ago: sed qd odi illud facio. Si autē qd odi illud facio. iam non ego opor illud sed qd habitat in me peccatum. Aut te ergo si audes prefer apo stolo. nempe ipsius ista uox est: aut fatere cum illo te quoqz uicijs non carere. Medium deniqz uitiorum uirtus tenet. ac perinde sedula eget non solum putatione. sed et circumcisione. Alioquin uerendū ne undiqz a labentibus. immo a rodentibus uicijs illa dum nescis paulatim elan gueat: aut si supercreuerint suffocetur. Unum in tanto discrimine consi lium est. obseruare diligenter. et mox ut renascentium capita apparebūt prompta seueritate succidere. Non potest uirtus cuz uitijs pariter cresce re: ergo ut illa uigeat ista crescere non sinantur. Tolle superflua: et salu bria surgunt. Utilitati accedit: quicquid cupiditati demis. Demus opaz putationi. Putetur cupiditas: et uirtus roboretur. Nobis fratres puta tionis semper est tempus: sicut semper est opus. Confido enim: quia uo bis hyemps iā trāsit. Scitis quā hyemē dicā? Timorē illū: qui nō ē i carita te. Qui cū omnes initiet ad sapiētiā. neminē psūmat. qm̄ superueniēs cari tas exclūdit illū. tanquā hyemem estas. Estas enim caritas ē. Que si iaz uenit. immo qr uenit sicut iustum ē mihi sentire de uobis. siccauerit ne cesse est omnem hyemalem imbrem. omnē uidelicz anxietatis lacrimā. quam amara recordatio peccati. et timor ante extorquebat iudicij. Itaqz quod non dubius dico. et si non de omnibus uobis profecto de pluribus: hic iam ymber abijt et recessit. Nam et flores apparent indices pluuie suauioris. Habet et estas pluuias suas: suaues et uberes. Quid dulci[9] la crima caritatis? Flet quippe caritas: sed ex amore. non ex merore. flet ex desiderio. flet cū flentibus. Tali ymbre non ābigo rigatos uberius actus obedientie uestre. quos letus intueor non murmure tetros. non tristitia subobscuros: sz quodā gaudio spirituali iocūdos et floridos. Sic sunt ac si sēper flores gestetis i manib[9]. Ergo si hyemps trāsijt: iber abijt et reces sit. si dūmū flores apparuerūt i tra nr̄a. et subīde qdā spiritalis grē ūnalis tēperies tēpus putationis indicit. quid restat nisi ut d cetero toti incum bamus huic tam sancto labori: tam necessario operi? Scrutemur iuxta p phetam uias nostras et studia nostra. et in eo se quisqz iudicz profecisse. non cum non inuenerit quod reprehendat. sed cum quod inuenerit re prehendet. Tunc te non frustra scrutatus es: si rursum opus esse scruti nio aduertisti. Et totiens non te fefellit inquisitio tua: quotiens iterandā putaueris. Si autem semper hoc cuz opus est facis: semper facis. Sem per ergo opus esse tibi memineris superni auxilij: et misericordie sponsi eccl'ie ihesu xp̄i dn̄i nr̄i: qui est super oia deus bn̄dictus in secula. Amē.

Sermo.lix. De gemitibus anime suspirantis ad celestem patriam. ⁊ de commendatione castitatis ⁊ uiduitatis.

u Ox turturis audita est in terra nostra. Minime iam dissimulare queo. quod ecce secundo is qui de celo est de terra loquitur utique iam dignanter. tam socialiter: quasi unus e terra. Sponsus est iste qui cum premitteret flores apparuisse in terra: adiunxit nostra. ⁊ nunc nihilominus uox inquit turturis audita est in terra nostra. Ergo ne ratione carebit deo quidem tam insueta ne dicam indigna locutio? Nusquam ut opinor de celo sic loquutum reperies. nusquam alibi de terra. Aduerte igitur quante sit suauitatis: deū celi dicere in terra nostra. Quique terrigene ⁊ filij hominum: audite. Magnificauit dominus facere nobiscum. Multum illi cū terra. multum cum sponsa: quam de terris sibi ascíscere placuit. In terra inquit nostra. Non plane principatū sonat uox ista: sed consortium. sed familiaritatem. Tanquam sponsus hoc dicit non tanquam dominus. Quid? Conditor est ⁊ consortem se reputat? Amor loquitur qui dominum nescit. Carmen nimirum amoris est. nec alijs hoc quam amatorijs fulciri oportuit. Amat et deus. nec aliūde hoc habet. sed ipse est unde amat. Et ideo uehementius: quia non amorem tam habet quam hoc est ipse. Uerum quos amat: amicos habet non seruos. Denique amicus fit de magistro. nec enim amicos discipulos diceret: si non essent. Uides amori cedere etiam maiestatem? Ita est fratres. neminem suspicit amor: sed ne despicit quidem. Omnes ex equo intuetur. qui perfecte se amant. ⁊ in se ipso celsos humilesque contemperat: nec pares modo sed unum eos facit. Tu deum forsitan adhuc ab hac amoris regula. excipi putas: sed qui adheret deo unus spiritus est. Quid miraris hoc? Ipse factus est tanquam unus ex nobis. Minus dixi: non tanquam unus. Parum est parem esse hominibus: homo est. Inde terram nostram uendicat sibi: sed quasi patriam non quasi possessionē. Quid ni uendicet? Inde illi sponsa: inde substantia corporis. Inde spōsus ipse: inde duo in carne una. Si caro una: cur non ⁊ patria una. Celum celi domino inquit: terram autem dedit filijs hominum. Ergo ut filius hominis hereditat terram ut dominus subicit: ut conditor amministrat. ut sponsus communicat. Dicendo nempe in terra nostra. proprietatem profecto abnuit societatem non respuit. Et hec pro eo quod sponsus tam benigno usus est uerbo: ut dignatus sit dicere in terra nostra. Nunc cetera uideamus. Uox turturis audita est in terra nostra. Et hoc transacte indicium hyemis est: tempus nihilominus putationis adesse denuntians. Id iuxta litteram. Alias turturis uox non dulce admodum sonat: sed signat dulcia. Ipsa auicula si emis non magni. si discutis non parui precij est. Et uox quidem gementi quam canenti similior: peregrinationis nostre nos admonet. Illius libenter doctoris

audio uocem : qui non sibi plausum sed mihi plantum moueat. Ue
re turturem exhibes:si gemere doceas. Et si persuadere uis:gemendo
id magis quam declamando studeas oportebit. Exemplum sane cum
in alijs multis . tum uel maxime hoc in negotio uerbo efficacius est.
Dabis uoci tue uocem uirtutis : si quod suades . prius tibi illud ui
deris persuasisse. Ualidior operis:quam oris uox. fac ut loqueris:⁊ nō
solum me facilius emendas. sed te quoqꝫ graui liberas probro. Non iā
ptinebit ad te:si quis dicat. Alligant onera grauia ⁊ importabilia ⁊ impo
nunt ea in humeros hominum:digito autem suo nolunt ea mouere. Sꝫ
neqꝫ illud uerearis oportet. Tu qui alios doces:teipsū non doces? Uox
turturis audita est in terra nostra. Donec homines pro dei cultu merce
dem tantum in terra. ⁊ tantum terraꝫ acceperunt. illam utiqꝫ lacte ⁊ mel
le mananteꝫ:minime se cognouerunt peregrinos super terram. nec mo
re turturis ingemuerunt ueluti patrie reminiscentes:magis autem pro
patria exilio abusi dederunt se comedere pinguia. ⁊ bibere mulsum.
Ita tam diu non est uox turturis audita in terra nostra. Ubi uero regni
celorum promissio facta est:tunc intellexerunt homines se non habere
hic manentem ciuitatem. ⁊ futuram inquirere tota auiditate ceperunt:⁊
tunc primum manifeste sonuit in terra uox turturis. Nam dum sancta
queqꝫ iam animā christi presentiam suspiraret. regni dilationem mole
ste ferret. desideratam patriam gemitibus ⁊ suspirijs a longe salutaret:
nonne tibi vr̄ uice fungi gemebunde ac castissime turturis: quecūqꝫ
in terris anima ita fecisset? Ex tunc ergo ⁊ deinceps uox turturis audita
est in terra nostra. Quid ni moueat mihi crebras lacrimas:⁊ gemitus
cotidianos. christi absentia? Domine ante te omne desiderium meum:⁊
gemitus meus a te non est abscōditus. Laboraui in gemitu meo tu scis
sed beatus qui dicere potuit. Lauabo per singulas noctes lectum meuꝫ.
lacrimis meis stratum meum rigabo. Non solum autem mihi sed ⁊ om
nibus qui diligunt aduentum eius. gemitus isti comperti sunt. Hoc
quippe est qđ ipse aiebat. Nunquid possunt inquit filij sponsi lugere:
quam diu cum illis est sponsus? Uenient autem dies cum auferetur ab
eis sponsus: ⁊ tūc lugebunt. ac si diceret. Et tunc uox turturis audietur.
Ita est ihesu bone. nam ipsa creatura ingemiscit ⁊ parturit usqꝫ adhuc:
reuelationem filiorum dei expectans. Non solum autem illa:sed ⁊ nos
ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorū expectantes. redemptionem
corporis nostri:hoc scientes quia quam diu sumus in corpore hoc. pere
grinamur a te. Nec uacui gemitus. quibus e celo tam misericorditer re
spondetur . Propter miseriam inopuꝫ ⁊ gemitum pauperum : nunc
exurgam dicit dominus. fuit ⁊ in tēpore patrū uox ista gementiū:sꝫ rara.
⁊ penes quēqꝫ suus gemitus. Unde ⁊ dicebat quis. Secretum meum

mihi secretū meū mihi. Sꝫ ⁊ qui alebat gemitꝰ meꝰ a te n̄ ē abscōditꝰ ꝑ
fecto monstrabat absconditum eē: qui soli deo non cēt abscōditus. Et iō
tunc dici non potuit. uox turturis audita est in terra nostra. qm̄ secretum
adhuc paucorum iam tunc in multitudinem non exiuit. At ubi palā cla
matum est. que sursum sunt querite ubi xp̄s est in dextera dei sedens.
ad omnes iam cepit pertinere gemitus iste turtureus. ⁊ una omnibus
esse gemendi ratio. quia omnes sciebant dominum secundum quod in
iheremia legitur. ⁊ cognoscent me omnes a minimo usque ad maximū
dicit dominus. Ceterum si multi gementes: quid sibi uult unius expres
sio? Uox turturis inquit. Quare non turturū? Forte apostolus id soluit.
ubi ait. qꝛ ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.
Ita est. ipse inducitur gemens: qui gemētes facit. Et quālibet multi sūt
quos ita gemere audias: unius per omnium labia uox sonat. Quid ni il
lius qui ipsam in ore singulorum pro quorūque necessitatibus format?
Denique unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Sua uox
quēque manifestum facit. ⁊ presentē indicat. Et audi ex euangelio quod
uocē hēat spiritus sanctus. Spiritus inquit ubi uult spirat ⁊ uocē eiꝰ au
dis: ⁊ nescis unde ueniat aut quo uadat. Et si ille nesciebat. qui litteram
occidentem docebat mortuos magister mortuus: nos sciamus qui trans
lati de morte ad uitam per uiuificantem spiritū certo ⁊ quotidiano expi
mento ipso nos illuminante probamus uota ⁊ gemitus nostros ab ipso
uenire. ⁊ ad deum ire: illicque inuenire misericordiā in oculis dei. Quā
do enī spiritus sui irritā faceret uocem deus? Atque ipse scit quid desi
deret spiritus: qꝛ secūdū deū postulat pro sanctis. Nec soli cōmēdāt tur
turem gemitus: ꝯmendat ⁊ castitas. Huius deniqꝫ merito digna fuit da
ri hostia pro v̓gineo partu. Sic quippe habes. par turturum aut duos
pullos colūbarum. Et licet alias quidē per columbam spiritus sanctus
soleat designari qꝛ tamen libidinosa auis ē. non decuit offerri eam in sa
crificiū domini: nisi ea sāe etate que nesciret libidinem. At turturis non
designatur etas. qm̄ agnoscitur castitas in quacūqꝫ etate. Denique com
pare uno contēta est. quo amisso: alterum iam non admittit. numerosita
tem in hominibus nuptiarū condēpnās. Nam ⁊ si forsitan culpa propt̄
incōtinētiā uenialis ē: ipsa tamē tanta incontinētia turpis ē. Pudet ad
negocium honestatis rationem non posse in homine: quod natura pos
sit in uolucre. Cernere est turturem tempore sue uiduitatis: sancte uidui
tatis opus strenue atque infatigabiliter exequentem. Uideas ubique
singularē. ubique gemētem audias. nec unquam ī uiridi ramo residētē
prospicies: ut tu ab ea discas uoluptatū uirentia uirulenta uitare. Adde
quod in iugis montium ⁊ in summitatibus arborum frequentior illi cō
uersatio ē. ut qd̓ ul' marie ꝓpositū pudicicie d̓cet. doceat nos terrēa d̓spi
cer̄. ⁊ amar̄ celestia. Ex quibꝰ colligit̄. qd̓ uox sit turturis: ēt ꝑdicaꝰ castita
tis. Neq̄ enī a pricipio uox ista ī t̄ris audita fuit: sꝫ magis illa. Crescite ⁊

multiplicamini: ⁊ replete terram. Incassum profecto vox illa pudicicie sonuisset nec dum propalata resurgentium patria. in qua longe felicius homines neq; nubent neq; nubētur: sȝ sunt sicut angeli in celis. Tu ne voci illi tempus fuisse tūc dicas. cū maledicto omnis subiacebat sterilis in isrł. cum patriarche ipsi plures simul habebant uxores. cum frater fr̄is absq; liberis defuncti semen suscitare ex lege cōpellebatur: At ubi inso nuit ex ore celestis turturis cōmendatio illa spadonuȝ qui se castrauerūt pp regnū dī. ⁊ itē alteri⁹ cuiusdā castissime turturis ꝯsiliū d̄ v̄ginib⁹ ubiq; inualuit. tūc primū dici v̄aciter potuit: q2 vox turturis audita ē i terra nr̄a Ergo si in terra nr̄a ⁊ flores apparuerunt. ⁊ vox turturis audita ē. ꝑfecto ⁊ visu veritatis compta ē: ⁊ auditu. Vox quippe auditur. flos cernit̄. flos miraculū ē. ut nr̄a supior īterpretatio hēt: qd̄ voci accedēs fructū parturit fidei. ⁊ si fides ex auditu: sȝ ex visu ꝯfirmatio ē. Sonuit vox. splēduit: flos. ⁊ veritas de terra orta ē ꝑ fideliū cōfessionē: verbo signoq; pariter ꝯcur rentib⁹ in testimoniū fidei. Testimonia ista credibilia facta sūt nimis: dū flos voci. auri ocl'ıs attestatur. Audita visa cōfirmāt. ut duoꝝ testimoniū auris loquor ⁊ oculi. ratū sit. Propterea dn̄s aiebat. Ite renūtiate iohā ni: eius nempe discipulis loquebat̄ que audistis ⁊ vidistis. Nec breuius illis nec plani⁹ ītimari fidei valuit certitudo. Eadē sane i breui ēt vniuer se terre ꝑsuasio fc̄a ē: ⁊ eod̄ argumti ꝯpēdio. Que audistis iquit ⁊ vidistis O v̄bū adbreuiatū: attn̄ viuū ⁊ efficax. Haud dubius ꝑfecto assero: qd̄ aurib⁹ ocl'isq; ꝑcepi. Intonat tuba salutaris. coruscāt miracl'a: ⁊ mūd⁹ credit. Cito ꝑsuadet̄ qd̄ dicit̄: dū qd̄ stupet̄ ostēditur. Habes aūt q2 ꝑfecti ap̄li predicauerūt ubiq;. dn̄o cooperāte ⁊ sermonē ꝯfirmāte sequētibus signis. Habes i mōte stupēda claritate trāsfiguratū: ⁊ nihilomin⁹ supna testificatū voce. Habes i iordane similiter. ⁊ columba designātē. ⁊ voceȝ testificantē. Ita hec duo ubiq; pariter vox ⁊ signū ad itroducēdā fidē ex diuina largitate ꝯcurrūt: ut latus ad aīam ꝑ utrasq; fenestras igressus pateat veritati. Sequit̄. ficus ꝓtulit grossos suos. Nō comedam⁹ ex eis nec eni esui habiles sūt: ob imaturitatē sui. Bonaꝝ ficuū habēt similitu dinē nō saporē: forte ypochritas d̄signātes. Nō abiciam⁹ tn̄. alias forsitā hijs opus habebimus. Alioquin satis ꝑ se ipos leuiter ⁊ an̄ tēpus cadēt sicut fenū tectoꝝ: qd̄ prius quam euellat̄ exaruit. qd̄ ego de ypochritis dictū reor. Non sine causa tn̄ i carmine nuptiali eoꝝ mētio facta ē. Erūt sine dubio ⁊ sine esui: usui qualicūq;. Multa i nuptijs preter dapes ne cessarie ꝓcurantur. Ego vero istud adeo minime pretereūduȝ existimo. ut discutere nunc inter angustias extremitatū sermonis huius quicquid illud est nolim: sed differo in diem alterum ⁊ horam liberiorem. An ue ro necessarie. vobis tunc experiri licebit. tantū mihi oportunitatē faculta temq; obtineant vota vestra ad proferendum qd̄ sentio. in vestraȝ ipso rum edificationem. in laudem ⁊ gloriam sponsi ecclesie ihesu christi do mini: qui est super omnia deus benedictus in secula Amen.

Sermo.lx.De incredulitate iudeorum.qua compleuerunt mensuraʒ pa
trum suorum:occidendo christum .

Icus protulit grossos suos'. Ex superioribus pendet presens
f locus.Dixerat enim tempus putationis uenisse. tam ex florib⁹
qui iam apparebant.quā ex audita turturis uoce hoc asserens.
Id ipsum adhuc ex grossorum productione affirmat.quia non soluʒ ex
floribus.nec ex uoce turturis tantum experimentum capitur temporis:
capitur ⁊ ex ficu.Non enim non est aer indulgentior tunc:cū ficus gros
sos suos protulerit.Ficus flores nō habet. sed pro floribus grossos mit
tit:tempe quo cetere arbores.⁊ quomodo flores apparent ⁊ transeūt ad
nihil utiles nisi quod sequuturi fructus quidā prenuntij sūt: ita ⁊ grossi.
Oriuntur.sed immature cadunt.⁊ dant locum maturandis:ipsi minime
habiles ad uescendum.Et hinc ergo ut dixi sumit sponsus experimētuʒ
tempis.⁊ argumentum suasionis.ut non pigritetur pergere sponsa ad
uineas:quia non perit opera que tempestiua uenit.Et littera quidē sic.
Quid uero spiritus:Ut plane hoc loco non ficum intueamur sed popu
lum:nempe de hominibus cura est deo nō de arboribus.Uere ficus est
populus.fragilis carne.paruulus sensu.animo humilis:cuius pri mi fru
ctus ut interim nomini alludamus:grossi utiqʒ ⁊ terreni . Nec enim po
pularis est studij primum querere regnuʒ dei ⁊ iusticiam eius:sed ut ait
apostolus cogitare que mundi sunt.quomodo uxoribus placeant uel ille
uiris.Tribulationem carnis habebunt huiusmodi.sed in nouissimis nō
negamus eos fructus fidei assecuturos.si bonam habuerint nouissimā
confessionem:maximeqʒ si carnis opera elemosinis redemerint. Ergo
primi plebium fructus.nec fructus sunt.non magis quam ficuuʒ grossi.
Deniqʒ si dignos postmodum fructus penitentie fecerint . non enim
prius quod spiritale est.sed quod animale:dicetur illis. Quem fructum
habuistis in quibus nunc erubescitis : Ego tamen hoc loco non quēuis
populum interpretari liberum puto:unus signanter exprimitur . Neqʒ
enim protulerunt dixit quasi de pluribus.sed quasi de una protulit iquit
ficus grossos suos:⁊ ut sentio ego que est plebs iudeorum . Quanta in
hanc saluator parabolice in euangelio loqui uidetur. ut est illud. Arbo
rem fici habebat quidam plantatam in uineam suam : ⁊ cetera. Item.
Uidete ficulneam ⁊ omnes arbores.Et nathanaheli dictum est . Cum
esses sub ficu uidi te.Et rursum maledicit ficulnee: pro eo quod non in
uenit in ea fructum. Bene ficus.que bona licet patriarcharum radice
prodierit.nunquam tamen in altum proficere . nunquam se humo attol
lere noluit.nunquam respondere radici proceritate ramorum: generosi
tate florum.fecunditate fructuum . Male prorsus tibi cum tua radice
conuenit arbor pusilla:tortuosa.nodosa . Radix enim sancta . Quid ea
dignum in tuis apparet ramis : Ficus inquit protulit grossos suos .
Non hos nobili a radice traxisti : semen nequam . Quod in ea est . de

spiritu sancto est: ac per hoc subtile totum et suaue. Tibi unde hij grossi? Et uere quid nō grossū i gēte illa? Nec act⁹ pfecto nec affect⁹. nec itel lectus: sz nec ritus quem in colendo dūz habuit. Nam act⁹ in bellis. af fectus in lucris totus erat: intellectus in crassitudine littere: cultus in sā guine pecudum et armentorum. Et dicit aliquis. Cum istiusmodi gros sos non aliquando proferre gens illa cessauerit. ergo non aliquando tē pus putationis nō extitit: qr unū utriqz rei tēpus existere phibetur. Nō ē ita. Dicimus mulieres filios pcreasse: nō cum parturiūt. sed cum iam peperunt. Dicimus et arbores edidisse flores suos. non cum ceperunt florere: sed potius cum desierunt. Ita hic quoque dictū est. qr fic⁹ ptulit grossos suos. nō cū aliquos edidit sz cū totos: id ē cū ad finē puenit edi tio. Queris quo tempore istiusmodi complementum in populo accidit? Cum christum occidit. Tunc completa est malicia eius iuxta qd̄ ipe eis predixerat: implete mensuram patrum uestrorum. Unde in patibulo tra diturus iam spiritum: consumatum est inquit. O qualem consuma tionem dedit grossis suis ficus hec maledicta: et subinde eterna aridita te dampnata. O quam sūt nouissimi peiores prioribus: ad perniciosos peruenit et uenenatos. O grossum uipcumqz affectum: odire hominem qui hominuz et corpora sanat. et saluat animas. O nihilominus itellectuz grossum. et certe bouinum: qui deum nō intellexerunt. nec in operibus dei. Nimium me forsan queratur in se esse iudeus: qui intellectuz illius dico bouinum. Sed legat in ysaia: et plusquam bouinum audiet. Cogno uit bos inquit possessorem suum et asinus presepe domini sui: israel nō cognouit me: et populus meus non intellexit. Uides me iudee mitiorez tibi pphetā tuo? Ego te cōpaui iumētis: ille subicit. Quāquā ñ i sua pso na propheta dixit hoc sed in dei: qui deum se et ipis opibus clamat. et si mihi iquit ñ creditis opib⁹ credite. et si ñ facio opa pris mei: nolite credē nec sic tñ euigilant ad intelligendum. Non fuga demonū. non obedien tia elementorum. non uita mortuorum bestialem hanc et plus quam be stialem hebetudinem ab eis depellere quiuit. De qua non minus mira bili quam miserabili cecitate factum est: ut in illud tam horrendum tamque enormiter grossum facinus proruerent: domino maiestatis inici entes manus sacrilegas. Ex tunc itaque dici potuit. quia ficus protu lit grossos suos: cum iam uidelz legitima illius populi esse ceperunt. quasi in exitu super sompnum: ut nouis iuxta ueterem prophetiam superuenientibus uetera proiecerentur. Non aliter sane quam quo modo grossi cadunt: et cedunt suborientibus ficubus bonis. Quam diu inquit non cessauit ficus producere grossos suos nō te uocaui o sponsa: sciēs ñ posse una pdire optias fic⁹. Nūc āt pductis qui pri⁹ pducēdi erāt ñ iā itēpestiue te inuito. cum boni ac salutares fructus in proximo esse noscantur: inutiles expuncturi. Nam et uinee inquit florentes odorem dederunt quod nihilominus appropinquantis fructus indicium est.

Hic odor serpentes fugat. Aiunt florescentibus uineis omne reptile ne
nenatum cedere loco: nec ullatenus ferre odorē nouorum florum. Quod uolo
attendāt nouitij nostri ⁊ fiducialiter agant. cogitantes qualē spiritū acce
perūt: cuius primitias demones nō sustinēt. Si sic nouitius feruor quid
erit absoluta perfectio? Perpēdatur ex flore fructus. ⁊ saporis ūtus ex
ui estimetur odoris. Uinee florentes odorē dederunt. Et ī principio qui
dē sic fuit. Ad predicationem noue gratie secuta ē nouitas uite in hijs
qui crediderūt: qui conuersationem suam inter gentes habentes bonam
xpi erant bonus odor ī oī loco. Odor bonus testimonium bonum. Hoc
de bono opere. tāquam de flore odor procedit. Et quō tali flore ⁊ tali odo
re inter primordia nascētis fidei. fideles aīe ueluti quedā spiritales uinee
referte apparuerūt. habētes testimoniū bonum ⁊ ab hijs qui foris erant
nō īcongrue ut opinor dē ipsis dictū sentimus: quia uinee florentes odorem
dederūt. Ad quid? Ut eo sane prouocati etiā qui nec dum crediderant
ex bonis operibus illos considerantes glorificarent ⁊ ipsi deū: atque ita
eis odor uite ad uitam esse inciperet. Idcirco ergo dedisse odorem nō
īmerito referuntur: qui nō suam gloriam. sed aliorum de sua bona opinio
ne quiescere salutē. Alioquin poterant more quorūdam questum estima
re pietatē. ubi gratia. ostentationis mercedis: at istud esset non dare odo
rem. sed uēdere. Nūc uero quia oia sua ī caritate faciebant: nō plane uen
diderūt odorē. sed dederūt. Ceterū si uinee anie. flos opus. odor opinio
ē: fructus quid? Martyriū. Et uere fructus uitis: sanguis ē martyris. Cū
dederit inquit dilectis suis somnū ecce hereditas domini. filij merces
fructus uentris. Prope modum dixissem fructus uitis. Quid ni sangui
nem uue dixerim meracissimū: sanguinem innocentis sanguinem iusti?
Quid ni mustū rubens. probatum: preciosum plane de uinea soreth. tor
culari passionis expressum? Denique preciosa ī conspectu domini mors
sanctorum eius. Hec pro eo quod dictū ē uineas florentes odorem dedis
se: ita si ad tempora gratie hunc locum respicere malimus. Aut si placet
magis referri ad patres. nam uinea domini sabaoth populus israel est:
erit sensus. Xpm in carne nasciturum ⁊ moriturum odorauerunt prophe
te ⁊ patriarche: sed non dederunt tūc eundē odorē suū: quia non exhibue
runt in carne. quē in spiritu presenserunt. Non dederūt odorē suum nec
secretum publicauerūt: expectantes ut reuelaretur in suo tēpore. Quis
sane tunc caperet sapientiam in mysterio abscōditam: in corpore nō exhi
bitam? Ita uinee tunc quidem non dederunt odorem suū. Dederūt aūt
postea: cū per successiones generationum nascentem ex se xpm secūdū
carnem partu uirgineo seculis ediderunt. Tunc plane inquam spiritales
ille uinee dederunt odorem suum. cū apparuit benignitas ⁊ humanitas
saluatoris nostri dei. ⁊ cepit presentem habere mundus: quem pauci ad
huc absentem presenserant. Uir ille ubi causa qui iacob tangens ⁊ xpm
sentiens. ecce īquit odor filij mei sicut odor agri pleni. cui benedixit dñs

cum hoc aiebat: habebat delicias suas sibi. nec cuiquam illas communi cabat. At ubi uenit plenitudo temporis in quo misit deus filium suum fa ctuz ex muliere. factum sub lege. ut eos qui sub lege erāt redimeret: tūc prorsus odor qui in illo erat sese ubique sparsit: adeo ut a finibus terre ipsum sentiens clamaret ecclesia. oleum effusum nomen tuum: currerēt que adolescentule in odore olei. Ita ista uinea dedit odorem suum: ⁊ eo temporis. Dederunt ⁊ cetere: in quibus hic ipse odor uite extiterat. Quid ni dederunt: e quibus christ⁹ secundum carnem? Dictum itaque uineas dedisse odorē. siue q2 fideles aie bonā de se ubique opinionem spargunt: siue qđ palam facta sunt mundo oracula. ⁊ reuelatiões patrū ⁊ in oēm terram exiuit odoratus eorum: dicēte apostolo. Manifeste ma gnum ē pietatis sacramentū. qđ manifestatū ē in carne. iustificatū ē i spi ritu: apparuit angelis. predicatum ē gentibus: creditum ē mundo assum ptum ē in gloria. Mirum uero si nec ficus nec uinee iste aliquid habēt quod mores edificet. Ego hunc locū arbitror eē ⁊ moralem. Dico autez per gratiam dei que i nobis ē: ⁊ ficus nos habere ⁊ uineas. ficus quidē qui sua mores in moribus sunt: uineas uero qui spiritu feruētiores. Om nis qui se inter nos cōiter socialiterque agit. ⁊ non solum sine querela conuersatur inter fratres: sed cū multa suauitate fruendum se oībus pre bet in oī officio caritatis: quid in illum uicē agere ficus cōuenientissime dicā? Qui tamen grossos suos prius protulerit proiceritque oportet: tio rē utiq3 iudicij quē perfecta caritas foras mittit. ⁊ amaritudinem peccato rū que uere ꝓfessiōi ⁊ infusioni grē crebrarūq3 profusioni lacrimaru3 ce dat necesse est: ceteraq3 talia instar grossorū preeūtia fructuū suauitatē: que uos quoq3 per uosmetipsos cogitare potestis. Ut tam̄ adhuc ego aliquid adiciā đ eiusmodi qđ occurrit: uidete ne forte ēt hec īter grossos deputari possint: scientia. ꝓphetia. lingue. similiaq3. Etenim ista grosso rum more deficere habēt. ⁊ cedere melioribus dicente apostolo: q2 ⁊ sciē tia destruetur: ⁊ ꝓphetie euacuabunť: ⁊ lingue cessabūt. fidē quoq3 ipa3 ītellectus excludet: speiq3 succedat uisio necesse ē. Qđ eni3 uidet quis: quid spat? Sola nō excidit caritas. s3 illa qua deus toto corde tota aīa. to ta uirtute diligiť. Ideo hāc minime grossis adnumerauerī. ne ad ficum quidē dixerim ꝑtinere: s3 ad uineas. Ia3 qui uinee sūt. seueriores nobis quā suauiores se exhibēt: i spiritu uehemēti agētes. zelātes ꝓ disciplina. uicia acerrime corripiētes: aptātes sibi cōgruētissime uocē illam. Nōne qui oderūt te dn̄e oderā: ⁊ sup inimicos tuos tabescebā? Itē. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me. Et mihi quidem illi in dilectiōe ꝓximi: isti in dilectione dei eminere uidenť. S3 libet pausare sub hac uite ⁊ sub hac ficu: ubi đī ꝓximiq3 obumbrat dilectio. Utramq3 teneo cum te amo dn̄e ihesu. qui meus ꝓximus es. qm̄ homo es. ⁊ fecisti mecum misericordiam. ⁊ nihilo minus es super omnia deus benedictus in secula.

Sermo.lxj.Qualiter eccl'ia reperit diuitias diuine mi'e in foraminibus
uulnerum christi.Et de fortitudine matrum quam a christo receperunt.

ſ Arge amica mea.sponſa mea:⁊ ueni.Commẽdat ſponſus mul
tam dilectionem ſuam:iterando amoris uoces.Nam iteratio af
fectionis expreſſio ẽ.⁊ q̃d rurſũ ad laborẽ uinearum dilectã ſol
licitat:oſtendit quam ſit de animaꝝ ſalute ſollicitus. Nam uineas aı̃as
eẽ.iaꝫ audiſtis.Nõ imoremur ſuꝑuacue i hijſ que dicta ſũt:uidete ſequẽ
tia.Spõſã tñ nuſquã ut memini nuſquã i toto hoc ope apte adhuc nomi
narat:niſi mõ cũ ad uineas itur.cũ uino caritatis appropiquat. Que cũ
uenerit ⁊ ꝑfecta fuerit faciet ſpiritale ꝯiugiũ:⁊ erunt duo ñ i carne una.
ſꝫ i uno ſpiritu.dicẽte apoſtolo: qui adheret deo.unꝰſpiritꝰẽ. Sequitur.
Colũba mea i foraminibꝰ petre.i cauernis macerie.oſtẽde mihi faciẽ tu
aꝫ:ſonet uox tua i auribꝰmeis.Amat:⁊ ꝑgit amatoria loqui. Colũbã de
nuo blãdiẽdo uocat.⁊ ſuã dicit:⁊ ſibi aſſerit ꝓpriã. Quodqꝫ ipe rogari
obnixiꝰab illa ſolebat:ipſiꝰ nũc ṽſa uice ⁊ cõſpectũ poſtulat ⁊ colloquiũ.
Agit ut ſponſus ſed ut uerecũdus.publicũ erubeſcit.decernitque frui d̃
licijs ſuis i loco ſequeſtri:utiqꝫ i foraminibus petre ⁊ cauernis macerie.
Puta ergo ſic dicere ſpõſuꝫ. Ne timeas amica.quaſi hec ad quam te
hortamur opera uinearum : negotium amoris impedire ſeu interrum
pere habeat.Erit certe ⁊ aliquis uſus i ea:ad id quod pariter optamꝰ.
Uinee ſane macerias habent:⁊ hee diuerſoria grata uerecundis.Hic
litteralis luſus:quid ni dixerim luſum.Quid enim ſerium habet hec lit
tere ſeries:Ne auditu quidẽ dignũ quod foris ſonat:ſi ñ intus adiuuet
ſpiritus infirmitatẽ intelligẽtie nr̃e. Nõ ergo remaneamꝰforis.ne ⁊ tur
piũ q̃d abſit amoꝝ uideamur lenocinia recẽſere.Afferte pudicas aures
ad ſermonẽ qui in manibꝰẽ de amore.⁊ cũ ipos cogitatis amãtes.ñ uiꝝ
⁊ feminã.ſed uerbum ⁊ aı̃aꝫ ſentiatis oꝫ.⁊ ſi chriſtũ ⁊ eccl'iaꝫ dixero.ideꝫ
ẽ:niſi q̃d eccleſie nomine non una anima.ſed multaꝝ unitas uel potius
unanimitas deſignatur. Nec ſane foramina petre. aut cauernas mace
rie latebras putetis operantium iniquitatem:ne qua prorſus ſuſpicio ſu
beat de opibus tenebraꝝ. Alius hunc locum ita expoſuit:foramina pe
tre.uulnera chriſti interpretans. Recte omnino:nam petra chriſtus.
Bona foramina que fidem aſtruunt reſurrectionis: ⁊ chriſti diuinitatẽ.
Dñs meus inquit ⁊ deus meus.Unde hoc reportatum oraculum:niſi
ex foraminibꝰpetre:In hijs paſſer inuenit ſibi domũ.⁊ turtur nidũ ubi
reponat pullos ſuos.In hijs ſe colũba tutat̃:⁊ circũuolitãtẽ intrepida i
tuet̃ accipitrẽ.Et iõ ait.Colũba mea i foraminibꝰpetre.Uox colũbe.In
petra exaltauit me.⁊ itẽ.Statuit inquit ſupra petrã pedes meos.Uir ſa
piens edificat domum ſuam ſupra petrã:q̃d ibi nec uẽtoꝝ formidet iniu
riaſ.nec inũdatõuꝫ.Quid ñ boni i petra:In petra exaltatꝰ.i petra ſecu
rus:i petra firmiter ſto.Securꝰab hoſte.fortis a caſu:⁊ hoc qm̃ exaltatꝰ
a terra.Anceps eſt enim.⁊ caducum:omne terrenum.Conuerſatio no

ftra in celis sit ⁊ nec cadere nec deici formidamus. In celis petra: in il
la firmitas atque securitas ē. Petra refugium erinatijs. Et reuera ubi
tuta firmaque infirmis requies: nisi in mulieribus saluatoris? Tanto illic
securior habito: quanto ille potentior ē ad saluandum. Fremit mundus.
tremit corpus. diabolus insidiatur: nō cado. fundatus enim sum supra
firmam petram. Peccaui peccatum grande turbabitur conscientia: sed
non perturbabitur: qm̄ uulnerum domini recordabor. Nempe uulnera
tus ē propter iniquitates nostras. Quid tam ad mortē: quod non xp̄i mor
te soluatur? Si ergo in mētem uenerit tam potens tamque efficax medi
camentū: nulla iam possū morbi malignāte terreri. Et ideo liquet erras
se illum: qui ait. Maior ē iniquitas mea: quā ut ueniam merear. Nisi qd
non erat de membris xp̄i. nec pertinebat ad eum de xp̄i merito ut suum
presumeret. suū diceret qd eēt illius: tanquam rez capitis membrū. Ego
uero fidenter quod ex me mihi deest. usurpo mihi ex uisceribus domini
quoniam misericordia affluūt: nec desunt foramina per que effluant.
Foderunt manus eius ⁊ pedes. latusque lancea forauerunt: ⁊ per has
rimas licet mihi suggere mel de petra. oleūqꝫ de saxo durissimo: id est
gustare ⁊ uidere quoniā suauis est dominus. Cogitabat cogitationes pa
cis: ⁊ ego nesciebam. Quis enim cognouit sensum domini: aut quis con
siliarius e us fuit? At clauis reserans. clauus penetrans factus es mihi:
ut uideam uoluntatem domini. Quid ni uideam per foramen? Clamat
clauus. clamat uulnus. quod uere deus sit in xp̄o: mundum reconcilians
sibi ferrum pertransijt animam eius. ⁊ appropinquauit cor illius: ut non
iam non sciat compati infirmitatibus meis. Patet archanum cordis per
foramina corporis: patet illud magnum pietatis sacramentum. patent ui
scera mie dei nostri: in quibus uisitauit nos oriens ex alto. Quid in uisce
ra per uulnera pateantur? In quo enim clarius quam in uulneribus tu
is eluxisset: quod tu domine suauis ⁊ mitis. ⁊ multe misericordie? Ma
iorem enim miserationem nemo habet: quam ut animam suam ponat
quis pro additis ⁊ dampnatis . Meum prouide meritum: miseratio do
mini. Non plane sum meriti inops: quam diu ille miserationuꝫ non fue
rit. Quod si misericordie domini multe: multus nihilominus ego in me
ritis sum. Quid enim si multorum sim mihi conscius delictorum? Nem
pe ubi abundauerūt delicta: superabundauit ⁊ gratia. Et si misericordie
domini ab eterno ⁊ usque in eternū: ego quoque misericordias domini
i eternū cātabo. Nūquid iustitias meas? Dn̄e memorabor iustitie tue so
lı⁹. Ipa ē eni ⁊ mea: nēpe fact⁹ es mihi tu iustitia a dō. Nūquid mihi ue
rēdū: ne n̄ una ābob⁹ sufficiat? Nō ē palliū breue qd fm ꝓphe ā n̄ possit
opire duos. Justitia tua iustitia i eternū. Quid lōgi⁹ eternitate? Et te pa
rit ⁊ me opiet largiter. larga ⁊ eterna iustitia. Et i me quidē o it multitu
dinem peccatorum. in te autem domine quid ubi pietatis thesauros. ⁊
diuitias bonitatis? Nec i foraminibus petre reposite sūt. Quā magna

multitudo dulcedinis tue in illis:operte quidē.sꝫ in hijs qui pereūt. Ut
quid enim sanctum detur canibus:uel margarite porcis? Nobis autem
reuelauit deus per spiritum suum:etiam ⁊ apertis foraminibus introdu
xit in sancta. Quāta in hijs multitudo dulcedinis.plenitudo gratie:per
fectioqꝫ uirtutum. Ibo mihi ad illa sic referta cellaria.atqꝫ ad ammoni
tionem prophete relinquam ciuitates ⁊ habitabo in petra.ero quasi co
lumba nidificans in summo ore foraminis:ut cum Moyse positus in
foramine petre . transeunte domino merear saltem posteriora eius pro
spicere. Nam faciem stantis idest incōmutabilis claritatem quis uideat
nisi qui introduci iam meruit non in sancta.sed in sancta sanctoꝝ? Nec
uilis tamen aut contempnenda posteriorū contemplatio. Contempnat
herodes.ego tantomagis non contempno:quātomagis contemptibilē
se ostēdit herodi. Habēt aliquid ⁊ posteriora domini qđ uidere đlectet.
Quis scit si conuertatur ⁊ ignoscat deus:⁊ relinquat post se benedictio
nem? Erit cum ostendet faciem suam:⁊ salui erimus. Sed interim pre
ueniat nos in benedictionibus dulcedinis:illis utiqꝫ quas post se relin
quere consueuit. Nunc dignationis sue posteriora demonstret:alias in
gloria dignitatis faciem suam demonstraturus . Sublimis in regno :
sed suauis in cruce. In hac me uisione preueniat:in illa adimpleat. Ad
implebis me ait leticia.cum uultu tuo. Utraqꝫ uisio salutaris.utraqꝫ sua
uis:sed illam in sublimitate:ista in humilitate. Illa in splendore:hec in
pallore est. Deniqꝫ ⁊ posteriora inquit dorsi eius in pallore auri. Quo
modo nō pallescat in morte? Sed melius pallēs aurum.quā fulgēs auri
calcum:⁊ qđ stultum est dei.sapientius est hominibus. Aurum uerbū.
aurum sapiētia est. Hoc aurū semetipm̄ đcolorauit.abscondens formam
dei:⁊ formā serui pretēdēs. Decorauit ⁊ ecclīam.que ait. Nolite me cō
siderare qđ fusca sum:qꝛ decorauit me sol. Ergo ⁊ posteriora ipsius in
pallore auri.que fuscū nō erubuit crucis.ustionē passionis nō horruit:li
uorem uulneꝝ nō refugit. Etiā complacet sibi in illis:⁊ optat nouissima
sua fore hoꝝ similia. Idcirco deniqꝫ audit colūba mea in foraminibꝰ pe
tre:qđ in christi uulneribꝰ tota deuotiōe uersatᷣ:⁊ iugi meditatiōe demo
ratᷣ i illis. Inde martyri tollerātia:inđ illi fiducia magna apud altissimū.
Nō est qđ uereatᷣ martyr exanguē liuidāqꝫ leuare ad eū faciē.cuius li
uore sanatus ē:gloriosam representare similitudinē mortis eius.utiqꝫ i
pallore auri. Quid uereatur.cui etiā a dn̄o dicitur.ostende mihi faciem
tuam? Ad quid? Ut mihi uideatᷣ se magis ostēdere uult. Ita ē:uideri uult
non uidere. Quid eni ille nō uidet? Non ei opus ut quis se ostendat:a
quo nil non uidetur. nec si se abscondat . Uult ergo uideri. Uult beni
gnus dux deuoti militis uultum ⁊ oculos in sua sustolli uulnera:ut illius
ex hoc animum erigat.⁊ exemplo sui reddat ad tollerandum fortiorem.
Enim uero non sentiet sua:dum illius intuebitur. Stat martyr tripudiās
⁊ triumphans.toto licet lacero corpore.⁊ rimante latera ferro:nō modo

fortiter sed ⁊ alacriter sacrum e carne sua circumspicit ebullire cruorem. Ubi ergo tunc anima martyris? Nempe in tuto. nēpe in petra. nempe ī uisceribus ihesu: uulneribus nimirū patentib⁹ ad introeundū. Si in suis esset uisceribus. scrutans ea ferrum profecto sentiret: dolorem nō ferret. succumberet ⁊ negaret. Nunc autē in petra habitans: quid mirū si ī modum petre durauerit? Sed neq₃ hoc mirū si exul a corpore dolores non sentiat corporis. Neq₃ hoc facit stupor. sed amor. Submittitur enim sensus: nō amittitur. Nec deest dolor: sed cōtempnitur. Ergo ex petra martyris fortitudo: inde plane potēs ad bibendū calicē dn̄i. Et calix hic inebrians quā preclarus est. Preclarus inquā est atq₃ iocundus: nō min⁹ impatori spectanti quā militi triumphāti. Gaudium₃ etenī dn̄i est. fortitudo nostra. Quid ni gaudeat ad uocem fortissime confessiōis? Deniq₃ et requirit eā cū desiderio: sonet inquiēs uox tua in aurib⁹ meis. Nec cunctabitur rependere uicē secundū suā ꝓmissionē. continuo ut se cōfessus fuerit corā hominibus: confitebit̄ ⁊ ipse eū corā patre suo. Rumpamus sermonē nec enim potest finiri mō. ne sit sine modo: si cūcta que adhuc ex proposito capit̄lo restant: uno isto uelimus sermone complecti. Ergo qđ superest seruem⁹ principio alteri: ut ð nr̄o sane ⁊ uerbo ⁊ mō. gaudeat sponsus eccl̄ie ihesus xp̄s dn̄s nr̄: qui ē sup oīa ðs bn̄dictus ī scl̄a. amē.

Sermo. lxij. Qualiter intelligat̄ hoc quod dicitur. Oratio iusti penetrat celos. Et ꝙ nemo pōt bene deū cōtemplari ⁊ uerbum dei predicare: nisi perfectam habuerit mentis puritatem.

c Olumba mea in foraminibus petre in cauernis macerie. Non tm̄ in foraminibus petre tutū repperit colūba refugiū: repperit ⁊ in cauernis macerie. Qđ si maceriā nō congeriē lapidum: sed sanctorū cōmunionē accipimus: uideam⁹ ne forte cauernas macerie dixerit angelorū qui ob supbiā lapsi sunt. loca quasi uacua derelicta: quippe que repleri ex hominibus habent. tanquā ruine de lapidibus uiuis reficiente. Unde apl̄s petrus. Accedentes inquit ad lapidē uiuum: ⁊ ipsi tanquā lapides uiui superedificamini domos spirituales. Nec puto ab re esse. si intelligim⁹ angelorū custodiā uicē exhibere macerie ī uinea dn̄i q̄ est eccl̄ia predestinatorū: cū paulus dicat. Nōne oēs āministratorij spiritus sunt. missi ī ministeriū: ꝓpter eos qui hereditatē capiūt salutis? Et ꝓpheta. Immittit angl̄s dn̄i in circuitu timentium eum. Et si ita sedet. erit sensus. q₂ eccliam tempe ⁊ loco pegrinatōis sue due res consolētur. De preterito quidē memoria passiōis xp̄i. de futuro autē qđ se in sorte₃ sanctorū cogitat e ꝯfidit recipiendā. Ambo hec ueluti ante ⁊ retro oculata insatiabili desiderio cōtuet̄. ⁊ uterq₃ illi intuit⁹ ad modū grat⁹: ⁊ uterq₃ est illi refugiū a tribulatiōe malorū ⁊ dolore. Integra consolatio. cum nō solū quid sibi expectandū: s₃ ⁊ unde id sit presumendū nouerit. Expectatio leta nec dubia: q̄ xp̄i morte firmata ē. Cur paueat ad p̄mij magnitudinē: q̄ precij dignitatē ꝯsiderat? Quā libēs mēte inuisit foramina. p q̄ si

bi ſacro ſancti ſanguinis precium fluxit. Quaz libens cauernas ꝑambu
lat ⁊ diuerſoria. ⁊ manſiones que ſunt in domo patris multe atqꝫ diuer
ſe: in quibuſ habet collocare filios ſuos pro quorumque diuerſitate me
ritorum. Et nunc quidem quod ſolum interim poteſt. ſola in hijs memo
ria requieſcit; celeſte habitaculū qđ de ſurſū ē. iā animo iduēs. Erit aūt
cum implebit ruinas. cum cauernas ⁊ corpore inhabitabit. ⁊ mente cum
uacua domicilia que antiqui reliquerunt habitatores. ipſa ſue uniuerſi
tatis illuſtrabit preſentia. nec ultra apparebit cauerna penitus ulia in ce
leſti maceria: felici de cetero perfectione ſui atque integritate gaudēte.
Aut ſi id magis ꝓbas: docemꝰ has cauernas a ſtudioſis ⁊ pijs mētibꝰ n̄
inueniri: ſed fieri. Quonā modo inquis? Cogitatione ⁊ auiditate. Cedit
nempe in modū materie mollioris pia maceries deſiderio anime: cedit
pure contemplationi. cedit crebre orationi. Deniqꝫ oratio iuſti penetrat
celos. Non utiqꝫ aeris huius corporei ſpacioſas altitudines: ueluti quo
dam remigio alarum ſuarum inſtar uolucris uolantis ſcindet. aut quaſi
gladius acutus ipſius firmamenti ſolidum celſumqꝫ uerticē perforabit.
Sed ſunt celi ſancti uiui rationabiles, qui enarrant gloriam dei: qui fauo
rabili quadam pietate noſtris ſe uotis libenter inclinant. ⁊ ſinuatis ad
tactum noſtre deuotiōis affectibus. in ſua nos recipiunt uiſcera: quotiēs
ad eos digna intentione pulſamus. Pulſanti enim aperietur. Licebit
itaqꝫ unicuiqꝫ noſtrū etiam hoc tempore noſtre mortalitatis cauare ſibi
quacunqꝫ parte uolet cauernas ſuperne macerie: nunc quidem patriar
chas reuiſere. nūc uero ſalutare prophetas. nunc ſenatui immiſceri apo
ſtolorum. nunc martyrum inſeri choris. ſed ⁊ beatarum uirtutum ſtatus
⁊ manſiones a minimo angelo uſqꝫ ad cherubyn ⁊ ſeraphin. tota mētis
alacritate ꝑcurrēdo luſtrare: prout quēqꝫ ſua deuotio feret. Apud quos
magis afficiet̄ imittēte ſibi ſpiritu ꝓut uult. ſi ſteterit ⁊ pulſauerit cōfeſti
apiet̄ ei. ⁊ ſcā quaſi cauerna ī mōtibꝰ uel potiꝰ mētibꝰ ſāctis dū ſe ultro in
flectunt ad pietatem: requieſcet uel paululum apud illoſ. Omnis anime
ſic facientis. ⁊ facies ⁊ uox đo grata exiſtit: facies propter puritatem. uox
propter confeſſionem. Etenim confeſſio ⁊ pulchritudo in conſpectu eiꝰ
Unde dicitur illi qui eiuſmodi eſt. Oſtende mihi faciem tuā: ſonet uox
tua in auribus meis. Uox admiratio in animo contemplātis: uox grãꝶ
actō ē. Delectat̄ admōꝫ iſtiuſmōi cauernis đs. e qbꝰ ſibi uox r̄ſonat grãꝶ
actiōis: uox admiratōis ⁊ laudis. Felix mens que ſibi in hac maceria fre
quēter cauare ſtuduit: ſꝫ que in petra felicior. Licet quidē cauar̄ ⁊ ī petra
ſꝫ ad hoc purior̄ mētis acie opꝰ ē. ⁊ uehemētiori oīo ītētione: ēt ⁊ meritis
potioribꝰ ſcitatis. Et ad hec quiſ idoneꝰ? Nēpe ille qui dixit. In prīcipio
erat v̇bū. ⁊ v̇bū erat apud deū. ⁊ deꝰ erat v̇bū hoc erat in prīcipio apud
deū. Nōne tibi uidet̄ ipſis ſe v̇bi penetralibꝰ uniuerſis ſe. ⁊ abditis pe
ctoris eiꝰ quādam ītime ſapiētie ſacroſāctā eruiſſe medullā? Quid ille
qui ſapiētiā loquebatur inter perfectos ſapientiā ī myſterio abſcōditam

quam nemo principum mundi huius cognouit? Nonne uno ⁊ altero ce lo acuta sed pia curiositate terebratis: e tertio tandé hanc pius scrutator euexit? At ipsam nō siluit: nobis: uerbis quibus potuit fideliter fidelibus intimans. Audiuit autem uerba ineffabilia: que non licuit illi loqui. Nō utique homini: nam sibi illa loquebatur ⁊ deo. Puta ergo deum quasi sollicitam pauli caritatem hoc modo consolari ⁊ dicere. Quid anxiaris quod conceptum tuum auditus nō capit humanus? Sonet uox tua i au ribus meis. Hoc ē. Si quod sentis nō licet reuelare mortalibus: consola re tamen qđ uox tua queat diuias mulcere aures. Uides sanctam aiam nunc quidem caritate sobriā i nobis: nunc uero puritate excedentē deo? Uide etiam de sancto dauid. ne forte ipse ille sit homo de quo cum deo quasi de alio loquitur. quoniā cogitatio hominis confitebitur tibi: ⁊ reli quie cogitationis diem festū agēt tibi. Ergo qđ de cogitatione ꝓphetica uerbo ⁊ exēplo prophete uenire ad mediū poterat. id propheta mox in publicam laxabat confessionem. ⁊ ex eo confitebatur in populis domino: reliquum sibi ⁊ deo seruans: unaque festiuum ducens i letitia ⁊ exulta tione. Hoc ergo ē quod nobis intimare memorato ṽsiculo uoluit. Quic quid uidelicet sua illa scrutabunda ⁊ auida cogitatione ex archano sapi entie eruere preualebat. partem quam poterat in salutem populorū so licita predicatione impartiebatur: reliquum quod capere plebes non po terant festiua iubilatione in dei laudibus expendebat. Uides sancte con templationi deperire nihil. dum quod expendi in plebium edificationē non potest: id uel maxie deo sit iocunda decoraque laudatio? Que cum ita sint: duo liquet contēplationis genera esse. unū de statu ⁊ felicitate ⁊ gloria ciuitatis superne. quo uel actu uel ocio ingens illa celestium ciui um occupata sit multitudo: alterū de regis ipsius maiestate. eternitate. diuinitate. Illa i maceria. ista in petra. Sed hec quanto difficilius caua tur: tāto suauiꝰ qđ ide eruis sapit. Nec uerearis illđ qđ scriptura minaꝶ scrutatoribus maiestatis. tm̄ affer purū ⁊ simplicē oclm. Nō opprimeris a gl'a sꝫ admitteris: nisi ñ đi sꝫ tuā quesieris gl'am. Alioquin sua quisqꝫ opprimiꝶ ñ đi gl'a. dū ꝓcliuis in istā ad illā leuaꝶ ceruicē ñ siniꝶ: n mirum grauē cupiditate. Hac excussa secure scrutemur i petra: in qua thesauri abscōditi sapiētie ⁊ sciētie sūt. Si adhuc dubitas audi ipsam petrā. Qui opanꝶ iquit i me ñ peccabūt. Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe: ⁊ uo labo ⁊ requiescam? Ibi requiē uinēte māsuetꝰ ⁊ simplex: ubi dolosus op primiꝶ uel elatꝰ ⁊ cupidꝰianis gl'e. Ecclesia colūba ē: ⁊ iō requiescit. Colū ba qꝛ inocēs: qꝛ gemēs. Colūba iquā que i māsuetudie suscipit isitū ṽbū: Et requiescit in uerbo hoc est in petra: nam petra est uerbum. Eccle sia ergo in foraminibus petre: per quam introspicit ⁊ uidet gloriam spō si sui. Nec opprimiꝶ tñ a gl'a: qm̄ non sibi usurpat eā. Nō opprimiꝶ qꝛ ñ scrutatrix maiestatis ē sꝫ uolūtatis. Nā qđ maiestati attinet iterdū qui dē ⁊ i ipsā itēdere audet: sꝫ quasi admirās. ñ quasi scrutās. Sed ⁊ si qñ ꝑ

excessum rapi in illam contingat: digitus dei est iste dignanter leuans hominem non hominis temeritas insolenter dei alta peruadens. Cum enim apostolus raptum se memoret ausum excuset: quis nam alter presumat mortalium huic se diuine maiestatis horrendo scrutinio ꝓprijs indicare conatibus: ⁊ importunis contemplator pauenda irrumpere in archana? Scrutatores proinde maiestatis tanquā irruptores dici reor. non qui scilicet rapiuntur in eam. sed qui irruunt. Ipsi itaqȝ opprimuntur a gloria. Ergo formidolosa scrutatio maiestatis: at uoluntatis tam tuta quā pia. Quid in tota diligentia scrutando instem sacramento glorie uolūtatis: cui mihi parendum per omnia scio? Suauis gloria. que non aliūde quam de ipsius suauitatis contemplatione procedit. quam de diuitiarūȝ bonitatis ac multe miserationis intuitu. Denique uidimus gloriam hāc gloriam quasi unigeniti a patre. Totum nempe benignum ⁊ uere paternum: quod apparuit glorie in hac parte. Non me opprimet gloria ista. totis licet uiribus intendentem in se: ego potius imprimar illi. Et enim reuelata facie speculantes in eandem ymaginem transformamur de claritate in claritatem: tanquam a domini spiritu. Transformamur: cū conformamur. Absit autem ut i gloria maiestatis. ⁊ ñ magis i uoluntatis modestia dei ab homine conformitas presumatur. Gloria mea hec est: si ūquā de me audiero. Inueni hominem secūdū cor meū. Cor spōsi: cor patris sui. Ipȝ qđ? Estote ait misericordes: sicut ⁊ pat̄ nr̄ qui i celis ē misericors ē. Hec forma q̄ȝ uider̄ ꝯsiderat. cū ecc̄ie dicit: ostēde mihi faciem tuam forma pietatis ⁊ mansuetudinis. Hanc cum omni fiducia leuat ad petram: cui similis est. Accedite inquit ad eum ⁊ illuminamini. ⁊ facies uestre non confundentur. Quo pacto humilis ab humili ꝯfūder̄. a pio sancta: a māsueto modesta? Nō plane abhorrebit a puritate petre pura facies sponse: non magis quā a ṽtute uirtus. a lumine lumen. Sed q: non ex omni se interim patre adhuc ad petram forandā accedere ecc̄ia potest. neqȝ enim omnium ē qui in ecc̄ia sunt sacramēta diuine uoluntatis inspicere. ait apprehendere per semetipos ꝓfūda dei. ideo nō soluȝ in foraminibꝰ petre: sȝ ⁊ in cauernis macerie habitare ostendit̄. Ergo in ꝑfectis quidē qui rimari ac penetrare archana sapie ⁊ puritate cōsciētie audent. ⁊ intelligentie acumine possunt: habitat i foraminibus petre. De reliquo in cauernis macerie: ut qui in petra fodere per semetipos aut nō sufficiunt aut nō presumūt. in maceria fodiant: cōtenti uel gl̄am sanctoꝝ mente intueri. Si cui ne hoc quidē possibile sit. huic sane ꝓponet ihesum ⁊ hunc crucifixū. ut ⁊ ipe absqȝ suo labore habitet in foraminibꝰ petre in quibꝰ ñ laborauit. Iudei i hijs laborauerūt: ⁊ ipe in labores ifideliū itroibit ut sit fidelis. Nec uerēdū qđ patiat̄ r̄pulsaȝ: qui ⁊ uocat̄ ut itret. Ingredei̾ iquit i petrā. abscōdei̾ i fossa humo a facie timoris dñi: ⁊ a gl̄a maiestatis eiꝰ. Infirme adhuc ⁊ inerti aīe que iuxta ꝗ i euāgl̄io quidā de semetipo ꝯfitet̄. fodei̾ ñ ualȝ ⁊ mēdicare eru

bescit.fossa ostenditur humus:ubi lateat donec conualescat ⁊ proficiat.
ut possit ⁊ ipsa per se cauare sibi foramina in petra.per que intret ad in
teriora uerbi:animi utiq; uigore ⁊ puritate.Et si intelleximus forsan hu
mum.illam que ait.foderunt manus meas ⁊ pedes meos:non erit ambi
gendum de sanitate citius adipiscenda anime uulnerate.que in ea de
morabitur.Quid enim tam efficax ad curanda conscientie uulnera.nec
non ad purgandam mentis aciem:quam christi uulnerum sedula medi
tatio? Verum donec sanata ⁊ purgata perfecte fuerit:non uideo qualiter
illi aptari possit quod dicitur. Ostende mihi faciem tuam:sonet uox tua
in auribus meis.Quomodo deniq; faciem suam ostendere audeat uel
leuare uocem:cui ⁊ latere indicitur? Abscondere inquit fossa humo.
Quare? Quia non est pulchra facie:nec digna que uideatur.Non erit
digna uideri:quā diu nō erit uidere idonea.Cum autem per inhabitatio
nem fosse humi in sanando oculo interiori tm̄ profecerit ut reuelata fa
cie speculari gloriam dei ⁊ ipsa possit:tunc demū que uidebit fiducialiter
iam loquetur uoce pariter ⁊ facie placēs.¶Placeat necesse est facies que
in dei claritatem intendere potest. Neq; enim id posset:nisi clara ipsa
quoq; esset.⁊ pura:utiq; transformata in eandē quā conspicit claritatis
ymaginem. Alioquin ipsa dissimilitudine resiliret:insolito reuerberata
fulgore.Ergo cū pura purā intueri potuerit ueritatē.tūc faciē ipsius spō
sus uidere cupiet:cōsequēter ⁊ uocē eius audire. Nam quātū illi placeat
cū puritate quidē mētis predicatio ueritatis:ostendit'cū subinde infert.
Vox enī tua dulcis.Quia enī nō placeat uox si displiceat facies:demon
strat cū illico subdit.⁊ facies tua decora.Quid interne decor faciei: nisi
puritas? In pluribus hec absq; predicatiōis uoce complacuit:illa absq;
ista in nemine.Impuris se ueritas non ostendit:non se credit sapiētia.
Quid ergo locuntur quam non uiderunt? Quod scimus loquimur inquit
⁊ que uidimus testamur.I ergo tu ⁊ aude testari qd̓ non uidisti:⁊ loqui
qd̓ ignoras.Queris quem dicam impurum? Qui laudes requirit huma
nas qui non ponit sine sumptu euangelium.qui euangelizat ut mandu
cet:qui questum estimat pietatem.qui non requirit fructum.sed datum.
Impuri sunt tales.⁊ cum non habent unde uideant ueritatem propter
impuritatem:habent tamen unde illam loquantur. Quid prepropere
agitis? Cur lucem non expectatis? Cur opus lucis ante lucem p̄sumitis?
Vanum est nobis ante lucem surgere.lux est puritas.lux caritas:que n̄
querit que sua sunt. Hec precedat.⁊ pes lingue ī incerto nō ponitur.
Superbo oculo ueritas non uidetur:sincero patet. Non est qd̓ se ueri
tas deneget intuēdam puro cordi:ac per hoc ne eloquendam.Peccato
ri autem dicit deus.quare tu enarras iustitias meas:⁊ assumis testamē
tum meum per os tuum? Multi puritate neglecta ante loqui quam ui
dere conati sunt.⁊ aut grauiter errauerūt.nescientes de quibus loque
rentur neq; de quibus affirmarent.aut turpiter uiluerunt:dū qui alios

docerent seipsos non docuissent. A quo nos gemino malo semp custo diat exoratus a nobis sponsus ecclesie ihesus christus dominus noster: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.
Sermo. lxiij. Quod uiro sapienti uita seu mens sua sit sibi uinea i cultu. Et de tentationibus monachorum nouitiorum.

c Apite nobis uulpes paruulas que demoliuntur uineas. naz ui nea nostra floruit. Liquet qd nõ ociose ad uineas itum sit: quan do ibi inuente sunt uulpes demolientes eas. Littera quidẽ istd. Spiritus quid? Ante omnia sane ut communem ⁊ usitatum litere sen sum. ab hac explanatione penitus respuamus: utpote ineptuz ⁊ insulsũ. indignũqz plane qui recipiať i scriptura tã sãcta tãqz autẽtica. Nisi quis forte ita uecors ⁊ anio stolidus sit. ut pro magro hẽat didicisse ex ea. in star utiqz filioꝝ huius scľi curã gerere terrenaꝝ possessionũ. custodire ⁊ defensare uineas ab incursantibus bestijs. ne forte ꝯtingat amittere fru ctũ uini. in quo ẽ luxuria: simulqz ꝑeat opa ⁊ impensa. Grande scilcz dã pnum ut ꝑpterea librum sanctum tanto studio ⁊ tanta cum ueneratione legamus qd docemur i eo a uulpib⁹ uineas custodire: ne in excolendis illis frustra marsupia uacuenť: si i custodiendis pigri fuerimus. Nõ estis tam rudes. neqz adeo spiritalis exptes gratie: ut ita carnaliter sapiatis. Ergo in spiritu ista queramus. Ibi sane inuenimus sano quidem intel lectu. sensuqz nihilominus digno. ⁊ uineas florentes ⁊ uulpes demoliẽ tes: in quibus capiendis uľ amouẽdis ⁊ honestius laborať et fructuosi⁹. An uos dubitatis longe uigilantius insistendum. mentibus seruandis quã frugibus: longe curiosius inuigilandum cauendis propter illas spiri talibus nequitijs: quaz capiendis propter istas fraudulentis uulpeculis? Sed iam a me demonstrande sunt spiritales iste tam uites quã uulpes. Uestra intererit o filij. sue quemque uinee prouidere. cum me disputan te aduerterit in quibus sibi ⁊ a quibus maxime sit cauendum. Uiro sapi enti sua uita uinea est: sua mens. sua conscientia. Nil quippe incultum desertumue in se: sapiens delinquit. Stultus non ita. Cuncta apud eum neglecta inuenies: cuncta iacentia. cuncta inculta ⁊ sordida. Non est ui nea stulto. Quomodo uinea ubi nil plantatum: nil elaboratum uspiã pa ret? Tota spinis sunescit ⁊ tribulis stulti uita: ⁊ uinea est? Et si fuit iaz nõ est: redacta in solitudinem. Ubi uitis uirtutis. ubi botrus boni operis: ubi uinum leticie spiritualis? Per agruz hominis pigri. transiui inquit. ⁊ per uineam uiri stulti: ⁊ ecce totum repleuerant urtice. operuerant su perficiem eius spine: ⁊ maceria lapidum destructa erat. Audis sapien tem irridentem stultum. quod bona nature ⁊ dona gratie. que forte per lauacrum regenerationis acceperat. tanquam illam quam plantau t deus ⁊ non homo. primam suam uineam in non uineam negligendo redegit? Denique non potest uinea esse: ubi uita non est. Nam stult⁹ quod uiuit: mortem potius quã uitã esse censuerim. Quõ uita cũ sterili

tate? Arbor arida ⁊ in sterilitatē uersa: nōne mortua indicat? Et sarmen
ta mortua sunt. Et occidit inquit in grandine uineas eorum: monstrans
uita priuatas. que sterilitate dampnate sint. Sic stultus eo ipso quod in
utiliter uiuit: uiuens mortuus est. Soli itaque conuenit sapienti habere
uel potius esse uineam: qui uitam habet. Est lignum fructiferum in do
mo dei: ac per hoc lignum uiuens. Siquidem ⁊ ipsa sapientia qua sa
piens dicitur ⁊ est: lignum uite est apprehēdētibꝰ eā. Quid ni uiuat ap
phēsor eiꝰ. Uiuit: sed ex fide. Iustꝰ nēpe ē. sapiens: ⁊ iustꝰ ex fide uiuit.
⁊ si anima iusti sedes est sapientie. sicut est: profecto is sapiens. qui iu
stus. Is ergo siue iustum nomines siue sapientem. nunquam absqꝫ ui
nea uiuet: quia nunquam non uiuet. Hoc quippe est illi uinea qꝺ uita.
Et bōa uinea iusti. imo bona uinea iustꝰ. cui uirtꝰ uitis. cui actio palmes.
cui unum testimonium conscientie: cui lingua torcular expressionis.
Deniqꝫ gloria nostra hec est inquit: testimonium conscientie nostre. Ui
des apud sapientem uacare nihil? Sermo cogitatio. conuersatio. ⁊ si
quid aliud est ex eo: quidni totum dei agricultura. dei edificatio est. ⁊ ui
nea domini sabaoth? Quid deniqꝫ illi de se perire possit: quādo ⁊ foliū
eius non defluet? Ceterum tali uinee nunquam infestationes: nunquaꝫ
insidie deerunt. Nēpe ubi multe opes: multi sunt ⁊ qui comedunt eas:
Sapiens erit sollicitus seruare uineam suam non minus quam excolere:
sinet eam uorari a uulpis occultus detractor: sed non minus nequam
adulator blandus. Cauebit sapiens ab hijs. Dabit operam sane qꝺ in
ipso ē. capere illos qui talia agunt: sed capere beneficijs atqꝫ obsequijs
montisqꝫ salutaribus: orationibus pro eis ad deū. Non cessabit istiusmo
di carbones ignis congerere super caput maledici. ⁊ item super adula
toris: quousqꝫ si fieri potest ⁊ illi inuidiam. ⁊ huic simulationeꝫ de corde
tollat faciens mandatuꝫ sponsi dicentis: capite nobis uulpes paruulas
que demoliuntur uineas. An non tibi captus ille uidetur. qui suffusus
ora rubore. quippe proprium erubescens iudicium. ipse sue confusionis
⁊ penitudinis testis ē. siue qꝺ oderit hoieꝫ amore dignissimū. siue qꝺ di
lexerit tm̄ uerbo ⁊ ligua eū. a quo se diligi ope ⁊ ueritate uel sero exptus
est? Captus plane ⁊ captus dn̄o: secundū qꝺ nominatiꝫ ipe expressit. ca
pite iquiēs nobis. Utinā ego oēs aduersantes mihi sine causa ita capere
possim: ut christo eos uel restituam uel acquiram. Sic sic cōfundantur
⁊ reuereant. qui querunt animā meā. auertantur retrorsum ⁊ erubescāt
qui uolunt mihi mala: quatinus inueniar ⁊ ipse obediens sponso: non
modo in capiendo uulpes. sed in capiendo ipsi. Sed reflectatur
sponso ad sui principium: ut suo ordie series explanatiōis procedat.
Sermo. lxiiij.

Apite nobis uulpes paruulas: que demoliuntur uineas. Locus
c moralis est. ⁊ iuxta moꝝ disciplinam nos iam ostendimus. spiri
tales has uineas nō nisi spiritales uiros ēe: quoꝝ cuꝫ omnia in

teriora culta sint oiaqꝫ germinantia.omnia fructificantia ⁊ parturientia spiritum salutis.quomō ꝺ regno dei sic de hijs uineis eque dn̄i sabaoth possunt dicere qm̄ intra nos sunt.Deniqꝫ i euāgelio habes:dari regnū facientibus fructus eius.Hij sunt quos paulus enumerat. fructus aūt spiritus est:caritas.gaudium.pax.patientia.longanimitas.bonitas.benignitas.mansuetudo.fides.modestia.continentia.castitas.Fructus isti:ꝑfectus nostri.Hij accepti sponso:qꝛ ipsi cura ē de nobis. Num de uirgultis cura ē deo:Homines non arbores amat homo deus:⁊ nostros ꝑfectus suos fructus reputat.Tempus hoꝝ diligenter obseruat. arridet apparentibus:⁊ sollicitus satagit ne pereant nobis cū apparuerint. Immo uero ne pereant sibi:se enim reputat tanquam nos. Ideoque prouides capi sibi iubet insidiantes uulpeculas:ne nouellos fructus ipse preripiant.Capite inquit nobis uulpes paruulas:que demoliuntur uineas. Et quasi quis dicat prepropere times.nondum uenit fructuuꝫ tempus: nō ē ita iquit.naꝫ uinea nostra floruit.Post flores nō ē fructuum mora: adhuc illis cadētibus illico erūpunt isti.illico icipiūt apparere. Parabola ista instantis ē tēporis.Uidetis istos nouitios? Nuper uenerunt.nuper conuersi sunt:nō possumus de ipsis dicere.qꝛ uinea nostra floruit. floret enim.Interim qꝺ in eis uidetis flos ē fructuū tempus nondum aduēit flos nouella conuersatio:flos formula recens uite emēdationis ē. Induerunt sibi faciem disciplinatam:⁊ bonam totius corporis compositionem. Placent fateor que i facie sūt.negligentior utiqꝫ is qui foris apparet corporum cultus ⁊ uestiū.sermo rarior.uultus hylarior.aspectus uerecūdior:incessus maturior.Uerū qꝛ ꝺ nouo ista cepere.ipsa sui nouitate flores censenda sunt:⁊ spes fructuū magis quam fructus.Uobis filioli non timemus a fraude uulpiū:que fructibus magis quam floribus inuidere noscuntur. Uestrum aliunde periculum est. Ustionem certe metuo floribus.non subreptionem sed ustionem a frigore. Aquilo mihi suspectꝰ est ⁊ frigora matutina.que intempestiuos solent perdere flores:preripere fructus.Itaqꝫ ab aquilone panditur uestrum malum. A facie frigoris eius quis sustinebit?Hoc frigus si semel animam anime quidem incuria spiritu dormitante persuaserit.ac nemine deinde quod absit inhibente ad interiora eius peruenerit.descenderit in uiscera cordis ⁊ sinū mentis.concusserit affectiones.occupauerit consilij semitas perturbauerit iudicij lumen.libertatē addixerit spiritus.mox qꝺ i corꝑe solꝫ euenire febricitātibus subit quidam animi rigor.⁊ uigor lentescit.langor fingitur uirium.horror austeritatis intenditur.timor sollicitat paupertatis. contrahitur animus.subtrahitur gratia.protrahitur longitudo uite. sopitur ratio.spiritus extinguitur:deferuescit nouitius feruor. ingrauescit tepor fastidiosꝰ.refrigessit fraterna caritas.blādit̄ uoluptas.fallit securitas:reuocat ꝯsuetudo.Quid plra?Dissimulat̄ lex abiudicat̄ ius.fas ꝓscribit̄:dereliquit̄ timor dn̄i.Dantur postremo manus impudentie.presumitur ille

temerarius. ille pudendus. ille turpissimus: plenus ille ignominia et cõfusione saltus: de excelso in abysum. de pavimento i sterquilinium. de solio in cloacam. de celo in cenũ. de claustro in seculũ: de padiso in ifernũ. Principium et originẽ huius pestis. et uel qua arte utetur uel qua superetur uirtute: nõ est huius tempis demonstrare. Alias erit hoc: nunc cepta prosequamur. Ad provectiores et firmiores sermo ẽ retorquẽdus. ad vineam que iam floruit: cui quidẽ et si nõ est qḋ floribus formidet a frigore. sed nõ fructus sunt securi a uulpibus. Dicendũ aptius quid sint spiritaliter hee uulpes. cur pusille dicantur. cur iubeantur potissimũ capi. et non abigi uel occidi: etiã introducenda diversa genera harum bestiarũ ad maiorem audientiũ noticiã. et cautelã. Nõ sane sermone isto ut fastidio consulamus: et nostre deuotiõis alacritas perpetuetur i gr̃a et confessiõe glorie magni ecclesie spõsi dñi nostri ihesu xpi: qui ẽ sup omia deus bñdictus in secula.

Sermo. lxv.

a Dsum mee pmissioni. Capite nobis uulpes paruulas que demoliuntur vineas: nam vinea nostra floruit. Uulpes temptationes sunt. Necesse ẽ: ut ueniãt tẽptatiões. Quis eni coronabitur. nisi qui legitime certauerit? Aut quomõ certabũt: si desit qui impugnet? Tu ergo accedẽs ad seruitutẽ dei sta in timore. et prepara animam tuam ad tẽptationẽ: certus oẽs qui pie uolũt uiuere i xpo psecutionẽ passuros. Porro tẽptatiões diuerse sunt: pro temporum diversitate. Et initijs quidẽ nostris tanquã nouellarum teneris floribus plantationũ. i euidenti uis algoris incumbit: cuius meminimus i sermone altero. et incipiẽtes ab hac peste cautos reddimus. Jam uero pficiendũ sanctioribus studijs minime quidẽ sese opponere cõtrarie uirtutes apte audẽt. sed solẽt ex occulto insidiari quasi quedã frauduléte uulpecule: spiritus quidẽ uirtutes. re autem uitia. Quantos uerbi gr̃a ingressos uias uite. pgressos ad meliora sup semitas iusticie bene securequm pficiscentes et pficientes. fraude propudior uulpiũ harum turpiter supplantatos exptus sum: et sero in se uirtutum suffocatos plangere fructus. Uidi ego hominẽ currẽtẽ bene: et ecce cogitatio. Quid ni uulpecula fuit? Quãtis iquit bonum quo solus fruor si essẽ in patria possẽ utique impertiri: fratribus et cognatis et notis. Amant me: et facile acquiescerẽt suadenti. Ut quid pditio hec? Uado illuc et saluo multos ex illis: et me piter. Nec uerẽdũ i loci mutatiõe. Etenim dũ bñ faciã: quid interest ubi? Nisi qḋ illic pculdubio satius: ubi fructuosius degam. Quid pulchra? It et perit miser. nõ tam exul ad patriã: quã canis reuersus ad uomitũ. Et se pdidit ifelix: et suorum acquisiuit neminẽ. En una uulpecula ista uidelicet frustratoria spes: quã habuit in acquisitione suorum. Porro tu quoque per te ipsum i teipso alias atque alias similes huic inuenire seu aduertere: si nõ negligas. Uis tñ ut unã adhuc ego ostendam.

tibi:' Facio.etiam ⁊ tertiam ⁊ quartam quoqȝ demonſtrabo.ſi te ad capi
endas eas quas forte ex hijs in tua aduerteris uinea. inuenero uigilan
tem. Interdum bene proficientis cuiuſpiam cum ſibi profuſius aliquid
ſuperne gratie ſenſerit irrorari.ſubit animum deſiderium predicādi:nō
quidem ad parentes ⁊ propinquos iuxta illud.cōtinuo nō acquieui car
ni ⁊ ſanguini.ſed quaſi purius fructuoſius.fortiuſqȝ paſſim ad extrane
os ⁊ ad omnes.Caute omnino.Sane timet propheticum incurrere ma
ledictum.ſi que in abſcondito accepit frumenta abſcondat in populis. ⁊
contra euangelium facere : niſi que in aure audiuit predicauerit ſuꝑ te
cta.Uulpes eſt.atqȝ illa priore eo nociuior:quo occultior ueniens . Sed
capio tibi eam.Primus moyſes dicit:non arabis ī primogenito bouis.
Hoc paulus interpretans nō neophitū inquit.ne in ſuperbiā elatus ici
dat ī iudicium diaboli.Et rurſuȝ.Nec quiſquā inquit ſumit ſibi honorē:
ſed qui uocat̃ a deo tanquā aaron. Itē ipſe.Quomodo predicabunt ait
niſi mittantur:'Et ſcimus monachi officium non docere eſſe:ſed luger̃.
Ex hijs ſimilibuſqȝ collectis mihi.texo rete.⁊ capio uulpem: ne demoli
atur uineam.Ex hijs nempe claret ⁊ certuȝ eſt.quod publice predicare
nec monacho conuenit.nec nouitio expedit: nec nō miſſo licet. Porro
contra hec tria uenire:quanta conſcientie demolitio eſt:'Ergo quicquid
tale animo ſuggeratur.ſiue ſit illud tua cogitatio.ſiue immiſſio ꝑ angl'm
malū:doloſam agnoſce uulpeculā.id eſt malū ſub ſpe boni . Sed aſpice
aliā.quātos ex monaſterijs ſpiritu feruentes heremi ſolitudo ſuſcepit. ⁊
aut tepefactos euomuit.aut tenuit contra heremi legē nō mō remiſſos.
ſȝ etiā diſſolutos ſicqȝ apꝑuit uulpeculā affuiſſe.ubi tanta facta ē uaſta
tio uinee:id eſt uite ⁊ cōſcientie hominis detrimentum. Cogitabat ſi ſo
lus degeret multo ſe copioſiores fructus ſpirit⁹ ꝑceptuꝝ:quippe qui in
communi uita tantū ſpiritualis grē fuiſſet exꝑtus.⁊ bona uiſa ē ſua cogi
tatio ſibi.ſȝ rei exit⁹ īdicauit magis eādē illi cogitatōeȝ uulpē ꝺmoliētē fu
iſſe.Quid illud quod nos quoque tot ens in domo iſta ⁊ tam grauiter ī
quietat.notabilem loquor quorumdam qui inter nos ſunt ſuperſtitioſā
qȝ abſtinentiā:ex qua ſe omnib⁹.ſibiqȝ omnes moleſtos reddunt:'Quo
mō ñ hec ip̄a diſcordia tā generalis.⁊ ſue illi⁹ conſcie diſſipatio ē.⁊ qꝺ
in ipſo eſt grandis uinee huius quam plantauit dextera domini:ueſtre
ſcilicet omnium unanimitatis demolitio.Ue homini: per quem ſcanda
lum uenit.Qui ſcandalizauerit inquit unum ex hijs puſillis.durum eſt
quod ſequitur.Quanto duriora meretur:qui tantam ⁊ tam ſanctam mul
titudinem ſcandalizat.Duriſſimum prorſus iudicium portabit:quicum
que eſt ille.Sed hec alias.Nūc uero intendam⁹ hijs que a ſpōſo dicūt̃
ſuper puſillis ⁊ aſtutis hijs animalibuſ demolientibus uineas.Puſillis
dixerim:non malicia ſed ſubtilitate.Aſtutum ſiquidē natura hoc gen⁹ ē
animātis ꝓmptūqȝ admodū ad nocēdū ī occulto:⁊ uidet̃ mihi cōgruētiſ
ſime deſignare ſubtiliſſima q̄dā uitia ſpe palliata uirtutuȝ:qualiū utiqȝ

formam premissis ad noticiam exemplis paucis licet. iam aliquantisper
expressi. Nec enim aliter nocere queunt: nisi qd se uirtutes uirtutum
quedam similitudine mentiuntur. Sunt autez aut cogitationes hominū
uane. aut facte immissiones per angelos malos. angelos sathane qui se
transfigurant in angelos lucis: parantes sagittas suas in pharetra. hoc
est in occulto: ut sagittent in obscuro rectos corde. Unde ⁊ pusillas eas
propter hoc reor dici qd cum cetera uitia quadam quasi corpulentia sui
manifesta se prebeant: hoc genus pro sui subtilitate haud facile agnosci
⁊ ideo nec caueri possit: nisi dumtaxat a perfectis ⁊ exercitatis. ⁊ qui ha
beant illuminatos oculos cordis ad discretionem boni ⁊ mali. maximeqz
ad discretionem spirituum. qui cum aplo dicere possint: qr nō ignoram⁹
astutias sathane neqz cogitationes eius. Et uide ne forte ob hoc a spon
so iubeant non quidem exterminari uel abigi. uel occidi sed capi: qd ui
delicet huiusmodi spiritales dolosasqz bestiolas omni uigilantia ⁊ caute
la. obseruari oporteat ⁊ examinari: ⁊ sic capi id est comprehendi in astu
tia sua. Ergo cum proditur dolus. cum fraus apitur: conuincitur falsitas.
rectissime tunc dicitur capta uulpis pusilla: que demoliebatur uineam.
Deniqz dicimus hominem in sermone capi. sicut habes in euangelio:
quia conuenerunt pharisei in unuz ut caperent ihesum in sermone. Ita
ergo sponsus capi iubet uulpes pusillas que demoliuntur uineas: id est
deprehēdi. cōuici. pdi. Solū hoc malignitatis gen⁹ id ppriū hēt. ut agni
tuz iā minie noceat: ita ut agnosci sit illi expugnari. Quis. n. nisi demēs.
compta decipula sciēs ⁊ prudēs pedē mittit i illā? Sufficit pinde si capiā
tur q̄ huiusmōi sūt: hoc ē si pdas ⁊ ͦducas ad mediū. quippe quib⁹ appa
rere pire ē. Nō sic cetera uitia. Nēpe manifesta ueniūt. manifeste nocēt
sciētes captiuāt. supāt reluctātes: utpote ui nō dolo agētia. Ergo cōtra hu
iuscemodi aperte seuientes bestias non inuestigatione opus est: sed re
frenatione. Solas has uulpes paruulas. dissimulatrices maximas. quia
prodite iam non nocent. sufficit educi in lucem: ⁊ capi in caliditate sua.
Nam foueas habent. Tali itaqz ex causa uulpes iste ⁊ capi iubentur: et
paruule desc ibun ur Uel ideo paruule. ut nascentia uitia in ipso ortu
donec utiqz paruula sunt uigilanter obseruans illico comprehendas:
ne crescentia plus noceant. ⁊ difficilius capiantur. etiam si iuxta allego
riam ecclesias uineas. uulpes hereses uel potius hereticos ipsos intelli
gamus. simplex est sensus: ut heretici capiantur potius quaz effugent.
Capiantur dico non armis. sed argumentis quibus refellantur errores
eorum: ipsi uero si fieri potest reconcilientur catholice: reuocentur ad fi
dem christi. Hec est enim uoluntas eius qui uult omnes homines sal
uos fieri: et ad agnitionem ueritatis uenire. Hoc denique uelle se
perhibet: qui non simpliciter capite uulpes. sed capita inquit no
bis uulpes paruulas. Sibi ergo et sponse sue id est catholice iu
bet acquiri has uulpes cum ait: capite eas nobis. Itaque homo

de ecclesia exercitatus ⁊ doctus. si cuȝ heretico homine disputare aggre ditur. illo suam itentioné dirigere debet quatinus ita erráté cóuicat. ut ⁊ cóuertat. cogitans illud apostoli iacobi. qui conuerti fecerit peccatorem ab errore uie sue. saluabit animam eius a morte. ⁊ operit multitudinem peccatoꝝ. Quod si reuerti noluerit nec conuictus post primam iam ⁊ secundam ammonitionem. utpote qui omnino subuersus est: erit secundũ apostolũ deuitandus. Ex hoc iam melius ut quidé ego arbitror effugatur aut ét religatur: quã sinitur uineas demoliri. Nec propterea sane nihil se egisse putet qui hereticum uicit ⁊ conuincit. hereses cófutauit: uerisimilia a uero clare aperteque distinxit. praua dogmata plana ⁊ irrefragabili ratione praua eé monstrauit: prauum denique intellectum extollentem se aduersus scientiam dei. in captiuitatem redegit. Nempe cepit nihilominus qui talia operatus est. uulpem. ⁊ si non ad salutem illi: ⁊ cepit eé spóso ⁊ spóse. quãuis aliter. Nã ⁊ si hereticus non surrexit de fece. ecclesia tamen cófirmatur in fide: ⁊ quidem de profectibus sponse. sponsus sine dubio gratulatur. Gaudiũ eteni domini: fortitudo nostra. Denique non putat a se aliena lucra nostra. qui se nobis tam dignanter associat: dum iubet capi uulpes non sibi sed nobis secũ. capite inquiens nobis. Aduertere é eni quod ait nobis. Quid hac uoce socialius? An non tibi uidetur hoc dicere quasi quidã paterfamilias qui per se nil habeat sed oia cóia cũ uxore ⁊ liberis ⁊ domesticis? Et qui loquitur deus é. minime tamen ut deus loquitur id: sed ut sponsus. Capite nobis uulpes. Uides quam socialiter loquitur: qui sociũ nó hét. Poterat dicere mihi. sed maluit nobis: cósortio delectatus. O suauitaté o gratiaȝ: o amoris uim. Ita ne sũmus oium: unus factus est omnium? Quis hoc fecit? Amor. dignitatis nescius. dignatóe diues. affectu potés: suasu efficax. Quid uiolentius? Triũphat de deo amor. Quid tamen tam nó uiolétũ? Amor est. Que ista uis queso tam uioléta ad uictoriã: tam uicta ad uiolétiã? Denique semetipsũ exinaniuit. ut scias amoris fuisse quod plenitudo effusa est. quod altitudo adequata est: quod singularitas associata é. Cum quonam tibi o admirande sponse: tam familiare consortium? Nobis inquit capite. Cui tecum? An ecclesie de gentibus? De mortalibus ⁊ peccatoribus collecta est. Illam scimus que scit. Sed tu quis es ethyopisse huius tam ambitiosus amator? Sane non alter. moyses: sed plus quã moyses. Num tu ille es speciosus forma pre filijs hominũ? Par dixi. cándor es uite eterne. splendor ⁊ figura substantie dei: postremo super omnia deus benedictus in secula. amen

Sermo. lxvj.

d Uos nobis super uno capitulo disputani sermones: tertiũ paro si audire non tedeat. Et necessariũ reor. Nam quod ad uestrã quidé spectat domesticã uineã que uos estis satis me arbitror i

duobus fecisse sermonibus pro munimento illi aduersus insidias triptiti
generis uulpium: qui sunt adulatores. detractores ac seductorij quidam
spiritus: gnari ⁊ assueti mala sub specie boni inducere. Uerum domini
ce uinee non ita. Illam loquor que impleuit terram. cuius ⁊ nos portio
sumus: uineã grãdẽ nimis. domini plantatam manu. redẽptã sanguine:
rigatam uerbo. propagatam gratia. fecundatam spiritu. Ergo plus pro
prij curã gerens: incõmune minus profui. mouet ne aũt ꝑ ipa multitudo
demolientium eam: defensantium paucitas. difficultas defensionis. Dif
ficultatem occultatio facit. Nam cũ ecclesia semper ab initio sui uulpes
habuerit: cito oẽs cõperte ⁊ capte sunt. Confligebat hereticus palã. nã
inde hereticus maxime quod palã uincere cupiebat. ⁊ succũbebat. Ita
ergo facile ille capiebantur uulpes. Quid enim si posita in lucẽ uerita
te. hereticus in sue pertinacie tenebris remanẽs solus foris religat⁹ are
sceret. Nihilominus capta reputabatur uulpes. condẽnata impietate. ⁊ i
pio foras misso. ostẽtui utique iam uicturo non fructui. Ex hoc iuxta pro
phetam illi erant ubera arentia. ⁊ uenter sterilis: q̃ nõ repullulat error
publice confutatus: ⁊ falsitas aperta nõ germinat. Quid faciemus hijs
malignissimis uulpibus ut capi queant. que nocere quã uincere malũt:
⁊ ne apparere quidem nolunt sed serpere? Omnibus una intentio here
ticis semper fuit. captare gloriã de singularitate sciẽtie. sola ista maligni
or ceteris. uersutiorqꝫ heresibus: dampnis pascitur alienis ꝓprie glorie
negligens. Docta credo exemplis ueterum. que prodite euadere nõ ua
lebant. sed cõfestim capiebantur: cauta ẽ. nouo maleficij genere operari
mysteriũ iniquitatis eo licentius quo latentius. Deniqꝫ indixere ut dici
tur latebras sibi: firmauerunt sibi sermonem nequã. Iura periura: secre
tum prodere noli. Enim uero alias ne tenuiter quidem iurare nullaten⁹
acquiescunt. propter illud de euangelio. non iurare neque per celũ ne
que per terram ⁊ cetera. O stulti ⁊ tardi corde. repleti plane pharisiaco
spiritu. liquantes culicem: ⁊ camelum glutientes. Iurare nõ licet: ⁊ licet
periurare? An i hoc solo utrũqꝫ licet? De quonam mihi euãgelior loco
producitis istam exceptionẽ: qui ne iota quidem ut gl'amini preteritis?
Patet uos ⁊ superstitiose obseruare ꝺ iuramẽto: e flagitiose presumere
ꝺ periurio. O peruersitatẽ. Quod ad cautelã ꝯsultũ ẽ uidelꝫ nõ iurare.
hoc isti mãdati uice tã cõtẽtiose obseruãt. ⁊ quod imobili iure sãcitũ ẽ. ñ
peierãdũ scilicet. hoc tãquã idifferẽs ꝓ sua uolũtate dispẽsãt. Nõ iquiũt:
sꝫ ne mysteriũ publicem⁹. Quasi gl'a dei ñ sit reuelare sermonẽ. An dei
iuidẽt glorie? Sed magis credo quod pandere erubescant: sciẽtes i glori
um. Nã nefãda ⁊ obscena dñr agere i secreto. siquidẽ ⁊ uulpiũ posterio
ra fetẽt. Sed taceo que negarẽt: ad manifesta respõdeãt. An iuxta euan
gelium cauent sanctum dare canibus: ⁊ margaritas porcis? At istõ aper
te fateri ẽ. se non eẽ de ecclesia: qui oẽs qui de ecclesia sunt canes censẽt
⁊ porcos. Sine exceptione enim omnibus qui de sua secta non sunt. su

um illud quicquid est subtrahendum existimauit. Ceterum hoc ⁊ si senti
ant non respondebunt ne manifesti fiant: nempe quod oī mō fugiunt.
Sed non effugient. Responde mihi o homo qui plusquā oportz sapis:
⁊ plusquā dici potest desipis. Dei est an nō mysteriū qđ occltas? Si est:
cur nō ad eius gloriā pandis? Nam glā dei: reuelare sermonē. Si non.
cur fidem hēs in eo quod non est dei: nisi qꝛ hereticus es. Aut igiť dei
secretū ad gloriā dei ꝓdant. aut dei negēt mysteriū. ⁊ minime se hereti
cos negent: aut certe nihilominus manifestos se fateātur inimicos glo
rie dei: qui nolunt manifestum fieri. quod ei norunt fore ad gloriā. Stat
nempe scripture ueritas. Gloria regū. celare uerbū: gloria dei reuelare
sermonem. Non uis tu reuelare? Non ergo uis deū glorificare. Sz for
te non recipis scripturam hanc. Ita est. solius se euangelij profitentur
emulatores. ⁊ solos. Respondeant proinde euangelio. Quod dico ait in
tenebris. dicite in lumine: ⁊ quod in aure auditis predicate super tecta.
Iam nō licet silere. Usqz quo occultū tenetur: quod palā deus fieri iu
bet? Usqz quo optū, euangeliū nostꝝ? Suspicor nostꝝ nō ē pauli: nā ille
suum fatetur optum nō esse. Et si inquit optum est euangeliū meū: i hijs
optuz est qui ꝑeunt. Uidete ne uos diceret: apud quos euangeliū inue
nitur apertum. Quid apertius qđ pereatis? An forte nec paulū recipi
tis? De quibusdā ita audiui. Non eni inter uos omnes per omnia con
cordatis: ⁊ si a nobis omnes dissentiatis. At uero eoꝝ uerba ⁊ scripta ⁊
traditiones qui corꝑaliter cū saluatore fuerūt pari auctoritate euangelij.
cuncti ni fallor indifferenter recipitis. Nunquid illi optuz tenuere euan
geliū suum? Nunquid in deo carnis infirma. mortis horrida: crucis igno
miniam tacuere? Et quidem in omnem terram exiuit sonus eorum. Ubi
apostolica forma ⁊ uita quam iactatis? Illi clamant: uos susurratis. Illi
in publico: uos in angulo. Illi ut nubes uolant: uos in tenebris ⁊ subter
raneis domibus delitescitis. Quid simile illis in uobis ostenditis? An
quod nobiscum mulierculas non circumducitis: sed includitis? Non e
que comitatio ut cohabitatio suspicioni patet. Uerum quisnam de illis
sinistrum quippiam suspicaretur: qui mortuos suscitabant? Fac tu simili
ter: ⁊ una recumbantem putabo feminam uirum. Alioquin temere ti
bi usurpas illorum dispensationem: quorum sanctitatem non habes. Cū
femina semper esse ⁊ non cognoscere feminam: nōne plus est quā mor
tuum suscitare? Qđ minus est nō potes: ⁊ quod maius ē uis credā tibi?
Cotidie latus tuum ad latus iuuencule est in mēsa. lectus tuus ad lectū
eius in camera. oculi tui ad illius oculos in colloquio. manus tue ad ma
nus ipsius in opere: ⁊ continēs uis putari? Esto ut sis: sed ego suspiciōe
non careo. Scandalo mihi es. tolle scandali causam: quo te probes ue
rum ut iactitas euangelij emulatorem. Qui scandalizauerit unum de
ecclesia: nonne euangelium condempnat illum? Tu ecclesiam scanda
lizas? Uulpes es. demoliens uineam. Iuuate me socij; ut capiatur.

Vel potius capite nos nobis eam: o angeli sancti. Versuta ē valde. opa est iniquitate ꝛ impietate sua plane tam pusilla atque subtilis: ut facile humanos frustretur obtutus. Nūquid ꝛ uestros? Propterea uox illa ad uos. utpote sodales spōsi: capite nobis uulpes puulas. Ergo facite qđ in hemini. capite nobis hanc tam uersipellem uulpeculam: quam ecce iam diu frustra īsequimur. Docete ꝛ suggerite qualiter fraus deprehendatur hoc enim ē cepisse uulpem: qꝛ lōge plus nocet falsus catholycus. quam si uerus appareret hereticus. Non ē autem hominis scire quid sit in homine: nisi quis forte ad ipsum fuerit uel illū natus spiritu dei: uel angelica informatus industria. Quod signum dabitis ut palam fiat pessima heresis hec. docta mentiri. non lingua tantum sed uita? Et quidem recens uastatio uinee uulpē indicat affuisse: sed nescio qua arte fingēdi ita sua confundit uestigia callidissimum animal: ut qua uel intret uel exeat. haud facile queat ab homine deprehendi. Cūque pateat opus. non apparet auctor: ita per ea que in facie sunt cuncta dissimulat. Denique si fidem interroges: nihil xpanius. Si cōuersationem. nihil reprehensibiliꝰ. Et que loquitur factis probat. Videas hominē i testimoniū sue fidei frequentare ecclesiam. honorate presbiteros. offerte munus suū. cōfessiōez facere: sacramentis cōicare. Quid fidelius? Iam quod ad uitam mores que spectat. neminē cōcutit. neminem circūuenit: neminem supergreditur. Pallent insuper ora ieiunijs. panem nō comedit ociosus: operatur manibus unde uitam sustentat. Vbi iam uulpes? Tenebamus eam: quomodo est lapsa e manibus? Quomodo tā repente disparuit? Instemus. uestigemus: a fructibus eius cognoscemus eam. Et certe uinearum demolitio: testatur uulpem. Mulieres relictis uiris. ꝛ itez uiri dimissis uxoribus: ad istos se conferunt. Clerici ꝛ sacerdotes populis ecclesijsqꝫ relictis. intonsi ꝛ barbati apud eos inter textores ꝛ textrices plerumque inuenti sunt. An non grauis demolitio ista. An non opera uulpium hec. Verum non apud omnes forte ista tam manifesta deprehenduntur: ꝛ si sint: non est unde probentur. Quonam modo capimus illos? Reuertamur ad consortium ꝛ contubernium feminarum: hoc enim inter eos nemo qui careat. Interrogo unumquempiam horum. Heus tu bone uir que nam hec mulier: ꝛ unde huc tibi? Uxor ne tua? Non inquit: nam uoto istud non conuenit meo. filia ergo? Non. Quid? Non soror. ñ neptis: non aliquo saltim propinquitatis uel affinitatis gradu attinēs tibi? Nullo prorsus. Et quomodo tuta tibi cum ista continētia tua? Sane nec licet tibi istud. Cohabitationem si nescis uirorum ꝛ feminarum: i hijs qui uouere continentiam ecclesia uetat. Si non uis scandalizare ecclesiam: eice feminā. Alioqui ex hoc uno cetera que ñ adeo manifesta sūt: ꝓculdubio credibilia fiūt. Sꝫ quo mihi iquit euāgelij loco mōstrās ꝓhibitū istō? Euāgeliū appellasti: ad euāgeliū ibis. Si obedias euāgelio: non facies scandalū. Prohibet enim plane euangelium scandalum fieri. Facis āt

tu. istam non amouendo: iuxta constitutum ecclesie. Suspectus eras: at nunc manifeste censebere & cõtemptor euangelij. & ecclesie aduersator. Quid iudicatis fratres? Si pertinax fuerit ut nec obediat euangelio. nec eccl'ie acquiescat: quid iã tergi v̄sari põt? Nonne apte uobis vr̄ de prehensa fra⁹. ↄprehẽsa uulpes? Si non amouet feminam: non amouet scandalum. Si nõ amouet scandalum cum amouere possit: transgressor tenetur euangelij. Quid factura ecclesia ẽ. nisi ut amoueat illum qui nõ uult amouere scandalum: ne sit similis illi inobediens? Nam hoc mãdatum habet ex euangelio. nõ parcere ne proprio oculo scandalizanti se: ñ manui. nõ pedi: sed eruere illum abscidere ista. & ꝓicere a se. Si inquit ecclesiam nõ audierit: sit tibi sicut ethnicus & publicanus. fecimus ne aliquid? Puto quia fecimus. Cepimus uulpem: q2 fraudem percepimus. Manifesti sunt qui latebant falsi catholici: ueri depredatores catholice. Etenim dum mecũ dulces capiebas cibos. corpus dico & sanguinẽ christi. dum in domo dei ambulauim⁹ cum consensu. fuit suadendi locus. imo oportunitas seducẽdi: iuxta illud sapie. Simulator ore decipit amicũ suũ. Nunc aũt facile secundũ sapiam: pauli post unã & secundã correptionez hereticum hoiem deuitabo. sciens q2 subuersus ẽ qui eiusmodi ẽ. ac perinde cautus ꝓuidere ne iã sit & subuersor. Itaqz nõ nihil ẽ iuxta uerbũ sapiẽtis i ĩsidijs suis captos ẽe iniquos. Illos p̄sertiz iniquos: qui ĩsidijs ꝓ armis uti cauti sunt. Nã conflictus omnino abhijs & defensio perijt. Uile nẽpe hoc genus & rusticanũ ac sine litteris: & prorsus imbelle. Deniqz uulpes sunt: & pusille. Sed neqz illa in quibus male sentire dicuntur defensibilia sunt. nec tam subtilia quam suasibilia idqz duntaxat mulierculis rusticis & idiotis: quales utiqz omnes sunt quotquot adhuc de secta hac esse expertus sum. Nec enim in cunctis assertionibus eorꝝ nam multe sunt nouum quid aut in auditum audisse me recolo: sed qđ tritum est & diu uentilatum inter antiquos hereticos. a nostris autem cõtritum & euentilatum. Dicendum tamen & dicam quenam ille ineptie sint: partim quas sciscitantibus se catholicis minus caute respondentes ipi cõfessi sunt. ꝑtim quas diuisi ab ĩuicẽ litigãtes de ĩuicẽ ꝓdiderũt. ꝑtiz quoqz illas quas ĩnulli corꝝ r̄deũtes ad eccl'iaz d̄texerũt. Nõ qđ ad oẽs respondeã nec enim necesse est: sed tm̃ ut inotescant. At istud alterius erit opus sermonis. in laudem & gloriam nominis sponsi ecclesie ihesu christi domini nostri: qui est super oia deus benedictus in scl'a Amen. Sermo. lxvij.

c Apite nobis uulpes paruulas: que demoliuntur uineas. Ecce ego ad uulpes istas. Ipe sũt que p̄tergrediunť uiã: & uidemiãt uineã. Nõ sũt cõtẽte deserez uiã. nisi & desertare uineã possũt: addẽtes p̄uaricationẽ. Nõ suffic̄ heỉticos ẽe nisi & hypocrite sit: ut sit supra mõz peccãs peccatũ. Hij sũt qui ueniũt i uestimẽtis ouiũ ad nudan.

das oues: ⁊ spoliandos arietes. An nō tibi utraqꝫ res ipleta uidetur: ubi ⁊ fide plebes. ⁊ plebibus sacerdotes depredati inueniuntur? Quinam isti predones? Hij oues sunt habitu. astu uulpes: actu ⁊ crudelitate lupi. Hij sunt qui boni uideri nō esse: mali nō uideri sꝫ esse uolunt. Mali sūt ⁊ bōi uideri nolūt. ne soli sint mali: mali uidri timēt ne paꝝ sint mali. Eteni min⁹ sēp malicia palā nocuit: nec unq̄ꝫ bon⁹. nisi boni simlatōe dcept⁹ ē. Ita ergo i malū bonoꝝ boni appere studēt: mali nolunt. ut plus liceat malignari. Neqꝫ enim est apud eos uirtutes colere. sed colorare uitia. quodam quasi uirtutum minio. Deniqꝫ supstitionis impietateꝫ: nomine religionis intitulant. Innocentiā diffiniunt tm̄ in apto nō ledere: innocentie perinde solum sibi uendicantes colorem. In opimentum turpitudinis: continentie se insigniere uoto. Porro turpitudinem in solis existimant reputandam uxoribus: cum uel sola sit ea que cum uxore est causa. que turpitudineꝫ excusat in coitu. Rusticani homines sunt ⁊ idiote ⁊ prorsus contemptibiles: sed non est dico uobis cum eis negligenter agendū. Multū eni pficiunt ad impietatē: ⁊ sermo eoꝝ ut cācer serpit. Denique nō neglexit sps sāct⁹ qui de hijs quondam tā manifeste uaticinatus est: dicente apostolo. Spirit⁹ autē manifeste dicit. qꝛ i nouissimis temporibus discedent quidem a fide. attendentes spiritibus erroris ⁊ doctrinis demoniorum in ypochrisi loquentium mendacium. ⁊ cauteriatam habentium suam conscientiam. prohibentium nubere: abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus. Istos prorsus: istos dicebat. Hij nubere prohibent. hij a cibis abstinent quos deus creauit ad percipiendum: de quibus postea uidebim⁹. Nunc autem uidete si non proprie demonum ⁊ non hominum ludificatio hec: secundum quod predixerat spiritus. Quere ab illis sue secte auctorē: neminem hominem dabunt. Que heresis nō ex hominib⁹ habuit proprium heresiarcham? Manichei manem habuere principem ⁊ preceptorem. sabelliani sabellium. arriani arrium: eunomiani eunomium. nestoriāi nestorium. Ita omnes cetere huiusmodi pestes. singule singulos magistros homines habuisse noscuntur: a quibus originem simul duxere ⁊ nomen. Quo nomine istos tituloue censebis? Nullo. quoniam non est ab homine illorum heresis: neque per hominem illam acceperunt. Absit tamen ut per reuelationem ihesu christi: sed magis ⁊ absque dubio uti spiritus sanctus predixit per immissionem ⁊ fraudē demoniorum: in ypochrisi loquentium mendacium. prohibentium nubere. In ypochrisi plane hoc ⁊ uulpina dolositate locuntur. fingentes se amore id dicere castitatis. quod magis causa turpitudinis fouēde ⁊ multiplicande adinuenerunt. Res tamen tam in aperto ē. ut mirer quomō unquā homini christiano persuaderi potuerit. nisi quod hij adeo bestiales sūt. ut non aduertant qualiter omni immūdicie laxat habenas qui nuptias dampnat: aut certe ita pleni nequitia ⁊ diabolica malignitate absorti. ut

aduertentes diſſimulent. ⁊ letentur in perditione hominum. Tolle de
ecclesia honorabile cõnubiũ. ⁊ thorum immaculatum. nõne reples eam
concubinarijs. inceſtuoſis. ſeminifluis. mollib⁹. maſculoꝝ ꝯcubitorib⁹: et
omni deniq; generi immundoꝝ? Elige ergo utrũlib; aut ſaluari uniuer
ſa monſtra hec hominum: aut numerum ſaluandorum ad continentium
redigi paucitatem. Quam parcus in uno: quam largus in altero. Neu
trum horu; competit ſaluatori. Quid? Coronabitur turpitudo? Nihil mi
nus decet honeſtatis auctorem. Dampnabitur uniuerſitas: preter pau
culos continenies? Non eſt hoc eſſe ſaluatorem. Rara nimis in terris
continentia. neq; pro tantillo queſtu ad terras plenitudo illa ſemetipſã
exinaniuit. Et quomodo de illa omnes accepimus: ſi ſolis indulſit conti
nentibus participium ſui? Non eſt qnod ad hoc reſpondeant. Sed ne
q; ad illud credo. Si honeſtati in celis eſt locus. non ſit autem honeſto
⁊ turpi conſortium ſicut non eſt ſocietas luci ad tenebras: profecto nemi
nem immnndorum locus in loco ſalutis manet. Si quis aliter ſapit. ar
guet illũ apoſtolica uox. abſq; omni ambiguo aſſerẽs quoniam qui talia
agit regnum dei non poſſidebunt. Qua iam exiet de cauerna hec inſi
dioſe uulpecula? Puto in fouea deprehenſam. in qua ſibi duo quaſi fo
ramina fecerit: unum quo intret. alterum quo exeat. Nam ſueuit ita. Ui
de ergo quomodo utrobiq; illi intercluſus ſit exitus. Si ſolos in celeſti
bus collocat continentes: perit ex maxima parte ſalus. Si omnem ſpur
ciciam pariter cum continentibus collocat. perit honeſtum. Sed iuſtus
perit ipſa. neq; hac exitura neq; illac: recluſa ⁊ capta perpetuo in fouea
quam fecit. Quidam tameu diſſentientes ab alijs: inter ſolos uirgines
matrimonium contrahi poſſe fatentur. Uerum quid in hac diſtinctione
rationis afferre poſſint non uideo. niſi quod pro libitu quiſq; ſuo ſacra
menta eccleſie tanquam matris uiſcera dente uipereo certatim inter ſe
dilacerare contendunt. Nam quod dicuntur pretendere de primis con
iugibus quia uirgines erant: quid iſtud queſo matrimonij preiudicat li
bertati: quominus ⁊ inter non uirgines contrahi liceat? S; neſcio quid
ſe in euangelio inueniſſe ſuſurrant: quod ſue ineptie fruſtra exiſtimant
ſuffragari. Illud credo quod dñs cum premiſiſſet teſtimoniũ ꝺ geneſi.
⁊ creauit hoie; ꝺus ad ymaginẽ ⁊ ſilitudinẽ ſuã. maſculũ ⁊ feminã cre
auit illos. poſtea intulit. ergo quod deus coniunxit homo non ſeparat.
Hos inquiunt coniunxit deus. quia uirgines ambo erant. ⁊ iã non licuit
ſeperari: non erit autem ex deo copulatio ſecus preſumpta. Quis tibi
dixit propterea a deo coniunctos: quia uirgines erant? Nam ſcriptura
hoc non loquitur. An non uirgines erant inquit? Erant. ſed non eſt id
ipſum copulantes uirgines: ⁊ copulatos quia uirgines. Quanquam ne
hoc quidem nominatim dictum reppies quod uirgines eſſent: quamuis
eſſent. Sexuum ſane expreſſa diuerſitas ẽ nõ uirginitas: cũ dictũ ẽ. ma
ſculũ ⁊ feminã creauit illos. Merito quidem. Non eni; maritalis copla

corporum requirit integritatem: sed sexuum aptitudinem. Bene ꝓinde ipsam instituēs spiritus sanctus. sexum expressit uirginitatē tacuit. nec dedit occasionē uenandi uerbum insidiosis uulpeculis. Qꝺ utiqȝ libēter fecissent: q̄ꝫuis id quodqȝ frustra. Quid eni si dixisset uirgines creauit illos: Non propterea continuo obtinuisses solos uirgines licere coniūgi. Et tñ quomodo exultasses ex sola uerbi occasione: quomodo exsultasses secūdas ⁊ tertias nuptias. quomodo īsultasses catholice. scorta leonesqȝ adiuuicem tanto libētius coniungenti: quanto perinde eos de turpi ad honestum trāsire nō dubitat. fortassis ⁊ reprehenderes deum prophete precipientem: fornicariam ducere. Nunc autem ⁊ occassio deest: ⁊ libet gratis hereticum esse. Nā ⁊ testimoniū qꝺ usurpasti ad astruendū errorem tuum. plus ad destruendum ualere inuentū est. pro te facere nihil: contra te plurimuȝ. Nunc aūt audi qꝺ te aut ex toto confungit aut corrigit: ⁊ heresim tuā prorsus conterit ⁊ cōminuit. Mulier quanto tempore uir eius uiuit: alligata ē uiro. Sin auteȝ dormierit uir eius soluta est: cui uult nubat tñ in domino. Paulus est qui concedit uidue ut cui uult nubat: ⁊ tu econtra ꝑcipis nulla preter uirginem nubat. ⁊ hoc nisi uirgini. ut non tui uult nubat uel ipa: Quid manū dei adbreuias: Quid largam benedictionem nuptiarum restringis: Quid proprium uēdicas uirgini: qꝺ indultuȝ ē sexui: Non ꝯcederet hoc paulus nisi liceret. At paꝝ dico ꝯcedit. Uult quoqȝ. Uolo iquit adolescētiores nubere: nec dubiū quin uiduas dicat. Quid manifestius: Ergo qꝺ cōcedit qꝛ lꝫ: ēt uult qꝛ expedit. Quod licet ⁊ expedit: hereticus prohibet. Nihil ex hac prohibitiōe persuadebit: nisi quod hereticus ē. Superest ut ꝺ residuo aplice prophetie istos aliquātulū exagitemus. Absi nēt nāque hij ut predixit ille a cibis quos deus creauit ad percipiendū cum grāꝝ actione. Hinc quoque hereticos se probantes ñ sane qꝛ abstinent: sed qꝛ heretice abstinēt. Nam ⁊ ego interdū abstineo. sed abstinētia mea satisfactio est pro peccatis: ñ superstitio pro ipietate. Num redarguimus paulū quod castigat corpus suū: ⁊ i seruitutē redigit: Abstinebo a uino qꝛ i uino luxuria ē: aut si infirmus sū. modico utar iuxta consiliū apostoli. Abstinebo a carnibꝰ. ne dū nimis nutriūt carnē: simul ⁊ carnis nutriant uitia. Panem ipsum cū mēsura studebo sumere. ne onerato uentre stare ad orandum redeat ⁊ ne improperet etiam mihi propheta. quod panem meum comederim in saturitate. Sed ne simplici quidem aqua ingurgitare me assuetam. ne distensio sane uentris usque ad titillationem pertingat libidinis. Hereticus aliter. Nempe horret lac. ⁊ quicquid ex eo conficitur: postremo omne quod ex coitu procreatur. Recte ⁊ christiane. si non idcirco qꝛ ex coitu: sed ne ad coitum prouocent. Ceterū quid sibi uult qꝺ ita generaliter omne qꝺ ex coitu generatur uitatur: Suspicionem generat mihi obseruatio ista ciborū. tam signāter expressa. Uerūtñ si de regula medicoruꝫ hoc ꝓfers nobis: non reprehendimꝰ curam carnis quam nemo unquā.

odio habuit. Si de disciplina abstinentium id ē spiritualium medicorū scola: etiā uirtutē approbamus qua carnē domas. frenas libidinē. At si de insania manichei prescribis beneficentie dei. ut quod ille creauit & donauit ad percipiendum. cū gratiarū actione. tu nō modo ingratus. sz & censor temerarius immundū decernas. & tanq̄ a malo abstineas. nō plane abstinētiā collaudabo sz execrabor blasphemiā: te magis imundū dixerim qui immundum quid putas. Omnia munda mundis ait ille rerum optimus estimator. & nihil immundum nisi ei qui immundum quid putat. Immundis autē aut infidelibus nihil ē mundū: sed pollicita ē eorū & mens & conscientia. Ue qui respuitis cibos quos dūs creauit. iudicantes immundos & indignos quos traiciatis in corpora uestra. cū ppterea nos corpus xpi qd ē ecclia tāquā pollutos & imundos expuerit. Nō ignoro qd se solos corpus xpi esse glorientur. sed sibi hoc psuadeant. qui illud quoq3 psuasum habent. potestatem se habere cotidie i mensa sua corpus xpi & sanguinē consecrandi. ad nutriendum se in xpi corpus & membra. Nempe aiunt se successores apostolorum. & aplicos se nominant: nullū tñ appellatus sui signū ualentes ostendere. Quousq3 lucerna sub modio? Uos estis lux mundi dictū est aplis: & ideo apli super candelabrum ut toto luceant mundo. Pudeat successores aplorū lucē non esse mūdi sz modii: mundi autem tenebras. Dicamus eis. uos estis tenebre mundi: & transeamus ad alia. Se dicunt ecclesiam. sed contradicūt ei qui dicit. Non potest ciuitas abscondi super montem posita. Ita ne lapidem de monte abscissū sine manibus. montem factum & implentem mundum: uestris creditis inclusum antris? Et ne hic quidem immorandum. ipsa opinio refugit publicari: suo cōtempta susurrio. Habet & semp habebit integram xps hereditatem suā: & possessionē suam terminos terre. Se potius subtrahunt huic magne hereditati: qui xpo illā conantur detrahere. Uidete detractores: uidete canes. Irrident nos quod baptizamus infantes. qd oramus pro mortuis: qd sanctorū suffragia postulamus. In omni genere hominū atq3 i utroq3 sexu festināt pscribere xpm. in adultis & paruulis. in uiuis & mortuis: hinc quidē infantibus ex impossibilitate nature. inde uero adultis ex difficultate continentie. prescribentes. porro mortuos uiuentium fraudantes auxiliis. uiuentes nihilominus sanctorum qui decesserunt suffragiis spoliantes. Absit. Nō relinquet dn̄s plebem suam que est sicut arena maris: nec contentus erit paucitate here icorum qui omnes redeūt. Neq3 enim parua apud eum redemptio. Quantus uero numerus istorum: ad magnitudinem precii? Se magis precio fraudant. qui ipsum euacuare conantur. Quid enim si infans pro se loqui nō potest: pro quo uox sāguinis fratris sui & talis fratris clamat ad dominum de terra? Astat & clamat nihilominus mater ecclesia. Quid tamē ifās? Nōne & ipe uidetur tibi quodamō de fōtibus saluatoris uociferari ad deum. & suis uagitibus clamitare: dn̄e ui patior responde p

me? Flagitat auxiliũ gratie: quia uim patitur a natura. Clamat innocentia miseri. clamat ignorantia paruuli: clamat addicti infirmitas. Ita ergo clamant hec omnia sanguis fratris. fides matris: destitutio miseri. ⁊ miseria destituti. ⁊ clamatur ad patrem. Porro pater seipsum negare si pōt. Pater ē. Nemo mihi dicat q̄ non habet fidem. cui mater impertit suam: inuoluens illi in sacramento quousq; idoneus fiat suo assensu euolutaꝫ percipere. An breue pallium ē ut non possit duos coopire? Magna est ecclesie fides. Nunquid minor fide chananee mulieris: quam constat ⁊ filie sufficere potuisse ⁊ sibi? Ideo audit. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut petisti. Nūquid minor fide illoꝝ qui paliticum per regulas demittentes: anime illi simul ⁊ corporis obtinuere salutem. Deniq; hēs. Quorum fidem ut uidit. ait palitico. Confide fili: remittuntur tibi peccata etiam paulo post. Tolle grabratum tuum ⁊ ambula. Qui hec credit: facile hinc persuadebitur. merito ecclesiam presumere non solum paruulis baptizatis in sua fide salutem. sed etiā interfectis pro christo infantibus coronam martyrij. Que cum ita sint. nullum preiudiciū sustinebūt regenerati. de eo qđ dictū ē. sine fide impossibile ē placere deo: cū sine fide nō sint. qui in testimoniū fidei baptismi gratiā perceperunt. Sed neq; de eo qđ item dictum ē: qui uero non crediderit cōdempnabitur. Quid enim credere ē. nisi fidē habere? Itaq; ⁊ mulier saluabit̄ p generationē filiorum. si permanserit in fide cum lenitate: ⁊ infantibus per lauachri regenerationem succurretur. ⁊ adulti qui continere non poterunt. coniugij tricesimo fructu se redimient. uiuentiū quoq; preces ⁊ hostias mortui qui opus habebunt ⁊ digni erunt mediātibus pcipient anglis. et eorum qui iam peruenerunt uenientibus adhuc nequaquam solatia deerunt: in deo qui ubiq; est nusquam spiritu absentium. Nā ⁊ christus propter hoc mortuus est: ut uiuorum dn̄aretur. ⁊ mortuorum. Propter hoc quoq; ⁊ infans natus est. ⁊ per singulos etatum gradus ꝓfecit in uirum: ut nulli deesset etati. Non credunt ignem purgatorium restare post mortem. sed statim animam solutam a corpore uel ad requiem transire uel ad damnationē. Querant ergo qui dixit quoddam peccatum esse. qđ neq; in seculo neq; in futuro remitteretur. cur hoc dixerit si nullum in futuro manet remissio purgatione peccatorum. Iam uero qui eccliam non agnoscunt. non est mirum si ordinibus ecclesie detrahunt: si instituta non recipiunt: si sacramenta contempnunt. si mandatis non obediūt. Peccatores inquiunt sunt apostolici archiepiscopi. epischopi. presbiteri: ac per hoc nec dandis nec accipiendis idonei sacramentis. Nunquā duo ista conuenient: episcopum esse ⁊ peccatorem. falsum est. Episcopus erat cayphas: ⁊ tamen quantus peccator qui dominum mortis dictabat sententiam? Si negas episcopum: arguet te testimonium iohannis: qui enim testimonium sui pontificatus etiam prophetasse refert. Apostolus erat iudas. ⁊ lꝫ auarissimus ⁊ sceleratissimus: electus a domino.

An tu de illius apostolatu dubitas: quem dominus elegit? Nonne ego inquit vos duodecim elegi: et unus ex vobis diabolus est? Audis electum apostolum et eundem extitisse diabolum: et negas posse esse episcopum qui peccator est? Super cathedram moysi sederunt scribe et pharisei. et qui non obedierunt eis tanquam episcopis inobedientie rei fuerunt etiam in ipsum dominum precipientem et dicentem: que dicunt facite. Patet quamvis scribe quamvis pharisei quamvis et maximi peccatores: propter cathedram tandem Moysi ad eos quoque nihilominus pertinere quod item dixit: qui vos audit me audit. qui vos spernit me spernit. Multa quidem et alia huic populo stulto et insipienti a spiritibus erroris in ypochrisi loquentibus mendacium mala persuasa sunt: sed non est respondere ad omnia. Quis enim omnia novit? Deinde labor infinitus esset: et minime necessarius. Nam quantum ad istos nec rationibus convincuntur quia non intelligunt. nec auctoritatibus corriguntur. quia non recipiunt: nec flectuntur suasionibus quia subversi sunt. Probatum est. mori magis eligunt: quam converti. Horum finis interitus. horum novissima incendium manet. iuxta figuram facti sanson. Plerumque fideles iniectis manibus aliquos ex eis ad medium traxerunt. Quesiti fidem. cum de quibus suspecti videbantur. omnia prorsus suo more negarent: examinati iudicio aque. mendaces inventi sunt. Cumque iam negare non possent. quippe deprehensi aqua eos non recipiente. arrepto ut dicitur freno dentibus tam miser quam libere impietatem non confessi. sed professi sunt palam pietatem astruentes. et pro ea mortem subire parati: nec minus pati inferre qui astabant. Itaque irruens in eos populus. novos hereticis sue ipsorum perfidie martyres dedit. Approbamus zelum. sed factum non suademus: quia fides suadenda est. non imponenda. Quanquam melius proculdubio gladio coherentur illius videlicet. qui non sine causa gladium portat: quam in suum errorem multos trahicere permittantur. Dei enim minister ille est: vindex in iram ei qui male agit. Mirantur aliqui quod non modo patienter. sed et leti ut videbantur ducerentur ad mortem. sed qui minus advertunt quanta sit potestas diaboli. non modo in corpora hominum. sed etiam in corda que semel permissus possederit. Nonne plus est sibimet hominem vicere manus: quam id libenter ab alio sustinere? Hoc autem in multis potuisse diabolum frequenter experti sumus: qui seipsos aut submeserunt aut suspenderunt. Denique iudas suspendit seipsum: diabolo sine dubio immittente. Ego tamen magis existimo et magis admiror. quod potuit immisisse in cor eius ut traderet deum: quam ut semetipsum suspenderet. Nihil ergo simile habent constantia martyrum et pertinacia horum: quia mortis contemptum in illis pietas in istis cordis duricia operat. Et ideo propheta martyris forsitan voce dicebat. coagulatum est sicut lac cor eorum ego vero legem tuam meditatus sum: pro eo videlicet quod et si pena eadem videretur longe diversa esset intentio. illo utique durante cor contra dominum: isto in lege domini meditante. Que cum ita sint. non est opus ut

dixi frustra multa aduersus homines stultissimos atque obstinatissimos dicere: sufficit innotuisse illos ut uitentur. Quãobrem ut deprehendã tur cogendi sunt uel abicere feminas. uel exire de ecclesia: utpote scan dalizantes ecclesiam i cõuictu ꝛ ꝯtubernio feminarum. Dolendũ ualde quod non solum laici principes sed ꝛ quidam ut dicitur de clero nec nõ ꝛ de ordine episcoporũ. qui magis persequi eos debuerant: propter que stum sustineãt: accipientes ab eis munera. Et quomodo inquiunt dam pnabimꝰ: nec conuictos nec confessos? Friuola satis non ratio sed occa sio. Hoc solo ẽt si aliud non eẽt facile deprehendis. si ut dixi uiros ꝛ fe minas qui se continentes dicunt ab inuicem separes. ꝛ feminas quidez cum alijs sui ꝛ sexus ꝛ uoti degere cogas: uiros eque cum eiusdem pro positi uiris. Per hoc enim consultum erit utrorũqz uoto simul ꝛ fame: cum continentie sue ꝛ testes habuerint ꝛ custodes. Quod si non sustinẽt iustissime eliminabuntur de ecclesia quam scandalizant non solum nota bili. sed ẽt illicita cohabitatione. Ergo ista sufficiant pro deprehendẽdis harum uulpium dolis. ad dandam scientiam ꝛ cautelam dilecte ꝛ glo riose sponse domini nostri ihesu xp̄i: qui ẽ super omnia deus benedictus in secula.

Sermo .lxviij.

d Ilectus meus mihi. ꝛ ego illi. Hactenus uerba sponsi. Assit ipse ut digne ad gloriam ipsius ꝛ nostram ipsorum salutem: spõ se possimus uestigare sermones. Neqz enim tales sunt qui a nobis ꝯsiderari ꝛ discuti, put dignũ fuerit ualeãt: nisi ipse fuerit dux ṽbi. Sunt eni quã suaues ad grãz. tã fecũdi ad sẽsus: tã ẽt ꝓfũdi ad mysteria. Cui simulabo eos? Uni iteri alicui epulaꝝ. que triplici quadã emineat grã. ðliciosa ad saporẽ. solida ad nutrimẽtũ: efficax ad medicinaz. Sic in quã. sic singulus quisqz spõse s̄mo. ꝛ ex eo qð suauiter sonat. affectũ mul cet. ꝛ ð sẽsuũ ubertate mẽtẽ ipugnat ꝛ nutrit: ꝛ ð altitudie mysterioꝝ. dũ itellectũ quo plus exercet plus terret: miro mõ tumorẽ sanet inflatis scien tie. Eteni si unꝰ quispiã ex hijs forte qui sibi scioli uident̃ curiosius sese dederit scrutio hoꝝ cũ uiderit igenij sui succũbere uires. ꝛ redigi i capti uitatẽ oẽm itellectũ ꝓsẽserit: nõne hũiliatꝰ ad illã uocẽ ꝯpellet̃ ut dicat: mi rabilis facta ẽ sciẽtia tua ex me. ꝯfortata ẽ ꝛ ñ potero ad eã? Et nũc quidẽ pricipiũ ṽborum eiꝰ quãte suauitatis isigne prefert? Nã uide quale prici piũ dederit. Dilectꝰ iquit meꝰ mihi: ꝛ ego illi. Simplex uox uidetur qm̃ suauiter sonat: sed de hoc uidebitur postea. Nunc ṽo a dilectione icipit de dilecto prosequitur: nihil se aliud scire iudicans non dilectum. Pa tet de quo sermo: cũ quo nõ ita. Non enim ut cũ ipso eodẽ fuerit sentire permittitur. cũ ipse iã non affuerit. Neque id dubiũ nẽpe mox cũ reuo care uidetur. ꝛ quasi post tergũ clamare: reuertere inquiens dilecte mi.

Unde adducimur non aliud sane conicere. nisi qꝺ finitis ꝟbis ꝟuis iterꝫ suo more se absentauerit. ⁊ illa remanserit nihilominus de eo loquens: qui nunquam absens ē sibi. Ita ē: in ore retinuit qui nō recedebat a corde: nec quādo recedebat. Quod de ore exit de corde uenit: ⁊ ex abundātia cordis os loquitur. Ergo loquitur de dilecto ut uere dilecta. ⁊ uere diligenda: quoniam diligit multum. Querimus cum quo. naā de quo nouimus. ⁊ non occurrit nisi forte cū adolescentulis: que a matre abesse non possunt ubi discesserit sponsus. Sed melius ut opinor sentimus. secum potius. ⁊ non cum altera sic loquutam: presertim quod trūca ⁊ minus cōtinens inueniatur. insufficiēs plane ad dandā intelligētiam auditori: ob quam uel maxie inuicē loquimur. Dilectus meus mihi inquit: ⁊ ego illi? Non plus? Pendet oratio: immo non pendet. sed deficit. Suspenditur auditor: nec eruditur. sed erigitur. Quid est qꝺ dicit: ille mihi ⁊ ego illi? Nescimus quid loquitur: qꝛ nō sentimus qꝺ sentit. O sancta aīa quid tuus ille tibi: quid illi tu? Quenam queso hec inter uos tam familiariter fauorabiliterqꝫ discurrens exhibitio ⁊ redibitio? Tibi ille: tuiqꝫ uicissim illi. Sed quid? Idipsum ei tu: qꝺ tibi ille: an aliud? Si nobis si ad nostrā loqueris intelligentiam: euidēter quod sētis edicito. Quousque animas nostras tollis? An secūdum prophetam secretum tuū tibi? Ita ē affectus loquutus ē: non intellectus: ⁊ iō non ad intellectum. Ad quid ergo? Ad nihil. nisi quod mirabiliter delectata ⁊ affecta uehementer ad desideratos affatus. finem illo faciente nec tacere omnino quiuit: nec tamē qꝺ sētit exprimere. Neqꝫ enim ut exprimeret sic loquuta est: sed ne taceret. Ex abūdātia cordis os loquutū ē: sed nō pro abūdātia. Habēt suas uoces affectus. per quas se ēt cū nolunt prodūt: timor uerbi causa meticulosas dolor gemebundas: amor iocundas. Nūquid ꝯdolentiū plāctus. merentium ue singultus uel gemitus percussorum. itēqꝫ pauentiū subitas ⁊ efferatas clamationes. seu etiam saturatorum ructus. aut usus creat. aut ratio excitat. aut deliberatio ordinat: aut premeditatio format? Eiusmōi certum est non nutu prodire animi: sed erumpere motu. Sic flagrans ac uehemens amor presertim diuinus. cum se intra se cohibere nō ualet: non attendit quo ordine. qua lege. quaue serie seu paucitate ꝟborꝫ ebulliat: dūmō ex hoc nullū sui sētiat ꝺtrimētū. Interdū nec ꝟba requirit. īterdū nec uoces oīo ullas: solis adhoc contentus suspirijs. Inde ē qꝺ spōsa sācto amore flagrans. idque incredibili mō. sane pro captāda quātulacūqꝫ euaporatōe ardoris quē patiꝛ. nō ꝯsiderat quid. qualiter eloquatur: sed quicquid ī buccā uenerit amore urgēte n̄ enūtiat. sed eructuat. Quid ni eructet sic refecta ⁊ sic repleta? Reuolue textum epythalamij huius ab ipso exordio usque huc. ⁊ uide si tanta uspiam illi quanta hac uice in cūctis uisationibus ⁊ alloquutiōibꝰ spōsi copia eiꝰ īdulta fuerit. ⁊ si unquā ex ore ipsiꝰ n̄ mō tā multos. sꝫ ⁊ tā iocūdos ꝟmōes accepit. Que ergo repleuerat ī bonis ꝺsideriū suū: quid mirꝫ si ructū potiꝰ q̄ꝫ ꝟbū fecit? Et si

uerbum tibi feciſſe uidetur:eructatum puta.⁊ non ſubornatum. aut pre ordinatum. Nec enim ſponſa rapinam arbitratur ſibi aptare prophete dictuꝫ eructauit cor meũ uerbũ bonũ:quippe eodẽ repleta ſpiritu. Dilectus meus mihi ⁊ ego illi. Nil pñtie habet.deeſt orationi. Quid inde? Ructus ẽ. Quid tu in ructu queris.orationum iuncturas:ſollẽpnia dictionum? Quas tu tuo ructui leges imponis uel regulas? Non recipit tuã moderationem.non a te compoſitionem expectat.non commoditatem: non oportunitatem requirit. Per ſe ex intimis nõ mõ cum non uis.ſed ⁊ cum neſcis erumpit:euulſis potius quã emiſſus. Tamen odorem portat ructus quãdoqꝫ bonum.quandoqꝫ malũ:pro uaſorum e quibus aſcẽdit contrarijs qualitatibus. Deniqꝫ bonus homo de bono theſauro ſuo profert bonũ ⁊ malus malum. Bonum uas ſponſa dñi mei:⁊ bonꝰ mihi odor ex illa. Gratias tibi ago dñe iheſu qui me dignatus es admittere ſaltem ad odorandum. Ita domine.nam ⁊ catelli edunt ð micis q̃ cadũt de menſa dñoꝝ ſuorum. Mihi fateor bene redolet ructus dilecte tue: ⁊ de plenitudine eius quanuis modicum quid gratanter accipio. Memoriam ſuauitatis tue eructat mihi:⁊ neſcio quid ineffabile tue dignationis ⁊ amoris odoratus ſum in uoce iſta: dilectus meus mihi.⁊ ego illi. Ipſa ut dignum eſt epulet̃ ⁊ exultet in conſpectu tuo: ⁊ delectetur i leticia. Uerumtñ ſic tibi excedat:ut ſobria ſit nobis. Ipſa ergo repleat̃ i bonis domus tue.⁊ torrente uoluptatis tue potet̃:ſꝫ queſo pueniat ad me peccatorem uel tenuis odor eructante illa:cum ſatiata fuerit. Bene mihi eructauit moyſes:⁊ bonus odor in ructu eius creantis potentie. In principio inquit creauit deus celũ ⁊ terraꝫ. Bene yſaias.nã ſuauiſſimũ redimentis miſericordie odoreꝫ dedit ita eructuãs. Tradidit in mortem animam ſuam:⁊ cum ſceleratis reputatus eſt: ⁊ ipſe peccata multorum tulit.⁊ pro trãſgreſſoribus rogauit ut non pirent. Quid eque miſericordiam redolet? Bonus quoqꝫ ex ore iheremie ructus.bonꝰ ex dauid qui ait:eructauit cor meum uerbum bonum. Repleti ſunt oẽs ſpiritu ſãcto: ⁊ ructantes omnia impleuerunt bonitate. Ructum iheremie requiritis? Non ſum oblitus:iam parabam illum. Bonum eſt preſtolari cum ſilentio: ſalutare domini. Eius eſt. non fallor admouete naribus:balſamũ uincit ſuauitas remunerantis iuſticie quam importat. Patientem pro iuſticia uult me expectare mercedem in poſterum.non recipere in preſenti:quod iuſticie merces ſalutare nõ ſcĩ ſꝫ domini ſit. Si morã fecerit expecta euꝫ inquit:⁊ ne murmuraueris. qm̃ bonum ẽ cuꝫ ſilentio expectare. Ergo faciaꝫ quod hortatur:expectabo dominum ſaluatorem meũ. Sed peccator ſum ⁊ adhuc grandis mihi reſtat uia:qr longe a peccatoribuſ ſalꝰ. Nõ murmurabo tamẽ:i odore interim conſolabor me. Letabit̃ iuſtus in domino guſtu experiens:quod ego ſentio odoratu. Queꝫ ſpectat iuſtus peccator expectat:⁊ expectatio odoratio eſt. Nam expectatio ait creature:reuelationem filiorum dei expectat. Porro ſpectare guſta

re est ⁊ uideṙ:quoniam suauis est dominus. An potius iustus qui expe ctat:⁊ qui iā tenet beatus.' Denique expectatio iustorum letitia. Nam peccator nihil expectat.⁊ unde peccator quod bonis presentibus nō mo do detentus:sed ⁊ contentus.nihil in futurū expectat:surdus ad uocem illam.Expecta me dicit dominus in die resurrectionis mee in futurum. Et ideo iustus erat simeon q: expectabat ⁊ odorabat iam christum in spi ritu quem necdum in carne adorabat Et beatus in expectatione sua:q: per odorem expectationis peruenit ad gustum contemplationis.Deni que ait:⁊ uiderunt oculi mei salutare tuum. Iustus quoque abraam qui ⁊ ipse expectauit ut uideret diem domini:⁊ non est confusus ab expecta tione sua.nam uidit ⁊ gauisus est. Iusti appostoli cum audiebant ;⁊ uos similes hominibus expectantibus dominum suum. Quid ni iust⁹ dauid ⁊ quando aiebat:expectans expectaui dominum. Ipse ē quartus ō nūe ro prenominatorum ructatorum meorū quē pene preterieram. Non ex pedit quidē. Iste os suū aperuit ⁊ atraxit spiritum ⁊ saturatus non mo do eruactuit sed ⁊ cantauit. Ihesu bone quantam meis naribus ⁊ auri bus iste infudit suauitatē i ructu ⁊ cantu suo.ō oleo letitie quo unxit te ō us pre consortibus tuis:ex myrra ⁊ guta.⁊ cassia.a uestimētis tuis a do mib⁹ eburneis:ex quibus delectauerūt te filie regū i honore tuo.Utinā me digneris occursu tanti uatis ⁊ amici tui i die solēnitatis ⁊ letitie. quā do egrediṙ de thalamo tuo;epythalamiū suū canens i psalterio iocūdo cū cythara:affluens delicijs respersus ⁊ respergēs uniuersa istiusmodi pulucre pigmētario. In illa die uel potius i illa hora.nam horc ē.si quā do ē.fortassis ne hora quidē sed hore dimidium:iuxta illud scripture. fa ctū est silentium in celo quasi media hora.ergo i illa hora replebiṙ gau dio os meū ⁊ lingua nostra exultatione:dum singulos non dico psalmos sed uersus.sentiam ruct⁹:⁊ quidē odoriferos super oīa aromata. Quid iohannis ructu fraglantius.qui uerbi dei redolet eternitatē:generatōe᷑. diuinitatē:' Quid de pauli ructib⁹ loquar:quāta obrem suauitate replene runt:' Deniq᷑ christi bonus odor erat in oī loco. Uerba certe ineffabilia ⁊ si non profert ut audiā.offert tū ut cupiam:⁊ libeat odorare.que audiṙ nō l᷑. Nescio.n.quo pacto quo plus latēt plus placēt:⁊ auidius ibiam⁹ negatis.Sed iam aduerte apud sponsam similem rem quomodo instar pauli in presenti capitulo.⁊ secretum non aperit.nec preterit tamen intactum aliquid.quasi olfactui nostro indulgens:qō gustui forte interim non competere indicaret:siue propter indignitatem nostram.siue prop ter incapacitatem.Dilectus meus mihi.⁊ ego illi. Quod non ē dubium duorum quidem hoc loco amor mutuus flagrat:sed in amore summa unius profecto felicitas:alterius mira dignatio. Neq᷑ enim inter pares est consensio:seu complexio hec.Ceterum quid ista ex hac prerogatiua amoris glorietur.impensum sibi.repensumq᷑ uicissim a se.quis se liqui do nosse p̄sumat.nisi qui p̄cipua 'puritate mentis.ac corporis sanctitate

in semetipso meruerit tale aliquid experiri? Res est i affectibꝰ: nec ratio
ne ad eã pertingitur: sed conformitate. Quam uero pauci qui dicant.
Nos autem reuelata facie speculantes gloriaꝫ dei. in eandem ymaginẽ
transformamur de claritate i claritatẽ tanq̃ꝫ a dñi spu. Uerꝫ ut sub aliqua
qualicumqꝫ intelligentie forma. quod legitur redigatur. saluo quidem
sponse suo singulari secreto. ad quod interim non datur accedere pre
sertim talibus quales nos sumus: apponendum sane aliquid nobis eo
accõmodatius ad cõmunẽ sensuꝫ quo usitatius. qđ ⁊ uerbis consequen
tiam. ⁊ intellectum det paruulis. Et mihi quidem uidetur satis ẽe ad no
stram grossam ⁊ quodammodo popularem intelligentiam. si dicendo di
lectus meus mihi. subaudiamus intendit. ut sit sensus dilectus meus mi
hi intendit. ⁊ ego illi. Quanquã tamen nec solus ego id senseriꝫ nec pri
mus: cũ propheta ante me dixerit. Expectans expectaui dñm: ⁊ inten
dit mihi. Habes aperte intentionem domini ad prophetam: habes et
prophete ad dñm: in eo qđ ait. expectans expectaui. Naꝫ qui expectat
intendit: ⁊ expectare intendere est. Idem omnino sensus. eadem pene
uerba apud prophetam. que apud sponsam. sed a propheta transposita.
Prius siquidẽ is qđ illa posterius posuit: ⁊ econuerso. Ceterum spõsa
rectius loquuta est. nõ pretendens meritum. sꝫ premittens beneficium:
⁊ se preuentam dilecti gratia confitens. Recte omnino. Nam quis pri
or dedit illi ⁊ retribuetur ei? Deniqꝫ audi iohannem quid in epistola su
per hoc senserit. In hoc est caritas inquit non quasi nos dilexerimus
deum sed quoniam ipse prior dilexit nos. Propheta tñ gratie preuẽtio
nem ⁊ si tacuit. nõ negauit: subsequutionẽ plane nõ tacuit. Sꝫ accipe: et
alio loco certiorẽ de re ista ipsius cõfessionẽ. Et misericordia tua iquit. lo
quebar. subsequetr me: oibus diebꝰ uite mee. Audi ⁊ đ p̃uentiõe idemti
dem ipsius ñ nimis certã manifestamue sentẽtiã. Deus meus iquit mise
ricordia eiꝰ preueniet me. Itẽ ad deũ. Cito ait ãticipẽt nos misericordie
tue. qr paupes facti sumꝰ nimis. Pulchre spõsa posteriꝰ ni fallor hec ea
dẽ ordie põit: sꝫ sequitr ꝓphete ordinẽ: loquẽs hoc mõ. Ego dilecto meo:
⁊ dilectꝰ meꝰ mihi. Cur ita? Nẽpe ut tũc magis gratia plenã se ꝓbet. cũ
totũ grẽ dederit: ⁊ primas scilicet illi ptes ascribẽs. ⁊ ultimas. Alioquin
quomõ gr̃a plena: si quid habuerit qđ ñ sit ex gr̃a? Nõ ẽ quo gr̃a intret.
ubi iã meritũ occupauit. Ergo plena ꝯfessio grẽ: ipius grẽ plenitudineꝫ
đsignat i aia cõfitẽtis. Nã si quid đ ꝓprio inest: inquãtũ ẽ. gr̃aꝫ cedeṙ illi
necesse ẽ. Deest grẽ: quicquid meritis deputas. Nolo meritũ. qđ gr̃aꝫ
excludat. Horreo quicquid đ meo ẽ ut siꝫ meꝰ: nisi qđ illđ magis forsitã
meũ ẽ: ꝙ me meũ facit. Gr̃a reddit me mihi iustificatũ gratis: ⁊ sic libe
ratũ a seruitute peccati. Deniqꝫ ubi spiritꝰ. ibi libertas. O fatuã sponsã
synagogã. que contempnẽs dei iustitiã id est gratiam sponsi sui. ⁊ suam
uolẽs ꝯstituere: iustitie đi nõ ẽ subiecta. Ob hoc misera repudiata ẽ ⁊ iã
ñ ẽ spõsa: sꝫ eccl̃a cui dr̃. De spõsaui te mihi i fide. despõsaui te mihi i

iudicio ꝛ iusticia: desponsaui te mihi in mia ꝛ miserationibꝰ. Nec tu me elegisti. sed ego elegi te: nec ut eligerez tua inueni merita. sed preueni. Ita ergo in fide desponsaui te mihi. ꝛ non in operibus legis: despōsaui te in iusticia. sed iusticia que est ex fide. nō ex lege. Restat ut iudices iudicium rectum inter me ꝛ te. iudicium in quo te desponsaui: ubi constat interuenisse non tuum meritum: sed meum placitum. Hoc est autē iudicium. ut tua merita non extollas. non preferas opera legis: non iactes pondus diei ꝛ estus: que magis in fide ꝛ in iusticia que est ex fide: nec non in mia ꝛ in miserationibus nosceris desponsata. Que uere sponsa est. agnoscit ista. ꝛ utramqꝫ gratiam confitetur. primo quidem eaꝫ. que prima est: qua ꝛ preuenta est. post ea subsequentem. Ait itaque nunc. dilectus meus mihi. ꝛ ego illi: principium dilecto tribuens. In consequētibus ego inquit dilecto meo ꝛ dilectus meus mihi: consumationem illi eque concedens. Nunc iam uideamꝰ: quid dicat dilectꝰ meus mihi. Si enim hoc recipitur. ut subaudiamus intendit. sicut iam diximus. ꝛ sicut propheta ait. expectans expectaui dominum ꝛ intendit mihi: ego in uerbo isto sentio nescio quid non plane exiguum: nec mediocris prerogatiue. Sed non est ingerenda fatigatis auribus ꝛ mentibus res omni alacritate digna. Si nō grauat differatur. ꝛ non in longum: crastinus inde incipiat sermo. Tantum orate ut ab irruentibus occupationibus interim custodiat nos gratia ꝛ misericordia sponsi ecclesie ihesu xpi domini nři: qui est super omnia deus benedictus in secula.

Sermo. lxix.

Audite iam qđ heri distulimus: audite gaudiuꝫ meum qđ sensi.
a Et uestꝝ est: audite gaudentes. In uno uerbo spōse sensi hoc. ꝛ quasi odoratus abscōdi. eo nobis hodie festinius exhibendū. quo tempestiuus. Sponsa loquuta est: ꝛ dixit sponsum intendere sibi. Que est sponsa: ꝛ quis est sponsus. Hic deus uester est. illa si audeo dicere nos sumus cū reliqua quidē multitudine. captiuoꝝ quos ipe nouit. Gaudeamus. Glia nostra hec ē: nos sumus ī quos ītendit deus. Quāta tñ disparitas? Quid terrigene ꝛ filij hominū corā illo? Secūdū ꝑphetaꝫ sic sūt quasi ñ sint. ꝛ quasi nihilū ꝛ inane reputate sūt ei. Quid sibi ergo uult ista. inter tam dispares compatio? Aut illa in īmensū gloriať. aut is in īmensū amat. Quā admirabile ē qđ illius intētionē ista sibi quasi propriaꝫ uēdicat: dicēs. dilectus meus mihi. Nec eo cōtenta tñ. ꝑgit amplíꝰ gloriari. respondere se illi quasi ex equo: morem gerere. rependere uicem. Sequitur enim: ꝛ ego illi. Insolens uerbū: ꝛ ego illi. Nec minꝰ isolens dilectus meus mihi: nisi qđ utroqꝫ insolētius utrūqꝫ simul. O quid audet cor purum ꝛ cōscientia bona: ꝛ fides nō ficta. Mihi inquit intendit. Ita ne huic intēta ē illa maiestas. cui gubernatio pariter ꝛ āministratio uniuersitatis incumbit. ꝛ cura seculorum ad sola transfertur negotia:

immo ocia amoris ⁊ desiderij huius? Ita plane. Ipsa est enim ecclesia electorꝝ ꝺ quib⁹ apl's: omnia iquit ꝓpter electos. Et cui dubiū qꝺ gratia ⁊ misericordia dei sit in sanctos eius? ⁊ respectus in electos illius? Ergo ꝓuidentiam ceteris creaturis nō negamus: curam sponsa uendicat sibi. Nunquid de bobus cura est deo? Nec dubium quin idem possim⁹ dicere de equis. de camelis. de elephantis: ⁊ de cunctis bestijs terre. similiter ⁊ de piscibus maris ⁊ uolatilibus celi: postremo de omni re que ē super terram: solis sane exceptis quibus dicitur. Omnem sollicitudinem uestram proicientes in eum: quoniam ipsi cura ē de uobis. An non tibi uidetur ueluti hijs uerbis dictū: intēdite illi qꝛ ipse itēdit uobis? Et obserua apostolum petrū eius enim uerba sunt: si nō ipse ⁊ uerborū spōse obseruauerit ordinem. Nempe nō ait oēm sollicitudinem uestraꝫ proiciētes i eum. ut sit ipsi cura de uobis. sed qꝛ ipsi cura ē de uobis: aperte perinde monstrans. ecclesia sanctorum nō modo quoniam dilecta: sed ⁊ quod prius dilecta fuerit. Cōstat ad eam nō pertinere de v̄bo quod ꝺ bobus dixit apostolus: nam curam illius habet qui dilexit illam. ⁊ semet ipsum dedit pro illa. Nōne hec ē ouis errans cuius cura etiam supernorum cure gregum prelata est. Denique illis expositis pastor descendit ad istam. quesiuit diligēter. inuentam non reduxit. sed reportauit: noua cum illa ⁊ de illa intulit celis festa gaudiorum. populis. angeloruꝫ inuitatis ad solempnitatem. Quid ergo? Proprijs humeris dignatus est eaꝫ reportare: ⁊ curam illius non habebit. Ideo non confunditur dicere. dominus sollicitus est mei: nec se existimat errare cum item dicit. domin⁹ retribuet pro me. ⁊ si quid est aliud qꝺ curam dei circa ipsam significarī uideatur. Inde est quod dn̄m sabaoth dilectum suum dicit: ⁊ eum qui cuꝫ tranquillitate iudicat omnia. sibi intendere gloriaꝛ̄. Quid ni gloriet̄? audiuit illum dicētē sibi. Nunquid mater pōt obliuisci ut non misereatur filio uteri sui? Et si illa oblita fuerit: ego tn̄ non obliuiscar tui. Deniqꝫ oculi domini super iustos. Et quid sponsa nisi ꝯgregatio iustorum? Quid ipsa nisi generatio querentium dominum: querentium faciem sponsi? Non enim ille intendit huic: ⁊ n̄ ista illi. Propterea utrumqꝫ ponit dicens: ille mihi ⁊ ego illi. Ille mihi qꝛ begnus ⁊ misericors est: ego illi qꝛ nō sum igrata. Ille mihi gratiaꝫ ex gratia ego illi gr̄aꝫ ꝓ gr̄a. Ille mee liberatiōi: ego illi⁹ honori. Ille saluti mee: ego illi⁹ uolūtati. Ille mihi et n̄ alteri. qꝛ una sū columba ei⁹: ego illi ⁊ n̄ alteri nec eni audio uocē alienorū. nec eni acquiesco dicētibus mihi. ecce hic ē xp̄s. aut ecce illic est. Hoc eccl'ia. Quid singl's quisqꝫ nr̄m? Putamus ne i nobis quempiam eē: cui aptari queat quod dicit̄? Quid dixi i nobis. Ego aūt ⁊ de quouis itra eccl'iā cōstituto si quis hoc querat: nō omnino reprehēdēdū cēsueri. Nec eni una unius ratio ē atqꝫ multorum. Deniqꝫ n̄ propter animam unam sed propter multas i'unam ecclesiam colligēdas i unicam astrigēdas spōsam deus tam multa ⁊ fecit ⁊ pertulit: cum operatus ē salutem i

medio terre. Carissima illa est una uni non adherens alteri sponso: non
cedens alteri sponse. Quid ista non audeat apud tã ambitiosum amato
rem? Quid non ab illo speret: qui q̃siuit e celo: uocauit a finibus terre?
Nec mõ q̃siuit. sꝫ acquisiuit. Adde ⁊ d̃ mõ acquisitõis. Alias uͦ ꝑpea
ut assolet magis ꝑ̃sumit: qm̃ ꝓspiciens in futurum. non ignorat qꝛ dñs se
opus hẽt. Queris ad quid? Ad uidendum in bonitate electoꝝ suoꝝ ad
letandum in leticia gentis sue: ut laudetur cũ hereditate sua. Nec parũ
hoc opus existimes: nullũ dico tibi remanebit opus perfectuꝫ. si hoc nu
tarit. Nonne de statu ⁊ consumatiõe eccl̃ie: finis omnium pendet? Tolle
hãc. ⁊ frustra inferioꝛ ista creatura reuelationẽ filioꝝ dei expectat. Tolle
hanc. ⁊ neqꝫ patriarche neqꝫ ꝓphete aliqui consumabunt̃. cum paulus
asserat deum ita ꝓuidisse pro nobis: ne sine nobis cõsumarentur. Tolle
hanc. ⁊ ipsa sanctorum angelorum pro imperfectione sui numeri gloria
claudicabit: nec dei ciuitas de sui integritate gaudebit. Unde ergo iple
bitur propofituꝫ dei ⁊ mysteriũ uolũtatis eius magnumqꝫ illud pietatis
sacramentum? Unde postremo dabis mihi infantes. ⁊ lactentes: quoruꝫ
ex ore laudem suam perficiat deus? Celum non habet infantes: habet
ecclesia quibus ⁊ dicit. lac uobis potum dedi non escam. Et hij ad laudẽ
quasi complendã a propheta inuitantur dicente: laudate pueri dominũ.
Tu putas deum nostrũ totam habituruꝫ sue gl̃e laudem. donec ueniant
qui ĩ conspectu angelorum psallant sibi. letati sumus pro diebus quibus
nos humiliasti: annis quibus uidimus mala? Hoc genus letitie celi ne
scierunt. nisi ꝑ eccl̃ie filios: hoc nemo unquã letatur. qui nunquã non le
tatur. Oportune post tristitiam gaudium subit: post laborem quies. post
naufragium portus. Placet cũctis securitas. sꝫ ei magis qui timuit. Jo
cunda oĩbus lux: sꝫ euadẽti de potestate tenebraꝝ iocũdioꝛ. Trãsisse de
morte ad uitam uite gratiaꝫ duplicat. Pars mea hec in celesti cõuiuio:
⁊ seorsum ab ipsis beatis spiritibus. Audeo dicere exꝑtem mee beatitu
dinis ipsam beatã uitã: nisi si dignetur fateri qđ per caritatem ea in me
fruit̃. ⁊ ꝑ me. Aliquid sane uidet̃ etiã ꝑfectiõi illi accessisse ex me: neqꝫ
hoc paꝝ. Deniqꝫ gaudẽt angeli ad penitentiã pc̃coris. Qđ si delicie an
geloꝝ lacrie mee: quid d̃licie? Oẽ opꝰ ipsoꝝ laudat deũ: sꝫ deest laudi. si
desũt q̃ dicãt. Trãsiuimꝰ ꝑ ignẽ ⁊ aquã: ⁊ eduxisti nos ĩ refrigeriũ. felix ꝓ
inde ĩ sua uniuersitate eccl̃ia. cuiꝰ oĩs gl̃atio ipaꝛ ẽ cause ñ ꝓ hijs tm̃ q̃ illi
iã fc̃a sũt: sꝫ ꝓ hijs quoqꝫ q̃ d̃ illa adhuc oꝫ fieri. Nã d̃ meritis quid solli
cita sit. cui d̃ ꝓposito d̃i firmioꝛ suppetit securioꝛqꝫ gl̃andi rõ? Nõ põt se
ipsum negare deus. neqꝫ nõ facere que iam fecit. ut scriptum ẽ: qui fecit
que futura sunt. faciet faciet: nec deerit suo ꝓposito deus. Sic. n. ẽ qđ iã
queras quibꝰ meritis speremꝰ bona: ꝑ̃serti cũ audias apud ꝓphetã. Nõ
ꝓpter uos. sed ꝓpter me ego faciã: dicit dominus. Sufficit ad merituꝫ:
scire qđ ñ sufficiãt merita. Sꝫ ut ad meritũ satis ẽ de meritis ñ ꝑ̃sumer̃:
sic carere meritis satis ad iudicium est. Porro infantium renatorum

neminem carere meritis: sed xpi habere merita. Quibus se tamen indi gnos reddūt. si sua iungere non nequiuerint. sed neglexerint: qđ quiđ periculum iam adulte etatis ē. Merita proinde habere cures. habita da ta noueris. fructum speraueris domini misericordiam: ⁊ oīe periculum euasisti. paupertatis. ingratitudinis. presumptionis. Pernitiosa pauper tas. penuria meritorum: presumptio autem spiritus. fallaces diuitie. Et ideo diuitias ⁊ paupertates ne dederis mihi domine. ait sapiens. Felix ecclesia cui nec merita sine presumptione: nec presumptio absque meri tis deest. Habet unde presumat. sed nō merita. Habet merita: nō ad p̄ sumendum. sed ad promerendum. Ipsum nō presumere: nōne prome reri ē. Ergo eo presumit securius. quod non presumit: ⁊ non est quod cō fundatur in uerbo glorie. cui multa materies gloriandi. miser cordie dñi multe: ⁊ ueritas domini manet in eternū. Quid ni glorietur secura. i cu ius testimonium glorie misericordia ⁊ ueritas obuiauerunt sibi: Siue igi tur dicat dilectus meus mihi. siue dicat expectaui dominum ⁊ intendit mihi. siue ēt dominus sollicitus ē mei. uel si que sūt cuiusmōi uoces alie atque alie. que diuinū quendā affectum ac singularem fauorem erga ali quid similiter exprimere uideantur. nihil horū a se alienū putabit. cui ra tio presumendi domini constitutio ē. presertim cū nō alteram uideat spō sam alteram ue ecclesiam. cui possint fieri: que non possunt ñ fieri. Ergo de ecclesia patet quod i nullo illa omnia sibi aptare uerebitur. De una aīa queritur etiam si sit spiritalis ⁊ sancta: liceat ne illi ullo modo audere in talibus. Neque enim prerogatiuas omnes unius illius chatolice mul titudinis. ob quam omnia fiunt una de multitudine arrogabit sibi: quan talibet emineat sanctitate. Et ideo difficilius ut sentio ego inuenietur. si tamen inuenietur: quomodo possit licere. Unde necessarium reor alio istud sermone temptari. nec modo ingredi uias scrupulose disputationis. quarum adhuc exitum ignoramus: nec prius super uerbo abscondito oratum fuerit ad eū qui aperit ⁊ nemo claudit: sponsū ecclesie iesum xp̄m dominum nostrum. qui ē super omnia deus benedictus in secula.

Sermo. lxx.

d Ilectus meus mihi: ⁊ ego illi. Hāc uocē uniuersali ecclesie. ser mo superior assignauit: propter factas sibi a deo promissiōes ui te eius que nūc ē pariter ⁊ future. De anima proposita questio ē. q̄r ñ pōt sibi arrogarī una qđ uniuersitas audeat nec aliquo mō ad se traherī illā. si ñ lʒ. referam⁹ oportet ita ad ecclīaʒ: ut nullaten⁹ ad psonā. Nec mō hāc. sʒ ⁊ reliquas uoces similes huic. loquētes grādia. ubi grā. expectaui dñm: ⁊ itēdit mihi: ⁊ si quas alias s̄mo supior pstrixit. Qđ si quis licerī putat ego ñ ab uno: sʒ īterest cui. ñ. n. cuicūqʒ. prorsus hēt eccle sia đi spūales suos. qui ñ mō fideliī sʒ ⁊ fiducialiī agāt ī eo. cū đo q̄si cū amico loqntes: testiomū illis phibēte pscia glē h⁹. quinā illi sint. id quiđ penes đm: tu uo audi qualē te eē oporteat si talis uis eē. Qđ tñ dixerim

non quasi expertus:sed quasi experiri cupiens. Da mihi animam nihil amantem preter deum. ⁊ quod propter deum amandum est. cui uiuere christus non tantum sit. sed ⁊ diu iam fuerit. cui studij ⁊ ocij sit prouidere dominum in conspectu suo semp. cui sollicite ambulare cū dn̄o deo suo ñ dico magna. sꝫ una uolūtas sit. ⁊ facultas ñ desit: da inquā talem aliquaꝫ animam. ⁊ ego nō nego dignā sponsi cura. maiestatis respectu. dn̄antis fauore: sollicitudine gubernātis. Et si uoluerit gloriari nō erit insipiens: tm̄ ut qui gloriatur: in dn̄o gl'etur. Ita in quo multi audēt. audet ⁊ unus: sed alia ratione. Nēpe sanctā multitudinem cause supradicte fidentem faciunt. sanctā animam duplex quedam ratio. Primo quidē qđ habeat i natura simplicissima. spōsi diuitas. q̄si unū respiceř mltos: ⁊ q̄si multos unū. Nec ad mltitudinē mult⁹ exit. nec ad paucitatē rarus. nec ad diuersitatem diuersus. nec restrictus ad unū: nec anxius ad curas. nec perturbat⁹ seu turbulēt⁹ ad sollicitudies. Sic sane uni itēt⁹ ut ñ ðtētus: sic plurib⁹. ut nō distētus. Deinde qđ ut ꝓbare suauissimū. ita rarissimū ꝓbasse est. tanta est dignatio uerbi. tanta beniuolentia patris uerbi. erga bn̄ affectam ⁊ bene compositā aiaꝫ: quod quidē ipsum patris munus. ⁊ uerbi opus est. ut quā sua tali benedictione preuenerit. ⁊ p̄parauerint sibi. sua quoqꝫ dignenř presentia: ⁊ ita ut non mō ad eam ueniant: sꝫ etiam apud eam mansionem faciant. Non enim sufficit exhiberi: nisi ⁊ copiaꝫ sui prebeāt. Quid est uenire ad animam uerbum? Erudire in sapientia. Quid est patrem uenire? Afficere ad amorē sapientie: ut dicere possit. quia amatrix facta sum forme illius. Patris diligere est. ⁊ ideo patris aduentus ex infusa dilectione probatur. Quid faceret absqꝫ dilectione eruditio? Inflaret. Quid absqꝫ eruditione dilectio? Erraret. Deniqꝫ errabant: de quibus dicebatur. Testimoniuꝫ illis perhibeo quod zeluꝫ dei habent: sed non secundū scientiam. Non decet sponsā ùbi esse stultā: porro elatā pater ñ sustinet. Pater eni diligit filiū. ⁊ oēm altitudinē extollētē se aduersus sciētiā ùbi sep i ꝓmptu hꝫ deicere atqꝫ ðstruere: siue immittendo zelum. siue intendendo. quorum alterum indicij est. Utinaꝫ omnem in me extollentiam comprimat. immo deiciat. ⁊ ad nihilum redigat: non accensus furor sed infusus amor. Utinam discam non superbire: sed unctione potius quaꝫ ultione magistra. Domine ne in furore tuo arguas me sicut angelum extollentem se in celo: neqꝫ in ira tua corripias me sicut hominem in paradyso. Ambo iniquitatem meditati sunt altitudinem affectantes. ille potentie. iste scientie. Deniqꝫ credidit insipiens mulier policenti sed seducenti eritis sicut dij scientes bonum ⁊ malum. Iam sese ante seduxerat: cui persuaserat similez fore altissimo. Nam qui se putat aliquid esse cum nihil sit: ipse se seducit. Uerum utraque altitudo deiecta est. sed in homine mitius indicante ita illo: qui omnia facit in pondere ⁊ ⁊ mensura. Nam angelo in furore punito immo dampnato: homo iram tantum sensit ⁊ non furorem. Nempe cuꝫ

iratus fuit misericordie recordatus est. Propter hoc semen eius filij ire ⁊ nõ furoris: usqꝫ in hodiernũ diẽ. Si nõ nascerer ire filius: nõ opꝰ esset renasci. Si furoris nascerer: aut nõ contigisset aut non ꝓfuisset renasci. Uis uidere furoris filium? Si uidisti sathanam tanquã fulgur cadentem de celo. qđ est in impetu furoris precipitatum: ⁊ cognouisti de furore đi. Deniqꝫ nõ est recordatus misericordie sue: quia cuꝫ iratus fuerit mĩe recordabitur. nõ cuꝫ iam usqꝫ ad furorẽ exarserit. Ue filijs diffidẽtie. Hijs quoqꝫ qui ex adã sunt qui nati ire filij. ipsi sibi iraꝫ in furorẽ. uirgã in baculum: imo in malleum diabolica obstinatione conuertunt. Deniqꝫ thesaurizaut sibi iram ĩ die ire. Ira autem accumulata quid nisi furor. Hec cauerunt peccatum diaboli: ⁊ diaboli sententia percelluntur. Ue etiam quãuis mitius quibusdã filijs ire. qui nati in ira non expectauerũt renasci in gratia: nempe mortui in quo ⁊ nati ire filij permanebunt. Ire dixerim nõ furoris: qꝛ ut pijssime creditur ⁊ humanissime gemitur. mitissime sunt pene totum quo addicti sunt aliunde trahentium. Ergo in furore diabolus iudicatus est: qꝛ inuenta est iniquitas eius ad odiũ: hominis autẽ ad iram. ⁊ ideo in ira corripitur. Ita omnis altitudo cõtrita ẽ. ⁊ que inflat ⁊ que precipitat: patre nimirꝫ zelante pro filio. Utrobiqꝫ siquidem iniuria filij ẽ. ⁊ de usurpata potentia aduersus uirtutem dei que ipse est: ⁊ de presumpta scientia aliunde quam a sapientia dei que nihilominus ipse est. Dñe· quis similis tibi? Quis nisi ymago tua? Quis nisi splendor ⁊ figura substantie tue? Solus in forma tua. solus non rapinã arbitratꝰ ẽ esse se equalem tibi: altissimus altissimi filius. Quomodo non equalis? Etiã unũ estis: ipse ⁊ tu. Sedes illi a dextris tuis: non sub pedibꝰ. Quo pacto audet quis peruadere locum unigeniti tui? Precipitetur. Põit sibi sedem in excelso: subuertatur cathedra pestilentie. Item quis docꝫ hominem scientiaꝫ? Nõne tu o clauis dauid. aperiens cui uis: ⁊ cui uis claudẽs? Et quomõ sine claue ad thesauros sapientie ⁊ scientie introitꝰ. immo irruptio temptabatur? Qui non intrat per ostium. fur est ⁊ latro. Petrus ergo intrabit: qui claues accepit. Non tñ solus. nã ⁊ me si uoluerit introducet. aliumqꝫ excludet quem forte uoluerit: in scientia ⁊ potestate sibi data desuper. Et hee claues. Que? Potestas aperiẽdi ⁊ claudendi: atqꝫ inter excludendos ⁊ admittendos discretio. Et non in serpẽte thesauri sed ĩ xp̃o. Et ideo nõ potuit dare scientiam serpens quaꝫ nõ habuit: sed qui habuit dedit. Nec enĩ ipse potuit hr̃e potentiam quã nõ accepit: sed qui accepit habuit. Dedit xp̃s. accepit petrus. nec ĩflatus đ scientia: nec precipitandus de potentia. Quare? Quia in neutra extollit se aduersus scientiam dei. qui nihil horum preter dei sciẽtiã affectauit: sicut ille qui dolose egit ĩ conspectu eius. ut inueniatur iniquitas eius ad odium. Quomodo denique preter scientiã dei qui se scribit apostolũ ihesu christi secũdũ prescientiã dei patris? Et hec dicta sint ꝓ eo qđ icidit de zelo dei quem itendit in preuaricantes angelum hominemque:

nam in ambobus repperit prauitatem. qualiter uidelicet in ira ⁊ in furore suo destruxerit omnem altitudinem extollentē se aduersum sciētiā dī. Nunc iam recurrendum ad zelum misericordie. id est qui non intendit sed qui imittitur: qm̄ qui intenditur ut iaꝫ diximus iudicij est. ⁊ satis nos terruit ex memoratis exemplis tam grauiter punitoruꝫ. Propterea ibo mihi ego ad locum refugij a facie furoris domini: ad illuꝫ utiqꝫ pietatis zelum suauiter ardentem efficaciter expiantem. Nunquid non expiat caritas? Et potenter. Legi qđ operiat multitudinem peccatorum. Sed dico. Nunquid non ydonea est seu sufficiens ad deiciendam humiliandamqꝫ omnem extollentiam oculorum ⁊ cordis? Et maxime. Nam non extollitur. non inflatur. Si ergo dn̄s ihesus dignetur uenire ad me uel potius in me. n̄ in zelo furoris ⁊ ne in ira quidem. sꝫ in caritate ⁊ spiritu mansuetudinis. emulans me dei emulatione. quid enī ita dei ut caritas. nempe ⁊ deus est: si inquā in ista uenerit: in hoc cognoscam qđ non sit solus: sed uenerit etiam pater suus cum eo. Nam quid eque paternum? Propter hoc nempe non pater uerbi tm̄. sed ⁊ pater misericordiarum est appellatus: qđ innatum hēt misereri semper ⁊ parcere. Si sensero aperiri mihi sensum ut intelligam scripturas. aut sermonem sapientie quasi ebullire ex intimis. aut infuso lumine desuper reuelari misteria aut certe expandi mihi quasi qđdam largissimum celi gremium. ⁊ uberiores de sursum influere animo meditationum imbres: non ambigo sponsum adesse. Verbi siquidem hee copie sunt ⁊ de plenitudine eius ista accipimus. Qđ si se pariter infuderit humilis quedā sed pinguis intime aspersionis deuotio. ut amor agnite ueritatis necessarium quoddā odium uanitatis in me generet ⁊ contemptum. ne forte aut scientia inflet: aut frequentia uisitationum extollat me: tunc prorsus paterne sentio agi mecum. ⁊ patrem adesse non dubito. Si autem perseuerauero huic dignationi. dignis semper qđ in me est affectibus ⁊ actibus respondere. ⁊ gratia dei apud me uacua non fuerit. etiam mansionem apud me faciet tam pater enutriens quam uerbum erudiens. Quanta putas ex hac mansione inter animam ⁊ uerbum familiaritatis gratia oriatur: quāta de familiaritate sequatur fiducia? Non est ut opinor qđ iam talis anima dicere uereatur dilectus meus mihi: que ex eo qđ se diligere et uehementer diligere sentit. etiam diligi nihilominus uehementer non ambigit. ac de sua singulari intentione. sollicitudine. cura. opera. diligentia. studioqꝫ quo incessanter ⁊ ardenter inuigilat quemadmodum placeat deo. eque hec omnia in ipso indubitanter agnoscit: recordans promissionis eius. in qua mēsura mensi fueritis remetietur uobis. Nisi qđ redibitionē gratie prudens sponsa ad suaꝫ magis cauta est trahere ptē: sciens se preuentam potius a dilecto. Inde est qđ illius opam prefert: dilectus inquiens meus mihi ⁊ ego illi. Ergo ex ꝓprijs q̄ sūt penes deū agnoscit: nec dubitat se amari q̄ amat. Ita ē. amor dī amorē aīe parit: ⁊

illius precurrens intentio intentam animam facit. sollicitudoqȝ sollicitã. Nescio enim qua uicinitate nature cũ semel reuelata facie gloriam dei speculari anima poterit: mox illi conformari necesse est. atqȝ in eandem ymaginem transformari. Igitur qualem te paraueris deo: talis oportet appareat tibi deus. Cum sancto sanctus erit: ⁊ cũ uiro inocẽte innocens erit. Quid ni eque ⁊ cũ amante amans ⁊ cum uacante uacans: ⁊ cum itento intentus. ⁊ sollicitus cum sollicito? Deniqȝ ait. Ego diligentes me diligo. ⁊ qui mane uigilauerint ad me inuenient me. Uides quomodo non solum de amore suo certum te reddat siquidẽ tu ames illum. sȝ etiã de sua sollicitudine quã pro te gerit. si te senserit sollicitum sui? Uigilas tu. uigilat ⁊ ipse. Consurge in nocte in principio uigiliarum tuaꝝ accelera quãtum uis etiã ipsas anticipare uigilias: inuenies eũ nõ preuenies. Temere in tali negotio uel prius aliquid tribuis tibi uel plus. Et magis amat. ⁊ ante. Si hec anima scit. imo qꝛ scit. miraris qđ illaȝ maiestatem quasi cetera nõ curantem soli sibi intendere glorieẽ. cui soli ipsa postpositis curis omnibus, tota se deuotione custodit? Sermo finẽ desiderat. sȝ unum dico spiritalibus qui in uobis sunt mirũ quidẽ. sed uerũ: animam deũ uidentẽ. haud secus uidere quã si sola uideaẽ a dõ. Ea ergo fiducia dicit illũ itẽdere sibi seqȝ illi: nihil preter se ⁊ ipsum uidens. Bonus es domine anime querenti te: occurris. amplecteris sponsum exhibes qui dominus es: imo qui es super omnia deus benedictus in secula.

Sermo. lxxi.

d Ilectus meus mihi ⁊ ego illi: qui pasc tur inter l lia. Quis huic iam imputet presumptioni uel insolentie si se dicat inisse societatem cum illo qui pascitur inter lilia? Etiam si inter sydera pasceretur eo solo quo pasceretur nescio quid magnũ uideri possit cũ eius mõi amicicias seu familiaritatẽ habere. Aliquid prorsus ignobile ⁊ hũile sonat pasci. Nũc võ cũ ⁊ pasci iter lilia ꝓhibeẽ dilectõis adiectio lõgiꝰ amouet ⁊ ꝓpulsat temeritatis notã. Quid enim sunt lilia? Iuxta ṽbum domini fenum quod hodie est. ⁊ cras in clybanũ mittitur. Quantus est iste qui feno pascitur: quasi unus agnoruȝ ⁊ uitulorum? Et agnus plane ⁊ uitulus saginatus. Sed tu forte uigilantius aduertisti nõ papuluȝ hoc loco designari sed locum: nec enim dictum liliis eum pasci sed iter lilia. Esto. nõ fenũ comedit ut bos. in feno transuersari ⁊ sup fenũ discũbere instar unius de turba quid eminentie habere potest? Quid uero glorie huic habere dilectum illum qui hoc egerit? Et secundum litteram quidẽ sponse uerecundia ⁊ cautela prudentie eius in loquendo satis apparet. utiqȝ disponentis sermones suos in iudicio: ⁊ rerum gloriam uerborum modestia temperantes. Alias autem non ignorat unum esse ⁊ qui pasci tur ⁊ qui pascit. inter lilia commorantem ⁊ regnantem super sydera. At libentius dilecti humilia memorat. propter humilitateȝ quidẽ ut dixi magis autẽ qđ exinde cepit ẽe dilectus. ex quo ⁊ pasci. Nec mõ exinde

sed inde. Nam qui in altissimis est dominus in imis est dilectus: super sydera regnans ⁊ inter lilia amans. Amabat ⁊ sup sydera quia nusquã ⁊ nunquã potuit non amare qui amor est: sed donec ad lilia descendit: ⁊ pascuntur lilia comptus est. nec amatus est. nec factus dilectus. Quid? Non est amatus a patriarchis ⁊ prophetis? Est. sed non priusquã uisus ẽ ⁊ ab ipsis iter lilia pasci. Neqꝫ eni ñ uiderũt quẽ puiderũt: nisi ita quis absqꝫ spu sit. ut uidẽtẽ i spu putet uidere nihil. Unde ergo uidẽtes nam sic prophete appellati sunt: si nihil uiderunt? Inde est qꝺ uoluerunt uidere que non uiderunt: nec enim poterant uelle uidere in corpore. quez in spiritu non uidissent. Sed dico. Nũquid omnes pphete? Quasi oẽs uidere uoluerint: aut fuerit omnium fides? Sed enim qui uiderunt aut prophete fuerunt: aut prophetis acquiescentes. Et credidisse. eũ uidisse est. Non modo namqꝫ qui prophetie spirituz. sed ⁊ qui per fidez uidet. si quis ipsum quoqꝫ dicat uidere in spiritu: mihi non uidetur errarẽ. Ita ergo qꝺ ad lilia descendere ⁊ inter lilia pasci dignatus est is qui omnes pascit dilectum fecit illum: quia non potuit ante diligi quaz agnosci. Ac per hoc cum de dilecto facta mentio est: pulchre ⁊ illud memoratum est. qꝺ dilectionis ⁊ agnitionis extitit causa. Querenda in spiritu refectio hec inter lilia: nam corporeã cogitare ridiculum est. Quin ipsa lilia spiritualia si quidem potuerimus demonstranda a nobis erunt. Puto ⁊ hoc quoqꝫ dicere nos oportebit. unde inter lilia pascatur dilectus: lilijs ne ipsis an alijs inter lilia reconditis herbis uel floribus. Et in hijs illud mihi difficilius apparet: qꝺ pasci nõ pascere perhibetur. Naz quia pascat dubium non est: nec enim indignum ei. At pasci indigentiam sonat: et ne spiritualiter quidem sine iniuria maiestatis facile illi posse assignari uidetur. Nec ego sane recordor usqꝫ modo aduertisse me in cãtico hoc pastum uspiam perhiberi. cum pascentem puto recordemini ⁊ uos mecum. Deniqꝫ postulauit sibi aliquando demonstrari ubi in meridie pasceret ⁊ cubaret. ⁊ nunc quidem qꝺ nec dum dixerat perhibet pasci. sed non similiter postulat locum indicari sibi. sed ipsa indicat: assignans inter lilia. Nouit hoc. illud non nouit. quia eque presto esse non potest qꝺ sublime ⁊ in sublimi est: ⁊ qꝺ humile ⁊ super terram. Sublime opus. sublimis ⁊ locus: nec accessus ad eum usqꝫ adhuc uel ipsi sponse. Et ideo semetipsum exinaniuit usqꝫ ad hoc ut pasceretur ipse omnium pastor. ⁊ inuentus est inter lilia. ⁊ uisus ab ecclesia: adamatus est ab inope pauper. factus dilectus propter similitudinem. Non solum autez sed ⁊ ppter ueritatẽ ⁊ mansuetudinẽ ⁊ iustitiã. qꝺ per eũ scilicet pmissiones adiplete sũt. qꝺ iniquitates remisse sũt: qꝺ supbi demones una cũ pricipe suo iudicati sunt. Talis ergo apparuit qui merito amaretur: uerax pro se: mitis hominibus. iustus pro hominibus. O uere amanduz ⁊ totis medullis cordis amplectendum sponsum. Quid iam cunctetur ecclesia totam se tota deuotione committere tam fido redditori. tam pio

indultori:tam iusto propugnatori? Porro premiserat propheta dicens. Specie tua ꝛ pulchritudine tua. intéde, psspere. Unde species hec ꝛ pul chritudo? Puto ex lilijs. Quid lilio speciosius? Sic nihil formosius sposo. Que süt ergo illa lilia: e quibus species decoris eius? Procede iquit ꝛ re gna: ppter ueritaté ꝛ másuetudiné ꝛ iusticiá. Lilia sunt lilia inquam or ta de terra. nitentia super terram. eminentia in floribus terre: fraglátia sup odoré aromatũ. Ego inter hec lilia sponsus ꝛ oimõ ex illis speciosus ꝛ pulcher. Alias enim quod quidem ad carnis ifirma spectat: nõ erat ei species neqꝫ decor. Bonũ aũt liliũ ueritas. candore conspicuum: odore precipuũ. Deniqꝫ candor é lucis eterne. splendor ꝛ figura substátie dei. Liliũ pláe quod ad nouá benedictioné terra nostra pduxit: ꝛ parauit áte faciem omnium populorum lumen ad reuelationem gentium. Donec sub maledicto fuit terra: spinas ꝛ tribulos germinauit. At nunc ueritas de terra orta est. domino benedicente: speciosus omnino quidam flos cá pi. ꝛ lilium conuallium. Agnosce lilium ex cádore qui mox i ipso exortu floris de nocte pastoribus emicuit dicente euágelio. qꝛ angelus dñi ste tit iuxta illos: ꝛ claritas dei circumfulsit illos. Bene dei: qꝛ non angeli sꝫ lilij candor. Ille aderat: sed illud micabat ab usque bethleem. Agno sce lilium ꝛ ex odore quo ꝛ longe positis innotuit magis. ꝛ quidem stella apparuit. sed eam minime uiri graues secuti fuissent: nisi intima quadam suaue olentia orti lilij traherentur. ꝛ uere lilium ueritas cuius odor animat fidem: splendor intellectum illuminat. Leua etiam oculos nunc in ipsam personaꝫ dñi qui in euangelio loquitur ego sum ueritas: ꝛ uide quá competenter ueritas lilio comparetur. Si ñ aduertisti. aduer te de medio floris huius quasi uirgulas aureas prodeuntes cinctas can didissimo flore. pulchre ac decenter disposito in coronam. ꝛ agnosce au ream in christo diuinitatem. humane coronatam puritate nature. id est christum in dyademate: quo coronauit eum mater sua. Nam in quo coronauit eum pater suus. lucem habitat inacessibilem. nec possem modo illum uidere in eo. Sed de hoc alias. Nunc uero lilium ueritas est. Est ꝛ masuetudo. Et bene lilium mansuetudo. habens inno centie candorem. ꝛ odorem spei. quoniam sunt reliquie inquit homi ni pacifico. Bone spei uir mansuetus nec minus ét in preséti lucidum quoddam uite é. socialis exemplar. An nõ lilium que lucet officio: redo let spe? Adde qꝫ sicut ũitas de terra orta é: ita ꝛ mansuetudo. Nisi quis dubitet ortum de terra agnum dominatorem terre: illum agnum qui ad occisionem ductus est. ꝛ nõ aperuit os suum. Nec tantum mansuetu do seu ueritas de terra orta est: sed ꝛ iustitia propheta dicente. Rorate celi desuper ꝛ nubes pluant iustum: aperiatur terra ꝛ germinet saluato rem. ꝛ iustitia oriatur simul. Quod autem iustitia lilium sit. recordare de scriptura. qꝛ iustus germinabit sicut lilium: ꝛ florebit i eternum ante do minum. Nequaquam lilium hoc hodie est. ꝛ cras in clybanum mittitur

quod in eternũ florebit. ⁊ florebit añ dñm cuius ĩ memoria eterna erit iu
stus. ⁊ ab auditiõe mala nõ timebit. illa scilȝ auditõe qua, ĩ clybanũ ignis
peccatores ire iubẽtur. Porro huius lilij cãdor cui nõ splẽdet: nisi cui nõ
placet? Deniqȝ sol ẽ sed nõ ille qui oritur super bonos ⁊ malos. Neque
eni qui dicturi sũt sol iustitie nõ ortus ẽ nobis lucem illius quandoqȝ ui
derũt. uiderũt ãt quotquot audierũt: uobis qui timetis deũ orietᵣ sol iusti
tie. Ergo candor huius lilij apud iustos. fraglantia etiam usqȝ ad iniquos
diffunditur: ⁊ si non ĩ bonũ ipsis. Denique audiuimus iustos dicẽtes. qr
xp̄i bonus odor sumus deo ĩ oĩ loco. sed alijs quidẽ odor uite ĩ uitaȝ. alijs
odor mortis ĩ mortẽ. Quid uel sceleratissimus iusti nõ probet opinioneȝ
quãuis nõ amet opus? Et beatus si se nõ iudicat ĩ eo quod probat. Iudi
cat ãt probãs bonũ ⁊ nõ amans: ideoque nõ beatus plane sȝ miser. pro
prio cõdẽnatus iudicio. Quid eo miserius cui odor uite. nõ uite sed mor
tis nuntius ẽ? Immo nec nuntius quidẽ: sed baiulꝰ. Sũt multa apᵭ spõ
suȝ ⁊ alia lilia preter hec que ex propheta ĩciderũt nobis: ṽitatẽ loquor
⁊ mansuetudinem ⁊ iustitiam. nõ erit difficile iam cuilibet uestrũ similia
reperire per semetipsum ĩ orto tam deliciosi sponsi. Abũdat ⁊ superabũ
dat talibus. Quis illa enumeret? Nẽpe qᵭ ṽtutes. tot lilia. Quis finis uir
tutũ apud dominũ uirtutũ? Quod si plenitudo ṽtutũ ĩ xp̄o: ⁊ liliorum. Et
fortassis propterea sese liliũ appellauit. qᵭ totus uersetur ĩ lilijs ⁊ omnia
que ipsius sũt lilia sint. cõceptio. ortus. cõuersatio. eloquia. miracula. sa
cramẽta: passio. mors. resurrectio. ascẽsio. Quid horũ nõ cãdidum: ⁊ non
suauissime redolens. Tanta deniqȝ ĩ cõceptione refulsit superni luminis
claritas de superueniẽtis abũdantia spiritus. ut ne ipsa quidẽ uirgo san
cta sustinuisset: si nõ sibi obũbratũ foret a uirtute altissimi. Porro ortum
candidauit ĩcorrupta uirginitatis matris. conuersationem ĩnocentia uite
eloquia ṽitatis. miracula puritas cordis. sacramenta pietatis archanum.
passionem patiendi uoluntas. mortẽ libertas non moriendi. resurrectio
nẽ martyrum fortitudo: ascensionẽ exhibitio, pmissorũ. Quam bonis fidei
odor in hijs singulis. nostra quidem qui candorẽ nõ uidimus tempora
⁊ uiscera replens. Et beati qui nõ uiderunt ⁊ crediderũt. Pars mea
ĩ hijs: odor uite qui procedit ex ipsis. Is infusus naribus meis apto quo
dã fidei ĩstrumẽto. ⁊ quidẽ copiosius pro multitudine liliorum: sane ⁊
exilium leuat. ⁊ patrie desiderium assidue innouat. in uisceribus me
is. Habent lilia ⁊ aliqui sodalium sponsi: sed non copiam. Omnes
enim ad mensuram spiritum acceperunt: ad mensuram uirtutes ⁊ do
na. Solus ille non habet modum: qui habet totum. Aliud est lilia ha
bere. aliud non nisi lilia habere. Quem dabis mihi de filijs captiuitatis
adeo innocentem ⁊ sanctum: qui totam terram suam floribus occupare
potuerit: ⁊ istiusmodi floribus? Nec infans certe unius diei sine sorde
est super terrã. Magnus ẽ qui tria uel quattuor lilia edificare potuerit
in terra sua. In tanta densitate spinarum ⁊ tribulorum: que sũt germina

inueterata maledictionis antique. Mecum uero qui pauper sum bene agitur. si unquam ab hac pessima segete iniquitatum uidelicet atqꝫ uitiorum tantillũ terre mee uendicare exstirpando ⁊ excolendo sufficiam. unde unũ saltem ꝓducere liliũ possim. si forte ⁊ penes me pasci iterdum dignetur. is qui pascitur inter lilia. At parum dixi unũ: ð penuria cordis os meũ loquutũ est. Unum prorsus nõ sufficit: duo ad minus necessaria sunt. Dico autẽ cõtinentiã ⁊ innocentiã: quarũ una sine altera nec saluabit. Frustra deniqꝫ ad unã quãlibet harum inuitabo sponsum: qui nõ ad lilium pasci sed inter lilia perhibetur. Dabo proinde opaꝫ habere lilia. ne de singularitate causetur lilij qui nõ uult nisi ĩter lilia pasci: ⁊ sic declinet in ira a seruo suo. Pono itaqꝫ primã omniũ innocentiã. ⁊ si huic iungere continentiã qui uero. diuiteꝫ me putabo in possessiõe liliorꝫ. Rex sum autẽ. si tertiã hijs adiungere potero patientiã. Et quideꝫ possunt sufficere ille. sed q꞉ ⁊ ðficere ĩ temptationibus possunt. siquidẽ temptatio est uita hominis super terrã. opus profecto patientia est. que utriusqꝫ sit quasi tutrix quedam ⁊ custos. Puto si uenerit amator ille liliorꝫ ⁊ ita inuenerit. qð nõ dedignabit᷑ iam pasci apud nos. ⁊ apud nos facere pascha. ubi illi ⁊ multa suauitas ĩ duabus: ⁊ magna erit securitas ꝓpter tertiam. Uerum quo pacto dicatur pasci qui oĩa pascit: postea uidebitur. Nunc uero apparet sponsum non modo apparere inter lilia sꝫ minie oĩno extra lilia posse aliqñ inueniri. cũ omne qð ð eo ẽ ⁊ ipse sit liliũ. spõsus eccl'ie ihesus xp̃s dñs nr̃: qui ẽ sup̱ oĩa ðus bñdict⁹ ĩ secula.

Sermo. lxxij.

f Inis p̃cedentis sermonis: principium huius. Est ergo liliũ spõsus: sed nõ liliũ inter spinas: quoniã ñ hꝫ spinas qui peccatũ ñ fecit. Deniqꝫ sponsam ꝓtestatus ẽ lilium inter spinas q꞉ si dixerit ul' ipsa qð spinas nõ hẽat. seipsã seducit. ⁊ ueritas ĩ ea ẽ. Se uero florem quidẽ ⁊ liliũ ꝓfessus ẽ. nõ tñ ĩter spinas. Magis autẽ ego ĩquit flos campi ⁊ liliũ conualliũ. ⁊ nõ est spinarũ mẽtio qð solus sit hominuꝫ qui opus nõ habeat dicere: cõuersus suꝫ in erumpna mea dũ cõfigit᷑ spina. Ergo absqꝫ lilijs nunquã est qui absqꝫ uitijs semp̱ est. q꞉ totus ⁊ semp̱ ẽ candidus: speciosus forma pre filijs hominũ. Tu ergo qui hec audis uel legis. cura habere lilia penes te: si uis hẽre hunc habitatorẽ liliorꝫ habitantem in te. Opus tuũ. studiũ tuũ. ðsideriũ tuũ. lilia esse protestent᷑ moralis quidã rex ipsaꝫ cãdor atqꝫ odor. Habẽt ⁊ mores colores suos: habent ⁊ odores. Neqꝫ enĩ ĩ spiritibus idipsũ ẽ color ⁊ odor: nõ magis quã in corp̱ibus. Ergo ð colore cõscientia cõsultet᷑: ð odore fama. Fecere fecistis odorẽ nostrũ corã pharaone ⁊ seruis eius aiunt illi: dicẽtes de opinione. Porro colorem operi tuo dat cordis intentio: ⁊ iudicium cõscientie. Nigra sunt uitia. uirtus candida est. Inter hanc atqꝫ illa: consciẽtia consulta discernit. Stat sententia dñi de oculo nequã ⁊ lucido. qua inter candidũ ⁊ nigrũ certos fixit limites: ⁊ diuisit lucẽ ac tenebras. Qð ergo

de corde puro ⁊ cõsciẽtia egreditur bona candidũ ē. ⁊ ē uirtus. Si autem ⁊ bona fama sequuta fuerit. ⁊ lilium ē: quippe cui nec candor lilij desit: nec odor. Porro uirtus ⁊ si non propterea maior: pulchrior tñ illustrior que efficitur. Quod si i conscientia neuus fuerit: nec quod ex ea prodierit carebit neuo. Nam si radix in uitio: ⁊ ramus. Ac per hoc quicquid illud sit quod radix uitiata ñ absque traduce uitij ex se producat. ubi gr̃a sermo. actio. oratio. ẽt si fama applaudere uideatur: nõ ē quod debeat lilium dici: qr ⁊ si odor conuiuere uidetur. sed ñ dolor. Quo pacto eñi lilium: cũ impuritatis neuo? Nec sane fama quibit uendicare uirtuti. quod esse uitiũ ꝯuincerit ꝯsciẽtia. Erit quidẽ uirtus ꝯtenta candore conscientie. ubi sequi nõ poterit odor fame: ceterꝝ odor fame nec excusare sufficiet uitiũ conscientie decoloris. Prouidebit tamen semper quod in se est homo uirtutis bona ubi tantum coram deo. sed etiam coram hominibus ut uer̃ sit lilium. Sed ē etiam candor anime indulgentia dei: ipso dicente per prophetam. Si fuerint peccata uestra ut coccinũ quasi nix dealbabuntur ⁊ si fuerint rubra quasi uermiculus. uelut lana alba erunt. Et est candor queꝫ sibi induit is qui miseretur in hylarita e. Etenim si intuearis illum quem propheta describit iocundum hominem qui miseretur ⁊ ꝯmodat. nonne is tibi uidebitur de ipsa animi iocunditate dedisse candoreꝫ quẽdam pietatis. uultui pariter ⁊ operi suo. Sicut e regione si ex tristitia ⁊ ueluti ex necessitate quis tribuat. non candidum plane. sed tetrũ prefert manu. ⁊ fronte colorem. Et ideo hylarem datorẽ diligit deus. Nunquid ⁊ tristem? Profecto qui respexit ad abel ob alacritatis candorem auertit faciẽ a cain. qr cõciderat facies ei⁹ utiqꝫ tristitia ⁊ liuore. Aduerte qualis color tristitie seu inuidie sit qui dei auertit aspectus. Recte ⁊ eleganter in colorando beneficio candor iocunditatis laudatus ē. uoce illa poete super oĩa uultus accessere boni. Nec modo hylaris dator: sed ⁊ qui tribuit in simplicitate diligit̃ a deo. Et simplicitas candor ē. Probamus a contrario: nã neu⁹ duplicitas. Parũ dixi: macula ē. Quid duplicitas nisi dolus? Sed enim qui dolose egit i cõspectu dei: inuẽta ē iniquitas eius ad odium. Et ideo beatus cui non imputabit dominus peccatum: nec est in spiritu eius dolus. Pulchre dominus utrumque paucis complexus est. maculam. dolum tristitiãque: nolite inquiens fieri sicut hypocrite tristes. Sponsus itaque ⁊ cum sit uirtus in uirtutibus complacet sibi. ⁊ cũ sit lilium libenter iter lilia ꝯmorat̃: ⁊ cum sit candor delectatur candidis. Et fortassis hoc est quod dicitur pasci inter lilia: candore ⁊ odore uirtutum delectari. Et quidem pascebatur olim corporaliter apud mariam ⁊ martham. ⁊ recumbens etiam corpore inter lilia. illas loquor. nam lilia erant. nihilominus spiritum refocillabat deuotione ⁊ ṽtutib⁹ mulierꝝ. Qđ si illa hora ĩtrasset propheta aut ãgelus. seu ali⁹ quiuis spiritualis tm̃ ñ ignorãs que maiestas recũberet: nõne stupẽs dignationem ⁊ familiaritatem quam illi eẽ cõspiceret cũ puris aĩs pudicisque

corpibus.tamē terrenis ⁊ sexus īfirmioris:merito testaretur : quia uidi illū nō mō cōmorantē.sed ⁊ pascētē iter lilia: Ita ergo secunduz utrūqz carnē dico ⁊ spiritū:pasci inter lilia sponsus inuentus est. Puto autem qd ⁊ ipse uicissim pasceret:sed in spiritu. Hoc ipso qd pascebat:quomō pascebat: Quomō inquā cōfortabat timiditatē feminaꝝ:iocundabat hu militatem:impinguabat deuotionem: Sed si uidisti qd pasci illi pascere sit:uide etiā nunc ne forte ⁊ econuerso pascere sit ei pasci. Domine qui pascis me a iuuentute mea ait sanct⁹ patriarcha iacob. Bonus paterfa milias qui suoꝝ domesticoꝝ curā gerit.maxime in diebus malis ut alat eos in fame.cibans illos pane uite ⁊ intellectus:⁊ sic nutriens ad uitaz eternam. At pascens ita puto nihilominus pascitur ipse.⁊ quidem escis quibus libenter uescitur ꝓfectib⁹ nostris. Etenim gaudiū dñi fortitudo nostra. Ita ergo ⁊ cū pascitur pascit.⁊ pascitur cum pascit. simꝲ nos suo gaudio spiritali reficiens:⁊ de nostro eque spiritali prouectu gaudens. Cibus eius penitētia mea.cib⁹ eius salus mea:cib⁹ ei⁹ ego ipse. An ñ cinerē tanquā panē māducat: Ego autē qꝛ peccator suz cinis sum:ut mā ducer ab eo. Mandor cū arguor.glutior cū instituor.dequoquor cū imu tor:digeror cū trāsformor.unior cū cōformor. Nolite mirari hoc.⁊ mādu cat nos ⁊ manducaṫ a nobis:quo artius illi astringamur. Nō sane alias perfecte unimur illi. Et enim si manduco ⁊ non manducor. uidebitur in me ille esse:sed nondum in illo ego. Quod si manducor quidē nec mā duco:me in se habere ille.sed non etiam in me esse uidebitur. Nec erit perfecta unitio:in unoquouis horum . Sed enim manducet me ut ha beat me in se.⁊ a me uicissim manducetur ut sit in me.quatinus integra sit firmaqz connexio:cum ego in eo.⁊ ipse in me erit. Uis tibi per simi le ostensum quod dicitur. Attolle occulos nunc in quādam sublimiorem quidem conuenientiam:similem tamen huic . Si ipse sponsus in patre ita esset.ut nō tamen in ipso esset pater.aut ita pater ī ipso esset.ut non esset ipse ī patre.audeo dicere ⁊ ipsoꝝ citra ꝑfectū unitas remaneret:si tñ iam unitas esset. Nunc uero cuz ⁊ ipse in patre ⁊ pater in ipso sit:nō ē quo claudicet unitas.ſz uere ⁊ rotūde unū sunt ipse ⁊ pater. Sic igitur anima cui adherere deo bonū ē.nō ante se existimet ipsi ꝑfecte unitam: nisi cū ⁊ illū ī se.⁊ se ī illo manentē ꝑsenserit. Nō qꝛ uel sic unū dicaṫ cū deo.sicut unū sūt pater ⁊ filius:quāuis qui adheret deo unus spiritus ē. Legi hoc:sed illud nō legi. Non dico de me qui nihil sum. ſz nemo pla ne nisi demēs siue đ terra siue đ celo usurpabit sibi illā unigeniti uocē: ego ⁊ pater unū sumus. Et tñ ego licet puluis ⁊ cinis fret⁹ quidē scriptu re auctoritate minie illud dicere uerear.qꝛ un⁹ cū deo spiritus suz.si un quā tñ certis fuero ꝑsuasus experimētis deo me adherere.ad istar unius illoꝝ qui ī caritate manēt.ac ꝑ hoc ī deo manēt.⁊ đus ī eis:manducātes deū ⁊ manducati a deo. Nā đ taliꝰadhesiōe puto dictū : qui adheret đo unus spirit⁹ ē. Quid ergo: Dicit fili⁹.ego ī pr̄e.⁊ pater in me ē.⁊ unum

sumus: dicit homo. ego in deo & deus in me est. & unus spiritus sumus. Sed nunquid pater & filius ut sint in inuicem ac perinde unum. inuicem se manducant: sicut deus & homo mutua se quadam in sese manducatione traiiciunt. ut per hoc & si non unum certe unus spiritus sint? Absit. Nec enim uno modo insunt sibi hij atque illi: sed neque una unitas utrorumque. Denique innuitur tibi unitatum diuersitas per unus & unum: quoniam nec patri & filio unus. nec homini & deo unum poterit conuenire. Tu si sapis occasione accepta eris sapientior prudenter aduertens illic quidem per unum unitatem substantie uel nature. hic uero per unus eque unitatem. sed ideo longe alteram. quia iter substantias & naturas: homini nempe & deo sua cuique & natura & substantia est: cum patris filijque constet penitus esse unam. Uides illam nec unitatem esse. siquidem huic singulari summeque unitati comparetur? Nam quomodo unitas ubi numerus naturarum: substantiarum diuersitas? Et tamen unus spiritus dicitur & est cum deo. anima adherens deo. nec preiudicat rerum pluralitas unitati huic quam facit non confusio naturarum. sed uoluntatum consensio. Propter hanc quoque multa corda unum. & multe anime una dicuntur: sicut scriptum est. Multitudinis credentium erat cor unum: & anima una. Et hec ergo unitas. Ceterum quid ad illam que non unitione constat. sed extat eternitate? Non plane illam quedam instar huius mutua manducatio facit: quia nec fit. Est enim. Sed nec coniunctio uel quasi compositio. uel tale aliquid quod unius non est. Est autem patri filioque natura. essentia uoluntas non modo una: sed unum. Hoc nempe est illis esse. quod naturam esse. hoc uelle quod esse. uel naturam esse. Non est itaque quod unitas qua unum sunt pater & filius dicatur fieri de naturis uel essentijs uel uoluntatibus quia unum sunt: non est quod dicatur uel fieri quia est. Nec enim factitia est: nec sed natiua. Sunt in sese pater & filius non solum ineffabili sed etiam in comprehensibili modo sui ipsorum capabiles pariter & capaces: sed sane ita capabiles ut non partibiles. ita capaces ut non participes. Nam ut in hymnis ecclesia canit in patre totus filius & totus in uerbo pater. Est pater in filio in quo semper sibi bene complacuit. & est filius in patre a quo ut nunquam non natus: ita nunquam est separatus. Porro per caritatem homo in deo & deus in homine est. dicente iohanne: quia qui manet in caritate in deo manet & deus in eo. Sed homo quidem ab eterno in deo tanquam ab eterno dilectus. qui tamen ex illis sit qui dicunt. quia dilexit et gratificauit nos in dilecto filio suo ante mundi constitutionem. Deus uero. in homine: ex quo dilectus ab homine. Et si ita est. homo quidem in deo est. & quando in homine deus non est. deus autem in homine non est. qui non sit in deo. Manere enim in dilectione non potest. & si forsitan ad tempus diligat non dilectus: potest autem nondum diligere etiam dilectus. Alioquin quomodo stabit quoniam ipse prior dilexit nos? Porro cum iam diligit qui diligebatur. homo in deo & deus in homine est. Qui autem nunquam diligit nunquam dilectus est: ac per hoc ne ipse in deo nec deus in eo est. Hec dicta sunt ad dandam differentiam inter il

lam connexionem qua pater ⁊ filius unum sunt. ⁊ illam qua adhe
rens deo anima unus spiritus est. ne forte quia legitur de hom ine
manente in caritate. qꝛ in deo manet ⁊ deus in eo. ⁊ item de filio quod
nihilominus in patre sit: ⁊ pater in ipso: par putaretur adoptati prero
gatiua. ⁊ unigeniti unitio. His ergo absolutis recurrendum nobis ad
illum qui pascitur inter lilia. qꝛ inde excursus hic factus est usque huc:
utrumnam non otiose uos iudicabitis. Et iam quidem loci ipsius duos
intellectus posueram. siue quod uirtutibus pascitur candidatorum qui
uirtus ⁊ candor est. siue quod peccatores recipit ad penitentiam in cor
pore suo quod est ecclesia. pro quibus sibi incorporandis seipsum fecit
peccatum. qui peccatum non fecit ut destrueretur corpus peccati cui ali
quando complantati fuere peccantes: essentq; iusticia in ipso iustificati
gratis. Adhuc tertiam pono sententiā que occurrit. ⁊ satis fore reor nō
modo pro loci explanatiōe. sed ⁊ pro fine sermonis. Sermo dei ueritas
est ⁊ ipse sponsus. Nostis hoc: audire cetera. Is cum auditur ⁊ minime
obeditur illi: uacuus interim ⁊ ieiunus quodammodo remanet. omnino
tristis ⁊ querulꝰ ꝙ prolatus ī uacuū sit. Si aūt obeditū fuerit. nōne tibi
ūbū uidebitur in quādā excreuisse corpulētiā. qꝛ ūbo opus accessit: utpo
te refectum quibusdā fructibus obediētie. iustitie frugibꝰ: Inde ē quod
in apocalypsi loquitur. Ecce sto ad ostiū ⁊ pulso. si quis audierit uocem
meā ⁊ aperuerit ianuā: itroibo ad illū ⁊ cenabo cū eo ⁊ ipse mecū. Uide
tur approbari hic sensus. ⁊ apud prophetā sētētia dn̄i ubi dicit. ꝙ ūbuȝ
suū non reuertetur ad eū uacuū: sed prosperabitur ⁊ faciet ad quod mi
sit illud. Non reuertetur inquit ad me uacuum uel ieiunū: sed quasi ꝓ
spere in omnibus agens. Saturabitur bonis actibus eorum: qui in dile
ctione acquiescent illi. Denique usu loquendi sermo impletus tunc di
citur cum fuerit mancipatus effectui. quod uidelicet tam diu inanis
⁊ macer ac famelicus sit. donec opere compleatur. Sed audi ipsū quo
se dicat cibo ali. Meus inquit cibus est ut faciam uoluntatē patris mei.
Uerbum' uerbi est. aperte indicantis esse suum cibum factum bonum. si
tn̄ inuenerit illud inter lilia: hoc ē inter uirtutes. Alioquin si extra repit:
⁊ si bonus ꝙ in se est uidetur cibus: nō tanget illum is qui pascit̄ iter li
lia. Uerbi causa non recipit elemosinam de manu raptoris seu fene
ratoris. sed nec de ypocrite quidem. qui cum facit elemosinaȝ facit tuba
cani ante se ut glorificet̄ ab hominibus. Sed neq; illius orationē aliquo
modo exaudiet qui amat orare in angulis platearum ut ab hominibus
uideatur. Nempe oratio peccatoris execrabilis erit. frustra quoq; offe
rat munus suum ad altare. qui conscius est sibi. quod frater suus habet
aliquid aduersum se. Denique non respexit ad eam munera: quod
non recte ambularet cum fratre suo. Teste sancto propheta. etiam ab
hominabatur sabbata. ⁊ neomenias. ⁊ sacrificia iudeorum: ita ut ma
nifeste protestaretur odisse ea animam suam ⁊ dicebat. Cum ueni

retis ante conspectum meum: quis quesiuit ea de manibus uestris? Cre
do non redolebant lilia manus ille. ⁊ propterea respuebat munus ex il
lis: qui pasci cõsueuit inter lilia ⁊ nõ iter spinas. Quid ni spinosas habe
bant manus quibus aiebat: manus uestre sanguine plene sunt? Et ma
nus esau pilose erant spinosis similes: ideo nõ sunt admisse ut ministra
rent sancto. Vereor ne ⁊ inter nos aliqui sunt. quoꝝ nõ acceptet mune
ra sponsus: eo quod nõ redoleant lilia. Etenim si in die ieiunij mei inue
niatur uolũtas mea. nõ tale ieiuniũ elegit sponsus. nec sapit illi ieiuniũ
meum: quod nõ lilium obedientie. sed uitiũ uolũtatis proprie sapit. Ego
autem non solum de ieiunio sed de silentio. de uigilijs. de oratione. de le
ctione. de opere manuum. postremo de omni obseruantia monachi. ubi
inuenitur uoluntas sua in eo. ⁊ ñ obedientia magistri sui: idipsum sẽtio.
Minime prorsus obseruantias illas. ⁊ si bonas in se. tamen inter lilia.
idest inter uirtutes cẽsuerim deputandas: sed audiet a propheta qui eiꝰ
modi ẽ. Nũquid tale ẽ obsequium quod elegi dicit dominus. Et addet.
In die bonorum tuorum inueniuntur uoluntates tue. Grande malum
propria uoluntas: qua fit ut bona tua bona non sunt. Oportet proinde li
lia fiant que huiusmodi sunt. qꝛ nihil omnino quod propria inquinatum
sit uoluntate gustabitis qui pascitur inter lilia. Sapientia ẽ ubique attin
gens propter mundiciam suam: ⁊ nil inquinatum in eam ĩcurrit. Ita er
go inter lilia pasci amat sponsus. id est apud munda ⁊ nitida corda. Sꝫ
quousque? Donec aspiret dies ⁊ inclinentur umbre. Umbrosus locus ẽ
⁊ condensus nõ intremus siluam hanc profundi sacramenti nisi clara lu
ce diei. Iam enim disputante me longius inclinata ẽ dies dum initi ab
strahimur ab hijs lilijs. nec sũ uictus prolixitate: cum fastidium omne de
traheret odor florũ. Modicum quid restare uidetur de presenti capitulo
at istud modicum reconditum nimis: sicut ⁊ cetera uniuersa carminis
huius. Sed qui reuelat mysteria aderit ut confido cũ pulsare ceperimꝰ
⁊ non claudet hora loquentiuꝫ se. cui familiare magis ẽ reserrare clausa
spõsus ecclesie ihesus xp̃s dñs nr̃. qui ẽ sup oia deus benedictꝰ i secula.

Sermo. lxxiij.

d Ilectus meus mihi ⁊ ego illi: qui pascitur inter lilia donec aspi
ret dies ⁊ iclinentur umbre. Nouissima tantum capituli huius
tractanda pars ẽ. ⁊ dubito i ipso ingressu cui nam potissimum
eam iungam duarũ precedentium. Nam possum idifferenter utrique.
Siue enim dicas dilectus meꝰ mihi ⁊ ego illi donec aspiret dies ⁊ incli
nẽtur umbre. interposito tantum qui pascitur inter lilia: siue pro littere
serie qui pascitur inter lilia donec aspiret dies ⁊ inclinentur umbre. non
inconuenienter utrouis assignas. Hoc sane refert. quod donec si primo
iunxeris. inclusiuũ oportet itelligas: si medio. exclusiuum sentias necesse
ẽ. Esto nẽpe quod desinat sponsus pasci iam inter lilia ubi aspirauerit

dies.nunquid similiter etiam cessabit sponse intendere.aut ipsa illi? Absit. In eternum perseuerabunt sibi.nisi quod tunc felicius cum uehementius:tunc uehementius cum expeditus. Sit ergo tale hoc donec. quale est illud apud matheum. ubi narratur non cognouisse Mariam ioseph donec peperit filium suum primogenitum. Nō enim post cognouit. Uel certe quale illud in psalmo.oculi nostri ad dominum deum nostrū donec misereatur nostri : non enim auertentur cū ceperit misereri. Uel quale itē illud domini ad apostolos.ecce ego uobiscū sū usqꝫ ad cōsumationem seculi. Non enim post:non erit cum illis. Uerum hoc ita:si donec referas ad dilectus meus mihi ⁊ ego illi. Sin autem ad qui pascitur inter lilia respicere malis:erit alio sensu accipiendum. Porro oposiꝰ ostendetur.quomodo tunc dilectus pasci desinat:cum aspirauerit dies. Etenim si dies resurrectionis is est.quidni multomagis pasci ibi inter lilia uiuet:ubi horum maior admodum copia erit? Et pro aptanda quideꝫ littere consequentia.hec dicta sint. Nunc iam aduerte mecuꝫ.toto licet lilijs fulgētibꝰ regno sponsoqꝫ medio existēte ⁊ deliciāte.non tamē esse qđ dicatur ⁊ pasci iusta id quidē quod ante consueuerat. Ubi nāqꝫ iaꝫ peccatores quos sibi incorporet xp̄s.mansos morsosque quasi quibusdā dentibꝰ discipline austerioris:afflictione scꝫ carnis ⁊ cordis ꝯtritiōe? Sꝫ neqꝫ cibū sibi iā exiget uerbū spōsus ex aliquibꝰ factis.seu operibꝰ obedientie:ubi omne negotiū.otiū.soloqꝫ ītuitu ⁊ affectu res erit. Et quidem cibus eius ut faciat uoluntatem patris sui:sed hic non ibi. Quid enim faciat factam? Et perfectam tunc eē constat. Denique probare iam tunc ē oībus sanctis:que sit uoluntas dei bona.⁊ beneplacens ⁊ perfecta. Et certe post perfectum faciēdum superest nihil.frui de ceterořestat.nō fieri.experiri non operari:ea uiuere.nō exerceri ī ea. Nonne ipsa ē quam instantissima prece docti quideꝫ a domino.sicut in celo ⁊ in terra perfici postulamus.quo ciꝰ iā delectet fructus.actus nō fatiget? Nō erit itaque spōso v̄bo operis cibus:qr cessꝫ necesse ē oē opus.ubi pleniꝰ ab uniuersis pcipitur sapiētia. Nā qui minorātur actu percipiūt eā. Sꝫ uideamꝰ nunc si qđ dicimus stare possit.⁊ secundum illam sententiam qua pascūtur lilia.candidatu uirtutum oblectari quidam interpretantur. Nam et nos ipsam inter cetera non preteriuimus. Dicemus ne aut nō fore aut spōso minime sape tūc uirtutes? Et quidē sētire alterutrū demētie ē. Sꝫ uide ne forte alias illis delectetur.nam constat delectari.sed forsitan potu magis quaꝫ pastu. Sane ī tempore ⁊ corpore isto nulla nr̄a uirtus ita ad purum defecata erit.nulla ita suauis ⁊ mera:ut sponso habilis sit ad potandum. Sed qui uult omnes homines saluos fieri.dissimulat multa. ⁊ quā nō pōt potandi interim facilitate glutire.curat ex ea uel quippiaꝫ elicere sapidū.quasi arte quadā ⁊ quodā labore mandendi. Erit cuꝫ erit uirtus labilis:nec pmeť dēte nec fatigabiť a mādēte. Uel potiꝰ n̄ fatigabit mādētem.que bibentē absqꝫ opere delectabit.tanquam utiqꝫ potus

non esca. Deniqʒ habes spondentem in euangelio. quia non bibam de hoc genimine uitis inquit: nisi bibam illud nouum uobiscum in regno patris mei: ⁊ de cibo nulla mentio est. Sed apud prophetam quoqʒ legitur tanquã potẽs crapulatus a uino. de cibo aũt nihil ibi penitꝰ inuenitˀ. Sponsa ergo cõscia mysterij huius. cũ dilectũ pasci inter lilia ꝑcepisset. ⁊ ꝓhibuisset. cõstituit terminũ quo ad id dignaretˀ. imo ꝯstitutũ agnouit. ⁊ ꝓhibuit dicẽs: donec aspiret dies ⁊ inclinentˀ umbre. Sciebat enĩ uirtutibus eũ post hec potãdũ potius quã pascẽdũ. Cõuenire urˀ ⁊ ꝯsuetudo: qua post cibũ potu sumi de more solet. Ergo qui hic mãducat illic bibet eo tũc suauiꝰ quo securiꝰ glutiturus. ⁊ ea ipa que scrupulosius mõ ⁊ quodammodo laboriosius quasi mandendo liquat. Nunc iam intendamus considerare de die illo ⁊ illis umbris. qui ille. que iste. ille qua ratione aspirans: hee in qua potestate habeant inclinari. Signanter omnino dictum donec aspiret dies: immo singulariter. Solo quippe hoc loco ni fallor diem aspirantem repperies. Aure nempe non tempora spirare dicuntur. Spirat homo. spirant animalia cetera. quibus indesinenter reciprocatus aer uitam continuat. Et quid hoc nisi uentus? Spirat ⁊ spiritus sanctus ⁊ inde spiritus. Quo pacto ergo dies spirans: qui nec uentus nec spiritus: nec animal est? Quanquã nec spirans quidem: sʒ quod signantiꝰ sonat aspirãs dictus sit. Nec minus preter solitũ dictum: ⁊ inclinentur umbre. Deniqʒ ad exortum huius corꝑei uisibilisqʒ luminis umbre non inclinantur: sed adnullantur. Extra proinde corpora querende hee res. ⁊ siquidẽ spiritales inuenerimus diem ⁊ umbras. tunc forsitan et inclinatio harum. ⁊ illius aspiratio facilius elucebit. Qui illuʒ diẽ de quo propheta dicit. melior est dies una in atrijs tuis. super milia corporeum opinatur: nescio quid iã non corporeuʒ opinetur. Est ⁊ in mala significatione dies cui maledixere prophete: absit autem ut ex uisibilibus hijs quos fecit dominus. Itaqʒ spiritalis est. Iam umbram quis ambigat spiritualem qua Marie obumbratum est concipienti. et item eam que in propheta sic memoratur. spiritus ante faciem nostram christus dominus: sub umbra eius uiuemus inter gentes? Ego tamen. umbrarum nomine hoc loco magis arbitror designatas contrarias potestates. que non modo umbre uel tenebre sed ⁊ principes tenebrarum ab apostolo perhibentur: simulqʒ inherentes illis ex genere nostro filios utiqʒ noctis. ⁊ ñ lucis neqʒ diei. Hee siquidẽ umbre ñ plane cũ aspirauerit dies ĩ nihili reuertentˀ. sicut a facie huiꝰ corꝑee lucis. umbras corꝑeas ñ disparere tm̃: sʒ ⁊ penitꝰ deꝑire uidemꝰ. Itaqʒ erũt minie quidẽ: extremiꝰ nihilo. miseriꝰ tm̃. Erũt. sʒ iclinate ⁊ subdite. Deniqʒ inclinabit se inquit ⁊ cadet haud dubiũ quin pnceps umbrarũ: cũ dñatus fuerit pauper. Ergo nõ natura delebitur: sʒ potentia subtrahetˀ. Nõ peribit substãtia sʒ transibit hora et potestas tenebrarum. Tolluntur. ne uideant gloriam dei. Non adnullantur ut semper urantur. Quid ni inclinabuntur umbre.

cum deponentur potentes de sede: ponenturqȝ scabellum pedum ꝛ
Qd utiqȝ oportet fieri cito. Nouissima hora ē. Nox precessit. dies autē appropinquabit. Aspirabit dies: ꝛ expirabit nox. Nox diabolus ē. Nox angelus sathane: ꝛ si se transfiguret in angelum lucis. Nox etiam anti christus. quē dominus interficiet spiritu oris sui: ꝛ destruet illustratione aduentus sui. Nunquid nō dominus dies est? Dies plane illustrans et spirans. qui spiritu oris sui fugat umbras: ꝛ destruit laruas illustratōe ad uentus sui. Aut si magis placet simpliciter uerbum inclinationis accipe re. nihilqȝ aliud inclinari quam adnichilari esse putandum. ne huic quo qȝ desimus sensui. Dicimus umbras figuras ꝛ enigmata scripturarum. necnon ꝛ sophisticas loquutiones cauillationesqȝ uerborum. ꝛ implicita argumentorum: que omnia ueritatis interim lumen obumbrant. Ex par te enim cognoscimus: ꝛ ex parte prophetamus. Uerū aspirante die in clinabuntur umbre. quia occupante omnia luminis plenitudine: nulla pars super esse poterit tenebrarum. Deniqȝ cū uenerit quod perfectū est: tunc euacuabitur quod ex parte est. Hactenus ꝺ hijs sufficere pote rat: si spirans dies illa ꝛ non aspirans dicta fuisset. Nunc uero pro tantil lo licet additamento adhuc aliquid addendum existimo: nimirū pro ue stiganda huius diuersitatis ratione. Ego enim ut uerum fatear. iam oliꝫ mihi persuasi in sacri preciosiqȝ eloquij textu: ne modicam uacare parti culam. Solemus autem hac uoce uti. cū uehementer aliquid desidera mus. ut uerbi gratia cum dicimus ille ad illum honorem. uel illam digni tatem aspirat. Designatur itaqȝ per hoc uerbum. mira affutura affluen tia uehementiaqȝ spiritus die illo. cum non solum corda sed ꝛ corpora suo quidem in genere spiritualia erunt. ꝛ qui digni inuenientur inebria buntur ab ubertate domus domini: ꝛ torrente uoluptatis illius potabun tur. Uel aliter. Jam sanctis angelis dies sanctificatus illuxit. spirans il lis iugi impetu ꝑpetis meatꝰ. melliflua sempiterne diuinitatis archana. Deniqȝ fluminis impetus letificat ciuitatem dei. sꝫ ciuitatē cui dicitur. sicut letantium omnium habitatio in te. Cum autē ꝛ nobis qui terraꝫ in habitamus spirare adiecerit. erit non modo spirans sed ꝛ aspirans: qꝺ dilatato sinu admittat ꝛ nos. Uel ut paulo altius repetamus ꝛ dissera mus latius. plasmato homine de limo terre plasmator sicut uerax narrat hystoria inspirauit in faciem eius spiraculum uite: factus perinde illi di es inspirans. Et ecce inuida nox callide impegit in diem hanc: luce uti qȝ simulata. Nam dum quasi splendidius lumen scientie pollicetur in opinatas noue luci offudit praui consilij tenebras. ꝛ primordijs originis nostre. terram dampnose preuaricationis inuexit caliginem. Ue. ue. ne scierunt neqȝ intellexerunt. in tenebris ambulant nescientes: ponentes tenebras lucem. ꝛ lucem tenebras. Denique comedit de ligno mulier quod sibi dederat serpens. uetuerat deus. deditque uiro suo. ꝛ cepit illis quasi de nouo diescere. Nam illico aperti sunt oculi amborum. ꝛ factus

est dies conspirans inspirantē extundens. ⁊ substituens expirantez. C
spirauerunt siquidez ⁊ conuenerunt in unum aduersus dominum. ⁊ ad
uersus christuz eius: serpentis astutia. mulieris blandicie: uiri mollicies.
Unde ⁊ loquebantur mutuo dn̄s scilz'⁊ christus eius. ecce adaz fact⁹ est
quasi unus ex nobis. qđ ad utriusqz iniuriā lactātibus se peccatoribus
acquieuisset. In hac die nascimur uniuersi. Portam⁹ deniqz oēs ipres
sū nobis cauteriū ꝯspiratōis antique. eua utiqz uiuēte i carne nr̄a. cuius
per hereditariam concupiscentiam. serpens nostrum sue fautioni sedu
la satagit sollicitudine uendicare consensum. Propterea ut dixi: huic
diei maledixere sancti. breuem optantes. ⁊ cito uerti in tenebras. qđ sit
contradictionis ⁊ contentionis dies. dū non cesset i ea caro ꝯcupiscere
aduersus spiritum. legiqz mentis. membrorum contraria lex rebellione
infatigabili assidue contradicat. Itaqz dies expirans' factus est. Ex tūc
enim ⁊ deinceps quis est homo qui uiuet. ⁊ non uidebit mortem? Di
cat pro ira quis. ego non minus pro misericordia dictuz putē. ne electos
scilicet propter quos omnia fiunt diu defatiget molesta contradictō. qua
captiui ducuntur ⁊ ipsi⁹i lege peccati. que est in membris ipsorum. Hor
rent nimirum egerrimeqz ferunt turpem captiuitatem ⁊ tristem conten
tionem. festinemus proinde respirare a ꝯspiratione ātiqua. ⁊ iniqua: qm̄
breues dies homnis sunt. Ante sane excipiat nos dies respirans. quaz
nox suspirans absorbeat eterne caliginis tenebris exterioribus inuoluē
dos. Queris in quo respiratio ista? In eo si incipiat spiritus uicissim cō
cupiscere aduersus carnem. Huic si repugnas: respiras. Si spiritu
facta carnis mortificas: respirasti. Si hanc cum uitijs ⁊ concupiscentijs
suis crucifigis. respirasti. Castigo inquit corpus meum ⁊ in seruitutem
redigo: ne forte cum alijs predicauerim ipse reprobus efficiar. Uox est
respirantis: immo qui iam respirarat. Uade ⁊ tu fac similiter. ut te respi
rasse probes: ut diem denuo inspirantez tibi noueris illuxisse. Nec nox
mortis preualebit aduersus rediuiuum hunc diem. magis autem in te
nebris lucet ⁊ tenebre eum non comprehenderunt. In tantuz non reor
nec uita decedente cedere lumen uite. ut nemini congruentius quaz sic
mortuo assignandam censeam uocem illam. ⁊ nox illuminatio mea. in
delicijs meis. Quid ni clarius uideat: nube uel potius fece corporis euo
lutus? Erit sine dubio uinculis solutus corpeis: inter mortuos liber. ⁊ in
ter cecos uidens. Nam quemadmodum olim omni oculo caligante per
uniuersam egyptum solus in medijs tenebris clare uidebat populus
uidens deum. id est populus isrl'. dicente scriptura. quia ubicumqz israel
erat lux erat. sic inter filios tenebrarum in terra mortis caligine fulge
bunt iusti ⁊ uidebūt eo utiqz clari⁹ quo exuti corpoꝝ umbris. Nam ⁊ hij
qui añ ñ respirauerūt. nec eniz quesierūt inspirātis diei lumen. ⁊ sol iusti
tie nō ortus ē eis. hij inquā ibūt de tenebris in tenebras dēsiores: ut qui
in tenebris sūt tenebrescāt adhuc. ⁊ qui uidēt uideāt magis. Ubi nō in

ꝯueniẽter forsitan adducetur etiam sermo dñi. quẽ dixit. qꝛ habẽti dabi[tur]: ⁊ abũdabit: ei aũt qui nõ habꝫ. ⁊ quod uidetur habere auferetur ab eo. Ita est ⁊ additur in morte uidentibus: ⁊ nõ uidentibus demitur. Quo eniꝫ hij minus ⁊ minus. eo illi magis magisqꝫ uident. donec ⁊ hos exci piat suspirans nox. ⁊ illos aspirans dies. que sunt nouissima utroruque: extrema uidelicet cecitas ⁊ suprema claritas. Ex hoc iam non ẽ quod ď matur omnino uacuis. non ẽ quod addatur plenis. nisi quod hij nescio quid pleno amplius se accepturos presumũt. secundum promissionem ad se factam. Et promissionis quidem uerbum tale est. Mensuram ple nam ⁊ confertam ⁊ coagitataꝫ ⁊ supereffluentem dabunt in sinus uřos. An non plus pleno quodammodo tibi esse uidetur: quod supereffluit? Porro placide audies plenum ⁊ plenius: si te memineris legisse ĩ eter num ⁊ ultra. Ergo is cumulus aspirantis erit diei. Ipsa inquam adiciet ad mensuram inspirate plenitudinis. ad inspirantis diei copiam. supra modum in sublime pondus glorie operans ita ut redundet in corpora supereffluens clarificationis adiectio. Hac ď causa enim non spirans sꝫ aspirans dicta est. quod addat ad inspirantem. hoc significante spiritu sancto per adiectam ad prepositionem. quia quos illa intus illũinat. hos ista adornat' foris: ⁊ stola glorie induit eos. Atque id satis pro danda ratio ne uocabuli: quod ẽ aspirans. Et si uultis scire. dies aspirãs. ipse ẽ salua tor quem expectamus: qui reformabit corpus humilitatis nostre cõfigu ratũ corpori claritatis sue. Nã ⁊ respirãs nihilominus idem ipse est secũ dũ operationẽ qua nos respirare prius facit ĩ lumĩe quod ĩspirat. ut sci mus ⁊ nos dies respirans ĩ ipso. secũdũ qđ interior noster homo renoua tur ď die ĩ diẽ. ⁊ renouat' ĩ spiritu mẽtis sue ad ymaginẽ eius qui se crea uit: factus perinde dies ex die. ⁊ lumẽ ex lumine. cũ igitur duo ĩ nobis ꝓ cedant dies. unus quidẽ inspirans pro corporis uita. alter uero respirãs ĩ sanctificationis grã: supersit aspirãs ĩ resurrectionis glã. claret profecto aliquando adimpletum iri ĩ corpore quod precessit in capite: magnũ uti que pietatis sacramentum ⁊ prophete testimonium: qui ait. Uiuificabit nos post duos dies. in die tertia suscitabit nos. ⁊ uiuemus in conspectu eius: sciemus sequemurqꝫ ut cognoscamus dominum. Ipse ẽ in quẽ an geli prospicere concupiscunt. sponsus ecclesie ihesus xp̃s domin[us] noster qui ẽ super omnia deus benedictus in secula.

Sermo. lxxiiij.

Reuertere similis esto dilecte mi capree hynnuloque ceruorum. Quid? Modo it. modo reuocas? Quid subitum ĩ tã breui emer sit? Oblita ne aliquid? Etiã oblita totũ quod nõ ẽ ille: se ipsam quoque. Deniqꝫ cũ sit rationis nõ expers: nõ tamẽ modo ut uidetur ra tionis ẽ compos. Sed nec in sensu illi ullatenus apparet uerecundia es se: quam forte habet in moribus. Amor ĩtemperans facit hoc. Nempe is est qui omnem in se triumphãs captiuãsqꝫ pudoris sensum. conueniẽ

tie modũ.delibeationis consiliũ.totius modestie ⁊ oportunitatis negle
ctũ quẽdã.⁊ quãdã in curiã parit. Nã uide nũc quomõ illũ pene adhuc
icipiẽtẽ ire: iã tñ redirꝭ efflagitat. Etiã accelerarꝭ rogat.⁊ quidẽ currerꝭ istar
uniꝰ alicuiꝰ fere siluaꝝ.uelociter currẽtis: uerbigrã a capree hynnuline cer
uoꝝ. Hic littere tenor: ⁊ hec iudeoꝝ portio. Ego uo queadmoꝫ accepi a
dño i ꝓfundo sacri eloquij gremio spiritũ mihi scrubator ⁊ uitã: ⁊ ps mea
hec. Quid ni eruã dulce ac salutarꝭ epulũ spiritus. de sterili ⁊ isipida litte
ra.tanquã granũ de palea: de testa nucleũ. de osse medullã: Nihil mihi
⁊ littere huic. que gustata carnẽ sapit glutita mor ẽ affert. Sꝫ eni qꝺ in
ea tectũ ẽ. de spiritu sãcto est. Spiritus aũt loquitꝭ mysteria teste aposto
lo: sed israel ꝓ uelato mysterio ipm mysterij uelamen tenet. Quare. nisi
quia adhuc uelamen posituꝫ ẽ sup cor eius: Ita qꝺ sonat littera illiꝰ est.
qꝺ signat meum: ac per hoc illi ministratio mortis in littera mihi uita in
spiritu. Nã spiritus ẽ qui uiuificat. Dat quippe intellectũ. An non uita
intellectus: Intellectũ da mihi ⁊ uiuam ait ꝓpheta domino. Intellectꝰ
nõ remanet extra nõ heret in supficie. non instar ceci palpat forinseca:
sed profunda rimatur. preciosissimas solitꝰ exinde ueritatis exuuias tota
auiditate deripere. ac tollere sibi: ⁊ cuꝫ ꝓpheta dicere deo. Letabor ego
superꝭ eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa. Nempe ita regnum ue
ritatis uim patitur: ⁊ uiolenti rapiunt illud. Uerum ille senior frater qui
de agro ueniens formam tenuit ueteris populi ⁊ꝭ terreni. qui pro terre
na hereditate doctus diligere trituram. attrita fronte gemit anxius sub
graui iugo legis. portatqꝫ pondus diei ⁊ estus: is inquam qꝛ intellectuꝫ
non habuit foris stat etiam nunc: ⁊ nõ uult ne iuitatus a patre itrare do
mum conuiuij. semetipsuꝫ fraudans usqꝫ adhuc participio simphonie ⁊
chori: ⁊ uituli saginati. Miser qui renuit experiri quã bonum sitꝰ ⁊ quaꝫ
iocundum: habitare fratres in unum. Et hec dicta sint pro distinctione
partis ecclesie. partisqꝫ synagoge. quo ⁊ cecitas huius ex illiusꝭ pruden
tia manifestior fiat: ⁊ felicitas illius. ex huius miseranda fatuitate premi
neat. Nunc iã scrutemur uerba sponse. ⁊ sic conemur castos exprimere
sancti amoris affectus. utꝭ nil in sacro eloquio ratione carens: nil idecoꝝ
importunumue resedisse omnino appareat. ⁊ si in mentem uenerit ho
ra illa cum dñs ihesus. is enim sponsus est. transiret ex hoc mundo ad
patrem. simulqꝫ quid tunc animi gereret sua illa domestica eccl'ia noua
utiqꝫ nupta. cũ se deseri cerneret quasi uiduã desolatam unica spe sua.
apostolos loquor qui relictis oibꝰ sequuti fuerãt eũ. atqꝫ cũ ipo ꝑmãserãt
in temptationibus suis. si inquaꝫ cogitauerimus. nõ imerito neqꝫ incon
grue puto uidebitꝭ. quantum de abscessu tristis. tantum sollicita extitisse
de reditu: prescrtim sic affecta ⁊ sic relicta. Itaqꝫ diligenti ⁊ indigenti
hec ipsa duplex ratio erat commonendi dilectum. ut quando quidem ꝑ
suaderi non poterat quin iret ⁊ ascenderet ubi erat prius: saltẽ ꝓmissuꝫ
denuo maturaret aduentum. Quod enim optat ⁊ postulat similem fore

feris. ⁊ eiusmodi feris que cursu agiliores esse uident. cupientis animi indicium est: cui nihil satis festinat. Nonne hoc cotidie postulat cũ dicit in oratione: adueniat regnum tuum? Ego tñ preter agilitatem existimo non minus signanter exprimi etiam infirmitatem ⁊ quidem sexus in ca prea. etatis in hynnulo. Uult itaqꝫ eũ ut mihi uidetur ⁊ si cũ potestate uenire. nõ tñ in forma dei in iudicio apparere. sed sane ĩ ea in qua non modo natus. sed ⁊ paruulus natus ẽ nobis: idqꝫ solo ꝺ infirmiori ⁊ femineo sexu. Cur hoc? Nempe ut ex utroqꝫ ammoneat infirmo mitescere in die ire. memineritqꝫ in iudicio misericordias. superexaltare iudicio. Et enim si iniquitates obseruauerit: etiã electoꝝ quis sustinebit? Astra nõ sunt munda ĩ ꝯspectu eius: ⁊ in angelis suis reppit prauitatẽ. Audi deniqꝫ sanctũ ⁊ electũ: quid dicat deo. Tu inquit remisisti ĩpietatẽ peccati mei: pro hac orabit ad te oĩs sanctꝰ ĩ tempore oportuno. Opus itaqꝫ habent ⁊ sancti pro peccatis exorare. ut de mĩa salui fiant: ꝓprie iusticie nõ fidẽtes. Omnes enĩ peccauerũt: ⁊ oẽs egẽt misericordia. Ut ergo cũ iratus fuerit misericordie recordet. rogat ab ista appere misericordie hitu: illo ꝺ quo apl̃s. ⁊ habitu ĩquit ĩuẽtꝰ ut homo. Necessarie quidẽ. Si enĩ cũ hoc quoque tẽperamento tãta erit ĩ iudicio equitas. ĩ iudice feritas. ĩ maiestate sublimitas. nouitas in facie ipsa rerũ. ut secundũ prophetã nõ possit cogitari dies aduẽtꝰ eiꝰ: quid putas foret si ignis ille cõsumẽs ꝺm loquor omnipotentem in illa sue diuinitatis magnitudine. fortitudine. puritate. uenisset contra folium quod uento rapitur ostensurus potentiã suam: ⁊ stipulam siccam persequuturus? Et homo est inquit: ⁊ quis uidebit eũ? Et quis stabit ad uidendũ eũ? Quãtomagis deũ uobis absque hoĩe exhibentem nemo hominũ ferret. utpote claritate inaccessibilem: celsitudine inattingibilem. incomprehensibilem maiestate? Nunc uero cum exarserit ĩ breui ira eiꝰ. quã grata propter filios gratie apparebit blãda quedam uisio hominis. sane firmamẽtũ fidei. spei robur. fiducie argumẽtũ. quod scilicet gratia ⁊ mĩa sit in sanctos eius: ⁊ respectꝰ ĩ electos illiꝰ. Denique ipse pater deus dedit filio potestatem iudicij: ⁊ ñ qꝛ suus. sed qꝛ filius hominis est. O uere patrem misericordiaꝝ. Uult ꝑ hoĩeꝫ hoĩes iudicari: quo ĩ tanta trepidatione ⁊ perturbatione maloꝝ. bonis fiduciã ꝓstet. nature similitudo. Predixerat quõdã hoc sc̃s dauid orãs parit ⁊ ꝓphetãs. ꝺs inquiẽs iudiciũ tuũ regi da ⁊ iustitiã tuã filio regis. Sꝫ neqꝫ hic dissonat ꝓmissio facta ꝑ ãgl̃os: qui eo assũpto ita ad apl̃os loquebantur. Hic ihesus qui assũptꝰ ẽ a uobis ĩ celũ. sic ueniet quẽadmodũ uidistis eũ eũtẽ ĩ celũ: hoc ẽ. in hac ipsa corpis forma atqꝫ substãtia. Liquet ex hijs omnibus sponsã in se diuinuꝫ habere consiliũ. ⁊ mysterium supne uoluntatis minime ignorare. que sub umbra imbellium imbecilliũqꝫ animantium naturam infirmiorem uel potiꝰ ĩferiorẽ qꝛ iã ĩfirma nõ erit in iudicio exhibẽdã. ⁊ orantis affectu ⁊ spu prophetãtis enũtiat. quatinꝰ qui celum terramque mouebit in uirtute sua accintus potentia contra i

sensatos. suauis nihilominus ⁊ mitis. ⁊ quasi omnino inermis appareat propter electos. Ubi hoc quoqȝ addi potest. quia ad discernendum alterutros a se opus erit quodammodo illi cuȝ hynnuli quidẽ saltibus. luminibus capree. quatinus uidere ⁊ discernere ĩ tanta multitudine ⁊ in tãta turbatione. possit in quos nam salire. ⁊ quos trãsilire oporteat. ne forte contingat iustum pro impio conculcari. cũ in ira populos cõfringit. Nã quãtũ ad impios necesse est impleatur prophetia dauid. imo sermo dñi loquentis per os eius: qꝛ comminuam eos ut puluerem ante faciẽ uẽti: ut lutum platearum delebo eos. Et item alius sermo. quẽ per alium prophetam predixerat impletus nihilominus. tunc cognoscetur. cum ad angelos rediens dicet. calcaui eos in furore meo: ⁊ conculcaui eos in ira mea. Si cui autẽ magis ita intelligendum uidetur. malos potius transilire atqȝ in bonos salire hynnulus noster debeat. nõ contendo tm̃ cogitet saltus dispositum iri. in discriminationem bonoruȝ malorũqȝ. Nã ⁊ a me si bene memini ita dictum est in sermone altero. ubi capitulum idem alibi supra ⁊ ab auctore positum: ⁊ a me expositũ nihilominꝰ repit̃. Uerꝫ ibi secunduȝ dispẽsationẽ quidẽ grẽ. q̃ ĩ pñti uita alijs dat̃ alijs ñ dat̃. iusto quidẽ dei iudicio sȝ occulto. salire ⁊ trãsilire is hynnulꝰ dictus: est hic aũt secundũ ultimam ⁊ uariã retributionem meritorꝫ. Et forte sẽsui huic uideat̃ astipulari extremũ capituli huiꝰ qḋ quidẽ pene oblitus fuerã. Dicẽs namqȝ similis esto dilecte mi capree hynnuloqȝ ceruorꝫ: addit super montes bethel. Nec eniȝ in domo dei qḋ sonat bethel. mali mõtes sũt. Quãobrem saliens in eos hynnulus nõ conculcat sȝ letificat. ut scriptura impleatur que dicit: montes ⁊ colles cantabunt coram deo laudes ⁊ quidem sunt montes. quos secundũ euangelium tollit fides comparata synapi: sȝ nõ sunt montes bethel. Etenim quicũqȝ sunt bethel: minime eos tollit fides sȝ colit. Qḋ si principatus ⁊ potestates nec nõ ⁊c̃. nihilominus beatorũ spirituũ agmina celorũqȝ uirtutes mõtes sũt bethel. ut ḋ hijs intelligamus dictuȝ fundamẽta eius in mõtibꝰ sãctis nõ sane is hynnulus uilis ac contẽpnẽdus qui supra tam excellentes montes uisus est apparere. tanto angelis melior effectus: quanto differentius pre illis nomen hereditauit. Quid. n. si ĩ psalmo legimꝰ minoratũ ab angl̃is? Neqȝ enim iḋ non melior qꝛ minor: nec cõtraria sunt loquuti apostolus ⁊ ꝓpheta. quippe habentes eundem spirituȝ. Nam si dignationis fuit qḋ minoratus ẽ nõ necessitatis: nihil plane in hoc bonitati ꝓscribit̃. sȝ asscribit̃. Deniqȝ minoratũ ꝓpheta perhibuit nõ minorẽ: attollẽs gratiã naturaȝ nõ deprimẽs. Quanquaȝ nec apostolus tacuit hoc magnũ magne pietatis sacramentũ: sed ait. Euȝ autẽ qui modico quaȝ angeli minoratus ẽ uidemus ihesum: propter passionẽ mortis gl̃a ⁊ honore coronatũ. ⁊ hec dixerimꝰ pro nomĩe ⁊ similitudĩe hynnuli. quatinꝰ spõso eã iuxta sermonẽ sponse absqȝ maiestatis iniuria aptaremus. Quid dico absqȝ maiestatis iniuria: quando nec infirmitas inhonorata remansit? Hynnulus est.

paruulus est capree quoqȝ similis ꝓbibetur. tanquaȝ factus ex muliere: attamē supra montes bethel. attamē excelsior celis factus. Non dicit ex celsior celis ens. uel existens. sed excelsior celis fact⁹: ne quis putet ꝺ il la natura dictū. i qua ē. qui ē. Sed ⁊ ubi prefert angelis. melior nihilomi nus ꝓbibetur effectus: ⁊ nō dicitur manens uel existens melior. Ex qui bus appet qꝺ nō modo in eo qꝺ ab eterno ē. sed etiam in eo qꝺ i tēpore factus est. omnem sibi eminentiam uendicet supra omnem principatū ⁊ potestatem: supra omnē deniqȝ creaturam. utpote primogenitus omnis creature. Itaqȝ qꝺ stultū est dei sapientius est hominib⁹: ⁊ qꝺ infirmuȝ est dei fortius est hominibus. Hoc quidē apl's. Mihi autē non uideť er rare. si quis ·ēt· sapientie ⁊ fortitudini angeloꝝ preferendū dicat idētidē stultū infirmūqȝ dei. Ita ergo presens locus cōuenienter aptabitur uni uersali ecclesie. Iam uero quod ad unam singulariter animam spectat. nā ⁊ una si deum dulciter. sapienter. uehementer amat. sponsa est. quis qȝ spiritualis in semetipso aduertere potest. quid sibi inde ꝓpriū respon deat expimentum. Ego uero quicquid illud est qꝺ in me ꝺ huiusmōi ex periri donatū est: corā eloqui nō uerecbor. Nam ⁊ si uile forsitan cum fue rit auditū. ⁊ despicabile uideať. nō mea refert: qꝛ qui spiritalis est. nō me despiciet. qui minus. nō me intelliget. At tñ si in aliuȝ istud sermonē ser uauero: forte nō deerunt qui edificenť in hijs q̄ exoratus iteri dn̄s īspira bit. spōsus eccl'ie ihesus xp̄s dn̄s nr̄. qui ē sup oia deus bn̄dict⁹ in secula.

Sermo. lxxv.

Euertere inquit. Liquet nō adesse quē reuocat: affuisse tñ. idqȝ
r nō longe ante. quippe qui dum adhuc abiret reuocari uidetur.

Intempestiua reuocatio: magni unius amoris. magne alterius amabilitatis indiciū est. Qui sunt isti caritatis cultores amatorijqȝ tam i defessi sectatores negotij: quoꝝ alteꝝ ꝓsequiť. alterā urget tam iquiet⁹ amor? Et mihi quidē ut memini mee ꝓmissiōis incūbit assignare hunc locū uerbo ⁊ anime. sed ad hoc ut digne uel aliquātisper fiat: ipsius ad iutorio uerbi egere me fateor. Et certe sermo iste decuerat magis exptū magisqȝ ꝯsciū sancti ⁊ archani amoris. sȝ nō possuȝ officio deesse meo: nō uestris oīno uotis. Periculū meū uideo. ⁊ nō euito: uos me cogitis. Prorsus cogitis ābulare i magnis ⁊ i mirabilib⁹ sup me. Heu q̄ȝ uere or: ne subide audiā. Quare tu enarras delicias meas: ⁊ assūis sacramtū meū p os tuū? Audite me tñ hoieȝ qui loqui trepidat: ⁊ tacere n̄ pōt. Ex cusabit forsitā ausū trepidatio ipa mea: magis aūt ur̄a si ꝑuenerit edifica tio. Et forte hee lacrime pariť uidbunť. Reuertere ait. Bn̄. abibat: re uocať. Quis mihi hui⁹ ꝯferet mutabilitatis sacramtū? Quis mihi digne explicet ire ⁊ rediř ūbi? Nūquid leuitate utiť spōsus? Unꝺ quo. uēiř. seu ꝺnuo ire q̄at. qui totū iplz? Quē ꝺniqȝ motū hr̄e localē possit. qui sps ē? Aut quē postrēo ul' cuiuscūqȝ gn̄is motū das illi qui ꝺus ē? Est quippe oīo icōmutabilis. Uerū hec qui pōt cape capiat. Nos aūt i expositione

sacri mysticiqȝ eloquij caute ⁊ simpliciter ābulātes. geramꝰ morē scriptu re. que nostris uerbis sapientiam i mysterio abscōd tam loquitur. nostris affectibus deum dū figurat. insinuat. notis rerum sensilium similitudini bus. tāquam quibusdam uilioris materie poculis. ea que preciosa sunt ⁊ ignota ⁊ inuisibilia dei. mentibus propinat humanis. Sequamur proin de ⁊ nos eloquij casti consuetudinem. Dicamusqȝ uerbum dei deū spō sum anime. prout uult ⁊ uenire ad animam ⁊ iterum dimittere eam. tātū ut sensu anime. non uerbi motu ista fieri sentiamus. Uerbi cā. cum sētit gratiam. agnoscit presentiam. cū non. absentiam queritur. ⁊ rursum pre sentiam querit: dicens cum propheta. Exquisiuit te facies mea: faciē tu am domine requiram. Quid ni requirat? Neqȝ eni subducto sibi tā dul ci sponso interim aliquid aliud non dico desiderare. sed nec cogitare li bebit. Restat igitur ut absentem studiose requirat: reuocet abeuntē. Ita ergo reuocatur uerbū ⁊ reuocatur desiderio aīe: sed eius aīe cui semel indulser. t suauitatē sui. Nūquid nō desideriū uox? Et ualidum. Deniqȝ desideriū pauperum inquit exaudiuit dñs. Uerbo igitur abeūte. una in terim ⁊ continua aīe uox continuum desideriū eius. tāquam unum conti nuūqȝ reuertere: donec ueniat. Et nunc da mihi animam. quam frequē ter uerbum sponsus inuisere soleat. cui familiaritas ausum. cui gustus fa mem. cui comtemptus omnium ocium dederit. ⁊ ego huic incunctanter assigno uocem pariter ⁊ nomen sponse: nec ab ea penitus locum qui in manibus est censuerim alienum. Talis nempe inducitur loquens. Quē enim reuocat. eius absque dubio probat se meruisse presentiam: ⁊ si nō copiam. Alioquin non reuocasset illum: sed uocasset. Porro reuocatio nis uerbum reuertere ē. Et forte ideo subtraxit se. quo auidius reuocare tur: teneretur fortius. Nam ⁊ aliquando simulabat se longius ire: non quia hoc uolebat. sed magis uolebat audire. mane nobiscum quoniam aduesperascit. Et rursum alia uice super mare ambulans cum apostoli nauigarent ⁊ laborarent in remigando. quasi uolens preterire eos. nec tunc quidem istud uolebat: sed magis probare fidem ⁊ elicere precem. Denique sicut ait euangelista turbati sunt ⁊ clamauerunt. putantes phā tasma esse. Ergo istiusmodi piam simulationem. immo salutarem dispen sationem quam tunc corporaliter v̇bum corpus interdum exhibuit non cessat identidem uerbum spiritus modo spiritali cū deuota sibi anima se dulo actitare. Preteriens teneri uult: abiēs reuocari. Neqȝ eni hoc irre uocabile uerbū. It ⁊ redit pro beneplacito suo. quasi uisitans diluculo: ⁊ subito probās. Et ut quidē illi quodāmodo dispensatorium., redire uero sēper uolūtarium est: utrūque autem plenum iudicij. At penes ipsū ho rū ratio. Nūc uero cōstat i anima fieri huiuscemodi uicissitudines eūtis ⁊ redeuntis uerbi. sicut ait. Uado ⁊ uenio ad uos. Itē. Modicum ⁊ nō uidebitis me. ⁊ iterum modicum ⁊ uidebitis me. O modicū ⁊ modicuȝ. O modicū lōgum. Pie domine modicum dicis qđ ñ uidemꝰ te. Saluū

sit uerbum dñi mei:longũ est ⁊ multũ ualde nimis. Uerũtñ utrũqȝ ue
rum ⁊ modicum meritis: ⁊ nõ modicum uotis. Habes utrũqȝ in prophe
ta. Si morã fecerit inquit expecta eum: quia ueniet ⁊ nõ tardabit. Quo
modo nõ tardabit si morã fecerit: nisi qð ad meritum satis est. nõ ẽ satis
ad uotũ. Porro anima amans uotis fertur. trahitur ɔ̃sideriis. dissimulat
merita. maiestati oculos claudit. apit uoluptati: ponens in salutari. ⁊ fidu
cialiter agens in eo. Intrepida deniqȝ ⁊ inuerecunda reuocat uerbuȝ.
⁊ cum fiducia repetit delicias suas: solita libertate uocans non dominuȝ.
sed dilectum. Reuertere dilecte mi. Et addit. Similis esto capree hyn
nuloqȝ ceruorum: super montes bethel. At istud postea. Nunc uero su
stinere modicum quid insipientie mee. Uolo dicere. nam ⁊ hoc pactus
sum: quomodo mecum agitur in eiusmodi. Non expedit quidem . Sed
prodar sane. ut prosim. ⁊ si profeceritis uos: meam insipientiam consola
bor. Fateor ⁊ mihi aduentasse uerbuȝ: in insipientia dico. ⁊ pluries. Cũ
qȝ sepius intrauerit ad me: non sensi aliquotiens cum intrauit. Adesse
sensi. affuisse recordor: interdum ⁊ presentire potui introitum eius. senti
re nunquã. Sed ne exitum quidem. Nam unde in animam meaȝ uene
rit. quo ue abierit denuo eam dimittens. sed ⁊ qua uel introierit uel exi
erit. etiam nunc ignorare me fateor. secundum illud. nescis unde ueniat
aut quo uadat. Nec mirum tamen quia ipse est cui dictuȝ est: ⁊ uestigia
tua non cognoscentur. Sane per oculos non intrauit. quia non est colo
ratum. Sed neqȝ per aures: quia non sonuit. Sed neqȝ per nares. quia
nõ aeri miscetur sed menti: nec infecit aerem sed fecit. Neqȝ uero per
fauces qꝛ nõ est mansum uel haustum. Nec tactu compi illud: quia pal
pabile nõ est. Qua igitur introiuit? An forte nec introiuit quidẽ. qꝛ non
de foris uenit. Neqȝ enim est unũ aliquid. ex hiis que foris sunt. Porro
nec de intra me uenit: qm̃ bonũ est. ⁊ scio qð nõ est i me bonũ . Ascẽdi
etiã supius meũ: ⁊ ecce supra hoc uerbum eminens . Ad iferius quoqȝ
meũ curiosus explorator descẽdi: ⁊ nihilominus ifra iuentũ est. Si foras
aspexi extra eẽ exterius meũ cõperi illud eẽ. si itus. ⁊ ipsũ iterius erat.
Et cognoui uerũ quidẽ esse quod legeram: qꝛ in ipso minimꝰ. mouemur
⁊ sumus. Sed ille beatus ẽ. in quo ipsum ẽ: qui illi uiuit. qui eo mouetur.
Queris igitur cũ ita sint oĩo inuestigabiles uie eius: unde adesse noriȝ?
Uiuum ⁊ efficax ẽ. moxque ut intus uenit expergefecit dormitanteȝ ani
mam meam mouit ⁊ emolluit ⁊ uulnerauit cor meũ: quoniã durũ lapide
umque erat. ⁊ male sanũ. Cepit quoque euellere ⁊ destruere edificare ⁊
plãtare rigare arida. tenebrosa illuminare: clausa reserare. frigida inflã
mare. necnõ ⁊ mittere praua idirecta ⁊ aspera in uias planas: ita ut
benediceret anima mea domino. ⁊ omnia que ĩtra me sunt nomini san
cto eius. Ita igitur intrans ad me aliquotiens uerbum sponsus. nul
lis unquam introitũ suũ indiciis innotescere fecit: nõ uoce. non specie. ñ
incessu. Nullis denique suis motibus compertum ẽ mihi. nullis meis sẽ

sibus illapsū penetralibus meis.tantum ex motu cordis sicut prefatus sum itellexi presentiā eius.⁊ ex fuga uitiorꝫ carnaliūque compressione affectuū aduerti potentiam uirtutis eius:⁊ ex discussione siue redargutione occultorꝫ meorꝫ āmiratus sū profunditatem sapientie eiꝰ.⁊ ex quātulacūque emendatione morꝫ meorꝫ expertus suꝫ bonitatem mansuetudinis eius.⁊ ex formatōe ac renouatione spiritus mētis mee.id ē iterioris hominis mei percepi utrūque speciem decoris eius:⁊ ex cōtuitu eorum omniū simul expaui multitudinē magnitudinis eius . Uerū qꝛ hec omnia ubi abscesserit uerbū quodā ilico lāguore torp entia perinde iacere incipiūt. ac si cacabo bullienti subtraxeris ignē.⁊ hoc mihi signū abscessionis eius.tristis sit necesse ē anima mea:donec iterum reuertatur ⁊ solito recalescat cor meum intra me.idque sit reuersionis īdiciū. Tale sane experimentū de uerbo habēs quid mirum si ⁊ ego usurpo mihi uocem sponse ī reuocando illud cū se absentauerit:qui ⁊ si non equali simili tamen desiderio feror? Familiare mihi erit quo aduixero pro uerbi reuocatione reuocationis ῡbū:qđ utique reuertere ē.Et quotiens elabeꝉ. totiens repetetur a me.nec cessabo clamitare quasi post tergum abeuntis ardenti desiderio cordis ut redeat ⁊ reddat mihi letitiā salutaris sui:reddat mihi seipsū.Fateor filij.nil iteri aliud libet dū nō presto ē: qđ solū libet.Et hoc oro ut non uacuum ueniat.sed plenū gr̄e ⁊ ῡitatis.more utiqꝫ suo.sicut heri ⁊ nudiusterti⁹.In quo mihi silr̄tudinē capree ⁊ hynnuli exhibitū iri posse uideꝉ:cū ueritas.capree oculos habeat.gr̄a.hynnuli hilaritatem.Utraqꝫ res necessaria mihi:⁊ ueritas quidē cui abscōdi non possim grā aūt cui noliꝫ. Alioquin sine alterutra uisitatio plena nō erit.cuꝫ ⁊ illius seueritas absqꝫ hac onerosa.⁊ huius hylaritas absqꝫ illa dissoluta possit uideri. Amara est ueritas sine condimento gratie:sicut absqꝫ ueritatis freno leuis ⁊ nesciens modum plerumqꝫ ⁊ insolens ipsa deuotio.Quā multis nō profuit gratiam pcepisse:pro eo qđ temperamentū de ῡitate pariter nō acceperūt.Ex hoc plus quā oportuit ꝯplacuere sibi in ea.dum ueriti nō sunt ueritatis obtutus.dum nō respexerūt ad capree maturitatē:magis aūt se totos hynnuli leuitati hylaritatiqꝫ dederunt. Inde factuꝫ est ut in qua priuatim exultare uoluerant grā priuarentur:quibus uel sero dici potuerit.Euntes ergo discite quid sit seruite domino in timore:⁊ exultare ei cum tremore.Dixerat deniqꝫ sancta aīa quedam in abundantia sua non mouebor in eternum.cum subito sensit auersam a se faciem uerbi.seqꝫ non modo motam.sed etiam cōturbatā. ⁊ sic in tristitia didicit opus fuisse sibi cum munere quidē deuotionis ēt pondere ueritatis.Ergo nō in sola gratia.plenitudo gratie est:sed ne in sola quidē ueritate. Quid prodest scire quid te oporteat facere:si nō deꝉ ⁊ uelle facere? Quid si uelis quidē:sꝫ minie possis. Quantos exptus sū. agnita ῡitate tristiores.⁊ iđ magis qđ iā ꝯfugere ad ignorātie excusationē ñ liceret:scītētes ⁊ ñ faciētes qꝑ ῡitas hortareꝉ. Que cū ita se hēant:neu

trum sine altero sufficit. Paruz dixi: nõ expedit quoqz. Unde id scim⁹? Scienti inquit bonũ ⁊ nõ facienti: peccatũ est illi. Item. Seruus sciens uolũtatez dñi sui ⁊ nõ faciens digna: uapulabit multis. At istud pro parte ueritatis. Pro grẽ quid? Scriptum est. Et post bucellam introiuit in eum sathanas. Iudã loquitur qui accepto munere gratie qꝛ in ueritate nõ ambulabat cũ ueritatis magistro. uel potius cuz magistra ueritate: locum in se diabolo dedit. Audi adhuc. Cibauit illos ex adipe frumenti: ⁊ de petra melle saturauit eos. Quos? Inimici dñi mentiti sunt ei. Quos melle cibauit ⁊ adipe. hij mentiti sunt ei facti inimici: quia ueritatez gratie nõ iunxerunt. De quibus alibi habes. Filij alieni mentiti sunt mihi filij alieni inueterati sunt: ⁊ claudicauerunt a semitis suis. Quid ni claudicarent uno grẽ pede contenti: ⁊ nõ apponẽtes ueritatẽ? Erit igitur tẽpus eoꝝ in secula. sicut ⁊ principis ipsoꝝ qui ⁊ ipse in ueritate nõ stetit: sed fuit mendax ab initio. Ideoqz audiuit. Perdidisti in decore tuo sapientiam. Nolo decorẽ qui mihi sapientiã tollat. Queris quis ille taz noxius. tamqz pnitiosus decor? Tuus. Adhuc forte sine intellectu es? Planius audi. Priuatus. pprius. Non culpamus donum: sed usum. Deniqz si aduertisti. nõ ĩ decore: sed in suo decore dictus est. ille pdidisse sapientiam. Et ni fallor unus angeli animeqz decor ipsa est. Quid eniz uel hec uel ille absqz sapientia: nisi rudis deformisqz materia est? Ea ergo ille nõ modo formatus sed ⁊ formosus fuit. Sed pdidit eam cũ fecit suã: ut nõ sit aliud in ₒcore suo. quã in sua sapientia perdidisse sapientiam. Proprietas in causa est. Qd sibi sapiens fuit. qd non dedit gloriã deo. qd nõ retulit gratiã pro gratia. qd nõ secundũ ueritatẽ ambulauit in ea. sed ad suã eam retorsit uoluntatẽ: istud est cur eam perdidit. immo istud est qd eam pdidit. Etenim sic habere perdere est. Et si abraham inquit ex operibus iustificatus ẽ: hẽt gloriã. sed nõ apud deũ. Et ego. Non ergo in tuto inquã. Perdidi quicquid habeo nõ apud deum. Nam quid tam pditum: quã qd extra deum exulat? Quid mors nisi priuatio uite. Ita nihil perditio: nisi alienatio a deo est. Ue qui sapientes estis ĩ oclis uestris. ⁊ coram uobismetipsis prudentes. De uobis dicitur. Perdam sapientiam sapientium: ⁊ prudentiam prudentium reprobabo. Perdiderunt sapientiã: qꝛ sua sapientia pdidit eos. Qui nõ pdiderũt: qui ipsi pditi sunt? An uero nõ pditi: quos nescit deus? Porro autẽ uirgines fatue. quas quidẽ nõ aliunde fatuas puto. nisi qꝛ dicẽtes se esse sapiẽtes. stulte facte sunt. Hee inquã a deo audire habẽt nescio uos. ⁊ itẽ illi qui grãm miraculoꝝ ad suã usurpauerunt gloriam. nihilomin⁹ audituri sũt. qꝛ nõ noui uos. ut liquido ex his clarescat gratiam non prodesse. ubi ueritas non est in intentione: sed obesse magis. Et quidem penes sponsũ utraqz res. Deniqz gratia ⁊ ueritas per ihesum xpm facta est. ait iohannes baptista. Si ergo cum unaquauis harum sine altera pulsauerit ad ostium meum. dominus ihesus ipse est eniz dei uerbum. anie sponsus.

intrabit sane non tanquã sponsus. sed tanquã iudex. Absit nequaquam fiat hoc. Non intret in iudicium cum seruo suo. Intret pacificus. intret iocundus ⁊ hylaris. maturus tñ ⁊ serius intret. qui seueriori quodam ue ritatis uultu i me dũ isolentiam reprimit. purget letitiam. Intret quasi hynnulus saliens. quasi caprea circũspec us: qui culpam dissimulando transiliat. penam miserando respiciat. Intret quasi descendens de mõ tibus bethel festiuus ⁊ splẽdidus quasi procedẽs a patre. suauis ⁊ mi tis qui nõ dedignetur dici ⁊ fieri spõsus anime querentis se: cum sit sup omnia deus benedictus in secula.

Sermo. lxxvj.

In lectulo meo quesiui per noctes quẽ d. a. mea. Nõ ẽ reuer sus sponsus ad uocem ⁊ uotum reuocantis. Quare? Ut deside rium crescat. ut probetur affectus: ut exerceatur negotiũ amo ris. Sane ergo dissimulatio ẽ nõ dedignatio. Sed superest ut queratur si forte reperiatur quesitus qui uocatus nõ uenit: dicẽte domino. oĩs qui querit inuenit. Porro uerbum reuocatõis tale ẽ. Reuertere assimilar dilecte mi. c. h. q3 ceruorũ. Ad quam uocẽ cũ nõ ẽ reuersus utique ob il las causas que dicta sunt: hinc ista que amat facta cupidior. mox sese ad requirendum tota auiditate dedit. Et pmo quidẽ querit illũ in lectulo: s3 minime inuenit. Surgit inde. circuit ciuitatem. it ⁊ redit per plateas ⁊ uicos: ⁊ non occurrit neque apparet. Interrogãtur quique forte occur rerint: nihilq3 certi reportatur. Neque uicis unius aut unius noctis que stio hec ⁊ hec frustratio: cũ dicat ista q: quesiui per noctes. Quid hoc de siderij ẽ ⁊ ardoris. ut surgens de nocte publicum non erubescat. percur rat ciuitatẽ. percũctetur palam ⁊ passim de dilecto. atque auestigãdis se mitas eius nulla ualeat rõe auerti nulla prepediri difficultate. nõ tempe stiue retineri amore quietis. non sponse uerecundia: non uel timore no cturno? Et tamen in hijs omnibus frustrata est usque adhuc a desiderio cordis su . Quare? Quid sibi uult pertinax hec ⁊ diuturna fraudatio. te diorum nutrix. suspitionũ fomes. impatientie fax. nouerca amoris: mater desperationis. Si adhuc dissimulatio est: nimis est molesta. Esto quod pie utiliterq3 interim fuerit dissimulatum. donec in sola adhuc uocatiõe seu reuocatione res erat. Nunc uero cũ requiritur ⁊ ita requiritur: quid iam conferre poterit dissimulatio? Si de carnalibus sponsis ⁊ ipsorum pudendis amoribus questio est. sicut litteralis superficies prelusisse ui detur. ⁊ si inter illos talia contingere queant. mea non interest ipsi uide runt. Quod si animarum querentium dominum mentibus ⁊ affectibus pro quantulocũque posse meo respondere ⁊ satisfacere me oportet. eru endũ sane ð scriptura sc̃a i qua se uitã hr̃e ꝯfidũt. eo uitale aliquid quo spiritale: ut edãt paupes ⁊ saturẽtur ⁊ iuuãt corda eoꝝ. Et quid tã cordiũ uita q̃3 dñs meꝰ ihesus ð quo aiebat qui eo uiuebat. q: cũ xp̃s apparuerit uita uñra: tũc ⁊ uos appebitis cũ ipo, i gl̃a? Ipse ergo ad mediũ ueiat quo

ꝛ nobis vaciter dici possit: medius aūt uestrum stat quem uos nō scitis.
Quāquā nescio quomō nō sciatᷣ a spiritalibꝰ spōsus spiritꝰ. qui tñ iā ita
in spiritu profecerunt ut possint dicere cum propheta. spiritus ante faci
em nostram xp̄s dominus. ꝛ cum apostolo. ꝛ si cognouimus xp̄m secun
dum carnem: sed nunc iam non nouimus. Nonne is est quem sponsa
querebat? Is uere est sponsus: ꝛ amans ꝛ amabilis. Is inquam uere
sponsus. sicut caro eius uere est cibus. ꝛ sanguis eius uere est potus.
ꝛ totum quod de ipso est uere est. quando ipse est non aliud sane quam
ipsa ueritas. Uerum is sponsus quid est quod non inuenitur quesitus.
cum requiratur tam studiose ꝛ impigre. nunc quidem in lectulo. nūc ue
ro in ciuitate. aut etiam in plateis uel uicis. ipse autem dicat querite ꝛ i
uenietis. ꝛ qui quer t inuenit. propheta quoqꝫ loquatur ad dn̄m bonus
es dn̄e aie quereti te. ꝛ itē sāctus ysaias querite dominū dū inueniri po
test. Quomodo ergo implebuntur scripture. Neqꝫ enim que hic iducitᷣ
querens: una ē ex hijs quibus ipse ait. Queretis me ꝛ non inuenietis. Sꝫ
attende tres esse causas que interim occurrunt. ꝛ querentes frustrari so
lent: cum aut uidelicet in tempore non querunt. aut nō sicut oportet. aut
non ubi oportet. Si enim omne tempus aptum est ad querendum. cur
ergo dicit propheta quod iā memoraui querite dn̄m dum inueniri pōt?
Erit absqꝫ dubio cū inueniri non poterit. ꝛ ideo addit ut inuocetur dū ꝓ
pe ē: quoniā futurū est iam nō ꝓpe futurū. A quo enim tunc non requi
retur. Mihi iquit curuabitᷣ oē genu: ꝛc̄. Nec tñ inuenietᷣ ab ipijs. quos
ultores angl̄i arcebūt: ꝑfecto ꝛ tollēt ne uideāt glaꝫ dī. frustra iclamabūt
ꝛ fatue uirgīes. minie ꝓrsus iā ad eas. exit clausa ianua. Sibi ꝓinde dictū
putent ille: queretis me ꝛ non inuenietis. Ceterum nunc tempus
acceptabile nunc dies salutis sunt. tēpꝰ plane ꝛ querendi, ꝛ inuocandi
quando plerumque ꝛ ante quam inuocetur: adesse sentitur. Audi deni
qꝫ quid polliceatur. Ante quam me inuocetis inquit. ego dicā ecce as
sum. Nec latuit benignitas hec ꝛ falsitas tempoꝛs qd̄ nūc est. illū qui in
psalmo loquitur. Desideriū pauperū exaudiuit dominus: preparationē
cordis eoꝝ audiuit auris tua. Quod ꝛ si ꝓ bona opera queritᷣ d̄s: ergo
dū tēpus habemꝰ aplicis monitis acquiescētes. operemur bonū ad oēs.
preserti qꝛ dominꝰ aperte prenūciat uenire noctē quando nemo potest
operari. Tu ne aliud ad querēdū deū. ad operandū qd̄ bonū ē. repertu
rus es tibi tempus i seculis uēturis preter hoc quod constituit tibi deus
in quo recordetur tui? Et ideo dies salutis. quia in hijs ipse deus rex no
ster ante secula operatus est salutem in medio terre. I ergo tu in medio
gehenne expectato salutē: que iam facta est in medio terre. Quam tibi
sompnias prouēturaꝫ inter ardores sempiternos. facultatem ueniā pro
merendi: cum iam transierit tempus miserendi? Non relinquitur tibi
hostia pro peccatis mortuo in peccatis. Non crucifigitur iterum fili
us dei: mortuus est semel iam non moritur. Non descendit ad inferos

sanguis qui effusus ē super terrā. Biberūt omnes peccatores terre. nō
ē quod sibi ex eo uendicent demones ad restinguendos focos suos: sed
neque homines socij demonioꝝ. Semel illo descendit nō sanguis sꝫ aīa
⁊ hec portio eorum qui in carcere erant una illa uisitatio que tunc facta
est. per presentiam anime: cum corpus penderet exanime super terraꝫ.
Sanguis aridam rigauit. sanguis infudit terram ⁊ iebriauit eam: sāguis
q̄ in terra ⁊ q̄ in celis sunt pacificauit. Non autē ⁊ que apud infernos. ni
si qđ semel illo ut dixi anima eius excurrit ⁊ fecit ex parte redēptionem
ne uel eo momenti uacaret opera pietatis: sed ultra non adiciet. Ergo
nunc tēpus acceptabile ⁊ aptum ad querendum. in quo plane qui que
rit inuenit: si tamen ubi ⁊ uti oportet querit. Et hec una causa que impe
dire potest ne inueniatur sponsus a querentibus se: cum nō querunt in
tempore oportuno. At non ea impedit sponsam: nēpe innocanteꝫ ⁊ que
rentem in tēpore. Sed ne illa quidem cum tepide aut negligenter. seu
perfunctorie queritur. nam corde ardenti ⁊ omnino infatigabiliter que
rit: plane ut decet. Restat ut de tertia uideamus: ne uidelicet ubi non đ
cet querat. In lectulo meo quesiui quem diligit anima mea. An forte nī
in lectulo querendus erat. sed in lecto: quippe cui orbis angustus ē? Sꝫ
non horreo lectulum: qui noui paruulum. Paruulus denique nobis: na
tus ē nobis. Exulta tu ⁊ lauda habitatio syon: qꝛ magnus ī medio tui san
ctus israel. At isdem dominus ī syon magnus. apud nos paruulus. apđ
nos infirmus repertus ē: ex uno iacere. ex altero ⁊ ī lectulo iacere hēns.
An non lectulus tumulus. an non lectulus presepium: an non lectulus
uterus ůgis? Neqꝫ enī magni pr̄is uterus lectulus ē: sed lectꝰ magnꝰ.
De quo ad filium ex utero inquit ante luciferum genui te. Quanquam
ne lectus quidem forsitan digne censendus sit uterus ille qui regentis
potius. quam iacentis ē locus. Manens enim in patre: regit cum patre
uniuersa. Denique non iacere sed sedere ad dexteram patris filiū. fides
indubitata hēt. ⁊ ipse celum sibi sedem eē non lectum perhibet. ut scias
illum in suis idest in superis nequaquam solatia habere infirmitatis: sed
potestatis insignia. Merito proinde sponsā ponens lectulum dicit suuꝫ
quia omne quod infirmum ē dei non de proprio ineē illi manifestum ē:
sed de nostro. Ex nobis assumpsit. que pro nobis sustinuit: nasci. iactari.
mori. sepeliri. mea ē mortalitas nati. mea infirmitas paruuli. mea expira
tio crucifixi: mea sepulti dormitio. Que priora transierūt. ⁊ ecce noua sūt
oīa. In lectulo meo quesiui queꝫ diligit anima mea. Quid? In tuo que
rebas: qui se iam ī sua receperat? Nō uideras filium hominis ascendē
tem ubi erat prius? Iam celum tumulo cōmutauit ⁊ stabulo: ⁊ tu illū in
tuo adhuc lectulo queris. Surrexit. nō ē hic. Quid queris ī lecto fortem
ī lectulo magnum: clarificatum ī stabulo? Introiuit ī potentias domini. đ
coreꝫ induit ⁊ fortitudinem. ⁊ ecce sedet super cherubyn qui sub lapide
iacuit. Ex hoc iam non iacet. sed sedet: ⁊ tu tāquā iacēti subsidia paras?

Siue ut absolutior ueritas sit. aut sedet iudicans: aut stat adiuuans. Si
uos o bone mulieres cui nam queso excubias exhibetis. cui aromata
comparatis: paratis unguenta? Si sciretis quantus is sit. quamque sit
inter mortuos liber mortuus iste quem ungere pergitis. uos forsitan pe
tissetis ab eo potius ungi. Nonne iste ē quē unxit deus suus oleo letitie
pre consortibus suis? Beate eritis uos. si gloriari potueritis reuertentes
⁊ dicere: qꝛ de plenitudine eius ⁊ nos accepimus. Enimuero factū ē ita.
Nā re ūa uncte remeāt: q̄ unctur̄ uenerāt. Quid ni uncte tā leto nuntio
noue odoriferequ resurrectōis? Quā speciosi pedes euāgelizātiū pacē:
euangelizantium bona. Misse ab angelo opus faciunt euangeliste. fa
cteque apostole apostolorū. dum festinant ad ānuntiandum mane mise
ricordiam domini dicunt: ī odore unguentorū tuorum currimus. Ex tunc
ergo ⁊ deinceps frustra in lectulo quesitus ē sponsus: qꝛ ⁊ si cognouerat
eum ecclesia secundum carnem. id ē secundum carnis infirmitatē: sꝫ nūc
iam non nouit. Denique quesitus ē postmodum a petro ⁊ iohanne idē
tidem in sepulchro: sed minime inuētus. Uide tu utrum ne aperte ⁊ cō
petenter quisqꝫ horum tunc dicere quiuerit. in lectulo meo quesiui quē
diligit anima mea: quesiui eum ⁊ non inueni. Nempe itura ad patrem
caro que non erat ex patre prius per gloriam resurrectionis omne infir
mum se exuit. accinxit potētia. īduit lumine sicut uestimēto: ī quali nimi
rum gloria ⁊ ornatu decuit eam paternis aspectibus presētari. Pulchre
uero sponsa non quem diligo ego. sed quē diligit anima mea īquit. qđ
uere ⁊ proprie ad solam pertineat animam illa dilectio qua aliquid spi
ritaliter diligit: uerbi gratia deum. angelum. animam. Sed ⁊ diligere iu
stitiam ueritatem. pietatem. sapientiaꝫ. uirtutesqꝫ alias: eiusmodi ē. Nā
cum secūdū carnem quippiam diligit uel potius appetit anima. ūbi grā
cibū. uestimētū. dominium. ⁊ que istiusmodi sunt corporalia siue terrena:
carnis potius quam aīe amor dicendus ē. Et hoc pro eo quod spōsa mi
nus usitate. sed non minus proprie animam suam spōsum diligere dicit
monstrans perinde spiritum eē spōsum: ⁊ a se non carnali sed spiritali
amore diligi. Et bn̄ p noctes cū se q̄sisse ait. Nā si iuxta paulū qui dormi
unt nocte dormiunt. ⁊ qui ebrij sunt nocte ebrij sūt: ita nō absurde ut opi
nor dici potest. quod qui ignorant nocte ignorant: ac per hoc qui querūt
nocte querunt. Quis enim querit quod palam hēt? Porro dies palam
facit. quod nox abscondit. ut reperias in die quod in nocte quesieras.
Nox ē itaque donec queritur sponsus. quoniam si dies esset de medio
fieret: ⁊ minime quereretur. Et de hoc satis nisi forte numerositas hec
noctium adhuc aliquid querēdum signet: qꝛ noctem. sed noctes posuit.
Et mihi uidetur si tu melius nō habes: talis inde posse ratio reddi. Ha
bet mundus iste noctes suas: ⁊ non paucas. Quid dico qꝛ noctes habet
mundus: cū pene ipse totus sit nox. ⁊ totus semper uersetur ī tenebris?
Nox est iudaica perfidia. nox ignorantia paganorum. nox heretica pra

uitas:nox etiam catholicorum carnalis animalisue conuersatio. An non nox ubi non percipiuntur ea que sunt spiritus dei? Sed ⁊ apud hereticos ⁊ scismaticos quot secte tot noctes. frustra per has noctes iusticie solem ⁊ lumen queritis ueritatis. id est sponsum: quia nulla societas luci ad tenebras. Sed dicit aliquis qđ non sit tam stulta tam ue ceca sponsa ut querat lumen in tenebris. querat dilectum apud ignorantes: ⁊ qui non diligunt eum. Quasi uero se per noctes nunc querere dicat: ⁊ non potius quesisse. Non ait quero. sed quesiui per noctes quem diligit anima mea. Et est sensus. quia cum esset paruula sapiebat ut paruula. cogitabat ut paruula ⁊ querebat ueritatē ubi non erat. errans ⁊ non inueniens: iuxta illud in psalmo. Erraui sicut ouis que periit. Deniqȝ in lectulo se memorat tunc adhuc esse tanquam etate in becillē ac paruulam sensu. si tamen ita construas. in lectulo meo subaudis existens uel iacens. quesiui quem diligit anima mea. Non quesiui i lectulo. sed ens in lectulo quesiui. Hoc est. Cum adhuc infirma ⁊ inualida forem. ⁊ omnino omnis ydonea sequi sponsum quoqȝ iret: sequi ad ardua ⁊ excelsa sublimitatis illius incidi in multos qui cognoscentes desiderium meum dicebant mihi. ecce hic est christus. ecce illic est: ⁊ neqȝ hic neqȝ illic erat. Incidi autem: ⁊ non ad insipientiam mihi. Nam quo propius accessi ⁊ exploraui diligentius: eo citius certi usqȝ cognoui ueritatē apud eos minime esse. Quesiui enim ⁊ non inueni: ⁊ deprehendi noctes qui se dies mentiebantur. Et dixi. Surgā ⁊ circuibo ciuitatem per uicos ⁊ plateas. queram quem diligit anima mea. Intuere uel nunc quia iacet que dicit surgam. Pulchre omnino. Quid ni surgeret: cognito de resurrectōe dilecti? Ceterū o beata si ꝯsurrexisti cum christo que sursum sunt sapias oportet. neqȝ deorsum sed sursum queras christum necesse est ubi sedet in dextera patris. Sed circuibo autem ciuitatē. Ad quid. In circuitu impii ambulant. Iudeis istud relinquito quibus proprius eorū propheta hoc uaticinatus est: quia famem patientur ut canes ⁊ circuibunt ciuitatem. Et si introieris in ciuitatem secundum prophetam aliū. ecce attenuati fame: qđ utiqȝ non esset si in ea fuisset panis uite. Surrexit de corde terre: sed super terram non remansit. Ascendit autem: ubi erat prius. Nam qui descendit. ipse est ⁊ qui ascendit panis uiuus qui de celo descendit. non alius sane quam idem ipse sponsus ecclesie ihesus christus dn̄s noster: qui est super oīa deus bn̄dictus in scl'a. Amen.

Sermo. lxxvii.

p Er uicos ⁊ plateas querā quē diligit aīa mea. Adhuc ut paruula sapit. Puto arbitrata ē. egressū đ tumulo publicū mox petisse. ut solito doceret ppl'os. ac sanaret infirmos. ⁊ ut manifestaret glaȝ suā i isrl'. si forte rcipēt resurgētē đ morte. qui se ꝯcepturos ꝑmittebāt descēdētē de cruce. Uerū ille pfecerat opus qđ sibi đderat pr̄ ut faceret. qđ sane ista intellexisse debuerat. uł ex uoce pendētis illa scilicet qua illi

co expiraturus ait. Consumatum est. Non erat iam qd se denuo crede
ret turbis: que nec sic forsitan erant in euz crediture. Et festinabat ad pa
trem: qui sibi diceret. Sede a dextris meis: donec ponaz inimicos tuos
scabellum pedum tuorum. Fortius nempe atqz diuinius cum exaltatus
fuerit a terra: omnia trahet ad seipsum. Hec autem per uicos ⁊ plateas
querendum putauit. fruendi auida: sed ignara misterij. Iteruz ergo fru
strata repetit dicens. quesiui illum ⁊ non inueni. ut sermo impleretur
quem dixit: quia uado ad patrem ⁊ iam nō uidebitis me. Dicat forsitan
ista. Quomodo ergo credent in eum: quē nō uidebunt? Quasi fides ex
uisu sit: ⁊ nō potius ex auditu. Quid magni est credere quod uideris ⁊
tuis nō negare oculis fidem: quid laudis meret? Sz si qd nō uidemus
speramus. p patiētiā expectam⁹: ⁊ patiētia meritū ē. Beati deniqz qui
nō uiderunt. ⁊ crediderunt. Proinde ut non euacuet meritū fidei. sub
ducat se uisui: dans uirtuti locū. Etiam ⁊ tempus est. ut iam in suuz sese
recipiat. Queris in quem suum? In dexteram patris. Neqz eni rapinā
arbitrabitur esse se equalem deo: cum sit i forma dei. Ergo is sit unige
niti locus in quo eius omnis iniuria propulsata uideatur. Sedeat sane
iuxta nō infra: ut omnes honorificent filium sicut honorificant patrem.
In hoc apparebit maiestatis equalitas: si nec inferiorem patre nec po
steriorem suspiceris. At ista interi nihil hoꝝ aduertit. sz quasi ebria pre
amore. hac illacqz discurrens: querit oclis quē iaz oculus nō contingit. sz
fides. Non enim existimat christū aliter optare itrare in glām suam: nisi
prius resurrectionis glā palam mundo inotescente confutetur ipietas.
exultent fideles. glorientur discipli ppli cōuertant. demūqz ab uniuersis
glificet ipse. cum ex presentia resurgentis: cunctis claruerit ueritas pre
dicentis. Falleris o sponsa. Oportet quidē hec fieri: sz i tēpore. Nūc ue
ro interim uide ne forte id dignū magis. ⁊ superne consentaneū iustitie
sit. si non det sanctum canib⁹ ⁊ margarite porcis si poti⁹ secūdū scriptu
raz tollat ipius ne uideat glāz dei. si nō fraudet fides merito. que tūc la
ne probatior esse dinoscitur. cum creditur quod non uidetur: si penes ip
sam seruet dignis. quod occultatur idignis. ⁊ qui i sordibus sunt sorde
scant adhuc. ⁊ iusti iustificentur magis. si non dormitent pre tedio celi. ⁊
celi celorum tabescāt e confundantur ab expectatōe sua. si n ipse pat oī
potēs diutius iā frustretur a desiderio cordis sui. si nō demū unigenitus
ultra ab introitu glorie sue quod uel solum indignissimum ē: aliquate
nus retardetur. Quanti putas estimanda sit gloria quantacūque mortali
um. ut ab ea que a patre suo ab eterno parata est. debeat eū uel ad mo
dicū retinere? Adde qd nulla ratione i lōgius protrahi decet: ipsius filij
petitōez. Quā dicā petitionē queris? Nēpe illā: qua dicit. Pat clarifica
filiū tuū. Qd tn eū petisse senseri. nō ut supplicē: sz ut prescium. Libere
petitur. quod in potestate petentis accipere est. Ergo dispensatoria fi
lij petitio est. non necessaria: quippe donantis cum patre quicquid a

patre acceperit. Ubi ⁊ hoc dicendum.quia non solum pater clarificat filium.sed ⁊ filius clarificat patrem:ne quis dicat filium minorez patre. quasi qui a patre clarificetur. cum ⁊ ipse clarificet patrem dicente filio. pater clarifica filium tuuz ut filius tuus clarificet te. Sꝫ forte adhuc sub mittendũ putes filiũ qꝺ quasi ingloriꝰ uideat a patre recipe claritaté: quã denuum patri refundat. Audi:qꝛ nõ est ita. Clarifica me iquit pater claritate quã habui prius quã mundus fieret.apud te. Si ergo claritas filij posterior nõ est.utpote que ab eterno ẽ:ex quo se clarificant pater ⁊ filius. Et si ita ẽ ubi patris primatus? Equalitas ꝓfecto est:ubi coeterni tas ẽ:⁊ usqꝫ adeo equalitas.ut una sit claritas amboꝝ:sicut ipsi unũ sũt. Unde mihi uidetur dicendo rursum pater clarifica nomen tuum.non sane aliud petere quam se clarificari.in quo ⁊ per quem nomen patris proculdubio clarificaretur. Et responsum accepit a patre:⁊ clarificaui.et iterum clarificabo. Que quidẽ ipsa responsio:non parua filij glorificatio fuit. Ceterum abundantius ad fluenta iordanis angustiusqꝫ clarificatus dinoscitur. ⁊ iohãnis testimonio ⁊ columbe designatione. ⁊ uoce dicẽtis. Hic est filius meus dilectus. Sed ⁊ in monte coram tribus discipulis ni hilominus magnificentissime glorificatus est.tum uoce eadez denuo ad se celitus delapsa . tum mira illa atqꝫ eximia transfiguratione corporis sui.tum etiam prophetarum attestatione duorum qui ibidem appa rue runt.cum eo loquentes. Superest ergo ut iuxta promissum patris semel adhuc clarificet̃.eaqꝫ erit plenitudo glorie cui nõ queat amplius addi. Sed ubi illa dabitur benedictio? Non enim ut ista suspicata ẽ in plateis uel uicis:nisi forte in illis ꝺ quibus dicitur. Platee tue iherusalem ster nentur auro mundo:⁊ per omnes uicos tuos allelulia cantabitur. In hijs reuera illam recepit a patre filius claritatem cui non poterit similis inueniri:ne in celestibus quidẽ. Cui enim aliquãdo angelorũ dictum ẽ: sede a dextris meis? Non mõ aũt de numero angeloꝝ sꝫ nec de supiori bus quidem reliquis beatoꝝ ordinibus omnino quis repertus ydoneus est:ad capessendam sup excellentem hanc gloriam. Ad neminem pror sus illoꝝ facta est uox illa glorie singularis.nemini uocis in se efficiẽtiaz expiri datuz. Siue throni siue dñationes.siue pricipatus siue potestates ꝓfecto desiderant in eũ ꝓspicere:nõ se illi compare psumũt. Igitur dño meo singlariter a dño ⁊ dictũ ⁊ datũ ẽ.sedere a dextris glie ipsius utpo te in gla coequali.in essẽtia ꝯsubstãtiali.ꝑ generatione cõsimili.maiesta te nõ dispari:eternitate nõ posteriori. Ibi ibi illũ qui queret iueniet.⁊ ui debit glaz eiꝰ.non glaz quasi uniꝰ ceteroꝝ:sꝫ plane glaz quasi unigeniti a patre. Quid facies o spõsa? Putas potes sequi eũ illuc. Aut te igere re audes uel uales huic tam sancto archano . tamque archano sanctua rio:ut filium in patre ⁊ patrem intuearis in filio? Non utiqꝫ. Ubi ille est tu non potes uenire modo:uenies autem postea. Age tamen seque re.qre.nec te illa inacessibilis claritas ul sublimitas a qrendo deterreat:

ab inueniēdo despet. Si potes credere: omnia possibilia sunt credenti. Prope ē inquit uerbum in ore tuo: ⁊ in corde tuo. Crede ⁊ inuenisti: iā credere inuenisse ē. Norunt fideles. habitare xp̄m per fidē in cordibus suis. Quid propius? Quere ergo secura. quere deuota: bonus ē domin⁹ anime querenti se. Quere uotis. sequere actibus: fide inueni. Quid nō inueniat fides? Attigit inaccessa. deprehendit ignota. comprehēdit imēsa. apprehēdit nouissima: ip̄am deniq3 eternitatem suo illo uastissimo sinu quodammodo circumcludit. fidenter dixerim eternā beatamq3 trinitatem quā nō intelligo credo: ⁊ fide teneo. quā nō capio mēte. S3 dicit aliquis. Quomodo credit sine predicante. cu3 fides ex auditu sit: audit⁹ per uerbum predicationis? Deus hoc prouidebit. Et ecce iā presto sūt. qui nouam sponsam celesti nuptura3 sponso. te quibus oportet instruāt. ⁊ informēt. fidem doceant: formam pietatis ac religionis tradant. Audi namque quid adiciat. Inuenerūt me uigiles qui custodiunt ciuitatem. Qui enim uigiles hij? Nempe illi quos saluator in euangelio beatos p̄nuntiat: si cum uenerit inuenerint uigilantes. Quam boni uigiles qui nobis dormientibus ipsi peruigilante: quasi rationem pro animab⁹ nostris reddituri. Quam boni custodes qui uigilantes animo atque in orationibus pernoctantes hostium insidias sagaciter explorant. anticipant consilia malignātium. deprehendunt laqueos. eludunt tēdiculas retiacula dissipant: machinamenta frustrātur. Hij sunt fratrē amatores ⁊ populi xp̄iani qui multū orāt pro populo ⁊ uniuersa sācta ciuitate. Hij sunt qui multum solliciti pro sibi cōmissis dominicis ouibus cor suū tradunt ad uigilandum diluculo ad dominum qui fecit illos: ⁊ i cōspectu altissimi deprecantur. Et uigilant ⁊ deprecant̄. scientes sua3 isufficientiā i custodienda ciuitate: ⁊ q2 nisi dominus custodierit ciuitatem. frustra uigilat qui custodit eam. Porro cum dominus ita precipiat uigilate ⁊ orate ne intretis in temptationem. liquet quod absque duplici hoc exercitio fidelium studioque custodum non potest esse secura ciuitas: non sponsa. non oues. Horum differentiam queris? Unum sunt. Ciuitas propter collectionem spōsa propter dilectionē: oues propter māsuetudinē. Uis scire. hoc sponsam quod ciuitatem esse? Uidi inquit ciuitatē sancta3 ierusalē nouam descēdētem ō celo a deo paratam tanquam spōsā ornatā uiro suo. Idē tidem tibi hoc ⁊ de ouibus liquido apparebit. si recorderis primus ille custos petrum loquor. cum sibi primo oues committerentur: quam attente simul de amore commonitus sit. Quod utiq3 tanta cura sapiens creditor non fecisset. nisi se sentiret sponsum: id sibi utiq3 ex intio respōdēte conscientia. Audite hec amici sponsi: si] tū amici. At parum dixi amici: amicissimi sint oportet: qui priuilegio tante familiaritatis donant̄. Non ociose totiens repetitum est petre amas me. in commissione ouium. Et ego quidem id significatū perinde puto: ac si illi dixisset ihesus. nisi testimonium tibi perhibente conscientia qd̄ me ames. ⁊ ualde perfecteq3

ames. hoc est plusquam tua. plus quam tuos. plus quam etiam te. ut hu-
ius repetitionis mee numerus impleatur: nequaquam suscipias curam
hanc nec te intromittas de ouibus meis. pro quibus sãguis utiq; meus
effusus est. Terribilis sermo & qui possit etiam impauida quorumuis
tyrannorum corda concutere. Propterea attendite uobis quicũq; opus
ministerij huius sortiti estis: attendite inquam uobis & pretioso deposi-
to qd nobis creditum est. Ciuitas est: uigilate ad custodiã concordiãq;.
Sponsa est: studete ornatu. Oues sunt: intendite pastui. Et hec tria ad
illam domini trinam sciscitationem forte non incongrue pertinere dicen-
tur. Porro custodia ciuitatis ut sit sufficiens trifaria erit. a ui tyrannorũ
fraude hereticorum: a temptationibus demonum. Sponse uero ornatus
in bonis operibus: & moribus & ordinibus. At pastus ouium communi-
ter quidem in pascuis scripturarum tanquam in hereditate domini: sed
est distinctio in illis. Nam sunt mundata que duris atq; carnalibus ani-
mis imponuntur: ex lege uite & discipline. & sunt olera dispensationum
que infirmis & pusillis corde de respectu misericordie apponuntur. etiã
sunt consiliorum solida fortiaq; que ex int mis sapientie proponuntur
sanis: & qui exercitatos habent sensus ad discretionem boni & mali.
Paruulis namq; tanquam agniculis adhortationis lac potius datur:
non esca. Ad hec boni sollicitiq; pastores impinguare pecus non ces-
sant: bonis lectisq; exemplis & suis magis quam alienis. Nam si alie-
nis & non suis. ignominia est illis: & pecus ita non proficit. Si enim uer-
bi causa ego qui uideor inter uos pastoris gerere curam uobis apposue-
ro moysi mansuetudinem: patientiam iob. misericordiã samuelis. dauid
sanctitatẽ: & si que eiusmodi exempla bonorum immitis ipse & impatiens
& immisericors & minime sanctus: sermo ut uereor minus sapide ueniet
& uos minus auide capietis. Uerum hoc superne pietati relinquo ut
qd minus uobis & nobis est. ipsa suppleat: & qd perperam ipsa corrigat.
Nunc uero bonus pastor hoc quoq; curabit. ut secundum euangelium
inuenitur habere sal. insemetipso: sciẽs quia sale sermo conditus: quan-
tum placuerit ad gratiam. tantum proderit ad salutem. Hec interim de
custodia ciuitatis atq; ornatu sponse: nec non & pastu ouium dicta sunt.
Uolo tamen adhuc eadem paulo expressius designare propter eos
qui dum auide nimis honoribus inhiant. minus prouide grauibus
se supponunt oneribus. exponunt periculis: ut sciant ad quid uenerint:
sicut scriptum est. Amice ad qd uenisti? Ni fallor ad solam ciuitatis
custodiam. ut quantum satis est procuretur: opus est uiro forti. spirita-
li. fideli. forti. ad propulsandas iniurias. spirituali. ad deprehendendas
insidias: fideli. qui non que sua sunt querat. Porro autem ad mo-
res honestandos uel corrigendos. quod utiq; ad decorem pertinet
sponse. quis non liquido agnoscat per necessariam fore cum multa
quidem diligentia discipline censuram? Ea propter omnis cui hoc opus

incumbit. oportz ferueat zelo illo. quo accensus precipuus ille emulator: sponse dñi aiebat. Emulor nos dei emulatione: despondi enim nos uni uiro uirginem castam exhibere xpo. Iam uero quomodo in paschua diuinorum educet eloquiorꝫ greges dñicos: pastor ydiota? Sed ꝛ si doctꝰ quidem fuerit nõ sit auté bonus: uerendũ ne nõ tã nutriat doctrina ubere: quã noceat uita sterili. Temere itaqz ꝛ in hac parte hoc onus subit: absqz scientia pariter uitaqz laudabili. Sed ecce quod nõ laudamus. Finis indicit ubi nõ erat finis. Euocamur in materiam alteram: ꝛ cui hanc cedere indignum. Angor undiqz ꝛ qđ egrius feram ignoro auelli ab ista. an distendi in illa: nisi quod utrolibet simul utrumqz molestius. O seruitutem: o necessitaté. Non qđ uolo hoc ago: sz qđ odi illđ facio. Notate tñ ubi desinimus ut quã cito in id redire liberꝫ erit. inde morꝫ ordiamur: in nomine sponsi ecclesie ihesu christi domini nostri. qui est super omnia deus benedictus in secula. amen.

Sermo .lxxviij.

e ya expediti sumus. Diximus hesterno sermone quales in uia hac qua ambulamus uellemus habere duces: nõ quales habemus. Longe dissimiles experimur. Non omnes sũt amici spõsi quos hodie sponse hinc inde assistere cernis: ꝛ qui ut uulgo aiunt. eã quasi addextrare uidentur. Pauci admodũ sunt qui nõ que sua sunt q̃rant: ex omnibus caris eius. Diligunt munera nec possunt pariter diligere xpm: quia manus dederunt mammone. Intuere quomodo icedũt nitidi ꝛ ornati circumamicti uarietatibus: tanquaz sponsa procedens de thalamo suo. Nonne si quépiam talium repente eminus ꝑcedenté aspexeris. sponsam potius putabis: quã sponse custodé? Unde uero hãc illis exuberare existimas rerum affluentiã uestitũ splendoré. mensarum luxuriem. congeriem uasoꝝ argenteoꝝ ꝛ aureoꝝ: nisi đ bonis spõse? Inde é qđ illa paup ꝛ inops ꝛ nuda relinquit. facie miseranda: iculta. hispida. ꝛ sanguinolenta. Propter hoc nõ est hoc tépore ornare sponsã. sz spoliare. nõ est custodire. sz ꝑdere. nõ est defédere sz exponere. nõ é instruere sed ꝓstituere. nõ est pascere gregem. sed mactare ꝛ deuorare dicéte de illis dño. qui deuorãt plebé meã ut cibum panis. ꝛ. comederunt iacob ꝛ locum eius desolauerunt. Et in alio propheta. Peccata populi mei comedent. Quasi dicat. Peccatoꝝ precia exigunt: ꝛ peccantibus debitaz sollicitudiné nõ impédũt. Quem dabis mihi de numero prepositoꝝ qui nõ plus inuigilet subditoꝝ uacuãdis marsupijs: quã uitijs extirpandis. Uerbi qui orãdo flectat irã qui predicet annũ placabilé dño. Leuiora loquimur. grauiora grauiꝰ manet iudiciũ. Sine cã tñ ul' hijs ul' illis immo raremur. qꝛ nõ audiũt nos. Sz ꝛ si lrãs illis forsitã mãdẽt ista q̃ dicimꝰ: ĩdignabunt legere: aut si forte legerit. mihi idignabũt. quãuis rectiꝰ sibi hoc facerét. Propterea relinquamꝰ istos ñ ĩuẽtores spõse sz uẽditores: ꝛ iquiramꝰ potiꝰ illos a quibꝰ spõsa se inuentã loquit. Et quidé illorum

isti sortiti sunt ministerij locum:sed non zelū.Successores omnes cupiūt
esse:imitatores pauci . O utinam tam uigiles reperirentur ad curam:
quam alacres currunt ad cathedraꝫ . Uigilarent utiqꝫ sollicite seruantes
ab illis inuentam.sibi creditam.Immo uero euigilarent pro semetipsis
nec sinerent de se dici . Amici mei ⁊ proximi mei:aduersum me appro
pinquauerunt ⁊ steterunt . Iusta omnino querimonia:nec ad ullam in
stius quam ad nostram referenda etatem.Parum est nostris uigilibus
qđ nō seruant nos:nisi ⁊ perdant.Alto quippe demersi obliuionis som
pno ad nullum dñice comminationis tonitruuꝫ expgiscunt̃:ut uel suum
ipsoꝝ periculum expauescant.Inde est ut nō pareant suis qui nō pcuit
sibi:pimentes pariter ⁊ peuntes. Sed enim qui nam illi sunt uigiles:a
quibus se inuentam ꝓhibet spōsa? Nēpe apl̃i atqꝫ apostolici uiri.Uere
hij sunt qui custodiūt ciuitatē.idē eam ipsam quā inuenerūt eccl̃iaꝫ.eoqꝫ
uigilantius.quo nūc tempis grauius piclitantem cōspiciūt. a malo utiqꝫ
domestico ⁊ itestino sicut scriptum ē:⁊ inimici hominis domestici eius.
Neqꝫ enim pro qua usqꝫ ad sanguinē restiterunt suo derelinquunt pa
trocinio destitutam:⁊ protegunt ⁊ custodiunt eam die ac nocte:hoc est
in uita ⁊ in morte sua.Et si preciosa est in conspectu dñi mors sanctoruꝫ
eius.non ambigo ego quin etiam tanto in morte potentius id agant:
quanto in ipsa amplius confortatus est principatus eorum. Sic ista asse
ris ait aliquis:ac si oculis tuis uideris ea. Sunt auteꝫ ab humanis seclu
sa aspectibus. Cui ego. Si tu tuorum oculorum testimonium fidele pu
tas:testimonium dei manus est. Ait uero.super muros tuos iherusaleꝫ
constitui custodes.tota die ⁊ tota nocte in perpetuū nō tacebūt. Sed de
angelis inquis id dictum. Non abnuo:omnes sunt administratorij spiri
tus. At quis me ꝓhibeat itidem ⁊ de istis sentire.qui potentia quidem
minime iam ipsis angelis impares sunt.affectu autem ⁊ mia eo nobis
forsan germaniores existunt.quo natura coniunctiores? Iunge ⁊ tolerā
tiam earundem passionū ac miseriarum.in quib⁹ nos pro tempe adhuc
uersamur.nihil ne amplius miserationis pro nobis uł sollicitudinis opa
bitur in montib⁹ sanctis.qđ ⁊ se trāsisse per ea ꝓculdubio meminerunt?
Nonne illa ipsoꝝ uox est.trāsiuimus per ignem ⁊ aquā:⁊ eduxisti nos ĩ
refrigerium? Quid? Ipsi transierunt.⁊ nos in medijs ignibus uel flucti
bus derelinquent:nec saltez manum porrigere dignabunt̃ piclitantibus
filijs? Non est ita.Bene tecum agitur o mater eccl̃ia.bene tecum agit̃
in loco pegrinationis tue:de celo ⁊ de terra uenit auxilium tibi. Qui cu
stodiunt te non dormitant neqꝫ dormiunt. Custodes tui angeli sancti:ui
giles tui spirit⁹ ⁊ aīe iustoꝝ.Nō errat qui te ab utrisqꝫ inuētam spiritib⁹
senserit ab utrisqꝫ pariter custodiri . Et est huius sollicitudinis ratio qui
buſqꝫ sua.hijs quidem qđ sine te non consumentur:illis uero:qđ nisi de
te ad sui plenitudinem minime restaurent̃.Naꝫ quis nesciat sathana ca
dente de celo ⁊ eius complicibus numerum superne multitudinis par

te non modicā imminutum: De te itaque omnes consumationem ex pectāt: alij numeri alij desiderij sui. Agnosce proinde uocem psalmo tu am: me expectant iusti donec retribuas mihi. Et aduertendum quod nō ista illos. sꝫ illi istam potius inuenisse referuntur. utque ego suspicor ad hoc ipsum studium destinati. Nam quomodo predicabunt nisi mittātur. Deniqꝫ habes loquentem i euangelijs. Ite ecce ego mitto uos. Et ite predicate euangelium omni creature. Ita est illa querebat sponsum. ⁊ sponsum non latebat. nempe qui i hoc ipsū excitauerat. ut se quereret: ⁊ dederat illi cor ad precepta ⁊ legem uite ⁊ discipline: dummodo esset qui instrueret ⁊ doceret uiam prudentie. Et misit in occursum eius plan tatores ⁊ rigatores qui eam enutrirent ⁊ confirmarent in omni certitudi ne ueritatis: hoc est indicarent illi certamqꝫ redderent de dilecto quia ueritas est quā querit: ⁊ quā uere diligit anima eius. Et reuera quis si dus uerusue anime amor: nisi utiqꝫ is quo ueritas adamat: Ratōis sum compos ueritatis sum capax. sed utinā non forem. si amor ueri defuerit. Horum quippe ramorū is fructus est: ⁊ ego radix. Non sum securus a securi: si absqꝫ eo inueniar. In illo nimirum nature munere illud diuine ymaginis enitere insigne haud dubiuꝫ est: ex quo ceteris presto animā tibus. Inde est qȯ audet anima mea ad dulces castosqꝫ assurgere ueri tatis amplexus. ⁊ sic in amore ipsius tota securitate ac suauitate quiesce re: si tū inueniat gratiam in oculis tanti sponsi. ut dignā reputet que ad hanc pertingat gloriam. immo ipse eam exhibeat nō habentē maculaꝫ neqꝫ rugam: aut aliquid eiusmodi. Quanti putas esse discriminis quāue dignum pena tū dei domum: otiosum tenere: Uerum hoc alias. Nunc uero sponsa quā querebat minime repperit: ⁊ quos non querebat ab ip sis reperta est. Audiant hec qui sine duce ⁊ preceptore uias uite ingre di nō formidant. ipsi sibi in arte spiritali existentes ⁊ discipuli pariter et magistri. Non sufficit hoc etiam coaceruant discipulos sibi: ceci duces cecorū. Quā multi ex hoc a recto tramite periculosissime aberrasse cō perti sunt. Nimirum ignorantes astucias sathane. ⁊ cogitationes ipsiꝰ. factum est ut qui spiritu ceperant carne consumarentur: abducti turpi ter. lapsi dampnabiliter. Uideant proinde qui eiusmodi sunt quo modo caute ambulent ⁊ de sponsa exemplum sumant. que non prius ad eum quem desiderabat ullo mō ualuit peruenire. quam sibi occurrerent quo rum magisterio uteretur. ad cognoscendum de dilecto. certe ad discen dum timorem domini. Seductori datꝰ manuꝫ: qui dare dissimulat precep tori. Et qui dimittit oues in paschua absque custode: pastor est. nō ouiū. sꝫ luporū. Nunc iam uideamus de sponsa: quomodo se dicat inuentam. Mihi enī isuete satis uerbū inuentionis posuisse uidetur. Nam ita hoc dicit: ac si uno de loco ecclesia uenerit. Uenit autem ab oriente ⁊ occidē te. iuxta uerbum domini: ⁊ a cunctis finibus terre. Sed neqꝫ aliquando congregata ē in locuꝫ unū. ubi ab apostolis seu ab angelis inueniretur.

deducenda uel dirigenda ad illum quem diligit anima sua. Fuerit ne prius inuenta quam collecta? Non: quia nec erat. Quamobrem si collectam. si congregatam. si certe quod magis ecclesie uocabulo competit ꝯuocatam a predicatoribus se dixisset: transissem simpliciter. minime in aliquo cũctabundus. Coadiutores enĩ dei sunt. quē ⁊ audiere loquentē: qui non colligit mecum dispergit. Sed neq3 hoc ab re mihi uidebitur. si dixerit quis ab eis fundatam siue edificatam. siquidē hoc fecerũt una cũ illo qui ĩ euangelijs loquit. ⁊ super hanc petram edificabo ecclesiam meam: q2 fundata ē supra firmam petram. Nũc ṽo nihil hoꝝ loquens. sed preter solitũ quidē perhibens se inuentam: cũctari aliquantũ nos facit. atque in suspitionē adducit latere loco: quod sit diligētius ĩtuendũ. Uolebam fateor preterire neque subducere huic scrutinio: cui sufficere non sentirem. Ceteꝝ reminiscens ĩ quantis eque duobus ⁊ obscuris. nobis quidem sursum corda leuantibus. etiam supra spem meam adiutum me senserim. pudet diffidentie. ⁊ reprehendens timorem meum. adorior nõ quidem temere: quod timide refugiebam. Aderit ut ꝑsido solitũ adiutorium. quod si minus: apud beniuolos tamen auditores nõ erit ociosũ qđ uolui. Ueꝝ hec habebit sequēs sermo pricipiũ: nam presentē hic claudimus. Ipse aũt det nobis ea que dicũtur nõ solum tenere memoriter. s3 ardenter diligere ⁊ efficaciter adiplere. spõsus ecclesie ihesus xp̃s dominus noster: qui est super omnia deus benedictus in secula. amen.

Sermo. lxxix.

a D uerbũ ĩuentiõis si bene memini illic stetimus ⁊ hesim⁹. scrupulosius uidelicet audiētes: qđ spõsa a predicatoribus suis se inuentam dixerit. Porro cause nostre cunctationis ⁊ dubitatiõis a nobis expresse sũt. ⁊ uisum ē aliquid eē querendũ. sed nõ ĩ calce sermonis quo iam artabamur quod quesitũ ē potuit explicari. Quid restat nisi ut debitũ iã soluam⁹? In explicatiõe sacramenti magni. illud loquor qđ doctor gentiũ ĩterpretat⁹ ē ĩ xp̃o ⁊ ĩ ecclesia sanctũ castũq3 cõnubiũ ipsũ ē opus nostre salutis: ĩ eo ĩquam tres sibi inuicem cooperantur. De⁹ angelus. homo. Et deus quidē quid ni operet̃: ⁊ curam gerat nuptiaꝝ dilecti filij sui? Ipse ṽo ac tota uolũtate. Et utiq3 per se ipse sufficeret. ⁊ absque adminiculo hoꝝ: hij aũt sine ipso possunt facere nihil. Ergo quod ex illis adsciuit ĩ opus ministerij huius. nõ sibi solatiũ: sed profectũ quesiuit illis. Nam hominibus quidē merita locauit ĩ opere secũdum illud: dignus ē operari⁹ mercede sua. Et q2 unusquisq3 secũdum propriũ laborē mercedē accipiet. siue qui ĩ fide plãtat: siue qui rigat quod plantatũ ꝯfuerit. Angeloꝝ aũt cũ ad salutē humani generis ministerio utit̃: nõne facit ut ab hominib⁹ angeli diligant̃? Naз q2 ab angelis homines diligantur ide uel maxie aduerti põt. qđ antiqua sue ciuitatis dãpna ex hominibus resarcitũ iri: angeli nõ ignorãt. Nec alijs profecto regi legib⁹ regnũ caritatis decebat. quam pijs ipsoꝝ qui pariter regnaturi sũt mutuisque

amoribus ⁊ puris affectionibus in inuicem ⁊ in deum. Est autem in
modo operandi differentia multa: pro cuiusq; nimirum operari dignita
te. Deus nempe facit quod uult sola ipsa facilitate uolēdi sine estu. sine
motu. sine preiudicio loci: uel temporis. uel cause. uel persone. Est enim
dominus sabaoth: qui cum tranquillitate iudicat omnia. Est sapia. dispo
nēs oia suauiter. Porro āgelꝰ nō aqsq; motu operatur. tam locali quaz
tēporali: sine estu tamē. Homo autē nec ab estu animi: nec a motu corpis
animiq; liber ē: i opando. Deniq; cū timore ⁊ tremore suā ipsiꝰ iubet̄ o
pari salutē: atq; i sudore uultꝰ sui comedere panē. suū. Hijs ita explicitis
intuere nunc mecum in hoc tam magnifico opere nostre salutis. tria es
se quedam: que sibi uendicat auctor deus. preuenitque in illis omnes
auxiliatores ⁊ cooperatores suos: predestinationem. creationem. inspi
rationem. Quarum predestinatio non dico ab exortu ecclesie. sed ne
a mūdi pricipio quidē ñ deniq; a tpe illo uł illo: añ tēpora ē. Porro crea
tio cū tēpore. inspiratio iā in tempore fit: ubi ⁊ qñ uult deus. Sane secū
dum predestinationē: nūquā eccl'ia electoꝝ penes deū ñ fuit. Sed miraẗ
hoc infidelis. audiat qđ magis miraẗ: nūquaz ñ grata extitit. nūquā ñ di
lecta. Quid ni audacter archanū loquar. qđ mihi đ corde đi promptꝰ ille
supnoꝝ delator ꝯsilioꝝ apꝑuit? Paulū dico qui ut mlta alia. ita hꝰ quoq;
đ diuitijs bonitatis eiꝰ nō ē ueritus diuulgaȓ secretū. bñdixit nos iquiēs
in oi bñdictione spiritali. i celestibꝰ in christo. sicut elegit nos in ipo ante
mūdi constitutionem: ut essemus sancti ⁊ immaculati in conspectu eius
in caritate. Et addit. Qui predestinauit nos in adoptionē filioꝝ p ihesuz
christum in ipso secundum ꝓpositu; uolūtatis sue. in laudē gl'e gr'e sue:
in qua gratificauit nos i dilecto filio suo. Nec dubiū quin uoce omnium
electorum ista dicantur: ⁊ ipsi ecclesia sunt. In illo igitur tam profundo
eternitatis sinu ante quam in lucem opusq; prodiret huius creationis.
quis illā uel beatoꝝ spirituū iuenire aliqꝰ mō ualerit: nisi si cui ipa eter
nitas deus uoluerit reuelare? Sed ⁊ cum iam ad nutum creātis uisa est
emersisse in species formasque facticias has atque uisibiles. non conti
nuo tamen inuenta est a quoquam hominum uel angelorum eo quod
non agnosceretur. ymagine terrestris hominis adūbrata: ⁊ opera mor
tis caligie. Siue quo generalis uelamine confusionis nemo filiorum ho
minū itrauit hanc uitā: uno sane excepto qui igreditur sine macula. Em
manuel is est. qui tñ ⁊ ipse ex nobis ꝓ nobis. nōi se iduit maledicti nōiq;
peccati similitudinē: nō ueritatē. Sic enim hēs qr apparuit i similitudine
carnis peccati: ut de peccato dampnaret peccatum in carne. De cetero
unus omnibus per oia itroitꝰ ē: electis dico ⁊ reprobis. Nō enim ē disti
ctio. Omnes peccauerunt: ⁊ omnes pilleum sue uerecūdie portāt. Pro
pter hoc itaque ⁊ si in rebus cōditis iam creata existēs eccl'ia nec sic tñ
a creatura aliqua inueniri poterat uel agnosci: miro utroque modo inte
rim latens. ⁊ intra gremium beate predestinationis. ⁊ intra massam mi

ſere damnationis. Ceteꝝ quã celauerat ab eterno predeſtinans ſapien
tia. ⁊ itẽ creans potentia. minime prodiderat ab initio. uiſitans profecto
gr̃a ſuo tẽpore reuelauit. ſecundũ operationẽ quã iõ iſpirationẽ ſupra no
minaui. qđ de ſponſi ſpiritu humanis iſuſum quippiam ſpiritibus fuerit
in preparationem euangelij pacis. id ẽ parare domino uiam atque euã
gelio glorie eius. ad corda oĩum quotquot erant predeſtinati ad uitam.
Fruſtra uigiles laboraſſent i predicando: ſi nõ hec gr̃a preſciſſet. Nunc
uero uidentes uelociter currere uerbum ⁊ populos nationum ad domi
nũ i oĩ facilitate cõuerti. cõcurrere i unitatẽ fidei tribus ⁊ linguas atque
i una colligi matrẽ catholicã termios terre. cognouerũt de diuitijſ grane
que a ſeculis abſcondite tenebant̃ i abdito predeſtinationis eterne: ⁊ ga
uiſi ſunt eam ſe inueniſſe. quam ante ſecula dominus elegerat in ſpon
ſam ſibi. Ex quo ut opinor clarũ fit nõ ocioſum eẽ quod ſe inẽtaꝫ ab hijs
ſponſa teſtata ẽ. ſed propterea quod ſe ab ipſis collectam agnoſceret. ñ
electam comptam non conuerſam. Ei nempe aſſcribenda cuiuſque con
uerſio ẽ. cui dicere neceſſe habẽt uniuerſi illõ de pſalmo. cõuerte noſ de
us ſalutaris noſter: ſed ubi nõ ſimiliter illi fortaſſe inẽtio ꝯgruat. Immo
uero ita ẽ. Nõ ẽ inuenire domino. ſed preuenire: ⁊ inuẽtionem preuen
tio excludit. Denique quid iueniat. qui nihil unquã non nouit? Nouit
dominus qui ſunt eius: ait quidam. Ipſe uero quid? Ego ſcio ait: quos
elegerim a pĩcipio. Plane quam ab eterno preſciuit. quã elegit. quam
dilexit. quam cõdidit. rationis nõ erat ab eodem perhiberi iuentam: pre
paratam tñ ab ipſo ut inueniretur. fidenter dixerim. Nam qui uidit. teſti
monium perhibuit: ⁊ ſcimus q2 uerũ ẽ teſtimonium eius. Uidi inquit ci
uitatem ſanctam iheruſalem nouã deſcendentem de celo: a deo paratã
tãquam ſponſam ornatã uiro ſuo. Iſq3 ẽ uigilibus unus: qui cuſtodiunt
ciuitatem. Sed audi ipſum eius preparatorẽ uelut digito eam demõſtrã
tem uigilibus: ſed ſub typo altero. Leuate oculos ueſtros ait ⁊ uidete re
giones q2 albe ſunt iam: id ẽ preparate ad meſſem. Ex hoc paterfamili
as operarios inuitat ad opus. quãdo iã ſẽſerit ſic oĩa preparata. ut abſq3
multo ſuo ipſorum labore gloriari ⁊ dicere queant: quoniam coadiutores
dei ſum9. Quid eni facturi ſũt? Nẽpe ſpõſã queſituri: inẽteq3 idicaturi đ
dilecto. Nõ eni ſuã querent ſed ſponſi gloriam: quoniã ſponſi amici ſunt
Et pro hac nõ multũ apud illã laborabũt. adeſt. iãque illũ tota deuotiõe
requirit: in tantum preparata ẽ. uoluntas eius a domino. Denique nec
dũ illis quicquã loquẽtibus iterrogat de dilecto. ⁊ preuenit predicatores
ſuos. preuẽta ipſa: percũctãs ⁊ dicẽs. Nũ quem diligit aĩa mea uidiſtis?
Bene perinde ſe inuentã perhibuit. ab hijs qui cuſtodiunt cĩuitãtẽ que
a domino ciuitatis precognitam iam ſe nouerat ⁊ preuentam: quatinus
illi talem. eam inuenirent. nõ facerent. Sed a petro cornelius. ⁊ paulus
ab anania inuenti ſunt: nam ambo preuenti a domino erant ⁊ prepara
ti. Quid ſaulo paratius qui uoce ⁊ mente ſupplici iam clamarat: dñe

quid me uis facere? Nec minus cornelius qui elemosinis et orationibus suis dño quidem eas sibi inspirante: pmeruit peruenire ad fidez. Inuenit quoqz philippus nathanaelem: sz prius dñs illum cũ esset sub ficu iaz uiderat. Que dñi uisio: nunquid nõ preparatio fuit? Et andreas symonẽ fratrem suum nihilominus inuenisse refertur. sed preuisum eque a dño atqz prescitum. ut uocaret cephas quasi fortis in fide. Legimus de Maria qd inuenta fuerit in utero habens de spiritu sancto. Existimo autem simile quid habere in hac parte sponsam domini matri ipsius. Nisi enĩ et ipsa inuenta esset habens de spiritu sancto. nequaquã ab inuentoribus suis tam familiariter requisisset. de eo cuius spiritus est ille. Non sustinuit ut illi affarent ad qd uenissent: ipsa loquuta est. et quidem ex abundantia cordis. Num quez diligit anima mea uidistis? Sciebat quia beati oculi qui uidissent: et admirãs eos qui uiderãt aiebat. Num uos estis quibus uidere donatum est. quem tot reges et prophete uoluerunt uidere: et non uiderunt? Num uos estis qui meruistis in carne aspicere sapientiam: in corpore ueritatem. in homine deum? Multi dicunt ecce hic est et ecce illic. sed ego tutius mihi arbitror fidem accõmodare uobis qui manducastis et bibistis cum eo: postquã resurrexit a mortuis. Et hoc dictum sit de eo qd sponsa sciscitata est uigilibus. Si quominus: supplebitur sermone alio. Nunc autem ex hoc uel maxime liquet preuentam fuisse a spiritu sancto ab hijs uero qui custodiunt ciuitatem. inuentam compertamqz qd uere ipsa sit quam presciuit et predestinauit ante secula dus. prepauitqz dilecto filio suo dlicias sempiternas in seclis eternis. ut sit sancta et imaculata in conspectu eius germinans sicut lilium. et florens in eternum ante dominum: patrem domini mei ihesu christi. spõsi ecclesie: qui est super omnia deus benedictus in secula Amen.

Sermo: lxxx.

d Um quem diligit anima mea uidistis? O amor preceps uehemens. flagrans impetuose. qui preter te aliud cogitare non sinis. fastidis certam: contẽpnis omnia preter te. te contentus. Cõfundis ordines. dissimulas usum: modum ignoras. totum quod oportunitatis. quod rationis. quod pudoris. quod consilij iudicij ue eẽ uidetur. triumphas i temetipso: et redigis i captiuitatem. Et omne quod cogitat ista et quod loquitur te sonat te redolet. et aliud nihil: ita tibi ipsius et cor uendicasti et linguam ait. Nũ quẽ diligit aĩa mea uidistis? Quasi uero hij sciant quid cogitet ipsa. Quez diligit aĩa tua de ipso sciscitaris? Et non habet nomen? Que nam uero tu. et ille quis? Et hec ita dixeri propter singularitatem eloquij. et isignem uerborum icuriam: qua presens scriptura ceteris dissimilis satis apparet. Unde i epythalamio hoc nõ uerba pensãda sunt: sz affectus. Cur ita. nisi qd amor sanctus quẽ totius huius uoluminis unã pstat ẽe materiã: nõ ũbo sit estimãdus aut ligua. sz ope et ũitate? Amor ubiqz loquitur: et si quis horum que leguntur cupit noticiam adipisci. amet.

Alioquin frustra ad audiendum legendumue amoris carmen qui non amat accedit: qm̄ omnino non potest capere ignitum eloquium frigidū pectus. Quomodo enim grece loquētem non itelligit. qui grece nō nouit. nec latine loquentē qui latinus non ē. ⁊ ita de ceteris: sic ligua amoris ei qui nō amat barbara erit. erit sicut es sonās aut cimbalum tinniēs. Isti uero uigiles loquor. quoniam de spiritu ⁊ ipsi acceperunt ut ament sciunt quid loquitur spiritus. ⁊ amoris uocibus optie compti sibi. i prōptu habent respondere i simili lingua id est studijs amoris. pietatisque officijs. Deniqȝ ita i breui edoctam emittiunt: de eo qđ querit ut dicat. Paululum enim pertransiens eos: iueni quē diligit aīa mea. Bene paulum. quia uerbum abbreuiatū fecerunt ei: simbolū fidei tradentes. Et quod sequitur tale ē. Oportebat quidem sponsam transire per eos per quos cognosceret ueritatem: si tñ trāsire. Nisi eniȝ trāsisset ⁊ ipsos: non inuenisset quem querebat. Atque hoc ipsum suasam ab illis nō ambigas. Non enim predicabant semetipsos: sed dominum suū ihesū. qui absque dubio ⁊ supra ipsos est ⁊ ultra. Unde ⁊ ait. Transite ad me oēs qui concupiscitis me. Non sufficiebat trāsire. ⁊ pertransire docetur. Si quidem pertransierat is quem uestigabat. Non modo eniȝ de morte ad uitam transierat: sed pertransierat ad gloriam. Quid ni ēt hāc oportuit pariter pertransire? Alioqui nō poterat apprehendere: quē nō per eađ uestigia sequeretur quocūque ierat. Et ut quod dico clarius sit. si dominus meus ihesus resurrexisset quidem a mortuis. sed ad celos minime ascēdisset: nō poterat dici đ eo qđ pertrāsierit. sȝ trāsierit tñ: ac per hoc sponsam illum querentem transire solummodo oporteret. non pertransire. Nūc uero quam iā resurgendo transierat. ⁊ adiecerat pertrāsire. utique ascendendo: merito se ēt ista non transisse. sed pertrāsisse perhibuit: que hūc fide quidem ⁊ deuotione ad celos usqȝ sequuta est. Igit̃ credere resurrectionē transire est: credere ēt ascēsionē ptransire. Et forte ut dixisse me memini die altera cū tractarem. nouerat illā: istā nō nouerat. Ergo quod sibi deerat istructa ab illis. qꝛ scilicet qui resurrexerat etiam ascendisset. ascēdit ⁊ ipsa pariter. hoc ē pertransijt ⁊ inuenit. Quid ni inuenerit pertigēs mēte: ubi ille corpore ē? Paululū cū pertransisseȝ eos. Et bene eos. nam tam ipsos quam cetera mēbra sua que sunt super terram caput nostrū punctis precessit duobus atque transcēdit: resurrectione ut iā diximus ⁊ ascensione. Etenim primitie xp̄s. Quod si ille precessit: ⁊ fides nostra. Ubi eni illa eū nō sequeretur? Si ascenderit in celum ipsa illic est: si descenderit in infernum adest. Et si sumpserit pennas suas diluculo. ⁊ habitauerit i extremis maris. illuc ait manus tua deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Nonne denique secūdum hāc oipotens ⁊ sūmebonus pater spōsi consuscitauit ⁊ cōsedere nos fecit i dextera sua? Atque hoc ꝓ eo qđ dixit ecclesia qꝛ pertrāsiui eos. qm̄ ⁊ semet ptrāsijt: fide stans. quo nec dum re ipsa peruenit. Arbitror ⁊ illud planum: cur

se ptransisse potius quã transisse dicere maluit. Et nos transeamus ad ea que sequuntur. Tenui eum nec dimittam. donec introducam illum i domum matris mee: ꝛ in cubiculum genitricis mee Ita est. ex tunc ꝛ ď inceps nõ deficit genus xpianuȝ: nec fides ď terra. nec caritas ď ecclia. Uenerunt flumia flauerunt uenti ꝛ ipegerunt i eam ꝛ nõ cecidit: quod fundata esset supra firmaȝ petrã. Petra autem: est xps. Itaqȝ nec uer bositate philosophoꝝ. nec cauillationibus hereticoꝝ. nec gladijs perse quutoꝝ potuit ista aut poterit aliqñ separi a caritate dei q̃ ẽ i xpo ihesu: adeo fortiter tenet qué diligit anima sua. adeo illi adherere deo bonum est. Glutio bonũ ẽ. ait ysaias. Quid hoc tenacius glutino. qđ nec aquis eluit̃. nec uentis dissoluit̃: nec scindit̃ gladijs? Deniqȝ aque multe non poterũt extinguere caritaté. Tenui eũ nec dimittam. Et sanctus patriar cha. Non te inquit dimittam. nisi benedixeris mihi. Ita ista eum non uult dimittere. ꝛ forte magis quã patriarcha id nõ uult: qꝛ nec pro bene dictione quidem. Siquidé ille benedictione accepta dimisit eum. Hec auté nõ sic. Nolo iquit benedictionem tuam. sed te. Quid enĩ mihi est i celo: ꝛ a te quid uolui sup terrã? Non dimittã te: nec si bñdixeris mihi. Tenui nec dimittam. Nec minus forsitan ille teneri uult: cuȝ phibeat di cens. Delicie mee: esse cũ filijs hominũ. Mõqȝ pollicens ait. Ecce ego uobiscũ sum oĩbus diebus. usqȝ ad ꝯsumationé seculi. Quid hac copula fortius: que una duoruȝ tam uehementi uoluntate firmata est? Tenui eum iquit. Sed nihilominus tenet̃ ab eo: cui alibi dicit. Tenuisti manuȝ dexterã meam. Que tenetur ꝛ tenet: quomodo iam cedere potest? Te net fidei firmitate: tenet deuotionis affectu. At nequaquã diu teneret: si nõ teneret̃. Tenet̃ aũt potẽtia ꝛ mĩa dñi. Tenui eũ nec dimittã. dõec itroducã illũ i domũ mr̃is mee. ꝛ i cubicl̓ȝ genitricis mee. Magna eccle caritas: q̃ ne emule quidé synagoge suas ďlicias iuidet. Quid benigni⁹ ut qué dilig t anima sua: ipm cõicare pata sit ꝛ inimice? Nec mirꝝ tñ: qꝛ salus ex iudeis est. Ad locum unde exierat reuertatur saluator: ut reli quie israel salue fiant. Non rami radici. non matri filij ingrati sunt. Nõ rami radici inuideant. qđ ex ea sumpsere: non filij matri qđ de eius sugere uberibus. Teneat itaqȝ ecclesia firmiter. salutem quam iudea perdi dit. ipsa apprehendit. donec plenitudo gentium introeat: ꝛ sic omnis israel saluus fiat. Uelit i cõe communem uenire salutem: que sic ab om nibus capitur. ut nil in singulis minuatur. Utiqȝ hoc facit. ꝛ plus. Quid plus? Quod ꝛ nomen sponse illi optat ꝛ gratiam. Prorsus super salu tem hoc. Incredibilis caritas: si non sermonem quem loquuta est ipsa fecisset fidem. Dixit enim si aduertisti uelle se introducere quem te nebat non modo in domum matris: sed et in cubiculum quoqȝ quod est prerogatiue indicium. Sufficiebat ad salutem si domum intra ret: at secretum cubiculi signat gratiam. Hodie ait huic domini sa lus facta est. Quid ni sit domesticis salus: saluatore ingresso domum?

Sed que in cubiculo meretur recipere: seorsum habet secretum suuz si bi. Salus domini sit: thalamo delicie reconduntur. In domum matris mee introducam cum inquit. In quā domum nisi de qua olim prenunti arat iudeis: ecce relinquetur uobis domus uestra deserta. Fecit quod di xit: sicut habes ꝛ d̄ hoc testimoniuz eius in propheta. Reliqui ait domū meam. dimisi hereditatē meaz: ꝛ nunc ista pollicet̄ reducere illum. ꝛ do mui matris sue ꝑditam salutē restituere. Et si hoc parū uidet̄: audi quid boni adiciat. Et ī cubiculū genitricis mee. Qui ingredit̄ thalamuz spon sus est. Magna amoris potentia. Saluator indignabūdus exierat d̄ do mo ꝛ hereditate sua. ꝛ nunc ad eius gratiā mitigatus inflectit̄ ita ut re deat: nō modo saluator. sed ꝛ sponsus. Benedicta tu a dño filia: que ꝛ ī dignationē cōpescis. ꝛ hereditatē restituis. Benedicta tu matri tue. cu ius bñficio auertit̄ ira. reuertit̄ salus. reuertit̄ qui dicat illi: salus tua ego sum. Non sufficit hoc. addat ꝛ dicat. Desponsabo te mihi ī fide. despon sabo te mihi in iudicio ꝛ iusticia: desponsabo te mihi in mia ꝛ miseratio nibus. Sed memēto q꞉ que has ꝯciliat amicicias: spōsa est. Quomō er go sponsū. ꝛ hunc sponsū alteri cedit: ne dicā cupit? Non est ita. Cupit quidē illū matri filia bona. nō tñ ut cedat illi: sed ut cōmunicet. Sufficit unus duabus: nisi qd̄ iam nō erunt due sed una in ipso. Ipse est enim pax nostra. qui facit utrūqꝫ unam. ut sit una sponsa ꝛ sponsus unꝰ ihesus christus dominus noster: qui est super omnia deus benedictus ī secula.

Sermo. lxxxi.

q Uidam uestrum ut comperi minus equo animo ferunt. quod ec ce iam per aliquot dies dum stupori ꝛ admirationi sacramētoruz inherere delectat sermo quem ministramus aut nullo fuerit aut exiguo admodum moralium sale conditus. Id quidem preter solitum. Sꝫ ñ que dicta sūt reuisere lꝫ? Nō ꝓcedo: nisi priꝰ reuoluā oīa. Eia dici te si ꝛcordamini a quonā scripture loco cepit d̄frandatio hec: ut rursū ide adoriar. Meū ē. resarcire dampna. imo dñi: de quo totuz presumimus. Quo itaqꝫ repetendum principio? An inde. in lectulo meo per noctes quesiui: quem diligit anima mea? Ni fallor. inde. Ab hinc tñ ꝛ d̄inceps cura una fuit mihi harum allegoriarum densa discussa caligine ponere in lucem xp̄i. ꝛ ecclesie secretas delicias. Igitur redeamus ad indagan da moralia. nec enim mihi poterit esse pigrum: quod uobis commoduz fuerit. Atqꝫ hoc ita cōgrue fiet. si que dicta sunt ī xp̄o ꝛ ī ecclesia. uerbo animeqꝫ eadē nihilominus assignemus. Sed dicit mihi aliquis. Quid tu duo ista coniungis? Quid enim anime ꝛ uerbo? Multum per omnez modum. Primo quidem quod naturaruz tanta cognatio ē. ut hoc yma go illa ad ymaginē sit: deide quod cognationē similitudo testet̄. Nempe ñ ad ymaginem tantum: ꝛ ad similitudinem facta est. In quo similis sit queris? Audi de ymagine prius. Uerbum est. ueritas. est sapientia. est. iusticia: ꝛ hec ymago. Cuius? Iusticie sapientie. ueritatis. Est eniꝫ yma

go hec iusticia de iusticia. sapiētia de sapientia. ueritas ꝺ ueritate: quasi ꝺ lumie lumē. ꝺ ꝺo deus. Max rex nihil est aīa: qm̄ nō est ymago. Est tn̄ earūdē capax appetēsq₃: ꝛ inde fortassis ad imaginē. Celsa creaturā capacitate quidē maiestatis: ī appetētia autē rectitudis īsigne preferens. Legimus q₂ deus hominē rectū fecit: qꝺ ꝛ magnū ut dictu₃ ē capacitas ꝓbat. Oportet nāq₃ id qꝺ ad ymaginē ē. cū ymagie cōuenire. ꝛ nō ī ua cuū ꝑticipare nomē ymaginis: queadmodū nec ymago ipsa solo uel ua cuo nomie uocitaꝛ ymago. Habes ꝟo ꝺ eo qui ymago ē. q₂ cum ī forma dei esset: nō rapinā arbitrat⁹ est esse se equalē deo. Ubi tibi utiq₃ eius ꝛ ī forma dei innuiꝛ rectitudo. ꝛ inequalitate maiestas. ut du₃ rectitudini rectitudo. ꝛ magnitudo magnitudini ꝯpatur: ꝯsonanter sibi altrinsec⁹ re spondere appeat. qꝺ ad ymaginē est. ꝛ ymaginē: sicut ymago quoq₃ ni hilominus ī utroq₃ respōdet illi cuius ymago est. Nēpe ipse est de quo scm̄ dauid audisti ī psalmis canētē. nunc quidē magn⁹ dn̄s nr̄ ꝛ magna uirtus eius: nūc ꝟo rectus dn̄s ꝺus noster ꝛ nō ē iniquitas ī eo. Ab isto recto ꝛ magno deo hēt ymago eius. ut ꝛ ipsa recta ꝛ magna sit: h₃ aīa q̄ ad ymaginē ē. S₃ dico. Nihil ne ergo āplius habet ymago ab aīa q̄ ad ymaginē est: q₂ ꝛ huic magnū rectūq₃ assignam⁹? Et plurimu₃. Hec ad mensuram accepit: illa ad equalitatem. An non plus hoc? Aduerte ꝛ aliud. Hinc utrumq₃ aut creatio aut dignatio contulit: illi generatio. Atq₃ id magnificentius esse non dubium est. Sed ne hoc quidem emi nentius esse quis abnuat: qꝺ cum a deo huic illi ꝛ ꝺ deo utrumq₃ sit: id est ꝺ dei substantia. Etenim consubstantialis deo ymago sua. ꝛ omne quod eidem sue ymagini imꝑtiri uidetur: ambobus est substantiale non accidentale. Adhuc unum attende in quo ymago non parum eminet. Magnum ꝛ rectum ista duo natura a sese discrepare quis nesciat? In ymagine unum sunt. Neq₃ hoc solum: unum sunt ꝛ cu₃ ymagine. Ima gini enim non modo id rectum est esse. quod magnum esse. sed etia₃ id magnum rectumq₃ esse. qꝺ esse anime non ita. Et magnitudo ei⁹ ꝛ re ctitudo ipsius diuerse ab ea: diuerse ab inuicem sunt. Si enim ut supra docui eo anima magna est quo capax eternorū: eo recta. quo appetens suꝑnoꝝ. que nō querit nec sapit que sursum sunt. sed que suꝑ terram. nō plane est recta sed curua: cum tn̄ pro huiusmodi magna esse nō ꝺsinat. manens utiq₃ etiā sic eternitatis capax. Neq₃ enim illius aliquando nō capax erit. etiam si nunquā capiens fuerit: ut sit quomō scriptū est. uerū tn̄ ī ymagine ꝑtransit homo. Ex ꝑte tn̄ ut eminētia ꝟbi appeat: ꝺ ipsa in tegritate. Quo enim a magno rectoue uerbū cadat. qꝺ sic ea utiq₃ ha bet: ut sit q̄ habet? Uel ideo ex ꝑte: ne si toto priuaretur. nō suꝑess₃ spes salutis. Nā si ꝺsinat magna esse: ꝛ capax. Quippe ꝺ capacitate ut dixi: estimaꝛ anie magnitudo. Quid ꝟo sꝑare poss₃. cui⁹ capax nō foret? Ita q₃ ꝑ magnitudinē quā retētat etiā ꝑdita rectitudie. ī ymagie ꝑtrāsit hō: uno q̄si claudicās pede. ꝛ factus filius alienus. De talib⁹ eni reor dictū.

Filij alieni mentiti sunt mihi. filij alieni inueterati sunt: ⁊ claudicauerūt a
semitis suis. Pulchre appellati sunt filij alieni: nam filij ꝓpter retentaꝫ
magnitudinem. alieni. propter amissam rectitudinem. Nec dixisset clau
dicauerūt. sed corruerunt aut quippiam simile: si ex toto homines yma
ginem exuissent. Nunc uero secundum magnitudinē quidem in ymagi
ne pertrāsit homo. quantum uero ad rectitudinem ueluti claudicās con
turbatur: ⁊ deturbatur ab ymagine scriptura ita dicente. Uerumtamen
in ymagine pertrāsit homo: sed ⁊ frustra conturbatur. Frustra omnino.
Nam sequitur. Thesaurizat ⁊ ignorat: cui congregabit ea. Cur ignorat:
nisi q꞉ inclinās se ad hec infima ⁊ terrena: thesaurizat sibi terraꝫ? Pror
sus ignorat de hijs que terre committit. cui congregabit ea. tinee ne de
molienti. an furi effodienti: hosti diripienti. an igni deuoranti. Et inde
misero homini incuruanti se. ⁊ incubanti hijs que in terra sunt: flebilis
uox illa de psalmo. Miser factus sum ⁊ curuatus sum usqꝫ in finem: to
ta die contristatus ingrediebar. In semet siquidē exꝑitur ueritatē: illius
sententie sapientis. Deus rectū hominē fecit. ipse aūt se implicuit dolo
ribus multis. ⁊ continuo uox ludibrij ad eum: incuruare ut transeamus.
Sed unde uenimus huc? Nempe inde cum docere uellemꝰ rectum ma
gnumqꝫ. quo gemino bono diffinieramus ymaginem nec in anima ēe
unum. nec cū anima: quemadmodum in uerbo ⁊ cum uerbo ea unuꝫ ēe
fideli eque assertione docuimus. Et de rectitudine quidem ex hijs que
dicta sūt liquet qđ diuersa ⁊ ab anima sit. ⁊ ab aīe magnitudine: quādo
quidem ea etiam non existente ⁊ anima manet ⁊ magna. Uerum ma
gnitudinis animeqꝫ diuersitas unde docebitur. Non enim inde potest
unde rectitudinis animeqꝫ monstrata est: cum nō sicut rectitudine ita ⁊
magnitudine sua priuari anima possit. Non est tamen sua magnitudo
anima. Nam ⁊ si anima non inuenitur absqꝫ magnitudine sua: ipsa tñ
⁊ extra animam reperitur. Queris ubi? In anglis. Inde quippe. angli
unde anime magnitudo ꝓbatur: ex captu uidelicet eternitatis. Quod si
eo constitit animam discrepare a rectitudine sua qđ ea carere possit:
quid ni eque liqueat ēe diuersā ⁊ a sua magnitudie quā sibi ꝓpriā uēdi
care nō possit? Cū itaqꝫ nec illa in oī. nec ista in sola sit aīa: pꝫ utrāqꝫ in
differēter differre ab ea. Itē. Nulla forma ē. id cuiꝰ ē. forma. Est aūt ma
gnitudo forma aīe: nec eni iō ñ forma q꞉ insepabilis ē illi. Hoc siquideꝫ
sūt substātiales drīe oēs. hoc nō mō ꝓprie ꝓpria. sꝫ ⁊ ꝓpria quedā: hoc
ēt aīe innumerabiles forme. Nō igit̄ sua magnitudo aīa nō magis quam
sua nigredo coruus quam suus candor nix. quam sua risibilitas seu ratio
nalitas homo: cum tñ nec coruum sine nigredine. nec sine candore ni
uem. nec hominem qui non risibilis sit rationalis unquam repias. Ita ⁊
anima ⁊ aīe magnitudo. ⁊ si inseperabiles: diuerse tamen ab inuicem
sunt. Quomodo nō diuerse: cum i subiecto hec. illa subiectum ⁊ substan
tia sit? Sola summa ⁊ increata natura que est trinitas deus. hanc sibi

uendicat meram singularemqꝫ sue essentie simplicitatem.ut non aliud ⁊ aliud:non alibi quoqꝫ ⁊ alibi:sed ne mō quidē ⁊ modo inueniatur in ea. Nempe in semet manēs.qđ habet est:⁊ qđ est semper ⁊ uno mō ē. In ea ⁊ multa in unum.⁊ diuersa in idē diriguntur.ut nec de numero sitate rerum sumat pluraritatem:nec alterationem de uarietate sentiat. Loca omnia continet ⁊ queqꝫ suis ordinat locis:nusquam contenta locorum. Tempora sub ea transeunt.non ei. Futura nō expectat.preterita ñ recogitat:presentia nō expitur. Recedāt a nobis charissimi recedāt nouelli.nō dialectici.sed heretici.qui magnitudinem qua magnus est deus. ⁊ item bonitatem qua bonus.sed ⁊ sapientiam qua sapiens.⁊ iustitiam qua iustus:postremo diuinitatē qua deus ē.dūz ñ esse impijssime disputant. Diuinitate inquiunt deus est:sed diuinitas non est.deus. Forsitan non dignatur deus esse:que tanta est.ut faciat deum. Sed si deus non est:quid est? Aut enim deus est.aut aliquid qđ non est deus:ut nihil. Et quidē nō das deū esse. Sꝫ ne nihilum quidē ut opinor dabis. quā usqꝫ adeo necessariam đo eē fateris:ut ñ mō absqꝫ ea đus eē ñ possit. sꝫ ea sit. Qđ si aliquid ē qđ ñ ē đus:aut minor erit đo.aut maior.āt par. At q̄uo minor:qr đus ē? Restat ut maiorē fateare:aut parē. Sꝫ si maior: ipsa ē sūmū bonū.ñ đus. Si par:duo sūt sūma bona:nō unū. Qđ utrumqꝫ catholicus refugit sensus. Jam đ magnitudīe.bonitate iusticia. sapiā qꝫ idem per omnia:quod de diuinitate sentimus. Unum in deo sunt. ⁊ cum deo. Nec enim aliunde bonus.quam unde magnus.nec aliunde iustus aut sapiens.qui unde magnus ⁊ bonus: nec aliunde deniqꝫ simul hec oīa est.quā unde đus:⁊ hoc quoqꝫ nō nisi seipso. Sꝫ dicit hereticꝰ. Quid? Deū diuinitate esse negas? Non.sꝫ eādē diuinitatē qua ē.deum nihilominus assero:ne deo excellentius aliquid esse assentiat. Nā ⁊ magnitudine dico magnū.sed q̄ ipse est.ne maius aliquid deo ponaꝫ.⁊ bonitate fateor bonū.sꝫ nō alia quā ipse est.ne melius ip̄o aliquid mihi uidear inuenisse:⁊ đ ceteris ī hūc modū. Securus ⁊ libēs pgo in offēso ut aiunt pede ī eius sentētiā qui dicebat. Deus nō nisi ea magnitudīe magnus est:q̄ est qđ ipse. Alioquin illa erit maior magnitudo:quam deus. Augustinus hic ē ualidissimus malleus hereticorū. Si quid itaqꝫ đ đo ꝓprie dici possit rectiꝰ ꝯgruentiusqꝫ diceř.đus ē.magnitudo. bōitas. iusticia.sapiētia:qua đus ē magnꝰ.bonꝰ.iustꝰ aut sapiēs. Unde non immerito nup ī ꝯcilio qđ papa eugeniꝰ remis celebrauit.tā ipsi quā ceteris ep̄is puersa uisa ē.⁊ oīno suspecta expositio illa ī libro giliberti ep̄i pictauēsis. quo sup v̄ba boetij đ trinitate sāissima quidē atqꝫ catholica cōmētabať hoc modo. Pater est ueritas.id est uerus. Filius est ueritas.id ē uerꝰ. Spus sc̄s ē v̄itas. id ē v̄us:⁊ hij tres simul nō tres v̄itates.sꝫ una v̄itas. id ē unꝰ uerꝰ. O obscurā puersāqꝫ explanationē. Quā viꝰ saniusqꝫ p ꝯtrariū ita dixissꝫ. Pater est uerꝰ.id est v̄itas.filiꝰ est uerꝰ id est v̄itas.sp̄s sā ctus est uerus.id est ueritas:⁊ hij tres unus uerus.id est una ueritas.

Quod quidem fecisset: si sanctum fulgentiuz dignaretur imitari. qui ait. Una quippe ueritas uni⁹ dei: imo una ueritas un⁹ deus. nõ patit̃ frui tuũ atqꝫ culturã creatoris creatureqꝫ cõiũgi. Bonus corrector qui ueracissime de ueritate loqueret̃. qui pie catholiceqꝫ sentiret de uera ⁊ mera diuine simplicitate substãtie. in qua nihil ẽe possit qꝺ ipa ñ sit. ⁊ ipa deus. Quãquaꝫ manifesti⁹ in ñ nullis alijs locis a rectitudie fidei liber ille prefati epi uisus est discrepare: quorꝫ uerbi causa adhuc unuꝫ pono. Nam dicente auctore. deus dus dus. ptinet ad substantiã. nr̃ ꝯmentator ītulit: nõ que ẽ. sꝫ qua ẽ. qꝺ absit ut assentiat catholica ẽe. uidelicet substãtiam uel aliquã oino rẽ qua deus sit. ⁊ que nõ sit deus. Sꝫ hec minime iaꝫ cõtra ipꝫ loquimur quippe qui i eodẽ ꝯuen. u sentẽtie epoꝝ hũiliter acquiescens. tam hoc quaꝫ cetera digna reprehẽsione inuẽta: ꝓprio ore dãpnauit. sꝫ ꝓpter eos qui adhuc librũ illũ cõtra aplicuꝫ utiqꝫ ꝓmulgatũ ibidẽ interdictũ transcribere ⁊ lectitare ferunt̃. cõtẽtiosius ꝑsistẽtes. sequi epm in quo ipe nõ stetit: ⁊ erroris quã correptionis magistruꝫ hr̃e malentes. Nõ solũ aũt sꝫ ⁊ ꝓpter uos occasione accepta de differẽtia ymaginis ⁊ aie que ad ymaginẽ facta ẽ. ope precium credidi excursum hunc facere. ut si qui forte ex aquis furtiuis que dulciores uident̃ aliquando aliquid biberint: sumpto anthidotho euomãt illud. ⁊ purgato mẽtis stomacho ad id qꝺ ꝑꝫ ꝓmissionẽ nr̃aꝫ dicẽdũ de similitudie supest accedẽtes: puriora iam in gaudio non de nostris hauriant: sed de fontibus saluatoris. sponsi ecclesie domini nostri ihesu christi. qui est. s. o. d. b. in secula.

Sermo .lxxxij.

q Uesitum ante de affinitate anime ad uerbũ: atqꝫ id quidem necessarie. Que eniꝫ cõuentio tante maiestati ⁊ tante pauptati: ut more ⁊ amore spõsoꝝ ueluti ex equo sese cõplecti referant̃ sublimitas illa ⁊ illa hũilitas: Nã si uere id dicim⁹ ualde leta fiducia ẽ: si falso ualde puniẽda audacia. Propterea ergo de ꝯueniẽtia hoꝝ querenduꝫ fuit: que quidẽ iã mlt̃a inuẽta ẽ. sꝫ nõ ois. Quis eni ul̃ nimis ebes nõ uideat. quã se e uicino respiciãt ymago. ⁊ qꝺ ad ymaginẽ ẽ: Quoꝝ utiqꝫ unũ uni. ⁊ alteꝝ alteri ꝑmo si recolitis assignauit hesternus. Nec ꝺ ymagine tm̃: ẽt de similitudine demõstrata ibidẽ. ꝓpiquitas ẽ: nisi qꝺ ipa similitudo i quo ul̃ in quib⁹ potissimũ ꝯstet nec dũ a nobis ẽ declaratũ. Age iã intẽdam⁹ declaratiõi huic. ut quo aĩa plenius suã agnoscet origineꝫ: eo amplius erubescat uitam hr̃e degenerem. Immo uero qꝺ peccato uitiatum deprehenderit in natura. studeat reformare industria. ut digne suo genere dei quidem minuere sese regens ad amplexus uerbi fidẽter accedat. Aduertat igit̃ ex hac diuine igenuitate similitudinis. inẽe sibi illã sue substãtie naturalẽ simplicitatẽ. qua hoc ẽ illic ẽe. qꝺ uiuere. ⁊ si ñ qꝺ bene. qꝺ ue beate uiuer̃: ut sit similitudo. ñ equalitas. Gradus ꝓpinquus: gradus tamen. Neqꝫ enim unius excellentie paris ue fastigij sunt. hoc habere. ẽe. qꝺ uiuere: ⁊ item habere hoc. ẽe. qꝺ beate uiuere.

Ergo si uerbi ē. illō ꝓpter sublimitatē. hoc anime ꝓpter similitudinē. sal ua quidē eminentia uerbi: palam est affinitas naturaꝝ. palā anime prerogatiua. Et ut qđ dicitur planius fiat. soli deo idest esse. qđ beatū esse. atq3 hoc primū ꝛ purissimū simplex. Secūdū autē simile ē huic. hoc ui delicz habere. esse qđ uiuere: atq3 hoc anie ē. Ex hoc ꝛ si īferiori gradu ascendi pōt. nō modo ad bene. sed etiā ad beate uiuendū. nō q2 uel tūc sit hoc esse. qđ beatū esse. illi qui eo puenerit quatin⁹ ita glief pro simili tudine ut tamē pro disparitate habeat semper: unde omnia ossa eius di cant. Domine quis similis tibi? Bonus tamē anie gradus. ex quo ꝛ solo ad beatā ascenditur uitam. Sunt namq3 uiuentia ꝛ horum genera duo: que sentiunt ꝛ que nō sentiūt. Porro in sēsibilib⁹ sēsibilia preferunf: āt q3 utrisq3 uita qua uiuitur ꝛ sentitur. Non stabunt pariter ī gradu uno. uita ꝛ uiuens: multominus uita ꝛ que sunt sine uita. Uita anima ē. uiuēs quidem. sed nō aliunde quā seipsa. ac per hoc nō tam uiuens quā uita. ut proprie de ea loquamur. Inde est qđ infusa corpori uiuificat illud. ut sit corpus de uite presentia non uita. sed uiuens. Unde liquet ne uiuo quidē corpi. id uiuerē esse. qđ esse: cū esse ꝛ minime uiuere possit. Mul tominus que uite exptia sunt: ad hunc gradū assurgent. Sed nec omne qđ uita dicif uel est: continuo ualebit pertingere huc. Est pecoꝝ est ꝛ ar borum uita: sensu altera ingens altera carens. At neutri tñ id est esse. quod uiuere est. cum ut quidem multorum opinio est ante in elementis quā uel illa in membris. uel ista in ramis extuerint. Ac scđm hoc cum desinūt uiuificare. simul uiuere cessant: s3 nō ꝛ esse. Soluunf piter ꝛ dis soluunf. tanquā nō alligate tñ: s3 ꝛ colligate. Neq3 enim unum simplex est. queq3 harum: sed ex pluribus constans. ꝛ ꝓpterea nō redigitur ī ni hili. sed dissilit in partes ut ad suum qđq3 recurrat principiū. vbi cā aer ad aerē. ignis ad ignē: ꝛ reliqua ī hunc modū. Nequaq3 igitur tali uite. idē esse. ꝛ uiuere ē: q̄ ē ꝛ qñ ñ uiuit. Porro nihil hoꝝ quib⁹ nō hoc eē qđ uiuere sit: ad bñ beateq3 uiuēdū qñq3 ꝓficiet uel emerget. Quippe qđ neq3 ī hūc inferiorē gradū potuit puenire. Sola q̄ ī ipso stare cogno scitur anima hominis in eo dignitatis creata est. uita a uita. simplex a simplici. immortalis ab immortali: ut non sit longe a summo gradu. ubi scilicet id esse quod beate uiuere est. in quo solus stat beatus: ꝛ solos po tens rex regum ꝛ dominus dominantium. Accepit itaq3 in sui condi tione anima. ꝛ si non esse. posse tamen esse beata. summo perinde gra dui quantum licet appropians. non pertingens tamen. Neq3 enim uel ipsi ut supra diximus. hoc erit aliquādo esse. quod beatam esse: nec quā do beata erit. Fatemur similitudinem: equalitatem renuimus. Uerbi cā uita deus. uita ꝛ anima est. Similis quidem: sed dispar. Porro similis qđ uita. qđ seipsa uiuens qđ nō tñ uiuens: s3 ꝛ uiuificās: sicut ꝛ ille. hec oia ē. Dispar vo: q̄ztū a creāte creata. Dispar. qđ ut nisi creata ab illo ñ esset: sic nisi ab ipo uiuificata nō uiueret. Nō uiueret dico. s3 spūali uita:

non naturali. Nam naturali quidem etiam'que non spiritualiter uiuit: immortaliter uiuat necesse est. At qualis uita in qua satius foret. non na
sci. qm̄ non ab ea mori? Mors potius ē. ⁊ ideo grauior q̄ꝛ peccati nō na
ture. Deniq̄ȝ mors peccatoꝝ pessima. Ita ergo que secundū carneȝ ui
uit aīa. uiuens mortua ē. quippe cui bonum erat omnino non uiuere. A
qua nimiꝝ uitali quadā morte minīe unquā resurget: nisi ꝑ uerbū uite.
īmo per uerbū uitam: uiuentem utiq̄ȝ ⁊ uiuificantem. Alias antē immor
talis ē aīa. ⁊ in hoc nihilominus uerbo: similis quidē. sȝ nō equalis. Naȝ
ī tātū supexcellit immortalitas deitatis: ut apl's dicat de deo qui solus hȝ
īmortalitatem. Quod ego reor pro eo dictū: qđ solus sit natura incōmu
tabilis deus. qui ait. Ego dn̄s ⁊ nō mittor. Uera nāq̄ȝ ⁊ integra īmortali
tas tam nō recipit mutationē quā nec fineȝ: qđ oīs. mutatio quedā mor
tis mutatio sit. Omne etenim' qđ mutatur. dum denuo ad aliud transit.
esse quodāmodo necesse; est moriatur qđ ē: ut esse incipiat qđ non est.
Quod si tot mortes quot mutationes: ubi immortalitas? Et huic uanitati
subiecta ē ipsa creatura nō uolēs: sed ꝓpter eum qui subiecit in spe. At
tamen immortalis aīa ē. qm̄ enim ipsi sibi uita sit. sicut nō est quo cadat
a se. sic nō ē quo cadat a uita. Uerum cū constet suis affectibꝰ mutari eā
agnoscat ita se deo īmortalitate similē. ut sciat sibi deesse non modicam
īmortalitatis partē. soli cedens absolutam ꝑfectamq̄ȝ īmortalitatē: apud
quem nō est transmutatio nec uicissitudinis obumbratio. Nō mediocris
tn̄ anime dignitas presenti disputatiōe compta ē. que gemina quadā ui
cinitate nature uerbo appropriate uidet: simplicitate essentie. ⁊ ꝑpetui
tate uite. Sȝ eni adhuc unū occurrerit: qđ minīe p̄teribo. nec eniȝ minꝰ
insignē. similēue minus uerbo aīaȝ facit. ⁊ forte ēt plus. Arbitrij libertas
hec ē plane diuinū quiddā prefulgēs in aīa: tanquā gemina in auro. Ex
hac nēpe iest illi inter bonū quidē ⁊ malum. nec nō inter uitaȝ ⁊ mortē.
sȝ nihilominus inter lucē ⁊ tenebras: ⁊ cognitio iudicij. ⁊ optio eligendi.
Et si qua sūt alia que similiter circa animi habitū sese e regione respice
re uideant. nihilominus inter ipa censorꝰ quidaȝ arbiter is aīe ocl's diiu
dicat ⁊ discernit: sicut arbiter ī discernēdo. ita ī eligēdo liber. Un̄ ⁊ libeꝝ
nominat arbitriū: qđ liceat uersari in hijs ꝓ arbitrio uolūtatis. Inde ho
mo ad ꝓmerenduȝ potis. Omne eteni qđ feceris bonū malū ue. qđ qui
dē nō facere liberū fuit: merito ad meritū reputat. Et ut merito laudat n̄
is tantum qui potuit facere mala ⁊ non fecit: sed ⁊ qui potuit non facere
bona ⁊ fecit: ita malo non caret merito tam is qui potuit non facere ma
la ⁊ fecit. quam qui potuit facere bona. nec fecit. Ubi autem non est li
bertas: nec meritū. Propterea que sūt carētia rōne aīalia nihil merent:
quia sicut deliberatione. ita ⁊ libertate carent. Sensu aguntur. feruntur
impetu: rapiuntur appetitu. Neq̄ȝ enim iudicium habent quo se diiudi
cent siue regant: sed ne instrumentum quidem iudicij. id est rationem.
Inde ē qđ nō iudicant: q̄ꝛ non iudicant;. Quanam quippe rōne ab his

ratio exigatur:quã nõ acceperũt? Hãc uim a natura solus hõ nõ patiꝛ:
⁊ iõ solus īter aiantia liber. Et tñ īteruenīēte peccato patiꝛ quandã uim
⁊ ipse. sꝫ a uolũtate ñ a natura:ut ne sic quidẽ īgenita libertate priuetur.
Quid eñi uolũtariũ. ⁊ liberũ. Et quidẽ peccato factũ ut corpꝰ. quod cor
rũpitur aggrauet aiam. sed amore nõ mole. Nã qd̃ surgere aia ꝑ se iã ñ
põt. que per se cadere potuit. uolũtas ĩ cã ẽ: que corrupti corporis uitia
to ac uitioso amore lãguescẽs ⁊ iacẽs. Amorẽ pariꝛ iustitie nõ admittit.
Ita nescio quo prauo ⁊ miro mõ ipsa sibi uolũtas peccato quidẽ ĩ dete
riꝰ mutata. necessitatem facit. ut nec necessitas cũ uolũtaria sit excusare
ualeat uoluntatem: nec uoluntas cum sit illecta excludere necessitatem.
Est enim necessitas hec quodammodo uoluntaria. Est fauorabilis uis
quedam premendo blandiens. ⁊ blandiendo premens. unde sese rea
uoluntas ubi semel peccato consenserit. nec excutere iam per se. nec
excusare tamen ullatenus de ratione queat. Inde querula illa uox ue
luti gementis sub onere necessitatis huius. Domine inquit uim pa
tior responde pro me. Sed rursus sciens quod non iuste causaretur
aduersus dominum. cum uoluntas sua ipsius potius in causa foret:
attende quid sequutus intulerit. Quid dicam aut quid respondebit
mihi cum ipse fecerim? Premebatur iugo. non alio tamen quã uolũta
rie cuiusdaꝫ seruitutis. ⁊ erat ꝑ seruitute quidẽ miserabilis: sꝫ ꝑ uolũtate
ĩexcusabilis. Uolũtas ei ẽ. que se cũ eẽt libera seruaꝫ fecit peccati pecca
to assẽtiẽdo: uolũtas nihilominꝰ ẽ q̃ sub peccato tenꝫ uolũtarie seruiẽdo.
Uide quid dicas: ait aliquis mihi. Tu uolũtariã dicis qd̃ iã necessariuꝫ
cõstat eẽ? Uerũ quidẽ ẽ. qd̃ uolũtas se ipsa addixerit. sꝫ ñ ipsa se retinet:
magis retineꝛ ⁊ nolẽs. Bñ hoc saltẽ das: qꝛ retineꝛ. Sꝫ uigilãter retine:
uoluntatem esse. quam retineri fateris. Itaqꝫ uoluntatem nolentem di
cis? Non utiqꝫ uoluntas retinetur non uolens. Uoluntas enim uolentis
est: non nolentis. Quod si nolens retinetur: ipsa se retinet. Quid ergo
dicet aut quis respondebit ei: cum ipsa fecerit? Quid fecit? Seruam se
fecit. Unde dicitur. Qui facit peccatum: seruus est peccati. Propte
rea cum peccauit. peccauit autem. cum peccato obedire decreuit. seruaꝫ
se fecit? Sed sit libera: si non adhuc facit. Facit autem in eadem
seruitute se retinens. Neqꝫ enim non uolens uoluntas tenetur: uolun
tas enim est. Ergo quia uolens seruam se ipsa non modo fecit: sed facit.
Merito proinde quod sepe memorandum est quis respondebit illi cum
ipsa fecerit ipsa ⁊ faciat? Sed non me inquis decredere facies necessita
tem quam patior. quam in me metipso experior: contra quam ⁊ assidue
luctor. Ubi nam queso hanc necessitatem sentis? Nonne in uoluntate?
Non ergo parum firmiter uis: quod necessario ⁊ uis. Multum uis qd̃
nolle nequeas. ⁊ multum obluctãs. Porro ubi uolũtas. ⁊ libertas. Qd̃
tamen dico de naturali non de spirituali: qua libertate ut ait apl's nos li
berauit xp̃s. Nã de illa idem ipse dicit: ubi spiritus. ibi libertas. Ita ani

ma miro quodam ⁊ malo mõ sub hac uoluntaria quadam ac male libera
necessitate ⁊ ancille tenet̃ ⁊ libera: ancilla propter necessitatẽ. libera pro
pter uolũtatẽ. ⁊ qđ magis mirꝝ. magisqꝫ miserũ ẽ. eo rea quo libera. eo
q̃ ancilla quo rea: ac ꝑ hoc eo ancilla quo libera. Miser ego hõ quis me
liberabit a calumpnia huius pudẽde seruitutis? Miser: sꝫ liber. Liber qꝛ
hõ: miser qꝛ seruꝰ. Liber qꝛ similis deo: miser qꝛ ꝯtrariꝰ deo O custos
hoium quare posuisti me ꝯtrariũ tibi? Posuisti eni: cũ non prohibuisti.
Alioquin ipse me posui ⁊ factus sum mihimet ipsi grauis. Iustissime
quidẽ ut hostis tuus hostis sit meus: ⁊ qui tibi repugnat ⁊ mihi. Ego ue
ro qui tibi. ego qui mihimet ꝯtrariꝰ factus sum. atqꝫ ĩ mẽbris meis inue
nio quod ꝯtradicat mẽti mee: ⁊ legi tue. Quis me liberabit de manibus
meis? Nõ enim quod uolo hoc ago: sed me nõ alio prohibẽte. Et quod
odi illud facio: sed me nõ alio ꝯpellẽte. Atque utinã prohibitio hec. Et
hec ꝯpulsio ita eẽt uiolẽta. ut nõ eẽt uoluntaria. forsitã eni sic possẽ excu
sari: aut certe ita eẽt uoluntaria ut nõ uiolenta: profecto eni sic possem
corrigi. Nunc uero nusquã exitus misero patet quẽ ⁊ uolũtas ut dixi in
excusabilẽ: ⁊ ĩcorrigiblẽ necessitas fac̃. Quis me eripiet đ manu peccato
ris: đ mãu ꝯ̃ legẽ agẽtis ⁊ iniqui? Querit quis đ quo q̃rat? De me. Ego
ille peccator. ille exlex. ille iniquꝰ. Peccator: qꝛ peccaui. Exlex: qꝛ uolũ
tate persisto agere ꝯtra legẽ. Nam mea uoluntas ipsa ẽ. lex ĩ membris
meis: legi diuine recalcitrãs. Et qm̃ lex domini lex mentis mee sicut scri
ptum est. lex dei eiꝰ ĩ corde ipsius. per hoc ⁊ mihi ipsi mea ipsius uolun
tas ꝯtraria inenit̃. que est iniquitas maxima. Cui enim nõ iniquꝰ: qui mi
hi sũ. Qui sibi nequam ait. cui bonus? Fateor nõ sum bonꝰ: qꝛ nõ est in
me bonũ. Consolabor me tamen: qꝛ ⁊ sanctorꝝ uox ista est. Scio qꝛ non
est ĩ me bonũ ĩquit. Discernit tamen quod dicit in se. ĩ carne sua ĩterpre
tãs: propt̃ ꝯtradictoriã legẽ q̃ in ea ẽ. Nã hẽt legẽ ⁊ ĩ mẽte eaqꝫ melior.
An nõ lex đi bona? Qđ si malꝰ propt̃ legẽ malã: quomõ nõ propter bo
nã bonꝰ? An mala sua ẽ que ẽ ĩ carne sua. ⁊ iđ đ mala malꝰ: ⁊ minĩe bo
nus đ bona? Nõ ẽ ita. Lex dei eiꝰ ĩ mẽte ipsiꝰ: atqꝫ ita ĩ mẽte ut sit ⁊ mẽ
tis. Testis ẽ ipse: qui ait. Inuenio aliã legẽ ĩ mẽbris meis: repugnãteꝫ le
gi mẽtis mee. Nũquid suũ qđ carnis sue ẽ. ⁊ nõ suũ quod mẽtis sue ẽ?
Ego dico: ⁊ plꝰ. Quid ni dicã. quod idẽ ip̃e magister dicit? Nã mẽte qui
dẽ seruiens legi đi. carne ãt legi peccati. quid magis suũ fateat̃ euiden
ter ostẽdit. qđ malũ qđ ĩ carne ẽ. ita a se alienũ cẽset. ut dicat. Itaqꝫ iã ñ
ego operor illđ: sꝫ qđ habita ĩ me peccatũ. Et iđ fortassis signãter aliaꝫ
dixerit legem inuentam in membris suis: quod alienam hanc ⁊ quasi ad
uentitiam reputaret. Unde adhuc ego aliquid audeo amplius: haud te
mere quidem. Paulũ uidelicet nõ iam malum propter malum quod in
carne hẽt: magis ãt bonum propter bonum quod in mente habet. An
non bonus. qui consentit legi dei. quoniam bona est? Nam ⁊ si se ĩtidẽ
fateat̃ seruire legi peccati: carne hoc fecit nõ mẽte. Cum ãt mẽte quidẽ

seruiat legi dei. carne autē legi peccati: quidnam potissimum horuz pau lo imputādū putes. tu uideris: nā mihi fateor facile psuasuz qd mentis. quā qd carnis ē: pluris ēē. Nō solū mihi. sz ⁊ ipi paulo ut iā dictū ē. qui ait: Si āt qd nolo illud facio iā nō ego operor illud: sz qd habitat in me peccatū. Sz de libertate ista sufficiāt. In libello quē d gratia ⁊ libero ar bitrio scripsi. diūsa fortassis de ymagine ⁊ similitudine disputata legunt: sz ut arbitror nō aduersa. Legistis illa ista audistis: que nā magis pbetis uestro iudicio derelinquo. Uel si quid melius utrisque sapitis: i hoc gau deo ⁊ gaudebo. At quomodo illa se habeāt. tria quedā in psētiarū preci pua commēdata tenetis. simplicitatē. imortalitatē. libertatē. Et hoc uobis liquido apparere iā arbitror animā pro ingenita atqz īgenua similitudie que i hijs tā eximie claret. nō paruā cum uerbo habere affinitatē. spōso ecclesie ihesu xpo dño nostro: qui ē sup oia deus bñdictus i secula. amē.

Sermo. lxxxiij.

q Uid nobis uidetur: Possumus ne iā regredi ad exponendi or dinē unde digressi sumus: qr patet ppinquitas uerbi ⁊ anime, p qua utiqz demōstrāda digressio ipsa facta ē: Possemus ut mi hi uidetur nisi parū quid dubietatis i hijs que dicta sūt adhuc residere sētirez. Nil furari nolo. Nō libēter pretereo: qd uobis utile putē. Et quo modo id audeā. de hijs presertī que uobis accipio. Scio hominē aliquid aliquādo īterloquēdū ex hijs que suggerebat sps ⁊ si nō ifideli unus tñ fidēti animo retentātē ⁊ reseruātem sibi. ut haberet quid diceret denuo tractaturus. ecce uox ad eū ut quidē ei uisū ē: donec istud tenebis aliud nō accipies. Quid si retinuisset nō puidēdo sue iopie: sz fraternis pfectib⁹ iuidēdo: Nō ne merito ⁊ hoc ipz qd uidebatur habere auferretur ab eo: Quod quidē lōge a seruo uño sēper faciat deus: sicut sēper fecit. Sic mi hi iugiter abundare dignetur fons ille indeficiēs sapiētie salutaris. quo modo sine iuidia uobis cōmunicaui ⁊ refudi: quicquid mihi iſūdere ha ctenus dignatus ē ipe. Si ego uos fraudo: a quo iā nō uerear ipse frau dari: Ne adeo quidē. Est itaqz i hijs que dicta sūt aliquid qd ut uereor ego offendiculum dare queat: si non cōplanet. Et ni fallor sūt de hic stā tibus quibus iam scrupulū mouit quod dicet nolo. Trina illa uerbi simi litudo quā aie assignauim⁹. imo qua īsignitā aduertim⁹: recolitis ne qd ēt īsepabilit ieē illi uisa fuerit nobis: Id quid uideat aliquib⁹ scriptura rū testionijs obuiat. ut ubi gra ē illud i psalmis. homo cū i honore eēt nō intellexit. compatus ē iuuentis insipientib⁹ ⁊ similis factus ē illis. ⁊ itez il lud. mutauerūt glam suaz in similitudinē uituli comedētis fenum. sz ⁊ qd apte dictū ē in psona dei. existimasti inique: qd ero tui similis. ⁊ pleraqz alia. que similitudinē dei in homine. post peccatū deletaz. pcorditer asse uerare uident. Quid ergo dicem⁹ ad hec. Tria illa minie in deo ēe. ⁊ sic alia querēda i quib⁹ similitudinē assignem⁹. aut ēe quidē i deo. sz ñ i aia: ⁊ ne sic quidem i hijs similitudinem inueniri: aut esse in anima. sz posse

etiam non inesse .ac per hoc non inseperabilia esse . Absit. ⁊ in deo et
in anima sunt. ⁊ semꝑ insunt. nec est qꝺ nos aliquid hoꝝ dixisse penite
at. ita totū subnixū ē īdubitata ⁊ absolutissima ueritate. Sꝫ qꝺ scriptura
loquitur de dissimilitudīe facta. nō qꝛ similitudo ista deleta sit loquitur:
sed qꝛ alia superducta. Nō plane aīatiuaꝫ se exuit formā: sed superīdu
it peregrinā. Illa addita. nō ista perdita ē: ⁊ que superuenit. obscurare ī
genitam potuit: sed nō exterminare. Deniqꝫ obscuratū ē īsipiēs cor illo
rum: apl's ait. Et propheta. Quomō obscuratū ē auꝝ: mutatus ē color op
timus? Obscuratum auꝝ plāgit. sꝫ auꝝ tn̄: mutatū colorē optiuꝫ. sꝫ nō fū
damētū coloris euulsū. Manet ī fundamēto prorsus. icōcussa simplicitas.
sꝫ minie apparet. duplicitate operta humane dolositatis. simulatiōis hy
pocrisis. Quā icongrue simplicitati duplicitas admiscetur: quā indigne
tali fundamēto. talis structura cōmittitur. Huiusmōi sibi uersutiaꝫ serpēs
induerat: cū se ut deciperet cōsiliariū exhibebat. siml'abat amicū. Huius
modi quoqꝫ seducti ab eo paradysi īcole īduerāt sibi. cū pudēdā iā nudi
tatē tegere conarētur. ⁊ ūbra frōdosi ligni. ⁊ frōdiū succinctorijs: ⁊ v̇bis
excusatorijs. Quā late ex tūc ⁊ deiceps oēm posteritatē hereditariū hy
pocrisis uirus īfecit. Quē dabis de filijs adam. qui qꝺ ē n̄ dico uelit. sed
uel patiatur uideri? Sed perseuerat nihilominus ī oī aīa cū originali cū
duplicitate generalis simplicitas: ut de collatōe ꝯfusio augeatur. Per
seuerat eque īmortalitas sed fusca. ⁊ terre: irruēte tenebrosa corꝑee mor
tis caligine. Nā ⁊ si n̄ priuat̄ uita: uite tn̄ bn̄f ciū suo corpori iā n̄ suff cit
uendicare. Quid qꝺ ne suā quidē spiritalē dūtaxat uitā retinet sibi? Aīa
nēpe que peccauerit ipsa morietur. Nōne morte ista duplici īcursāte. illa
qualiscūque īmortalitas quam retētat: tenebrosa satis reddit̄ ⁊ misella?
Adde qꝺ appetētia terrenoꝝ que quidem oīa ad īteritū sunt densat te
nebras. ita ut ī anima sic uiuente nil a parte aliqua nisi palida facies. ⁊
ymago quedam mortis apparere cernat̄. Cur nō enim que immortalis
est. similia sibi immortalia appetit ⁊ eterna: ut quod ē appareat. ⁊ quod
facta est uiuat? Ceterum contraria sapit ⁊ querit. ⁊ mortalibus sese dege
neri conuersatione conformans: īmortalitatis candorem quodam morti
fere consuetudinis piceo colore denigrat. Quid ni mortalium appetit⁹.
immortalem mortali similem. immortali dissimilem faciat? Qui tangit pi
cem ait sapiens inquinabitur ab ea. Fruendo mortalibus mortalitatem
se induit: ⁊ uestem immortalitatis incidente mortis similitudine. decolo
rauit non exuit. Euam attende quomodo eius anima īmortalis immor
talitatis sue gl'e fucum mortalitatis inuexit: mortalia utiqꝫ affectando.
Ut quid eni cū īmortalis eēt mortalia nō ꝯtēpsit ⁊ trāsitoria: ꝯtēpta sibi
similib⁹ īmortalib⁹ ⁊ eternis? Uidit īquit lignū qꝺ eēt pulchrum oculis
⁊ aspectu delectabile: ac suaue ad uescenduꝫ. Non est tua o mulier ista
suauitas: ista delectatio. istaqꝫ pulchritudo . Et si tua pro parte luti: non
tua solius. sed cōis cunctis animantibus terre. Tua que uere tua este:

unde et alia: nã eterna ẽ õ eternitate. Quid tu anime tue alterã formã. immo deformitatẽ imprimis alienam? Enim uero quod delectat habere id ẽt pdere timet: et timor color ẽ. Is libertatem dum tingit tegit: et eam nihilominus sibimet reddit dissimilẽ. Quã dignius sua origine nihil cu pet. ubi nihil metuerat: hac p hoc a seruili tiore isto igenitaz sibi defende ret libertatẽ: manẽtẽ in uigore et decore suo. Heu ñ ita est. mutatus ẽ co lor optimus. Fugitas ꝛ latitas audis uocẽ dñi dĩ ꝛ abscõdis te. Cur hoc nisi qꝛ quẽ amabas times: ꝛ libertatis speciẽ forma seruilis exclusit? Sz ꝛ uolũtaria illa necessitas. et cõtraria lex iflicta mẽbris de qua ꝑrimo ser mone disserui eidẽ icubat libertati. ꝛ liberã natura creaturã ꝓpriã ipsius uolũtatẽ dum alicit. subicit seruituti: iplens faciẽ eius ignominia. ita ut uſ carne seruiat legi peccati ꝛ nõ uolens. Quia ergo nature igenuitatem morum probitate defensare neglexit. ꝛ iusto auctoris iudicio factum est. non quidem ut libertate propria nudaretur: sed tamen superindueretur sicut diploide confusione sua. Et bene sicut diploide. ubi ueste ueluti du plicata. manente libertate propter uoluntatem. seruilis nihilominus con uersatio necessitatem probat. Hoc de simplicitate. hoc de immortalitate anime aduertere est. et nil tibi in ea si bene consideres apparebit. quod non sit istiusmodi similitudinis pariter et dissimilitudinis diploide adop tum. An non diplois. ubi non innata sed affixa. et quadã quasi acu pec cati assuta est. simplicitati fraus. immortalitati mors. necessitas libertati? Neqz. n. essentie simplicitati prescripit duplicitas cordis. ñ nature imor talitati mors aut uoluntaria peccati. aut necessaria corporis: non arbitrij libertati. necessitas uoluntarie seruitutis. Ita bonis nature mala aduen titia dum non succedunt sed accedunt. turpant utique ea non extermi nant: conturbant non deturbant. Inde anima dissimilis deo. inde dissi milis est ꝛ sibi: inde comparata iumentis insipientibus ꝛ similis facta il lis: inde quod legitur commutasse gloriam suam in similitudinem uituli comedentis fenum. Inde homines tanquam uulpes duplicitatis et fraudis foueam habent: et quia pares uulpium se fecerunt. partes uul pium erunt. Inde iuxta salomonem unus exitus homini et iumento. Quid ni similiter exeat: qui similiter uixit? More bestiali incubuit terre nis: more bestiali excedet terris. Audi aliud. Quid miruz si similem sor timur exitum: qui ꝛ similem habemus itroituz? Unde enim hominibus nisi de similitudine bestiali ille tam intemperatus ardor in coitu: taz im moderatus dolor in partu? Ita homo in conceptu ꝛ ortu. in uita ꝛ morte comparatus est iumentis insipientibus ꝛ similis factus est illis. Quid quod libera creatura sibi subditum appetitum non regit ut domina: sed sequitur et obsequitur ut ancilla? Nonne ꝛ in hoc se assimilat ꝛ annume rat ceteris animantibus que natura non in libertatem uocauit. sed con cludit in seruitutem seruire suo uentri. appetitui obedire? Nonne tali

merito ꝯfūditur ꝓhiberi uel existimari similis deus? Ideoq̄ ait. Existima
sti inique quod ero tui similis. ⁊ ifert. Arguā te ⁊ statuā ꝯtra faciē tuam.
Nō ē sese uidētis aīe deū existiare similē sibi. anīe dūtaxat qualis ipsa ē:
peccatricis ⁊ inique. Eiusmōi nāq̄ arguit̄. Existimasti iniq̄ ait. ⁊ nō di
cit existimasti aīa uel existimasti hō qđ ero tui similis. Sed si statuat̄ ini
quus ante faciē suā ⁊ ꝯtra uultū quēdā morbidū putidūq̄ iterioris hoīs
sui si stat̄. ut dissimulare aut dclinare ñ queat ipuritatē ꝯsciētie sue. sz ui
deat uel inuit⁹ sordes peccatoꝝ suoꝝ. uitioꝝ ispiciat dformitatē: nequaquā
iā poterit existimar̄ deū fore similē sibi. sz quasi diffidēs ꝓ tāta dissimili
tudīe quā uidebit. puto exclamabit ⁊ dicet: dñe quis similis tibi? Quod
quidē dictū ꝓ uolūtaria sua illa ⁊ nouitia dissimilitudīe. nā manet prima
similitudo. Et iō illa plus displicet: qđ ista manet. O quātū bonū ista. quā
tūq̄ malū illa. ex mutua tñ collatōe utraq̄ res i genere suo pl⁹ eminet.
Cū ergo aīa tātā i se una reꝝ distātiā cernit: quid ni clamet iter spē uti
que ⁊ desperationem posita. dñe quis similis tibi? Trahit̄ i desperationē
ꝓ tāto malo: sz reuocat̄ i spē a tāto bono. Inde ē ut qđ sibi pl⁹ displicet i
malo qđ i se uidet. eo se ardētius ad bonū qđ eque i se ꝯspicit trahat. cu
piatq̄ fieri a quo facta ē. simplex ⁊ recta ⁊ timēs deū. ⁊ recedēs a malo.
Quid ni recedere possit: ad quod accedere potuit? Quid ni accede
re: a quo decedere potuit? Quod tamen utrumq̄ dixerim de gratia pre
sumēdū: ñ de natura. sz ne de idustria quidē. Nēpe sapiētia uicit malitiā
nō idustria uł natura. Nec dest occasio presumēdi: ad vbū ē ꝯuersio ei⁹.
Nō ē apud vbū otiosa aīe generosa cognatio. d qua triduo iā tractam⁹:
⁊ cognatōis testis similitudo ꝑseuerās. Dignāter admittit i societatē spi
ritus. similē i natura. Et certe d rōe nature similis similē querit. Uox re
quirētis. Reuertere sunamitis: reuertere ut ituecamur te. Intuebitur si
milē: qui dissimilem ñ uidebat. Sz ⁊ se ituendū prestabit. Scim⁹ qm̄ cū
apparuerit similes ei erim⁹: qm̄ uidebim⁹ eū sicuti ē. Puta ergo d diffi
cultate magis quā d ipossibilitate uenire illā ꝑcūctatōem. dñe quis simi
lis tibi? Aut si hoc magis probas: uox ē admirātis. Admirāda prorsus ⁊
stupēda illa similitudo quā di uisio comitat̄. imo que di uisio ē: ego āt di
co i caritate. Caritas illa uisio. illa similitudo ē. Quis ñ stupeat caritatem
dei. spreti ⁊ reuocātis? Merito iniqu⁹ arguit̄ ille qui supra iductus ē dei
similitudinē usurpās sibi: cū diligēdo iniquitatē neq̄ se possit diliger̄ ne
q̄ deū. Sic eni hēs. Qui diligit iniquitatē odit aīam suā. facta igit̄ d me
dio iniquitate que eā que ex ꝑte ē dissimilitudinē facit. erit unio spiritus.
erit mutua uisio: mutuaq̄ dilectio. Siquidē ueniente qđ perfectum est
euacuabit̄ qđ ex parte ē. eritq̄ ad alterutrū casta ⁊ consumata dilectio:
agnitio plena. uisio manifesta. cōiūctio firma. societas indiuidua: similitu
tudo perfecta. Tūc cognoscet aīa. sicut cognita ē. tūc amabit sicut amata
ē: ⁊ gaudebit spōsus super spōsā. cognoscēs ⁊ cognit⁹. diligēs ⁊ dilect⁹:
ihesus xp̄s dñs noster. qui ē super omnia deus benedictus i secula. amē

Sermo. lxxxiiij.

q Uantum quidem regularis hora permisit quã nobis ↄstituim⁹ ad loquenduȝ biduũ hoc i demõstrãda ỽbi animeqȝ affinitate expẽlũ ẽ. Que utilitas i oĩ labore isto? Nẽpe hec. Docuim⁹ omnem animam licet oneratam peccatis. uitijs irretitam captam illecebris: exilio captiuam. corpe carceratam: luto herentem infixã limo. affixã mẽbris. confixam curis. distentam negotijs. contractã timorib⁹ afflictã dolorib⁹. errorib⁹ uagam. sollicitudinibus anxiã. suspitionibus iquietaȝ: ⁊ postremo aduenã i terra inimicorũ. iuxta ꝓphete uocẽ conquinatã cũ mortuis. deputatam cũ hijs qui iferno sunt. licet iquã sic dãpnatam. ⁊ sic desperatam: docuimus tamẽ hãc i sese posse aduertere. non mõ unde respirare in spem uenie. in spem misericordie queat. sȝ etiam unde audeat aspirare ad nuptias ỽbi. cũ deo inire fedus societatis nõ trepidet. suaue amoris iugũ cũ rege ducere angeloꝝ ñ uereaẽ. Quid enĩ ñ tute presumat apud eũ. cui⁹ se isignẽ cernit ymagie: illustrẽ similitudie nouit? Quid iquã uereaẽ de maiestate: cui de origie fiducia daẽ? Tãtũ ẽ ut curet nature igenuitatẽ uite honestate seruare. imo celeste dec⁹ quod sibi origialiter iest dignis quibusdã studeat moꝝ affectuũqȝ uenustate ⁊ decorare coloribus. Ut quid enim dormitet idustria? Grãde profecto in nobis donum nature ipsa ẽ? Que si minus suas exequaẽ partes. nõne quod reliquũ habet natura i nobis totũ turpabitur. totũ quasi quadam uetustatis operietur rubigie? Id quidẽ iiuria auctori. Et utique ad hoc auctor ipse deus diuine insigne generositatis perpetuo uoluit in anima conseruari: ut semper hec in sese ex uerbo habeat. quo admoneaẽ sẽper aut stare cũ ỽbo. aut redire si mota fuerit. Nõ mota quasi locis migrãs aut pedibus gradiens: sed mota sicut substãtie utique spirituali moueri ẽ. cũ suis affectibus imo defectibus a se quodãmõ i pei⁹ uadit. cum se sibi. uite ⁊ morum prauitate dissimilẽ facit. reddit degenerẽ. Que tñ dissimilitudo. nõ nature abolitio. sed uitium ẽ. bonũ ipsũ nature quãtũ sui cõparatione attollẽs. tãtũ fedans cõiũctõe. Iã ỽo aie redit⁹ cõuersio ei⁹ ad ỽbũ. reformãde per ipsum: cõformãde ipsi. In quo? In caritate. Ait enĩ. Estote imitatores dei sicut filij charissimi: ⁊ ãbulate i dilectiõe sicut ⁊ xp̄s dilexit nos. Talis cõformitas maritat aiam ỽbo. cũ cui uidelicet similis ẽ per naturam. similẽ nihilominus ipsi se exhibet per uolũtatẽ: diligẽs sicut dilecta est. Ergo si ꝑfecte diligit: nupsit. Quid hac ↄformitate iocundi⁹. quid optabili⁹ caritate. qua fit ut humano magisterio non cõtẽta. per temet o aia fiducial ter accedas ad uerbũ. ỽbo cõstãter ihereas. ỽbũ familiariter percũcteris cõsulteſqȝ de oĩ re. quãtũ itellectu capax: tãtũ audax desiderio. Uere spiritalis sãctiqȝ cõnubij cõtractus ẽ iste. Paꝝ dixi ↄtractus: cõplexus ẽ. Cõplexus plane. ubi idẽ uelle. ⁊ nolle idẽ: unũ facit spiritũ ỽ duob⁹. Nec uerendũ ne disparitas personaꝝ claudicare i aliquo faciat ↄniuentiam uoluntatum: quia amor reuerentiaȝ nescit. Ab amãdo quip

y

pe amor. nõ ab honorãdo denomiatur. Honoret sane qui horret. qui stu
pet qui metuit. qui miratur: uacant hec oia penes amantem. Amor ubi
uenerit ceteros in se oẽs traducit: ⁊ captiuat affectus. Propterea que
amat amat: ⁊ aliud nouit nihil. Ipse qui honori merito. merito stupori.
⁊ miraculo ẽ. amari tñ plus amat. Sponsus ⁊ sponsa sunt. Quã queris
aliam iter sponsos necessitudinẽ uel ꝯnexionem: preter amari ⁊ amare?
Hic nexus uincit etiam quod natura artius uinxit: uinculum parẽtũ ad
filios. Deniqꝫ propter hoc ait reliquet hõ patrẽ suũ ⁊ matrẽ suã: ⁊ adhe
rebit sponse. Uides affectus iste quã sit i spõsis: ñ ceteris tãtũ affectibꝰ.
sed ẽt seipso potẽtior? Adde qđ iste spõsus nõ mõ amãs. sed amor ẽ. Nũ
quid honor? Contẽdat quis eẽ: ego ñ legi. Legi ãt qꝛ deꝰ caritas ẽ: ⁊ non
qꝛ honor ẽ legi. Non qꝛ honorem nõ uult deus qui ait. si ego pater: ubi
ẽ honor meus? Uerum id patet. Sꝫ si spõsum exhibeat: puto qꝛ mutabit
uocẽ suã ⁊ dicet. Si ego sponsus: ubi ẽ amor meus. Nã ⁊ ante ita loquu
tus ẽ. Si ego dominus: ubi ẽ timor meꝰ? Exigit ergo đus timeri ut dñs
honorari ut pater: ⁊ ut spõsus amari. Quid i hijs prestat. quid eminet?
Nẽpe amor. Absqꝫ hoc ⁊ timor penã hẽt: ⁊ honor nõ hẽt grãm. Serui
lis ẽ timor: quãdiu ab amore nõ manumittitur. Et qui de amore nõ uẽit
honor. nõ honor sed adulatio ẽ. Et quidẽ soli deo honor ⁊ gloria sed ho
rũ acceptabit neutrũ deus: si melle amoris cõdita non fuerit. Is per se
placet: ⁊ propter se. Ipse meritũ. ipse premiũ ẽ sibi. Amor preter se non
requirit cãm. nõ fructũ: fructus eius usus eiꝰ. Amo qꝛ amo: amo ut amẽ.
Magna res amor. si tamen ad suum recurrat principium: si sue ori
gini redditus. si refusus suo fonti sẽper ex eo sumat. unde iugiter fluat.
Solus ẽ amor ex oibus anime motibꝰ sensibus atque affectibus. i quo
potest creatura ⁊ si non ex equo respõdere auctori. uel de simili mutuaꝫ
repẽdere uicẽ. Uerbi grã si mihi irascatur deus: nũ illi ego similiter rei
rascar? Nõ utiqꝫ sꝫ pauebo. sꝫ cõtremiscã: sed ueniã deprecabor. Ita si
me arguat. ñ redarguetur a me. sꝫ ex me potiꝰ iustificabit. nec si me iu
dicabit iudicabo ego eũ. sꝫ adorabo. ⁊ saluãs me. nõ querit a me ipse sal
uari. nec uicissim eget ab aliquo liberari: qui liberat omẽs. Si dñat me
oportet seruire. si imperat me oportet parere: ⁊ non uicissim a domino r
seruitium exigere uel obsequium. Nunc iam uideas de amore quã ali
ter sit. Nam cum amat deus non aliud uult quam amari. quippe qui ob
aliud non amat nisi ut ametur: sciens ipsos amore beatos qui se amaue
rint. Magna res amor: sed sunt in eo gradus. Sponsa in summo stat.
Amant enim ⁊ filij: sed de hereditate cogitant. Quam dum uerentur
quoquo modo amittere: ipsum a quo expectatur hereditas plus reue
rentur minus amant. Suspectus est mihi amor. cui aliud quid adipi
scendi spes suffragari uidetur. Infirmus est qui forte spe subtracta:
aut extinguitur aut minuitur. Impurus est qui ⁊ aliud cupit. Purus
amor mercennarius non est: purus amor de spe uires non sumit: nec

tamen diffidentie dampna sentit. Sponse hic est. quia hoc sponsa
est quecumq; est. Sponse res ⁊ spes. unus est amor. Hoc sponsa abun
dat: hoc cōtentus est sponsus. Nec is aliud querit: nec illa aliud habet.
Hinc ille sponsus: ⁊ sponsa illa est. Is sponsus proprius. quem alter
nemo attingat: ne filius quidem. Demq; ad filios clamat. ubi est honor
meus ⁊ non ubi est amor meus dicit: agnoscens sponse prerogatiuam.
Sed ⁊ iubetur homo honorare patrem suum. ⁊ matrem suam. ⁊ de amo
re tacet. nō q: non amandi sint parentes a filijs: sed quia multi filiorum
honorare parentes magis quā amare affecti sunt. Esto. qđ honor regis
iudicium diligat: sed sponsi amor imo sponsus amor: solam amoris uicem
requirit ⁊ fidem. Liceat proinde redamare dilectam. Quid ni amet spō
sa: ⁊ sponsa amoris? Quid ni ametur amor? Merito cunctis renūtians
affectionibus alijs. soli ⁊ tota incūbit amori: que ipsi respondere amori
habet i redhibendo amore. Nam ⁊ cum se totam effuderit in amorē: quā
tū est hoc ad illius fontis ꝑfluuiū? Non plane pari fluūt amans ⁊ amor
anima. ⁊ uerbum. sponsa ⁊ sponsus. creator ⁊ creatura: nō magis quā si
tiens ⁊ fons. Quid ergo? Peribit ꝑpter hoc ex toto euacuabit̄ nuptur̄
uotum. desiderium suspirantis amantis ardor. presumentis fiducia. quia
non ualet ex equo currere cum gigante. dulcedine cum melle contēde
re. lenitate cum agno: candore cum lilio. claritate cum sole. caritate cum
eo qui caritas est? Non. Nam ⁊ si minus diligit creatura qm̄ minor est.
tamen si ex tota se diligit. nihil deest ubi totū est. Propterea ut dixi sic
amare nupsisse est. qm̄ non potest sic diligere. ⁊ parum dilecta esse: ut
in consensu duorum integrū stet perfectumq; cōnubium. Nisi quis du
bitet animā a uerbo. ⁊ prius amari ⁊ plus. Prorsus ⁊ preuenit̄ amādo
⁊ uincit̄. felix que meruit preueniri in tante benedictiōe dulcedinis. felix
cui tante suauitatis cōplexū experiri donatū ē. Quod nō ē aliud. quam
amor castus ⁊ sanctus amor suauis ⁊ dulcis. amor tante serenitatis. quā
te ⁊ sinceritatis. amor mutuus intim⁹ ualidusq;. qui nō in carne una. sed
uno plane in spiritu duos iūgat. duos faciat iā n̄ duos s; unū: paulo ita
dicente. Qui adheret deo: un⁹ spiritus ē. Et nunc potius eā sup hijs au
diamus. quam facile magistram de omnibus fecit ⁊ magistra unctio:
et frequens experientia. Nisi forte id melius seruamus in aliud sermo
nis principium. ne rem bonam coartemus inter angustias huius pro
pe iam modū finiendi. Et si probatis facio finem etiam ante finem. ut
famelici tempestiue conueniamus cras ad delicias sancte anime. quib⁹
beata meret̄ frui cum uerbo et de uerbo sponsolutiq; suo iesu christo
domino nostro: qui est super omnia deus benedictus in secula.

N lectulo meo per noctes quesiui quem diligit anima mea:
i Magnū bonum querere deum. Ego hoc nulli i bonis anime
secundū existimo. primū in donis ultimū in ꝑfectibus est. uirtu
tum nulli accedit cedit nulli. Cui accedat: quam nulla precedit: cui cedat

que omnium magis consumatio est? Que enim uirtus ascribi possit non
querenti deum: aut quis terminus querendi deum . Querite inquit fa
ciem eius seper. Existimo quia nec cum inuentus fuerit: cessabitur a que
rendo. Non pedum passibus sed desiderijs queritur deus. Et utiqȝ nō
extundit desiderium sanctū felix inuentio: sed extendit. Nunquid consu
matio gaudij: desiderij consumptio est? Oleum magis est illi. Nam ipsuȝ
flāma. Sic est. Adimplebitur letitia: sed desiderij non erit finis. ac per
hoc nec querendi. Tu uero cogita si potes querendi hoc studium sine
indigentia ⁊ desiderium sine anxietate . Alterum profecto presentia.
Alterum copia excludit. Nunc uero iam uidete: cur ista premiserim. Ni
mirum ut omnis inter uos deum anima querens ne magnum bonuȝ: in
magnum sibi detorqueat malum: nouerit se preuentam in illo: ⁊ ante
quesitam quam querentem. Sic eniȝ de magnis bonis mala oriri non
minora solent: cum facte eximij de bonis dñi: utimur donis tanquam nō
datis: nec damus gloriā deo. Ita profecto qui maximi uidebātur pro ac
cepta gratia pro non redibita minimi reputantur apud deum. Ego anté
pco uobis usus sū modestioribus uocibꝰ maxio minimoqȝ sed qꝺ sentio
non expressi. Discrimen inuolui. Ipse nudabo. optimum pessimumqȝ
dixisse debueram. Nam uere ⁊ absqȝ dubio eo quisqȝ pessimus quo
optimus est si hoc ipsuȝ quo optimus est ascribat sibi. Nempe pessimuȝ
hoc : , Quod si dicat quis: absit: agnosco: gratia dei sum qꝺ sum studeat
aut captare gloriolam pro gratia quam accepit. nonne fur est ⁊ latro?
Audiet qui eiusmodi est. Ex ore tuo te iudico serue nequam. Quod ne
quius seruo usurpante si gloriaȝ dñi sui. In lectulo meo per noctes que
siui: queȝ diligit anima mea. Querit anima uerbum: sed que prius a uer
bo quesita sit. Alioquin semel a facie uerbi egressa uel eiecta non reuer
tetur oculus ut uideat bona: si nō requiratur a uerbo. Quasi uero aliud
aīa nr̄a sit: quā spiritus uadens ⁊ n̄ rediēs: si sibi fuerit ꝺrelicta. Audi ꝓ
fugam ⁊ deuiā: quid doleat ⁊ quid petat. Erraui ait sicut ouis q̃ perijt: q̃
re seruum tuuȝ. O homo redire uis sed si in uoluntate res est. quid opē
flagitas? Quid aliūde mendicas: ī quo abūdas tu tibi. palā est qꝛ uult ⁊
non potest: ⁊ est spiritus uadens. ⁊ si is sit longus agens qui nec uult.
Quanquam non omnio illam animam expositā dixeri uel relictam que
reuerti cupit: ⁊ requiri petit . Unde enim uoluntas hec illi? Inde ni fal
lor quod a uerbo uisitata iam sit ⁊ quesita nec ociosa quesitio . que ope
rata est uoluntatem: sine qua reditus esse non poterat. Sed non sufficit
sel' queri tantus ē aīe langor. tantaqȝ in reditu difficultas. Quid enim si
uult? Iacet uoluntas. ubi facultas nō suppetit. Nam uelle adiacet mihi
inquit: perficere autem bonum non inuenio. Quid ergo ille quē de psal
mo iduximus querit? Nō plane aliud quam queri. qꝺ nō quereret. nisi
quesitus fuisset. Et rursum non quereret. si fuissȝ satis quesitus. Quod ⁊
postulat quere īquiēs seruū tuuȝ: ut qui dedit uelle det ⁊ ꝑficere ꝓ bona

uoluntate. Mibi tñ non uidetur istiusmodi anime posse competere loc⁹
presens que secundam gratiam necdum percepit. uolens quidem. sed ñ
ualens adire quem diligit anima sua. Nam quomõ potest illi conuenire
quod sibi sequitur. Surge ⁊ circuire ciuitatem. sed ⁊ per uicos ⁊ plateas
querere dilectum que ipsa queritur. Faciat hec que potest. tantũ se me
minerit quesitam prius. sicut ⁊ prius. atque inde esse. ⁊ quod querit.
⁊ quod diligit. Oremus ⁊ nos carissimi ut cito anticipent nos mie iste.
quia pauperes facti sumus nimis. Quod non de omnibus uobis dico.
Scio enim quam plurimos uestrum ambulãtes in dilectione qua xp̃s
dilexit nos. ⁊ i simplicitate cordis querẽtes illum. Sed sunt aliqui quod
tristis dico qui nullum nobis adhuc dedere indiciũ huius tam salutaris
anticipationis. ac per hoc nec sue salutis. homines seipsos amantes. nõ
dominum. ⁊ querentes que sua sunt. non que dico. Quesiui ait illa quẽ
diligit anima mea. Nempe huc te prouocat anticipantis benignitas illi
us qui te ⁊ prior quesiuit. ⁊ prior dilexit. Minime prorsus nisi prius
quesita querens. sicut nec diligeres nisi dilecta prius. Non in una tan
tum benedictione sed in duabus preuenta es. dilectione ⁊ quesitione.
Dilectio causa questionis. questio fructus dilectionis est. est ⁊ certitudo.
Dilecta es. ne ad supplicium potius quesitam suspiceris. quesita es. ne
frustra dilectam cõquereris. utraque tam amica cõperta suauitas. ⁊ au
sum dedit ⁊ uerecundia depulit. reditum persuasit. ⁊ monuit affectum.
Hinc zelus. hinc ardor isto querendi quẽ diligit anima tua. q2 profecto
nec nõ quesita querere poteras. nec non querere quesita nunc potes.
Sed noli obliuisci. unde huc ueneris. Et ut in me potius transfigurem
que dicuntur. id enim tutius. tu ne es o anima mea que relicto uiro tuo
priore. cum quo tibi bene fuerat. primam fidem irritam fecisti. iens post
amatores tuos. Et nunc quo ad libuit fornicata cũ illis. forte ⁊ cõtẽta ab
illis. audes ĩpudẽs ⁊ frontosa uelle reuerti ad illũ quẽ superba cõtẽpsisti.
Quid digna latebris. queris lucem. ⁊ curris ad sponsum. dignior plagis
quam osculis. Mirum si non pro sponso iudicem offendas. Felix. qui
ad hec animam suam respondentem audierit. non timeo q2 amo. qd̃ nõ
amata omnino non facerem. Itaque etiam amor. Nihil dilecte timẽdũ.
Paueant que non amant. Quid ni assidue inimicitias suspicetur. Ego
uero amans. amari non dubitare non possum. non plus quam amare.
Nec possum uereri uultum cuius sensi affectum. In quo. In eo quod
talem non modo que sunt sed ⁊ affecit. fecitque certam perinde de que
situ. Quid ni respondeam inquisitu. cui in affectu respondeo. Nunquid
irascetur quesitus qui etiã contemptus dissimulauit. Quinimmo non
repellet requirentem. qui ⁊ contemptnentem requirit. Benignus est spi
ritus uerbi: ⁊ benigna nunciat mihi. intimans ⁊ suadens de uerbi zelo
desiderioq3. quod utique sibi non potest esse absconditum. Scrutatᷣ alta
dei cõsci⁹ eaꝝ quas cogitat cogitatiões pacis ⁊ nõ afflictiõis. Quid ni

animer ad querendum:experta clemētiam:⁊ persuasa de pace? Fratres
hic suaderi a uerbo.queri est:persuaderi inueniri est . Sed non omnes
capiunt hoc uerbum. Quid faciemus paruulis nostris:illos loquor qui
adhuc inter nos incipientes sunt : non tamen insipientes: cum teneant
initium sapientie.subiecti inuicem in timore christi? Unde illis inquam
faciemus fidem.ꝙ hec ita se habeant penes sponsam.cum ipsi talia agi
secum nec dum persenserint? Sed mitto ego eos ad talem : cui decrede
re non debebunt. Legant in libro quod in corde altero: quia non cernūt
non credunt. Est scriptum in prophetis. Si dimiserit uir uxorem suam:
⁊ illa recedens duxerit uirum alium: numquid reuertetur ad eam ultra?
Nūquid nō polluta ⁊ ꝯtaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es
cū amatoribꝰ multis:⁊ tñ reuertere ad me:dicit dñs:⁊ ego suscipiam te.
v̇ba dñi sunt:nō est fas suspēdere fidē. Credant qꝺ nō experiunť ut fructū
qñqȝ experientie fidei merito ꝯsequanť. Satis arbitror declaratū: quid sit
q̄ri a uerbo:⁊ quid sit hec necessitas nō uerbo sȝ anie. Nisi quodqȝ ex
perta ē ⁊ plenius ista nouit ⁊ felicius. Restat ut sequēti tractatu doceamꝰ si
tientes aīas q̄rere a quo q̄site sunt.uel potiꝰ id discamꝰ ab illa. q̄ hoc
loco inducitur q̄rens quē diligit aīa sua.sponsū anīe ihesū xp̄m dñm nr̄m.
Qui est super omnia deus benedictus in secula seculorum . Amen.

Sermo.lxxxvj.

i N lectulo meo quesiui quē diligit aīa mea. Ad quid? Dictuȝ ē.
⁊ iterare superfluū. Propter quosdā tñ qui nō interfuerūt.cū tra
ctareť.dico aliquid breuiter ⁊ qꝺ fortasse ne hos quidē qui iter
fuerūt audire pigebit. Nec enī totum dici tūc potuit. Querit anima uer
bum cui consentiat ad correctionē quo illumineť ad cognitionē.cui inita
tur ad uirtutem.quo reformeť ad decorē.cui maritetur ad fecunditatem
quo fruatur ad iocunditatem . Propter has omnes causas querit ani
ma uerbum . Non ambigo esse quam plures ⁊ alias : sed hee interim
occurrunt. Poterit autem si cui cordi fuerit facile alias ⁊ alias aduerte
re insemetipso. Siquideȝ multe sunt auersiones nostre:multe ⁊ infinite
anime necessitates:⁊ anxietatū non est numerus. At uerbuȝ datius ple
niusqȝ superabundat in bonis:utpote sapientia uicēs malitiam:uincēs in
bonis mala. Et nūc harum quas posui accipite rōnem. Et primo qꝺ primū
ē:uidete quēadmodū consentiat ad correctionē. Legimus uerbuȝ in euā
gelijs loquens. Esto consentiens ī quit aduersario tuo:dū es cū illo ī uia
ne forte te tradat iudici.⁊ iudex tortori. Quid consultius. Uerbi consiliū
est ni fallor se aduersarium protestantis.quod aduersetur carnalibus
desiderijs nostris:dum dicit. Semper hij errant corde. Tu uero quia
hec audis.si pauens ceperis uelle fugere a uentura ira.credo sollicitus
eris:quomodo huic consentias aduersario: qui tibi illam tam terribili
ter intentare uidetur . At istud impossibile . nisi dissentias tecum.
nisi tibimet aduerseris nisi graui et uigili lucta tu ipse contra teipsum

ifatigabiliter ꝑlieris: postremo nisi ualefacias ineterate ꝯsuetudini inate q3 affectiōi. Id quidē durū. Si tuis attētaueris uirib⁹ tale exit ac si i uno digitoꝝ tuoꝝ toꝛrētis ipetū sistere. aut ďnuo ip3 coneris ioꝛdanē ꝯuerteꝛ retroꝛsū. Quid faties? Quere ṽbū cui cōsētias. ipo faciēte ut ꝯsētias. Fuge ad illū qui aduersatur: per quem talis fias cui iam non aduersetur ut blādiatur minabatur ⁊ sit ad immitādum efficacioꝛ ifusa gratia quā itēsa ira. hec pꝛima ut opinoꝛ necessitas: ob quā anima icipit querere uerbū. Sed si ignoras, quod ille uelit cui iā uolūtate ꝑsentis: nōne ⁊ ď te diceꝛ: q2 zelū dei habes. s3 non secundū scientiam? Et ne hoc pene existimes. memieris scriptū: q2 ignoꝛās ignoꝛabiꝛ. Scire uis quid ꝯlulā ⁊ i hac ne cessitate? Quod i pꝛima. Meo ꝯsilio nunc quoq3 ibis ad ṽbū ⁊ docebit te uias suas. ne uolēdo quidē s3 ignoꝛādo bonū: dū curris ꝯtingat excurrere ⁊ errare i inuio ⁊ non in uia. lux ē eni uerbū. Declaratio deniq3 sermonū illuminat: ⁊ itellectū dat paruulis. Beat⁹ es: si dicas ⁊ tu. Lucerna pedib⁹ meis ṽbū tuū ⁊ lumen semitis meis. Nec paꝝ ꝑfecit aia tua cui⁹ i mutata uolūtas. cui⁹ illūinata rō ē: ut bonū ⁊ uelit ⁊ nouerit. In alto uitā in altero uisum recipit. Nam ⁊ malum uolendo moꝛtua erat: ⁊ bonum ignoꝛando ceca. Iam uiuit: iam uidet: iam stat in bono: sed opere ⁊ ope uerbi. Stat manu uerbi leuata: ueluti super pedes duos deuotionem ⁊ agnitionem. Stat inquam: sed si putet sibi dictum. Qui se existimat stare uideat ne cadat. Putat uel stare per se possit que surgere per se non potuit. Non opinoꝛ. Quid enim: uerbo domini celi firmati sunt. ⁊ terra stabit sine uerbo? Cur ergo si stare per se poterat oꝛabat homo de terra. Confirma me inquiens in uerbis tuis. Denique ⁊ pꝛobarat. Eius ipsius illa uox fuit. Impulsus euersus sum ut caderem: ⁊ dominus suscepit me. Queris quis ille impulsoꝛ? Non est unus. Impulsoꝛ diabol⁹: impulsoꝛ mūd⁹: impulsoꝛ hō. Quis iste hō sit queris? Quisq3 sui. Noli mirari usque adeo homo impulsoꝛ sibi est. ⁊ sumet pꝛecipitatoꝛ ut non sit quod ab altero ipulsoꝛe foꝛmides: si ipse a te pꝛopꝛias contineas manus. Quis enim inquit uobis nocere poterit: si boni emulatoꝛes fueritis? Manus tua: consensus tuus. Si diabolo suggerēte. uel seculo suadente quod non opoꝛtet assensum tuum tenueris ⁊ non dederis mēbꝛa tua arma iniquitati nec permiseris regnare peccatu3 in tuo moꝛtali coꝛpoꝛe: bonum te emulatoꝛem pꝛobasti: cui malicia omnino nil nocuit. uið ne magis ꝑfuerit. Scriptū ē eni. Bonū fac. ⁊ habe'bis laudē ex illa. Cōfusi sūt qui qrebāt aia3 tuā: tu ṽo cātabis. Si mei nō fuerit ďnati. tūc imaculatus ero. Boni plane emulatoꝛis insigne ďdisti si ꝯsilio sapiētis misereris aie tue. si oī custodia seruas coꝛ tuū. si iuxta apl'm: te ipsū castū custodis. Alioquin ⁊ si uniṽsū mūdū lucreris: aie aūt tue ďtrimētū patiaris. ñ plāe bonū te cēsem⁹ emľatoꝛē: qm̄ quidē nec saluatoꝛ. Cū igiꝛ tres sint stāti iminētes hoꝝ diabolus liuoꝛe malicie. mūdus uēto uāitatis: hō semetipsū pōdere sue coꝛruptionis impellit. Impellit diabolus: sed non

auertit. siquidem tuum illi negaueris auxiliũ uel assensum. deniq; ha bes. Resistite diabolo: & fugiet a uobis. Iste est qui stantes in paradiso i pulit inuidus & euertit. sed consentientes non resistentes. Ipse qui se ip sum de celo superbus nullo impellente precipitauit: ut scias hominem multo magis suo ipsius casui iminere: quem proprie substantie pódus grauat. Est & mundus impulsor. q2 in maligno positus est. Impellit om nes. sed solos euertit amicos. i. consentaneos sibi. Nolo esse amicus mũ di: ne cadam. Nam qui uult esse huius mundi amicus. inimicus dei cõ stituitur: quo utiq; nullus grauior casus. Ex quibus satis claret. quam sit homo precipu9 ipulsor sui. qui suo sine alieno ipulsu cadere potest. alie no absq; suo non potest. Cui nam horum precipue resistendum: Nẽpe huic qui eo molestior. quo i erior solus deicere sufficit. cum sine ipso alij possunt facere nihil. Non sine cã sapiẽs expugnatori pretulit urbium. uirum qui aĩo dominatur. Multũ hoc ad te: opus uirtute habes: & ñ qua cũq;: sz q̃ induaris ex alto. Ipa ei; si pfecta sit. facile fac aĩu; uictorẽ sui & sic inuictũ reddit ad oĩa. Est quippe uigor aĩ. cedere nescius pro tuenda ratione. Aut si magis probas: uigor aĩ imobiliter stantis cum rõne. ul' p rõne. uel sic. uigor animi quod in se est: oĩa ad rõnem cogẽs uel dirigẽs. Quis ascendet in montem dñi: huius ad uerticem montis. i. ad uirtutis perfectionem quisque conscendere adorietur. sciet profecto qua; sit ascẽ sus arduus & casus conditus absque uerbi adiutorio. Felix anima que angelis spectantibus prebuit gaudium pariter & miraculum sui: ut au diret de se loquentes. Que est ista que ascendit de deserto delitijs afflu ens in iuxta super dilectum suum. Alioquin frustra nititur. si non inni titur. Sane etiã cõtra se initẽtes inalescet. & facta se ipsa ualidior coget pro rõe uniuersa. iram. metum. cupiditatem: & gaudium uelut quẽdã aĩ currum. bonus auriga reget: & in captiuitatem rediget omnem carna lem affectum & carnis sensum: ad nutum rationis in obsequium uirtu tis. Quid ni oĩa possibilia sũt initẽti super eum qui omnia põt: Quante fiducie uox. omnia possum i eo qui me cõfortat. Nil omnipotentiam uer bi clariorẽ reddit: quã quod omnipotens facit oĩs qui in se sperãt. deniq; omnia possibilia sũt credẽti. An ñ omnipotẽs: cui oĩa possibilia sũt: Ita animus si ñ p̃sumat de se. sz si confortet a uerbo. poterit utiq; dominari sui. ut non dñetur ei oĩs iniustitia. Ita inquam uerbo innixum et indut tum uirtute ex alto. nulla uis. nulla fraus. nulla iam illecebra poterit ue stantem deicere. uel subicere dominantem. uis non timere impulsorem: Non ueniat tibi pes superbie. & manus impellentis non mouet te. Ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem. Ibi diabolus. & angeli eius corruerũt. qui licet nõ pulsi extrinsecus. expulsi sũt tamen. nec potuerũt stare. Deniq; in ueritate non stetit qui non innixus est uerbo. q2 uir tute sua confixus est. Et ideo fortassis sedere noluit quia stare non ua luit. Dicebat enim. Sedebo in monte testamenti. Ceterum deo indicari

te aliter. nec stetit nec sedit. sed cecidit. dicente domino. Videbaz sathanam sicut fulgur de celo cadentem. Ergo qui stat si non uult cadere. non fidat sibi sed nitatur uerbo. Verbum loquitur. Sine me nihil potestis facere. Ita est. nec surge ad bonum. nec stare in bono possimus sine uerbo. Tu ergo qui stas. da gloriam uerbo: ꝛ dic. Statuit supra petrā pedes meos: et direxit gressus meos. Cuius manu. erigeris: ipsius necesse est uirtute tenearis. Hec pro eo quod dixi. opus nos habere uerbo. cui initamur ad uirtutem. Nunc iam uidendum de eo quod item memoraui. per uerbum simile nihilominus nos reformari ad sapientiam. Verbum uirtus. uerbum sapientia est. Sumat ergo anima de uirtute uirtutem. ac de sapientia sapientiam. ꝛ uni uerbo utrumqꝫ munus ascribat. Alioquin si aliunde aut utramqꝫ aut alterutram arroget sibi: neget etiam simul: uel de fonte riuū: uel de uite uinū. uel lumen oriri de lumine. Fidelis sermo. Si quis inquit indiget sapientia. postulet a deo qui dat omnibus affluenter ꝛ non improperat: ꝛ dabitur ei. hoc ille. Ego uero haud secus de uirtute senserim. Cognata uirtus sapientie est. Donum dei uirtus est deputanda in datis optimis. descendens ꝛ ipsa desursum a patre uerbi. Et si quis existimet id per omnia eam qꝺ sapientiam esse: non inficior: sed in uerbo. non in anima. Que enim in uerbo pro eius singulari diuine nature simplicitate unum sunt unum tñ in anima effectum non habent. sed ad illius uarias ꝛ diuersas necessitates ueluti diuersa sese participando accomodāt. Iuxta ꝑfecto quaꝫ rationem. aliud est animo uirtute agi. ꝛ aliud sapientia regi. Aliud dominari in uirtute. aliud ī suauitate deliciari. Licet namqꝫ ꝛ sapientia potens. ꝛ uirtus suauis existat. ut tamen ꝓprias quibusqꝫ reddamus uocabulis significantias: uigor uirtutem. sapientiam placiditas animi. cum spirituali quadam suauitate demonstrat. Hanc puto ab apostolo designatam. ubi post multa hortamenta pertinentia ad uirtutem adiecit qꝺ sapientie est: in suauitate. in spiritu sancto. Igitur stare resistere. uim ui repellere. que utiqꝫ in partibus uirtutis deputantur. honor quidem: sed labor est. Non est enim ad ipsum honorem tuum laboriose defendere: ꝛ quiete possidere. Non est idem uirtutem agi. ꝛ uirtute frui. Quicquid uirtus elaborat. sapientia fruitur: ꝛ quod sapiētia ordinat deliberat moderatur: uirtus exequitur. Sapientiam scribe in ocio ait sapiens. Ergo sapientie ocia. negotia sunt. ꝛ quo ociosior sapientia: eo exercitatior in genere suo. E regione uirtus exercitata clarior est. eoque probatior. quo officiosior. Et siquis sapientiam uirtutis amorem diffinierit. nihil mihi a uero deuiare uidetur. Ubi autem amor est: labor non est. sed sapor. Et forte sapientia a sapore denominatur. quod uirtuti accedens: quoddam ueluti condimentum sapidam reddat. que per se insulsa quodammodo ꝛ aspera sētiebaẗ. Nec dixeri repꝛhēdēdū: si quis sapiaꝫ. saporē boni diffiniat. Hunc saporeꝫ ꝑdidimus. ab ipso pene exortu generis nr̄i. Ex quo

cordis palatū. sēsu carnis preualente: infecit uirus serpētis antiqui. cepit anime n̄ sapere bonum: ac sapor noxius subintrare. Deniq̄ proni sūt sensus hoīs: ⁊ cogitationes in malum ab adolescentia: hoc ē ab isipiētie prime mulieris. Ita insipientia mulieris: saporem boni exclusit: quia serpentis malitia. mulieris insipientiam circumuenit. Sed inde malicia uisa est uicisse ad tempus: inde se uictam dolet in eternum. Nam ecce denuo sapientia mulieris cor: ⁊ corpus impleuit: ut qui per feminam de formati in insipientiam sumus: per feminam reformemur ad sapientiā. Et nunc assidue sapientia uincit maliciam in mentibus ad quas intra uerit: saporem mali quem illa induxit sapore exterminans meliori. In trans sapientia. Dum sensum carnis infatuat: purificat intellectū cordis palatum sanat ⁊ reparat sano palatu: sapit iam bonum. sapit ipsa sapiē tia: qua in bonis nullū melius. Quā multa fiunt bona: ⁊ non sapiūt faciē tibus: siquidē nō sapere boni ad illa. Sȝ aut rōne aut quacūq̄ occasiōe seu necessitate ipellunt. Et econtrario multis que faciūt nō sapiūt mala: sȝ ad hec inducant aut metu aut cupiditate rei cuiuspiam: potiusquam sapore mali. Qui āt transierunt in affectum cordis: aut sapientes sunt: ⁊ ipso delectant sapore boni: aut maligni sunt: ⁊ ipsa complacent sibi malitia. etiam nulla spe alterius commodi blandiente. Malitia uero quid: nisi sapor est mali? Beata mens: quam sibi totam uendicauit sa por boni: ⁊ odium mali. hoc reformari ad sapientiam est. hoc sapient e uictoriam feliciter experiri. Nam in quo euidentiꝰ sapientia uicere mali ciā ꝓprobat: quā cū excluso sapore mali: qui nō aliud quā ipsa malicia ē: boni quidā intimus sapor mētis: intima occupare tota suauitate sētitur? Itaq̄ ad uirtutē spectat tribulatiōes fortiter sustinere: ad sapientiā gau dere i tribulationibus. Confortare cor tuum. ⁊ sustinere dominū uirtutis est. Gustare ⁊ uidere qm̄ suauis ē dn̄s. sapie ē. Et ut magis ex proprie bono nature bonum q̄ṫq̄ clarescat. modestia animi ꝓbat sapientem. cōstantia uirum uirtutis ostendit Et bene post uirtutem sapientia. quod uirtus sit qḋdam quasi stabile fundamentū: sup qḋ sapientia sibi edificet domum. Oportuit autem precedere noticiaȝ boni qui nō ē societas luci sapientie ⁊ tenebris ignorantie. Oportuit ⁊ bonam uoluntatem: quia in maliuolam animam non introibit sapia. Jam si i uolūtatis mutatione reddite innotint anime uita. in eruditione sanitas: in uirtute stabilitas: in sapientia postremo maturitas. superest ut decorem illi inueniamus: sine quo specioso forma prefilijs hominum placere non potest. De nique audi. quia concupiuit rex decorem tuum. Quanta enumeraui

mus anime bona. dona uerbi. uoluntatem bonam scientiam uirtutem sapientiam. ꝛ nihil horum uerbum rex concupiscere legitur: sed tantũ ꝛ concupiscet inquit rex decorem tuum. Ait propheta. Dominus regnauit. decorem induit. Quid ni imagini sue pariter ꝛ sponse simile cupiat indumẽtũ? Tanto profecto sibi carior illa. quãto similior erit. In quo ergo anime decor? An forte in eo quod honestum dicitur? Hoc interim sentiamus. si melius nõ occurrit. De honesto autem exterior interrogetur conuersatio. non quod ex ea honestum prodeat: sed per eam. Nam in consciẽtia: ꝛ habitatio eius ꝛ origo. Si quidem claritas eius. testimonium conscientie. Nihil hac luce clarius: nihil hoc gloriosius testimonio: cum ueritas i mente fulget: ꝛ mens in ueritate se uidet. Sed qualem? Pudicam. uerecundam. pauidam. circunspectam: nihil penitus admittentem quod euacuet gloriam conscientie attestantis in nullo consciam sibi quo erubescat presentiam ṽitatis. quo cogatur auertere faciem quasi confusam ꝛ repercussam a lumine dei. Hoc plane. hoc illud decorum est. quod super omnia bona anime. diuinos oblectat aspectus. ꝛ nos nominamus: ac diffinimus honestum. Cum autem decoris huius claritatis abundantius intima cordis repleuerit. prodeat foras necesse est: tanquã lucerna latens sub modio. immo lux in tenebris lucens: latere nescia. Porro effulgentez. ꝛ ueluti quibusdam suis ꝛ radijs erumpentem. mẽtis simulacrum corpus excipit. ꝛ diffundit per membra ꝛ sensus: quatenus omnis inde reluceat actio sermo aspectus incessus risus. si tamen risus mixtus grauitate: ꝛ plenus honesti. Horum ꝛ aliorum profecto artuum sensuumque motus gestus ꝛ risus cum apparuerit serius purus modestus: totius expers insolentie atque lasciuie. tum leuitatis tuz ignauie alienus equitati autem accommodus: pietati officiosus: pulchritudo anime palam erit: si tamen non sit in spiritu eius dolus. Potest enim fieri ut simulentur hec omnia. ꝛ non ex abundantia cordis taliter moueantur. Et ut magis eluceat is anime decor. ipsum si placet honestum: in quo hunc locandum censuimmus. diffiniatur mentis ingenuitas: sollicita seruare cum conscientia bona. fame integritatem. uel iuxta apostolum prouidere bona non tantum coram deoꝰ: sed etiam coram hominibus. Beata mens que hoc se induit castimonie decus. ꝛ quẽdam ueluti celestis innocentie candidatum: per quem sibi uendicet gloriosam conformitatem non mundi sed uerbi. de quo legitur quod sit candor uite eterne splendor ꝛ figura substantie dei. Ex quo iam gradu. audet que huiusmodi est. cogitare de nu

ptijs. Quidni audeat eo se nubilem. quo similem cernẽs? Nec terret cel
situdo. quam sociat similitudo: amor conciliat: professio maritat. Profes
sionis forma hec est. Juraui ⁊ statui: custodire: iudicia iusticie tue. Hanc
secuti apostoli aiebant . Ecce nos reliquimus omnia. ⁊ secuti sumus te.
Simile est illud: quod in carnali quidem dictum: christi ⁊ ecclesie connu
bium speciale signauit . Propter hoc relinquet homo patrem suum ⁊
matrem suam. ⁊ adherebit uxori sue: ⁊ erũt duo in carne una. Et apud
prophetam: gloriatio maritate. Mihi autem adherere deo bonum est:
ponere in domio deo spem meam. Ergo quam uideris animam relictis
oibus: v̇bo uotis oib⁹ adherere: v̇bo uiuere: v̇bo se regere: ḋ v̇bo ꝯcipe
qḋ pariat v̇bo: q̃ possit dicere. Mihi uiuere xp̃s ẽ ⁊ mori lucrũ: puta ꝯiu
gẽ v̇boq; maritatã. Cõfidit in ea cor uiri sui: sciẽs fidelẽ: q̃ pre se oia spre
uerit: oia arbitreť ut stercora: ut sibi ipsũ lucrifaciat. Talẽ nouerat: ḋ quo
dicebat: uas electõis mihi est iste. Prorsus pia mater ⁊ fidelis uiro suo
ania paul: cũ diceret. Filioli mei quos iteꝝ ꝑturio. dõec formeť xp̃s i uo
bis. Sed attẽde i spãli matrimonio duo esse genera pariẽdi . ⁊ ex hoc ẽt
diuersas soboles: s; nõ aduersas. cũ sãcte matres aut ꝑdicãdo aias aut
meditãdo itelligẽtias pariũt spãles. In hoc ulẗio gñe iterdũ excediť ⁊ se
cediť ẽt a corpeis sẽsib⁹. ut se se ñ sẽtiat q̃ v̇bũ sẽtit. Hoc fit cũ mẽs ieffa
bili v̇bi illecta dulcedie quodãmõ se sibi furať. imo rapiť atq; elabiť a se
ipa ut v̇bo fruať. Aliť sane afficiť mẽs fructificãs v̇bo: aliť fruẽs v̇bo. Il
lic sollicitat necessitas ꝓximi. hic iuitat suauitas v̇bi. Et quidẽ leta i ꝓle
mať: s; i ãplexib⁹ spõsa letior. Cara pignora filiorum. s; oscľa pl⁹ ḋlectãt.
Bonũ ẽ saluare mľtos: excedere aũt ⁊ cũ v̇bo esse. mľto iocundius. At
qñ hoc: aut quã diu hoc? Dulce cõmertiũ: s; breue momẽtũ. ⁊ expimẽtũ
rarũ. Hoc est qḋ supra post alia memini me dix sse. q̃rere utiq; aia; uer
bũ. quo fruať ad iocunditatẽ. Pergat quis forsitã q̃rere a me ẽt: v̇bo frui
quid sit: respõdeo. Querat poti⁹ exptũ: a quo id q̃rat. Aut si ⁊ mihi expi
ri dareť. putas me posse eloqui. qḋ ieffabile est? Audi exptũ. siue inquit
mente excedim⁹ ḋo: siue sobrij sum⁹ uobis. hoc ẽ. Aliud mihi cu; ḋo. so
lo arbitro deo. aliud uobiscũ mihi ẽ. Illud licuit expiri: s; minime loqui. in
hoc ita cõdescẽdẽdo uobis: ut ⁊ ego dicere: ⁊ uos cape ualeatis. O quis
quis curiosus es scire quid sit hoc v̇bo frui: para illi nõ aũt s; mẽtẽ. Nõ
docet hoc lingua: docet gr̃a. Absconditť a sapientibus ⁊ prudentibus : ⁊
reuelať puul'. Magna fr̃es: magna ⁊ sublimis v̇t⁹ hũilitas: q̃ ꝓmereť qḋ
nõ doceť: digna adipisci qḋ ñ ual; adisci: digna a v̇bo ⁊ ḋ v̇bo ꝯcipe qḋ
suis ip̃e v̇bis explicare ñ põt. Cur hoc? Nõ q: sic meritũ: s; q: sic placitũ
corã p̃re v̇bi: spõsi aie ihesu xp̃i dñi nr̃i. Qui ẽ sup oia ḋus bñdict⁹ i scľa.
Sermo. lxxxvij. ⁊ ultimus .

On est qḋ a me iã q̃rať: cur q̃rat ania v̇bũ. satis supq; id itima
n tũ supra. Age ꝓsequamur reliqua p̃ntis capituli: dumtaxat q̃ ad
mores spectãt. Ubi primã nũc aduerte spõse uerecundia;: qua

nescio an quicquā gratius aduerti in moribus hominū queat. Hanc pri
mo oīuz libet quodāmō in manibus sumere: ⁊ quasi speciosū quēdā flo
rē ꝺcerpe loco: nūsq3 apponere adolescētibꝰ. Nō q2 nō sit ⁊ i ꝓuectiori
etate oī studio retinēda: q̄ ē certe oīuz ornatus etatū: s3 quid tenere gr̄a
uerecūdie i teneriori etate āplius pulchriusq3 emiteat. Quid amabilius
uerecūdo adolescēte? Quā pulcra hec: ⁊ quā splēdida moꝝ gēma i uita
⁊ uultu adolescētis: quā uera ⁊ minie dubia bone nuntia spei: bōe idolis
index. Uirga discipline ē illi. q̄ pudēdis affectibus iminēs lubrice etatis
motus actusq3 leues coerceat: ꝯprimat isolētes. Quid ita turpiloquij ois
ꝺinceps turpitudinē fugitās? Soror ꝯtinētie est. Nullū eque manifestuz
indiciū colūbine simplicitatis: ⁊ ideo ēt testis inocētie. Lampas ē pudice
mētis iugiter lucēs: ut nil i ea turpe uel idecoꝝ residere attēptet. qꝺ nō
illa illico ꝓdat. Ita expūctrix maloꝝ. ⁊ ꝓpugnatrix puritatis inate. spēa
lis gl̄a ꝯsciētie ē: fame custos uite decus uirtutis sedes uirtutū primitie
nature laus: ⁊ isigne totius honesti. Rubor ipse genaꝝ quē forte inuexe
rit pudor: q̄ztū gr̄e ⁊ ꝺcoris suffuso offerre uultui solet? Usq3 adeo gemi
nū animi bonū uerecūdia ē: ut ⁊ qui male agere nō uerent: uideri tn̄ ꝟe
cūdent: dicēte dn̄o. Ois qui male agit odit lucē. S3 ⁊ qui dormiūt: nocte
dormiūt: ⁊ qui ebrij sūt: nocte ebrij sūt. oꝑa nimiꝝ tenebraꝝ. ⁊ digna late
bris tenebris occultātes. Interest tn̄ ꝙ occulta ꝺdecoris. que uerecūdia
horum non habere: sed prodere erubescit: sponse uerecūdia oio nō oꝑit
sed expuit s3 ꝓpellit. Id circo ait sapiēs. Est pudor adducēs peccatū. ⁊ ē
pudor adducēs gl̄az. Querit spōsa uerbū: uerecūde quidē q2 i lectulo q2
ꝑ noctes. S3 hec uerecūdia h3 gl̄az: nō peccatū. Querit hoc ad purifica
tionē cōscie: querit ad testimoniuz. ut possit dicere. Gl̄ia mea hec ē. testi
moniū ꝯscie mee. In lectulo meo ꝑ noctes: quesiui quē diligit aīa mea.
Uerecūdia tibi si aduertis. ⁊ loco signat ⁊ tūc. Quid tā amicū ꝟecundo
aio quā secretū? Porro secretū: ⁊ nox ⁊ lectulꝰ h3. Deniq3 orare uolēs.
iubet i rare cubiculū. utiq3 secreti gr̄a. Id quidē ad cautelā. ne corā orā
tibꝰ laꝰ humana orōnis furet fructū. frustret effectū. S3 doceris nihilomi
nꝰ uerecūdiā: sētētia hac. Quid tā ꝓpriū ꝟecūdie: quā ꝓprias uitare lau
des: uitare iactantiā? P3 qꝺ signāter ⁊ ad uerecūdiaz orātibꝰ petere se
cretū idixerit: pudoris filiꝰ ⁊ minister. Quid tā idecoꝝ maxie adolescēti:
quā ostētatio sāctitatis? Cū ab hac potissimū etate aptū ꝓfecto capiatur
tēporaneūq3 religiōis exordiū: ieremia dicēte. Bonū ē hōi: cuz portaue
rit iugū ab adolescētia. Bona ꝯmēdatio lequuture orōnis. si ꝑmittas ue
recūdiā. dicēs dauid. Adolescētulꝰ sū ego ⁊ ꝯtēptꝰ. iustificatiōes tuas nō
sū oblitꝰ. Hic mō locū: ⁊ tp̄s obseruare oportet euz: qui sibi orare uolue
rit. Tp̄s feriatū ꝯmodiꝰ aptiusq3. Maxie āt cū ꝓfūdū nocturnus sopor in
dicit silēnū: tūc plane liberior erit puriorq3 orō. Cōsurge iquit: lauda i no
cte i pricipio uigiliaꝝ tuaꝝ. ⁊ effūde sicut aquā cor tuū āte ꝯspectū dn̄i.
Quā secura de nocte ascēdit orō solo arbitro deo. sāctoq3 āgelo: qui illaz

ſupno altari ſuſcipit pſētādā. Quaꝫ grata ⁊ lucida: uerecūdo colorata ru
bore. Quaꝫ ſerena ⁊ placida . nullo interturbante clamore uel ſtrepitu.
Quaꝫ deniqꝫ mūda atqꝫ ſincera: nullo reſperſa puluere terrene ſolicitu
dinis: nulla aſpiciētis laude ſeu adulatiōe temptata. Propter hoc ergo
ſponſa ñ minꝰ uercūde quam caute: ⁊ lectuli ſecretum petebat: ⁊ noctis
orare hoc eſt uerbum querere uolens. Unū eſt eniꝫ. Alioquin nō recte
oras: ſi orando preter aliquid quā uerbū queras: aut qđ ꝓpter uerbū nō
q̄ras: qm̄ i ipſo ſunt oia. Ibi remedia uulneꝝ: ibi ſubſidia neceſſitatum.
ibi reſarcitus defectuū. ibi ꝑfectuū copie. ibi deniqꝫ quicquid accipe uel
hře homibus expedir quicquid decet. quicquid oportet. Sine cauſa er
go aliud a uerbo petiť. cū ipſum ſit oia. Nam ⁊ ſi iſta tēporalia cū neceſ
ſe eſt poſtulare uidemur. ſi uerbū in cā eſt ut quidē dignū eſt. non utiqꝫ
illa ſi hoc potius querimꝰ ꝓpter qđ alia poſtulamus. Norunt hoc qui
oēm uſum haꝝ reꝝ ad promerendū uerbū dirigere ꝯſueuerunt. Nō pi
geat tñ ſcrutari adhuc ſecreta lectuli huiꝰ ⁊ tēporis. ſi forte i his aliquid
lateat ſpūale: qđ uenire ad remediū ꝑſit. Et ſi placet ſentire lectuli qui
dē nomine humanā figurari infirmitatē. nocturnis autē tenebris ignorā
tiam eque humanā. conſequens eſt ⁊ cōgruū ſatis. ut dei uirtus ⁊ dei ſa
piētia uerbū cōtra utrūqꝫ originale malū inſtātius requirať. Nēpe quid
cōueniētius: quā ut īfirmitati uirtus ignorantie ſapientia opponatur? Et
ne quid ſimpliciorum cordibus de hac interpretatione reſideat dubium:
audiant quid ſuper hoc ſanctus propheta dicat. Dominus opē ferat illi
ſuper lectum doloris eius: uniuerſum ſtratum eius uerſaſti i infirmitate
eius. Atqꝫ id quidem de lectulo. Iam de ignorantie nocte. quid manife
ſtius quā quod in alio idemtidem loquitur pſalmo. neſcierunt neque in
tellexerunt in tenebris ambulant pro certo exprimens ipſam in qua na
ti ſunt totius humani generis ignorātiam? Ipſa eſt ut opinor cui ſe be
atus apoſtolus ⁊ fatetur natum ⁊ gloriatur ereptum dicens. Qui eru
it nos de poteſtate tenebrarum. Unde ⁊ dicebat. Non ſumus filij no
ctis neque tenebraꝝ. Itē ad omnes electos. Ut filij iquit lucis ābulate.

Expliciūt ſermones đuotiſſimi Bernardi abbatis ſup cantica canticoꝝ
ſalomonis: diligēter ipreſſi p magiſtꝝ Nicolaū đ girardengis. Papie.
Anno domini . Mᵒ. cccc. lxxxij. Die. xviij. Decēbris Exiſtente pretore
ac cōmiſſario Magnifico Almerico de almericis uiro digniſſimo. ⁊ c̄.

Lionardo [illegible] [illegible]

